

1 aprilie
2011

Nr. 46-52

Anul XVIII
(3842-3848)

MONITORUL OFICIAL

AL REPUBLICII MOLDOVA

moldpres

MONITORUL OFICIAL AL REPUBLICII MOLDOVA este un produs protejat legal și dă dreptul MOLDPRES de a-i autoriza reproducerea ori crearea altor produse derivate numai de către abonați, potrivit contractului de abonament, cu obligația acestora de a-l folosi în limitele prevăzute de contract, de a nu-i distorsiona conținutul și de a menționa obligatoriu sursa „Monitorul Oficial al Republicii Moldova”. Orice altă formă de utilizare a produsului în scopuri de multiplicare și difuzare este interzisă. MOLDPRES își rezervă dreptul de a lua măsurile necesare în cazurile în care nu se respectă prevederile legale de utilizare a produselor sale.

EDITOR: Agenția Informațională de Stat “Moldpres”

Director general Vladimir DARIE

Monitorul Oficial al Republicii Moldova

Redactor-șef Simion ROPOT

Editorul și redacția: 2012, Chișinău, str. Pușkin, 22, Casa Presei, et. 3.

Numărul de înregistrare 475. Certificat de înregistrare a mărcii nr. 12578.

Abonamentele se pot contracta la orice oficiu poștal. Indicele de abonare 21128. Tirajul total 5956.

Telefoane: Editorul 23-34-28, fax 23-26-98; Secretarul general de redacție: 23-44-41; e-mail: monitor@moldpres.md

Redactorii: 23-23-09; Anunțuri, publicitate: tel./fax 23-34-39; e-mail: mo@moldpres.md

Cont nr. 225139709, cod EXMMMD22436, BC “Eximbank-Gruppo Veneto Banca” S.A., filiala nr. 11.

Cont nr. 222472202165, cod BSOCMD2X722, BC “Banca Socială” S.A. interrațională.

Cont nr. 22516014983206, cod BECOMD2X609, Banca de Economii, filiala nr.1 Chișinău.

Chișinău, Agenția Informațională de Stat MOLDPRES.

Cod fiscal 1003600071952. Tiparul: Editura “Universul”, str. Vlaicu Pircălab, 45, mun. Chișinău. Comanda nr. 901.

“Monitorul Oficial al Republicii Moldova” nu poartă răspundere pentru veridicitatea avizelor publicate.

Actele oficiale pot fi publicate în alte ediții periodice numai cu trimitere la “Monitorul Oficial al Republicii Moldova”.

PARTEA I

Legi, hotărîri ale Parlamentului Republicii Moldova, decrete ale Președintelui Republicii Moldova

102. Decret privind promulgarea Legii pentru aderarea Republicii Moldova la Convenția Organizației Națiunilor Unite cu privire la privilegiile și imunitățile agenților specializate (nr. 60-VI, 25 martie 2011)..... 8
103. Lege pentru aderarea Republicii Moldova la Convenția Organizației Națiunilor Unite cu privire la privilegiile și imunitățile agenților specializate (nr. 36, 3 martie 2011)..... 8
104. Decret privind promulgarea Legii pentru ratificarea Protocolului la Acordul de parteneriat și cooperare de instituire a unui parteneriat între Republica Moldova, pe de o parte, și Comunitățile Europene și statele membre ale acestora, pe de altă parte, referitor la un Acord-cadru între Republica Moldova și Uniunea Europeană privind principiile generale de participare a Republicii Moldova la programele Uniunii (nr. 61-VI, 25 martie 2011)..... 8
105. Lege pentru ratificarea Protocolului la Acordul de parteneriat și cooperare de instituire a unui parteneriat între Republica Moldova, pe de o parte, și Comunitățile Europene și statele membre ale acestora, pe de altă parte, referitor la un Acord-cadru între Republica Moldova și Uniunea Europeană privind principiile generale de participare a Republicii Moldova la programele Uniunii (nr. 37, 3 martie 2011)..... 9
106. Decret pentru promulgarea Legii cu privire la modificarea anexei la Legea nr. 451-XV din 30 iulie 2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător (nr. 63-VI, 28 martie 2011)..... 9
107. Lege cu privire la modificarea anexei la Legea nr. 451-XV din 30 iulie 2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător (nr. 42, 17 martie 2011)..... 9
108. Decret privind conferirea de titluri onorifice (nr. 62-VI, 28 martie 2011). 9
109. Decret privind acordarea cetățeniei Republicii Moldova (nr. 64-VI, 29 martie 2011)..... 10
110. Decret cu privire la unele probleme privind cetățenia Republicii Moldova (nr. 65-VI, 29 martie 2011)..... 10
111. Decret privind aprobarea renunțării la cetățenia Republicii Moldova (nr. 66-VI, 29 martie 2011)..... 10
112. Decret pentru modificarea unor decrete ale Președintelui Republicii Moldova (nr. 67-VI, 29 martie 2011). 13

Acte ale Curții Constituționale a Republicii Moldova

8. Hotărîre privind excepția de neconstituționalitate a art. 62 alin. (1) lit. d) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr. 158-XVI din 4 iulie 2008 (nr. 6, 22 martie 2011) 14

Acte ale Curții de Conturi a Republicii Moldova

13. Hotărîre privind Raportul auditului Sistemului Informațional Integrat Vamal al Serviciului Vamal al Republicii Moldova (nr. 12, 2 martie 2011) 17

PARTEA II

Hotărîri ale Guvernului Republicii Moldova

210. Hotărîre cu privire la aprobarea Metodologiei de elaborare a programelor de dezvoltare strategică ale autorităților administrației publice centrale (nr. 176, 22 martie 2011) 35

211. Hotărâre cu privire la crearea Întreprinderii de Stat „Vamservinform” (nr. 178, 23 martie 2011).....	38
212. Hotărâre cu privire la aprobarea Planului de acțiuni al Guvernului pentru anii 2011-2014 (nr. 179, 23 martie 2011).....	38
213. Hotărâre cu privire la transmiterea unui imobil (nr. 180, 23 martie 2011).....	119
214. Hotărâre pentru aprobarea Avizului asupra proiectului de lege privind modificarea și completarea Legii nr. 180-XVI din 10 iulie 2008 cu privire la migrația de muncă (nr. 181, 24 martie 2011).....	119
215. Hotărâre cu privire la retragerea din Parlament a unui proiect de lege (nr. 182, 24 martie 2011)	119
216. Hotărâre pentru aprobarea proiectului de lege cu privire la modificarea și completarea Legii nr. 100-XV din 26 aprilie 2001 privind actele de stare civilă (nr. 183, 24 martie 2011)	120
217. Hotărâre cu privire la numirea domnului Aureliu CIOCOL, Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova în Republica Federală Germania, în funcția de Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova în Regatul Danemarcei, prin cumul, cu reședința la Berlin (nr. 184, 24 martie 2011)	120
218. Hotărâre privind inițierea negocierilor asupra proiectului Acordului între Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor al Republicii Moldova și Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații a României privind coordonarea și distribuția frecvențelor preferențiale pentru sisteme digitale de radiocomunicații mobile terestre în benzile de frecvențe 380-385/390-395 MHz și acordarea deplinelor puteri domnului Teodor Ciclicci, director general al Î.S. „Centrul Național pentru Frecvențe Radio” (nr. 185, 24 martie 2011).....	120
219. Hotărâre privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (nr. 186, 24 martie 2011).....	121
220. Hotărâre cu privire la aprobarea Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Cabinetul de Miniștri al Ucrainei de colaborare în domeniul politicilor de tineret, semnat la Kiev la 1 februarie 2010 (nr. 187, 24 martie 2011)	121
221. Hotărâre pentru inițierea negocierilor asupra proiectului Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României privind cooperarea în domeniul militar și acordarea deplinelor puteri domnului Vitalie MARINUȚA, ministru al apărării (nr. 188, 24 martie 2011)	121
222. Hotărâre cu privire la acordarea deplinelor puteri doamnei Valentina BULIGA, ministru al muncii, protecției sociale și familiei (nr. 189, 24 martie 2011)	122
223. Hotărâre cu privire la numirea domnului Alexandru CODREANU, Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova în Republica Ungară, în funcția de Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova în Bosnia și Herțegovina, Republica Slovenia și Republica Croația, precum și de Reprezentant al Republicii Moldova pe lângă Comisia Dunării, prin cumul, cu reședința la Budapesta (nr. 190, 24 martie 2011)	122
224. Hotărâre privind inițierea negocierilor asupra proiectului Programului de colaborare între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse în domeniul umanitar pentru anii 2011-2013 (nr. 191, 24 martie 2011).....	122
225. Hotărâre cu privire la aprobarea componentei nominale a delegației moldave în legătură cu vizita de lucru a domnului Vladimir FILAT, Prim-ministru, la instituțiile Uniunii Europene (Bruxelles, Regatul Belgiei, 23-25 martie 2011) (nr. 192, 24 martie 2011)	123
226. Hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru aderarea la Convenția privind recunoașterea divorțurilor și separărilor legale, încheiată la Haga la 1 iunie 1970 (nr. 193, 24 martie 2011).....	123
227. Hotărâre cu privire la reorganizarea unor întreprinderi de stat și transmiterea patrimoniului proprietate publică a statului din gestiunea economică a unor societăți pe acțiuni (nr. 194, 24 martie 2011).....	123
228. Hotărâre pentru aprobarea Regulamentului privind măsurile și procedurile de stabilire a limitelor maxime admise de reziduuri ale substanțelor farmacologic active în produsele alimentare de origine animală (nr. 195, 24 martie 2011).....	124
229. Hotărâre pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind mențiunile nutriționale și de sănătate înscrise pe produsele alimentare (nr. 196, 25 martie 2011)	128
230. Hotărâre pentru aprobarea Avizului la proiectul de lege privind modificarea și completarea unor acte legislative (nr. 197, 28 martie 2011)	133
231. Hotărâre pentru aprobarea Avizului la proiectul de lege privind modificarea și completarea unor acte legislative (nr. 198, 28 martie 2011)	133
232. Hotărâre privind aprobarea categoriilor de vîrstă ale deponenților Băncii de Economii pentru plata sumei indexate în anul 2011 (nr. 199, 28 martie 2011).....	134
233. Hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (nr. 200, 28 martie 2011).....	134
234. Hotărâre cu privire la eliberarea din funcție a dlui Vasile GRAMA (nr. 202, 30 martie 2011).	134
235. Hotărâre cu privire la numirea în funcție a dlui Anatolie GHILAS (nr. 203, 30 martie 2011).	134
236. Hotărâre cu privire la alocarea mijloacelor financiare (nr. 204, 30 martie 2011).....	134
237. Dispoziție (nr. 28-d, 22 martie 2011)	134
238. Dispoziție (nr. 29-d, 23 martie 2011)	135
239. Dispoziție (nr. 30-d, 28 martie 2011)	135

PARTEA III
Acte ale ministerelor, departamentelor și ale Băncii Naționale
a Moldovei
Acte ale Ministerului Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor
al Republicii Moldova

256. Ordin cu privire la aprobarea reglementărilor tehnice (nr. 106, 20 decembrie 2010). 136

Acte ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare

257. Hotărîre cu privire la rezultatele supravegherii activității participantului profesionist la piața valorilor mobiliare Societatea pe acțiuni „Fincom” (nr. 10/1, 18 martie 2011) 168
258. Hotărîre cu privire la înregistrarea prospectului ofertei publice a valorilor mobiliare pe piața secundară de preluare benevolă a acțiunilor emise de Societatea pe acțiuni de lucrări speciale mecanizate de construcție „Lusmecon” (nr. 11/1, 24 martie 2011)..... 169
259. Hotărîre cu privire la înregistrări în Registrul de stat al valorilor mobiliare (nr. 11/2, 24 martie 2011) 169
260. Hotărîre cu privire la autorizarea reorganizării Societății pe acțiuni „ECENTRU-COM” (nr. 11/3, 24 martie 2011) 170
261. Hotărîre cu privire la eliberarea licenței Companiei Internaționale de Asigurări „ASITO” S.A. (nr. 11/4, 24 martie 2011)..... 170
262. Hotărîre cu privire la eliberarea licenței Societății de Asigurări-Reasigurări „DONARIS GROUP” S.A. (nr. 11/5, 24 martie 2011) 171
263. Hotărîre cu privire la reperfectarea licenței Brokerului de Asigurare-Reasigurare „CENTRASIG” S.R.L. (nr. 11/6, 24 martie 2011) 172
264. Hotărîre cu privire la reperfectarea licenței Brokerului de Asigurare-Reasigurare „EXCELENT BROKER” S.R.L. (nr. 11/7, 24 martie 2011) 172
265. Hotărîre cu privire la reperfectarea licenței Brokerului de Asigurare-Reasigurare „OMNIS” S.R.L. (nr. 11/9, 24 martie 2011)..... 173
266. Ordonanță cu privire la efectuarea controalelor complexe privind respectarea legislației în domeniul asociațiilor de economii și împrumut de către A.E.Î. „CREDITE-HĂDĂRĂUȚI”, A.E.Î. „TRESTIENI-INVEST” și A.E.Î. „OXENTEA” (nr. 10/4-O, 18 martie 2011)..... 173
267. Ordonanță cu privire la efectuarea controlului complex al activității profesionale pe piața valorilor mobiliare desfășurată de Societatea pe acțiuni „Valinvest” (nr. 10/13-O, 18 martie 2011) 174

Acte ale Băncii Naționale a Moldovei

268. Hotărîre cu privire la modificarea și completarea Regulamentului cu privire la raportarea informației aferente balanței de plăți (nr. 17, 3 februarie 2011)..... 175

PARTEA IV
Avize funcții publice vacante
Publicații ale agenților economici

PARTEA V
Avize pierderi de acte

PARTEA I**Legi, hotărîri ale Parlamentului Republicii Moldova,**
decrete ale Preşedintelui Republicii Moldova**102****D E C R E T****privind promulgarea Legii pentru aderarea Republicii Moldova la Convenţia Organizaţiei Naţiunilor Unite cu privire la privilegiile şi imunităţile agenţiilor specializate**

În temeiul art. 93 alin. (1) din Constituţia Republicii Moldova,

Preşedintele Republicii Moldova **d e c r e t e a z ă**:

Articol unic. - Se promulgă Legea nr. 36 din 3 martie

2011 pentru aderarea Republicii Moldova la Convenţia Organizaţiei Naţiunilor Unite cu privire la privilegiile şi imunităţile agenţiilor specializate.

**PREŞEDINTELE INTERIMAR
AL REPUBLICII MOLDOVA**

Marian LUPU

Nr. 60-VI. Chişinău, 25 martie 2011.

103**L E G E****pentru aderarea Republicii Moldova la Convenţia Organizaţiei Naţiunilor Unite cu privire la privilegiile şi imunităţile agenţiilor specializate**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. 1. - Republica Moldova aderă la Convenţia Organizaţiei Naţiunilor Unite cu privire la privilegiile şi imunităţile agenţiilor specializate, aprobată de Adunarea Generală a Organizaţiei Naţiunilor Unite la New York la 21 noiembrie 1947.

Art. 2. - În conformitate cu articolul XI secţiunea 43 din convenţie, Republica Moldova se obligă să aplice dispoziţiile acesteia în raport cu următoarele agenţii specializate:

1. Organizaţia Internaţională a Muncii (OHM).
2. Organizaţia Naţiunilor Unite pentru Alimentaţie şi Agricultură (FAO), al doilea text revizuit al anexei II.
3. Organizaţia Internaţională a Aviaţiei Civile (ICAO).
4. Organizaţia Naţiunilor Unite pentru Educaţie, Ştiinţă şi Cultură (UNESCO).
5. Fondul Monetar Internaţional (FMI).
6. Banca Internaţională pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare (BIRD).
7. Organizaţia Mondială a Sănătăţii (OMS), al treilea text revizuit al anexei VII.
8. Uniunea Postală Universală (UPU).

9. Uniunea Internaţională a Telecomunicaţiilor (UIT).
10. Organizaţia Meteorologică Mondială (OMM).
11. Corporaţia Financiară Internaţională (CFI).
12. Asociaţia Internaţională pentru Dezvoltare (AID).
13. Organizaţia Mondială a Proprietăţii Intelectuale (OMPI).
14. Organizaţia Naţiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială (ONUDI).

Art. 3. - Guvernul va întreprinde măsurile necesare pentru realizarea prevederilor convenţiei menţionate, acordînd agenţiilor nominalizate privilegiile şi imunităţile conţinute în convenţie.

Art. 4. - Ministerul Afacerilor Externe şi Integrării Europene va pregăti şi va remite depozitarului instrumentul de aderare.

Art. 5. - La data intrării în vigoare a prezentei legi, Hotărîrea Parlamentului nr. 401-XIII din 16 martie 1995 pentru aderarea Republicii Moldova la Convenţia cu privire la privilegiile şi imunităţile instituţiilor specializate (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr. 23, art. 236) se abrogă.

PREŞEDINTELE PARLAMENTULUI

Marian LUPU

Nr. 36. Chişinău, 3 martie 2011.

104**D E C R E T****privind promulgarea Legii pentru ratificarea Protocolului la Acordul de parteneriat şi cooperare de instituire a unui parteneriat între Republica Moldova, pe de o parte, şi Comunităţile Europene şi statele membre ale acestora, pe de altă parte, referitor la un Acord-cadru între Republica Moldova şi Uniunea Europeană privind principiile generale de participare a Republicii Moldova la programele Uniunii**

În temeiul art. 93 alin. (1) din Constituţia Republicii Moldova, Preşedintele Republicii Moldova **d e c r e t e a z ă**:

Articol unic. - Se promulgă Legea nr. 37 din 3 martie 2011 pentru ratificarea Protocolului la Acordul de parteneriat şi cooperare de instituire a unui parteneriat între Republica

Moldova, pe de o parte, şi Comunităţile Europene şi statele membre ale acestora, pe de altă parte, referitor la un Acord-cadru între Republica Moldova şi Uniunea Europeană privind principiile generale de participare a Republicii Moldova la programele Uniunii.

**PREŞEDINTELE INTERIMAR
AL REPUBLICII MOLDOVA**

Marian LUPU

Nr. 61-VI. Chişinău, 25 martie 2011.

105**LEGE**

pentru ratificarea Protocolului la Acordul de parteneriat și cooperare de instituire a unui parteneriat între Republica Moldova, pe de o parte, și Comunitățile Europene și statele membre ale acestora, pe de altă parte, referitor la un Acord-cadru între Republica Moldova și Uniunea Europeană privind principiile generale de participare a Republicii Moldova la programele Uniunii

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. 1. – Se ratifică Protocolul la Acordul de parteneriat și cooperare de instituire a unui parteneriat între Republica Moldova, pe de o parte, și Comunitățile Europene și statele membre ale acestora, pe de altă parte, referitor la un Acord-cadru între Republica Moldova și Uniunea Europeană privind principiile

generale de participare a Republicii Moldova la programele Uniunii, semnat la Chișinău la 30 septembrie 2010.

Art. 2. – Guvernul va întreprinde măsurile necesare pentru realizarea prevederilor protocolului nominalizat.

Art. 3. – Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene va notifica Uniunii Europene ratificarea protocolului menționat.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Marian LUPU

Nr. 37. Chișinău, 3 martie 2011.

106**DECRET**

pentru promulgarea Legii cu privire la modificarea anexei la Legea nr. 451-XV din 30 iulie 2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător

În temeiul art. 93 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova **d e c r e t e a z ă:**

Articol unic. - Se promulgă Legea nr. 42 din 17 martie

2011 cu privire la modificarea anexei la Legea nr. 451-XV din 30 iulie 2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător.

**PREȘEDINTELE INTERIMAR
AL REPUBLICII MOLDOVA**

Marian LUPU

Nr. 63-VI. Chișinău, 28 martie 2011.

107**LEGE**

cu privire la modificarea anexei la Legea nr. 451-XV din 30 iulie 2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – La punctul 1 din anexa la Legea nr. 451-XV din 30 iulie 2001 privind reglementarea prin licențiere a

activității de întreprinzător (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. 26-28, art. 95), cu modificările ulterioare, litera e) va avea următorul cuprins:

„e) întreținerea cazinourilor	360000 lei pentru fiecare masă de joc”.
-------------------------------	---

Art. II. – Prevederile prezentei legi se aplică din data de 10 august 2010.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Marian LUPU

Nr. 42. Chișinău, 17 martie 2011.

108**DECRET**

privind conferirea de titluri onorifice

În temeiul art. 88 lit. a) din Constituția Republicii Moldova și al Legii cu privire la distincțiile de stat ale Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova **d e c r e t e a z ă:**

Articol unic. - Pentru merite deosebite în dezvoltarea artei teatrale, succese în activitatea de creație și contribuție la propagarea valorilor culturale, se conferă:

Titlul onorific „Artist al Poporului” următorilor:

CAZAC Valeriu - actor la Teatrul Municipal
„Satiricus Ion Luca Caragiale”
CUCURUZAC Eugen - actor la Teatrul Municipal

DARII Nicolae

DOHOTARU Nicolae

JUCOV Titus

NAZARCHEVICI
Margareta

„Satiricus Ion Luca Caragiale”

- actor la Teatrul Național „Mihai Eminescu”

- prim-dirijor al Orchestrei Teatrului Național de Operă și Balet

- director artistic și regizor al Teatrului Republican de Păpuși „Licurici”

- actriță la Teatrul „Alexei Mateevici”

PANFIL Lidia - regizor
VUTCĂRĂU Petru - director artistic și regizor al
Teatrului „Eugene Ionesco”;

Titlul onorific „Maestru în Artă” următorilor:

ALEABOV Iuri - compozitor
COZUB Alexandru - director artistic și regizor al Teatrului
Național „Mihai Eminescu”;

Titlul onorific „Artist Emerit” următorilor:

JELESCU Nicolae -director artistic al Teatrului „Alexei
Mateevici”
MEREUȚĂ Rodica - actriță la Teatrul Republican
„Luceafărul”
MOCANU Ion - actor la Teatrul Național „Mihai
Eminescu”
STRÎMBANU-MIRON
Mihaela - actriță la Teatrul Național „Mihai
Eminescu”.

**PREȘEDINTELE INTERIMAR
AL REPUBLICII MOLDOVA**

Marian LUPU

Nr. 62-VI. Chișinău, 28 martie 2011.

109 D E C R E T
privind acordarea cetățeniei Republicii Moldova

În temeiul art. 88 lit. c) din Constituția Republicii Moldova
și al art. 17 din Legea cetățeniei Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

Articol unic. - Se aprobă acordarea cetățeniei Republicii
Moldova următoarelor persoane:

1. ALBATTĂ Mohammed, născut în 1975 în Palestina,
domiciliat în Republica Moldova.
2. LIUBENOC Vladimir, născut în 1947 în Ucraina,
domiciliat în Republica Moldova.
3. MUSLEH Mohammed, născut în 1961 în Republica
Yemen, domiciliat în Republica Moldova.

**PREȘEDINTELE INTERIMAR
AL REPUBLICII MOLDOVA**

Marian LUPU

Nr. 64-VI. Chișinău, 29 martie 2011.

110 D E C R E T
**cu privire la unele probleme privind cetățenia
Republicii Moldova**

În temeiul art.88 lit. c) din Constituția Republicii
Moldova,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

Art. 1. - Se aprobă redobândirea cetățeniei Republicii
Moldova următoarelor persoane:

1. BUJACHER Aron, născut în 1958 în Republica
Moldova, domiciliat în Republica Moldova.
2. COROTAȘ Anatolie, născut în 1981 în Republica
Moldova, domiciliat în Republica Moldova.
3. GAVRILCENCO Maximilian, născut în 1976 în
Republica Moldova, domiciliat în Republica Moldova.

4. GOROBIVSCHI Oleg, născut în 1975 în Republica
Moldova, domiciliat în Republica Moldova.
5. MANDRÎCA Lidia, născută în 1985 în Republica
Moldova, domiciliată în Republica Moldova.
6. VIȘNIVETCHI Veaceslav, născut în 1966 în Republica
Moldova, domiciliat în Republica Moldova.

Art. 2. - Se abrogă punctul 56 din Decretul Președintelui
Republicii Moldova nr.1740-IV din 30 iunie 2008, partea
referitoare la aprobarea renunțării la cetățenie pentru
doamna Liudmila GRIGORIEV.

**PREȘEDINTELE INTERIMAR
AL REPUBLICII MOLDOVA**

Marian LUPU

Nr. 65-VI. Chișinău, 29 martie 2011.

111 D E C R E T
**privind aprobarea renunțării la cetățenia
Republicii Moldova**

În temeiul art. 88 lit. c) din Constituția Republicii Moldova
și al art. 22 din Legea cetățeniei Republicii Moldova,

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă:

Articol unic. - Se aprobă renunțarea la cetățenia
Republicii Moldova următoarelor persoane:

1. ANTIPCA Tatiana, născută în 1985 în Republica
Moldova, domiciliată în Republica Federală Germania.
2. BABIN Igor, născut în 1967 în Republica Moldova,
domiciliat în Republica Belarus.
3. BABIN Ivan, născut în 1935 în Ucraina, domiciliat în
Republica Belarus.
4. BABIN Svetlana, născută în 1970 în Republica
Moldova, domiciliată în Republica Belarus cu fiii BABIN
Maxim și BABIN Igor, născuți în 1994 și, respectiv, în 1996
în Republica Moldova.
5. BABINA Tatiana, născută în 1938 în Republica
Belarus, domiciliată în Republica Belarus.

6. BALAN Marc, născut în 1983 în Republica Moldova,
domiciliat în Republica Federală Germania.
7. BELENCAIA Cristina, născută în 1992 în Republica
Moldova, domiciliată în Republica Federală Germania.
8. BELÎ Vladimir, născut în 1984 în Republica Moldova,
domiciliat în Republica Federală Germania.
9. BJELCIK Oxana, născută în 1976 în Federația Rusă, domici-
liată în Republica Federală Germania cu fiul BJELCIK Jascha
Justin, născut în 2007 în Republica Federală Germania.
10. BOCA Veaceslav, născut în 1973 în Republica
Moldova, domiciliat în Republica Belarus cu fiicele BOCA
Valeria și BOCA Renata, născute în 2002 și, respectiv, în
2009 în Republica Belarus.
11. BOLEA Petru, născut în 1975 în Republica Moldova,
domiciliat în Republica Federală Germania.
12. BOLOGA Andrei, născut în 1962 în Federația Rusă,
domiciliat în Republica Federală Germania.

13. BONCO Nina, născută în 1945 în Federația Rusă, domiciliată în Republica Belarus.
14. BUCHHOLZ Natalia, născută în 1980 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Federală Germania.
15. BUCȘPUN Carina, născută în 1990 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Federală Germania.
16. BUCȘPUN Stela, născută în 1967 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Federală Germania.
17. BUGACIU Olga, născută în 1978 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Federală Germania cu fiul BUGACIU Julius Constantin, născut în 2008 în Republica Federală Germania.
18. BURUIANĂ Oleg, născut în 1975 în Republica Moldova, domiciliat în Republica Federală Germania.
19. CERNET Larisa, născută în 1974 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Federală Germania cu fiicele CERNET Elisaveta și CERNET Jaclyn, născute în 1996 în Republica Moldova și, respectiv, în 2003 în Republica Federală Germania.
20. CERNET Serghei, născut în 1967 în Republica Moldova, domiciliat în Republica Federală Germania.
21. CERNOMOREȚ Anna, născută în 1961 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Federală Germania.
22. CERNOMOREȚ Alexandr, născut în 1960 în Federația Rusă, domiciliat în Republica Federală Germania.
23. CHILARU Artur, născut în 1979 în Republica Moldova, domiciliat în Republica Belarus.
24. CHIRIȚA Iurie, născut în 1956 în Republica Moldova, domiciliat în Republica Federală Germania.
25. CHIRIȚA Olga, născută în 1957 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Federală Germania.
26. CIOROI Larisa, născută în 1965 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Belarus cu fiicele CIOROI Mihaela, PIGULEVSCAIA Maria și COVALENCO Ecaterina, născute în 1994 în Republica Moldova, în 1998 și, respectiv, în 2000 în Republica Belarus.
27. COLTINIUC Iana, născută în 1983 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Federală Germania.
28. CONDRAȚCAIA Valentina, născută în 1936 în Ucraina, domiciliată în Republica Belarus.
29. CORJ Carolina, născută în 1970 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Federală Germania cu fiul CORJ Iulian, născut în 1996 în Republica Moldova.
30. COVALOVA Elena, născută în 1980 în Republica Moldova, domiciliată în Federația Rusă.
31. DIMCIOGLO Iurie, născut în 1973 în Republica Moldova, domiciliat în Ucraina.
32. DOLINEAK Dmitri, născut în 1970 în Republica Moldova, domiciliat în Republica Federală Germania.
33. DOROSEVICI Valeria, născută în 1987 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Federală Germania.
34. DRNCOVA Tatiana, născută în 1982 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Cehă.
35. DRUJENCOVA Tamara, născută în 1941 în Federația Rusă, domiciliată în Republica Belarus.
36. FARNSCHLADER Svetlana, născută în 1979 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Federală Germania cu fiul FARNSCHLADER Erik, născut în 2004 în Republica Federală Germania.
37. FILIPPOV Vadim, născut în 1978 în Republica Moldova, domiciliat în Republica Federală Germania.
38. FRUNZA Valeriu, născut în 1979 în Republica Moldova, domiciliat în Republica Cehă.
39. FRUNZĂ Ecaterina, născută în 1980 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Federală Germania cu fiica WALTER Celine, născută în 2002 în Republica Federală Germania.
40. GAISINSKAIA Liubov, născută în 1987 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Federală Germania.
41. GARET Iuri, născut în 1966 în Republica Moldova, domiciliat în Republica Belarus cu fiul GARET Dumitru, născut în 1997 în Republica Moldova.
42. GAVRIKOV Paul, născut în 1994 în Republica Federală Germania, domiciliat în Republica Federală Germania.
43. GLEISSNER Liliana, născută în 1976 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Federală Germania.
44. GOLODNIUC Valeri, născut în 1971 în Republica Moldova, domiciliat în Republica Belarus.
45. GURIEV Oleg, născut în 1964 în Federația Rusă, domiciliat în Republica Belarus.
46. HOTOMTOV Ivan, născut în 1934 în Republica Belarus, domiciliat în Republica Belarus.
47. HOYER Viorica, născută în 1968 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Federală Germania cu fiul HOYER Arthur Alexander, născut în 2010 în Republica Federală Germania.
48. IAKOBI Dmitrii, născut în 1977 în Republica Moldova, domiciliat în Republica Federală Germania.
49. IANȚELOVSCAIA Cristina, născută în 1988 în Republica Moldova, domiciliată în Regatul Țărilor de Jos.
50. IAROTCHI Nichita, născut în 1986 în Republica Moldova, domiciliat în Republica Federală Germania.
51. IOVCEVA Natalia, născută în 1968 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Bulgaria.
52. JUKOVSKAIA Ecaterina, născută în 1972 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Belarus cu fiicele GROSSU Anjela și JUKOVSKAIA Tatiana, născute în 1994 în Republica Moldova și, respectiv, în 2006 în Republica Belarus.
53. KAWOHL Lidia, născută în 1981 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Federală Germania.
54. KEMNA Tatiana, născută în 1976 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Federală Germania.
55. KITMAN Ernest, născut în 1965 în Republica Moldova, domiciliat în Republica Federală Germania.
56. KOLMANS Larisa, născută în 1983 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Federală Germania.
57. LANG Vadim, născut în 1978 în Republica Moldova, domiciliat în Republica Federală Germania.
58. LEONOV Liubov, născută în 1969 în Republica Moldova, domiciliată în Federația Rusă cu fiica LEONOV Olga, născută în 1998 în Republica Moldova.
59. LOVGACI Vitalie, născut în 1970 în Republica Moldova, domiciliat în Republica Belarus.
60. LUCHIANIUC Olga, născută în 1975 în Republica Belarus, domiciliată în Republica Belarus.
61. LURGER Ecaterina, născută în 1977 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Austria cu fiul LURGER Ricardo, născut în 2006 în Republica Austria.
62. MALEȚKAIA Anna, născută în 1961 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Federală Germania cu fiul MALEȚKII Vladimir, născut în 1996 în Republica Moldova.
63. MARTHALER Gleb, născut în 1991 în Republica Moldova, domiciliat în Republica Federală Germania.
64. MEIER Elena, născută în 1976 în Federația Rusă, domiciliată în Republica Austria cu fiica MEIER Alexandra, născută în 1993 în Republica Moldova.
65. MIALIK Lilia, născută în 1978 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Belarus cu fiica MIALIK Iana și cu fiul MIALIK Andrei, născuți în 2003 și, respectiv, în 2007 în Republica Belarus.
66. MIRONOV Vadim, născut în 1980 în Republica Moldova, domiciliat în Republica Federală Germania.
67. MIROȚENSKI Igor, născut în 1980 în Republica Moldova, domiciliat în Republica Federală Germania cu fiul MIROȚENSKI Roman și cu fiica MIROȚENSKI Anastasia, născuți în 2003 și, respectiv, în 2007 în Republica Federală Germania.
68. MOLEA Mihail, născut în 1980 în Republica Moldova, domiciliat în Republica Belarus cu fiica MOLEA Daria, născută în 2008 în Republica Belarus.

69. MOORMANN Irina, născută în 1977 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Federală Germania.

70. MULIAR Natalia, născută în 1972 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Federală Germania.

71. MUSTEAȚĂ Andrei, născut în 1989 în Republica Moldova, domiciliat în Republica Cehă.

72. MUSTEAȚĂ Dumitru, născut în 1966 în Republica Moldova, domiciliat în Republica Cehă.

73. MUSTEAȚĂ Dumitru, născut în 1990 în Republica Moldova, domiciliat în Republica Cehă.

74. MUSTEAȚĂ Lilia, născută în 1969 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Cehă cu fiul MUSTEAȚĂ Grigore, născut în 1993 în Republica Moldova.

75. NITAVSCAIA Liudmila, născută în 1944 în Federația Rusă, domiciliată în Republica Belarus.

76. NIȚELEA Svetlana, născută în 1977 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Federală Germania.

77. NOVICOV Alexandr, născut în 1966 în Republica Belarus, domiciliat în Republica Belarus.

78. NOVIKOV Larisa, născută în 1966 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Federală Germania.

79. OJOG Anatolie, născut în 1957 în Republica Moldova, domiciliat în Republica Federală Germania.

80. OJOG Natalia, născută în 1963 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Federală Germania.

81. PALADUȚA Ana, născută în 1987 în Republica Belarus, domiciliată în Republica Belarus.

82. PALM-CIORBĂ Angela, născută în 1967 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Federală Germania.

83. PETRUȘIN Pavel, născut în 1985 în Republica Moldova, domiciliat în Federația Rusă.

84. POGREBNAIA Polina, născută în 1955 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Federală Germania.

85. POGREBNEAC Andrei, născut în 1971 în Republica Moldova, domiciliat în Republica Federală Germania.

86. POGREBNEAC Arina, născută în 1973 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Federală Germania cu fiica POGREBNEAC Rozalia, născută în 1996 în Republica Moldova.

87. PRODAN Anatolie, născut în 1953 în Republica Moldova, domiciliat în Republica Belarus.

88. PRODAN Galina, născută în 1955 în Republica Belarus, domiciliată în Republica Belarus.

89. RAIHER Boris, născut în 1965 în Republica Moldova, domiciliat în Republica Federală Germania.

90. RAIHER Natalia, născută în 1969 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Federală Germania cu fiica RAIHER Ecaterina, născută în 2000 în Republica Moldova.

91. RAUSCH Olga, născută în 1978 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Federală Germania.

92. RUDOI Maria, născută în 1973 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Austria.

93. SAGHIN Adrian, născut în 1988 în Republica Moldova, domiciliat în Republica Cehă.

94. SALAJAN-SMOLINSKA Raisa, născută în 1972 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Polonia.

95. SALOMATIN Igor, născut în 1950 în Ucraina, domiciliat în Republica Federală Germania.

96. SALOMATIN Iurii, născut în 1991 în Republica Moldova, domiciliat în Republica Federală Germania.

97. SALOMATINA Nastasia, născută în 1989 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Federală Germania.

98. SALOMATINA Tatiana, născută în 1960 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Federală Germania.

99. SCHMIDT Natalia, născută în 1980 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Federală Germania cu fiul SCHMIDT Daniel Alexander, născut în 2008 în Republica Federală Germania.

100. SELIVIORSTOV Svetlana, născută în 1991 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Federală Germania.

101. SEMINARI Veaceslav, născut în 1976 în Republica Moldova, domiciliat în Republica Belarus cu fiica SEMINARI Marina și cu fiul SEMINARI Ilie, născuți în 2000 și, respectiv, în 2006 în Republica Belarus.

102. SIROTIUC Stanislav, născut în 1974 în Republica Moldova, domiciliat în Republica Federală Germania.

103. SÎCI Ala, născută în 1977 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Belarus cu fiicele SÎCI Natalia și SÎCI Marina, născute în 1999 și, respectiv, în 2002 în Republica Belarus.

104. SOLOD Larisa, născută în 1970 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Federală Germania cu fiul SOLOD Alexandru, născut în 1995 în Republica Moldova.

105. STANCHEVICI Ivan, născut în 1943 în Republica Belarus, domiciliat în Republica Belarus.

106. STAUCEAN Vadim, născut în 1978 în Republica Moldova, domiciliat în Republica Federală Germania cu fiul STAUCEAN Marc Louis, născut în 2007 în Republica Federală Germania.

107. STEPHAN-CRÎM Valentina, născută în 1965 în Ucraina, domiciliată în Republica Federală Germania.

108. STUCKEMANN Natalia, născută în 1979 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Federală Germania.

109. ȘCERBINA Anna, născută în 1989 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Federală Germania.

110. ȘERMAN Ghennadi, născut în 1985 în Republica Moldova, domiciliat în Republica Federală Germania.

111. ȘULEANSKAIA Nina, născută în 1940 în Federația Rusă, domiciliată în Republica Belarus.

112. TATSCHL Tatiana, născută în 1954 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Austria.

113. TCACENCO Nina, născută în 1941 în Republica Tadjikistan, domiciliată în Republica Belarus.

114. TCACI Olga, născută în 1963 în Federația Rusă, domiciliată în Republica Cehă.

115. TIGHINEANU Cornelia, născută în 1978 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Federală Germania.

116. TUTOVANU Galina, născută în 1977 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Federală Germania.

117. VACEVA Raisa, născută în 1977 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Bulgaria.

118. VADANIUC Pavel, născut în 1989 în Republica Moldova, domiciliat în Republica Federală Germania.

119. VART PEDERSEN Natalia, născută în 1973 în Republica Moldova, domiciliată în Regatul Danemarcei.

120. VAȘCALUP Vladimir, născut în 1987 în Republica Moldova, domiciliat în Republica Federală Germania.

121. VERMINSKI Alexei, născut în 1985 în Republica Moldova, domiciliat în Republica Federală Germania.

122. VOINSCHI Gheorghe, născut în 1959 în Republica Moldova, domiciliat în Republica Belarus.

123. VOSTREȚOV Dorina, născută în 1968 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Federală Germania cu fiul MARIAN Dumitru, născut în 1995 în Republica Moldova.

124. ZAPOROJAN Nelli, născută în 1989 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Belarus.

125. ZAPOROJAN Olga, născută în 1962 în Republica Moldova, domiciliată în Republica Belarus.

**PREȘEDINTELE INTERIMAR
AL REPUBLICII MOLDOVA**

Marian LUPU

Nr. 66-VI. Chișinău, 29 martie 2011.

112 D E C R E T
pentru modificarea unor decrete ale Președintelui
Republicii Moldova

Președintele Republicii Moldova d e c r e t e a z ă :

Art. I. - Anexa nr.1 la Decretul Președintelui Republicii Moldova nr.52-IV din 17 mai 2005 privind structura Aparatului Președintelui Republicii Moldova se modifică după cum urmează:

textul „Consilier al Președintelui în problemele juridice” se substituie prin textul „Consilier al Președintelui în domeniul juridic”;

textul „Consilier al Președintelui în problemele dezvoltării sociale” se substituie prin textul „Consilier al Președintelui în domeniul dezvoltării sociale”;

textul „Consilier al Președintelui în problemele politice” se substituie prin textul „Consilier al Președintelui în domeniul politic și al integrării europene”;

textul „Consilier al Președintelui în problemele de politică externă” se substituie prin textul „Consilier al Președintelui în domeniul politicii externe”;

textul „Consilier al Președintelui în problemele economice” se substituie prin textul „Consilier al Președintelui în domeniul economic”;

textul „Consilier al Președintelui în problemele culturii, învățămîntului și științei” se substituie prin textul „Consilier al Președintelui în domeniul culturii, al învățămîntului și al științei”;

textul „Consilier al Președintelui în problemele complexului agroindustrial și ale administrației publice” se substituie prin textul „Consilier al Președintelui în domeniul agroindustrial și al administrației publice”;

textul „Consilier cu misiuni speciale al Președintelui” se substituie prin textul „Consilier al Președintelui în domeniul apărării și al securității, secretar al Consiliului Suprem de Securitate”;

textul „Consilier al Președintelui în problemele integrării europene” se substituie prin textul „Consilier al Președintelui în domeniul reintegrării”;

în compartimentul „Serviciul Consiliului Suprem de Securitate”, la poziția „Șef al Serviciului, secretar al Consiliului Suprem de Securitate”, textul „secretar al Consiliului Suprem de Securitate” se exclude.

Art. II. - Regulamentul Aparatului Președintelui Republicii Moldova, aprobat prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr.53-IV din 17 mai 2005, se modifică după cum urmează:

1. Alineatul (1) din articolul 8 va avea următorul cuprins:

„(1) Din componența Aparatului fac parte următorii consilieri ai Președintelui:

- a) consilierul în domeniul juridic;
- b) consilierul în domeniul dezvoltării sociale;
- c) consilierul în domeniul politic și al integrării europene;
- d) consilierul în domeniul politicii externe;
- e) consilierul în domeniul economic;
- f) consilierul în domeniul culturii, al învățămîntului și al științei;

g) consilierul în domeniul agroindustrial și al administrației publice;

h) consilierul în domeniul apărării și al securității, secretar al Consiliului Suprem de Securitate;

i) consilierul în domeniul reintegrării.”

2. La articolul 14:

alineatul (2) se exclude;

alineatul (3) devine alineatul (2).

PREȘEDINTELE INTERIMAR
AL REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 67-VI. Chișinău, 29 martie 2011.

Marian LUPU

Acte ale Curții Constituționale a Republicii Moldova**8****HOTĂRÎRE**

privind excepția de neconstituționalitate a art.62 alin.(1) lit.d) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr.158-XVI din 4 iulie 2008¹

În numele Republicii Moldova,
Curtea Constituțională în componența:
Dumitru PULBERE - președinte, judecător-raportor
Victor PUȘCAȘ - judecător
Petru RAILEAN - judecător
Elena SAFALERU - judecător
Valeria ȘTERBET - judecător

grefier - Dina Musteața, cu participarea reprezentantului Parlamentului, Victor Morgoci, și al reprezentanților Guvernului, Oleg Efrim și Tamara Gheorghită, călăuzindu-se de art.135 alin.(1) lit.g) din Constituție, art.4 alin.(1) lit.g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.4 alin.(1) lit.g) și art.16 alin.(1) din Codul jurisdicției constituționale, a examinat în ședință plenară deschisă excepția de neconstituționalitate a art.62 alin.(1) lit.d) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr.158-XVI din 4 iulie 2008.

Drept temei pentru examinarea dosarului a servit sesizarea Curții Supreme de Justiție, depusă la 15 noiembrie 2010, în conformitate cu prevederile art.24 și art.25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.38 și art.39 din Codul jurisdicției constituționale.

Prin decizia Curții Constituționale din 8 decembrie 2010 sesizarea a fost acceptată spre examinare în fond și înscrisă în ordinea de zi.

În procesul examinării preliminare a sesizării Curtea Constituțională a solicitat puncte de vedere Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova, Guvernului, Procuraturii Generale, Ministerului Justiției, Institutului de Istorie, Stat și Drept al Academiei de Științe a Moldovei, Centrului pentru Drepturile Omului, Organizației neguvernamentale „Alianța pentru Justiție și Drepturile Omului”, Universității de Stat din Moldova, Universității Libere Internaționale din Moldova.

Examinând materialele dosarului, audiind informația prezentată de judecătorul-raportor și argumentele expuse de participanții la ședință,

Curtea Constituțională**a constatat:**

1. Prin hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 24 martie 2010 a fost respinsă acțiunea lui Rotundu Petru privind anularea ordinului de eliberare din funcție, emis de Ministerul Educației în temeiul art.62 alin.(1) lit.d) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr.158-XVI din 4 iulie 2008, în legătură cu atingerea vîrstei necesare obținerii dreptului la pensie pentru limită de vîrstă.

În cadrul acțiunii reclamantul a invocat aplicarea greșită a Legii nr.158-XVI, în vigoare din 1 ianuarie 2009, motivînd că situația juridică stipulată în art.62 alin.(1) lit.d) din lege în cazul său s-a consumat pînă la punerea în aplicare a legii, aceasta avînd efecte juridice doar pentru viitor.

Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, judecînd recursul împotriva hotărîrii Curții de Apel, în conformitate cu prevederile art.12¹ din Codul de procedură civilă, a dispus, printr-o încheiere motivată, ridicarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art.62 alin.(1) lit.d) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr.158-XVI din 4 iulie 2008.

Curtea Supremă de Justiție, în sesizarea sa, aprobată prin

Hotărîrea Plenului nr.15 din 25 octombrie 2010, susține că dispozițiile art.62 alin.(1) lit.d) din legea enunțată limitează dreptul la muncă al funcționarilor publici care au atins vîrsta necesară obținerii dreptului la pensie pentru limită de vîrstă și astfel contravin prevederilor constituționale ale art.43 alin.(1) și art.16 alin.(2) referitoare la dreptul oricărei persoane la muncă, la libera alegere a muncii, protecția împotriva șomajului și, respectiv, egalitatea în drepturi a cetățenilor în fața legii și a autorităților publice fără nici o deosebire, art.4 alin.(1), care stipulează că drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu tratatele la care Republica Moldova este parte, art.54 referitoare la interdicția de a adopta legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului.

În sesizare se mai susține că prevederile legale criticate încalcă dispozițiile art.14 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, art.2 § 2 și art.6 din Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale, potrivit cărora exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de Convenție și Pact trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată pe rasă, sex, culoare, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, origine națională sau socială, avere, naștere sau orice altă situație; art.7 și art.23 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, potrivit cărora toți oamenii sînt egali în fața legii și au dreptul la o protecție egală împotriva oricărei discriminări și împotriva oricărei provocări la o astfel de discriminare, și orice persoană are dreptul la muncă și libera alegere a muncii.

În sprijinul afirmațiilor sale autorul sesizării face referință și la jurisprudența în materie a Curții Constituționale, în special Hotărîrea nr.9 din 30 martie 2004, potrivit căreia „stipulațiile legislației care prevăd vîrsta ca temei pentru încetarea relațiilor de muncă, dacă ea nu constituie o cerință de calificare, se apreciază ca o limitare a drepturilor în domeniul muncii și al activităților”.

2. Analizînd conținutul prevederilor legale ce fac obiectul sesizării prin raportare la dispozițiile constituționale, normele legislației naționale și actelor internaționale, Curtea Constituțională reține următoarele.

Art.62 alin.(1) lit.d) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr.158-XVI din 4 iulie 2001 (în continuare - Legea nr.158-XVI) are următorul cuprins:

„(1) Raporturile de serviciu încetează în circumstanțe ce nu depind de voința părților:

d) la împlinirea de către funcționarul public a vîrstei necesare obținerii dreptului la pensie pentru limită de vîrstă, cu excepția situației specificate la art.42 alin.(5)”.

Accesul la o funcție publică este statuat expres în art.39 alin.(2) din Constituție, care prevede că oricărui cetățean i se asigură, *potrivit legii*, accesul la o funcție publică. Din aceste considerente art.43 alin.(1) din Constituție privind dreptul la muncă și protecția muncii, invocat în sesizare, urmează a fi examinat în coroborare cu art.39 alin.(2) din Constituție.

Curtea reține că art.39 alin.(2) din Constituție nu stabilește condițiile și modul de ocupare și exercitare a funcțiilor publice, lăsînd ca acestea să fie reglementate prin lege.

¹ M.O., 2008, nr.230-232, art.840

Dezvoltind norma constituțională enunțată, legislatorul a adoptat Legea nr.158-XVI, scopul căreia constă în asigurarea realizării unui serviciu public stabil, profesionist, imparțial, transparent și eficient în interesul societății și al statului, iar funcționarul public este persoana care activează în scopul realizării unor prerogative de putere publică (art.1 alin.(2), art.3), exercitarea căreia implică exigențe sporite față de calitățile profesionale ale acestuia. Pentru a evita riscurile de prejudiciere a statului, a ordinii publice, a drepturilor și libertăților fundamentale, a demnității cetățenilor, legislatorul, prin derogare de la regula generală, a stipulat că funcționarul va exercita funcția publică pînă va împlini vîrsta necesară obținerii dreptului la pensie pentru limită de vîrstă.

Principiul instituirii condițiilor egale de acces la o funcție publică este consacrat și în art.21 § 2 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, potrivit căruia „Orice persoană are dreptul de acces, în condiții de egalitate, la funcțiile publice ale țării”, în art.25 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, care stipulează: „Orice cetățean are dreptul și posibilitatea, fără nici una din discriminările la care se referă art.2 și fără restricții nerezonabile, de a avea acces, în condiții de egalitate, la funcțiile publice din țara sa”. Din art.25 enunțat se desprinde cu claritate ideea că dreptul de a accede la o funcție publică poate fi supus unor restrîngerii rezonabile.

Art.2 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice interzice discriminările bazate pe rasă, sex, religie, opinie, avere, origine socială etc., dar nu interzice ca statele contractante să impună, pe cale legislativă, condiții speciale pentru acordarea la o funcție publică, cum ar fi deținerea anumitor competențe lingvistice, cunoașterea drepturilor civile, obligațiile militare, limita de vîrstă, aptitudinile fizice etc.

Curtea observă că libertatea de alegere a muncii nu are semnificația că o persoană poate opta pentru exercitarea oricărei profesii sau funcții, indiferent de pregătirea sa profesională, calitățile morale și fizice pe care le are. Alegerea locului de muncă, a profesiei, a funcției implică o anumită calificare și capacități corespunzătoare.

Exercitarea unei funcții publice constituie doar una din căile de realizare a dreptului la muncă, prin urmare, instituirea limitei de vîrstă pentru funcționarii publici nu aduce atingere dreptului la muncă, acesta poate fi realizat în alte domenii, în care vîrsta nu este un criteriu profesional, esențial și determinant.

Este firesc și necesar ca exercitarea unor funcții importante sub aspectul interesului general al societății să fie reglementată prin lege, inclusiv să fie impuse anumite condiții și restricții.

Anterior, examinînd probleme similare, Curtea Constituțională a statuat că „...stabilirea unui cens de vîrstă pentru exercitarea anumitor activități nu poate fi privită a priori ca o încălcare a dreptului constituțional la muncă...” (HCC nr.30 din 23.12.2010²).

Prevederi referitoare la exercitarea unor activități sau funcții pînă la atingerea unei limite de vîrstă se regăsesc în mai multe acte legislative ce reglementează activitatea unor funcționari publici cu statut special: Legea cu privire la Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției nr.1104-XV din 6 iunie 2002, Legea Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale nr.93-XVI din 5 aprilie 2007, Codul audiovizualului al Republicii Moldova (Legea nr.260-XVI din 27 iulie 2006), Legea cu privire la notariat nr.1453-XV din 8 noiembrie 2002, Legea cu privire la Procuratură nr.294-XVI din 25 decembrie 2008 etc. Or, un act legislativ special cuprinde norme juridice aplicabile în exclusivitate unor categorii de raporturi sociale sau subiecte strict determinate prin derogare de la regula generală.

De observat că legislația privind statutul funcționarilor publici

din majoritatea statelor europene conține dispoziții similare celor cuprinse în art.62 alin.(1) lit.d) din Legea nr.158-XVI (art.98 din Legea nr.188/1999 privind statutul funcționarului public din România, art.106 alin.(1) din Legea funcționarului public din Bulgaria, art.120 alin.(1) din Legea privind statutul funcționarului public a Estoniei, art.7 alin.(4) din Legea privind statutul funcționarilor publici din Letonia, art.17 lit.b) din Legea XXII/1992 privind statutul funcționarilor publici din Ungaria, art.87 din Legea serviciului public a Poloniei, art.21 alin.2 din Legea privind serviciul civil de stat a Federației Ruse etc.).

Prevederea art.62 alin.(1) lit.d) din Legea nr.158-XVI este în concordanță cu art.54 alin.(2) din Constituție, deoarece este stipulată de lege, corespunde normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional, este necesară în interesele securității naționale, ordinii publice, în scopul protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale etc.

În aceeași ordine de idei, Curtea relevă că, potrivit prevederilor constituționale cuprinse în alin.(3) art.54, dreptul la muncă și la libera alegere a muncii și dreptul de a accede la o funcție publică, statuate de art.43 alin.(1) și, respectiv, art.39 alin.(2) din Constituție, nu constituie drepturi ce nu pot fi restrînse.

Pentru motivele expuse Curtea nu poate reține critica formulată în sesizare în sensul că dispozițiile art.62 alin.(1) lit.d) din Legea nr.158-XVI încalcă prevederile art.4 alin.(1), art.43 alin.(1), art.54 din Constituție, art.23 din Declarația Universală a Drepturilor Omului.

Curtea consideră nefondate și argumentele din sesizare, potrivit cărora legiuitorul, aplicînd un tratament diferențiat față de funcționarii publici în raport cu alte categorii de salariați, a încălcat principiul egalității și nediscriminării, garantat de art.16 din Constituție, art.7 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, art.2 § 2 și art.6 din Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale.

Conform art. 16 alin.(2) din Constituție, toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Art.2 § 2 din Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale stipulează că „statele părți la prezentul Pact se angajează să garanteze că drepturile enunțate în el vor fi exercitate fără nici o discriminare întemeiată pe rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, origine națională sau socială, avere, naștere, sau pe orice altă împrejurare”.

Prevederi similare cuprinde și art.7 din Declarația Universală a Drepturilor Omului.

Printre criteriile discriminatorii, care încalcă egalitatea între cetățeni, enumerate de norma constituțională și normele internaționale enunțate nu se regăsește criteriul vîrstei. Curtea consideră că acest criteriu nu poate fi atribuit la „orice altă împrejurare”, fiind o situație juridică prevăzută concret de lege.

Afirmațiile autorului sesizării că prin norma criticată se instituie un tratament diferențiat față de funcționarii publici care au atins vîrstă necesară obținerii dreptului la pensie în raport cu alți angajați sînt nefondate, deoarece Legea nr.158-XVI este un act legislativ special, aplicabil doar funcționarilor publici ca subiecte speciale, și nu tuturor angajaților din autoritățile publice. Prevederea art.62 alin.(1) lit.d) se aplică uniform subiectelor care cad sub incidența Legii nr.158-XVI. Tratamentul respectiv nu se aplică față de cetățenii aflați în altă situație, or, principiul egalității consacrat de art.16 alin.(2) din Constituție nu înseamnă uniformitate, el presupune tratament egal în situații egale, pentru situații diferite tratamentul juridic nu poate fi decît diferit.

Curtea a constatat că atribuțiile și responsabilitățile funcții-

² M.O., 2011, nr.1- 4, art.2

onarilor publici, comportînd caracter eminamente public, sînt esențial diferite față de cele ale persoanelor care activează în alte domenii. Acest fapt justifică instituirea față de ei a unui regim juridic deosebit, ceea ce nu poate fi considerat discriminare.

Același sens îl au și dispozițiile art. E din partea V a anexei la Carta socială europeană (revizuită), adoptată la Strasbourg la 3 mai 1996 și ratificată de Parlamentul Republicii Moldova prin Legea nr.484-XV din 28.09.2001³, conform căreia o diferență de tratament pe un motiv obiectiv și rezonabil nu este considerată ca discriminare.

Organizația Internațională a Muncii în mai multe acte referitoare la ocuparea forței de muncă a subliniat că diferențierile sau preferințele întemeiate pe cerințe și condiții speciale pentru exercitarea anumitor activități nu constituie discriminare. Astfel, Convenția nr.111 din 25 iunie 1958 a Organizației Internaționale a Muncii privind discriminarea în domeniul ocupării forței de muncă și exercitării profesiei, ratificată prin Hotărîrea Parlamentului nr.593-XIII din 26 septembrie 1995, prevede la art.1 pct.2 că diferențierile, excluderile sau preferințele întemeiate pe calificările cerute pentru o anumită ocupație nu sînt considerate discriminări. Potrivit pct.5 lit.b) al Recomandării OIM nr.62 „Cu privire la lucrătorii în vîrstă”, în cazuri excepționale, limitele de vîrstă pot fi stabilite în temeiul unor cerințe speciale, condiții și norme pentru anumite tipuri de locuri de muncă. În același context, punctul 22 al Recomandării OIM prevede posibilitatea stabilirii prin acte normative a unei vîrste la atingerea căreia raporturile de muncă pot înceta.

În contextul obiectului sesizării este concludent și faptul că prin Legea nr.156-XIV din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat⁴ legislatorul a stipulat pentru funcționarii publici condiții facilitare de pensionare pentru limită de vîrstă. Astfel, asiguratul cu statut de funcționar public, care a realizat stagiul de cotizare prevăzut de lege, inclusiv de cel puțin 15 ani în serviciul

public, beneficiază de dreptul la pensionare anticipată, cu cel mult 5 ani înaintea împlinirii vîrstei de pensionare (57 de ani pentru femei și 62 de ani pentru bărbați). Pensia se calculează în cuantum de 75% din venitul mediu lunar determinat conform prevederilor legale.

Așadar, spre deosebire de alți cetățeni, funcționarul public, pînă la împlinirea vîrstei de pensionare, timp de 5 ani, beneficiază concomitent de salariu și pensie anticipată.

Curtea consideră irelevant în contextul prezentei cauze art.14 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, deoarece această normă nu are autonomie proprie. Protecția oferită de art.14 este accesorie drepturilor materiale definite de Convenție, printre care nu este dreptul la muncă.

Avînd în vedere considerentele expuse, Curtea Constituțională apreciază că dispozițiile art.62 alin.(1) lit.d) din Legea nr.158-XVI sînt conforme normelor constituționale cuprinse în art.4, art.16 alin.(2), art.54 și normelor internaționale referitoare la egalitatea în drepturi și nediscriminare.

3. Cît privește motivele excepției de neconstituționalitate, Curtea consideră că, potrivit art.6 din Codul civil, art.62 alin.(1) lit.d) din Legea nr.158-XVI nu se aplică raporturilor juridice de muncă apărute pînă la intrarea acesteia în vigoare.

Pentru motivele arătate, conducîndu-se de art.140 din Constituție, art.26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.6, art.61, art.62 lit.e) și art.68 din Codul jurisdicției constituționale,

Curtea Constituțională

HOTĂRĂȘTE:

1. Se declară drept constituționale prevederile art.62 alin.(1) lit.d) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr.158-XVI din 04.07.2008.

2. Prezenta hotărîre este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

Nr. 6. Chișinău, 22 martie 2011.

Dumitru PULBERE

³ Tratatul internațional, 38/175, 2006

⁴ M.O., 2001, nr.130, art.959

Acte ale Curții de Conturi a Republicii Moldova**13 HOTĂRÎRE****privind Raportul auditului Sistemului Informațional Integrat Vamal al Serviciului Vamal al Republicii Moldova**

Curtea de Conturi, în prezența dlui T. Balîțchi – directorul general al Serviciului Vamal, dlui A. Gangan – administratorul Î.S. „Vamtehinform”, dlui C. Trofăilă – directorul Departamentului venituri și tehnologii informaționale al Serviciului Vamal, dnei N. Calenic – șeful Direcției management strategic a Serviciului Vamal, dlui M. Raducan – șeful Direcției audit intern a Serviciului Vamal, dlui S. Beiu – șef-adjunct al Direcției tehnologii informaționale și statistică vamală a Serviciului Vamal și dlui A. Prisacari – șeful Direcției finanțele autorităților publice a Ministerului Finanțelor, călăuzindu-se de art.2 alin.(1) și art.4 alin.(1) lit.a) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008¹, a examinat Raportul auditului Sistemului Informațional Integrat Vamal al Serviciului Vamal al Republicii Moldova.

Misiunea de audit s-a realizat în conformitate cu prevederile art.28 și art.31 din Legea nr.261-XVI din 05.12.2008 și cu Programele activității de audit a Curții de Conturi pe anii 2010 și 2011, avînd ca scop obținerea probelor de audit fiabile și adecvate, întru susținerea constatărilor și concluziilor formulate în raportul de audit.

Auditul a fost planificat și s-a desfășurat în conformitate cu Standardele de audit ale Curții de Conturi, ca ghid servind Manualul de audit al tehnologiilor informaționale, elaborat de Curtea de Conturi în baza Standardelor Internaționale de Audit.

La efectuarea auditului, domeniul de aplicare a fost evaluarea controalelor generale TI din cadrul Serviciului Vamal și celor ale sistemului informațional „Asycuda World” (în continuare – SI „Asycuda World”).

Examinînd rezultatele auditului, audiînd raportul prezentat și explicațiile persoanelor cu funcții de răspundere prezente în ședință, Curtea de Conturi

a constatat:

În scopul optimizării activității organelor vamale, mării eficienței și calității serviciilor acordate, limitării dependenței de factorul uman, încasării și înregistrării taxelor vamale și a altor taxe, legate de operațiunile vamale, a fost inițiată automatizarea business-proceselor Serviciului Vamal. Astfel, în cadrul Proiectului „Facilitarea Comerțului și Transportului în Europa de Sud-Est”, începînd cu anul 2006, la Serviciul Vamal a fost implementat SI „Asycuda World”. Cheltuielile aferente dezvoltării, implementării și funcționării SI „Asycuda World”, la finele anului 2010, au constituit 9,1 mil. dolari SUA, fiind finanțate din surse externe și din contul componentei de bază a bugetului de stat.

Fundamentarea creării unei soluții integre, principiile de bază și obiectivele acesteia au fost definite în Concepția Sistemului Informațional Integrat Vamal (în continuare – SIIV), aprobată prin HG nr.561 din 18.05.2007, sarcina de bază a Serviciului Vamal fiind fructificarea beneficiilor și oportunităților pentru construirea SIIV, cu scopul interconectării tuturor produselor de program, precum și formării unui sistem informațional de perspectivă și organizării aplicării eficiente a acestuia în organele vamale ale Republicii Moldova.

Scopul și obiectivele de bază ale SIIV sînt:

- asigurarea introducerii tehnologiilor moderne în activitatea organelor vamale pentru perfecționarea procedurilor de perfectare vamală și creșterea eficacității controlului vamal;

- perfecționarea organizării schimbului de informații cu structurile externe, inclusiv de peste hotare, dezvoltarea

colaborării cu aceste structuri în domeniul tehnologiilor informaționale;

- asigurarea unui sistem unic de securitate a informației organelor vamale ale Republicii Moldova.

O etapă considerabilă de dezvoltare a fost elaborarea a 12 module de către Compania „UTI Systems”. Implementarea lor urma să constituie transformarea sistemului informațional „Asycuda World” în soluția complexă și integră spre care a fost orientată dezvoltarea.

Misiunea de audit a relevat unele deficiențe și riscuri majore, care împiedică atingerea obiectivelor stabilite, după cum urmează:

➤ Nu au fost implementate 2 module importante („Garantii” și „Economist”), care urmau a fi date în exploatare pînă în anul 2008, ceea ce reprezintă un risc în realizarea sarcinilor și obiectivelor de creare a SIIV.

➤ Nu există instrumente care ar monitoriza și analiza schimbările operate, astfel încît modificările componentelor SIIV să fie conformate perspectivelor de dezvoltare a sistemului și a instituției în ansamblu.

➤ Insuficiența controalelor generale și documentarea slabă a sistemului generează riscul paralizării activității acestuia pe o perioadă îndelungată, SV neposedînd suficiente instrumente pentru preîntîmpinarea sau remediarea situațiilor critice.

➤ Lipsa unei abordări la nivel de management a problemelor de securitate informațională reprezintă un factor de risc pentru asigurarea confidențialității informației și securitatea componentelor SIIV.

➤ SIIV funcționează în regim de suprasolicitare continuă, situație amplificată de insuficiența canalelor de comunicare, ceea ce contribuie la stopări frecvente ale sistemului, probleme de acces și împiedică aplicarea unui șir de controale, proceduri firești de securitate și aplicații suplimentare.

➤ Lipsa unei strategii de dezvoltare a SIIV, limitările în finanțare nu permit o planificare adecvată a capacităților, investițiile efectuîndu-se reieșind din necesitățile curente, nefiînd luate în considerație perspectivele de dezvoltare.

Asigurarea realizării complete a obiectivelor de creare a SIIV și înlăturarea deficiențelor urmează a fi privite ca o acțiune complexă, care va lua în considerație interdependența acestora și riscurile asociate.

În contextul celor expuse, concluzionăm că Sistemul Informațional Integrat Vamal este unul de importanță strategică, neajunsurile căruia pot avea consecințe de rezonanță și pot afecta securitatea economică și financiară a statului. Stoparea SIIV pe un termen îndelungat poate afecta în mod direct capacitatea Guvernului de percepere a drepturilor de import și export.

Întru ameliorarea situației și excluderea riscurilor majore în funcționarea sistemului este necesar suportul autorităților supreme ale statului în asigurarea finanțării adecvate și la timp, pentru crearea unei infrastructuri fiabile, securizate și de perspectivă, întru excluderea situațiilor de dezastru pe viitor și pierderilor financiare mult mai importante.

Reieșind din cele expuse, în temeiul art.7 alin.(1) lit.a), art.15 alin.(2) și alin.(4), art.16 lit.c), art.34 alin.(3) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008, Curtea de Conturi

¹ M.O., 2008, nr.237-240, art.864.

hotărăște:

1. Se aprobă Raportul auditului Sistemului Informațional Integrat Vamal al Republicii Moldova, implementat la Serviciul Vamal, anexat la prezenta hotărâre.

2. Prezenta hotărâre și Raportul anexat se remit:

2.1. Serviciului Vamal, pentru întreprinderea măsurilor necesare în vederea implementării recomandărilor auditului, expuse în Raport;

2.2. Guvernului Republicii Moldova, pentru întreprinderea unor acțiuni concrete întru susținerea perspectivelor de dezvoltare, de remediere a neajunsurilor, precum și pentru prioritizarea alocării de mijloace financiare necesare excluderii

oricărui risc asociat SIIV, ceea ce ar contribui la eficientizarea administrării vamale, sporirea veniturilor la bugetul de stat și la asigurarea securității economice a statului.

2.3. Comisiei economie, buget și finanțe a Parlamentului Republicii Moldova, pentru informare și o posibilă luare de atitudine.

3. Despre măsurile întreprinse pentru executarea subpunctelor 2.1.–2.2. din prezenta hotărâre se va informa Curtea de Conturi în termen de 6 luni.

4. Prezenta hotărâre se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în conformitate cu art.34 alin.(7) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008.

PREȘEDINTELE CURȚII DE CONTURI

Ala POPESCU

Nr. 12. Chișinău, 2 martie 2011.

RAPORTUL AUDITULUI
Sistemului Informațional Integrat Vamal
al Serviciului Vamal

ABREVIERI

Active Directory	Este o ierarhie de câteva obiecte, în care obiectele se împart în trei categorii: resurse (ex: imprimantă), servicii (ex: poșta electronică), resurse umane (ex: utilizatori, grupe de utilizatori). Scopul tehnologiei "Active Directory" este de a pune la dispoziție informații despre aceste obiecte, organizarea obiectelor, controlul accesului, setarea securității.
BV	Birou Vamal
CD/DVD ROM	Dispozitiv de citire/înregistrare a discurilor CD și DVD
CoBIT	Control Objectives for Information and Related Technology (<i>Obiectivele de Control în domeniul TI</i>)
COSO	Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission
IFAC	International Federation of Accountants (<i>Federația Internațională a Contabililor</i>)
IIA	The Institute of Internal Auditors (<i>Institutul Auditorilor Interni</i>)
ISACA	Information Systems Audit and Control Association (<i>Asociația de Control și Audit a Sistemelor Informaționale</i>)
ISACF	The Information Systems Audit and Control Foundation (<i>Fundația de Control și Audit al Sistemelor Informaționale</i>)
ISO	International Organization for Standardization (<i>Organizația Internațională de Standardizare</i>)
Kbps	Kilobiți pe secundă (<i>viteză de transfer de date</i>)
LAN	Local Area Network (<i>rețea locală de calcul</i>)
RAM	Random Acces Memory (<i>memorie cu acces aleator</i>)
S.W.O.T.	Strengths. Weaknesses. Opportunities. Threats (<i>Puncte tari, Puncte slabe, Oportunități, Amenințări</i>)
SI	Sistem Informațional
SIIV	Sistemul Informațional Integrat Vamal
SO	Sistem de operare
SV	Serviciu Vamal
TI	Tehnologii Informaționale
VPN	Virtual Privat Network (<i>rețea virtuală privată</i>)
WAN	Wide Area Network (<i>rețea de calcul extinsă – cuprinde mai multe rețele LAN aflate în locuri geografice diferite</i>)
WEB	World Wide Web – un sistem de documente și informații de tip hipertext legate ele între ele care pot fi accesate prin rețeaua mondială de Internet.

SUMARUL REZULTATELOR

Activitatea de audit a tehnologiilor informaționale este un domeniu nou pentru Republica Moldova care se bazează pe standarde și bune practici internaționale și reprezintă o provocare atât pentru Curtea de Conturi, cât și pentru deținătorii de sisteme informaționale. Activitatea oricăror instituții de stat au într-o oarecare măsură tangență cu utilizarea TI, iar tendința de automatizare este în creștere, astfel încât unele procese sînt efectuate numai în mediul computerizat. În felul acesta, crește esențial dependența instituțiilor de stat de TI. TI moderne creează premise și oportunități de dezvoltare continuă, dar necesită investiții financiare și umane gestionate în mod chibzuit. Orice beneficii aparente ale utilizării TI se pot transforma în riscuri majore, dacă nu sînt bazate pe niște principii rigide. Experiența statelor dezvoltate reprezintă o sursă sigură de înțelepciune și inspirație pentru o gestiune bună a tehnologiilor informaționale. Pentru evaluarea gestionării TI în cadrul SV sînt consultate standardele și bunele practici acceptate internațional, în conformitate cu care sînt înaintate recomandări fiabile.

Misiunea de audit a constatat următoarele:

- În scopul optimizării activității organelor vamale, mării eficienței și calității serviciilor acordate, limitării dependenței de factorul uman, a fost intentată automatizarea business-proceselor Serviciului Vamal. Decizia creării unei soluții integrate pentru automatizarea activității organelor vamale a fost un pas foarte important, necesar pentru modernizarea esențială a sistemului informațional existent la moment, și întreprinderea măsurilor necesare pentru aducerea lui în conformitate cu volumul sporit al informației și adaptarea la normele admise în practica internațională.

- SIIV este construit în baza unei soluții recunoscute internațional – SI „Asycuda World”, care reprezintă un șir de avantaje considerabile: **a)** platformă scalabilă, bazată pe module ce pot fi dezvoltate și implementate separat; **b)** principiu de lucru „on-line”, ceea ce mărește considerabil viteza prelucrării/accesării datelor; **c)** arhitectură „client-server”, utilizînd tehnologii web, ce permite conectarea unui număr considerabil de utilizatori; **d)** sînt încorporate tehnologii moderne de protecție a datelor asupra modificărilor neautorizate; **e)** se păstrează istoricul tuturor acțiunilor efectuate prin interfața Asycuda. Serviciul Vamal a făcut un efort considerabil pentru implementarea SI „Asycuda World”, multe module au fost implementate pentru prima dată în Republica Moldova. Numai datorită muncii asidue a specialiștilor TI din cadrul SV a fost posibilă implementarea sistemului și adăugarea treptată de module noi, extinderea funcțiilor și a domeniilor de aplicare.

- La momentul desfasurării auditului, cheltuielile aferente dezvoltării, implementării și funcționării SI „Asycuda World” au constituit circa 9,1 mil. dolari SUA. Din ele, 13% au fost cheltuite pentru consultanță și instruire. Cu toate acestea, un astfel de SI complex nu este documentat suficient. Documentația tehnică nu a fost actualizată, ghidurile nu sînt disponibile pentru persoanele corespunzătoare, procesele de întreținere și dezvoltare sînt documentate slab. În astfel de condiții *dependența de persoanele-cheie și vulnerabilitatea în cazul accidentelor și dezastrelor este amplificată considerabil.*

- O etapă considerabilă de dezvoltare a fost elaborarea a 12 module de către Compania „UTI Systems”. Implementarea lor urma să constituie transformarea sistemului informațional „Asycuda World” în soluția complexă și integră spre care a fost orientată dezvoltarea. Din cauza problemelor de compatibilitate, insuficienței capacităților tehnice, nu au fost implementate pînă în prezent 2 module importante („Garanții” și „Economist”).

- Deoarece două componente importante în automatizarea business-proceselor activității organelor vamale pînă la momentul finalizării auditului nu au fost integrate

în SI „Asycuda World”, constatăm că obiectivul creării SIIV nu este realizat pe deplin. Din cauza că SIIV, la momentul actual, nu reprezintă o soluție complexă și integră: a) se mărește impactul riscurilor determinate de aplicarea controalelor generale, controalelor aplicației și urmările unor eventuale incidente; b) gestiunea, dezvoltarea și întreținerea devine mai anevoioasă, costisitoare și implică necesitatea mai multor resurse umane cu cunoștințe în variate domenii; c) crește volumul resurselor hardware utilizate; d) se mărește timpul necesar efectuării anumitor procese și se micșorează eficiența utilizării sistemelor informaționale; e) sporește esențial vulnerabilitatea datelor.

- În astfel de condiții cheltuirea banilor pentru întreținerea sistemelor informaționale vechi, echipamentului ce nu face față cerințelor este inefficientă. Oricare investiție trebuie efectuată din considerente de perspectivă, astfel încît să fie procurate componente fiabile și suficient de productive pentru a satisface cerințele de dezvoltare pentru o perioadă strategică. Prioritate ar trebui să fie dezvoltarea capacităților interne de mentenanță a sistemelor informaționale și a infrastructurii. Cele menționate au loc în condițiile lipsei unei abordări strategice a dezvoltării și întreținerii TI din cadrul SV, fapt care și constituie un impediment important în argumentarea solicitării finanțării adecvate.

- Sistemele informaționale din cadrul SV operează cu informație ce necesită o protecție deosebită. În condițiile lipsei unei politici de securitate riscurile asociate pot avea un impact major, mai ales că instrumentele existente de protecție practic sînt neglijate sau sînt inefficiente. În acest context, exemplificăm problemele asociate cu: a) politica de parole; b) analiza jurnalelor activității de rețea; c) controalele sistemelor de operare și cele de acces la aplicații; d) problemele asociate cu compatibilitatea și performanța programelor antivirus. SIIV are un nivel ridicat al criticismului, vulnerabilității și sensibilității datelor, impactul enorm de la care poate duce la stoparea funcționării, accentuînd importanța gestionării lui conforme. Din aceste motive, este strict necesar de a asigura continuitatea funcționării, securitatea, integritatea, disponibilitatea și corectitudinea datelor.

- În mod firesc, aplicarea corectă și la timp a controalelor generale și a celor ale aplicației minimizează esențial riscurile asociate cu factorul uman, situațiile critice, dezastre, intenții frauduloase și alte pericole. Toate activitățile aferente și de gestiune a SIIV trebuie conformate unor reglementări stricte care ar permite asigurarea exactității, integrității, acurateței și disponibilității datelor. În situația insuficienței controalelor generale și documentării slabe a sistemului persistă riscul stopării funcționării sistemului, cu urmări grave. SV nu posedă suficiente instrumente pentru preîntîmpinarea sau remediarea situațiilor critice.

- Complexitatea sistemului și amploarea aplicării asupra executării business-proceselor transformă necesitatea gestionării adecvate a TI la nivelul cel mai superior într-o condiție primară. Auditul intern trebuie să slujească drept instrument sigur de monitorizare și analiză a tuturor riscurilor asociate cu TI. Astfel, auditarea sistemelor informaționale și raportarea rezultatelor trebuie utilizate ca punct de pornire în procesul de luare a deciziilor. Dependența de cîțiva specialiști-cheie reprezintă un risc esențial în asigurarea dezvoltării și gestionării continue a resurselor informaționale și infrastructurii TI. Pentru diminuarea efectelor menționate este nevoie de asigurarea unei documentări adecvate a tuturor proceselor, a modificărilor operate și procedurilor de gestionare. De altfel, este necesar de a utiliza segregarea sarcinilor, pentru minimalizarea dependenței de anumite persoane și diminuarea riscurilor asociate.

- În condițiile gestionării informației ce necesită protecție și securitate sporită, modul de gestionare și control al externalizării serviciilor este un factor determinant

în organizarea activităților aferente TI. În prezent nu există documente ce ar reglementa externalizarea serviciilor sau segregarea sarcinilor, iar documentarea insuficientă amplifică efectul negativ.

- Modul de abordare a gestiunii activelor informaționale, umane și tehnologice, lipsa unei monitorizări adecvate a proceselor și în condițiile controalelor generale slabe, face activitatea organelor vamale vulnerabilă la tentativele de ocolire a controalelor aplicației, controalelor de securitate și altor reglementări. Aceasta, în cazul predominării factorului uman, poate conduce la încălcări premeditate în scopuri personale sau corporative și poate prejudicia statul în mod considerabil.

- În mare măsură, din cauza lipsei unei strategii de dezvoltare formalizate, limitărilor în finanțare, nu există o planificare adecvată a capacităților, investițiile se fac reieșind din necesitățile curente și nu sînt luate în considerație perspectivele de dezvoltare. În ultimii ani sistemele informaționale și infrastructura TI din cadrul SV funcționează la nivel de suprasolicitare. În astfel de condiții apar vulnerabilități suplimentare de securitate și nu poate fi asigurată disponibilitatea și integritatea datelor. O distribuire inteligentă a mijloacelor financiare între cheltuielile de întreținere și procurarea de echipament nou, aflat la deservire pe garanție, ar putea pune temelia unei dezvoltări fiabile.

- Majoritatea canalelor de comunicații nu satisfac cerințele minime necesare, fapt ce mărește considerabil timpul de care este nevoie pentru efectuarea operațiunilor vamale, deci, indirect micșorează timpul disponibil pentru efectuarea controalelor vamale. Insuficiența capacității canalelor de comunicații în combinație cu lipsa unei monitorizări adecvate a rețelei și performanței echipamentului, plus suprasolicitarea serverelor și a aplicațiilor, duc la un alt efect negativ – stoparea frecventă planificată și neplanificată a serverelor. Indisponibilitatea sistemelor informaționale contrazice grav concepția și obiectivele SIIV.

- Nu există metode care ar putea asigura o recuperare a funcționalității sistemului în cazuri accidentale sau a datelor pierdute. Este necesar urgent de a elabora și de a implementa politicile și procedurile aferente efectuării copiilor de rezervă și recuperării în caz de dezastru.

- În prezent, datorită abilităților profesionale și lucrului intens al citorva persoane-cheie din cadrul SV și Î.S. „Vamte-hinform”, este posibilă funcționarea SIIV, însă o desfășurare critică a scenariului poate fi inevitabilă în condițiile existenței multor neajunsuri, din care au fost accentuate în prezentul raport. Întru ameliorarea situației și excluderii riscului de stopare accidentală pe o perioadă nedeterminată, este necesară implicarea hotărîită a conducerii de vîrf a statului și a SV. O finanțare adecvată și la timp pentru crearea unei infrastructuri fiabile, securizate și de perspectivă poate exclude situații de dezastru pe viitor și pierderi financiare mult mai importante.

INFORMAȚIE GENERALĂ DESPRE ENTITATE ȘI SISTEMUL INFORMAȚIONAL

Serviciul Vamal al Republicii Moldova este organul administrației publice, subordonat Ministerului Finanțelor, care asigură securitatea economică a statului, implementează politica vamală și conduce nemijlocit activitatea vamală în Republica Moldova.

Serviciul Vamal este un organ de drept, cu statut de persoană juridică, dispune de stampilă cu Stema de Stat a Republicii Moldova, activează conform principiului de instituție bugetară, finanțată de la buget și dispune de fonduri speciale.

Misiunea Serviciului Vamal constă în promovarea politicii vamale, în vederea asigurării securității economice

a statului, prin facilitarea comerțului, securizarea traficului internațional de mărfuri și mijloacelor de transport, asigurarea respectării reglementărilor vamale, perceperea drepturilor de import și export, lupta împotriva fraudelor vamale, dezvoltarea unei administrații profesionale și transparente, care implementează standarde internaționale cu scopul simplificării procedurilor de vămuire și protejează societatea aplicînd uniform și imparțial legislația vamală.

Structura aparatului central al Serviciului Vamal este aprobată prin Hotărîrea Guvernului nr. 4 din 02.01.2007¹. Astfel, SV este constituit din aparatul central (2 departamente și 16 direcții) și 8 birouri vamale.

Sistemul Informațional Integrat Vamal se bazează pe „Asycuda World” (ASYCUDA: *Automated SYstem for CUstoms DAta*) – produsul-program elaborat de către Conferința Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare în scopul susținerii reformelor în organele vamale, precum și al acordării suportului la facilitarea comerțului și controlului vamal. Reieșind din informația prezentată de reprezentanții Serviciului Vamal, în activitatea acestuia sînt utilizate 28 de sisteme informaționale și 7 softuri licențiate.

Concepția Sistemului Informațional Integrat Vamal² formulează cerințele de bază pentru implementarea noilor tehnologii informaționale în activitatea vamală. Informațizarea organelor vamale este o direcție strategică și prioritară a activității Serviciului Vamal și reprezintă procesul de introducere a tehnologiilor informaționale moderne în activitatea vamală.

Concepția SIIV stabilește scopurile, sarcinile, funcțiile, precum și totalitatea sintezelor privind dezvoltarea Sistemului Informațional Integrat Vamal și implementarea noilor tehnologii informaționale în activitatea vamală. Ea prezintă baza metodică pentru crearea unui sistem informațional complex, în scopul asigurării activității organelor vamale.

SIIV a fost creat în scopul dezvoltării unei platforme integre și asigurării unui sistem unic de securitate a informației organelor vamale ale Republicii Moldova, avînd la bază platforma sistemului „Asycuda World”.

Obiectivele de bază ale SIIV:

- asigurarea introducerii tehnologiilor moderne în activitatea organelor vamale pentru perfecționarea procedurilor de perfectare vamală și creșterea eficacității controlului vamal;

- asigurarea utilizării eficiente la nivel optim a tuturor resurselor existente în sistem (*hardware, software, dispozitive de comunicații, personal tehnic de specialitate etc.*);

- asigurarea creșterii calității operațiunilor de control și urmărire de toate tipurile (*înainte, în timpul sau după vămuire*), prin furnizarea inspectorului vamal a datelor consolidate necesare, prezentîndu-i, astfel, în mod optim și concludent, informațiile cele mai utile;

- asigurarea disponibilității elementelor de evaluare a operațiunilor de vămuire și control efectuate de colaboratorii vamali, cu scopul de a evidenția eficient și operativ punctele slabe în fluxul de procesare a diferitelor documente vamale;
- perfecționarea organizării schimbului de informații cu structurile externe, inclusiv de peste hotare, dezvoltarea colaborării cu aceste structuri în domeniul tehnologiilor informaționale;

- asigurarea unui sistem unic de securitate a informației organelor vamale ale Republicii Moldova.

Responsabilă de elaborarea concepției politicii informațional-tehnice a SV, de dezvoltarea sistemului de telecomunicații și de verificarea veridicității datelor statistice este Direcția tehnologiilor informaționale și statistică vamală a SV. Direcția este formată din 3 secții:

1. Secția control informațional al datelor;

¹ Hotărîrea Guvernului nr.4 din 02.01.2007 "Cu privire la aprobarea structurii, efectivului-limită și a Regulamentului Serviciului Vamal" (cu modificările și completările ulterioare).

² Concepția Sistemului Informațional Integrat Vamal, aprobată prin Hotărîrea Guvernului nr. 561 din 18.05.2007.

2. Secția sisteme informaționale vamale;

3. Secția statistică vamală.

În scopul administrării, menținerii și asigurării funcționării sistemelor informaționale ale Serviciului Vamal și subdiviziunilor lui a fost creată Întreprinderea de Stat "Vamtehinform"³. În baza contractelor anuale încheiate între SV și Î.S. „Vamtehinform”, ultima prestează servicii de proiectare, elaborare, mentenanță, dezvoltare și asistență tehnico-aplicativă. Obiectul contractelor și volumul lucrărilor sunt negociate în fiecare an și sunt determinate în conformitate cu necesitățile SV și volumele preconizate necesare.

Serviciul Vamal al Republicii Moldova efectuează schimb de informații cu următoarele instituții de stat: Instituția Publică "Agenția Națională Transport Auto"; Inspectoratul General de Supraveghere Fitosanitară și Control Semincer; Serviciul Grăniceri; Banca de Economii; Banca Națională a Moldovei. În afară de aceasta, SV oferă acces restricționat la SIIV următoarelor instituții: Ministerul Justiției; Curtea de Conturi; Agenția Națională pentru Silvicultură „Moldsilva”; Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției; Serviciul Grăniceri; Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Economiei și Comerțului; Serviciul de Informații și Securitate; Agenția Națională pentru Protecția Concurenței; Procuratura Generală; Ministerul Sănătății; Ministerul Finanțelor; Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor; Ministerul Agriculturii; Î.S. „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru””; Agenția Națională de Transport Auto.

Accesul la Sistemul Informațional Integrat Vamal se efectuează prin rețeaua de telecomunicații a autorităților administrației publice, gestionată de Î.S. "Centrul de Telecomunicații Speciale", în baza acordului încheiat între Serviciul Vamal și organul central de specialitate al administrației publice competente.

Pe parcursul actualului audit am evaluat riscurile aferente SIIV⁴. Potrivit analizei respective am stabilit că SIIV este un sistem informațional de importanță strategică, neajunsurile căruia pot avea consecințe de rezonanță și pot afecta securitatea economică și financiară a statului. Astfel, SIIV reprezintă un sistem, prin care majoritatea business-proceselor entității sunt automatizate, este un sistem de rețea și funcționează în mai mult de 100 de locații, informația de ieșire a sistemului se utilizează pentru plăți și cumulare de venituri și este de așa natură încât datele eronate sau greșite pot aduce la pierderea credibilității entității sau chiar la stoparea ori eșecul activității acesteia. Stoparea SIIV pe un termen îndelungat va afecta în mod direct capacitatea Guvernului de percepere a drepturilor de import și export.

OBIECTIVUL AUDITULUI

Sint controalele TI din cadrul Serviciului Vamal și cele ale aplicației „Asycuda World” suficiente pentru a asigura exactitatea, integritatea și acuratețea datelor, precum și securitatea, fiabilitatea și disponibilitatea sistemului?

CONCLUZII

SI „Asycuda World” reprezintă o soluție modernă și complexă de automatizare a business-proceselor SV, construită în baza unei platforme universale, flexibile și scalabile. Selectarea inițială a acestei soluții a reprezentat un pas strategic, care a creat premisele construcției unui sistem informațional fiabil, securizat și integrat. Dezvoltarea continuă a platformei, posibilitatea integrării independente a modulelor funcționale particularizate și arealul de răspundere reprezintă soluția ca una de perspectivă. Sarcina de bază a SV a fost fructificarea beneficiilor și oportunităților pentru construirea Sistemului Informațional Integrat Vamal, cu scopul *interconectării tuturor produselor de program, precum și al formării unui sistem informațional*

de perspectivă și al organizării aplicării eficiente a acestuia în organele vamale ale Republicii Moldova.

Cu toate acestea, obiectivele de bază ale creării SIIV nu sunt atinse. Două module importante nu sunt integrate pînă în prezent în SI „Asycuda World”, ceea ce reprezintă un risc în realizarea sarcinilor și obiectivelor de creare a SIIV.

SIIV se modifică dinamic, apar componente noi, iar cele existente se actualizează continuu, fapt ce necesită o abordare complexă și strategică. În prezent nu există instrumente care ar monitoriza și analiza schimbările operate, astfel încît modificările componentelor SIIV să fie conformate perspectivelor de dezvoltare a sistemului și a instituției în ansamblu.

În situația insuficienței controalelor generale și a documentării slabe a sistemului, persistă riscul unor situații de dezastru, cu urmări grave. SV nu posedă suficiente instrumente pentru preîntîmpinarea sau remedierea situațiilor critice. Drept exemplu elocvent pot servi urmările incidentului din 12.11.2009, cînd o acțiune greșită a rezultat în probleme serioase pentru SV și a paralizat lucrul acestuia pe o perioadă destul de îndelungată. Urmările unor accidente mai serioase vor fi proporțional de dezastruoase și nu există nici o garanție că acestea vor putea fi înlăturate. Asigurarea continuității funcționării SIIV și integrității datelor reprezintă o prioritate majoră, deoarece urmările unor dezastru pot fi considerabile pentru securitatea economică a statului. Drept urmare, situația actuală nu prezintă siguranță că obiectivele, scopurile și sarcinile business-proceselor vor fi atinse și, totodată, oricare evenimente nedorite vor fi prevenite, corectate sau înlăturate.

Nivelul actual al abordării de către managementul SV a problemelor de securitate informațională, în condițiile capacităților insuficiente ale SV, reprezintă un factor de risc suplimentar pentru asigurarea confidențialității informației și securitatea componentelor SIIV. Managementul insuficient al controalelor de acces combinat cu lipsa politicii și procedurilor de securitate face SIIV vulnerabil asupra pericolelor de securitate.

SI „Asycuda World” posedă destule funcționalități și opțiuni pentru a asigura un număr suficient de controale ale aplicației, încît să fie asigurată la un nivel acceptabil acuratețea, integritatea și disponibilitatea datelor. Cu toate acestea, efectul și eficiența aplicării controalelor aplicației este diminuată de controalele generale slabe. Unele controale ale aplicației sînt instalate doar la cîteva posturi vamale și chiar și în așa condiții acestea sînt ocolite intenționat din cauza monitorizării insuficiente de către factorii de decizie ai SV.

Pentru asigurarea realizării complete a obiectivelor de creare a SIIV, înlăturarea deficiențelor trebuie privită ca o acțiune complexă, care va lua în considerare interdependența acestora și riscurile asociate.

CONSTATĂRI GENERALE

Implementarea SIIV

Sistemul informațional „Asycuda World” este funcțional pe teritoriul Republicii Moldova începînd cu anul 2006 și a fost implementat în cadrul Proiectului „Facilitarea Comerțului și Transportului în Europa de Sud-Est”.

La momentul desfășurării auditului, cheltuielile aferente dezvoltării, implementării și funcționării SI „Asycuda World” au constituit circa 9105,8 mii dolari SUA, inclusiv pentru:

- Servicii de consultanță – 922,4 mii dolari SUA – procurate de la Conferința Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare

- Echipament tehnic și instruire – 3311,5 mii dolari SUA – procurate de la Compania „Hewlett-Packard International Trade B.V.” (Olanda)

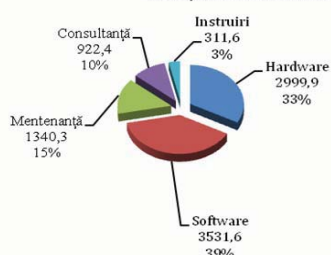
³ Hotărîrea Guvernului nr. 346 din 28.03.2007 "Cu privire la crearea Întreprinderii de Stat "Vamtehinform".

⁴ Chestionar de determinare a criticismului SIIV.

- Aplicații informaționale – 3531,6 mii dolari SUA – inclusiv 1768,7 mii dolari SUA pentru 12 module „Asycuda World” procurate de la Compania „UTI Systems” S.A. (România) și 1762,9 mii dolari SUA pentru softuri de sistem (Red Hat Linux, Check Point FW, Microsoft Windows XP, Sun Java 2EE), softuri cu destinație generală (Oracle Database 9i Enterprise, Oracle Development Tools, Antivirus McAfee, Apache Web Server) și softuri de aplicație (Microsoft Office Suite, SOClass Modules, eDOC Server SOClass, SendMail Server) procurate de la „Hewlett-Packard International Trade B.V.”

- Servicii de mentenanță – 1340,3 mii dolari SUA – procurate de la Compania „Hewlett-Packard International Trade B.V.” și Î.C.S. „Hewlett-Packard” S.R.L.

Figura nr.1: Structura cheltuielilor totale de 9105,8 mii dolari SUA aferente sistemului informațional ASYCUDA World la situația din 26.10.2010

Sursă: Contractele pentru procurarea serviciilor de consultanță, de mentenanță, pentru procurarea echipamentului tehnic, de aplicații informaționale, convertite în dolari SUA

Misiunii de audit nu i-au fost prezentate actele de predare-primire a modulelor elaborate de către Compania românească „UTI Systems” S.A., din motivul lipsei lor, prin ce nu s-au respectat prevederile pct.4.2 din Contract. Pe majoritatea actelor de acceptanță prezentate auditului nu este indicată data semnării de către părți, nefiind posibil de verificat respectarea termenelor de executare a Contractului, precum și de determinat termenele de garanție a modulelor, iar modulele „Economist” și „Garanții” pentru care s-au achitat 340,0 mii euro, nu au fost utilizate în mediul de producție al SI „Asycuda World” din motive tehnice.

În prezent, calculul obligațiilor privind drepturile vamale și decontarea mijloacelor bănești de la conturile agenților economici se efectuează într-o aplicație mai veche a Serviciului Vamal, denumită „Economist”. Din motivul neintegrării pînă în prezent a modulului „Economist” declarațiile vamale pot fi validate în SI „Asycuda World” fără confirmarea achitării plăților vamale. Menționăm că în SI „Asycuda World” există opțiunea de confirmare a percepției drepturilor de import și export („Assessed direct to prepaid”), lucru care responsabilizează validarea declarației, dar nu este impus sau solicitat spre executare. Astfel, persistă riscul ca declarația introdusă în SI „Asycuda World” să fie validată fără decontarea mijloacelor financiare de la contul unic al operatorului economic, inclusiv în cazul lipsei mijloacelor bănești pe contul unic (*fapt menționat și în raportul Direcției de audit intern*⁵).

Modulul „Garanții” trebuia să ofere o interfață de administrare centralizată, de agregare și sistematizare dinamică a datelor privind garanțiile constituite de către agenții economici în cadrul amplasamentelor vamale pentru acoperirea obligațiilor vamale în cazul operațiilor

suspensive și al plasării mărfurilor într-un depozit provizoriu cu declarație sumară, precum și în cazul tranzitării Republicii Moldova cu mărfuri al căror volum depășește valoarea stabilită legal. Astfel, scopul pentru care a fost creat SIIV, stabilit în Concepția Sistemului Informațional Integrat Vamal, de a dezvolta o platformă integrată care are la bază platforma sistemului „Asycuda World”, interconectarea tuturor produselor de program, precum și formarea unui sistem informațional de perspectivă și organizarea eficientă a acestuia nu a fost realizat.

Deși Serviciul Vamal a fondat Întreprinderea de Stat „Vamtehinform” pentru a asigura mentenanța corespunzătoare a Sistemului Informațional Integrat Vamal, al doilea an consecutiv se achiziționează servicii de mentenanță și de la Compania „Hewlett-Packard International Trade B.V.”.

Scopul pentru care a fost creat Sistemul Informațional Integrat Vamal – dezvoltarea unei platforme integrate, care are la bază platforma sistemului „Asycuda World”, interconectarea tuturor produselor de program, precum și formarea unui sistem informațional de perspectivă și organizarea eficientă a acestuia – nu a fost realizat, deoarece modulele „Economist” și „Garanții” elaborate de către „UTI Systems” S.A. și pentru care s-au achitat 340,0 mii euro pînă în prezent nu au fost implementate din motive tehnice.

Decontarea mijloacelor bănești de la contul unic al operatorului economic se face prin altă aplicație, persistînd riscul neincasării în cuantum deplin a mijloacelor datorate la buget la momentul desfășurării procedurilor vamale.

Deși Serviciul Vamal a fondat Întreprinderea de Stat „Vamtehinform” pentru a asigura mentenanța corespunzătoare a Sistemului Informațional Integrat Vamal, al doilea an consecutiv se achiziționează servicii de mentenanță și de la Compania „Hewlett-Packard International Trade B.V.”. Pînă în prezent, Serviciul Vamal a contractat astfel de servicii de la Î.S. „Vamtehinform” în sumă de 19,4 mil. lei (inclusiv TVA), iar de la Compania „Hewlett-Packard International Trade B.V.” în sumă de 20,8 mil. lei.

Recomandarea nr. 1: Integrarea modulelor „Economist” și „Garanții” elaborate de „UTI SYSTEMS” S.A. în platforma sistemului „Asycuda World”, după cum prevede Concepția Sistemului Informațional Integrat Vamal.

Recomandarea nr. 2: Instruirea corespunzătoare a personalului Î.S. „Vamtehinform” în vederea creării capacităților necesare menținerii adecvate a Sistemului Informațional Integrat Vamal.

PREZENTAREA CONTROALELOR TI

SIIV este prevăzut să prezinte o soluție complexă și integră de automatizare a activității SV.

SIIV a fost creat în scopul dezvoltării unei platforme integrate, avînd la bază platforma sistemului „Asycuda World”, interconectării tuturor produselor de program, precum și formării unui sistem informațional de perspectivă și organizării aplicării eficiente a acestuia în organele vamale ale Republicii Moldova.

Din motiv că SIIV este un sistem informațional de importanță statală și prezintă un domeniu de risc major pentru securitatea țării, sînt primordiale gestionarea lui la cel mai înalt nivel, asigurarea securității, disponibilității și veridicității datelor, a continuității funcționării și scalabilității componentelor și a infrastructurii tehnologice.

Pentru evaluarea sistemelor informaționale există o varietate de ghiduri, instrucțiuni, standarde și bune practici. Ele nu poartă un caracter obligatoriu, însă au principii similare și în caz că la nivel național nu sînt aprobate unele

⁵ Analiza S.W.O.T. a funcționării Sistemului Informațional Vamal din 19.03.2010.

din ele, acestea pot fi utilizate conform corespunderii lor necesităților. Astfel, există instrucțiuni, standarde și alte publicații ale INTOSAI (în particular ale Comitetului Permanent pentru Auditul TI) și ale grupurilor de lucru regionale. Standardele de audit INTOSAI nu au o formă obligatorie, ele reflectă o selecție de bune practici.

Documente relevante:

- Standardele de audit TI și Cadrul CoBIT ISACA;
- Rapoartele IIA;
- Standarde elaborate de organizații de specialitate, cum ar fi ISACF sau IFAC, COSO;
- Pentru ramuri separate ale TI sînt elaborate Standarde internaționale ISO;
- Ordinul nr.94 din 17.09.2009 al Ministerului Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor⁶;
- Standardele de audit al tehnologiilor informaționale, aprobate prin Hotărîrea Curții de Conturi nr.54 din 22.12.2009.

Evaluarea controalelor generale**Controalele organizaționale și de management (politici și standarde)****Riscurile asociate cu controale inadecvate**

Politicile, procedurile, standardele și structurile organizaționale sînt menite să ne prezinte siguranță că obiectivele și sarcinile business-proceselor vor fi atinse și, totodată, că oricare evenimente nedorite vor fi prevenite, corectate sau înlăturate. Revederea controalelor generale prezintă un interes deosebit, deoarece existența și calitatea lor afectează în mod direct toate activele aflate în gestiune.

SIIV are un nivel ridicat al criticismului, vulnerabilității și sensibilității datelor, impactul enorm de la care poate duce la stoparea funcționării, accentuînd importanța gestionării lui conforme. Din aceste motive, este strict necesar de a asigura continuitatea funcționării, securitatea, integritatea, disponibilitatea și corectitudinea datelor. O gestionare coerentă a unui SI de o așa importanță implică în mod obligatoriu existența și utilizarea adecvată a unui set complex de politici, standarde și documente de reglementare.

Strategia TI și implicarea conducerii de vîrf

Strategia TI este, de fapt, punctul de plecare pentru orice investiții în TI, deoarece aici se identifică schimbările ulterioare care trebuie să fie bugetate.

Anual se aprobă planuri de activitate (*cerință obligatorie pentru instituțiile publice*) pentru fiecare subdiviziune, care sînt integrate într-un plan general de activitate a SV⁷. Planurile cuprind activitățile principale conform obiectivelor stabilite, termenele de realizare, indicatori și responsabili. Cu toate acestea, nu există o abordare strategică a dezvoltării TI în cadrul SV, cu o analiză și corelare multianuală a perspectivelor, necesităților, oportunităților și obiectivelor. Pentru un domeniu vital în activitatea SV, precum sînt TI, pentru a asigura continuitatea și eficiența în dezvoltare, este strict necesară elaborarea și aprobarea strategiilor multianuale.

Recomandarea nr. 3: Să elaboreze și să aprobe Strategia de dezvoltare TI, Planul de implementare și finanțare, conform priorităților de dezvoltare pe termen lung și mediu.

Politicele pentru personal și instruire

Fiecare persoană activează în baza fișei postului. Lucrul subdiviziunilor SV este organizat în conformitate cu regulamentele acestora⁸. Direcția tehnologii informaționale și statistică vamală este o subdiviziune a Departamentului venituri și tehnologii informaționale, la fel ca și alte 4 direcții (Anexa nr. 1). Structura, statele direcției se elaborează și se stabilesc de conducerea Serviciului Vamal în funcție de volumul și tematica lucrărilor. Direcția este compusă din 3 secții: Secția

statistică vamală, Secția control informațional al datelor și Secția sisteme informaționale vamale. Personalul TI al SV este competent, bine instruit și corespunde fișelor postului.

SV dispune de un centru de instruire bine dotat. Atît în cadrul SV, cît și al Î.S. "Vamtehinform" a fost instruit personal în scopul administrării, menținerii și asigurării funcționării sistemelor informaționale ale Serviciului Vamal și subdiviziunilor sale. În cadrul Direcției fluxuri informaționale și statistică vamală a SV au fost instruite 37 de persoane responsabile de TI, din care, la situația din 08.10.2010, s-au eliberat 22 de angajați, ceea ce constituie 59% din totalul persoanelor instruite. Din aparatul central al Serviciului Vamal 10 persoane au beneficiat de instruire în "Oracle", din care 8 s-au eliberat, iar 7 persoane au beneficiat de instruire în "SOClass", din care 5 persoane s-au eliberat. Există problema fluctuației personalului, motivul fiind nivelul relativ scăzut de salarizare. Astfel, conform statelor de personal ale structurilor responsabile de TI ale SV în număr total de 17, în anul 2010 erau suplinite doar 15 funcții, ceea ce constituie 88%. Pînă la momentul de față nu este suplinită funcția șefului Direcției tehnologii informaționale și statistică vamală, aceasta fiind îndeplinită de către șeful adjunct al direcției. În caz de absență a șefului adjunct al direcției nu există personal calificat care l-ar putea înlocui.

Personalul Î.S. "Vamtehinform" a beneficiat de instruire specializată în următoarele domenii: "Administrare Linux Operating", SI „Asycuda World”, "Oracle", "VTI", "IBM WebSphere MQ" etc. În cadrul Î.S. "Vamtehinform" 5 persoane au beneficiat de instruire în "Oracle" și 9 persoane – în "SOClass", din care o persoană s-a eliberat. Din momentul lansării SI „Asycuda World” 5 persoane care s-au eliberat de la Serviciul Vamal au fost angajate la Î.S. "Vamtehinform", 4 din care activează pînă în prezent.

Deși sînt elaborate programe tematice de instruire, nu se efectuează o analiză documentată a necesităților de instruire cu o anumită periodicitate. Programul (Strategia) de instruire nu este adecvat domeniului de aplicare a securității instituției.

Nu există politici și proceduri de evaluare a personalului, inclusiv de promovare sau de retrogradare. Persoanele nu sînt instruite cu o anumită periodicitate și în conformitate cu evaluarea necesităților și a nivelului de cunoștințe.

În mod firesc, managementul resurselor umane ar trebui să fie corelat cu securitatea informațională, însă, pînă în prezent, nu sînt dezactivate toate conturile utilizatorilor eliberați.

Nu există o planificare a personalului, reieșind din necesitățile de dezvoltare și gestiune a TI, ce duce deseori la suprasolicitarea personalului existent și, respectiv, la tărgănarea realizării obiectivelor și afectează calitatea efectuării lucrărilor sau a documentării acestora.

Deși în cadrul SV este utilizată practica rotației personalului, ea nu este aplicată în cazul specialiștilor TI, iar pentru unele funcții-cheie nu există proceduri definite de segregare a sarcinilor.

Numărul existent de personal instruit în domeniile-cheie pare a fi insuficient pentru a asigura funcționarea, exploatarea și întreținerea SIIV, ceea ce face SV dependent de unii prestatori de servicii.

Recomandarea nr. 4: Să fie elaborate și implementate documentele strategice aferente managementului personalului, reieșind din perspectivele de dezvoltare, bunele practici și constatările de audit.

Politicele de documentare și păstrare a documentelor

Politica privind documentarea ar trebui să stabilească că toată documentația cu privire la sistem trebuie actualizată la zi și că doar cele mai recente versiuni ar trebui să fie

⁶ Ordinul nr.94 din 17.09.2009 al Ministerului Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor "Cu privire la aprobarea unor reglementări tehnice".

⁷ Pentru anul 2010 Planul de activitate a Serviciului Vamal a fost aprobat prin Ordinul nr. 55-o din 19.02.2010.

⁸ Regulamentul Direcției tehnologii informaționale și statistică vamală a fost aprobat prin Ordinul nr. 258-p din 15.03.2010.

utilizate. În conformitate cu standardele internaționale, ar trebui să existe politici privind producerea, aprobarea și emiterea documentelor, precum și privind controlul modificărilor la documentele existente.

SIIV prezintă o soluție complexă și scalabilă construită pe principiul modulelor. În prezent există circa 20 de module, care au fost dezvoltate și integrate treptat. Fiecare modul îndeplinește o sarcină funcțională distinctă, dar este integrată în interfața și componentele aplicației de bază, folosește aceleași resurse și controale. Drept urmare, fiecare modul trebuie să fie documentat separat, dar ar trebui să existe și o documentare a SIIV per ansamblu, ce ar descrie părțile componente, modul în care acestea interacționează și mediul tehnologic. Setul minim de documente ar trebui să includă: ghidurile administratorului; ghidurile utilizatorului; documentația tehnică a aplicațiilor; documentația tehnică a infrastructurii; cerințele tehnice; documentarea posibilităților și compatibilității cu alte produse sau echipament; documentarea modificărilor operate; documentația soluției integre. Documentația sistemului se consideră o informație deosebit de importantă și vulnerabilă, deci, pentru ea trebuie aplicate măsuri sporite de securitate și integritate.

SIIV este utilizat atât în cadrul sediului central, cât și în birourile și posturile vamale, precum și de alte instituții. Accesul la resursele informaționale este posibil prin LAN, WAN, Internet și VPN.

Există numai documentația de bază, oferită inițial de producător, care deseori este accesibilă doar în limba engleză.

În majoritatea cazurilor documentația nu a fost revizuită niciodată și nu reflectă situația curentă sau chiar nu este completată cu informația necesară, rămânând în formă brută, așa cum a fost recepționată de la furnizor.

Nu este asigurat accesul corespunzător la documentația existentă pentru persoanele relevante. Astfel, nu este clar în baza căror documente sunt introduse criteriile de selectivitate în SIIV. Conform afirmațiilor persoanelor responsabile, subdiviziunea respectivă nu are acces la documentația tehnică necesară, aceasta creînd impedimente în executarea operativă și cu acuratețe a atribuțiilor. Mai mult decât atât, toate criteriile de selectivitate sunt introduse direct pe serverul de producție, fără a fi testate corespunzător, ceea ce poate duce la funcționarea lor eronată în condiții reale.

În pofida unei infrastructuri largi și complexității părților componente, SV nu dispune de o descriere actualizată clară a resurselor informaționale și tehnologice (de exemplu: topologia rețelilor, arhitectura de interacțiune a sistemelor informaționale, serverelor și a echipamentelor etc.).

Recomandarea nr. 5: Să fie revizuită, completată, sistematizată și actualizată documentația SIIV. Să fie creată o descriere generală a întregului sistem, modului de gestionare și interacțiune a părților componente și infrastructurii.

Recomandarea nr. 6: Să fie elaborate și implementate politici privind producerea, aprobarea și emiterea documentației de sistem, precum și privind controlul modificărilor la documentele existente.

Recomandarea nr. 7: Să fie documentate corespunzător toate activitățile aferente TI. Să fie asigurat accesul la documentația tehnică relevantă tuturor utilizatorilor SIIV, conform atribuțiilor de serviciu.

Recomandarea nr. 8: Toate modificările, completările și ajustările SIIV să fie introduse și testate mai întâi pe serverul de testare. Serverul de testare să fie ajustat pentru a permite testarea eficientă a modificărilor.

Politica de externalizare a serviciilor

Principalele domenii de externalizare a serviciilor aferente SIIV au fost descrise în Capitolul „Implementarea

SIIV”. Putem constata că gestionarea SIIV este asigurată prin contractarea serviciilor din exterior, iar SV trebuie să verifice calitatea lucrărilor, securitatea, integritatea, veridicitatea și acuratețea datelor. Condițiile contractuale trebuie să prevadă o specificare exhaustivă a lucrărilor externalizate, modul de evaluare a calității și de recepționare, precum și respectarea proprietății intelectuale.

Unul din scopurile creării Î.S. „Vamtehinform” a fost asigurarea posibilității de întreținere a funcționalității continue a SIIV și altor sisteme din gestiunea SV, prin *menținerea specialiștilor calificați, instruirea planificată a acestora, gestionarea eficientă a mijloacelor tehnice și informaționale*. Î.S. „Vamtehinform” prestează servicii informaționale Serviciului Vamal în bază de contracte anuale, volumul acestora fiind stabilit reieșind din estimările efectuate, care sunt incluse în contract. Contractul prevede păstrarea confidențialității și asigurarea securității în baza unui regulament elaborat și coordonat de ambele părți⁹.

Pentru anul 2010, Serviciul Vamal a încheiat Contractul nr. 86MOASY04 din 04.04.2010 cu Î.C.S. „Hewlett-Packard” S.R.L. pentru prestarea serviciilor de suport tehnic al bazelor de date și mentenanța aplicațiilor în valoare de 7181,5 mii lei (inclusiv TVA). Astfel au fost suprapuse mai multe domenii de activitate cu Î.S. „Vamtehinform”. De altfel, contractul menționat presupune deservirea unor module ale SI „Asycuda World”, care nu se utilizează.

Cu toate că mentenanța și dezvoltarea sistemelor informaționale este în mare parte externalizată, iar acestea reprezintă domenii critice de activitate, SV nu dispune de politici și proceduri de externalizare a serviciilor.

Deși contractele pentru anii 2009 și 2010 între SV și Î.S. „Vamtehinform”, precum și cel pentru anul 2008, prevăd elaborarea unui Regulament privind asigurarea securității informaționale, un astfel de document nu există, deci, asigurarea securității informaționale în cadrul realizării contractului nu poate fi asigurată.

Contractele de mentenanță și deservire tehnică a componentelor SIIV nu sunt divizate în modul corespunzător pe domenii de activitate, astfel dublându-se achiziționarea unor activități.

Recomandarea nr. 9: Să fie elaborată, aprobată și implementată politica de externalizare a serviciilor TI cu procedurile de rigoare.

Recomandarea nr. 10: Prioritar să fie elaborat și aprobat Regulamentul privind asigurarea securității informaționale, care va constitui parte componentă a oricărui contract de externalizare a serviciilor TI.

Recomandarea nr. 11: Să fie revăzute serviciile incluse în contractele de externalizare a serviciilor, astfel încât să nu fie dublate domeniile și activitățile acestora. Serviciile și activitățile externalizate să fie divizate în așa mod, încât să fie minimalizat accesul la domeniile-cheie și informația vulnerabilă.

Implicarea auditului intern

Managementul are responsabilitatea finală pentru asigurarea implementării unui sistem adecvat de controale interne. Managementul implementează politici și proceduri și primește asigurarea că controalele sunt funcționale și în mod corespunzător reduc riscurile identificate, bazându-se pe activitatea de examinare efectuată de către auditorii interni.

În cadrul SV există o direcție de audit intern, formată din trei secții, una din care este responsabilă de auditarea TI. La momentul actual sunt ocupate trei din cele nouă posturi ale Direcției audit intern, din care unul din cele două ale Secției de audit TI. În anul 2010, Direcția audit intern a analizat funcționarea SIIV, determinând punctele forte și slabe ale sistemului. Această

⁹ Contractul nr.2 SV din 28.01.2010, cap.5.

analiză conține multe constatări fiabile și recomandări bune, însă ele nu au fost luate în considerație pînă în prezent.

Deși unitatea de audit intern își desfășoară activitățile destul de eficient, recomandările acesteia nu sînt realizate, iar activitatea direcției respective nu este reprezentativă pentru luarea deciziilor de management.

Recomandarea nr. 12: De către Direcția audit intern, în mod regulat, să fie efectuate audite ale sistemelor informaționale din dotarea SV. Rapoartele Direcției audit intern să fie analizate în cadrul ședințelor de lucru ale managementului SV, iar recomandările să fie tratate în modul cel mai serios și implementate în termene cit mai restrînse.

Politica de securitate TI

Este important ca instituția să stabilească o politică de securitate TI, care prevede în mod clar poziția organizației. Controalele detaliate la un nivel mai inferior ar trebui să se bazeze pe politica de securitate TI. De exemplu, controalele detaliate asupra parolilor ar trebui să se bazeze pe secțiunea privind accesul logic din cadrul politicii de securitate TI.

SV ar trebui să implementeze metode de monitorizare a conformității cu politica și de asigurare că politica rămîne actualizată la zi.

Deși SIIV are aprobat un document care specifică principiile de bază ale asigurării securității informaționale¹⁰:

- documentul nu acoperă toate domeniile și obiectivele-tintă necesare unei politici de securitate;
- utilizatorii SIIV nu cunosc despre existența acestuia;
- prevederile documentului nu se respectă și nu sînt luate în considerație la crearea și deservirea componentelor SIIV;
- nu au fost elaborate procedurile necesare realizării acestuia;
- documentul nu este parte a instruirilor efectuate;
- acesta nu este actualizat periodic.

Recomandarea nr. 13: Să fie elaborată, aprobată și implementată politica de securitate TI cu procedurile de rigoare. Toți utilizatorii SIIV să fie instruiți întru aplicarea prevederilor ei. Să fie desemnat un comitet (comisie) responsabil de monitorizarea respectării și de actualizarea periodică a politicii de securitate TI și procedurilor acesteia.

Conformitatea legală și de reglementare

Organizarea activităților aferente TI, funcționarea subdiviziunilor specializate se încadrează în ansamblul managerial și organizațional al Serviciului Vamal, care corespunde cadrului legal și regulamentelor interne. Documentele aferente dezvoltării TI preponderent corespund legislației în domeniu.

Segregarea sarcinilor

Segregarea (separarea) sarcinilor este o modalitate dovedită de a asigura că tranzacțiile sînt autorizate, înregistrate în mod corespunzător și că activele sînt protejate. Separarea sarcinilor se produce atunci cînd o persoană efectuează un control asupra activităților altei persoane. De asemenea, aceasta este utilizată pentru a împiedica o persoană să desfășoare o activitate de la început pînă la sfîrșit, fără implicarea unei alte persoane. Segregarea sarcinilor reduce riscul de fraudă, deoarece pentru a ocoli controlul ar fi necesare înțelegeri secrete.

Pentru luarea deciziilor importante aferente TI, similar managementului altor subdiviziuni, este prevăzută o procedură bine definită de aprobare. În cadrul SV este utilizată practica rotației cadrelor, însă acest lucru nu este valabil pentru activitățile aferente TI. Cu toate acestea, există cazuri de atribuire a drepturilor privilegiate unui număr neîntemeiat de mare de persoane.

Nu există o politică de segregare a sarcinilor, lucru care poate afecta securitatea și continuitatea funcționării SIIV.

Cu toate că procesul de aprobare a deciziilor în domeniul

TI este supus unor proceduri riguroase, deciziile deseori nu sînt documentate.

În cadrul SV există cîteva persoane care îndeplinesc funcții-cheie pentru întregul SIIV, ce ar trebui segregate și documentate, pentru a exclude dependența de unele persoane. În mod special, funcțiile critice ce țin de administrarea componentelor SIIV sînt:

- administrarea bazelor de date și a aplicațiilor de sistem;
 - modificări de sistem;
 - instalarea, dezinstalarea, modificarea modulelor;
 - alte funcții de administrare a părților componente ale SIIV.
- Deși unele funcții sînt exagerat de restricționate, altele sînt atribuite unui număr mare de persoane. De exemplu:
- modificarea declarațiilor în procesul de control vamal;
 - introducerea agenților economici;
 - crearea, modificarea și anularea criteriilor ș.a.

Aceasta poate duce la:

- îngreunarea monitorizării activității și depistării responsabilității de apariția erorilor;
- posibilitatea apariției informații eronate sau frauduloase;
- pierderi de date sau înregistrări eronate.

Recomandarea nr. 14: Să fie elaborată, aprobată și implementată politica de segregare a sarcinilor cu procedurile de rigoare. Să fie revăzute principiile de acordare a drepturilor pentru utilizatorii SIIV, precum și revăzute listele persoanelor care au acces la funcții importante din cadrul sistemului.

Controalele operaționale (controlul operațiunilor TI)

Controalele operaționale trebuie să ofere asigurare că rolurile și sarcinile operațiunilor TI sînt executate calitativ și la timp și acestea corespund așteptărilor managementului.

Planificarea capacităților

Planificarea reprezintă asigurarea faptului că sistemele computerizate vor continua să ofere un nivel satisfăcător de performanță pe termen mai lung. Acest lucru va implica personalul operativ TI să facă estimări ale cerințelor viitoare de resurse, capacități, parametri, comunicații etc.

Au existat numeroase analize separate asupra depășirii plafonului admisibil de solicitare a resurselor. Majoritatea au fost satisfăcute. Necesitățile identificate vizau majorarea spațiului de stocare, a volumului de memorie RAM la servere, a capacității canalelor de comunicare, a numărului de licențe VPN, precum și modernizarea echipamentului activ de rețea.

Toate analizele și solicitările au fost efectuate la necesitate (în situații critice) și nu au avut o abordare strategică sau o analiză a cost-eficienței și perspectivelor de dezvoltare. Majoritatea situațiilor critice parvenite s-au datorat lipsei unei planificări a capacităților și corelării cu necesitățile de modificare. Pînă în prezent persistă majoritatea din problemele (necesitățile) identificate, iar sistemul rulează în regim de suprasolicitare, depășire a capacităților, cu risc permanent de prăbușire. Această situație este și o consecință a lipsei unei **monitorizări adecvate a performanțelor**, urmată de analiza soluțiilor și planificarea capacităților.

Recomandarea nr. 15: Să fie efectuată o planificare/priorizare strategică a capacităților, în conformitate cu Strategia de dezvoltare TI și în corelare cu analiza cost-eficienței. La planificarea capacităților să fie luate în considerație scalabilitatea sistemului, compatibilitatea cu alte componente, precum și problemele de întreținere.

Monitorizarea performanțelor

Monitorizarea inadecvată a performanțelor și lipsa unei analize a capacităților necesare pentru implementarea unor soluții noi, adăugarea de componente, operarea de modificări duc la situații de suprasolicitare a sistemului (software și hardware).

¹⁰ Ordinul nr. 231-O din 10.06.2008 referitor la aprobarea Regulamentului cu privire la accesul colaboratorilor vamali la SIIV.

De către Î.S. „Vamtehinform” este efectuată o analiză periodică a performanțelor. Există adresări scrise către conducerea SV, care, se pare, că în majoritatea cazurilor (cu excepția celor de accidente) nu au fost satisfăcute. Motivul principal al unei astfel de situații este lipsa unei analize complexe a problemelor, care să fundamenteze necesitatea cerințelor și corectitudinea soluțiilor.

Nu există instrumente și proceduri bine definite și acceptate de monitorizare a performanțelor, ale căror rezultate să fie analizate periodic și utilizate pentru luare de decizii privind gestionarea și dezvoltarea sistemului. Periodic sunt utilizate puținele instrumente încorporate în sistemele de operare, pentru a evalua performanța componentelor sistemului la momentul actual. Pentru comunicații nu există instrumente de monitorizare a performanței. Cu toate acestea, capacitatea canalelor de comunicații rămâne cea mai importantă problemă și partea vulnerabilă a SIIV. Viteza de conexiune cu unele posturi vama este de 64 kbps, iar prin aceste canale se rulează și alte aplicații.

Din motivul performanțelor slabe ale componentelor sistemului, mai cu seamă ale canalelor de comunicații, sunt omise intenționat sau sunt neglijate unele controale și proceduri de securitate (de exemplu, actualizarea regulată a programului antivirus și a sistemelor de operare).

Schimbările operate în SIIV nu sunt analizate sub aspectul necesităților de creștere a performanțelor, precum și nu sunt utilizate pentru a argumenta majorarea/planificarea capacităților.

Recomandarea nr. 16: Să fie elaborate, aprobate și implementate proceduri de monitorizare și analiză a performanțelor. Rezultatele analizelor să fie raportate în mod regulat managementului și utilizate pentru determinarea și planificarea necesităților și modului de dezvoltare a componentelor SIIV.

Planificarea realizării sarcinilor

Există o serie de activități (acțiuni) planificate, efectuate periodic, necesare întreținerii, actualizării și modernizării sistemului. Acțiunile se planifică preponderent pentru orele de noapte. Utilizatorii sistemului cunosc despre aceste cazuri. Atunci când sunt efectuate lucrări neplanificate, utilizatorii sunt înștiințați prin intermediul mesageriei încorporate în SI „Asycuda World”. Printre astfel de activități putem evidenția: actualizarea clasificatorilor, efectuarea copiilor de rezervă, gestionarea conturilor etc.

Din motiv că majoritatea modulelor SI „Asycuda World” se încarcă în memoria RAM, la actualizare, versiunile noi intră în vigoare numai după repornirea serverului. Deși sunt planificate, acțiunile de efectuare a copiilor de rezervă nu se realizează în mod regulat. La momentul actual, planificarea realizării sarcinilor se efectuează cu maximă atenție, dar, totuși, duce la impedimente în funcționarea continuă a sistemului. Astfel, în anul 2010 serverul a fost stopat planificat de 356 de ori (354 de actualizări ale clasificatorilor și 2 actualizări ale modulelor) și neplanificat de 69 de ori (59 din motivul funcționării defectuoase a sistemului și 10 reînnoiri de urgență ale clasificatorilor).

Recomandarea nr. 17: Să fie identificate metode de micșorare a numărului stopărilor planificate ale serverelor, prin comasarea acțiunilor de mentenanță cu ajutorul unei planificări mai bune a realizării sarcinilor. Să fie înlăturate, în măsura posibilităților, pricinile ale căror consecințe sunt lucrările neplanificate, ce pot duce la stopări ale sistemului.

Centrul de asistență (help desk) și managementul problemelor

În scopul organizării mai bune a gestionării sistemelor informaționale și infrastructurii, Î.S. „Vamtehinform” a creat un serviciu de asistență tehnică (serviciul „Hot-Line”), ce funcționează 24 din 24 de ore. Lucrul acestei unități este organizat destul de bine și satisface cerințele SV.

Adresările utilizatorilor sunt înregistrate în registre speciale, cu indicarea modului și termenului de soluționare sau a motivului de nesoluționare a adresărilor. O parte de probleme sunt rezolvate prin acțiunea nemijlocită a angajaților centrului de asistență. Problemele mai serioase sunt adresate specialiștilor în domeniul respectiv. Problemele apărute pe parcurs, de obicei, sunt de natură ciclică și pot fi clasificate după tipuri, direcții de activitate și natura apariției. În baza incidentelor depistate, uneori se întreprind lucrări mai complexe de înlăturare a deficiențelor. Problemele apar din diverse motive, inclusiv din cauza utilizatorilor.

Deși majoritatea adresărilor sunt înregistrate la centrul de asistență, iar problemele apărute sunt descrise destul de bine, nu există metode de raportare a unității respective către conducerea Î.S. „Vamtehinform” sau a SV. Drept urmare, evenimentele înregistrate nu sunt analizate detaliat pentru a fi utilizate în procesul de luare a deciziilor sau pentru modificări/ajustări în sistemele informaționale ori infrastructură. Ar fi binevenită o descriere mai detaliată a adresărilor, care ar reprezenta o sursă sigură de informație pentru managementul problemelor/incidentelor.

Recomandarea nr. 18: Să fie elaborată, aprobată și implementată procedura de raportare și management al problemelor/incidentelor. Evenimentele să fie analizate periodic, iar rezultatele – raportate. În baza analizelor efectuate, să fie luate decizii privind acțiunile de înlăturare, necesitățile de ajustare sau instruirea utilizatorilor.

Întreținerea (hardware și software)

În mare parte întreținerea este asigurată prin externalizarea serviciilor. În aceste condiții, pentru o gestiune la nivel bun a activelor, SV trebuie să asigure:

1. divizarea corectă a domeniilor de activitate și tipurilor de lucrări;
2. planificarea mijloacelor;
3. întocmirea corectă a contractelor;
4. monitorizarea calității serviciilor și acceptarea numai a lucrărilor ce satisfac întocmai cerințele.

Actualmente, majoritatea echipamentului utilizat este învechit din punct de vedere moral și fizic. Pentru camera de servere și pentru comunicații trebuie planificată înlocuirea sau modernizarea componentelor.

În prezent, echipamentul funcționează în regim de solicitare maximă, iar în momentele de activitate maximă („rush hours”) nu face față cerințelor și funcționează extrem de lent sau stopează accidental. Utilizatorii constată zilnic cazuri în care întâmpină dificultăți în utilizarea sistemului.

Se pare că nu există o delimitare clară a domeniilor de activitate, tipurilor de lucrări efectuate și activelor spre deservire. O mare parte din hardware și software este inclusă atât în contractul de deservire semnat cu Compania HP, cât și în cel semnat cu Î.S. „Vamtehinform”. Trebuie omise din lista componentelor deservite acelea care nu se utilizează, se află la garanție, nu sunt cost-eficiente sau nu sunt critice.

În mod prioritar, ar trebui efectuate investiții în procurarea de echipament nou, cu deservire gratuită pe garanție, precum și în instruirea specialiștilor Î.S. „Vamtehinform”. Este riscantă dependența SV de contractarea serviciilor de deservire în domeniile critice de o companie externă (chiar de persoane concrete).

De către Î.S. „Vamtehinform” au fost efectuate evaluări ale necesităților de achiziționare sau modernizare de hardware și software, dar nu întotdeauna acestea au fost satisfăcute. Din motivul unei lipse de planificare strategică multianuală, documentată și formalizată în modul stabilit, alocările efectuate nu au fost întotdeauna eficiente și nu a existat o argumentare exhaustivă a necesităților lor. Oricare investiție trebuie planificată reieșind din compatibilitatea cu componentele existente, capacitățile de întreținere și planurile de dezvoltare pe viitor.

Recomandarea nr. 19: Contractele de deservire a

echipamentului să fie întocmite reieșind din criticismul componentelor. Din contractele de deservire să fie excluse componentele care nu se utilizează. La planificarea achizițiilor prioritatea să o constituie procurarea strategică de echipament nou, astfel încât componentele critice să fie la garanție pe toată perioada de exploatare. La achiziționare să fie luată în considerație posibilitatea internă de deservire, costurile de întreținere și cele postgaranție.

Recomandarea nr. 20: Să fie determinate necesitățile de ridicare a calificării pentru domeniile-cheie de deservire și dezvoltare. Să fie identificate persoanele necesare, pentru fiecare să fie întocmite planuri individuale de instruire și certificare.

Recomandarea nr. 21: Să fie efectuată o analiză completă a componentelor SIIV (hardware, software și comunicații). În baza analizei respective, să fie identificate componentele care vor fi necesare de modificat sau înlocuit în cel mai apropiat timp.

Monitorizarea și administrarea rețelei

Topologia rețelei este destul de complicată și include câteva niveluri de delimitare. Astfel, există rețeaua LAN a SV din oficiul central, rețeaua WAN unde sînt interconectate rețelele LAN ale birourilor și posturilor vamale. O altă componentă importantă este rețeaua externă, prin intermediul căreia este asigurat accesul altor instituții la SIIV, efectuată legătura cu Banca de Economii și brokerii vamali (Anexele nr.2, nr.3 și nr.4).

Managementul, gestionarea și dezvoltarea rețelei corporative a SV sînt atribuțiile I.S. „Vamtehinform”. Practic fiecare stație de lucru este conectată la rețea.

Nu există o descriere detaliată a rețelelor din cadrul birourilor și posturilor vamale, iar cea a oficiului central nu este actualizată periodic.

Registrele jurnalelor de activitate (logurile) în rețea nu sînt utilizate pentru o analiză a activității, depistare a problemelor și pericolelor și monitorizare a performanțelor.

Recomandarea nr. 22: Să fie întocmită o schemă completă a rețelei LAN, a celei WAN, a conexiunilor externe și a rețelelor locale (birourile și posturile vamale), care să fie actualizată și revizuită periodic. Să fie ținută evidența tuturor părților componente (active și pasive) ale rețelei, iar introducerea unor părți noi să fie efectuată numai cu aprobarea oficială a responsabililor din cadrul SV.

Recomandarea nr. 23: Să fie elaborate și aprobate proceduri de analiză a logurilor de rețea, pentru depistarea și înlăturarea problemelor și erorilor, asigurare a securității, monitorizare a performanțelor și prevenire a accidentelor.

Încărcarea (instalarea) inițială a programelor

Include instalarea sistemelor de operare la stațiile de lucru și a setului de programe-standard, necesare exercitării atribuțiilor de serviciu.

Conform prevederilor contractuale, I.S. „Vamtehinform” este responsabilă de gestionarea sistemelor de operare și produselor-program la stațiile de lucru și la servere.

La posturile de lucru utilizatorii nu sînt restricționați adecvat și pot instala/dezinstala produse-program, chiar și sistemul de operare. Aceasta are loc din motivul atribuirii de drepturi privilegiate în mod necorespunzător și intervențiilor tardive ale specialiștilor (O analiză mai detaliată: Sistemul de operare și controalele de acces la aplicații).

Recomandarea nr. 24: Să fie restricționată încărcarea inițială a programelor numai către persoanele specializate. Să fie determinat un set-standard necesar de programe licențiate sau autorizate, care să fie instalat la posturile de lucru. Procedurile și delimitările respective să fie documentate. Să fie ținută evidența strictă a softurilor instalate, a licențelor existente și datei efectuării lucrărilor. Încărcarea produselor-program să se efectueze în baza unei analize a necesităților individuale ale utilizatorilor.

Managementul media

Include controlul discurilor și dischetelor, CD/DVD ROM-urilor, stick-urilor de memorie, dispozitivelor externe de transportare a informației (purători de informație).

Nu există o restricționare fizică sau documentară privind managementul media. Majoritatea angajaților necesită și utilizează purători de informație, care pot transporta viruși și alte malițioase, sau informație confidențială. Utilizarea purtătorilor de informație ar putea fi cu greu restricționată și nu s-ar solda cu efectul scontat, însă ar trebui folosite reguli fixe și instrucțiuni pentru a minimaliza riscurile. Efectul este mult mai accentuat la posturile vamale, unde există probleme cu protecția de viruși, nu este personal calificat necesar monitorizării situației existente și intervenirii în cazuri de riscuri, iar majoritatea utilizatorilor folosesc frecvent purători de informație.

Recomandarea nr. 25: Să fie determinate necesitățile de restricționare a utilizării purtătorilor de informație. Să fie elaborate măsuri generale de securitate necesare atenuării riscurilor utilizării purtătorilor de informație și asigurării securității informaționale. Aceste proceduri ar trebui să fie parte a politicii de securitate.

Controale fizice și de mediu

Conform datelor Asociației de Control și Audit al Sistemelor Informatic (ISACA), a doua cauză generatoare de erori o reprezintă dezastrele naturale (prima fiind eroarea de utilizator, a treia fiind fraudă, iar a patra – defectiunea hardware).

Sediul și camera de servere fizic sînt protejate la nivelul accesibil, dar ar putea fi îmbunătățite. Accesul în sediu este restricționat de gardian și este permis numai cu cheie electronică. Accesul în camera de servere este permis numai persoanelor autorizate și se limitează la persoanele responsabile și/sau în prezența acestora. Camera de servere are ușă dublă, geamurile sînt protejate cu gratii.

Controalele de mediu sînt la un nivel satisfăcător, dar ar putea fi îmbunătățite. Monitorizarea senzorilor și detectorilor existenți se efectuează doar periodic – nu există un sistem unic de monitorizare și înștiințare. Astfel, nu există detectori de umiditate, substanțe chimice, cutremur și inundație. Camera de servere nu este dotată cu podea falsă și din încăpere nu sînt eliminate toate obiectele ușor inflamabile.

Recomandarea nr. 26: Să fie înlăturate neajunsurile protecției de mediu prin implementarea unei soluții complexe și independente de monitorizare și înștiințare pentru protecția de mediu.

Controale de acces logic

Controalele de acces logic pot fi definite ca un sistem de măsuri și proceduri, atît în cadrul unei organizații, cît și în programele informatice, care vizează protejarea resurselor informatice (date, programe și terminale) împotriva tentativelor de acces neautorizat.

Există trei elemente de bază pentru securitatea accesului logic:

- Identificarea utilizatorului;
- Autentificarea utilizatorului (politica de parole);
- Protecția resurselor.

Insuficiența controalelor de acces logic sau aplicarea lor neadecvată fac sistemele informaționale vulnerabile la atacurile de hackeri sau la posibilele acțiuni frauduloase din partea persoanelor din exterior sau a foștilor angajați.

Identificarea și autentificarea

În cadrul SIIV se utilizează o identificare-standard. Pentru majoritatea utilizatorilor numele sînt generate după un algoritm unic, care ușurează asocierea acestuia cu persoana cui îi aparține. Conturile utilizatorilor nu se șterg, dar se dezactivează pentru a permite asocierea acțiunilor istorice cu persoane concrete.

Deși SIIV este construit pe o platformă care poate asigura utilizarea celor mai exigente cerințe de securitate ale controalelor de acces logic, acestea reprezintă o îngri-

jorare majoră pentru funcționarea întregului sistem. După cum s-a menționat, nu există proceduri definite pentru asigurarea securității informaționale. Din acest motiv nu există documente care ar reglementa gestionarea parolilor (*politica de parole*). Mai mult decât atât, nu există nici controale detective pentru cazurile de abuz, încălcare sau tentativele de penetrare.

Deși „Asycuda World” are încorporată funcția de forțare a modificării parolei, aceasta nu este activată, ca urmare utilizatorii nu sînt forțați să modifice parola periodic.

Nu este restricționată lungimea minimă sau conținutul alfanumeric al parolei și periodicitatea cu care trebuie aceasta modificată.

La data de 26.10.2010, din totalul de 3214 utilizatori ai SI „Asycuda World”, 672 nu schimbaseră niciodată parola, utilizînd una și aceeași parolă (generată la crearea contului). Printre acestea sînt conturi cu posibilități privilegiate. Aceeași situație este și în cazul portalului de statistică (Portal SV).

Managementul conturilor de utilizatori nu este corelat cu cel al resurselor umane (Conturile utilizatorilor nu sînt dezactivate/suspendate de fiecare dată cînd persoana este concediată).

Recomandarea nr. 27: Să fie elaborată, aprobată și implementată o politică fiabilă de parole, care ar corespunde practicilor internaționale și cerințelor de securitate.

Recomandarea nr. 28: Să fie revizuite toate conturile utilizatorilor și concordate cu managementul resurselor umane (pentru utilizatorii eliberați, aflați în concediu sau în deplasare). Foaia de parcurs a persoanei care se eliberează să fie semnată numai după dezactivarea tuturor conturilor din cadrul sistemelor informaționale.

Alte controale de acces logic

SI „Asycuda World” nu permite cîteva sesiuni simultane ale aceluiași utilizator, chiar și de la posturi de lucru diferite. În caz de așa tentative, automat este expediat un mesaj de înștiințare pe mesageria sistemului. Cu toate acestea, de la același computer poate fi efectuată identificarea cu două conturi diferite.

La introducerea repetată de date de autentificare greșite (3 încercări), sistemul înștiințează despre depășirea numărului-limită de încercări, însă permite în continuare autentificarea. Acest lucru prezintă o vulnerabilitate serioasă a securității sistemului.

Valabilitatea conturilor nu este restricționată reieșind din orele de muncă, sărbători, deplasări, concedii anuale plătite sau concedii de boală. Pentru majoritatea utilizatorilor ar fi oportună restricționarea respectivă.

Conturile utilizatorilor pot fi utilizate indiferent de locație (în cadrul WAN a SV). Pentru majoritatea utilizatorilor, ar trebui asigurată restricționarea utilizării contului în dependență de locația acestuia, ceea ce ar minimaliza riscul folosirii conturilor străine.

La majoritatea utilizatorilor sistemul nu se deconectează (întrerupe sesiunea) automat de la server, dar rămîne activ și chiar după o oră de inactivitate lucrul poate fi reluat. Din motive de securitate, aceasta nu poate fi tolerat, căci există riscul utilizării contului de către persoane străine.

Toate controalele de acces logic capătă o importanță și efect major datorită managementului insuficient al parolelor și lipsei unei politici de securitate.

Recomandarea nr. 29: Să fie înlăturate neajunsurile de acces logic menționate, reieșind din politica de securitate și posibilitățile funcționale ale sistemului.

Protecția/restricționarea resurselor

În cadrul SI „Asycuda World” drepturile de acces sînt restricționate după roluri, precum și după elemente funcționale (în total – 204 roluri predefinite). Un utilizator poate avea atribuit unul sau mai multe roluri. Rolurile se atribuie sau se modifică în baza unei cereri scrise semnate de directorul de departament. Accesul la diferite resurse informaționale ale SIIV și de rețea

pare să fie restricționat către persoanele relevante.

Pentru anumite roluri privilegiate din cadrul SIIV există prea mulți utilizatori. Unii utilizatori posedă drepturi neîntemeiate în cadrul sistemului (Vezi: *Segregarea sarcinilor*).

Recomandarea nr. 30: Să fie revizuit modul de acordare a rolurilor în cadrul SIIV. Accesul la funcțiile și resursele sistemului să fie restricționat numai către persoanele relevante, care au nevoie de aceste drepturi pentru exercitarea atribuțiilor de serviciu. Rolurile acordate și drepturile să fie revizuite periodic în baza necesităților de serviciu și a analizei activității utilizatorilor respectivi.

Resurse, fișiere și instalații care necesită protecție

Accesul la fișierele și aplicațiile de sistem, fișierele cu parole, instrumentele de sistem, fișierele-jurnal ale SIIV este restricționat destul de bine. Cu toate acestea, nu există un cadru de securitate, care ar restricționa accesul la astfel de resurse în modul corespunzător și în conformitate cu așteptările conducerii. Acest lucru reprezintă o îngrijorare și mai mare odată ce majoritatea serviciilor TI sînt externalizate.

Recomandarea nr. 31: Să fie identificate toate resursele TI, care necesită protecție. Pentru fiecare din ele să se determine nivelul necesar de securitate aplicat și să fie restricționat accesul pentru asigurarea securității adecvate a acestora.

Sistemul de operare și controalele de acces la aplicații

În cadrul SV, la stațiile de lucru, sînt utilizate diferite sisteme de operare din familia NT: Windows XP, Windows Vista, Windows 7. În cadrul oficiului central computerele, în mod normal, se includ în Active Directory. Autentificarea fiecărui utilizator atribuie acestuia drepturi predefinite la postul de lucru și în rețea. La birourile vamale stațiile de lucru nu sînt incluse în Active Directory, respectiv, administrarea drepturilor utilizatorilor este mult mai anevoioasă.

Unii utilizatori din cadrul oficiului central au drepturi de administrator la stațiile de lucru, respectiv, au și drepturi privilegiate la resursele informaționale de rețea. Acești utilizatori pot instala sau dezinstala programe, schimba parametrii sistemului de operare și ai aplicațiilor locale. Există cazuri cînd la stațiile de lucru ale utilizatorilor sînt instalate programe care nu sînt necesare pentru serviciu și chiar aplicații-pirat. La majoritatea utilizatorilor sînt instalate programe de comunicare tip „chat” sau de acces la rețelele de socializare.

La birourile vamale majoritatea utilizatorilor au drepturi depline la stațiile de lucru și în rețea. Drept urmare, la toate posturile sînt instalate aplicații-pirat, de comunicare, programe pentru uz personal sau de divertisment. Stațiile de lucru sau nu sînt protejate cu parolă sau parola este comunicată colegilor. Un utilizator poate lucra la postul de lucru al altuia. Au fost constatate cazuri cînd personalul nespecializat a efectuat reînaltarea sistemului de operare la stațiile de lucru.

La stațiile de lucru, de obicei, nu se efectuează actualizarea sistematică a SO, astfel nu sînt înlăturate vulnerabilitățile SO. Ca rezultat, computerele sînt expuse unui risc iminent de a fi infectate de viruși.

Instalarea de aplicații-pirat sau neautentice (modificate sau recompilate) reprezintă o amenințare iminentă pentru securitatea informațională, deoarece acestea pot include module și funcții ascunse, utilizate de răufăcători sau pot crea breșe în securitate.

Recomandarea nr. 32: Să fie revăzut modul de acordare a drepturilor privilegiate la stațiile de lucru și în rețea pentru utilizatori. Să fie restricționați utilizatorii (cu excepția cazurilor de necesitate confirmată) la instalarea sau dezinstalarea aplicațiilor, modificarea parametrilor de lucru ai sistemului de operare sau ai programelor specializate.

Recomandarea nr. 33: Să fie protejate posturile de lucru cu parolă la BIOS¹¹ și restricționată lansarea de pe

¹¹ Basic Input Output System - o componentă (un program înregistrat pe un cip special) a calculatoarelor care face legătura dintre componentele fizice (hardware) și sistemul de operare utilizat.

purtătorii externi de informație.

Recomandarea nr. 34: Să fie impusă autentificarea prin parolă la sistemul de operare pentru toți utilizatorii. Să se interzică utilizarea posturilor de lucru străine sau schimbul de parole între utilizatori.

Recomandarea nr. 35: Orice lucrări de instalare, dezinstalare, ajustare sau modificarea la stațiile de lucru să fie efectuate numai de personalul specializat. Să fie întocmit jurnalul lucrărilor efectuate pentru fiecare stație de lucru.

Recomandarea nr. 36: Să se implementeze o soluție centralizată de actualizare a sistemelor de operare pentru toate stațiile de lucru.

Recomandarea nr. 37: Să se elimine toate programele-pirat sau de divertisment de la stațiile de lucru și să se interzică utilizarea acestora.

Recomandarea nr. 38: Să se efectueze analiza periodică a jurnalelor de activitate la posturile de lucru și în rețea, precum și raportarea incidentelor către conducere cu o periodicitate anumită.

Protecția de virusi la posturile de lucru

Pentru stațiile de lucru sînt procurate licențe de antivirus corporativ – dr. WEB, care poate fi monitorizat și gestionat de la distanță. În oficiul central este restricționată posibilitatea de copiere din internet a fișierelor executabile, este restricționat accesul la unele resurse internet ce pot prezenta pericol, însă acest lucru nu este realizat în birourile vamale. Același antivirus este preconizat pentru servere.

În unele cazuri în oficiul central și deseori la birourile vamale sînt utilizate alte programe-antivirus, care sînt sau versiuni-pirat, sau versiuni gratuite cu funcționalitate redusă. Astfel, la stațiile de lucru de la birourile vamale se utilizează o varietate mare de programe-antivirus, care nu pot asigura o protecție adecvată sau compatibilitate cu sistemele informaționale utilizate. Există cazuri cînd utilizatorii singuri instalează sau dezinstalează programe de protecție împotriva virusilor. Pe lângă acestea, pericolul de infectare a stațiilor de lucru crește considerabil din motiv că brokerii vamali prezintă informația pe purtători externi de informație, care pot sluji drept sursă de infectare. Unele stații de lucru din birourile vamale sînt infectate cu virusi, fapt ce duce la micșorarea considerabilă a vitezei de lucru a computerelor, la blocarea sistemului de operare și, chiar, la pierderi de date. Computerele virusate devin imposibile de utilizat și utilizatorii sînt nevoiți să folosească postul de lucru al vecinului sau chiar să aștepte timp îndelungat apariția unui loc de lucru liber. Existența virusilor la stațiile de lucru duce la creșterea esențială a traficului prin canalele de comunicare. Acest fapt este critic în cazul canalelor externe de comunicare (spre serverele SIIV), capacitatea căora și așa nu face față necesităților. Versiunea de antivirus utilizată are unele incompatibilități cu aplicațiile folosite pe servere, ceea ce deseori conduce la supraîncărcarea comunicațiilor sau la latențe în funcționare. Din acest motiv pentru unele servere s-a renunțat la utilizarea acestui produs.

Recomandarea nr. 39: Să fie efectuată o analiză comprehensivă a posibilității de utilizare a unui program unic de protecție antivirus la stațiile de lucru, care să corespundă cerințelor de securitate și compatibilitate cu produsele-program existente. Să fie monitorizate și analizate incidentele și identificate metodele de protecție complexă și eliminare a riscurilor (această recomandare trebuie realizată numai după realizarea completă a Recomandărilor nr. 32-38).

Recomandarea nr. 40: Să fie efectuată o analiză comprehensivă a posibilității de utilizare a unui program de protecție antivirus pentru servere, compatibil cu sistemele existente și optimal pentru utilizarea canalelor de comunicare existente. Să

fie monitorizate și analizate incidentele, precum și identificate metodele de protecție complexă și eliminare a riscurilor.

Planul de Continuitate în Afaceri, Planul de Recuperare în caz de Dezastru și Copiile de Rezervă

Scopul elaborării și implementării Planului de Continuitate în Afaceri (*Business Continuity Plan – BCP*) și Planului de Recuperare în caz de Dezastru (*Disaster Recovery Plan – DRP*) și controalelor aferente este de a asigura că organizația își va putea realiza misiunile și nu-și va pierde capacitățile de procesare, recepționare și protecție a datelor chiar și în cazul de stopare bruscă sau provocată de un dezastru (calamitate, factor necontrolat) care va aduce la pierderea temporară sau totală a funcționalității infrastructurii TI.

Absența unui BCP și a unui DRP bine definite și testate ar putea reprezenta următoarele amenințări majore la adresa existenței înseși a organizației:

- Capacitatea organizației de a-și îndeplini misiunea după reluarea (repornirea) funcționalității;
- De a prelua și proteja informația deținută;
- De a menține intacte toate activele organizației după dezastru;

• De a începe operațiunile în proporții depline cît mai curînd posibil, de a minimaliza pierderile de resurse financiare, umane și active.

BCP și DRP trebuie să fie documentate adecvat, testate periodic și actualizate în mod regulat. Pentru a determina dacă planurile vor funcționa așa cum este prevăzut, ele ar trebui să fie testate periodic prin exerciții de simulare a cazurilor de dezastru.

Importanța unei documentații corespunzătoare este majoră în caz de dependență semnificativă de unele persoane-cheie. Pierderea persoanelor-cheie poate afecta capacitatea unei organizații de a relua operațiunile într-un interval de timp rezonabil.

Copiile de rezervă (*Back-up*) ale SI, ale aplicațiilor și ale tuturor datelor importante trebuie efectuate în mod regulat. Copiile de rezervă trebuie să aibă un caracter ciclic bine determinat, utilizînd o combinație a periodicității de efectuare. Copiile Back-Up trebuie păstrate împreună cu DRP și cu documentația de sistem într-un loc bine protejat în afara sediului.

SV ar trebui să aibă evaluate amenințările în adresa sistemului, vulnerabilitatea și impactul pierderii de funcționalitate care pot afecta posibilitatea de atingere a obiectivelor organizaționale. Trebuie puse în aplicare măsuri adecvate, care ar reduce riscurile la un nivel acceptabil pentru conducerea instituției. Reieșind din criticismul și importanța SIIV, rezultă necesitatea implementării unor BCP și DRP comprehensive, actualizate, testate și care includ „active în așteptare” (ce pot fi lansate în orice moment cu funcționalitate deplină) în locații alternative.

Copia de rezervă constă din două părți: o imagine „Snapshot” a partiției¹² de lucru și copia unei mape ce conține logurile¹³ bazei de date. Conform procedurilor, copia de tip „Snap-shot” trebuie efectuată săptămînal, iar copierea logurilor – zilnic. Ambele părți urmează să fie salvate pe bandă magnetică și păstrate în sediul Î.S. „Vamtehinform”.

Deși colaboratorii subdiviziunii TI conștientizează necesitatea existenței unei soluții de asigurare a continuității activității și aceștia au informat în mai multe rînduri conducerea privind riscurile existente în acest sens, pînă în prezent nu există o astfel de soluție. În anul 2008 a fost lansată inițiativa de creare a unui centru de rezervă (nodul II) la BV Chișinău, pentru care a fost repartizată o încăpere separată. Cu toate că a fost creată infrastructura încăperii, lucrările s-au stopat din lipsă de finanțare.

Deși pentru SI „Asycuda World” se efectuează copii de

¹² Structură logică de repartizare a spațiului pe un dispozitiv de păstrare a informației.

¹³ Înregistrări automate și tipizate ale unor evenimente în cadrul unei aplicații sau SI.

rezervă, acestea nu prezintă o sursă sigură de informație, care ar permite recuperarea datelor la momentul necesar. Pentru efectuarea procedurii de Back-up, se utilizează documentația tehnică, care a însoțit echipamentul și produsele-program specializate. Nu există un document oficial, aprobat și implementat de către SV, care ar reglementa și indica exact toate procedurile, persoanele, resursele și acțiunile necesare. Pentru efectuarea copiei de rezervă este nevoie de a opri lucrul serverelor pe o perioadă de aproximativ 40 de minute.

La efectuarea copiei de rezervă pe data de 1 decembrie 2010 (la inițiativa echipei de audit) s-a constatat că copia precedentă fusese făcută doar pe data de 7 octombrie 2010.

Pentru recuperarea datelor de pe copia de rezervă efectuată, este necesar de a utiliza copia de tip „Snap-shot” (ce reprezintă o imagine completă a datelor la data efectuării, dar nu este actuală, de îndată ce se fac unele modificări sau înregistrări). Pentru a ajunge la datele-țintă cu actualizare la o oarecare zi urmează a fi efectuate următoarele procese:

- Stopat complet SI, adică aplicațiile și bazele de date.
- Efectuată recuperarea de pe copia de tip „Snap-shot” la data de efectuare a acesteia.

- Pe datele recuperate trebuie aplicate toate modificările operate de la data creării copiei până la ultima copie a mapei cu loguri în mod manual. Acest lucru presupune stoparea lucrului SI pentru o perioadă îndelungată, îndeplinirea unui lucru manual complicat, migălos și de durată pentru recuperarea datelor.

Procesul integru de recuperare nu este o soluție eficientă și fiabilă, deoarece nu este rațional de a stopa lucrul pentru o perioadă așa de lungă, iar recuperarea datelor în modul menționat nu garantează integritatea datelor recuperate.

Procedura presupusă de recuperare a copiilor de rezervă prin metoda disponibilă sus-menționată estimativ poate dura timp dublu perioadei dintre data ultimei copii de tip „Snap-shot” și data desfășurării procedurii.

Metoda utilizată de Back-up nu poate fi considerată ca soluție aplicabilă, unicul beneficiu existent reprezintă existența datelor la o dată de reper (la care a fost creată copia de tip „Snap-shot”) și nu poate asigura reluarea activității în cazuri de accidente, dezastre sau de pierdere a datelor.

Echipamentul existent nu permite efectuarea unor copii de rezervă fiabile. Mai mult, locația amplasării lui este aceeași ca și a serverului de producție, ceea ce reprezintă un risc iminent în caz de apariție a necesității de restabilire a aplicației, precum și a bazelor de date. Chiar și plasarea dispozitivelor magnetice cu copii de rezervă în locație separată nu se efectuează. Copiile de rezervă nu se testează sau nu se validează.

Amploarea pericolului la care poate duce lipsa BCP și DRP a fost resimțită în urma unui incident în anul 2009. Lipsa unui centru de rezervă, care să preia automat funcțiile celui de bază a dus la necesitatea stopării funcționării întregului SIIV până la refacerea capacității de lucru și recuperarea completă a datelor. Copiile de rezervă disponibile nu au putut fi utilizate drept sursă de informație pentru reluarea activității SIIV în termene rezonabile și nu exista garanția că informația poate fi recuperată integral. În astfel de condiții s-a decis utilizarea metodei manuale de recuperare a datelor pierdute.

În rezultatul incidentului produs la 12.11.2009 au fost pierdute date (declarații vamale, declarații T1, carnete TIR și chitanțiere PV-14) din sistem pentru o perioadă de circa 8 ore. După evaluarea eforturilor, la 13.11.2009 au fost stabilite listele documentelor vamale pierdute pe fiecare post vamal, apoi în baza acestor liste a fost organizată reinregistrarea documen-

telor respective de către brokerii vamali, iar inspectorii vamali au verificat documentele reintroduse cu cele de pe suport de hârtie. În zilele de 14-15.11.2010, cu scopul excluderii dublării, a fost efectuată o verificare repetată de către specialiștii din cadrul aparatului central al SV. Astfel, în perioada respectivă, în total pe Serviciul Vamal au fost reperfectate 816 declarații vamale, 262 de carnete TIR, 291 de declarații T1 și 132 de chitanțiere PV-14.

Ca rezultat al incidentului exemplificat, în condițiile lipsei unui centru de rezervă, precum și a documentației relevante (BCP, DRP și politici de Back-up) a staționat serverul de producție al SV pentru o perioadă de 4 ore, iar restabilirea datelor pierdute din sistem a durat 3 zile. Ideal în caz de dezastru, de asemenea activități nu este nevoie, ci de o trecere simultană la serverul de rezervă, care va prelua automat funcțiile celui de bază.

Recomandarea nr. 41: În termene cât mai restrânse, să fie elaborate, aprobate și implementate BCP și DRP cu procedurile și documentația aferentă. Să se efectueze simularea periodică a situațiilor de calamități și testarea documentelor respective.

Recomandarea nr. 42: În termene optime, să fie identificată, achiziționată și implementată o soluție complexă, integră și automatizată de efectuare a copiilor de rezervă și infrastructura de „active în așteptare” (într-o locație diferită), care ar permite recuperarea fără întrerupere a funcționalității depline a sistemului.

Recomandarea nr. 43: Să fie elaborate, aprobate și testate procedurile și politica de efectuare a copiilor de rezervă. Copiile de rezervă să fie efectuate cu o regularitate planificată, să fie testate și validate, iar fiecare copie să fie însoțită de o descriere complexă a întregului proces. Să se asigure păstrarea lor, împreună cu documentația și procedurile de recuperare, într-un loc separat și sigur.

Controlul schimbărilor

Controlul schimbărilor este necesar pentru a obține o asigurare că sistemele continuă să facă ceea ce ar trebui să facă și controalele continuă să funcționeze așa cum au fost prevăzute, indiferent de schimbările sau ajustările efectuate, pe parcursul întregului ciclu de viață. Se analizează schimbări referitoare atât la hardware, cit și la software.

Controlul schimbărilor este conceput pentru a asigura că toate modificările operate asupra sistemelor sînt autorizate, testate, documentate, dirijate și că sistemele funcționează așa cum a fost preconizat, precum și că **există o pistă de audit adecvată a modificărilor.**

SIIV a suferit modificări, completări și ajustări substanțiale, iar părțile componente ale acestuia au fost transferate de câteva ori la versiuni mai noi. În afară de acest fapt, toate modificările în legislația fiscală și vamală au fost și vor trebui să fie reflectate prin operare de modificări în modulele și componentele SIIV. Sînt inevitabile înlocuirea sau modificarea componentelor hardware și a infrastructurii SIIV. Reiesind din acestea, sînt foarte importante un control și o evidență a schimbărilor, precum și o abordare strategică a efectuării lor.

Lipsa procedurilor organizației privind controlul schimbării și a unui document strategic de management și planificare a schimbărilor (conformat cu strategia de dezvoltare TI) poate duce la: schimbări neautorizate, probleme de implementare, procesare sau raportare eronată, nemulțumirea utilizatorilor, dificultăți în întreținere, utilizarea de hardware și software neautorizat și la probleme cu schimbările de urgență.

Deși au fost operate schimbări esențiale asupra SIIV, componentelor hardware și infrastructurii lui, acestea nu au fost documentate. Majoritatea modificărilor se aplică, fără o testare adecvată într-un mediu separat, identic celui de producție. Modificările practic nu sînt documentate, unele se efectuează „în regim de urgență” pentru a înlătura unele deficiențe apărute, dar nu sînt autorizate. Aceasta duce la dificultăți considerabile

în întreținerea sistemului și la dependența prea mare de câteva persoane-cheie (inclusiv din exterior).

Serverul de testare nu coincide nici după parametri, nici după conținut cu cel de producție.

Nu există o procedură de solicitare a modificărilor (RFC¹⁴). Solicitățile existente nu sunt analizate sau luate în considerare. La momentul actual, brokerii vamali nu utilizează interfața SI „Asycuda World” pentru introducerea declarațiilor vamale.

Nu sunt analizate adresările la serviciul „Hot-Line”, motivul și natura acestora.

Modificările nu sunt operate cu o abordare strategică și există riscul că în orice moment schimbările necesare de efectuat nu vor fi compatibile cu cele operate anterior sau vor necesita investiții neplanificate. În astfel de condiții persistă riscul că la o anumită etapă va apărea necesitatea de înlocuire a întregii infrastructuri sau a unei părți considerabile, pentru a putea face față necesităților de schimbare.

Recomandarea nr. 44: Să fie elaborate, aprobate și implementate procedurile de management al schimbărilor și de solicitare a modificărilor. Să fie asigurată documentarea și autorizarea tuturor modificărilor. Să fie implementată și testată procedura de trecere la versiunea precedentă.

Evaluarea controalelor aplicației

Controale de intrare

Controalele introducerii (de intrare) vor asigura că:

- toate tranzacțiile sunt introduse cu acuratețe;
- toate tranzacțiile sunt introduse;
- toate tranzacțiile sunt valide;
- toate tranzacțiile au fost autorizate;
- toate tranzacțiile au fost introduse în perioada contabilă corespunzătoare; și

- toate tranzacțiile au fost înregistrate conform clasificăției.

SI „Asycuda World” este un sistem ce operează în timp real (on-line data processing).

Fiecare utilizator are meniul aplicației format (limitat) în dependență de rubricile și funcțiile la care are acces. SI „Asycuda World” este suficient de sinuos pentru a fi posibilă eliminarea la un nivel acceptabil a erorilor de intrare. În acest context, ponderea declarațiilor care au necesitat intervenție repetată (anulare sau modificare după înregistrare) este suficient de mare.

Autorizarea introducerii datelor

După cum s-a menționat în „Controalele de acces logic”, toate tranzacțiile sunt autorizate prin parolă și fiecare poate fi asociată cu utilizatorul care a efectuat-o. Reieșind din neajunsurile descrise în capitolul respectiv, nu putem confirma că controalele de autorizare sunt suficiente.

Din cauza numeroaselor probleme tehnico-organizatorice și de compatibilitate, până în prezent nu este implementată tehnologia cheilor digitale. Implementarea semnăturii digitale ar reprezenta o metodă importantă de asigurare a autorizării corecte a datelor și de preîntâmpinare a acțiunilor frauduloase.

Plenitudinea introducerii și validarea datelor

Întru verificarea plenitudinii datelor, se efectuează verificarea controalelor pentru a ne asigura că tranzacțiile introduse sunt complete, și anume că tranzacțiile nu lipsesc.

Plenitudinea datelor este verificată atât automatizat, cât și manual. Există un set minim de rubrici cu caracter obligatoriu, fără completarea cărora sistemul informațional nu acceptă declarația vamală. Acuratețea și plenitudinea introducerii datelor este verificată suplimentar de către ofițerul vamal. Controalele de validare sunt suficiente pentru a asigura că toate datele acceptate în sistem vor fi acceptate de toate procesele subsecvente, inclusiv de alte sisteme care prevăd un transfer electronic de date. În așa condiții devine foarte important rolul ofițerului vamal care acceptă informația importată în format electronic și

corespunderea acesteia cu cea în format de hirtie.

O parte din cîmpuri trebuie completate de ofițerul vamal, însă anumite rubrici, chiar dacă sunt obligatorii, se completează superficial sau parțial.

Pentru procedura de validare sunt utilizate proceduri standard, cum ar fi:

- Controlul formatului (pentru a exclude erori la completarea cîmpurilor standard cu conținut-sablon)
- Controlul seriei/șirului/tipului și limitei
- Caractere de control
- Controlul validității datelor
- Verificarea/controlul compatibilității.

În cadrul SI „Asycuda World” se mai utilizează următoarele controale de intrare:

Concordanța datelor – verifică și compară o înregistrare a tranzacției cu datele incluse în altă tranzacție relevantă.

Controale de consecutivitate – efectuarea anumitor acțiuni și introducerea de date pot fi efectuate numai într-o consecutivitate anumită sau cu condiția efectuării anterioare a unor acțiuni predefinite.

Cu toate că SI „Asycuda World” posedă o interfață destul de comodă și flexibilă, brokerii vamali utilizează alte aplicații pentru introducerea informației primare (fie aplicația „Valah”, fie aplicația „Informbusiness-C”). Informația introdusă trebuie importată prin intermediul fișierelor (format .xml) în SI „Asycuda World”. Astfel, în continuare sunt descrise controalele de intrare ale SI „Asycuda World”, nu și cele ale aplicațiilor utilizate de către companiile de brokeri. Deși la importare în sistem majoritatea datelor sunt supuse procedurii de validare, acest lucru **exclude posibilitatea aplicării pe deplin a controalelor de intrare**. Mai mult decît atât, brokerii au posibilitatea de a imprima datele pe blanchetele declarației vamale din sistemele proprii, ceea ce poate duce la imprimarea de date eronate¹⁵.

Există un număr impunător de declarații modificate după acceptare de către sistem (10696 „modify registered” din totalul de 141381 declarații). Acest lucru poate fi cauzat de: insuficiența controalelor de intrare (care permit înregistrarea declarațiilor cu cîmpuri greșite) sau de controlul manual slab din partea ofițerilor vamali, sau de tentativa de a ocoli acțiunea controalelor de intrare prin operare de modificări în declarații acceptate deja de sistem.

Pentru excluderea subiectivismului în repartizarea declarațiilor către ofițerii vamali, la 16 posturi vamale a fost implementată funcția de repartizare automată a declarațiilor vamale în dependență de gradul de încărcătură de lucru a ofițerilor vamali și de complexitatea declarațiilor. Repartizarea este efectuată de către examinatorii șefi la punctele de recepție a declarațiilor. În urma efectuării unui șir de analize, s-a depistat evitarea intenționată a acestui control de intrare prin repartizarea manuală a declarațiilor vamale.

Deși la 23.11.2007 a fost emis Ordinul SV nr. 454-O prin care este interzisă lichidarea examinatorilor șefi și suspendarea examinatorilor, precum și utilizarea opțiunii de repartizare manuală, până în prezent există asemenea cazuri. Astfel, la BV Chișinău (posturile vamale cu repartizarea automatizată instalată), pe parcursul anului 2010, din totalul de 131525 de declarații, **19628** (14,9%) au fost repartizate manual. Comparativ cu perioadele precedente (anii 2008, 2009), în anul 2010, numărul declarațiilor repartizate manual a crescut considerabil. În anul 2010, numărul declarațiilor repartizate manual a crescut **de 12 ori** comparativ cu anul 2008 (1636 de declarații repartizate manual) și **de 4,4 ori** comparativ cu anul 2009 (4501 declarații repartizate manual). Menționăm că pe parcursul acestor perioade numărul total de declarații procesate de BV Chișinău nu a fost în creștere și a constituit în anul 2008

¹⁴ Request For Changes – solicitare de efectuare a modificărilor.

¹⁵ De către echipa de audit a fost documentat un caz în care în arhivă este păstrată o declarație vamală imprimată din SI „Valah” și conținutul acesteia nu coincide

– 138194 de declarații; în anul 2009 – 121992 de declarații și în anul 2010 – 131525 de declarații. Cele expuse sînt reflectate în Diagrama nr.2.

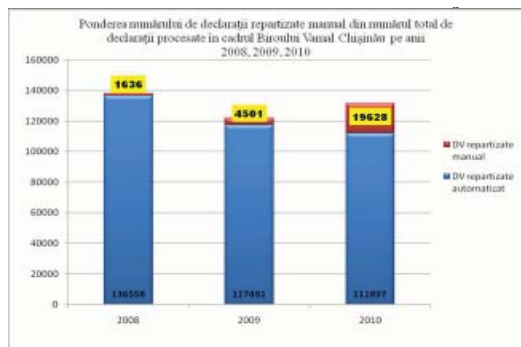

Diagrama nr.2

Dinamica creșterii cazurilor de repartizare manuală a declarațiilor vamale, divizată pe anii 2008, 2009 și 2010, este ilustrată în Diagrama nr.3.

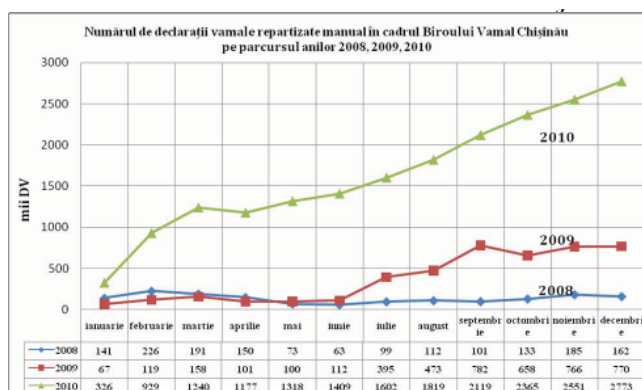
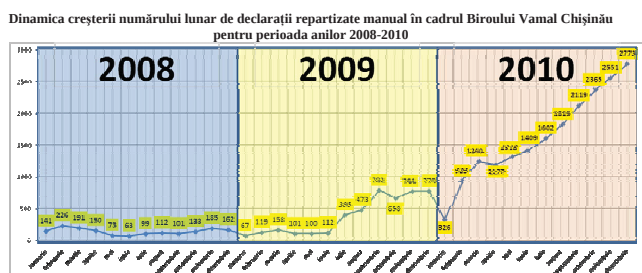

Diagrama nr.3

Din Diagrama nr.3 observăm că pe parcursul întregului an 2008 și primului semestru al anului 2009 s-a înregistrat o tendință relativ similară, numărul declarațiilor vamale repartizate manual încadrându-se în limitele de 63–226 de declarații pe lună. Începînd cu luna iulie 2009, numărul declarațiilor vamale repartizate manual începe a crește considerabil și practic se dublează (**395 de declarații pe lună**), ca în luna august 2010 (**1819 declarații pe lună**) să depășească nivelul întregului an 2008 cu 183 de declarații vamale, iar în luna decembrie 2010 să atingă cota maximă de **2773 de declarații vamale pe lună**, repartizate manual. Astfel, putem concluziona că deși numărul total de declarații vamale procesate de către posturile vamale la care a fost implementată procedura de repartizare automatizată nu a fost în creștere, numărul declarațiilor vamale repartizate manual numai în luna decembrie 2010 a depășit numărul de declarații vamale repartizate manual pe întregul an 2008 **de 1,7 ori**.

Dinamica creșterii numărului declarațiilor repartizate manual, pentru perioada anilor 2008-2010, este ilustrată în Diagrama nr.4.

Diagrama nr.4
Dinamica creșterii numărului lunar de declarații repartizate manual în cadrul Biroului Vamal Chișinău pentru perioada anilor 2008-2010

Conform afirmațiilor reprezentanților SV, creșterea numărului declarațiilor repartizate manual în anul 2009 (semestrul II) și în anul 2010 a fost condiționată de prevederile Ordinului nr.43 din 08.07.2009 „Cu privire la modificarea schemei tehnologice de declarare și vămuire a mărfurilor în cadrul „ghișeului unic” al Biroului Vamal Chișinău”. Conform ordinului nominalizat, repartizarea manuală este permisă doar în cazuri excepționale pentru grupajele de mărfuri și doar în baza raportului șefului postului vamal, autorizat de către șeful biroului vamal.

În urma analizelor, de către echipa de audit, au fost constatate două metode de evitare a efectului procedurii de repartizare automatizată:

- repartizarea manuală forțată a declarației (exemplele descrise anterior); și
- deconectarea temporară a unui număr de utilizatori din sistem în timpul aplicării procedurii de repartizare automatizată.

Una din urmările ocolirii metodei de repartizare automatizată este procesarea declarațiilor vamale ale unor agenți economici de către aceiași ofițeri vamali. Drept urmare, nu putem exclude existența cazurilor de utilizare intenționată a metodelor de evitare a repartizării automatizate și influența factorului uman la aplicarea corectă a legislației vamale.

De asemenea, la unele posturi vamale, unde nu este implementată repartizarea automatizată, au fost constatate cazuri cînd aceleași persoane procesau majoritatea declarațiilor unor agenți economici.

Recomandarea nr. 45: Să fie efectuată o analiză a posibilităților de excludere a riscurilor asociate cu imprimarea datelor eronate (care nu au trecut validarea și verificarea de rigoare) pe formularele tipizate. În baza analizei să fie întreprinse măsuri fiabile de excludere a asemenea cazuri.

Recomandarea nr. 46: Să fie efectuată o analiză minuțioasă a motivelor modificărilor operate asupra declarațiilor înregistrate, pentru excluderea sau minimizarea numărului de astfel de cazuri.

Recomandarea nr. 47: Să fie monitorizate și analizate toate cazurile de repartizare manuală și cazurile de repartizare preferențială a declarațiilor unor agenți economici. Să fie elaborată și implementată o procedură de gestionare a cazurilor de repartizare manuală. În baza analizei, să fie determinată exact lista posturilor pentru care va fi aplicată repartizarea automatizată. Lista respectivă să fie revăzută periodic de către conducerea SV. Repartizarea manuală să fie limitată doar pentru cazurile excepționale, aprobate și documentate corespunzător.

Recomandarea nr. 48: Să fie efectuată o analiză completă a cauzelor neutilizării SI „Asycuda World” pentru introducerea datelor de către brokerii vamali. Să fie identificată posibilitatea efectuării ajustărilor pentru înlăturarea posibilelor deficiențe. În urma acestor analize, să fie determinată oportunitatea utilizării numai a SI „Asycuda World” pentru introducerea declarațiilor vamale.

Controalele procesării datelor

Controalele procesării vor asigura obligatoriu ca:

- Datele să fie procesate adecvat;
- Toate datele să fie procesate;
- Datele să fie procesate doar o dată; și
- Procesările să fie aplicate doar pe datele validate.

În cadrul SI „Asycuda World” orice declarație vamală este procesată:

- în dependență de culoarul stabilit de sistemul selectivității încărcăturilor, bazat pe activitatea de analiză a riscurilor;
- în baza unor algoritme prestabilite în limbajul SOClass la calculul drepturilor de import și export.

Direcționarea declarațiilor vamale pe anumite culoare se bazează pe „Selectia în baza criteriilor de selectivitate” și pe „Selectia aleatorie”. Selectivitatea în baza selecției aleatorii permite reglarea fluxului de procesare a decla-

rațiilor în conformitate cu politica de control vamal și capacitatea organului vamal de a executa controale fizice sau documentare. Selectivitatea în baza criteriilor de risc permite interceptarea și verificarea anumitor produse sau tranzacții care prezintă risc sporit (în dependență de codul marfar, țara de origine, lista neagră etc).

Culoarul de vămuire reprezintă gruparea realizată în baza unor criterii de selectivitate predefinite, care determină aplicarea unor tipuri de control vamal diferite în procesul de vămuire a mărfurilor.

Conform informației prezentate la data de 10.01.2011, în SI „Asycuda World” sînt înregistrate 163 de criterii naționale, 53 de criterii regionale și 29 de criterii locale. Criteriile de risc sînt introduse în sistem de către colaboratorii Direcției analiza riscurilor și audit postvămuire în baza ghidurilor și instrucțiunilor SV. Fiecare criteriu introdus în sistem reflectă un indicator de risc. Astfel, dacă o declarație vamală întrunește unele caracteristici care cad sub incidența unui anumit criteriu, atunci ea este redirectionată în mod automat pe culoarul „Galben” (control documentar) sau „Roșu” (control documentar și control fizic). În cazul atribuirii declarației vamale a culoarului „Verde”, conform „Selectiei în baza criteriilor de selectivitate”, declarația trece la „Selectia aleatorie”, căreia, de asemenea, îi poate fi atribuit culoarul „Roșu”, „Galben” sau „Verde” în dependență de procentajul stabilit.

Inițial, potrivit „Selectiei aleatorii” din 25.04.2006, culoarul „Roșu” de control i-au fost stabilite 90% din volumul total al declarațiilor vamale la import și export, iar celelalte 10% din declarațiile vamale au fost direcționate pe culoarul „Galben” – 6% și, respectiv, pe „Verde” – 4%¹⁶. În prezent, cota procentuală estimată pentru import („Roșu” – 20%, „Galben” – 25%, „Verde” – 55%) și export („Roșu” – 10%, „Galben” – 20%, „Verde” – 70%) este stabilită uniform pentru toate posturile vamale.

Misiunii de audit nu i-a fost prezentat un document oficial al SV, prin care a fost stabilită cota actuală a procentajului distribuit conform „Selectiei aleatorii”.

Criteriile de selectivitate sînt introduse în sistem de către responsabilii de riscuri în lipsa unei documentații tehnice. Mai mult, criteriile sînt introduse, modificate direct în mediul de producție, fără a fi testate.

Există un număr mare de persoane care au dreptul să introducă sau să modifice criteriile de selectivitate, iar în lipsa documentației tehnice acțiunile acestora pot prezenta riscuri serioase pentru SI.

Calculul drepturilor de import și export se efectuează conform unor algoritmi introduși în SI „Asycuda World” de către administratori. Dreptul de a introduce sau modifica algoritmi de calcul îl au doar 2 angajați ai aparatului central al SV (administratorul și locțiitorul acestuia).

Algoritmi sau regulile de calcul se elaborează în dependență de tipurile de impozite și taxe (TVA, accize, proceduri vamale, taxă vamală, taxă specială etc.) în corelare cu codurile marfare, precum și de unele facilități sau scutiri pe cazuri concrete.

Conform declarațiilor administratorului, algoritmi se introduc/modifică la apariția necesității doar în baza ordinelor directorului general al Serviciului Vamal, care sînt elaborate potrivit modificărilor în legislație. Fiecare algoritm de calcul reprezintă o procedură separată care poate funcționa autonom sau se poate baza pe altele. Procedurile respective utilizează clasificatorii din sistem, unele liste și chiar date dinamice. Din aceste considerente e foarte complicat de a determina cum se modifică acțiunea fiecărui algoritm la schimbarea datelor inițiale. Din acest motiv este foarte importantă păstrarea separată a conținutului fiecărei proceduri, cu descrierea detaliată a funcțiilor acesteia,

perioadei de valabilitate și scopului creării.

Nu există nici un document aprobat, cu descrierea procesului de introducere/modificare a algoritmilor de calcul, fapt ce generează riscuri în cazul asigurării continuității la preluarea funcțiilor date de către alte persoane.

Fiecare algoritm de calcul are perioadă de valabilitate, fiind posibil de stabilit și perioade nelimitate de valabilitate. În cazul algoritmilor de calcul cu termene de valabilitate stabilite, SI „Asycuda World” nu avertizează despre expirarea lor.

Nu este efectuată evidența algoritmilor utilizați, cu o descriere coerentă.

Recomandarea nr. 49: Să fie identificată posibilitatea asigurării accesului colaboratorilor relevanți la documentația tehnică și la materialele metodologice necesare. Toate criteriile de selectivitate și algoritmi de calcul să fie supuși unei testări adecvate înainte de aplicare pe serverul de producție.

Recomandarea nr. 50: Să fie revizuită atribuirea drepturilor de introducere sau modificare a criteriilor de selectivitate către un număr limitat de persoane.

Recomandarea nr. 51: Să fie documentat procesul de creare, aplicare, modificare și anulare a algoritmilor de calcul și să fie ținută evidența detaliată a acestora.

Sistemele on-line ar trebui să includă controale pentru a monitoriza și raporta tranzacțiile neprelucrate sau neclare. Ar trebui să existe proceduri care să permită identificarea și revizuirea tuturor tranzacțiilor neclare, care au trecut de o perioadă de așteptare stabilită.

Au fost constatate cazuri în care declarațiile vamale stocate în sistem nu au fost prelucrate perioade îndelungate (de la 29 de zile pînă la 306 zile).

Menționăm că Codul vamal¹⁷ prevede un termen maxim de 10 zile pentru verificarea declarației vamale, a documentelor, controlul mărfurilor și mijloacelor de transport.

Recomandarea nr. 52: Să fie identificate și înlăturate motivele existenței declarațiilor vamale cu termen expirat de procesare. Să fie implementate posibilități de automatizare a înștiințării SIIV despre existența declarațiilor neprocesate.

Controalele ieșirii datelor

Controalele datelor–rezultat (de ieșire) vor asigura obligatoriu că:

- Se produce un rezultat atunci cînd se așteaptă un rezultat;
- Rezultatul este complet;
- Rezultatul este exact (acurat) și procesat;
- Rezultatul este rezonabil în termeni de cantitate și format;
- Rezultatul este produs în timp util; și
- Rezultatul este distribuit la destinația corectă într-un mod securizat.

SI „Asycuda World” posedă instrumente și funcții de raportare, dar acestea se utilizează doar pentru necesitățile specialiștilor TI. Pentru optimizarea procedurilor de raportare, asigurarea securității SIIV și din insuficiența capacităților echipamentului a fost creat „Portalul de Statistică Vamală”. Portalul utilizează informația primară, prin replicarea datelor de pe serverul de producție o dată în 15 minute. Funcțiile de bază ale portalului sînt asigurarea accesului securizat și rapid la informația din SIIV pentru angajații SV și utilizatorii din exterior. În acest scop există o mulțime de rapoarte predefinite, precum și posibilitatea de modelare a rapoartelor conform unor criterii. Datorită unor optimizări în structura bazelor de date și excluderii din pachetele de replicare a datelor inutile, este obținut un nivel bun de productivitate, astfel rapoartele ordinare se generează suficient de rapid.

Actualmente, din 952 de utilizatori înregistrați, 97% nu au schimbat parola niciodată. Există persoane care nu mai activează în posturile pentru care au primit acces la portal, dar conturile

¹⁶ Ordinul SV nr. 148-o din 14.04.2006.

¹⁷ Legea nr. 1149-XIV din 20.07.2000 Codul vamal al Republicii Moldova, art.199, alin.(1) (cu modificările și completările ulterioare).

acestora sint active pînă în prezent. Deoarece portalul poate fi accesat din exteriorul SV, restricționarea accesului doar către persoanele autorizate este esențială pentru asigurarea securității informației cu caracter personal, comercial sau secret.

Recomandarea nr. 53: Listele utilizatorilor care au

ECHIPA DE AUDIT:
ŞEFUL ECHIPEI DE AUDIT,
CONTROLOR SUPERIOR DE STAT,
AUDITOR PUBLIC

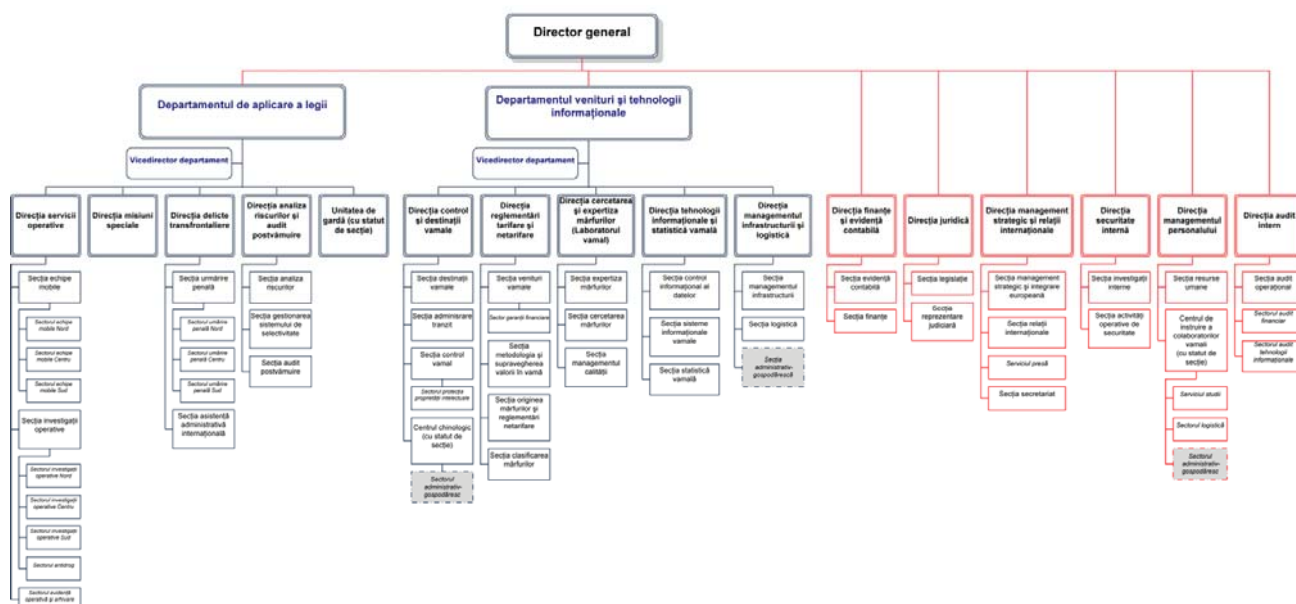
Controlor superior de stat, auditor public

acces la portal să fie revizuite periodic, pentru a exclude persoanele care nu mai au teme să posedă acces. Să fie implementată funcția de solicitare a modificării periodice a parolei și să fie monitorizată implementarea acesteia.

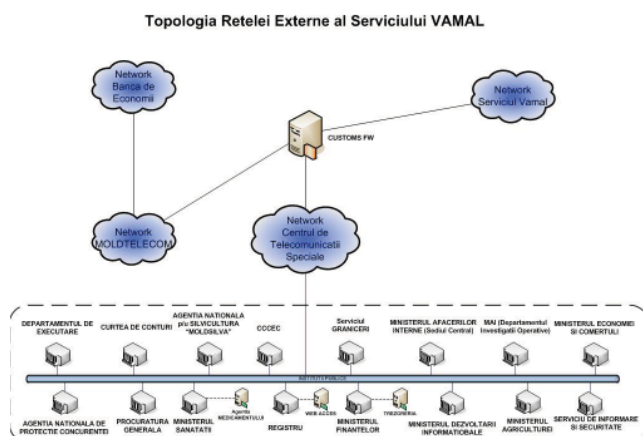
V. SARGAROVSKI

G. Antoci

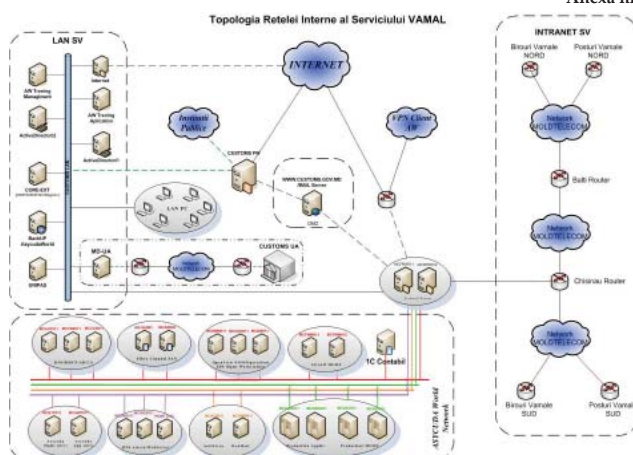
Anexa nr.1

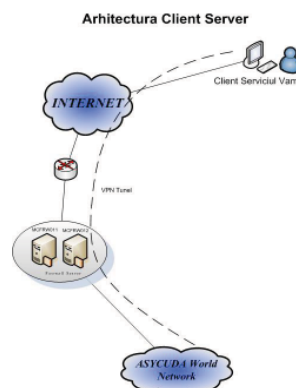
Anexa nr.2

Anexa nr.3

Anexa nr.4

PARTEA II

Hotărîri ale Guvernului Republicii Moldova

210 H O T Ă R Î R E

cu privire la aprobarea Metodologiei de elaborare a programelor de dezvoltare strategică ale autorităților administrației publice centrale

În conformitate cu Programul de activitate al Guvernului Republicii Moldova „Integrarea Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare 2011-2014”, precum și în scopul asigurării unei administrări responsabile și eficiente în cadrul ministerelor și altor autorități administrative centrale, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Metodologia de elaborare a programelor de dezvoltare strategică ale autorităților administrației publice centrale (se anexează).

2. Autoritățile administrației publice centrale:

în termen de 3 zile de la data intrării în vigoare a prezentei hotărîri, vor crea grupuri de planificare responsabile pentru elaborarea programelor de dezvoltare strategică a autorității;

pină la finele anului 2011, vor elabora în conformitate cu Metodologia sus-numită și vor coordona cu Cancelaria de Stat programele de dezvoltare strategică pentru anii 2012-2014,

PRIM-MINISTRU

**Contrasemnează:
Ministrul finanțelor**

Nr. 176. Chișinău, 22 martie 2011.

care vor fi examinate la colegiul autorității respective și aprobate de conducătorul acesteia.

3. Cancelaria de Stat:

va coordona procesul de elaborare a programelor de dezvoltare strategică pentru anii 2012-2014, de către autoritățile administrației publice centrale asigurînd un nivel calitativ înalt al documentelor respective și respectarea termenelor de elaborare stabilite;

va elabora un plan de acțiuni pentru anul 2011, stabilind termenele pentru organizarea instruirilor ce se impun și elaborarea pe etape a programelor de dezvoltare strategică;

va asigura suportul metodologic necesar autorităților administrației publice centrale.

4. Controlul asupra executării prezentei hotărîri se pune în sarcina domnului Victor Bodiu, secretar general al Guvernului.

Vladimir FILAT

Veaceslav Negruța

Aprobată
prin Hotărîrea Guvernului nr.176
din 22 martie 2011

METODOLOGIE

DE ELABORARE A PROGRAMELOR DE DEZVOLTARE STRATEGICĂ ALE AUTORITĂȚILOR ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

INTRODUCERE

1. Programul de dezvoltare strategică (PDS) al autorității administrației publice centrale constituie principalul document de planificare managerială și strategică a activității în cadrul autorității și înlocuiește Planurile de Dezvoltare Instituțională care expiră în anul 2011.

2. Metodologia de elaborare a Programelor de dezvoltare strategică ale autorităților administrației publice centrale (în continuare – Metodologie) descrie modalitatea de planificare strategică a activității autorității administrației publice centrale, stabilește definițiile, rolul, structura și conținutul de bază, procedurile și etapele de elaborare a PDS a autorităților administrației publice centrale (AAPC).

3. Specificările ce țin de modalitatea optimă de organizare a procesului, descrierea detaliată a conținutului capitolelor, diverse exemple pentru fiecare dintre componentele PDS, forme-standard și texte-standard vor fi prezentate în Ghidul privind elaborarea PDS.

4. Prezenta metodologie are drept scop ghidarea autorităților în procesul de planificare a activității autorităților prin intermediul PDS.

5. Metodologia este constituită din următoarele secțiuni :
Locul și rolul PDS în sistemul de planificare strategică;
Structura PDS (componentele obligatorii);
Modalitatea de organizare a procesului de elaborare a PDS;
Mecanismul de monitorizare și evaluare.

I. LOCUL ȘI ROLUL PROGRAMELOR DE DEZVOLTARE STRATEGICĂ ÎN SISTEMUL NAȚIONAL DE PLANIFICARE STRATEGICĂ

Ce este Programul de dezvoltare strategică?

6. Programul de dezvoltare strategică al autorității este

documentul de bază al acesteia, care:

descrie direcțiile de activitate ale instituției și se axează pe prioritățile de politici publice pe termen mediu, deja aprobate de Guvern;

planifică pe termen mediu activitatea instituției, descriind cum vor fi realizate prioritățile de politici publice stipulate în documentele strategice naționale/sectoriale/intersectoriale, de care autoritatea respectivă este responsabilă;

reflectă lacunele în ceea ce privește capacitățile autorității de realizare a misiunii sale și propune modul de remediere a acestora.

7. PDS reflectă aportul autorității în realizarea priorităților naționale și programelor sectoriale și va fi utilizat de către conducerea autorității ca un instrument de management. Acest document expune punctul de vedere intern al autorității – modul în care aceasta va contribui la realizarea priorităților de politici publice și a sarcinilor stipulate în documentele de politici publice naționale și sectoriale/intersectoriale.

8. Programele de dezvoltare strategică se elaborează pentru o perioadă de 3 ani. Pentru planificarea operațională se vor utiliza planurile anuale de activitate ale autorității, care vor include acțiunile concrete de realizare a PDS, constituind, totodată, instrumentul de monitorizare și evaluare al acestuia.

9. Modificarea PDS urmează să fie efectuată doar în cazul în care această necesitate derivă din Raportul de evaluare anuală a activității autorității sau în cazul modificării substanțiale a priorităților de politici publice la nivel național. Modificările respective urmează să fie bine argumentate și coordonate cu Cancelaria de Stat.

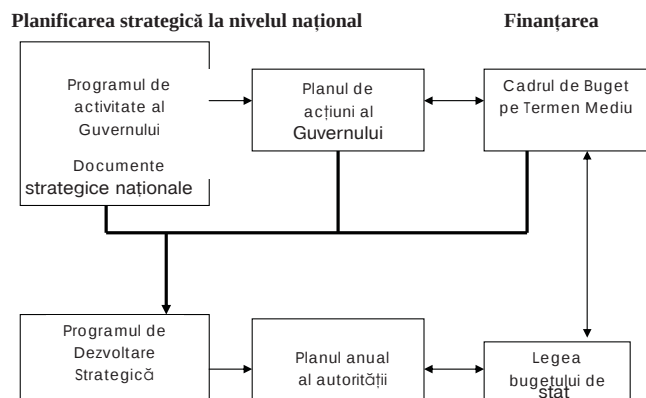
Cum interacționează PDS cu alte documente de politici publice ?

10. Prioritățile de politici publice naționale sunt descrise în documentele strategice de bază: Programul de activitate al Guvernului, Cadrul de Buget pe Termen Mediu (CBTM) și alte documente strategice naționale. Rolul PDS constă în reflectarea modalității în care autoritățile vor asigura realizarea priorităților stipulate în documentele de politici publice naționale, a instrumentelor de realizare și instituțiilor-partener, identificând, totodată, rolul fiecărei autorități/instituții implicate.

11. Totodată, PDS trebuie să insereze și alte angajamente și obligațiuni ale autorității, care constituie parte componentă a misiunii autorității și/sau sunt stipulate în diferite tratate/acte/documente internaționale (inclusiv cele ce derivă din documentele UE), dar care, nu se regăsesc în documentele de politici publice naționale/sectoriale/intersectoriale.

12. În relația cu CBTM, programele de dezvoltare strategică urmează să fie coordonate la nivelul planurilor strategice de cheltuieli. Programele din planurile strategice de cheltuieli se vor regăsi în PDS al autorității (în cazul în care autoritatea participă la realizarea lui), fiind indicat rolul autorității la realizarea acestora.

13. Legătura dintre PDS și alte documente de politici publice este expusă în schema de mai jos.

Planificarea la nivelul autorității

II. COMPONENTELE OBLIGATORII ALE PDS

14. PDS va avea următoarea structură:

Introducere (text standardizat cu referire la scopul PDS și legătura acestuia cu alte documente de politici publice)

Situația curentă

Misiunea autorității

Descrierea profilului autorității (organigrama, bugetul executat al autorității, portofoliul subdiviziunilor interne, statele de personal etc.)

Analiza SWOT (puncte forte, puncte slabe, oportunități și riscuri) care influențează activitatea instituției

Cadrul de politici publice

Prioritățile de politici publice pe termen mediu (preluate din documentele de politici publice aprobate la nivel național și sectorial/intersectorial)

Programele și subprogramele de care este responsabilă sau la realizarea cărora contribuie autoritatea

Obiectivele autorității

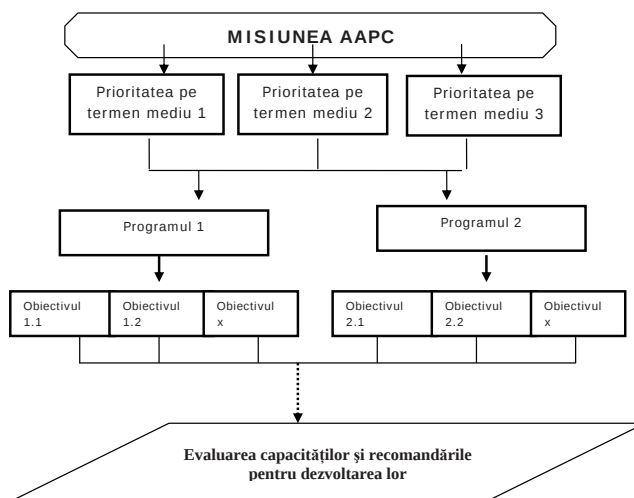
Obiectivele din PDS care țin de responsabilitatea autorității, cu indicarea indicatorilor de performanță, subdiviziunilor responsabile de implementare din cadrul autorității, instrumentelor de realizare a obiectivelor și perioada de realizare a acestora

Evaluarea și dezvoltarea capacităților

Sumarul evaluării capacităților, indicând necesitățile prioritare de capacități și recomandările pentru suplینirea acestora.

Mecanismul de monitorizare și evaluare.

15. Structura logică a PDS este următoarea:

2.1. MISIUNEA

16. Misiunea identifică rolul autorității în sistemul administrației publice, precum și rezumatul analitic al funcțiilor și responsabilităților de bază ale acesteia, factorii interesați primari (clienți, parteneri etc.) și principalele produse ale acesteia, răspunzând la întrebările: "cine suntem ca organizație?", "ce facem?", "pentru cine facem?".

17. Misiunea urmează a fi identică cu cea statuată în actele normative în vigoare (regulamentul de funcționare și organizare a autorității).

2.2. PROFILUL AUTORITĂȚII

18. În prezentul capitol se descrie autoritatea din punctul de vedere al structurii organizaționale și funcționale: organigrama internă a autorității și analiza partenerilor de bază;

bugetul autorității administrației publice centrale pentru ultimii 3 ani și informația cu privire la personal;

portofoliul/misiunea dezagregată a subdiviziunilor interne ale autorității și ale instituțiilor din subordine.

2.3. ANALIZA SWOT

19. În capitolul respectiv vor fi descrise punctele forte și cele slabe ale organizației, care au un impact direct asupra realizării obiectivelor din PDS și asupra performanței generale ale autorității. Totodată, se vor identifica factorii externi asupra cărora autoritatea nu deține controlul deplin, dar care fie contribuie la, fie împiedică realizarea obiectivelor din PDS și, respectiv, influențează pozitiv sau negativ performanța autorității.

20. În cazul analizei SWOT pentru PDS, nu se impune o analiză amănunțită, ci o identificare a factorilor de bază care influențează într-un fel sau altul activitatea instituției (nu ne referim la analiza SWOT a sectorului) și care va sta la baza evaluării ulterioare a capacităților.

2.4. PRIORITĂȚILE DE POLITICI PUBLICE PE TERMEN MEDIU

21. Prioritățile de politici publice naționale sunt preluate din documentele strategice naționale și transpuse în PDS al autorității.

22. În cazul în care nici o prioritate relevantă pentru autoritate nu a fost stipulată în documentele de politici publice naționale/sectoriale/intersectoriale, autoritatea va identifica prioritățile, pornind de la misiunea și funcțiile de bază ale acesteia, precum și/sau de la alte documente (ex. acordurile internaționale, inclusiv cele încheiate cu UE).

2.5. PROGRAME

23. Programul (sau subprogramul) acoperă un domeniu de activitate al autorității și include un ansamblu de obiective și acțiuni ce pot fi realizate la nivel sectorial doar cu implicarea mai multor instituții și în parteneriat cu organizațiile nonguvernamentale.

24. În PDS urmează să fie reflectate programele incluse în CBTM (planurile strategice de cheltuieli).

25. Prezentul capitol al PDS va expune succint informația despre programele/subprogramele din aria de competență a autorității și principalele efecte scontate ale acestora, specificând, totodată, parteneriatele implicate în atingerea lor, după analiza factorilor implicați.

26. În cazul autorității care este responsabilă de realizarea programului/subprogramului (cu rol de lider), se menționează instituțiile implicate și se descrie pe scurt rolul fiecăreia dintre ele în realizarea programului/subprogramului.

27. În cazul autorității care are un rol adițional în realizarea unui program/subprogram, se menționează doar instituția responsabilă (cu rol de lider).

2.6. OBIECTIVELE AUTORITĂȚII

28. Fiecare program/subprogram, aflat în responsabilitatea autorității, poate fi în continuare dezagregat în obiective concrete ale autorității (Obiectivele PDS).

29. Fiecare obiectiv din PDS va fi descris mai detaliat, enumerând indicatorii de performanță, persoana responsabilă de realizare (subdiviziunea internă), perioada de realizare și instrumentele/metodele care se vor utiliza pentru realizarea obiectivului respectiv.

30. În PDS urmează să fie identificate și descrise doar obiectivele de care autoritatea este responsabilă (inclusiv cele care se referă la instituțiile din subordine, dar formulate din perspectiva autorității).

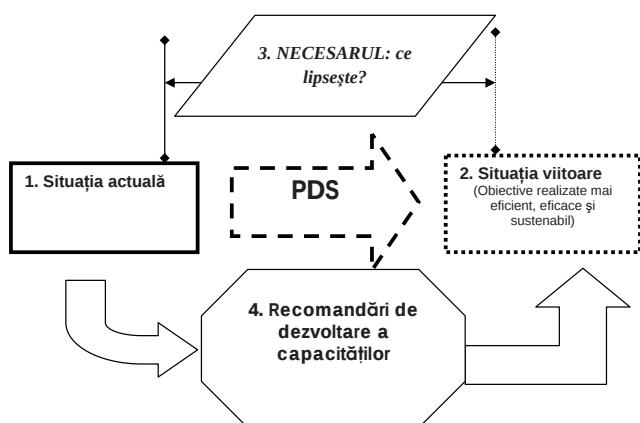
31. În cazul unui obiectiv ce ține de competența unei instituții din subordine, autoritatea va reflecta doar instrumentele/metodele pe care le va utiliza de sine stătător în vederea realizării obiectivului respectiv în termen și cu indicatorul de performanță atins.

32. Activitățile detaliate și rezultatele anuale scontate relevante pentru implementarea PDS vor fi incluse în planurile anuale de acțiuni ale AAPC.

2.7. EVALUAREA ȘI RECOMANDĂRILE DE DEZVOLTARE A CAPACITĂȚILOR

33. La capacități se referă resursele, abilitățile sau deprinderile persoanelor și organizațiilor, necesare pentru a atinge obiectivele într-o manieră eficientă și durabilă.

34. Abordarea conceptuală generală a problemei ce ține de evaluarea și dezvoltarea capacităților este prezentată în schema de mai jos:

35. Evaluarea capacităților se bazează pe comparația între capacitatea existentă și cea necesară în viitor pentru realizarea obiectivelor din PDS. Evaluarea se efectuează după stabilirea obiectivelor, accentul punându-se pe capacitățile de care este nevoie.

36. Evaluarea capacităților va fi efectuată la trei nivele de bază:

nivel de sistem (extern): capacități juridice, de politici și instituționale;

nivel de organizație (intern): structură organizațională, sisteme, mecanisme și procese;

nivel individual (intern): abilități individuale și de echipă, competențe, experiență, cunoștințe etc.

37. Rezultatele evaluării capacităților vor fi sintetizate și expuse în PDS, incluzând recomandările pentru dezvoltarea acestora (identificând, după caz, costurile estimative și posibilele surse de finanțare ale acestora).

38. Acțiunile detaliate specifice de dezvoltare a capacităților vor fi reflectate în planul anual al autorității.

2.8. MONITORIZARE ȘI EVALUARE

39. Prezentul capitol al PDS descrie instrumentele și procedurile utilizate la monitorizarea, evaluarea și raportarea rezultatelor implementării Programului. Monitorizarea se va baza pe rezultatele și activitățile concrete din planul anual al autorității. Evaluarea PDS se va baza pe indicatorii de performanță ai obiectivelor din PDS.

III. ORGANIZAREA PROCESULUI DE ELABORARE A PDS

40. Organizarea procesului de elaborare a PDS se va baza pe următoarele principii:

• timp suficient pentru elaborare;

• timp suficient pentru organizarea consultărilor interne și externe (abordare participativă);

• abordare pe etape – fiecare etapă va fi explicată și discutată/testată separat;

• instruiți adiționali și suport pentru funcționarii publici din autorități realizate de Cancelaria de Stat.

41. În fiecare autoritate publică, prin ordinul șefului autorității respective, va fi creat Grupul de planificare, care va fi responsabil de elaborarea PDS și va fi alcătuit din:

• ministru/viceministru/adjunctul directorului general,

responsabil pentru planificarea strategică în cadrul autorității respective (șeful Grupului de planificare);

• șeful direcției/secției de analiză, monitorizare și evaluare a politicilor publice (DAMEP) sau, după caz, o poziție echivalentă* (șef adjunct al Grupului de planificare);

• consultantul/specialistul principal din cadrul DAMEP (secretarul Grupului de planificare);

• directorii direcțiilor generale sau, după caz, șefii de direcții și/sau de secții;

• reprezentanți ai proiectelor relevante de asistență tehnică, în caz de necesitate;

• managerii-șefi de întreprinderi, instituții subordonate și organizații.

42. La ședințele Grupului de planificare se invită cîte un reprezentant al Cancelariei de Stat responsabil de coordonarea politicilor și al Consiliului Național pentru Participare.

43. Principalele funcții ale Grupului de planificare vor fi: organizarea și coordonarea întregului proces de elaborare a PDS;

• asigurarea elaborării oportune și calitative a PDS;

• luarea deciziilor privind conținutul PDS;

• organizarea procesului participativ la elaborarea PDS.

44. Responsabilitățile fiecărui membru al Grupului de planificare vor fi stabilite concomitent cu aprobarea nominală a membrilor acestuia. Periodicitatea în care Grupul de planificare se va convoca va fi inclusă în ordinul șefului autorității.

45. Direcția/secția de analiză, monitorizare și evaluare a politicilor publice în cadrul autorităților (sau direcția/secția cu funcții similare) va juca rolul principal în activitatea Grupului de planificare, fiind responsabilă de buna organizare și desfășurare a activității grupului respectiv

* În cazul în care o asemenea subdiviziune nu există în cadrul autorității, sarcinile respective vor fi preluate de o altă subdiviziune interioară sau de un funcționar public numit în acest scop de către șeful autorității.

(inclusiv asigurând elaborarea agendelor și întocmirea proceselor-verbale, colectarea informației și a datelor necesare pentru ședințele respective).

Procedura de coordonare și aprobare

46. Coordonatorul procesului de planificare strategică a activității AAPC este secretarul general al Guvernului, care, prin intermediul direcției responsabile de politici publice din cadrul Cancelariei de Stat, coordonează procesul de elaborare a programelor de dezvoltare strategică.

47. După avizarea cu Cancelaria de Stat, PDS poate fi înaintat în ședința colegiului autorității spre aprobare finală și publicat pe pagina web oficială a autorității publice centrale.

48. În cazul necesității de a introduce unele modificări în PDS al autorității, acestea urmează să fie coordonate cu Cancelaria de Stat și aprobate ulterior prin decizia colegiului autorității.

IV. SISTEMUL DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE AL PDS

49. PDS va fi implementat prin intermediul planului anual al AAPC. Acest plan va utiliza obiectivele stipulate în PDS, în baza cărora vor fi formulate acțiunile și rezultatele anuale concrete, constituind instrumentul principal pentru organizarea operațională a activității AAPC și bază pentru monitorizarea și evaluarea anuală a PDS.

50. Monitorizarea va urmări respectarea planului anual (indirect a PDS) și va identifica cauzele eventualelor insuccese, precum și va propune acțiunile corective necesare pentru îmbunătățirea performanței operaționale. Monitorizarea va trebui să confirme că anumite activități anuale se realizează și că ele produc rezultatele scontate sau, după caz, să sugereze măsurile corective ce urmează a fi întreprinse.

51. Pentru monitorizarea activității autorității, se vor utiliza sistemele interne de raportare, deja existente, în autoritate. Astfel, în funcție de autoritate, sistemul de raportare poate diferința și include rapoarte/raportare trimestrială, semestrială, anuală, lunară sau chiar săptăminală.

52. Evaluarea poate fi efectuată numai după finalizarea unei anumite perioade de implementare. Vor exista 3 tipuri de evaluări.

53. Primul tip de evaluare a PDS/AAPC este autoevaluarea anuală, efectuată de AAPC în baza planurilor anuale de acțiuni. Astfel, primul tip de evaluare a PDS va constitui de fapt evaluarea anuală ordinară a AAPC. Rezultatele acestei evaluări vor fi transpuse în Raportul anual de activitate/evaluare al autorității. În conformitate cu performanța atinsă în anul precedent și în baza obiectivelor prevăzute în PDS, autoritățile vor elabora planuri anuale pentru perioada ulterioară.

54. Al doilea tip de evaluare a PDS/AAPC este evaluarea finală, care va fi realizată în ultimul (al treilea) an de implementare a PDS și va rezulta în Raportul de evaluare finală. Această evaluare are scopul de a prezenta informația necesară pentru definitivarea PDS pentru perioada următoare de planificare.

55. Raportul de evaluare finală va fi aprobat de colegiul autorității concomitent cu proiectul noului PDS și plasat pe pagina web oficială a autorității publice centrale.

56. Al treilea tip de evaluare este neregulată – aceasta va fi efectuată numai în cazul unor schimbări majore în Programul de activitate al Guvernului și alte documentele de politici publice naționale etc.

211 HOTĂRÎRE **cu privire la crearea Întreprinderii** **de Stat „Vamservinform”**

În conformitate cu art.6 alin.(1) lit. e) din Legea nr. 121-XVI din 4 mai 2007 privind administrarea și deținutarea proprietății publice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.90-93, art.401), cu modificările și completările ulterioare, precum și în scopul formării unei întreprinderi de stat cu gestiune unică, care acordă servicii complexe agenților economici din Republica Moldova și Serviciului Vamal de pe lângă Ministerul Finanțelor, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se acceptă propunerea Serviciului Vamal de pe lângă Ministerul Finanțelor cu privire la crearea Întreprinderii de Stat „Vamservinform” prin reorganizare (contopire) a Întreprinderii de Stat „Moldvama-Grup” și a Întreprinderii de Stat „Vamtehinform”.

2. Serviciul Vamal va exercita funcția de fondator al Întreprinderii de Stat „Vamservinform” și, în termen de 2 luni:

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:
Ministrul finanțelor

Nr. 178. Chișinău, 23 martie 2011.

Vladimir FILAT

Veaceslav Negruța

212 HOTĂRÎRE **cu privire la aprobarea Planului de acțiuni** **al Guvernului pentru anii 2011-2014**

Pentru asigurarea executării obiectivelor Programului de activitate al Guvernului „Integrarea Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare” 2011-2014, precum și a angajamentelor față de partenerii de dezvoltare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2011-2014 (se anexează).

2. Ministerele, alte autorități administrative centrale:

va crea comisia de reorganizare a întreprinderilor menționate la pct.1 din prezenta hotărîre, care va asigura realizarea acestui proces în conformitate cu legislația în vigoare;

va aproba statutul Întreprinderii de Stat „Vamservinform”.

3. Transmiterea patrimoniului aflat în gestiunea întreprinderilor nominalizate către Întreprinderea de Stat „Vamservinform” se va efectua conform prevederilor Regulamentului cu privire la modul de transmitere a întreprinderilor, organizațiilor, instituțiilor de stat, a subdiviziunilor lor, clădirilor, edificiilor, mijloacelor fixe și altor active, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.688 din 9 octombrie 1995 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1996, nr.10, art.45), cu modificările și completările ulterioare.

vor întreprinde măsurile necesare pentru executarea integrală și în termenele stabilite a Planului de acțiuni al Guvernului pentru anii 2011-2014;

vor asigura procesul de consultare a părților interesate referitor la proiectele actelor normative incluse în Planul nominalizat;

vor raporta trimestrial Guvernului, pînă la data de 15 a lunii următoare, despre executarea Planului de acțiuni al Guvernului pentru anii 2011-2014;

vor prezenta anual, pînă la 1 decembrie, propuneri pentru revizuirea Planului de acțiuni al Guvernului pentru anii 2011-2014.

3. Cancelaria de Stat va prezenta anual Guvernului, pînă

la data de 30 ianuarie, raportul de evaluare a Planului de acțiuni al Guvernului pentru anii 2011-2014.

4. Controlul asupra executării prezentei hotărîri se pune în sarcina Cancelariei de Stat.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe
și integrării europene
Viceprim-ministru,
ministrul economiei
Viceprim-ministru
Viceprim-ministru

Iurie Leancă

Valeriu Lazăr
Eugen Carпов
Mihail Moldovanu

Nr. 179. Chișinău, 23 martie 2011.

Aprobat
 prin Hotărîrea Guvernului nr. 179
 din 23 martie 2011

PLANUL
de acțiuni al Guvernului pentru anii 2011-2014

I. EDIFICAREA STATULUI DE DREPT					
A. Protecția drepturilor omului					
Obiective:					Indicatori de impact
- Dezvoltarea cadrului legal și instituțional în domeniul drepturilor omului. - Redresarea situației în domeniile drepturilor omului considerate problematice pentru Republica Moldova (eradicarea torturii și a altor pedepse sau tratamente inumane sau degradante; libertatea individuală și securitatea persoanei; eliminarea traficului de ființe umane și a violenței în familie; accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil; dreptul la libera exprimare și accesul la informație; asigurarea drepturilor persoanelor cu dizabilități etc.). - Consolidarea mecanismelor de protecție a drepturilor omului.					Reducerea cu 25 de procente a numărului cererilor depuse la CEDO
Nr. d/o	Acțiuni	Subacțiuni	Instituția responsabilă	Termenul-limită	Indicatori de rezultat
1	2	3	4	5	6
1.	Asigurarea funcționalității mecanismului național de prevenire a torturii în conformitate cu standardele internaționale și angajamentele asumate	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției; Ministerul Afacerilor Interne	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
		Instituționalizarea mecanismului național de prevenire a torturii	Ministerul Justiției	Trimestrul I, 2012	Mecanism instituționalizat
2.	Modernizarea mecanismului de investigare a cazurilor de tortură și maltratare, precum și de trafic de ființe umane	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției; Ministerul Afacerilor Interne	Trimestrul II, 2011	Ponderea cazurilor finalizate cu succes, raportate la cele semnalate
3.	Transferarea instituțiilor de detenție provizorie din jurisdicția Ministerului Afacerilor Interne în competența Ministerului Justiției	Crearea sectoarelor de detenție specializate în cadrul instituțiilor penitenciare pentru executarea arestului preventiv și contravențional	Ministerul Justiției; Ministerul Afacerilor Interne	Trimestrul IV, 2014	Sectoare de detenție create, pentru executarea arestului preventiv și contravențional
4.	Modernizarea izolatoarelor de detenție provizorie prin construirea caselor de arest regionale subordonate Ministerului Justiției și îmbunătățirea condițiilor de detenție în comisariatele de poliție	Identificarea terenurilor	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2011	Terenuri identificate
		Elaborarea documentației de proiect	Ministerul Justiției	Trimestrul II, 2012	Documentația de proiect elaborată
		Contractarea antreprenorilor pentru executarea lucrărilor de construcție	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2014	Penitenciar și case de arest construite
5.	Includerea și/sau reformarea componentei de studiere a drepturilor omului și libertăților fundamentale în programele de studii din învățământul preuniversitar și universitar, precum și asigurarea formării continue în domeniu a funcționarilor publici, personalului instituțiilor naționale a ordinii publice etc.	Organizarea cursurilor în domeniul drepturilor omului și a libertăților fundamentale	Ministerul Justiției; Ministerul Afacerilor Interne	Trimestrul IV, 2014	Numărul de persoane instruite
6.	Dezvoltarea culturii universale privind drepturile omului, unde fiecare este conștient de propriile drepturi și obligații în raport cu respectarea drepturilor celorlalți, precum și promovarea individului drept membru responsabil al unei societăți libere, pașnice, pluraliste și incluzive	Definitivarea proiectului de lege privind combaterea discriminării	Ministerul Justiției	Trimestrul I, 2011	Proiect aprobat
		Desfășurarea unei campanii mass-media (spoturi, cicluri de emisiuni, diseminare broșuri informative și afișe)	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2011	Numărul de suporturi informaționale
		Organizarea evenimentelor de prezentare publicului a creației artistice a deținuților (expoziții, ateliere de poezie, spectacole etc.)	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2014	Numărul de evenimente organizate; Numărul de deținuți participanți; Areal public cuprins
7.	Identificarea și/sau perfecționarea mecanismelor de asigurare a implementării eficiente a drepturilor omului și libertăților fundamentale potrivit cadrului normativ național, regional și internațional	Promovarea proiectului de lege privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea termenului rezonabil la judecarea cauzelor sau la executarea hotărîrilor judecătorești	Ministerul Justiției	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
8.	Crearea unui mecanism național interministerial cu participarea	Instituirea unei Comisii pentru supraveghere și coordonare a implementării concluziilor și	Ministerul Justiției;	Trimestrul IV, 2011	Comisie instituită

1	2	3	4	5	6
	societății civile de supraveghere și coordonare a implementării concluziilor și recomandărilor organismelor internaționale specializate ale ONU și CoE cu referire la drepturile omului	recomandărilor organismelor internaționale specializate ale ONU și CoE cu referire la drepturile omului	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene		
9.	Recunoașterea competenței Comitetului ONU contra Torturii privitor la plîngerile individuale în baza art. 21 și 22 ale Convenției contra torturii și recunoașterea competenței Comitetului ONU pentru combaterea tuturor formelor de discriminare rasială asupra plîngerilor individuale din Moldova în baza art. 14 al Convenției pentru eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială	Elaborarea proiectelor de acte normative pentru ajustarea cadrului normativ intern la Convenție	Ministerul Justiției; Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	Trimestrul IV, 2012	Proiecte aprobate
		Elaborarea declarației de recunoaștere a competenței	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	Trimestrul IV, 2011	Declarație adoptată
10.	Asigurarea tuturor condițiilor necesare evaluării Republicii Moldova prin intermediul Mecanismului de Evaluare Periodică Universală a Drepturilor Omului, precum și implementarea recomandărilor finale	Elaborarea Raportului de Evaluare Periodică Universală (UPR) a Drepturilor Omului în Republica Moldova, conform cerințelor internaționale și prin consultarea societății civile	Ministerul Justiției	Trimestrul I, 2011	Raport elaborat
		Implementarea concluziilor operaționale și recomandărilor finale din Raportul național (UPR)	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2014	Raport de progres
11.	Perfecționarea cadrului normativ și instituțional privind cultele religioase, pentru a preveni discriminarea pe criterii confesionale	Elaborarea proiectului de lege privind combaterea discriminării	Ministerul Justiției	Trimestrul I, 2011	Proiect aprobat
		Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ pentru a elimina factorii ce generează discriminarea pe criterii confesionale	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
12.	Revizuirea mecanismului Legii nr. 1225-XII din 8 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice	Elaborarea proiectului de amendare a legii	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2012	Proiect aprobat
B. Reforma justiției					
	Obiective: • Instituirea unui sistem judecătoresc eficient, profesionist și independent, conform practicilor europene. • Reformarea sistemului judecătoresc și a procuraturii în vederea asigurării unei justiții independente, imparțiale, funcționale și transparente. • Sporirea gradului de integritate și de profesionalism al corpului judecătoresc. • Asigurarea unui sistem stabil și eficient de finanțare a justiției.			Indicatori de impact Raportul dintre cazurile neexamine și cazurile intrate în instanță este în descreștere; Numărul de adresări în instanțe superioare este în descreștere	
				Indicatori de rezultat	
13.	Lichidarea judecătoriilor specializate, cu preluarea atribuțiilor acestora de către colegiile/secțiunile specializate din cadrul instanțelor de drept comun	Lichidarea Judecătoriei Militare prin transferarea atribuțiilor către organele judecătorești civile	Ministerul Apărării; Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2011	Judecătoria militară lichidată
		Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul I, 2011	Proiect aprobat
14.	Reforma hărții judiciare în scopul consolidării capacității manageriale a instanțelor judecătorești și asigurarea folosirii cât mai eficiente a resurselor disponibile	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul II, 2011	Harta judiciară revizuită
15.	Reformarea modalității de constituire a completelor de judecată	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
16.	Fortificarea sistemului de repartizare aleatorie a cauzelor în instanțele de judecată, drept o expresie a principiului de acces la un judecător prestabilit prin lege, alocarea cauzelor către un judecător anume trebuie să fie bazată pe criterii obiective și transparente, stabilite în prealabil de lege sau de alte reglementări speciale. Orice excepție trebuie să fie motivată. Această regulă trebuie respectată și în cazurile în care, din motive obiective și legale, este necesară înlocuirea judecătorului	Elaborarea proiectelor de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat

1	2	3	4	5	6
		Perfecționarea Modulului de repartizare a cauzelor din Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor	Ministerul Justiției	Trimestrul II, 2011	Modul perfecționat
17.	Asigurarea publicării tuturor hotărârilor judecătorești și extinderea accesului public la dosare	Elaborarea proiectelor de amendare a cadrului normativ pentru a asigura accesul public la dosare	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
		Perfecționarea Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2011	Ponderea dosarelor cu acces public
		Monitorizarea procesului de publicare a hotărârilor judecătorești pe pagina web a instanțelor și elaborarea rapoartelor de monitorizare	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2014	Ponderea hotărârilor publicate
		Organizarea cursurilor de instruire pentru personalul antrenat în gestionarea sistemului informațional judiciar	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2011	Ponderea personalului instanțelor instruit în gestionarea sistemului informațional judiciar
18.	Asigurarea unei pregătiri adecvate a judecătorilor, inclusiv prin reformarea și eficientizarea activității Institutului Național al Justiției	Elaborarea proiectelor de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2011	Proiecte aprobate
		Prognostizarea pe o perioadă de 5 ani a numărului necesar de judecători și procurori pentru formarea lor inițială	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2011	Prognostică aprobată
19.	Stabilirea criteriilor clare și transparente de selectare, numire și promovare a judecătorilor	Elaborarea proiectelor de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul II, 2011	Proiecte aprobate
20.	Reducerea cenzurii de vârstă și de vechime în funcția de judecător pentru a deveni judecător la curțile de apel și la Curtea Supremă de Justiție și deschiderea accesului în aceste instanțe pentru persoane cu înalte calități morale și profesionale din afara sistemului judecătoresc	Elaborarea proiectului de amendare a Constituției și a proiectelor de amendare a legislației	Ministerul Justiției	Trimestrul I, 2012	Proiecte aprobate
21.	Revizuirea, în conformitate cu recomandările Comisiei de la Veneția, a termenului de probă la numirea judecătorului, care diminuează independența acestuia	Elaborarea proiectului de amendare a Constituției și a proiectelor de amendare a legislației	Ministerul Justiției	Trimestrul I, 2012	Proiecte aprobate
22.	Sporirea substanțială a remunerării judecătorilor, însoțită de reforma sistemului de pensionare, și excluderea oricărui sporuri sau retribuții nonfinanciare care nu sînt bazate pe criterii obiective	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției; Ministerul Finanțelor; Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
23.	Asigurarea transparenței procedurii de selectare și numire a președinților și vicepreședinților instanțelor judecătorești	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
24.	Modificarea competențelor președinților și vicepreședinților instanțelor judecătorești în vederea deșăurării acestora de funcțiile administrative	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției; Ministerul Finanțelor; Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
25.	Revederea regulilor procedurale și de organizare în scopul asigurării independenței interne a judecătorilor, inclusiv față de președinții și vicepreședinții instanțelor	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
26.	Instituirea funcției de secretar general al instanței de judecată, care va fi ordonator de credite al instanței, își va asuma toată responsabilitatea pentru administrarea resurselor fără a avea atribuții nemijlocite în procesul de desfășurare a justiției	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției; Ministerul Finanțelor	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
27.	Modificarea statutului, atribuțiilor și a salarizării grefierului. Statutul și atribuțiile grefierului urmează a fi	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției; Ministerul	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat

1	2	3	4	5	6
	modificate astfel încât el să nu fie un simplu funcționar cu atribuții tehnice, ci un veritabil asistent al judecătorului, cu largi atribuții procesuale, care trebuie să preia cea mai mare parte a procesului de administrare a justiției		Finanțelor; Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei		
28.	Optimizarea modului de organizare a instanțelor judecătorești – revizuirea statelor de personal, alți auxiliari, cât și a numărului de judecători, în contextul redistribuirii responsabilităților personalului instanțelor	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
29.	Introducerea funcției de referent al judecătorului în judecătoria și curțile de apel	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
30.	Consolidarea structurilor responsabile de comunicarea cu presa și cu publicul	Instituirea structurilor responsabile pentru relațiile cu mass-media în instanțele ce au pe rol dosare de rezonanță publică	Ministerul Justiției	Trimestrul II, 2011	Structuri instituite
		Instruirea persoanelor responsabile de relațiile cu presa și publicul	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2011	Personal instruit
31.	Reformarea instituției imunității judecătorilor pentru a se asigura exclusiv imunitatea funcțională (substituirea sistemului de autorizare cu cel de notificare, prin excluderea acordului Consiliului Superior al Magistraturii și al Președintelui Republicii Moldova sau, după caz, al Parlamentului la pornirea acțiunilor penale împotriva judecătorilor), revizuirea mecanismului acțiunii în regres a statului împotriva judecătorului prin instituirea unor proceduri care să țină cont de necesitatea asigurării independenței interne și externe a judecătorului	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2014	Proiect aprobat
32.	Modernizarea statutului unor profesii juridice și conexe sistemului judiciar, precum expertii judiciari, administratorii și lichidatorii judiciari, traducătorii și interpreții autorizați	Elaborarea proiectului de lege privind statutul expertului judiciar	Ministerul Justiției	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
		Amendarea Legii nr.264-XVI din 11 decembrie 2008 privind autorizarea și plata interpreților și traducătorilor antrenați de Consiliul Superior al Magistraturii, de Ministerul Justiției, de organele procuraturii, organele de urmărire penală, instanțele judecătorești, de notari, avocați și de executorii judecătorești	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
		Elaborarea proiectului de lege privind statutul administratorilor fiduciar și al lichidatorilor	Ministerul Justiției; Ministerul Economiei	Trimestrul II, 2012	Proiect aprobat
33.	Extinderea transparenței în activitatea Consiliului Superior al Magistraturii, inclusiv în procesul de adoptare a hotărârilor, și asigurarea accesului public la toate materialele în baza cărora au fost adoptate acestea	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
34.	Revizuirea actelor normative în scopul asigurării ca deciziile Consiliului Superior al Magistraturii să fie adoptate în baza unor criterii obiective și instituirea obligației Consiliului Superior al Magistraturii de a-și motiva hotărârile	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
35.	Instituirea obligației Consiliului Superior al Magistraturii de a adopta norma de procedură pentru toate cazurile în care modul de adoptare a deciziilor nu este stabilit prin legi sau prin alte acte normative	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
36.	Restrângerea competenței Consiliului Superior al Magistraturii în domeniul intervenției în activitatea inspecției judiciare, în scopul consolidării independenței acesteia	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat

1	2	3	4	5	6
37.	Numirea necondiționată în funcție a președintelui și vicepreședinților Curții Supreme de Justiție prin decret prezidențial, în baza propunerii Consiliului Superior al Magistraturii	Elaborarea proiectului de amendare a Constituției și a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul I, 2012	Proiect aprobat
38.	Modificarea criteriilor de selectare a judecătorilor la Curtea Supremă de Justiție, în mod similar cerințelor de numire a judecătorilor Curții Europene a Drepturilor Omului. Guvernul va promova modificări în legislație prin care va fi redus cenzul de vîrstă și de vechime în funcția de judecător pentru a deveni judecător la Curtea Supremă de Justiție. Guvernul optează, de asemenea, pentru posibilitatea de a desemna în calitate de judecători (un anumit număr) și a persoanelor care nu sînt judecători de carieră, dar care au o pregătire juridică superioară, o înaltă competență profesională și o anumită vechime în activitatea juridică, în învățămîntul juridic sau în activitatea științifică. Astfel, judecători ai Curții Supreme de Justiție ar putea fi judecători, precum și profesori titulari de drept sau alți specialiști în domeniul dreptului	Elaborarea proiectului de amendare a Constituției și a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul I, 2012	Proiect aprobat
39.	Modificarea competenței Curții Supreme de Justiție. Guvernul va promova modificări în legislație prin care va reduce competența Curții Supreme de Justiție la examinarea exclusivă a problemelor de drept și generalizarea jurisprudenței naționale, în scopul excluderii prevederilor legale și a practicilor care au transformat Curtea Supremă de Justiție într-o instanță de apel	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
40.	Introducerea procedurii exclusiv scrise în fața Curții Supreme de Justiție	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
41.	Reducerea numărului de judecători ai Curții Supreme de Justiție	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
42.	Acordarea graduală a statutului de magistrat procurorilor	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
43.	Modificarea atribuțiilor procuraturii și concentrarea eforturilor asupra justiției penale	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
44.	Modificarea procedurii de numire și de destituire a Procurorului General, prin excluderea posibilității de numire și de destituire a acestuia pe criterii politice	Elaborarea proiectului de amendare a Constituției și a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
45.	Numirea Procurorului General pe un termen îndelungat, fără posibilitatea de a fi desemnat pe un nou termen	Elaborarea proiectului de amendare a Constituției și a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul I, 2012	Proiect aprobat
46.	Instituirea obligației Procurorului General de a prezenta anual Parlamentului un raport public	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
47.	Instituirea unui mecanism prin care să se excludă posibilitatea să fie date instrucțiuni ilegale de către procurorii ierarhic superiori, în scopul asigurării independenței interne a tuturor procurorilor. Orice instrucțiuni prin care se cere schimbarea opiniei procurorilor inferiori trebuie să fie motivate, iar pentru cazurile în care instrucțiunile sînt ilegale, se va prevedea o cale de atac la Consiliul Superior al Procurorilor	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
48.	Prevederea unui mecanism de apel către Consiliul Superior al Procurorilor,	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat

1	2	3	4	5	6
	în scopul excluderii posibilităților de înlăturare de la examinarea dosarelor sensibile a procurorilor care nu sînt obedienți				
49.	Reexaminarea regulilor de răspundere a procurorilor și excluderea imunității generale a acestora	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
50.	Crearea unui mecanism adecvat, consecvent și durabil de finanțare a sistemului judecătoresc prin majorarea finanțării acestui sistem, perfecționarea cadrului normativ privind procedura de elaborare și gestionare a bugetului sistemului judecătoresc, identificarea unor criterii obiective pentru stabilirea bugetelor operațional și capital ale instanțelor judecătorești, implementarea eficientă a sistemului informațional judiciar, elaborarea unor indicatori de performanță și utilizarea sistemelor de raportare statistică, instituirea unor stimulente și sancțiuni ce țin de performanță; consolidarea capacității instanțelor judecătorești și a Ministerului Justiției în managementul financiar, auditul intern și în achizițiile publice	Implementarea Concepției finanțării sistemului judecătoresc	Ministerul Justiției; Ministerul Finanțelor	Trimestrul IV, 2013	Ponderea majorării finanțării sistemului
51.	Formarea unui buget al sistemului judecătoresc bazat pe criterii obiective și transparente, fundamentate pe evaluarea necesităților de ordin organizatoric, administrativ, tehnico-material și informațional, precum și pe performanță	Elaborarea metodologiei de formare a bugetelor pentru instanțele judecătorești	Ministerul Justiției; Ministerul Finanțelor	Trimestrul IV, 2011	Metodologie aprobată
52.	Consolidarea capacității Consiliului Superior al Magistraturii și a Ministerului Justiției de evaluare a bugetului instanțelor judecătorești și de monitorizare a activității lor	Instruirea personalului antrenat în procesul de evaluare a bugetului și de monitorizare a activității instanței	Ministerul Justiției; Ministerul Finanțelor	Trimestrul II, 2012	Personal instruit
53.	Elaborarea unui plan pe termen mediu de investiții capitale pentru repararea sediilor, în baza unor criterii de prioritate	Evaluarea stării sediilor instanțelor judecătorești și a necesităților de spații de activitate	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2012	Plan aprobat
		Elaborarea documentației de proiect pentru construcția Palatului Justiției	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2012	Documentație aprobată
54.	Modificarea competenței instanțelor judecătorești astfel încît pentru toate litigiile instanța de fond să fie judecătoria, iar Curtea de Apel să fie, după caz, instanță de apel sau recurs	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
55.	Revizuirea competențelor Curții Supreme de Justiție și ale curților de apel	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
56.	Plasarea accentului pe procedura scrisă în cauzele civile, administrative și economice, în mod similar procedurii în fața CEDO	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
57.	Revizuirea regulilor privind motivarea hotărîrilor în prima instanță, în apel și în recurs, în scopul de a facilita activitatea instanțelor judecătorești prin excluderea obligativității de a motiva hotărîrile în cazurile în care aceasta nu este necesar pentru protecția drepturilor justițiabililor sau a intereselor justiției	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
58.	Limitarea aplicării căilor extraordinare de atac și asigurarea securității raporturilor juridice	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
59.	Limitarea cazurilor de trimitere spre rejudecare de către instanțele ierarhic superioare. Prin aceste retrimiteri, uneori repetate și pentru motive formale, cauzele sînt examinate în termene care depășesc cu mult termenul rezonabil, existînd astfel riscul constatării de către CEDO a	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat

1	2	3	4	5	6
	încălcării drepturilor fundamentale				
60.	Revederea temeiurilor de revizuire în procesul civil – păstrarea doar a două temeiuri, pentru cazul în care există o hotărâre definitivă a CEDO sau descoperirea unor circumstanțe noi (în mod identic temeiurilor de revizuire din procedura penală)	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
61.	Revizuirea mecanismelor ce ar asigura aplicarea măsurilor preventive în conformitate cu jurisprudența CEDO	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
62.	Revizuirea funcționării instituției judecătorești de instrucție	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
63.	Asigurarea egalității părților în procedurile penale	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
64.	Regândirea participării procurorului la judecată în cauzele civile, inclusiv excluderea intervenției procurorului în litigiile civile prin intermediul depunerii recursurilor în afara termenului general de prescripție	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
65.	Instituirea procedurii simplificate pentru anumite categorii de litigii mai puțin complexe sau de o valoare redusă	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
66.	Instituirea unor norme și mecanisme prin care să se excludă practica depășirii de către instanțele judecătorești a limitelor puterii judecătorești și emiterea hotărârilor prin care acestea își arogă atribuțiile puterii legislative și executive	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
67.	Revizuirea regulilor de procedură, inclusiv a celor privind prezentarea probelor, pentru a asigura o distincție clară între procedura în prima instanță și procedura în apel, astfel încât să se asigure examinarea în apel doar a pretențiilor și probelor prezentate în instanța de fond	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
68.	Revizuirea regulilor de procedură pentru a asigura examinarea în termene rezonabile a cauzelor, inclusiv prin instituirea unui mecanism de accelerare a procesului și limitarea la maximum a cazurilor de trimitere a cauzelor spre rejudecare	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
69.	Limitarea posibilității instanței de recurs de a dispune, în mod repetat, casarea hotărârii și trimiterea cauzei spre rejudecare	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
70.	Instituirea unui mecanism eficace de uniformizare a practicii judiciare	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
71.	Instituirea ședințelor de judecată consecutive la examinarea cauzelor, pentru a asigura principiul continuității și celeritatea procesului de judecată	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
72.	Revizuirea legislației în vederea excluderii concurenței normelor cu privire la arbitraj, la arbitrajul comercial internațional și la mediere cu normele din codurile de procedură civilă și penală	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
73.	Consolidarea capacităților funcționale ale Consiliului de mediere	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
74.	Instituirea mecanismului de asigurare a medierii garantate de stat	Elaborarea proiectelor de acte normative	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2011	Proiecte aprobate
75.	Instituirea pentru judecători a obligației de a recomanda arbitrajul în cazul litigiilor comerciale	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat

1	2	3	4	5	6
76.	Instituirea pentru judecători, procurori și avocați a obligației de a recomanda medierea, de a îndruma părțile să apeleze la mediatori autorizați și de a insista în toate fazele procesului ca soluționarea conflictului să se facă pe cale amiabilă. În cazul unei asemenea recomandări din partea judecătorului, părțile vor participa la o ședință gratuită de informare asupra avantajelor acestei proceduri, la finalul căreia pot lua decizia de a continua soluționarea litigiului prin mediere sau de a reveni în instanță	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
77.	Redarea independenței instituției notariatului. Guvernul va promova adoptarea unor noi reglementări cu privire la notariat, care să asigure buna funcționare a notariatului, să prevadă un mecanism clar și transparent de acceptare în profesie, de activitate, de instruire continuă, de control al activității și de sancționare a notarilor	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
78.	Revizuirea organizării profesionale a notarilor	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
79.	Stabilirea unor criterii clare de formare a onorariilor notarilor	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
80.	Instituirea unor criterii obiective și transparente privind stabilirea numărului de notari, a teritoriilor de activitate, a condițiilor de schimbare a teritoriului de activitate	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
81.	Clarificarea statutului notarului și a statutului notarilor stagiați	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
82.	Reglementarea procedurilor notariale	Elaborarea proiectului de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
83.	Fortificarea în continuare a instituției avocaturii și a sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat. Guvernul va institui un sistem viabil de acordare a asistenței juridice garantate categoriilor de persoane defavorizate, pe toate categoriile de cauze (penale, contravenționale și civile)	Elaborarea metodologiei de calcul a necesităților de resurse pentru sistemul de asistență juridică garantată de stat în cauze penale și nonpenale	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2011	Metodologie aprobată
		Estimarea necesităților de asistență juridică garantată de stat în cauze nonpenale	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2011	Costuri estimate
		Revizuirea mecanismului de verificare a capacității de plată a beneficiarilor de asistență juridică garantată de stat	Ministerul Justiției	Trimestrul III, 2011	Proiecte aprobate
		Elaborarea mecanismului de recuperare a cheltuielilor pentru asistență juridică garantată de stat acordată	Ministerul Justiției	Trimestrul III, 2011	Mecanism elaborat și funcțional; Costuri de asistență juridică garantată de stat recuperate
		Elaborarea sistemului de consultație on-line pentru beneficiarii de asistență juridică garantată de stat	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2014	Sistem funcțional
		Elaborarea programului (soft) de înregistrare și procesare a solicitărilor pentru asistență juridică garantată de stat în cauze penale și nonpenale	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2011	Program elaborat, testat, adaptat și funcțional
		Elaborarea și testarea mecanismului de acordare a asistenței juridice primare de către asociațiile obștești	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2013	Mecanism de acordare a asistenței juridice primare de către asociațiile obștești elaborat, testat și aprobat
		Instruirea coordonatorilor și specialiștilor oficiilor teritoriale ale Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată	Ministerul Justiției	Trimestrul III, 2012	15 angajați ai oficiilor teritoriale instruiți
		Asigurarea transparenței în activitatea sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2014	Informații relevante plasate pe pagina web
84.	Consolidarea instituțională a sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat și a interacțiunii acestuia cu structurile avocaturii	Instituirea aparatului administrativ al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2011	Schema de personal a Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată aprobată; Personal angajat

1	2	3	4	5	6
		Revizuirea schemei de încadrare a personalului oficiilor teritoriale ale Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2011	Schemă de personal a oficiilor teritoriale ale Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată ajustată
		Perfecționarea cadrului legislativ privind modificarea formei de organizare a activității de avocat, inclusiv dizolvarea cabinetului avocatului sau biroului asociat de avocați	Ministerul Justiției	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
		Revizuirea, în cooperare cu Uniunea Avocaților, a criteriilor de selectare a avocaților pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2011	Criterii aprobate
		Revizuirea, în cooperare cu Uniunea Avocaților, a mecanismului de monitorizare a calității asistenței juridice garantate de stat	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2011	Mecanism revizuit și funcțional
		Monitorizarea, în cooperare cu Uniunea Avocaților, a calității asistenței juridice garantate de stat acordate de către avocați	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2014	Monitorizarea calității serviciilor de asistență juridică garantată de stat acordată de către 20 avocați
		Evaluarea costurilor pentru crearea birourilor de avocați publici în localitățile de reședință a oficiilor teritoriale ale Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată	Ministerul Justiției	Trimestrul III, 2011	Raport de evaluare elaborat
85.	Consolidarea sistemului avocaților specializați pentru cauzele cu minori	Actualizarea listei de avocați specializați	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2014	Liste actualizate plasate pe pagina web a Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată
86.	Revizuirea regulilor cu privire la răspunderea avocatului pentru prejudiciul cauzat clientului	Elaborarea standardelor profesionale de activitate pentru avocați	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2011	Standarde profesionale de activitate aprobate
87.	Crearea rețelei de servicii parajuridice comunitare alături de servicii integrate de asistență socială, pentru acordarea asistenței juridice primare	Elaborarea și testarea sistemului de asistență juridică primară prin parajuriști comunitari și/sau integrați în rețeaua de asistenți sociali	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2011	Mecanism elaborat și testat
		Evaluarea sistemului de asistență juridică primară prin parajuriști comunitari și/sau integrați în rețeaua de asistenți sociali și formularea propunerilor pentru următoarea perioadă	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2011	Propunere de politică publică elaborată; Schemă de extindere elaborată
		Elaborarea regulamentului de activitate a parajuriștilor	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2011	Regulament aprobat
		Instituționalizarea sistemului de asistență juridică primară garantată de stat	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2013	Sistem complex de asistență juridică primară funcțional
88.	Consolidarea instituțională a noului sistem privat de executare a hotărârilor judecătorești	Definitivarea creării tuturor structurilor de administrare a sistemului	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2011	Structuri funcționale
89.	Instituirea unor mecanisme pentru evitarea executărilor silite abuzive și efectuarea unor cheltuieli de executare excesive în raport cu valoarea creanței	Elaborarea proiectelor de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2012	Mecanisme instituite
90.	Asigurarea accesului executorilor la bazele de date necesare pentru îndeplinirea eficientă a atribuțiilor/activităților	Încheierea parteneriatelor cu instituțiile deținătoare de baze de date	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2012	Acces asigurat
91.	Eficientizarea mecanismelor de implicare activă și partajare a responsabilităților creditorilor și debitorilor în procesul de executare a hotărârilor judecătorești	Elaborarea proiectelor de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2012	Proiect aprobat
92.	Consolidarea mecanismelor de răspundere disciplinară a executorilor	Instituirea unor mecanisme de reacționare promptă la cazurile de comitere a abuzurilor din partea executorilor judecătorești și elaborarea proiectelor de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul III, 2013	Proiect aprobat
93.	Revizuirea mecanismelor de disciplinare și stimulare a debitorilor pentru a asigura executarea benevolă a titlurilor executorii	Elaborarea proiectelor de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2012	Proiect aprobat
94.	Continuarea procesului de modernizare a sistemului penitenciar	Amenajarea/reutilizarea spațiilor de detenție, conform normelor și standardelor internaționale	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2014	Ponderea spațiilor reutilitate

1	2	3	4	5	6
		Dotarea penitenciarelor cu echipamente de supraveghere, scanare a persoanelor și obiectelor și bruieră a convorbirilor telefonice	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2014	Numărul de penitenciare dotate
95.	Dezvoltarea instituției probațiunii	Elaborarea metodologiei de activitate în domeniul probațiunii	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2011	Regulamente și instrucțiuni de lucru aprobate
		Stabilirea parteneriatelor, la nivel central și local, cu instituțiile ale căror servicii sînt necesare soluționării problemelor psihosociale ale beneficiarilor birourilor de probațiune	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2011	Acorduri de colaborare aprobate; Numărul de beneficiari ai birourilor de probațiune asistați
		Elaborarea strategiei de dezvoltare a sistemului de probațiune în Republica Moldova	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
		Implementarea programelor de reabilitare și reintegrare psihosocială a beneficiarilor birourilor de probațiune	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2014	Numărul de beneficiari incluși în programe
96.	Revizuirea criteriilor de selectare a judecătorilor la Curtea Constituțională. Guvernul va promova modificări în legislație prin care va fi exclus cenzul de vîrstă și de vechime pentru a deveni judecător la Curtea Constituțională	Elaborarea proiectelor de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
97.	Revizuirea procedurilor de examinare a constituționalității actelor	Elaborarea proiectelor de amendare a cadrului normativ	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
C. Ordine publică, securitate și apărare					
	Obiective:				Indicatori de impact
	- Îmbunătățirea cadrului instituțional, organizatoric și funcțional al instituțiilor de menținere a ordinii publice, asigurare a securității și apărării. - Asigurarea funcționării instituțiilor de menținere a ordinii publice, asigurare a securității și apărării în conformitate cu rigorile și standardele europene. - Consolidarea mecanismelor de asigurare și protecție a proprietății publice și private. - Implementarea progresivă a concepției de reformare a Ministerului Afacerilor Interne. - Operarea modificărilor legislative și instituționale în vederea excluderii conflictului de interese, dublărilor de competență și funcționalitate între instituțiile de ordine publică, securitate și apărare. - Reformarea instituțiilor abilitate pentru extinderea mediului de securitate și democrație. Reformarea acestor instituții în conformitate cu normele europene. - Reformarea sectorului de securitate în conformitate cu standardele internaționale. - Identificarea soluțiilor pentru provocările globale și regionale care pot afecta siguranța Republicii Moldova. - Contracurarea unor riscuri și amenințări cu care se confruntă Republica Moldova, inclusiv nereglementarea conflictului transnistrean, prezența unor trupe militare și paramilitare în afara controlului constituțional în raioanele de est, care prezintă riscuri de bază la adresa securității naționale. - Transformarea Republicii Moldova într-un stat care contribuie la securitatea regională și internațională prin participarea activă la Politica Europeană de Securitate și Apărare (PESA) a UE și la operațiunile internaționale de stabilizare și menținere a păcii.				
					Indicatori de rezultat
98.	Demilitarizarea Ministerului Afacerilor Interne	Stabilirea statutului angajaților Aparatului Central, subdiviziunilor subordonate și desconcentrate care nu cad sub incidența statutului de polițist, carabinier și salvator și elaborarea cadrului legislativ-normativ coerent	Ministerul Afacerilor Interne	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
99.	Perfecționarea cadrului legal al activității poliției și carabinierilor (elaborarea unui cadru normativ modern pe segmentul asigurării ordinii publice și combaterii criminalității)		Ministerul Afacerilor Interne	Trimestrul I, 2012	Proiect aprobat
100.	Delimitarea competențelor structurilor subordonate Ministerului Afacerilor Interne (poliție, carabinieri, urmărire penală) și implementarea principiilor de îmbunătățire a cadrului instituțional, organizatoric și funcțional	Elaborarea unei structuri-tip a comisariatului de afaceri interne cu includerea serviciilor de poliție, urmărire penală, carabinieri, salvatori, reieșind din numărul populației, teritoriul și situația criminogenă și elaborarea cadrului normativ necesar pentru buna funcționare	Ministerul Afacerilor Interne	Trimestrul II, 2012	Structură-tip aprobată; Cadru normativ aprobat
101.	Descentralizarea parțială a serviciilor polițienești la nivelul autorităților publice locale de nivelul al doilea, apropierea poliției prin servicii de calitate pentru cetățeni; consolidarea funcțiilor de prestare a serviciilor de menținere a ordinii publice în cadrul Regimentului de patrulă și santinelă	Atribuirea unor competențe mai largi autorităților administrației publice locale privind finanțarea, numirea conducerii și formarea statelor de personal ale poliției locale, precum și finanțarea serviciilor desconcentrate ale carabinierilor (modificarea și completarea Legii nr.436-XVI din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală)	Ministerul Afacerilor Interne	Trimestrul I, 2012	Proiect aprobat

1	2	3	4	5	6
	„Scut” și asigurarea ordinii publice prin descentralizarea și consolidarea serviciilor la nivelul autorităților publice locale de nivelul al doilea				
102.	Reformarea sistemului de pregătire și promovare a personalului Ministerului Afacerilor Interne		Ministerul Afacerilor Interne	Trimestrul III, 2013	Modificări aprobate după intrarea în vigoare a Legii cu privire la activitatea poliției și statutul polițistului
103.	Implementarea principiilor activității polițienești comunitare prin delimitarea competențelor poliției de stat și ale poliției locale și implementarea principiilor de colaborare instituțională	Elaborarea proiectelor regulamentelor de activitate a poliției de stat și poliției locale	Ministerul Afacerilor Interne	Trimestrul II, 2012	Regulamente aprobate
104.	Reformarea trupelor de carabinieri prin preluarea integrală de la poliție a funcțiilor de menținere și restabilire a ordinii publice și trecerea graduală la serviciul prin contract	Efectuarea analizei privind forțele și mijloacele necesare pentru menținerea, asigurarea și restabilirea ordinii publice pe întreg teritoriul țării, elaborarea structurii, statelor de organizare, dislocare și efectivul limită, inclusiv identificarea și stabilirea sediilor în baza analizei efectuate	Ministerul Afacerilor Interne	Trimestrul I, 2012	Analiză efectuată și recomandări elaborate; Structura și statele de personal create și aprobate; Sedii stabilite
		Lansarea proiectului-pilot privind profesionalizarea unui batalion al trupelor de carabinieri prin trecerea la serviciul militar prin contract	Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Finanțelor	Trimestrul I, 2012	270 unități de militari în termen înlocuite cu 118 funcții de serviciu militar prin contract
		Modificarea principiilor și criteriilor de selectare a persoanelor care urmează să-și îndeplinească serviciul militar în trupele de carabinieri și elaborarea unui program de dezvoltare a acestora	Ministerul Afacerilor Interne	Trimestrul IV, 2013	Regulament modificat; Program elaborat
105.	Asigurarea controlului securizat al fluxurilor migraționale, traficului de mărfuri, combaterea traficului de persoane, droguri și armament etc., pe segmentul transnistrean	Crearea subdiviziunii specializate în asigurarea controlului securizat al fluxurilor migraționale	Ministerul Afacerilor Interne; Serviciul Grăniceri	Trimestrul I, 2012	14 posturi mobile și 13 staționare create
106.	Modernizarea mecanismelor de investigare a cazurilor de încălcare a drepturilor și intereselor persoanelor fizice și juridice		Ministerul Afacerilor Interne	Trimestrul IV, 2012	Mecanism independent de investigare a tuturor plîngerilor cetățenilor împotriva angajaților organelor de drept identificat
107.	Crearea unui nou sistem de evaluare a activității poliției și a altor subdiviziuni ale Ministerului Afacerilor Interne, cu participarea societății civile și a comunităților, pentru sporirea receptivității poliției față de problemele comunității	Ajustarea Regulamentului privind criteriile de evaluare a activității poliției în conformitate cu prevederile Legii privind activitatea poliției și statutul polițistului	Ministerul Afacerilor Interne	Trimestrul II, 2012	Regulament modificat
		Organizarea și desfășurarea dezbaterilor cu societatea civilă privind eficiența activității organelor afacerilor interne conform criteriilor noi de evaluare aplicate	Ministerul Afacerilor Interne	Trimestrul IV, 2014	Organizarea a 2 mese rotunde anual, începînd cu anul 2012
108.	Cesiunea funcțiilor poliției judecătorești către Ministerul Justiției		Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Justiției	Trimestrul III, 2011	Proiect aprobat; 170 unități de personal reduse de la Ministerul Afacerilor Interne și suplinite la Ministerul Justiției
109.	Dezvoltarea statisticilor dezagregate și accesibile în domeniul activității agențiilor polițienești, publicate și accesibile publicului		Ministerul Afacerilor Interne	Trimestrul II, 2012	Tabelele statistice cu date dezagregate plasate zilnic pe site-ul Ministerului Afacerilor Interne
110.	Efectuarea analizei strategice a sectorului de securitate și apărare a țării		Ministerul Apărării	Trimestrul IV, 2011	Analiză efectuată și plan de acțiuni de reformare a sectorului de securitate și apărare aprobat
111.	Adoptarea Strategiei Securității Naționale și a Strategiei Militare Naționale		Ministerul Apărării	Trimestrul IV, 2011	Proiecte aprobate
112.	Adoptarea și ajustarea strategiilor și politicilor de reformare a sistemului securității naționale, a bazei politico-juridice din domeniu la angajamentele asumate și la noile provocări și sarcini	Elaborarea proiectelor de legi și proiectelor de hotărâri ale Guvernului pentru modificarea actelor legislative și normative privind asigurarea cu echipament a militarilor Forțelor Armate pe timp de pace	Ministerul Apărării	Trimestrul IV, 2011	Proiecte aprobate
		Elaborarea proiectului Codului cu privire la serviciul militar și obligația militară	Ministerul Apărării	Trimestrul IV, 2012	Proiectul Codului aprobat

1	2	3	4	5	6
		Elaborarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr.212-XV din 24 iunie 2004 cu privire la starea de urgență, de asediu și de război	Ministerul Apărării	Trimestrul IV, 2012	Proiect aprobat
113.	Formarea capacităților necesare și implementarea întregului arsenal de instrumente ce țin de exercitarea controlului civil și democratic asupra sectorului de securitate națională, inclusiv prin extinderea posibilităților de coparticipare a mass-media și societății civile	Încadrarea treptată a personalului civil la toate nivelurile ierarhice ale aparatului central al Ministerului Apărării	Ministerul Apărării	Trimestrul IV, 2014	Raportul dintre civili/militari la fiecare nivel ierarhic de minimum 20/80 procente
114.	Profesionalizarea graduală a Armatei Naționale, astfel încât aceasta să facă față noilor amenințări care se manifestă pe plan global și regional și pot afecta securitatea națională	Încadrarea treptată a militarilor prin contract în funcțiile de soldați și sergenți	Ministerul Apărării	Trimestrul IV, 2014	Numărul militarilor încadrați anual prin contract
		Trecerea treptată la standardele moderne de instruire a efectivului potrivit procesului de evaluare a Conceptului Capabilităților Operaționale	Ministerul Apărării	Trimestrul IV, 2014	Numărul subunităților instruite potrivit procesului de evaluare a Conceptului Capabilităților Operaționale
		Dezvoltarea (perfecționarea) învățământului militar în vederea pregătirii corpului de sergenți și a subofițerilor conform standardelor moderne	Ministerul Apărării	Trimestrul IV, 2014	Numărul de noi curricule elaborate conform standardelor moderne
115.	Asigurarea controlului spațiului aerian național prin dezvoltarea capabilităților naționale și cooperarea cu partenerii străini	Elaborarea proiectului de lege cu privire la modul de acțiune împotriva aeronavelor care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova	Ministerul Apărării	Trimestrul III, 2011	Proiect aprobat
		Aderarea la sistemul de schimb de date cu privire la situația aeriană (ASDE)	Ministerul Apărării	Trimestrul IV, 2012	Echipament necesar și canale de comunicații instalate
		Modernizarea radarelor din dotare pentru a spori compatibilitatea lor operațională cu sistemele digitale occidentale	Ministerul Apărării	Trimestrul IV, 2014	Radare modernizate
		Stabilirea arhitecturii și configurației sistemului de cercetare și control al spațiului aerian, conform standardelor occidentale, și crearea infrastructurii necesare	Ministerul Apărării	Trimestrul IV, 2014	Subunități de radiolocație, tehnică din dotare, infrastructură create și asigurate
		Dislocarea unei subunități de aviație în aeroportul Chișinău	Ministerul Apărării	Trimestrul IV, 2012	Subunitate dislocată
116.	Dezvoltarea în cadrul Armatei Naționale a capacităților de colectare și analiză a informației în scopul apărării naționale		Ministerul Apărării	Trimestrul IV, 2014	Sistem de colectare și analiză a informației militare funcțional
D. Consolidarea sistemului național de integritate și de luptă împotriva corupției					
	Obiective:				Indicatori de impact
	- Crearea unui cadru legislativ și instituțional eficient de prevenire și combatere a corupției în sistemul public. - Optimizarea sistemului de achiziții publice. - Crearea mecanismului de cooperare între autoritățile publice, societatea civilă și partenerii de dezvoltare pentru reducerea fenomenului de corupție.				Creșterea Indicelui Perceperii Corupției al Transparency International de la 2,9 în 2010 până la 3,8 în 2015
					Indicatori de rezultat
117.	Ridicarea imunității judecătorilor și a deputaților	Reevaluarea sistemului de imunități pentru judecători, procurori și deputați și operarea modificărilor de rigoare în Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994, Legea nr.39-XIII din 7 aprilie 1994 despre statutul deputatului în Parlament, Legea nr.544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, Legea nr.947-XIII din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, Legea nr.294-XVI din 25 decembrie 2008 cu privire la procuratură și Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122-XV din 14 martie 2003	Ministerul Justiției; Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
118.	Implementarea instrumentelor electronice în vederea diminuării coruptibilității sistemului public și mării gradului de transparență a acestuia (achiziții publice, declarații de avere și venit, amenzi etc.)	Crearea portalului guvernamental de prestare a serviciilor către cetățeni și business	Cancelaria de Stat; Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Trimestrul I, 2012	Soft elaborat și implementat; Numărul autorităților publice incluse în circuitul portalului
		Extinderea proiectului-pilot al Registrului de stat al achizițiilor publice, în cadrul primului modul, cu atragerea noilor autorități publice centrale	Ministerul Finanțelor	Trimestrul IV, 2011	4 autorități publice centrale încadrate suplimentar în proiectul-pilot

1	2	3	4	5	6
119.	Înăsprirea pedepselor pentru cazurile de luare și dare de mită, elaborarea mecanismelor de monitorizare eficientă a fenomenului corupțional	Elaborarea și aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea Codului penal al Republicii Moldova nr.985-XV din 18 aprilie 2002 și Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr.122-XV din 14 martie 2003 în partea ce ține de înăsprirea sancțiunilor penale aplicate în cazul comiterii infracțiunii de evaziune fiscală de către întreprinderi, instituții și organizații	Centrul pentru Combaterăa Crimelor Economice și Corupției; Ministerul Afacerilor Interne	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
120.	Modificarea cadrului legislativ-normativ și instituțional actual în vederea diminuării coruptibilității acestuia	Definitivarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.90-XVI din 25 aprilie 2008 cu privire la prevenirea și combaterea corupției în vederea racordării acesteia la Convenția penală privind corupția și la Convenția ONU împotriva corupției	Centrul pentru Combaterăa Crimelor Economice și Corupției	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
		Elaborarea și aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative în vederea reglementării noțiunii de persoană publică, persoană publică de rang înalt, persoană publică străină, incriminarea cumpărării voturilor și mituirea alegătorilor	Centrul pentru Combaterăa Crimelor Economice și Corupției	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
121.	Eficientizarea sistemului declarațiilor de avere și de interese pentru deținătorii funcțiilor publice și a controlului acestora	Elaborarea și aprobarea proiectului de lege privind crearea Comisiei Principale de Etică. Reglementarea posibilității contestării acțiunilor și deciziilor organului abilitat de verificare a declarațiilor de avere și a averii obținute, precum și a Comisiei respective	Centrul pentru Combaterăa Crimelor Economice și Corupției; Ministerul Justiției; Cămară de Stat	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
122.	Perfecționarea cadrului existent de prevenire și combatere a corupției privind declararea și controlul veniturilor și al proprietății demnitarilor de stat, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și unor persoane cu funcții de conducere, precum și adoptarea Legii privind protecția avertizorilor de integritate și a unui mecanism de implementare a acestuia	Examinarea și aprobarea proiectului de lege cu privire la protecția avertizorilor	Ministerul Justiției; Centrul pentru Combaterăa Crimelor Economice și Corupției	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
123.		Elaborarea și aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr.16-XVI din 15 februarie 2008 cu privire la conflictul de interese și a Legii nr.1264-XV din 19 iulie 2002 privind declararea și controlul veniturilor și al proprietății demnitarilor de stat, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcție de conducere	Ministerul Justiției; Centrul pentru Combaterăa Crimelor Economice și Corupției	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
124.	Întărirea responsabilității personale a deținătorilor funcțiilor publice prin introducerea contractelor de performanță, precum și asumarea de către demnitari a responsabilității pentru cazurile grave de corupție din instituțiile statului în care își desfășoară activitatea până la demisia din funcție	Elaborarea și aprobarea proiectului hotărârii Guvernului pentru aprobarea proiectului de lege privind răspunderea ministerială	Ministerul Justiției; Cămară de Stat	Trimestrul IV, 2012	Proiect aprobat
125.	Consolidarea capacității Curții de Conturi în calitate de instituție publică de audit al utilizării finanțelor publice, asigurarea mecanismului de valorificare a rezultatelor acestuia	Modificarea legislației privind sancționarea administrativă și penală pentru ireponsabilitatea managerială în acumularea și utilizarea mijloacelor publice, în exercitarea atribuțiilor funcționale de către persoanele cu funcții de răspundere, precum și pentru neexecutarea cerințelor/recomandărilor Curții de Conturi	Centrul pentru Combaterăa Crimelor Economice și Corupției; Ministerul Finanțelor; Curtea de Conturi	Trimestrul IV, 2011	Cuantumul sancțiunii comparativ cu situația până la modificare; Numărul persoanelor sancționate
126.	Crearea unui sistem informațional de trasabilitate a mărfurilor accizate	Crearea unui program cu furnizare instantanee de către mașinile de casă și control a informației privind produsele accizate comercializate, care ulterior va fi procesată de Inspectoratul Fiscal Principal de Stat	Centrul pentru Combaterăa Crimelor Economice și Corupției; Ministerul Finanțelor; Ministerul Tehnologiei	Trimestrul IV, 2011	Soft elaborat și implementat

1	2	3	4	5	6
			Informației și Comunicațiilor		
127.	Interzicerea secretizării contractelor încheiate de către instituțiile statului și firmele cu capital majoritar de stat	Modificarea cadrului legislativ pentru dezvăluirea informațiilor ample, în conformitate cu prevederile aquis-ului comunitar, de către Camera Înregistrării de Stat și accesul on-line a publicului la informația respectivă	Ministerul Justiției; Ministerul Economiei; Ministerul Finanțelor; Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2011	100 procente contracte prezentate la cererea persoanelor interesate
E. Liberalizarea spațiului mediatic și garantarea libertății de exprimare					
	Obiective:				Indicatori de impact
	- Armonizarea cadrului juridic ce reglementează activitatea mass-media cu normele și standardele europene, inclusiv adoptarea unui nou Cod al audiovizualului. - Asigurarea libertății presei și crearea condițiilor optime pentru activitatea instituțiilor de presă.				Cadrul normativ ce reglementează activitatea mass-media este ajustat la standardele europene; Inițierea tranziției de la televiziunea analogică la cea digitală
					Indicatori de rezultat
128.	Armonizarea cadrului juridic al Republicii Moldova ce reglementează activitatea mass-media la normele și standardele europene	Modificarea Codului audiovizualului al Republicii Moldova nr.260-XVI din 27 iulie 2006 pentru reglementarea strictă a activității de retransmitere a posturilor străine, transparența proprietății în mass-media, limitarea concentrării proprietății mass-media și măsurarea audienței mass-media	Ministerul Justiției	Trimestrul III, 2011	Proiect aprobat
		Modificarea și completarea Legii nr.1227-XIII din 27 iunie 1997 cu privire la publicitate	Ministerul Finanțelor; Ministerul Justiției	Trimestrul II, 2012	Proiect aprobat
129.	Garantarea transparenței procesului de acordare și retragere a frecvențelor de emisie și evaluarea modului de utilizare în conformitate cu destinația licențelor terestre	Reformarea Întreprinderii de Stat „Radiocomunicații”	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Trimestrul IV, 2011	Instituție reformată
130.	Acordarea facilităților fiscale pentru mass-media	Excluderea din Codul fiscal al Republicii Moldova nr.1163-XIII din 24 aprilie 1997 a prevederii prin care mass-media este obligată să achite taxa locală de publicitate de 5% și scutirea ziarelor, revistelor și presei on-line de plata TVA din sumele provenite din activitatea lor, indiferent de cifra de afaceri	Ministerul Finanțelor	Trimestrul III, 2011	Proiect aprobat
131.	Realizarea tranziției de la televiziunea analogică la cea digitală	Definitivarea și aprobarea proiectului de lege pentru aprobarea Strategiei privind tranziția de la televiziunea analogică terestră la televiziunea digitală terestră	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Trimestrul III, 2011	Proiect aprobat
		Construirea și punerea în exploatare a primului multiplex DVB-T (TV digital) cu acoperire națională (70 procente)	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Trimestrul I, 2012	Multiplex DVB-T pus în exploatare
132.	Adoptarea unei noi strategii de dezvoltare a audiovizualului, ce ar stimula dezvoltarea stabilă a mass-media independente în Republica Moldova	Elaborarea unei noi strategii de dezvoltare a audiovizualului	Ministerul Justiției	Trimestrul III, 2012	Proiect aprobat
133.	Eliminarea taxelor pentru obținerea informațiilor de interes public	Elaborarea și aprobarea proiectului de lege privind reutilizarea informațiilor din instituțiile publice	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor; Ministerul Finanțelor; Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2012	Proiect aprobat
F. Consolidarea societății civile și cooperarea cu sectorul public					
	Obiective:				Indicatori de impact
	- Crearea cadrului legal adecvat dezvoltării societății civile ca mediator al intereselor cetățenilor și partener al autorităților publice în procesul de politici publice. - Dezvoltarea cadrului instituțional pentru colaborarea eficientă între autoritățile publice și societatea civilă. - Crearea condițiilor pentru asigurarea durabilității financiare a organizațiilor neguvernamentale.				

1	2	3	4	5	6
					Indicatori de rezultat
134.	Ajustarea cadrului legal ce reglementează activitatea organizațiilor necomerciale la normele internaționale	Aprobarea proiectului legii organizațiilor necomerciale	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
		Revizuirea cadrului legal privind asociațiile obștești, fundațiile și instituțiile private și publice conform reglementărilor Codului civil al Republicii Moldova nr.1107-XV din 6 iunie 2002 și practicilor europene	Ministerul Justiției	Trimestrul I, 2012	Proiect aprobat
		Simplificarea procedurilor de înregistrare a fundațiilor prin modificarea Legii nr.837-XII din 17 mai 1996 cu privire la asociațiile obștești	Ministerul Tineretului și Sportului	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
135.	Reformarea mecanismului de înregistrare și reînregistrare a organizațiilor necomerciale pentru asigurarea respectării libertății de asociere	Simplificarea procedurilor de înregistrare, reînregistrare și lichidare a organizațiilor necomerciale (Legea organizațiilor necomerciale) conform practicilor europene	Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
136.	Completarea cadrului legal ce reglementează cooperarea dintre stat și societatea civilă	Aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare a societății civile 2012-2014 și a Planului de acțiuni privind implementarea Strategiei (completarea/detalizarea capitolului privind asigurarea monitorizării și participării societății civile în cadrul procesului de luare a deciziilor publice)	Cancelaria de Stat; autoritățile publice centrale	Trimestrul I, 2012	Proiect aprobat
137.	Instituționalizarea participării organizațiilor societății civile în procesul de formulare, implementare, monitorizare și evaluare a politicilor publice, inclusiv prin crearea unor mecanisme clare și eficiente de consultare și participare în procesul de luare a deciziilor	Aprobarea proiectului pentru modificarea Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional și altor acte normative conform standardelor internaționale și studiilor autohtone privind implementarea legii respective	Cancelaria de Stat	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
138.	Reformarea cadrului legal cu privire la filantropie, sponsorizare și antreprenariat social în vederea asigurării durabilității organizațiilor neguvernamentale și creșterii nivelului lor de independență	Aprobarea proiectului legii privind utilizarea publică a 2% din impozitul pe venit al persoanelor fizice și juridice rezidente ale Republicii Moldova	Ministerul Finanțelor	Trimestrul I, 2012	Proiect aprobat
		Elaborarea Conceptului de finanțare a organizațiilor necomerciale (mecanisme clare pentru garantarea accesului echilibrat și transparent al organizațiilor necomerciale la toate cele 3 surse de finanțare a organizațiilor societății civile: serviciile prestate de ONG, finanțarea publică a ONG și filantropia privată)	Ministerul Justiției; Ministerul Finanțelor; Cancelaria de Stat	Trimestrul IV, 2011	Concept aprobat
		Aprobarea modificărilor în legislația fiscală, sponsorizare și filantropie, achiziții publice privind susținerea organizațiilor necomerciale: a) implementarea mecanismelor de deducere și redirecționare a impozitelor pe venit; b) închirierea, în condiții preferențiale, de spații pentru activități sau darea lor în folosință gratuită; c) finanțarea și subvenționarea programelor, proiectelor și activităților propuse de asociațiile obștești de utilitate publică; d) plasarea de comenzi sociale	Ministerul Justiției; Ministerul Finanțelor; Cancelaria de Stat	Trimestrul I, 2012	Proiecte aprobate
139.	Dezvoltarea cadrului legal necesar „comenzilor sociale” pentru ONG-uri în vederea realizării unor servicii și activități de interes comunitar	Aprobarea modificărilor la Legea achizițiilor publice nr.96-XVI din 13 aprilie 2007 în partea ce ține de Comanda socială pentru ONG-uri	Ministerul Justiției; Ministerul Economiei; Cancelaria de Stat	Trimestrul I, 2012	Proiect aprobat
140.	Dezvoltarea conceptului asociațiilor profesionale pentru promovarea intereselor diferitelor grupuri sociale	Elaborarea conceptului asociațiilor profesionale pentru promovarea intereselor diferitelor grupuri sociale la nivel de Guvern și instituții subordonate	Ministerul Justiției; Cancelaria de	Trimestrul I, 2012	Concept aprobat

1	2	3	4	5	6
	prin implicarea acestora în elaborarea și monitorizarea politicilor publice, cooperarea cu autoritățile publice de resort	acestui	Stat		
II. POLITICI ECONOMICE ȘI FINANCIARE					
A. Mediul de afaceri					
	Obiective:				Indicatori de impact
	• Eliminarea constrângerilor de ordin administrativ în mediul de afaceri. • Demonopolizarea pieței interne și eliminarea practicilor anticoncurențiale în tranzacțiile comerciale. • Asigurarea creșterii gradului de credibilitate între sectorul public și cel privat și garantarea dreptului asupra proprietăților și investițiilor private. • Asigurarea condițiilor și accesului la resurse creditare pentru dezvoltarea mediului de afaceri; stimularea dezvoltării pieței de capital. • Asigurarea creșterii veniturilor populației Republicii Moldova și reducerea sărăciei absolute și extreme.				Creșterea PIB în mediu cu 5 procente anual; Creșterea valorii exporturilor în mediu cu 8 procente anual; Îmbunătățirea a cel puțin 3 domenii anual din perspectiva „Doing Business”; Reducerea ratei sărăciei absolute până la 22 procente către anul 2014
					Indicatori de rezultat
141.	Dinamizarea reformei regulatorii, creșterea transparenței sistemului de autorizare a afacerii, prin stabilirea clară a procedurilor și condițiilor de autorizare; reducerea numărului de domenii supuse autorizării; introducerea nomenclaturii autorizațiilor, permisiunilor și certificatelor eliberate de autoritățile administrative centrale și organele subordonate (implementarea reformei regulatorii „Ghilotina 2+”)	Aprobarea setului de acte elaborat ca rezultat al procesului de inventariere a actelor permissive eliberate de către autoritățile publice persoanelor ce desfășoară activitatea de întreprinzător (Ghilotina 2+)	Ministerul Economiei; autoritățile publice centrale	Trimestrul I, 2011	3 proiecte aprobate
		Revizuirea condițiilor de eliberare a actelor permissive și aducerea lor în concordanță cu cerințele legislației în vigoare	Ministerul Economiei; autoritățile publice centrale	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
142.	Limitarea gradului și modalităților de intervenție abuzivă și nefondată a statului în activitatea întreprinderilor prin optimizarea legislativă și instituțională a controalelor asupra activității agenților economici, respectiv delimitarea exhaustivă a funcțiilor instituțiilor relevante pentru efectuarea controalelor asupra utilizării resurselor publice, activității economico-financiare, fiscale și celor specializate, precum și crearea unui sistem unic de evidență a inspecțiilor și controalelor	Modificarea legislației în vigoare în vederea optimizării funcționale și instituționale a organelor publice cu funcții de control pasibile reformării	Ministerul Economiei; autoritățile publice centrale	Trimestrul I, 2011	Proiect aprobat
		Elaborarea proiectului de lege privind reglementarea controalelor asupra activității de întreprinzător (condica de control), inclusiv prin stabilirea inspecțiilor bazate pe risc	Ministerul Economiei	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
143.	Adoptarea conceptului ghișeului unic și aplicarea lui pe scară largă la ghișeele unice existente de toate nivelurile. Implementarea principiului de ghișeu unic pentru raportarea statistică și financiară, pentru acordarea autorizațiilor și serviciilor la nivel de administrație publică centrală și locală, precum și pentru efectuarea operațiilor de import-export și identificarea domeniilor noi în care pot fi create ghișee unice	Elaborarea proiectului de lege privind implementarea ghișeului unic în desfășurarea activității de întreprinzător	Ministerul Economiei	Trimestrul I, 2011	Proiect aprobat
		Extinderea rețelei de ghișee unice locale	Ministerul Economiei	Trimestrul IV, 2012	Ghișee unice funcționale
		Elaborarea cadrului normativ secundar în vederea implementării Legii nr.231 din 23 septembrie 2010 cu privire la comerțul interior în partea ce ține de instituirea ghișeelor unice pentru eliberarea autorizațiilor de funcționare și crearea sistemului de comunicare între autoritățile publice centrale și locale în domeniu	Ministerul Economiei	Trimestrul II, 2011	Proiecte aprobate
144.	Reducerea în continuare a procedurilor, timpului și costurilor de înregistrare și autorizare a activității firmei prin asigurarea posibilității de depunere a actelor și obținerea certificatelor și actelor permissive la un singur organ administrativ în regim on-line, ca	Crearea Sistemului Informațional în Comerț	Ministerul Economiei; Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Trimestrul IV, 2012	Rețea on-line funcțională

1	2	3	4	5	6
	urmare a stabilirii platformei electronice specializate (ghișeu unic integrat, portalul guvernamental, registrul comerțului etc.)	Extinderea ghișeului unic la Camera de Licențiere, inclusiv prin transferul unor autorizații emise de autoritățile publice	Ministerul Economiei	Trimestrul IV, 2011	Ghișeu unic funcțional
		Simplificarea procedurii de înregistrare a bunurilor imobile prin extinderea ghișeului unic și plasarea documentelor în format electronic, în regim on-line	Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor	Trimestrul IV, 2012	Ghișeu unic extins
145.	Revizuirea, unificarea și optimizarea condițiilor și criteriilor de eliberare a licențelor, în particular examinarea posibilității de a optimiza numărul genurilor de activitate supuse licențierii	Introducerea conceptului de <i>e-submission</i> în licențiere – depunerea actelor pentru eliberarea licenței în format electronic, cu prezentarea lor în original la eliberarea licenței	Ministerul Economiei; Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Trimestrul III, 2011	Proiect aprobat
		Elaborarea modificărilor legislative cu privire la numărul genurilor de activitate supuse licențierii	Ministerul Economiei	Trimestrul IV, 2012	Analiză efectuată și discutată cu factorii interesați
146.	Adoptarea amendamentelor legislative necesare, precum și implementarea măsurilor de ordin administrativ de simplificare a procesului de lichidare a afacerilor	Sporirea capacității instituției de administrator al insolvențelor (lichidator), consolidarea normativă a instituționalizării și profesionalizării administratorilor insolvențelor	Ministerul Economiei; Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
		Sporirea responsabilității debitorului prin introducerea răspunderii penale, inclusiv materiale, pentru inacțiunile organului executiv îndreptate spre tergiversarea procesului de insolvență și prin revizuirea cazurilor în care poate fi aplicată contestarea actelor judiciare	Ministerul Justiției; Ministerul Economiei	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
		Consolidarea instituției creditorului prin perfecționarea legislației ce se referă la regulile de exercitare a votului, regulile de valorificare a masei debitoare și protecția bunurilor grevate etc.	Ministerul Finanțelor; Ministerul Economiei	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
		Facilitarea tuturor exponenților procesului de lichidare prin: modificarea obligației de publicare în Monitorul Oficial al Republicii Moldova a actelor și documentelor judiciare, încheierilor și hotărârilor instanței, prin publicarea actelor respective pe site-ul Camerei Înregistrării de Stat; reducerea taxei de stat pentru înaintarea acțiunii; excluderea utilizării indiscrete a posibilităților de exonerare de plata taxei de stat pentru companiile insolvente	Ministerul Justiției; Ministerul Economiei; Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor; Ministerul Finanțelor	Trimestrul IV, 2011	Proiecte aprobate
147.	Simplificarea procedurilor de înregistrare a afacerii, prin prevederea unui tarif unic de înregistrare a afacerii, care ar cuprinde toate acțiunile realizate conexe acestui proces; excluderea solicitării de a prezenta certificatul privind lipsa datoriilor la buget în cazul fondatorilor persoane juridice, dar menținerea cerinței ca persoana juridică să nu aibă datorii la buget	Implementarea unui tarif unic de înregistrare a afacerii	Ministerul Justiției; Ministerul Economiei	Trimestrul IV, 2012	Proiect aprobat
		Implementarea graduală a principiului de declarații pe propria răspundere în lansarea și dezvoltarea afacerilor	Ministerul Economiei; Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2012	Proiect aprobat
		Excluderea solicitării certificatului privind lipsa datoriilor la buget în cazul fondatorilor persoane juridice, cu menținerea obligației respective ca atare	Ministerul Economiei; Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
148.	Implementarea practicilor și cerințelor internaționale în domeniul comerțului electronic, semnăturii digitale etc., inclusiv revizuirea obligativității agentului economic de a deține și aplica ștampila	Aprobarea proiectului de lege pentru modificarea legislației relevante (Legea nr.264-XV din 15 iulie 2004 cu privire la documentul electronic și semnătura digitală etc.)	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor; Cancelaria de Stat	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
		Perfecționarea cadrului normativ privind comerțul electronic prin prisma practicilor internaționale	Ministerul Economiei	Trimestrul III, 2012	Proiect aprobat
		Schimbarea cerinței obligatorii privind ștampila firmei în cerință opțională	Ministerul Justiției; Ministerul Economiei	Trimestrul IV, 2012	Proiect aprobat

1	2	3	4	5	6
		Perfecționarea mecanismului de depunere a declarațiilor electronice	Ministerul Finanțelor; Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor; Ministerul Economiei	Trimestrul IV, 2011	Proiecte aprobate
149.	Elaborarea unui Cod în domeniul construcțiilor care ar acoperi și ar aduce îmbunătățiri tuturor procedurilor din construcție, precum și, în mod special, ar asigura optimizarea procedurilor de autorizare și recepție a lucrărilor de construcție prin combinarea documentației de finalizare a lucrărilor de construcție într-o singură procedură	Elaborarea proiectului Codului în domeniul construcțiilor	Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor; Ministerul Economiei	Trimestrul IV, 2012	Cod aprobat
		Crearea unei platforme electronice pentru aprobarea condițiilor tehnice de către prestatorii de servicii comunale în scopul îmbunătățirii reglementărilor în construcții	Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor; Ministerul Economiei	Trimestrul IV, 2014	Platformă electronică funcțională
150.	Reducerea timpului și a cheltuielilor în activitatea în construcții prin punerea la dispoziție în regim on-line a certificatelor cu privire la lipsa grevărilor dreptului de proprietate și a actelor standardizate de transfer al proprietății, eliminarea autentificării notariale, conectarea electronică a oficiilor fiscale, funciare și cadastrale teritoriale, în vederea simplificării procedurilor și comunicării interinstituționale	Elaborarea proiectului de lege cu privire la modificarea Legii cadastrului bunurilor imobile nr.1543-XIII din 25 februarie 1998	Agencia Relații Funciare și Cadastru; Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Trimestrul III, 2011	Proiect aprobat
		Implementarea Registrului bunurilor imobile în format electronic	Agencia Relații Funciare și Cadastru; Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Trimestrul IV, 2014	Registru implementat și funcțional
		Executarea lucrărilor cadastrale în toate localitățile	Agencia Relații Funciare și Cadastru	Trimestrul IV, 2014	Lucrări cadastrale executate în proporție de 100 procente
		Elaborarea actelor juridice de model standard de transfer al proprietății	Agencia Relații Funciare și Cadastru; Ministerul Justiției	Trimestrul III, 2011	Modele standard aprobate
		Elaborarea proiectului de lege cu privire la modificarea Legii nr.1308-XIII din 25 iulie 1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare al pământului pentru excluderea autentificării notariale a actelor juridice	Agencia Relații Funciare și Cadastru; Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2012	Proiect aprobat
		Elaborarea proiectelor de legi privind modificarea Codului civil al Republicii Moldova nr.1107-XV din 6 iunie 2002 și Legii nr.449-XV din 30 iulie 2001 cu privire la gaj pentru excluderea autentificării notariale a contractului de ipotecă	Agencia Relații Funciare și Cadastru; Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2012	Proiecte aprobate
151.	Modificarea legislației Republicii Moldova în domeniul societăților comerciale în scopul ajustării la normele dreptului comunitar, în mod special cu privire la transparența informației companiei, protecția acționarilor, drepturile angajaților și creditorilor, formarea și întreținerea capitalului social și distribuirea dividendelor, libertatea de stabilire și de prestare a serviciilor pe piața comunitară unică	Modificarea Codului civil al Republicii Moldova nr.1107-XV din 6 iunie 2002, Legii nr.1134-XIII din 2 aprilie 1997 privind societățile pe acțiuni, Legii nr.135-XVI din 14 iunie 2007 privind societățile cu răspundere limitată și Legii nr.220-XVI din 19 octombrie 2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali etc.	Ministerul Justiției; Ministerul Economiei; Ministerul Finanțelor; Comisia Națională a Pieței Financiare	Trimestrul III, 2012	Proiecte aprobate
152.	Diminuarea restricțiilor la import-export și debirocratizarea procedurilor	Eliminarea restricțiilor la accesul pentru fermieri la semințele și puietii aprobați în catalogul comun	Ministerul Agriculturii și	Trimestrul II, 2011	Restricții eliminate

1	2	3	4	5	6
	administrative	al UE, precum și accesul la toate îngrășămintele și pesticidile aprobate de UE	Industria Alimentare		
153.	Intensificarea dialogului la nivel politic în vederea facilitării accesului mărfurilor moldovenești pe diferite piețe	Negocierea Acordului de Comerț Liber Aprofundat și Cuprinzător dintre RM și UE (DCFTA)	Ministerul Economiei; Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare; Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	Trimestrul IV, 2012	Acord semnat
		Negocierea Acordului multilateral privind crearea zonei de comerț liber cu țările CSI (ACL)	Ministerul Economiei; Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare; Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	Trimestrul IV, 2011	Acord semnat
		Eliminarea excepțiilor din regimul de comerț liber cu Ucraina	Ministerul Economiei; Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare; Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	Trimestrul IV, 2011	Protocolul de anulare a excepțiilor de la regimul de comerț liber bilateral dintre Republica Moldova și Ucraina semnat
154.	Elaborarea instrumentelor pentru asigurarea finanțării proiectelor investiționale în domeniul inovațiilor și tehnologiilor avansate	Elaborarea proiectului de lege cu privire la activitatea venture inovaționale	Academia de Științe a Moldovei	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
155.	Valorificarea maximă a potențialului economic al zonelor economice libere, Portului Internațional Liber „Giurgiulești”, Aeroportului Internațional Liber „Mărculești”, precum și al parcurilor industriale		Ministerul Economiei; Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor	Trimestrul IV, 2014	100 curse de zbor și 5000 tone mărfuri transportate prin Aeroportului Internațional Liber „Mărculești”; 20 mil. dolari SUA investiții atrase în Portul Internațional Liber „Giurgiulești”; Volumul investițiilor în zonele economice libere în creștere cu 5 procente anual; Volumul producției industriale fabricate în zonele economice libere în creștere cu 7 procente anual
156.	Promovarea stimulentei și aplicarea măsurilor de susținere de către stat a întreprinderilor care utilizează tehnologii de economisire a energiei, precum și a agenților economici care produc și utilizează surse alternative de energie	Elaborarea proiectului de hotărâre a Guvernului cu privire la măsurile de stimulare a economisirii energiei, de producere și utilizare a energiei alternative	Academia de Științe a Moldovei; Ministerul Economiei	Trimestrul II, 2012	Proiect aprobat
157.	Facilitarea regimului de vize și de ședere pentru investitori	Elaborarea proiectului hotărârii Guvernului cu privire la facilitarea regimului de vize și de ședere pentru investitori	Ministerul Economiei; Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	Trimestrul III, 2011	Proiect aprobat

1	2	3	4	5	6
158.	Asigurarea condițiilor pentru finanțarea mediului de afaceri la un cost rezonabil; stimularea dezvoltării pieței de capital	Atragerea asistenței financiare sub formă de granturi pentru dezvoltarea capacităților de producție a întreprinderilor mici și mijlocii din sectorul rural, inclusiv prin aplicarea instrumentelor existente de suport	Ministerul Economiei	Trimestrul IV, 2014	25 de granturi oferite anual; 150 de noi locuri de muncă create anual
159.	Stimularea convertirii economiilor în mijloace de investire prin diversificarea și dezvoltarea instrumentelor financiare, inclusiv ipotecarea	Dezvoltarea serviciilor financiare nonbancare	Comisia Națională a Pieței Financiare	Trimestrul IV, 2014	Servicii financiare alternative accesibile
160.	Elaborarea și implementarea cadrului juridic în domeniul concurenței, armonizat cu legislația europeană și recomandările UE, care să încurajeze colaborarea tuturor exponenților pieței cu factorii de decizie în identificarea și combaterea concurenței neloiale prin introducerea concomitentă a sancțiunilor exprese pentru încălcarea legislației relevante, precum și a programului de clemență	Modificarea Legii nr.1103-XIV din 30 iunie 2000 cu privire la protecția concurenței, inclusiv în vederea includerii prevederilor ce țin de sancțiunile exprese pentru încălcarea legislației relevante, precum și a programului de clemență	Ministerul Economiei; Agenția Națională pentru Protecția Concurenței	Trimestrul IV, 2012	Proiect aprobat
161.	Analiza impactului de reglementare al fiecărui proiect de act normativ nou care se referă la activitatea de afaceri și asigurarea funcționării unei platforme veritabile de dialog public-privat în cadrul analizei impactului de reglementare	Modificarea metodologiei de elaborare a Analizei Impactului de Reglementare Implementarea instrumentelor electronice de elaborare a Analizei Impactului de Reglementare (e-RIA)	Ministerul Economiei Ministerul Economiei; Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor; Cancelaria de Stat	Trimestrul III, 2011 Trimestrul III, 2013	Proiect aprobat Portalul e-RIA funcțional
162.	Intensificarea dialogului sectorial cu asociațiile de business în vederea încurajării elaborării în comun a unor strategii sectoriale cu obiective clare și corelate cu planurile reale de dezvoltare ale companiilor din sector	Organizarea Forumului anual al întreprinderilor mici și mijlocii Participarea sectorului privat la procesele de îmbunătățire a cadrului de reglementare a întreprinderilor mici și mijlocii și de luare a deciziilor prin intermediul grupurilor de lucru comune	Ministerul Economiei Ministerul Economiei	Trimestrul II, 2014 Trimestrul IV, 2014	4 evenimente organizate 3 consultări publice desfășurate anual
163.	Reluarea activității Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător	Modificarea actelor normative privind activitatea Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător și a Grupului de lucru	Ministerul Economiei; Cancelaria de Stat; autoritățile publice centrale	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
B. Politici de competitivitate și dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii					
Obiective:				Indicatori de impact	
- Promovarea dezvoltării tehnologice a întreprinderilor. - Dezvoltarea infrastructurii de suport pentru activitatea întreprinderilor. - Asigurarea condițiilor de dezvoltare a unei economii bazate pe cunoaștere.				Creșterea ponderii industriei în PIB până la 15 procente în 2014; Creșterea volumului producției industriale cu circa 10 procente anual; Creșterea volumului investițiilor în capitalul fix în mediu cu 13 procente anual	
				Indicatori de rezultat	
164.	Simplificarea regimului de certificare industrială a echipamentului industrial importat care corespunde standardelor internaționale și europene de securitate industrială	Implementarea reglementărilor tehnice pe anumite tipuri de produse elaborate în conformitate cu directivele europene	Ministerul Economiei	Trimestrul III, 2011	15 acțiuni destinate implementării reglementărilor tehnice realizate
165.	Încurajarea integrării întreprinderilor în rețele și clustere tehnologice naționale/internaționale și introducerea unor practici moderne de management industrial	Modificarea prevederilor Hotărârii Guvernului nr.1149 din 5 octombrie 2006 „Cu privire la Strategia de dezvoltare a industriei pe perioada până în anul 2015” Elaborarea Strategiei naționale în domeniul inovării	Ministerul Economiei Academia de Științe a Moldovei; Ministerul Economiei	Trimestrul I, 2011 Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat Proiect aprobat
166.	Susținerea întreprinderilor în participarea la programe și inițiative		Ministerul Economiei	Trimestrul II, 2012	1,5 mil. dolari SUA oferiți pentru cofinanțarea

1	2	3	4	5	6
	europene în domeniul calității și în obținerea standardelor de management al calității bazate pe standarde ISO, precum și continuarea implementării programelor de cofinanțare în acest sens				serviciilor de consultanță, inclusiv pentru obținerea standardelor de calitate; Cel puțin 300 companii cofinanțate
167.	Promovarea antreprenoriatului inovațional: crearea unui mediu favorabil de dezvoltare a parcurilor științifico-tehnologice și incubatoarelor de inovare prin perfecționarea cadrului legal de creare și funcționare a acestora	Susținerea dezvoltării întreprinderilor în vederea implementării proceselor tehnologice inovaționale Modificarea Legii nr.138-XVI din 21 iunie 2007 cu privire la parcurile științifico-tehnologice și incubatoarele de inovare	Ministerul Economiei Ministerul Economiei; Academia de Științe a Moldovei	Trimestrul III, 2011 Trimestrul IV, 2012	Proces tehnologic inovațional implementat Proiect aprobat
168.	Modificarea politicii de stat de susținere a cercetării tehnologice prin descentralizare, pentru a asigura accesul liber al tuturor entităților inovaționale la resursele bugetare acordate pentru cercetare, dezvoltare tehnologică și inovații	Întocmirea proiectului bugetului conform noii metodologii de elaborare a bugetului și unei noi clasificatii bugetare	Ministerul Finanțelor; Academia de Științe a Moldovei	Trimestrul III, 2011	Alocațiile bugetare în cercetare și inovare repartizate pe programe bugetare
169.	Sprijinirea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii prin dezvoltarea parcurilor științifico-tehnologice, incubatoarelor de inovare și de afaceri, a altor instrumente de promovare a antreprenoriatului inovațional, precum și crearea acestora pe lângă instituțiile de învățământ superior pentru derularea programelor de cercetare aplicativă executate la comanda sectorului real	Desfășurarea companiilor de informare a mediului de afaceri privind facilitățile acordate în cadrul parcurilor științifico-tehnologice Prestarea serviciilor de informare și consultare a agenților economici din zonele rurale de către punctele de contact din cadrul consiliilor raionale Elaborarea Curriculumului de educație antreprenorială în cadrul învățământului preuniversitar, secundar profesional și mediu de specialitate Implementarea de către Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii a programului de instruire antreprenorială continuă destinat întreprinzătorilor existenți și celor potențiali Crearea unui parc științifico-tehnologic (incubator de inovare și de afaceri / cluster inovațional)	Ministerul Economiei Ministerul Economiei Ministerul Educației; Ministerul Economiei Ministerul Economiei	Trimestrul I, 2013 Trimestrul IV, 2014 Trimestrul IV, 2012 Trimestrul IV, 2014	15 campanii desfășurate 1400 antreprenori consultați anual Curriculum de educație antreprenorială elaborat 1000 beneficiari anual Parc științifico-tehnologic (incubator de inovare și de afaceri / cluster inovațional) funcțional
170.	Perfecționarea cadrului normativ în domeniul constituirii și funcționării parcurilor industriale și crearea unei rețele a acestora în regiunile țării, în condiții de facilitare oferite de stat	Perfecționarea cadrului normativ în domeniul constituirii și funcționării parcurilor industriale Dezvoltarea conceptului de parcuri industriale prin elaborarea studiilor de fezabilitate privind crearea acestora Monitorizarea activității parcurilor industriale existente și crearea unor parcuri noi	Ministerul Economiei Ministerul Economiei Ministerul Economiei	Trimestrul II, 2011 Trimestrul I, 2011 Trimestrul III, 2013	2 proiecte aprobate 9 studii de fezabilitate elaborate 4 parcuri industriale noi create; 4 rapoarte elaborate
171.	Crearea condițiilor de stimulare a fabricării produselor industriale cu o valoare adăugată înaltă	Elaborarea mecanismelor de facilitare a activității întreprinderilor din sectorul industrial în vederea majorării valorii adăugate în procesele de fabricare a produselor autohtone	Ministerul Economiei	Trimestrul III, 2012	3 mecanisme elaborate
172.	Dezvoltarea cooperării industriale prin identificarea și aplicarea unor măsuri specifice de susținere a inițiativelor industriale, inclusiv prin crearea clusterelor	Elaborarea Concepției clusteriale a sectorului industrial al Republicii Moldova Crearea clusterului-pilot în domeniul industriei textile cu utilizarea asistenței proiectului CEED – 2 „Majorarea competitivității și dezvoltarea întreprinderilor”	Ministerul Economiei Ministerul Economiei	Trimestrul II, 2012 Trimestrul IV, 2012	Proiect aprobat 1 cluster-pilot creat
173.	Facilitarea accesului întreprinderilor mici și mijlocii la contractele de achiziții publice prin consolidarea accesului la informația despre oportunitățile de achiziții, folosind portalurile electronice, stimulând autoritățile publice de contractare să divizeze contractele în loturi, când este posibil, și să evite calificări și exigențe financiare disproportionale	Îmbunătățirea reglementărilor actuale în domeniul achizițiilor publice pentru întreprinderile mici și mijlocii	Ministerul Economiei; Ministerul Finanțelor	Trimestrul IV, 2012	Proiect aprobat
174.	Capitalizarea fondului de garantare a creditelor pentru întreprinderile mici și	Capitalizarea Fondului special pentru garantarea creditelor al Organizației pentru Dezvoltarea	Ministerul Economiei;	Trimestrul IV, 2014	180 de garanții oferite;

1	2	3	4	5	6
	mijlocii; stimularea convertirii economiilor în mijloace de investire prin diversificarea și dezvoltarea programelor guvernamentale, inclusiv susținerea financiară și implementarea Programului „PARE 1+1”	Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii	Ministerul Finanțelor		360 de noi locuri de muncă create
		Alocarea mijloacelor financiare necesare pentru implementarea Programului PARE 1+1 – investirea remitențelor în scopul dezvoltării mediului rural și creării de noi întreprinderi	Ministerul Economiei; Ministerul Finanțelor	Trimestrul IV, 2014	500 de noi întreprinderi create; 1500 de noi locuri de muncă create
		Intensificarea procesului de acordare a creditelor în cadrul Componentei II a Programului național de abilitare economică a tinerilor – finanțarea parțială, prin granturi, a proiectelor private ale beneficiarilor tineri	Ministerul Economiei; Ministerul Finanțelor	Trimestrul IV, 2012	320 granturi acordate/afaceri noi create; 450 de noi locuri de muncă create
175.	Facilitarea accesului întreprinderilor mici și mijlocii la serviciile publice prestate în prezent de administrația publică locală (de exemplu, salubritatea teritoriului, întreținerea fondului locativ, iluminatul public etc.)		Cancelaria de Stat	Trimestrul IV, 2014	Numărul de întreprinderi care prestează servicii către autoritățile administrației publice locale
176.	Armonizarea cadrului legislativ în domeniul întreprinderilor mici și mijlocii la recomandările europene și implementarea programelor regionale și europene de susținere a acestui sector	Elaborarea proiectului de lege privind întreprinderile mici și mijlocii, în redacție nouă	Ministerul Economiei	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
		Elaborarea Programului de stat de susținere a dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii pentru anii 2012-2014	Ministerul Economiei	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
177.	Crearea unei rețele de business-incubatoare și fortificarea celor existente, pentru asigurarea infrastructurii de susținere și viabilității întreprinderilor mici și mijlocii, sporirea activităților inovatoare, introducerea noilor tehnologii și de know-how și, respectiv, majorarea veniturilor bugetare	Crearea a trei business-incubatoare prin aplicarea schemei de succes a Incubatorului de Afaceri Soroca, inclusiv cel puțin unul în domeniul IT	Ministerul Economiei; Ministerul Finanțelor; Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Trimestrul IV, 2012	3 business-incubatoare funcționale
178.	Facilitarea accesului întreprinderilor mici și mijlocii la achizițiile publice	Facilitarea accesului întreprinderilor mici și mijlocii la contractele de achiziții publice prin consolidarea accesului la informația despre oportunitățile de achiziții, folosind portalurile electronice, stimulând autoritățile publice de contractare să divizeze contractele în loturi și să evite calificări și exigențe financiare disproportionale	Ministerul Economiei; Ministerul Finanțelor	Trimestrul IV, 2014	Portal electronic funcțional
C. Administrarea și deetizarea proprietății publice					
	Obiective:				Indicatori de impact
	- Continuarea procesului de privatizare a patrimoniului de stat din domeniile liberalizate, în baza licitațiilor deschise, anunțate și transparente. - Implementarea metodelor progresiste de deetizare și administrare a proprietății publice. - Dezvoltarea și valorificarea mecanismului parteneriat public-privat drept instrument de deetizare.				Circa 1,5 mld. lei venituri încasate în bugetul de stat în urma privatizării și administrării proprietății publice; Crearea a 10 parteneriate public-private
					Indicatori de rezultat
179.	Implementarea principiilor administrării corporative la întreprinderile de stat; optimizarea dimensiunilor, structurii, metodelor de administrare a proprietății publice	Stabilirea criteriilor de selectare a funcționarilor publici desemnați în componența consiliilor de administrație ale întreprinderilor de stat și ale societăților pe acțiuni cu cota de participare a statului	Ministerul Economiei	Trimestrul III, 2011	Proiect aprobat
180.	Optimizarea cheltuielilor la nivelul întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni cu capital preponderent de stat	Inventarierea bunurilor imobile ale întreprinderilor de stat, neutilizate în procesul tehnologic, și propunerea acestora pentru deetizare de către organul abilitat	Autoritățile publice centrale, Ministerul Economiei	Trimestrul IV, 2014	18 expuneri la privatizare
181.	Impunerea transparenței, simplității și a sistemului extern de supraveghere a achizițiilor de bunuri și servicii efectuate de întreprinderile de stat, în particular de cele de interes public	Efectuarea unui studiu privind oportunitatea introducerii obligativității întreprinderilor de stat de a implementa procedura de achiziții publice	Ministerul Finanțelor; Ministerul Economiei	Trimestrul IV, 2012	Propuneri formulate
182.	Eficientizarea utilizării patrimoniului public prin restructurarea și modificarea profilului întreprinderilor nerentabile, aplicând principiul parteneriatului public-privat	Modificarea Hotărârii Guvernului nr.1458 din 12 noiembrie 2002 „Pentru aprobarea Regulamentului privind selectarea investitorilor pentru fondarea întreprinderilor noi sau pentru majorarea capitalului social al celor existente”	Ministerul Economiei	Trimestrul III, 2011	Proiect aprobat

1	2	3	4	5	6
		Elaborarea planurilor de dezvoltare a întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni cu cota de participare a statului incluse în lista bunurilor nepasibile de privatizare, aplicând principiul parteneriatului public-privat	Ministerul Economiei; autoritățile publice centrale	Trimestrul I, 2014	10 procente din totalul întreprinderilor nepasibile de privatizare
183.	Accelerarea procesului de deetizare a activelor de stat printr-un proces competitiv și transparent; continuarea procesului de privatizare a agenților economici incluși în Lista bunurilor proprietate de stat supuse privatizării, precum și revizuirea acestei liste	Elaborarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr.121-XVI din 4 mai 2007 privind administrarea și deetizarea proprietății publice	Ministerul Economiei	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
		Elaborarea proiectului hotărârii Guvernului privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 945 din 20 august 2007 „Cu privire la măsurile de realizare a Legii nr.121-XVI din 4 mai 2007 privind administrarea și deetizarea proprietății publice”	Ministerul Economiei	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
		Asigurarea periodicității expunerilor la privatizare a bunurilor incluse în lista celor supuse privatizării	Ministerul Economiei	Trimestrul IV, 2014	18 expuneri
184.	Promovarea parteneriatului public-privat în implementarea proiectelor regionale economice, sociale și de infrastructură	Elaborarea proiectului hotărârii Guvernului cu privire la unele măsuri de asigurare a funcționării parteneriatului public-privat	Ministerul Economiei	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
185.	Crearea rețelei guvernamentale de parteneriat public-privat, care ar permite coordonarea tuturor activităților în domeniu, între autoritățile administrației publice centrale și Unitatea pentru parteneriat public-privat din cadrul Agenției Proprietății Publice	Elaborarea Conceptului privind crearea și funcționarea rețelei guvernamentale de parteneriat public-privat	Ministerul Economiei	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
		Desemnarea ”punctelor focale” responsabile de domeniul parteneriatului public-privat în cadrul tuturor autorităților publice centrale	Ministerul Economiei; autoritățile publice centrale	Trimestrul III, 2011	Rețea guvernamentală de parteneriat public-privat funcțională
186.	Transmiterea în gestiune a activelor întreprinderilor cu cotă majoritară de stat companiilor de management străine și locale	Elaborarea proiectului hotărârii Guvernului privind transmiterea activelor întreprinderilor cu cotă majoritară de stat în administrare fiduciară	Ministerul Economiei	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
187.	Asigurarea accesului la informație privind rezultatele activității economico-financiare a întreprinderilor cu cotă majoritară de stat		Ministerul Finanțelor	Trimestrul II, 2012	Informația cu privire la situațiile financiare ale întreprinderilor cu cota majoritară de stat publicată
D. Politica bugetar-fiscală și gestionarea finanțelor publice					
	Obiective:				Indicatori de impact
	- Asigurarea stabilității bugetului public național, crearea unui cadru bugetar-fiscal previzibil și menținerea deficitului bugetar la un nivel rezonabil. - Promovarea politicii fiscal-bugetare orientate spre creșterea economică durabilă/incluzivă, prin reducerea ponderii consumului public și majorarea investițiilor publice productive. - Asigurarea disciplinei, echității, transparenței, simplității și onestității în repartizarea finanțelor publice. - Reducerea poverii fiscale și simplificarea sistemului de impozite și taxe.				Majorarea ponderii investițiilor în cheltuielile bugetului public național; Reducerea poverii fiscale
					Indicatori de rezultat
188.	Armonizarea continuă a politicilor bugetar-fiscale, monetar-creditar, valutare, investiționale și comerciale în scopul asigurării dezvoltării robuste a sistemului economico-financiar	Elaborarea proiectului de lege privind principiile, regulile și responsabilitățile fiscal-bugetare și delimitarea clară a competențelor și responsabilităților în domeniul fiscal –bugetar	Ministerul Finanțelor	Trimestrul III, 2011	Proiect aprobat
189.	Perfecționarea sistemului de prognozare a veniturilor și cheltuielilor bugetare pentru eliminarea practicii de modificare a bugetului anual de nenumărate ori pe parcursul anului, precum și îmbunătățirea procesului de elaborare a politicilor bugetar-fiscale, prin asigurarea unui proces participativ larg	Întocmirea proiectului bugetului conform noii metodologii de elaborare a bugetului și unei noi clasificări bugetare	Ministerul Finanțelor	Trimestrul III, 2012	Proiect de lege a bugetului pe anul 2013, elaborat și aprobat în format nou
		Utilizarea bugetului pe programe și sporirea flexibilității cheltuielilor bugetare în contextul cadrului bugetar pe termen mediu (3 ani) la nivel central și la nivel local prin implementarea graduală a metodologiei bugetare pe bază de programe	Ministerul Finanțelor; autoritățile publice centrale; autoritățile administrației publice locale	Trimestrul IV, 2014	Gradul de acoperire (procente față de cheltuielile totale ale bugetelor respective) a) la nivel central: 2012 – 60 procente 2013 – 100 procente; b) la nivel local : 2013 – bugetele unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea – 100 procente 2014 – bugetele unităților

1	2	3	4	5	6
					administrativ-teritoriale – 100 procente
190.	Neadmiterea blocării plăților din bugetul public național în vederea sporirii siguranței financiare a bugetului și păstrării banilor contribuabililor în circuitul lor economic		Ministerul Finanțelor; Casa Națională de Asigurări Sociale; Compania Națională de Asigurări în Medicină	Trimestrul IV, 2014	Numărul de cazuri anuale de blocare a plăților din bugetul public național diminuat
191.	Implementarea generalizată a sistemului de declarare fiscală prin utilizarea tehnologiilor informaționale (e-declarații), astfel încât cel puțin 60% din declarațiile fiscale să fie depuse prin Internet	Dezvoltarea serviciilor „Declarație electronică” și „Declarație rapidă”	Ministerul Finanțelor; Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Trimestrul I, 2014	60 procente declarații electronice prezentate prin Internet către 2014; Numărul de contribuabili instruiți majorat anual
192.	Utilizarea bugetului pe programe și sporirea flexibilității cheltuielilor bugetare în contextul cadrului bugetar pe termen mediu (3 ani) la nivel central și la nivel local	Implementarea graduală a metodologiei bugetare în bază de programe	Ministerul Finanțelor; autoritățile publice centrale; autoritățile administrației publice locale	Trimestrul IV, 2014	Gradul de acoperire (procente față de cheltuielile totale ale bugetelor respective) a) la nivel central: 2012 – 60 procente 2013 – 100 procente; b) la nivel local: 2013 – bugetele unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea – 100 procente 2014 – bugetele unităților administrativ-teritoriale – 100 procente
193.	Creșterea capacității de administrare fiscală și colectare a impozitelor și taxelor, astfel încât ponderea veniturilor fiscale în cadrul veniturilor bugetare totale să crească continuu	Efectuarea analizelor bazate pe riscuri în scopul depistării decalajului fiscal și resurselor de colectare a veniturilor	Ministerul Finanțelor	Trimestrul IV, 2012	Studiu elaborat; Propuneri formulate
194.	Fortificarea disciplinei fiscale și eliminarea impunității, fapt ce atentează la libera concurență și dezavantajează agenții economici și persoanele fizice oneste, care și-au onorat obligațiile fiscale conform legislației în vigoare	Actualizarea Programului de conformare a contribuabililor în scopul extinderii aplicării principiului de conformare benevolă a contribuabililor	Ministerul Finanțelor	Trimestrul IV, 2011	Program de conformare a contribuabililor actualizat
		Reducerea numărului tuturor controalelor fiscale efectuate	Ministerul Finanțelor	Trimestrul IV, 2014	Numărul controalelor planificate efectuate reduce cu 2-3 procente anual comparativ cu anul precedent
195.	Dezvoltarea parteneriatelor public-private în eficientizarea administrării fiscale în unele sectoare supuse riscului sporit de evaziuni fiscale	Studierea posibilităților, costurilor și impactului implementării metodelor de control prin instalarea canalului GPRS la mașinile de casă și control a agenților economici care practică genuri de activitate clasate în zona de risc	Ministerul Finanțelor	Trimestrul IV, 2011	Studiu elaborat; Propuneri formulate
		Stabilirea relațiilor de parteneriat cu Asociația Națională a Transportatorilor, Uniunea Avocaților, Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești etc. în vederea perfecționării metodelor de administrare fiscală a activităților profesionale	Ministerul Finanțelor	Trimestrul IV, 2012	Acord de parteneriat încheiat
		Studierea spectrului de soft-uri utilizate de către agenții economici pentru mașinile de casă și control în vederea aprecierii cadrului legal al programelor respective	Ministerul Finanțelor	Trimestrul IV, 2012	Studiu elaborat; Propuneri formulate
		Promovarea unui parteneriat cu instituțiile de certificare (Centrul de Igienă și Epidemiologie, Moldovagaz, Camera de Comerț și Industrie etc.) în vederea excluderii erorilor administrării fiscale	Ministerul Finanțelor	Trimestrul IV, 2012	Sistem de schimb de informații funcțional
196.	Introducerea cotei unice la impozitul pe venit în mărime de 10-12% pentru persoanele juridice, începând cu anul 2012, cu păstrarea facilităților fiscale	Elaborarea proiectului de lege pentru modificarea Codului fiscal al Republicii Moldova nr.1163-XIII din 24 aprilie 1997	Ministerul Finanțelor	Trimestrul III, 2012	Proiect aprobat

1	2	3	4	5	6
	existente pînă la introducerea cotei zero				
197.	Perfecționarea legislației fiscale prin clarificarea și simplificarea normelor legale primare, inclusiv prin definitivarea și punerea în aplicare a Titlului XI "Taxa vamală" din Codul fiscal. Finalizarea sistematizării legislației fiscale prin elaborarea și adoptarea Titlului XII "Alte impozite și taxe" din Codul fiscal	Definitivarea proiectului Titlului X "Contribuțiile sociale" al Codului fiscal al Republicii Moldova nr.1163-XIII din 24 aprilie 1997	Ministerul Finanțelor	Trimestrul IV, 2012	Proiect aprobat
		Definitivarea proiectului Titlului XI "Taxa vamală" al Codului fiscal al Republicii Moldova nr.1163-XIII din 24 aprilie 1997	Ministerul Finanțelor	Trimestrul IV, 2012	Proiect aprobat
		Elaborarea proiectului Titlului XII "Alte impozite și taxe" al Codului fiscal al Republicii Moldova nr.1163-XIII din 24 aprilie 1997	Ministerul Finanțelor	Trimestrul IV, 2013	Proiect aprobat
198.	Simplificarea administrării fiscale prin introducerea tehnologiilor informaționale, „one stop shops”, atragerea mai activă a sistemului bancar și instrumentelor financiare relevante de plată și consolidarea capacităților instituționale ale organelor vamale și fiscale	Elaborarea proiectului de lege pentru modificarea Codului fiscal al Republicii Moldova nr.1163-XIII din 24 aprilie 1997	Ministerul Finanțelor	Trimestrul III, 2011	Proiect aprobat
		Actualizarea bazelor de date, ajustarea la noile reglementări și facilitarea schimbului de informații între autoritățile de resort în vederea dezvoltării Sistemului Informațional "Frontiera"	Ministerul Finanțelor; Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Trimestrul II, 2012	Sistemul „Frontiera” ajustat și perfecționat
		Optimizarea parametrilor de selecție la controlul vamal selectiv și monitorizarea eficienței sistemului de management al riscului	Ministerul Finanțelor	Trimestrul I, 2012	Parametrii selectivității (coraportul procentajului coridorului roșu, galben și verde de vămuire); Numărul indicatorilor de risc elaborați și actualizați
		Implementarea proiectului-pilot „Crearea unității de imprimare a somațiilor și avizelor” pentru contribuabili în cadrul Serviciului Fiscal de Stat în baza Î.S. „Fiscservinform”	Ministerul Finanțelor	Trimestrul II, 2013	Proiect-pilot implementat în cadrul Serviciului Fiscal de Stat
		Elaborarea Conceptului tehnic al Sistemului informațional Integrat al Serviciului Fiscal de Stat	Ministerul Finanțelor	Trimestrul IV, 2013	Concept elaborat
		Instituirea ghișeului unic de recepție a rapoartelor fiscale și deservire a contribuabililor	Ministerul Finanțelor	Trimestrul IV, 2013	Centru funcțional
		Efectuarea studiului aferent oportunității elaborării Concepției „Factura fiscală electronică”	Ministerul Finanțelor	Trimestrul IV, 2012	Studiu elaborat; Propuneri formulate
199.	Reducerea numărului de impozite și taxe prin consolidarea acestora	Elaborarea unui plan de acțiuni privind modificarea sistemului de impozite și taxe, prin prisma practicii internaționale	Ministerul Finanțelor	Trimestrul IV, 2011	Plan aprobat
		Elaborarea proiectului de lege privind modificarea și completarea Codului fiscal al Republicii Moldova nr.1163-XIII din 24 aprilie 1997	Ministerul Finanțelor	Trimestrul III, 2012	Proiect aprobat
200.	Simplificarea sistemului de raportare fiscală și statistică pentru întreprinderile mici și mijlocii și alte forme organizatorico-juridice	Efectuarea studiului privind oportunitatea unificării procedurilor de administrare fiscală	Ministerul Finanțelor	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat în baza recomandărilor
201.	Simplificarea și uniformizarea procedurilor de vămuire a mărfurilor prin preluarea experienței țărilor UE în domeniu	Modificarea și completarea Codului vamal al Republicii Moldova nr.1149-XIV din 20 iulie 2000 drept urmare a efectuării studiului comparat al Codului vamal cu prevederile Convenției internaționale privind simplificarea și armonizarea procedurilor vamale (Convenția de la Kyoto revizuită)	Ministerul Finanțelor	Trimestrul II, 2013	Proiect aprobat
202.	Racordarea cuantumului taxelor vamale și taxelor pentru procedurile vamale la practica și angajamentele asumate față de organizațiile internaționale la care Republica Moldova este parte (Organizația Mondială a Comerțului și Organizația Mondială a Vămirilor) și implementarea recomandărilor UE în domeniu	Modificarea cadrului normativ drept urmare a efectuării unui studiu referitor la taxele pentru procedurile vamale și aducerea acestora în conformitate cu prevederile OMC și UE și formularea propunerilor	Ministerul Finanțelor	Trimestrul III, 2011	Proiecte aprobate
		Elaborarea amendamentelor și propunerilor la anexa nr.1 la Legea nr.1380-XIII din 20 noiembrie 1997 cu privire la tariful vamal, în partea ce ține de aplicarea taxelor vamale la import	Ministerul Economiei; Ministerul Finanțelor; Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Trimestrul III, 2011	Proiect aprobat
		Elaborarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea anexei nr.2 la Legea nr.1380-XIII din 20 noiembrie 1997 cu privire la tariful vamal în partea ce ține de revizuirea taxelor existente pentru procedurile vamale	Ministerul Finanțelor	Trimestrul III, 2011	Proiect aprobat

1	2	3	4	5	6
203.	Introducerea normelor și standardelor internaționale în domeniul vamal în vederea reducerii duratei și costurilor efectiv suportate de agenții economici pentru vămuirea mărfurilor în vamă	Perfecționarea procedurii simplificate de vămuire pentru programul „Agent economic de încredere”	Ministerul Finanțelor	Trimestrul II, 2011	Acte normative ale Serviciului Vamal revizuite și ajustate; Numărul beneficiarilor
		Dezvoltarea programului „Operator economic autorizat”	Ministerul Finanțelor	Trimestrul IV, 2011	Program aprobat
204.	Racordarea cadrului normativ național la standardele și practicile UE prin prisma unei abordări în ansamblu și nediscriminatorii a regulilor de origine și aplicării uniforme a acestora pentru toate companiile pe întreg teritoriul Republicii Moldova, inclusiv în zonele economice libere	Elaborarea și promovarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Codul vamal al Republicii Moldova nr.1149-XIV din 20 iulie 2000, Legea nr.1380-XIII din 20 noiembrie 1997 cu privire la tariful vamal, Legea nr.440-XV din 27 iulie 2001 cu privire la zonele economice libere, Legea nr.8-XV din 17 februarie 2005 cu privire la Portul Internațional Liber „Giurgiulești” și Legea nr.178-XVI din 10 iulie 2008 cu privire la Aeroportul Internațional Liber „Marculești” etc.) în partea ce ține de stabilirea criteriilor de origine a mărfurilor	Ministerul Finanțelor	Trimestrul III, 2011	Proiect aprobat
205.	Optimizarea interacțiunii în cadrul administrării fiscale și vamale cu scopul eficientizării și reducerii poverii administrative și de control asupra mediului de afaceri	Extinderea practicilor de control vamal și consolidarea capacităților subdiviziunilor responsabile ale organelor vamale	Ministerul Finanțelor	Trimestrul IV, 2011	Concept de dezvoltare a activității de control ulterior în cadrul Serviciului Vamal elaborat; Cadru normativ în domeniul auditului post-vămuire și control al declarațiilor vamale ajustat; Personal vamal instruit în domeniu
206.	Crearea unui sistem eficient de trasabilitate a documentelor de strictă evidență și a celor cu grade de protecție emise de stat, inclusiv examinarea posibilității creării Imprimeriei de Stat	Elaborarea Conceptului Imprimeriei de Stat a Republicii Moldova Elaborarea cerințelor tehnice ale sistemului de trasabilitate a documentelor de strictă evidență	Ministerul Finanțelor Minsiterul Finanțelor	Trimestrul I, 2012 Trimestrul IV, 2012	Concept elaborat Termeni de referință elaborați
207.	Stabilirea principiului de achitare a impozitului pe venitul persoanelor fizice în bugetul localității în care contribuabilul are reședință	Modificarea principiului de reținere a impozitului pe venit – de la locul sursei la locul reședinței subiectului impunerii în vederea realizării reformei de descentralizare fiscale privind impozitul pe venit	Ministerul Finanțelor	Trimestrul III, 2011	Proiecte aprobate în baza recomandărilor studiului
208.	Asigurarea stabilității, previzibilității și transparenței politicii și procedurilor fiscale aplicate față de contribuabili prin adoptarea și aplicarea Codului de procedură fiscală și a Codului de procedură vamală		Ministerul Finanțelor	Trimestrul IV, 2012	Raport de evaluare/ monitorizare
209.	Optimizarea și reducerea taxelor vamale la importul de materii prime, materiale auxiliare și echipamente tehnologice și majorarea lor pentru produsele finite din import, direct competitive cu cele autohtone	Elaborarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr.1380-XIII din 20 noiembrie 1997 cu privire la tariful vamal	Ministerul Finanțelor; Ministerul Economiei	Trimestrul III, 2011	Proiect aprobat
210.	Perfecționarea mecanismelor de administrare a TVA și accizelor, dinamizarea procedurilor de restituire a acestora din bugetul de stat	Unificarea procedurilor de administrare fiscală a TVA, prin elaborarea Regulamentului cu privire la unele măsuri de administrare fiscală la compartimentul TVA	Ministerul Finanțelor	Trimestrul IV, 2011	Regulament aprobat
211.	Implementarea normelor legale primare pentru restituirea TVA aferentă investițiilor capitale efectuate în municipiile Chișinău și Bălți, prin stabilirea unui plafon minim al TVA peste care ar fi posibilă restituirea	Promovarea proiectului de lege privind extinderea mecanismului de restituire a TVA la investițiile (cheltuielile) capitale efectuate în localitățile republicii (mun. Chișinău și Bălți)	Ministerul Finanțelor	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
212.	Modificarea prevederilor Codului fiscal în vederea permiterii de a utiliza suma TVA posibilă restituirii în contul stingerii obligațiilor viitoare față de bugetul public național		Ministerul Finanțelor	Trimestrul III, 2011	Proiect aprobat
213.	Examinarea posibilităților de stimulare a re tehnologizării întreprinderilor prin perfecționarea mecanismelor de aplicare a TVA	Elaborarea proiectului de lege privind extinderea mecanismului de restituire a TVA la investițiile (cheltuielile) capitale efectuate în localitățile republicii	Ministerul Finanțelor	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat

1	2	3	4	5	6
214.	Revizuirea sistemului de impozitare și a celui de plată a contribuțiilor sociale și medicale de către deținătorii de patentă de întreprinzător		Ministerul Finanțelor; Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Sănătății; Casa Națională de Asigurări Sociale; Compania Națională de Asigurări în Medicină	Trimestrul III, 2011	Proiecte aprobate
215.	Asigurarea eficienței, transparenței și responsabilității în utilizarea resurselor financiare publice, inclusiv în domeniul achizițiilor publice	Elaborarea Registrului sporurilor și suplimentelor la salariul de funcție, acordate angajaților din sectorul bugetar	Ministerul Finanțelor	Trimestrul IV, 2011	Registru aprobat
		Modificarea Codului contravențional al Republicii Moldova nr.218-XVI din 24 octombrie 2008 în scopul includerii sancțiunilor pentru încălcarea prevederilor legislative din domeniul achizițiilor publice	Ministerul Finanțelor	Trimestrul IV, 2012	Proiect aprobat
216.	Reformarea instituțională a Agenției Achiziții Publice și dezvoltarea noilor tehnici de achiziții și sporirea eficienței și asigurarea executării recomandărilor UE, prin descentralizarea competențelor și crearea organismului național independent de soluționare a contestațiilor	Crearea oficiilor teritoriale ale Agenției Achiziții Publice	Ministerul Finanțelor	Trimestrul IV, 2012	35 oficii teritoriale ale Agenției Achiziții Publice funcționale
		Elaborarea și aprobarea manualului operațional al Agenției Achiziții Publice	Ministerul Finanțelor	Trimestrul III, 2011	Manual operațional elaborat
		Crearea organismului național independent de soluționare a contestațiilor în domeniul achizițiilor publice	Ministerul Finanțelor	Trimestrul I, 2013	Autoritate administrativă de specialitate independentă funcțională
217.	Reducerea poverii fiscale și simplificarea sistemului de impozite și taxe	Efectuarea studiului privind modificarea sistemului de impozite și taxe, prin prisma practicii internaționale	Ministerul Finanțelor	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
E. Politici agroindustriale					
	Obiective:				Indicatori de impact
	- Modernizarea sectorului agricol și diminuarea dependenței acestuia de factorii climaterici adversi. - Armonizarea reglementărilor în domeniul alimentar cu cele ale UE în asigurarea inofensivității alimentare. - Efficientizarea sistemului de subvenționare a agriculturii și promovarea programelor multianuale. - Repunerea activelor din sectorul agricol în circuitul economic și asigurarea accesului investitorilor la aceste active. - Creșterea calității capitalului uman în agricultură prin stimularea instituțiilor de extensiune agricolă. - Stoparea degradării resurselor financiare prin modernizarea și extinderea sistemului de îmbunătățiri funciare.				Creșterea productivității în agricultură la hectar cu cca 7 la sută anual
					Indicatori de rezultat
218.	Introducerea și promovarea pe piața internă și pe piețele externe a simbolului de calitate național, oferit produselor ce corespund celor mai înalte criterii de calitate	Elaborarea și promovarea proiectului hotărârii Guvernului privind înregistrarea, protecția, utilizarea și promovarea simbolului de calitate național	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare; Ministerul Economiei; Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală	Trimestrul IV, 2012	Proiect aprobat
		Elaborarea mărcii naționale „Agricultura Ecologică – Republica Moldova”	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Trimestrul IV, 2011	Marca națională „Agricultura Ecologică – Republica Moldova” aplicată pe etichetele produselor agroalimentare ecologice
219.	Crearea unui mediu favorabil pentru dezvoltarea afacerilor și stimularea investițiilor de-a lungul lanțului agroalimentar	Elaborarea proiectului de lege cu privire la modificarea și completarea Legii viei și vinului nr.57-XVI din 10 martie 2006	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Trimestrul IV, 2012	Proiect aprobat
		Elaborarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.66-XVI din 27 martie 2008 privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Trimestrul IV, 2012	Proiect aprobat
		Elaborarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.728-XIII din 6 februarie	Ministerul Agriculturii și	Trimestrul IV, 2012	Proiect aprobat

1	2	3	4	5	6
		1996 cu privire la pomicultură	Industriei Alimentare		
		Elaborarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii culturilor nucifere nr.658-XIV din 29 octombrie 1999	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Trimestrul II, 2012	Proiect aprobat
		Elaborarea proiectului de hotărâre a Guvernului cu privire la modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 356 din 11 mai 2009 „Pentru aprobarea Reglementării tehnice „Sistemul de organizare a pieței vitivinicole și trasabilitatea produselor”	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Trimestrul III, 2012	Proiect aprobat
		Perfecționarea cadrului legislativ și normativ în domeniile de producere a semințelor și materialului săditor în scopul instituirii unui cadru regulatoriu optim necesar pentru activitatea eficientă a producătorilor agricoli	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Trimestrul IV, 2012	Proiect aprobat
		Elaborarea Codului Agriculturii	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Trimestrul II, 2013	Proiectul Codului aprobat
		Elaborarea Ghidului practic privind înregistrarea vinurilor cu indicație geografică protejată	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Trimestrul III, 2013	Ghid aprobat
		Atragerea investițiilor în vederea creării sistemului informațional de identificare și trasabilitate a resurselor genetice animaliere	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Trimestrul II, 2013	Sistem informațional creat și funcțional
220.	Asigurarea securității alimentare a țării; elaborarea conceptului strategiei Republicii Moldova în domeniul siguranței alimentare în conformitate cu principalele recomandări ale UE	Elaborarea proiectului Strategiei în domeniul siguranței alimentare	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
		Elaborarea proiectului de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea Programului de revizuire și dezvoltare a sectorului vitivinicol pe perioada anilor 2011-2020	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
221.	Asigurarea transparenței procesului de achiziție a produselor agricole în rezerva de stat	Elaborarea proiectului de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea Listei produselor agroalimentare ce urmează a fi achiziționate obligatoriu de către autoritățile contractante de la producătorii autohtoni	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Trimestrul IV, 2014	Proiect aprobat anual
222.	Armonizarea reglementărilor în domeniul agroalimentar cu practica comunitară prin elaborarea și aprobarea normelor sanitare și fitosanitare, armonizate cu cele europene		Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Trimestrul IV, 2014	31 acte normative și legislative aprobate în anul 2011; 7 regulamente ale UE armonizate anual
223.	Crearea premiselor privind implementarea experienței europene în domeniul legislației și suportului financiar pentru implementarea „tehnologiilor verzi”: biomasă, biodiesel, bioelectricitate, energie solară și eoliană	Atragerea proiectelor investiționale privind implementarea instalațiilor de producere a biogazului la fermele zootehnice	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Trimestrul III, 2014	3 ferme zootehnice create
224.	Susținerea și stimularea activităților de conservare a solului, inclusiv prin implementarea agriculturii conservatie (no-till și altele), în scopul diminuării proceselor de eroziune a terenurilor agricole; promovarea produselor cu randamente și calitate ridicată; stimularea culturilor cu valoare adăugată înaltă și ecologice pentru valorificarea potențialului productiv al terenurilor	Elaborarea Programului de conservare și sporire a fertilității solului pentru anii 2011-2020	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Trimestrul II, 2011	Program aprobat
		Elaborarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.1308-XIII din 25 iulie 1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare; Agenția Relații Funciare și Cadastru	Trimestrul III, 2011	Proiect aprobat
		Elaborarea și promovarea Programului de dezvoltare și implementare a tehnologiilor conservatie în agricultură (2011-2014)	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Trimestrul IV, 2011	Program aprobat
		Obținerea preparatelor noi de protecție a plantelor nonpoluante și implementarea sistemelor	Academia de Științe a	Trimestrul II, 2014	2 preparate noi obținute; 2 metode biologice de

1	2	3	4	5	6
		biologice de protecție integrată a culturilor agricole	Moldovei		protecție implementate
225.	Crearea Registrului agricol digital ca urmare a realizării recensământului agricol	Asigurarea și monitorizarea desfășurării eficiente a recensământului general agricol, în limitele atribuțiilor funcționale ale Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare Crearea Registrului digital agricol	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare; Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Trimestrul IV, 2012 Trimestrul IV, 2013	Recensământul general agricol efectuat Registru agricol funcțional
		Elaborarea proiectului de hotărâre a Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind Cadastrul viticol	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Trimestrul III, 2012	Proiect aprobat
		Elaborarea proiectului de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului Registrului plantațiilor vitivinicole	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
226.	Eliminarea din legislația națională a tuturor ajutoarelor din partea statului pentru cultivarea tutunului		Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
227.	Eliminarea barierelor inutile la exportul produselor agricole și simplificarea procedurilor de export al produselor agricole și agroalimentare	Crearea unui sistem informațional pentru perfectarea certificatelor necesare la efectuarea exportului de produse agroalimentare	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare; Ministerul Economiei; Ministerul Finanțelor Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Trimestrul II, 2014	Sistem informațional creat și funcțional
		Atragerea investițiilor străine privind dotarea cu echipament necesar pentru efectuarea inspecțiilor fitosanitare de către subdiviziunile teritoriale în conformitate cu standardele europene	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Trimestrul IV, 2013	Subdiviziuni teritoriale dotate cu echipament necesar
228.	Simplificarea procedurii de schimbare a destinației terenurilor pentru terenurile agricole cu bonitate scăzută	Elaborarea proiectelor de acte normative pentru modificarea și completarea Codului funciar al Republicii Moldova nr.828-XII din 25 decembrie 1991, Legii nr.1308-XIII din 25 iulie 1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului, Hotărârii Guvernului nr.1451 din 24 decembrie 2007 „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de atribuire, modificare a destinației și schimbul terenurilor”	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare; Agenția Relații Funciare și Cadastru	Trimestrul III, 2011	Proiecte aprobate
229.	Reorganizarea instituțională în domeniul sanitar și veterinar prin conformarea la conceptul general de dezvoltare a sistemelor de siguranță alimentară și la normele UE	Elaborarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.10-XVI din 3 februarie 2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice Eliminarea suprapunerilor instituționale prin crearea unei singure autorități pentru siguranța alimentelor	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare; Ministerul Economiei; Ministerul Sănătății	Trimestrul III, 2011 Trimestrul IV 2011	Proiect aprobat Proiect aprobat
		Elaborarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.78-XV din 18 martie 2004 privind produsele alimentare	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Trimestrul III, 2011	Proiect aprobat
		Elaborarea proiectului de lege cu privire la modificarea și completarea Legii nr.221-XVI din 19 octombrie 2007 privind activitatea sanitar – veterinară	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Trimestrul III, 2011	Proiect aprobat

1	2	3	4	5	6
		Elaborarea Ghidului privind efectuarea controlului fitosanitar	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Trimestrul IV, 2013	Ghid aprobat
		Acreditarea laboratoarelor în domeniul fitosanitar și control semincer conform standardelor ISO 9001; ISO 17025	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Trimestrul II, 2012	3 laboratoare acreditate
230.	Reformarea instituțiilor implicate în cercetări agricole prin optimizarea și reorganizarea acestora și consolidarea formării profesionale a specialiștilor în domeniu	Elaborarea proiectului de hotărâre a Guvernului cu privire la reorganizarea instituțiilor de cercetări științifice cu profil agrar	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Trimestrul IV, 2012	Proiect aprobat
		Elaborarea și promovarea proiectului de lege privind extensiunea rurală	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
		Organizarea și desfășurarea, în comun cu Agenția Națională de Dezvoltare Rurală (ACSA), a unui curs de perfecționare continuă pentru producătorii agricoli	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Trimestrul I, 2011	20 producători agricoli instruiți
		Elaborarea și promovarea proiectului Strategiei de dezvoltare a serviciilor de extensiune rurală pentru anii 2012-2021	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Trimestrul I, 2012	Proiect aprobat
231.	Valorificarea deplină a oportunităților oferite de Preferințele Comerciale Autonome acordate de UE și negocierea Acordului de Comerț Liber Aprofundat Cuprinzător între RM și UE, inclusiv realizarea recomandărilor UE pentru siguranța produselor de origine animală și admiterea exportului de produse de origine animală	Perfecționarea mecanismului activității Serviciului Vamal cu autoritățile competente, conform principiilor stipulate în Convenția internațională privind armonizarea controalelor mărfurilor la frontieră, semnată la Geneva la 21 octombrie 1982	Ministerul Finanțelor; Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Trimestrul IV, 2011	Mecanismul activității Serviciului Vamal perfecționat
		Identificarea necesităților pentru reconstrucția punctelor de control la frontieră	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Trimestrul IV, 2012	Analiză efectuată
		Evaluarea activității laboratoarelor de încercări a produselor alimentare și consolidarea acestora pentru testarea produselor de origine animală și non-animală	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Trimestrul IV, 2012	2 laboratoare renovate și funcționale
		Elaborarea proiectului de hotărâre a Guvernului cu privire la crearea fondului de promovare a exportului de vinuri pentru facilitarea utilizării cotelor oferite în cadrul Acordului de Parteneriat și Cooperare	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare; Ministerul Economiei; Ministerul Finanțelor	Trimestrul I, 2012	Proiect aprobat
		Crearea și consolidarea centrului informațional de marketing agricol	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Trimestrul II, 2014	Centru informațional de marketing agricol creat și funcțional
232.	Negocierea și implementarea Acordului dintre Republica Moldova și UE privind protejarea indicațiilor geografice. Încurajarea industriilor naționale în vederea dezvoltării sistemului național de obiecte de proprietate intelectuală private și de stat, care urmează a fi protejate peste hotare		Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Trimestrul IV, 2013	Acord semnat
233.	Armonizarea legislației în scopul obținerii statutului de țară terță înregistrată, eligibilă pentru facilitarea accesului majorității produselor agricole pe piața UE		Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Trimestrul IV, 2014	Lista produselor permise exportului în UE aprobată
234.	Introducerea unui sistem de alertă referitor la siguranța produselor alimentare, inclusiv accesarea Sistemului Rapid de Alertă pentru Alimente și Furaje al UE	Elaborarea Sistemului de Alertă în domeniul fitosanitar	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Trimestrul IV, 2012	Sistem de alertă funcțional
235.	Elaborarea unui sistem de informare privind situația epizootică din țară și asigurarea unui nivel adecvat de supraveghere și control asupra bolilor		Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare;	Trimestrul II, 2011	Sistem informațional al managementului supravegherii sanitar-veterinare la nivel național

1	2	3	4	5	6
	la animale		Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor		funcțional
236.	Direcționarea subvențiilor destinate producătorilor agricoli spre domenii cu un potențial de producție cu valoare adăugată înaltă și sporirea productivității și competitivității în agricultură	Elaborarea proiectului de hotărâre a Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind utilizarea mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Trimestrul I, 2014	Proiect aprobat anual
		Subvenționarea dobânzii la credite în mărime de 85% la procurarea animalelor de prăsilă pe un termen de 2 ani și la procurarea utilajului tehnologic pe un termen de 5 ani	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Trimestrul I, 2014	Număr de beneficiari
		Subvenționarea activităților investiționale legate de crearea unităților de procesare, manipulare și păstrare a producției agricole, dotarea cu tehnică și utilaj agricol, crearea infrastructurii de colectare a produselor agricole, asigurarea cu materie primă agricolă, înființarea plantațiilor multianuale, unităților de producere a materialului semincer, săditor și reproductiv	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Trimestrul IV, 2014	Numărul beneficiarilor de subvenții
		Elaborarea proiectului de hotărâre a Guvernului privind crearea terminalului de cereale furajere pentru asigurarea cu furaje a complexelor de producere a cărnii de porc și întreprinderilor avicole	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Trimestrul IV, 2013	Proiect aprobat
		Crearea structurilor integrate de producere, achiziție și prelucrare/procesare a materiei prime de origine animală și vegetală	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Trimestrul II, 2013	3 structuri integrate create
		Atragerea investițiilor în dezvoltarea Centrului Agroalimentar, piețelor regionale și locale	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Trimestrul IV, 2011	Centrul Agroalimentar creat și funcțional
F. Infrastructură și transport					
	Obiective:				Indicatori de impact
	• Liberalizarea și dezvoltarea piețelor de transport. • Reabilitarea și modernizarea infrastructurii de transport, în special a infrastructurii drumurilor și conectarea la rețelele paneuropene. • Gestionarea responsabilă și eficientă a sistemului de transport, dezvoltarea și modernizarea transportului de mărfuri și pasageri. • Implementarea auditului rutier obligatoriu, sporirea securității traficului rutier și reducerea numărului de accidente rutiere. • Promovarea Republicii Moldova ca țară de tranzit și alinierea transportului autohton la condițiile europene de transport. • Asigurarea securității energetice și promovarea eficienței energetice în toate sectoarele economiei. • Dezvoltarea sectorului construcțiilor și promovarea tehnologiilor moderne în domeniu.				Numărul accidentelor rutiere înregistrate în 2014 mai mic cu 20 procente față de anul 2010; Numărul accidentelor rutiere comise din cauza consumului de alcool sau excesului de viteză în 2014 mai mic cu 50 procente comparativ cu 2010; Numărul accidentelor rutiere înregistrate, comise din cauza defecțiunilor tehnice ale autovehiculelor în 2014 mai mic cu 50 procente comparativ cu 2010; Sporirea ponderii surselor de energie regenerabilă din total în mediu cu 0,5-1 punct procentual pe an; Creșterea eficienței energetice în mediu cu 1,8-2% anual; Atingerea ponderii de utilizare a energiei alternative în anul 2015 până la 10 procente
237.	Dezvoltarea unui spațiu de transport și comunicații la nivel național, conectat la nivel regional și european		Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor	Trimestrul III, 2011	Indicatori de rezultat Conectarea legăturii de comunicare TACHO net
238.	Elaborarea strategiilor de dezvoltare a piețelor de transport și comunicații, bazate pe politicile și recomandările UE în domeniu		Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor	Trimestrul IV, 2012	Proiecte aprobate

1	2	3	4	5	6
239.	Asigurarea continuității investițiilor capitale pe termen mediu și contribuirea la creșterea capacităților financiare ale autorităților locale, în special în vederea menținerii rețelelor locale de drumuri	Reabilitarea drumurilor în conformitate cu Planul privind implementarea Strategiei Infrastructurii Transportului Terestru	Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor	Trimestrul IV, 2014	Kilometri de drumuri reabilitați
240.	Consolidarea capacităților Fondului rutier și creșterea continuă a ponderii lui în PIB		Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor; Ministerul Finanțelor	Trimestrul IV, 2011	Creșterea ponderii Fondului rutier în PIB minimum 1,5 procente; 65% din volumul total al accizelor la produsele petroliere supuse accizelor – 2011; 80% din volumul total al accizelor la produsele petroliere supuse accizelor – 2012
241.	Promovarea parteneriatului public-privat în reabilitarea, modernizarea, construcția și menținerea infrastructurii de transport, inclusiv prin oferirea posibilității de concesionare a lucrărilor publice către companiile internaționale care pot să asigure finanțarea unor proiecte de infrastructură de calitate cu posibilitatea prelevării ulterioare de plăți pentru utilizarea infrastructurii		Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor	Trimestrul IV, 2013	Modernizarea drumului M21 Chișinău – Dubăsari la frontiera cu Ucraina, km 6-15; Reabilitarea drumului R3 Chișinău – Basarabeasca, sectorul Hîncești – Cimișlia
242.	Creșterea securității traficului rutier prin implementarea tehnologiilor moderne de întreținere și reparație a drumurilor și asigurarea respectării regulilor de circulație, inclusiv prin introducerea sistemelor moderne de gestionare a traficului rutier	Elaborarea și aprobarea actelor legislative și normative în domeniul transportului auto	Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor	Trimestrul III, 2013	8 proiecte aprobate
		Amplasarea sistemelor automatizate de supraveghere a traficului rutier pe drumurile naționale ce asigură legăturile internaționale ale țării, pe sectoarele cu o frecvență înaltă de accidente rutiere	Ministerul Afacerilor Interne	Trimestrul IV, 2014	Număr de sisteme instalate
		Dotarea unităților de poliție cu aparate etilotest cu memorie fiscală și imprimantă portabilă, precum și dispozitive mobile de apreciere a vitezei de deplasare a mijloacelor de transport	Ministerul Afacerilor Interne	Trimestrul IV, 2014	Unități dotate
		Dotarea poliției rutiere cu laborator mobil de verificare a calității lucrărilor de reparație și testare tehnică a autovehiculelor	Ministerul Afacerilor Interne	Trimestrul IV, 2014	Laborator funcțional
243.	Implementarea tehnologiilor moderne de întreținere și reparație a infrastructurii rutiere pentru îmbunătățirea stării drumurilor	Utilizarea bitumului modificat la producerea mixturilor asfaltice pentru majorarea termenului de serviciu a îmbrăcămintei rutiere; reabilitarea drumurilor cu implementarea tehnologiilor de reciclare a sistemelor rutiere existente	Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor	Trimestrul IV, 2014	Kilometri de drum reabilitați cu utilizarea bitumului modificat
244.	Liberalizarea și dezvoltarea concurenței pe piața serviciilor de transport feroviar, examinarea posibilității concesionării căilor ferate către sectorul privat	Restructurarea ÎS „Calea Ferată din Moldova”	Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor	Trimestrul II, 2012	Întreprindere restructurată
		Asigurarea transparenței și echității în aplicarea tarifelor la serviciile prestate de ÎS „Calea Ferată din Moldova”		Trimestrul IV, 2011	Lista tarifelor publicată
		Implementarea și executarea proiectului liniei de cale ferată Cahul-Giurgiulești	Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor	Trimestrul IV, 2011	Lucrări finisate
245.	Dezvoltarea transportului naval, extinderea flotei comerciale navale și dezvoltarea continuă a sistemului de porturi în Republica Moldova	Extinderea capacităților complexului portuar Giurgiulești pentru a crește volumul mărfurilor transportate și prelucrate	Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor	Trimestrul IV, 2014	Volumul mărfurilor în creștere
		Aprobarea proiectului hotărârii Guvernului cu privire la atribuirea terenului de pe malul râului Prut Întreprinderii de Stat ”Portul Fluvial Ungheni” în vederea amenajării cheurilor pentru prelucrarea mărfurilor transportate prin intermediul transportului naval și asigurarea staționării navelor de pasageri înainte de prelucrare în Portul de pasageri Giurgiulești	Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor	Trimestrul III, 2011	Proiect aprobat

1	2	3	4	5	6
		Aderarea Republicii Moldova la Memorandumul de înțelegere pentru controlul statului portului în regiunea Mării Negre	Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor; Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	Trimestrul IV, 2013	Memorandum semnat
246.	Crearea unei piețe libere a serviciilor aeriene, demonopolizarea serviciilor de deservire și atragerea companiilor aeriene low-cost (cu preț redus la biletele de avion), aderarea la Spațiul European Aviatc Comun	Elaborarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii aviației civile nr.1237-XIII din 9 iulie 1997	Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
247.	Stimularea și susținerea operatorilor aerieni în scopul valorificării oportunităților de transformare a aeroporturilor internaționale în hub-uri regionale prin majorarea traficului de pasageri și mărfuri și aplicarea unor metode mai eficiente de atragere a investițiilor private în domeniu		Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor	Trimestrul IV, 2012	Majorarea traficului de pasageri și mărfuri transportate
248.	Crearea cadrului instituțional eficient și independent în domeniul reglementării siguranței zborurilor		Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor	Trimestrul IV, 2011	Cadru instituțional creat
249.	Diversificarea surselor de aprovizionare cu energie primară	Construcția conductei de interconectare a sistemelor de transport gaze ale Republicii Moldova și României pe direcția Ungheni – Iași	Ministerul Economiei	Trimestrul IV, 2013	Gazoduct construit
		Negocierea acordului de amenajare a depozitelor subterane pentru înmagazinarea gazelor naturale pe teritoriul României (Roman, Mărgineni), luând în considerare construcția gazoductului de interconexiune Ungheni – Iași	Ministerul Economiei	Trimestrul IV, 2013	Acord semnat
		Finalizarea construcției pe teritoriul Republicii Moldova a liniei electrice de interconexiune cu România LEA 110 kV Fălcu – Gotești	Ministerul Economiei	Trimestrul IV, 2011	3 km de linie electrică construită
		Semnarea Memorandumului de înțelegere între ÎS „Moldelectrica” Republica Moldova și CN „Transelectrica” SA România privind construcția liniei electrice de interconexiune cu România LEA 400 kV Bălți – Suceava	Ministerul Economiei	Trimestrul I, 2011	Memorandum semnat
		Efectuarea lucrărilor de proiectare a construcției liniei electrice de interconexiune cu România LEA 400 kV Bălți – Suceava și elaborarea actelor normative de rigoare	Ministerul Economiei	Trimestrul I, 2012	Lucrări de proiectare executate
		Încheierea Memorandumului de înțelegere privind exploatarea și întreținerea liniei LEA 400 kV Vulcănești-Isaccea între CN Transelectrica SA România și ÎS „Moldelectrica” Republica Moldova	Ministerul Economiei	Trimestrul I, 2011	Memorandum semnat
		Asigurarea funcționării LEA 400 kV Vulcănești-Isaccea și reutilizarea stației de transformare 400 kV Vulcănești	Ministerul Economiei	Trimestrul II, 2011	Linie funcțională; Stație reutilată
		Elaborarea proiectului de lege privind modificarea Legii energiei regenerabile nr.160-XVI din 12 iulie 2007, prin ajustarea acesteia la cerințele europene	Ministerul Economiei	Trimestrul III, 2011	Proiect aprobat
		Elaborarea Planului de acțiuni pentru utilizarea surselor de energie regenerabilă și a Planului de acțiuni privind producerea de combustibil solid pentru încălzire în localitățile rurale aprobate	Ministerul Economiei	Trimestrul IV, 2011	Planul de acțiuni pentru utilizarea surselor de energie regenerabilă și Planul de acțiuni privind producerea de combustibil solid pentru încălzire în localitățile rurale aprobate
250.	Interconectarea sistemului electroenergetic al Republicii Moldova la rețeaua europeană a operatorilor de sistem și de transport al energiei electrice ENSTO-E1	Modernizarea sistemului de dispecerat și comunicații al ÎS „Moldelectrica”	Ministerul Economiei	Trimestrul IV, 2011	Sistem modernizat funcțional
251.	Promovarea conservării energiei, în special prin elaborarea și susținerea financiară a programelor de reabilitare	Efectuarea auditelor energetice ale clădirilor publice și certificarea acestora sub aspectul performanței energetice	Ministerul Economiei; Ministerul	Trimestrul IV, 2012	10 audite energetice efectuate

1	2	3	4	5	6
	termică a edificiilor		Dezvoltării Regionale și Construcțiilor		
		Reabilitarea blocurilor locative	Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor	Trimestrul IV, 2014	300 blocuri locative verificate; Numărul blocurilor reabilite
		Modificarea cadrului normativ existent prin implementarea standardelor europene și internaționale în domeniul performanței energetice a clădirilor	Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor	Trimestrul II, 2013	Legislație modificată
		Crearea infrastructurii necesare în domeniul performanței energetice a clădirilor	Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor	Trimestrul IV, 2014	Program electronic pentru calculul performanței energetice a clădirilor elaborat; Sistem electronic de înregistrare centralizată a certificatelor de performanță energetică a clădirilor creat; Pagină-web oficială în domeniul performanței energetice a clădirilor pentru înregistrarea și difuzarea informațiilor publice creată
		Implementarea proiectelor de promovare a eficienței energetice și utilizare a resurselor regenerabile de energie în instituțiile publice, acordând prioritate școlilor, grădinițelor, spitalelor și altor clădiri de menire socială	Ministerul Economiei; Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor	Trimestrul IV, 2011	10 proiecte implementate
		Consolidarea procedurilor de etichetare energetică	Ministerul Economiei	Trimestrul IV, 2013	Proiect aprobat; Campanie informațională desfășurată; 100 procente aparate electrocasnice comercializate etichetate
252.	Asigurarea viabilității și posibilității de dezvoltare a sistemului termoelectric prin restructurarea economică, instituțională și tehnică a acestuia	Elaborarea studiului privind necesitățile investiționale pe termen scurt și lung pentru sectorul termoelectric din mun. Chișinău	Ministerul Economiei	Trimestrul IV, 2011	Studiu elaborat
		Elaborarea conceptului reformei instituționale, inclusiv prin reglementarea datoriilor în complexul termoelectric al mun. Chișinău	Ministerul Economiei	Trimestrul IV, 2014	Concept elaborat
253.	Asigurarea funcționalității Agenției pentru Eficiență Energetică și crearea Fondului pentru eficiență energetică	Elaborarea proiectului hotărârii Guvernului privind aprobarea Regulamentului Fondului pentru eficiență energetică	Ministerul Economiei	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
254.	Reducerea intensității energetice și a consumului de energie în toate domeniile economiei naționale prin aprobarea și implementarea Programului național de eficiență energetică 2020	Aprobarea Programului Național pentru eficiență energetică 2011-2020	Ministerul Economiei	Trimestrul I, 2011	Program aprobat
		Elaborarea legislației secundare de punere în aplicare a Legii nr.142-XVII din 2 iulie 2010 cu privire la eficiența energetică	Ministerul Economiei	Trimestrul IV, 2012	3 proiecte aprobate
255.	Elaborarea strategiei de dezvoltare a sectorului construcțiilor		Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor	Trimestrul IV, 2013	Proiect aprobat
256.	Susținerea producerii materialelor de construcție în conformitate cu standardele europene, inclusiv cu normele și standardele de mediu și de protecție a sănătății ale Uniunii Europene; susținerea implementării la întreprinderile de producere a materialelor de construcție a sistemelor de management al calității	Elaborarea Regulamentului privind atestarea conformității produselor pentru construcții, precum și adoptarea standardelor europene conexe la Directiva Consiliului Comunității Europene 89/106/CEE din 21 decembrie 1988 privind produsele pentru construcții	Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor	Trimestrul IV, 2013	Regulament aprobat; 400 standarde europene adoptate
257.	Dezvoltarea infrastructurii calității în construcții cu atragerea asistenței externe, inclusiv pentru crearea și dotarea tehnică a laboratoarelor de încercări în scopul evaluării conformității produselor pentru construcții	Elaborarea programului investițional de dezvoltare a industriei materialelor de construcție pe anii 2011-2015 și atragerea investițiilor pentru realizarea proiectelor investiționale	Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor	Trimestrul IV, 2011	Program aprobat

1	2	3	4	5	6
258.	Facilitarea implementării inovațiilor și tehnologiilor noi în construcții, prin reformarea sistemului de reglementare tehnică a construcțiilor și implementarea standardelor de performanță în construcții	Elaborarea programului de reformă a sistemului de documente normative în construcții	Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor	Trimestrul II, 2012	Program aprobat
		Adoptarea și implementarea Eurocodurilor (standardelor europene pentru proiectarea structurilor)	Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor; Ministerul Economiei	Trimestrul IV, 2014	100 procente din Eurocoduri adoptate
		Adoptarea standardelor internaționale în domeniul construcțiilor	Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor; Ministerul Economiei	Trimestrul IV, 2014	50 procente din standardele relevante adoptate
G. Infrastructura calității, securitatea industrială și protecția consumatorilor					
	Obiective:				Indicatori de impact
	- Armonizarea integrală a reglementărilor specifice domeniilor economiei naționale cu cele europene și implementarea acestora la nivelul cerințelor din domeniile respective. - Intensificarea eforturilor pentru dezvoltarea Sistemului național de standardizare coerent cu Sistemul european de standardizare și Sistemul internațional de standardizare și consolidarea capacităților instituționale ale organismului național de standardizare. - Consolidarea Sistemului Național de Acreditare și dezvoltarea instituțională a Organismului Național de Acreditare privind ajustarea acestuia la exigențele europene, în scopul semnării Acordului de Recunoaștere Multilaterală (MLA) cu Cooperarea Europeană pentru Acreditare (EA). - Adoptarea și promovarea standardelor europene în domeniul metrologiei, în scopul implementării prevederilor europene privind cadrul instituțional, cadrul legal și cadrul normativ, precum și trasabilitatea măsurărilor, mijloacelor de măsurare și etaloanelor. - Asigurarea cadrului legal adecvat pentru protecția populației și mediului înconjurător de posibilele avarii la obiectele industriale periculoase și crearea condițiilor pentru îmbunătățirea activităților desfășurate în domeniul securității industriale. - Asigurarea unui nivel înalt de protecție a consumatorilor. - Consolidarea capacităților de supraveghere a pieței.				Volumul exporturilor în creștere cu 8 procente anual; Creșterea volumului mărfurilor exportate pe piețele europene în mediu cu 10 procente anual; Numărul de plângeri și adresări soluționate cu privire la drepturile consumatorilor
					Indicatori de rezultat
259.	Consolidarea capacităților instituțiilor cu funcții de reglementare și ale Organismului Național de Standardizare privind transpunerea legislației europene în legislația națională și adoptarea standardelor europene armonizate, astfel încât să se asigure criteriul de transpunere a standardelor europene armonizate în cele naționale la nivel de 50%	Elaborarea programelor naționale de standardizare anuale pentru perioada 2012-2014, bazate pe standardele europene armonizate Elaborarea proiectului de lege privind modificarea Legii nr.590-XIII din 22 septembrie 1995 cu privire la standardizare Elaborarea proiectului hotărârii Guvernului privind divizarea Institutului Național de Standardizare și Metrologie în două entități independente: Institutul Național de Standardizare și Institutul Național de Metrologie	Ministerul Economiei Ministerul Economiei Ministerul Economiei	Trimestrul I, 2014 Trimestrul IV, 2011 Trimestrul IV, 2012	4 programe anuale aprobate Proiect aprobat Proiect aprobat
260.	Elaborarea planurilor de implementare în economia națională a reglementărilor tehnice naționale armonizate cu cele europene și monitorizarea realizării acestora	Elaborarea planurilor și a reglementărilor tehnice aplicabile domeniului combustibilului (benzină, motorină, cărbune, gaze) Adoptarea standardelor UE în vederea eliminării standardelor tehnice vechi (inclusiv standardele GOST pentru produse alimentare)	Ministerul Economiei Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare; Ministerul Economiei	Trimestrul IV, 2012 Trimestrul I, 2013	5 planuri de implementare aprobate; 4 proiecte aprobate Standarde alimentare adoptate conform cerințelor UE
261.	Intensificarea colaborării internaționale și europene în domeniul standardizării prin intermediul Organismului național de standardizare și instituțiilor implicate	Negocierea aderării Republicii Moldova la Institutul European de Standardizare în Telecomunicații Aderarea Organismului Național de Standardizare la Comisia Electrotehnică Internațională Aderarea Organismului Național de Standardizare la Comitetul European de Standardizare în Electrotehnică (CENELEC)	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor Ministerul Economiei Ministerul Economiei	Trimestrul IV, 2011 Trimestrul I, 2012 Trimestrul IV, 2014	Demers elaborat și prezentat Institutului European de Standardizare în Telecomunicații Decizia Comisiei Electronice Internaționale aprobată Decizia Comitetului European de Standardizare în Electrotehnică aprobată
262.	Dezvoltarea instituțională a Organismului Național de Acreditare prin ajustarea acestuia la exigențele europene	Modificarea Hotărârii Guvernului nr.1646 din 31 decembrie 2003 „Cu privire la crearea sistemului de acreditare în domeniul evaluării conformității produselor” în conformitate cu noua lege privind activitățile de acreditare și evaluare a conformității	Ministerul Economiei	Trimestrul III, 2012	Proiect aprobat

1	2	3	4	5	6
		Semnarea Acordului de Recunoaștere Multilaterală cu Cooperarea Europeană pentru Acreditare (EA MLA) de către Organismul Național de Acreditare din Republica Moldova	Ministerul Economiei	Trimestrul IV, 2014	Acord semnat
263.	Armonizarea cadrului legal și normativ național în domeniul metrologiei la practica europeană prin transpunerea directivelor europene bazate pe Noua Abordare în domeniul metrologiei	Elaborarea modificărilor și completărilor la Legea metrologiei nr.647-XIII din 17 noiembrie 1995	Ministerul Economiei	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
264.	Asigurarea cadrului normativ-tehnic adecvat, corelat cu practicile europene, care să stabilească cerințele de securitate pentru activitățile desfășurate în domeniul securității industriale	Ajustarea cadrului legislativ-normativ la prevederile Legii nr.803-XIV din 11 februarie 2000 privind securitatea industrială a obiectelor industriale periculoase, în redacție nouă, prin modificarea prevederilor Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008, Codului penal al Republicii Moldova nr.985-XV din 18 aprilie 2002, Codului subsolului al Republicii Moldova nr.3-XVI din 2 februarie 2009, Legii nr.451-XV din 30 iulie 2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător și a Legii nr.461-XV din 30 iulie 2001 privind piața produselor petroliere	Ministerul Economiei	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
		Elaborarea proiectului hotărârii Guvernului privind modul de instruire și atestare a personalului agenților economici care desfășoară activități în domeniul securității industriale	Ministerul Economiei	Trimestrul III, 2012	Proiect aprobat
265.	Elaborarea și implementarea cadrului legal, care rezultă din punerea în aplicare în UE a legislației comunitare referitor la înregistrarea, evaluarea conformității, permisiunea și limitarea substanțelor chimice		Ministerul Economiei	Trimestrul II, 2013	Proiect de lege privind înregistrarea, evaluarea conformității, permisiunea și limitarea substanțelor chimice aprobat
266.	Dezvoltarea cadrului legislativ în domeniul protecției consumatorilor prin transpunerea acquis-ului referitor la protecția consumatorilor în legislația națională	Elaborarea proiectului de lege privind clauzele abuzive din contractele încheiate între comercianți și consumatori armonizat cu Directiva Consiliului 13/93/CEE din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii	Ministerul Economiei	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
		Elaborarea proiectului de lege pentru transpunerea Directivei nr.85/374/CEE din 25 iulie 1985 privind răspunderea producătorului, publicată în Jurnalul Oficial al Comunității Europene (JOCE) nr.L210 din 7 august 1985, modificată și completată prin Directiva nr.1.999/34/CE a Parlamentului European și a Consiliului, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene (JOCE) nr.L141 din 4 iunie 1999	Ministerul Economiei	Trimestrul II, 2012	Proiect aprobat
		Elaborarea proiectului de lege privind transpunerea Directivei 2008/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind contractele de credit pentru consumatori și de abrogare a Directivei 87/102/CEE a Consiliului	Ministerul Economiei	Trimestrul IV, 2014	Proiect aprobat
		Actualizarea Strategiei Naționale în domeniul protecției consumatorilor pentru perioada 2008-2012	Ministerul Economiei	Trimestrul IV, 2012	Proiect aprobat
267.	Consolidarea capacității instituționale în domeniul protecției consumatorilor, inclusiv prin crearea, până la 1 ianuarie 2012, a Agenției Naționale pentru Protecția Consumatorilor, cu transferul către aceasta a tuturor funcțiilor și atribuțiilor de control ce țin de apărarea drepturilor și siguranței consumatorilor; elaborarea și aplicarea bazei normative necesare. Această instituție va fi creată pentru protejarea consumatorului de rînd	Elaborarea proiectului hotărârii Guvernului cu privire la crearea Agenției Naționale pentru Protecția Consumatorilor	Ministerul Economiei	Trimestrul IV, 2011	Agentie funcțională
268.	Consolidarea capacităților de supraveghere a pieței și instituirea mecanismului de coordonare a activității de supraveghere a pieței la nivel național	Elaborarea proiectului legii privind supravegherea pieței, armonizată cu Regulamentul CE 765/2008 de stabilire a cerințelor de acreditare și de supraveghere a pieței în ceea ce privește comercializarea produselor	Ministerul Economiei	Trimestrul IV, 2013	Proiect aprobat
		Crearea mecanismului de colaborare și coordonare a activității de supraveghere a pieței la	Ministerul Economiei	Trimestrul IV,	Mecanism instituit

1	2	3	4	5	6
		nivel național dintre organele de supraveghere, organele vamale și alte organe interesate		2014	
269.	Revizuirea și dezvoltarea sistemului național de laboratoare pentru testarea inofensivității și calității produselor plasate pe piață, în particular a produselor alimentare	Implementarea cerinței de acreditare a laboratoarelor de încercări la standardele internaționale, în special la cerințele ISO 17025	Ministerul Economiei	Trimestrul IV, 2014	Numărul laboratoarelor acreditate
		Dotarea laboratoarelor cu echipamentele și mijloacelor tehnice necesare	Ministerul Economiei	Trimestrul IV, 2014	Numărul laboratoarelor dotate
H. Tehnologia informației și comunicații					
	Obiective:				Indicatori de impact
	- Dezvoltarea sectorului TIC pentru crearea bazei transformării Republicii Moldova într-o societate bazată pe cunoaștere. - Accelerarea procesului de e-transformare în vederea susținerii agendei de integrare europeană a Republicii Moldova. - Promovarea instrumentarului TIC și implementarea lui pentru o mai bună guvernare, educație și cercetare, sănătate publică, diversificare a conținutului electronic și digitalizare a patrimoniului cultural, dezvoltare a comerțului electronic. - Liberalizarea și dezvoltarea piețelor de comunicații. - Dezvoltarea infrastructurii de comunicații (electronice și poștale) integrate și eficiente, orientate spre creșterea competitivității economiei naționale și asigurarea accesului tuturor categoriilor de utilizatori la serviciile societății informaționale.				Creșterea volumului total al vânzărilor în sectorul TIC cu 8 mlrd. lei pînă în anul 2014; Creșterea pînă la sfîrșitul anului 2014 a volumului exportului produselor și serviciilor TIC cu 450 mil. dolari SUA; Guvernare mai transparentă și eficientă, sectoarele învățămîntului și ocrotirii sănătății modernizate, patrimoniul cultural disponibil on-line, comerțul electronic practicat în masă; Atingerea 20 procente a ratei de penetrare a Internetului în bandă largă la punctele mobile, 20 procente penetrare a Internetului în bandă largă la punctele fixe către finele anului 2013; Un multiplex DVB-T (TV digital) cu acoperire națională (70 procente) funcțional în 2012; Disponibilitatea accesării în orice localitate a Internetului în bandă largă prin intermediul cel puțin a doi furnizori de servicii de comunicații electronice către 2014
					Indicatori de rezultat
270.	Asigurarea unui cadru juridic, fiscal și de reglementare de natură să impulsioneze planurile de dezvoltare la nivelul societății informaționale, cu prioritate a celor din infrastructură și serviciile electronice	Elaborarea proiectelor hotărîrilor de Guvern cu privire la implementarea serviciilor de comunicații electronice de acces la Internet în bandă largă în banda de frecvență 3,4-3,8 GHz și 2,5-2,69 GHz	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Trimestrul IV, 2011	Proiecte aprobate
271.	Eficientizarea gestionării spectrului electromagnetic, spațiului .md și resurselor de numerotare în vederea creării oportunităților investiționale și de dezvoltare a serviciilor infocomunicaționale	Elaborarea Strategiei de gestionare eficientă a spectrului de frecvențe radio în concordanță cu directivele UE	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
		Elaborarea Programului de trecere de la IPv4 la IPv6	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Trimestrul IV, 2012	Program aprobat
		Elaborarea Programului de implementare a portabilității numerelor în Republica Moldova	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Trimestrul II, 2011	Program aprobat
272.	Armonizarea legislației interne cu acquis-ul comunitar și preluarea standardelor europene în următoarele direcții prioritare: comunicații electronice și poștale; comerțul și semnătura electronică;	Aprobarea proiectului legii poștei	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Trimestrul I, 2011	Proiect aprobat
		Definitivarea și aprobarea Legii cu privire la Strategia de dezvoltare a comunicațiilor poștale	Ministerul Tehnologiei	Trimestrul I, 2011	Proiect aprobat

1	2	3	4	5	6
	serviciile societății informaționale		Informației și Comunicațiilor		
		Aprobarea proiectului hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulilor privind prestarea serviciilor poștale	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Trimestrul I, 2012	Proiect aprobat
		Elaborarea proiectului de lege pentru modificarea Legii comunicațiilor electronice nr.241-XVI din 15 noiembrie 2007 în concordanță cu directivele UE	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Trimestrul I, 2011	Proiect aprobat
		Modificarea legislației Republicii Moldova cu privire la documentul electronic și semnătura digitală. Armonizarea cadrului normativ intern cu Directiva 1999/93/CE a Parlamentului European și a Consiliului Europei din 13 decembrie 1999 privind cadrul comunitar pentru semnăturile electronice prin adoptarea Legii privind semnătura electronică și documentul electronic	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Trimestrul I, 2012	Proiecte aprobate
		Ajustarea legislației naționale privind anumite aspecte juridice ale serviciilor societății informaționale, în special ale comerțului electronic, pe piața internă la recomandările Directivei 2000/31/CE privind comerțul electronic a Parlamentului European și a Consiliului Europei	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Trimestrul III, 2011	Proiecte aprobate
273.	Adoptarea foii de parcurs privind e-transformarea ca platformă de dezvoltare în bază de inovație, cunoaștere și tehnologie	Elaborarea și aprobarea Strategiei Naționale de e-Transformare	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor; Cancelaria de Stat	Trimestrul II, 2012	Proiect aprobat
274.	Implementarea și asigurarea mecanismelor de funcționare a Serviciului Universal de acces la mijloacele de comunicare și informare	Elaborarea și aprobarea Programului Național de implementare a Serviciului universal	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, ANRCETI	Trimestrul IV, 2011	Program aprobat
		Elaborarea proiectului de lege privind organizarea și funcționarea Sistemului național unic pentru apelurile de urgență 112	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
275.	Extinderea accesului la infrastructura de comunicații electronice de bandă largă pentru comunitățile rurale	Efectuarea unui studiu de fezabilitate vizând utilizarea infrastructurii alternative (drumurilor, căilor ferate, liniilor energetice, canalizării, rețelelor de termoficare, apeductelor etc.) pentru construirea rețelelor de comunicații electronice	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Trimestrul III, 2011	Studiu efectuat; Concluzii și recomandări elaborate
		Elaborarea Regulamentului privind utilizarea infrastructurii alternative pentru instalarea rețelelor de comunicații electronice	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor; Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor	Trimestrul IV, 2012	Regulament aprobat
276.	Sporirea gradului de penetrare a calculatoarelor în gospodăriile casnice și instituțiile de învățământ		Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Trimestrul IV, 2014	Ponderea gospodăriilor casnice și a instituțiilor de învățământ echipate cu calculatoare
277.	Implementarea parteneriatului public-private pentru e-transformare și atragerea investițiilor locale și străine în domeniul TIC		Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor; Cancelaria de Stat	Trimestrul IV, 2014	Numărul de proiecte implementate în baza parteneriatului public-privat; Numărul de servicii lansate
278.	Asigurarea liberei concurențe pe piața comunicațiilor electronice	Impunerea obligațiilor specifice preventive furnizorilor desemnați cu putere semnificativă pe piețele relevante	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Trimestrul IV, 2011	Numărul furnizorilor cărora le-au fost impuse obligații preventive
279.	Reformarea S.A. „Moldtelecom”, asigurând accesul echitabil și transparent la infrastructură pentru toți actorii de pe piață		Ministerul Economiei	Trimestrul III, 2012	SA „Moldtelecom” reformată

1	2	3	4	5	6
280.	Promovarea utilizării tehnologiilor moderne în comunicațiile electronice	Dezvoltarea cadrului de reglementare pentru crearea oportunităților de implementare a rețelelor NGN	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Trimestrul IV, 2012	Reglementări aprobate
281.	Modernizarea sistemului educațional în domeniul TIC prin îmbunătățirea standardelor educaționale, crearea de parteneriate cu companiile private, centre de excelență și laboratoare inovatoare		Ministerul Educației; Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Trimestrul III, 2011	Curricula modificată
282.	Crearea parcurilor TI și de inovație pentru atragerea de investiții și tehnologii, încurajarea lansării și dezvoltării de companii noi		Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Trimestrul IV, 2012	Parc creat
283.	Promovarea și realizarea programelor și inițiativelor de cercetare și inovare în domeniul TIC, integrarea Republicii Moldova în piața globală de TIC și aplicarea standardelor și reglementărilor internaționale în domeniul vizat	Dezvoltarea standardizării și elaborarea reglementărilor tehnice în domeniul tehnologiei informației	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Trimestrul II, 2011	6 reglementări tehnice aprobate
		Dezvoltarea standardizării și elaborarea reglementărilor tehnice în domeniul comunicațiilor electronice și poștale	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Trimestrul IV, 2011	4 reglementări aprobate
284.	Dezvoltarea și promovarea capacității de export a sectorului TIC	Elaborarea Planului de acțiuni pentru promovarea capacității de export a sectorului TIC	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Trimestrul IV, 2012	Plan aprobat

III. ADMINISTRAȚIE RESPONSABILĂ ȘI EFICIENTĂ

A. Reforma administrației publice centrale

1.2. Reforma administrației publice centrale					Indicatori de impact
	Obiective: - Restructurarea profundă a administrației publice centrale în vederea creării unui cadru instituțional eficient, funcțional și durabil, dedicat supremației legii și acordării unor servicii publice calitative populației. - Asigurarea unui proces decizional transparent, echitabil, eficient și eficient. - Transformarea guvernării și creșterea performanței administrației publice, inclusiv prin TIC; desconcentrarea serviciilor publice prin reducerea birocrăției. - Implementarea guvernării electronice și a serviciilor electronice pentru cetățeni. - Dezvoltarea unui serviciu public meritocratic, format din funcționari publici recrutați, evaluați și promovați în baza calităților profesionale și performanței în îndeplinirea sarcinilor de serviciu.				Planul de acțiuni al Guvernului realizat în proporție de 80 procente; 80 procente din politicile publice noi consultate cu societatea civilă; Reducerea timpului aferent răspunsurilor la petiții cu 50 procente; Ponderea angajărilor prin concurs a funcționarilor publici de 100 procente
					Indicatori de rezultat
285.	Restructurarea ministerelor, agențiilor și altor instituții subordonate Guvernului în vederea lichidării autorităților publice cu un grad redus de eficiență, optimizării activităților funcționale și reducerii cheltuielilor administrative	Analiza activității Casei Naționale de Asigurări Sociale, delimitarea clară a funcțiilor și atribuțiilor autorităților publice de elaborare și implementare a politicilor sociale în vederea îmbunătățirii relațiilor de cooperare în implementarea politicilor sectoriale	Cancelaria de Stat; Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Casa Națională de Asigurări Sociale	Trimestrul III, 2013	Propuneri de delimitare a funcțiilor și atribuțiilor autorităților publice în domeniu
		Analiza activității Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, delimitarea clară a funcțiilor și atribuțiilor autorităților publice în domeniul serviciilor medicale în vederea îmbunătățirii relațiilor de cooperare în implementarea acestora	Cancelaria de Stat; Ministerul Sănătății; Compania Națională de Asigurări în Medicină	Trimestrul III, 2013	Propuneri de delimitare a funcțiilor și atribuțiilor autorităților publice în domeniu
		Elaborarea proiectului de lege și a proiectului hotărârii Guvernului cu privire la transferul funcțiilor de elaborare a politicilor de stabilire a pensiilor pentru funcționarii publici cu statut special de la organele speciale către Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Apărării; Centrul pentru Combaterea Crimelor	Trimestrul IV, 2013	Proiecte aprobate

1	2	3	4	5	6
			Economice și Corupției; Serviciul Grăniceri		
		Elaborarea proiectului hotărârii Guvernului cu privire la modificarea și completarea unor acte normative prin care subdiviziunile de calculare a pensiilor pentru funcționarii publici cu statut special vor fi transferate de la organele speciale către Casa Națională de Asigurări Sociale	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Casa Națională de Asigurări Sociale; Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Apărării; Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției; Serviciul Grăniceri	Trimestrul III, 2014	Proiect aprobat
		Dezvoltarea cadrului normativ secundar cu privire la punerea în aplicare a Legii aviației civile nr.1237-XIII din 9 iulie 1997 și subordonarea Autorității Aeronautice Civile către Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor	Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor; Cancelaria de Stat	Trimestrul I, 2013	Proiecte aprobate
		Elaborarea proiectului hotărârii Guvernului cu privire la modificarea și completarea unor acte normative prin care instituțiile medicale specializate administrate de către organele speciale vor fi transferate de la organele speciale în administrarea Ministerului Sănătății	Ministerul Sănătății; Ministerul Afacerilor Interne; Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției; Serviciul Grăniceri	Trimestrul II, 2014	Proiect aprobat
286.	Continuarea procesului de reorganizare internă a autorităților administrative centrale în baza clarificării obiectivelor și evaluării resurselor disponibile autorității, în conformitate cu Planul de dezvoltare strategică	Reorganizarea Organizației de Promovare a Exportului din Moldova și elaborarea Regulamentului de organizare și funcționare a acesteia	Ministerul Economiei	Trimestrul II, 2012	Proiect aprobat de Guvern
		Elaborarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr.64-XII din 31 mai 1990 cu privire la Guvern și a proiectului hotărârii Guvernului privind reorganizarea Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției cu transferarea unor funcții către instituțiile subordonate Ministerului Finanțelor și Ministerului Afacerilor Interne și aprobarea Regulamentului acestuia	Cancelaria de Stat; Ministerul Justiției; Ministerul Finanțelor; Ministerul Afacerilor Interne	Trimestrul III, 2012	Proiecte aprobate
287.	Actualizarea programelor de dezvoltare strategică a fiecărui minister în conformitate cu noile provocări ale Politicii Europene de Vecinătate, Parteneriatului Estic și angajamentele viitorului Acord de asociere, precum și întreprinderea măsurilor concrete de implementare a acestora	Elaborarea programelor de dezvoltare strategică a autorităților administrației publice centrale pentru anii 2012-2015	Cancelaria de Stat; autoritățile publice centrale	Trimestrul IV, 2011	Programe de dezvoltare strategică pentru 16 ministere și 8 autorități administrative centrale aprobate
		Elaborarea programelor de dezvoltare strategică a instituțiilor subordonate autorităților administrației publice centrale pentru anii 2012-2015	Cancelaria de Stat; autoritățile publice centrale	Trimestrul IV, 2012	Programe de dezvoltare strategică pentru toate instituțiile subordonate aprobate
288.	Introducerea funcției de Secretar de Stat în ministere. Secretarul de Stat va fi un profesionist în domeniul respectiv și se va bucura de stabilitate în funcție, indiferent de schimbarea componenței Guvernului	Elaborarea conceptului cu privire la instituirea poziției de „secretar de stat”	Cancelaria de Stat	Trimestrul II, 2011	Concept elaborat
		Elaborarea proiectului de lege cu privire la instituirea poziției de „secretar de stat”	Cancelaria de Stat	Trimestrul III, 2011	Proiect aprobat
289.	Instituirea în cadrul Cancelariei de Stat a Corpului de Control al Primului Ministru pentru asigurarea implementării în timp util și conform		Cancelaria de Stat	Trimestrul II, 2011	Corp de Control funcțional

1	2	3	4	5	6
	unor standarde înalte de eficiență a responsabilităților puse în sarcina autorităților administrației publice centrale				
290.	Reformarea Academiei de Administrație Publică și racordarea statutului acesteia la celelalte instituții de învățământ superior	Elaborarea proiectului hotărârii Guvernului cu privire la organizarea și funcționarea Academiei de Administrație Publică Elaborarea unui nou statut al Academiei de Administrație Publică	Cancelaria de Stat Cancelaria de Stat; Academia de Administrație Publică	Trimestrul III, 2011 Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat Proiect aprobat
291.	Definitivarea și implementarea noii legi privind administrația publică centrală și a Codului de proceduri administrative	Revizuirea proiectului de lege cu privire la administrația publică centrală în corespundere cu practicile europene Elaborarea proiectului Codului de proceduri administrative	Cancelaria de Stat Cancelaria de Stat	Trimestrul II, 2011 Trimestrul I, 2012	Proiect aprobat Proiectul Codului aprobat
292.	Reglementarea organizării și procedurilor administrative, conform bunelor practici europene de descentralizare și desconcentrare, prin adoptarea unor noi acte legislative și normative cu privire la administrația publică centrală și procedurile administrative	Elaborarea proiectului legii cu privire la modificarea și completarea cadrului legislativ în vigoare potrivit prevederilor Codului de proceduri administrative	Cancelaria de Stat	Trimestrul II, 2013	Proiect aprobat
293.	Asigurarea transparenței procesului decizional, inclusiv prin publicarea tuturor proiectelor de decizii pe paginile Internet ale autorităților administrative centrale	Instituirea mecanismului de control al asigurării transparenței procesului decizional referitor la proiectele de decizii ale autorităților publice	Cancelaria de Stat	Trimestrul II, 2011	Mecanism funcțional
294.	Consolidarea platformelor de dialog și consultare a societății civile în formularea, implementarea, monitorizarea și evaluarea politicilor publice, în cadrul unui mecanism diversificat de instrumente (conferințe, mese rotunde, seminare, sedinte, afise pe pagina web a autorităților administrative centrale, analize și sondaje comune)	Crearea /actualizarea paginilor web ale autorităților publice, inclusiv prin introducerea funcționalității de plasare a comentariilor Introducerea obligativității publicării rapoartelor și organizarea unui dialog pe marginea acestora cu factorii interesați, inclusiv societatea civilă	Cancelaria de Stat; autoritățile publice centrale Autoritățile publice centrale; Cancelaria de Stat	Trimestrul IV, 2014 Trimestrul II, 2011	Numărul de documente plasate și consultate anual Numărul de rapoarte publicate; Numărul de rapoarte discutate
295.	Asigurarea accesului cetățenilor la informații publice, reducerea birocrăției și a cheltuielilor administrative prin aplicarea instrumentelor de guvernare electronică, inclusiv prin dezvoltarea și îmbunătățirea paginilor Internet ale autorităților administrative centrale și locale și informatizarea serviciilor publice	Elaborarea listelor informației și documentelor de interes public și plasarea acestora pe paginile web ale autorităților publice Revizuirea actelor normative ce conțin prevederi în domeniul accesului la informație, ajustându-le la rigorile Legii nr.982-XIV din 11 mai 2000 privind accesul la informație	Cancelaria de Stat; autoritățile publice centrale Cancelaria de Stat	Trimestrul II, 2011 Trimestrul IV, 2012	Numărul de rapoarte plasate și diseminate Proiecte aprobate
296.	Dezvoltarea și implementarea sistemelor de circulație a documentelor și actelor normative, inclusiv prin introducerea sistemelor de înregistrare, distribuție și monitorizare electronică a documentelor, precum și prin îmbunătățirea procesului de gestionare a petițiilor	Elaborarea Propunerii de Politici Publice cu privire la circulația documentelor și actelor normative Elaborarea proiectului actului normativ cu privire la introducerea sistemului de circulație a documentelor și actelor normative Implementarea sistemului de circulație a documentelor și actelor normative	Cancelaria de Stat Cancelaria de Stat Cancelaria de Stat	Trimestrul II, 2011 Trimestrul I, 2012 Trimestrul IV, 2012	Propunerea de Politică Publică aprobată Proiect aprobat Sistem funcțional
297.	Consolidarea capacităților funcționarilor publici în domeniul formulării și implementării politicilor publice, inclusiv prin implementarea mecanismului de analiză ex-ante a impactului politicilor publice	Elaborarea și promovarea proiectului actului normativ cu privire la aprobarea Regulamentului privind procedurile de elaborare, monitorizare și elaborare a politicilor publice Elaborarea proiectului legii cu privire la aducerea cadrului legislativ în vigoare în corespundere cu mecanismul de analiză ex-ante a politicilor publice Implementarea analizei ex-ante a politicilor publice în autoritățile publice centrale Acordarea asistenței metodologice și instruirea autorităților publice în formularea și implementarea politicilor publice, inclusiv în implementarea mecanismului de analiză ex-ante a impactului politicilor publice	Cancelaria de Stat Cancelaria de Stat Cancelaria de Stat Cancelaria de Stat	Trimestrul II, 2011 Trimestrul III, 2011 Trimestrul IV, 2014 Trimestrul IV, 2014	Proiect aprobat Proiect aprobat 30 propuneri de politici publice elaborate anual Numărul de persoane instruite anual

1	2	3	4	5	6
298.	Îmbunătățirea instrumentelor de colectare și diseminare a datelor cu privire la principalii indicatori pentru monitorizarea și evaluarea politicilor naționale, inclusiv prin publicarea statisticilor și bazelor de date	Elaborarea sistemelor de indicatori și bazei de date pentru monitorizarea și evaluarea politicilor publice și publicarea pe paginile web ale autorităților publice centrale	Cancelaria de Stat; autoritățile publice centrale	Trimestrul I, 2012	Rubrică cu indicatorii statistici relevanți creată și menținută în toate autoritățile publice centrale
		Crearea pe etape a noului sistem informațional statistic integrat	Biroul Național de Statistică	Trimestrul IV, 2014	Registru funcțional al unităților statistice; Sistem de metadate elaborat; Sistem de rapoarte electronice implementat
		Realizarea Recensământului general al populației	Biroul Național de Statistică	Trimestrul IV, 2014	Recensământ realizat
299.	Sporirea consecvenței în procesul decizional, a gradului de corelare a politicilor publice și resurselor bugetare prin introducerea bugetelor pe programe	Implementarea graduală a metodologiei bugetare pe bază de programe	Ministerul Finanțelor; autoritățile publice centrale	Trimestrul IV, 2013	Gradul de acoperire – 100 procente
		Racordarea strategiilor sectoriale de cheltuieli la planurile de acțiune prin metodologia cadrului bugetar pe termen mediu	Autoritățile publice centrale; Ministerul Finanțelor	Trimestrul II, 2012	Strategii sectoriale racordate la planurile de acțiune
300.	Consolidarea capacităților de analiză, monitorizare și evaluare a politicilor în ministerele de ramură și promovarea înțelegerii procesului de planificare strategică în mediul societății civile	Elaborarea noului document național de politici ca urmare a expirării Strategiei Naționale de Dezvoltare pe anii 2008-2011	Cancelaria de Stat; autoritățile publice centrale	Trimestrul IV, 2012	Proiect aprobat
		Îmbunătățirea mecanismului ex-post de analiză, monitorizare și elaborare a politicilor publice	Cancelaria de Stat	Trimestrul IV, 2012	Metodologie elaborată
		Comunicarea informației cu privire la calendarul de planificare strategică pe termen mediu	Autoritățile publice centrale	Trimestrul II, 2011	Informație diseminată
301.	Efectuarea unei analize ample a serviciilor publice prestate de autoritățile administrative centrale, identificarea serviciilor publice cu impact maxim asupra păturilor vulnerabile și a agenților economici	Elaborarea Raportului privind analiza serviciilor publice prestate contra plată de autoritățile administrației publice centrale	Cancelaria de Stat; autoritățile publice centrale	Trimestrul I, 2011	Raport elaborat
302.	Elaborarea și implementarea unui program de reformare complexă a serviciilor publice		Cancelaria de Stat; autoritățile publice centrale	Trimestrul IV, 2011	Program aprobat
303.	Introducerea standardelor minime de calitate pentru serviciile publice și a sistemului de indicatori de monitorizare/evaluare a calității lor, precum și a instrumentelor de depunere a reclamațiilor cu privire la serviciile publice prestate substandard	Elaborarea standardelor minime de calitate și a metodologiei pentru stabilirea tarifelor la serviciile publice	Cancelaria de Stat; autoritățile publice centrale	Trimestrul IV, 2011	Metodologie aprobată
		Asistență metodologică și instruirea funcționarilor publici privind introducerea standardelor minime de calitate pentru serviciile publice	Cancelaria de Stat; autoritățile publice centrale	Trimestrul IV, 2012	Numărul de persoane instruite
304.	Dezvoltarea metodologiei privind stabilirea transparentă și echitabilă a tarifelor la serviciile publice		Cancelaria de Stat	Trimestrul II, 2012	Metodologie aprobată
305.	Crearea Registrului de stat al serviciilor publice		Cancelaria de Stat; autoritățile publice centrale	Trimestrul III, 2012	Registru creat
306.	Creșterea calității serviciului public prin aplicarea inechivocă a practicii de angajare prin concurs a funcționarilor publici, instituționalizarea unui sistem de recrutare, evaluare și promovare, în bază de merit și competențe, precum și prin pedepsirea funcționarilor pentru performanțe reduse și comportament neonest	Elaborarea proiectului de act normativ privind aducerea în concordanță a cadrului normativ în vigoare cu Legea nr.158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public	Cancelaria de Stat	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
		Elaborarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public	Cancelaria de Stat	Trimestrul III, 2011	Proiect aprobat
		Elaborarea proiectului actului normativ pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr.201 din 11 martie 2009 „Privind punerea în aplicare a prevederilor Legii nr.158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public”	Cancelaria de Stat	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
		Elaborarea proiectului de act normativ privind sistemul informațional automatizat „Registru funcțiilor publice și al funcționarilor publici”	Cancelaria de Stat	Trimestrul II, 2012	Proiect aprobat

1	2	3	4	5	6
307.	Promovarea principiului mobilității în administrația publică pentru a stimula competiția și inovația, inclusiv prin aplicarea practicii de detașare		Cancelaria de Stat	Trimestrul IV, 2014	Numărul de funcționari detașați anual
308.	Promovarea sistemelor de management al performanței în domeniul resurselor umane din administrația publică prin implementarea standardelor ocupaționale	Instruirea/informarea factorilor implicați în realizarea procedurii de evaluare a performanțelor profesionale ale funcționarilor publici	Cancelaria de Stat; autoritățile publice centrale; autoritățile administrației publice locale	Trimestrul IV, 2014	460 persoane în anul 2011; 400 persoane în anul 2012; 340 persoane în anul 2013; 300 persoane în anul 2014
		Elaborarea sistemului de certificare în domeniul managementului resurselor umane a funcționarilor publici din subdiviziunile resurse umane	Cancelaria de Stat	Trimestrul III, 2014	Proiect aprobat
		Elaborarea Ghidului cu privire la sistemul de management al performanțelor autorităților publice	Cancelaria de Stat	Trimestrul IV, 2014	Ghid aprobat
309.	Adoptarea grilei noi de clasificare și gradare a funcțiilor publice, precum și reformarea sistemului de salarizare a funcționarilor publici în conformitate cu noua grilă, în vederea motivării și remunerării în funcție de competență, responsabilitate și performanță	Elaborarea proiectului de lege cu privire la Clasificatorul unic al funcțiilor publice	Cancelaria de Stat	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
		Elaborarea proiectului de act normativ pentru blocul informațional al Clasificatorului unic al funcțiilor publice	Cancelaria de Stat	Trimestrul III, 2011	Proiect aprobat
		Elaborarea proiectului de lege cu privire la salarizarea funcționarilor publici	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
		Elaborarea proiectului de act normativ pentru implementarea legii cu privire la salarizarea funcționarilor publici	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
		Implementarea noului sistem de salarizare a funcționarilor publici: I etapă II etapă III etapă	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Finanțelor; Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2011; Trimestrul IV, 2012; Trimestrul IV 2013	Proiect aprobat
310.	Instruirea cu regularitate și calitativă a funcționarilor publici, managerilor în administrația publică, precum și a angajaților cu funcții tehnice și administrative. Specializarea Academiei de Administrație Publică în domeniul perfecționării funcționarilor publici și a altor angajați în administrația publică centrală și locală	Elaborarea anuală a Comenzii de stat privind instruirea funcționarilor publici	Cancelaria de Stat; Academia de Administrație Publică	Trimestrul IV, 2014	Proiecte aprobate anual
		Instruirea personalului din autoritățile publice	Cancelaria de Stat; Academia de Administrație Publică	Trimestrul IV, 2014	Fiecare funcționar public instruit cel puțin 40 de ore anual
311.	Oferirea oportunităților de studii și stagieri pe termen scurt, mediu și lung, în instituții de învățământ de înalt prestigiu de peste hotare, menite să răspundă direct necesităților de perfecționare a funcționarilor publici		Cancelaria de Stat	Trimestrul IV, 2014	60 burse peste hotare
312.	Liberalizarea serviciilor de perfecționare a funcționarilor publici prin oferirea accesului sectorului de afaceri și a celui neguvernamental la prestarea acestor servicii	Implementarea comenzii de stat în domeniul instruirii funcționarilor publici în bază de concurs	Cancelaria de Stat	Trimestrul IV, 2014	100 procente de contracte realizate în bază de concurs
B. Descentralizare și autonomie locală					
	Obiective:				Indicatori de impact
	Dezvoltarea cadrului legal, normativ și instituțional corespunzător principiilor descentralizării, asigurării democrației și				Ponderele bugetelor autorităților administrației

1	2	3	4	5	6
	autonomiei locale. • Direcționarea coerentă a drepturilor, responsabilităților și resurselor financiare către autoritățile publice locale, conform principiilor Cartei Europene a Autonomiei Locale, și consolidarea capacităților administrative ale acestora. • Fortificarea autonomiei financiare și patrimoniale a autorităților publice locale. • Promovarea cooperării și consolidării teritoriale a unităților administrativ-teritoriale.				publice locale în bugetul public național în creștere
Indicatori de rezultat					
313.	Aprobarea Strategiei naționale de descentralizare, elaborarea și aprobarea strategiilor sectoriale de descentralizare	Aprobarea Strategiei de Descentralizare în cadrul Comisiei Paritare pentru Descentralizare Elaborarea foilor de parcurs sectoriale privind implementarea reformei de descentralizare în domeniile pasibile descentralizării: educațional, protecție socială, ocrotirea sănătății, ordine publică, transport, întreținerea drumurilor, cultură, tineret și sport, mediu, construcții, dezvoltare economică locală etc. Elaborarea strategiilor sectoriale de descentralizare Elaborarea strategiei de comunicare și promovare a reformei de descentralizare	Cancelaria de Stat Cancelaria de Stat; autoritățile publice centrale Cancelaria de Stat; autoritățile publice centrale Cancelaria de Stat	Trimestrul III, 2011 Trimestrul I, 2012 Trimestrul IV, 2012 Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat Foile de parcurs pentru 11 domenii pasibile descentralizării aprobate în cadrul Comisiei paritare pentru descentralizare Proiecte aprobate Proiect aprobat
314.	Ajustarea cadrului legal la principiile constituționale privind descentralizarea serviciilor publice și autonomiei locale, precum și la prevederile Cartei Europene a Autonomiei Locale		Cancelaria de Stat; autoritățile publice centrale	Trimestrul I, 2012	Proiecte aprobate
315.	Elaborarea și adoptarea unui pachet de legi privind statutul municipiului Chișinău, inclusiv cu delimitarea clară a atribuțiilor Consiliului municipal și a Primarului General	Definitivarea și promovarea proiectului legii privind statutul municipiului Chișinău	Cancelaria de Stat	Trimestrul I, 2012	Proiect aprobat
316.	Reexaminarea competențelor atribuite autorităților publice locale de nivelul întâi și nivelul al doilea în conformitate cu principiile descentralizării	Elaborarea Nomenclatorului Competențelor autorităților publice locale de nivelul întâi și nivelul al doilea	Cancelaria de Stat	Trimestrul I, 2012	Nomenclatorul competențelor autorităților administrației publice locale aprobat
317.	Crearea sistemului informațional integrat al administrației publice centrale și locale	Actualizarea Conceptului privind Sistemul Informațional Automatizat de Administrare Teritorială în contextul politicilor de e-guvernare Crearea registrului electronic al autorităților publice centrale și locale	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor; Cancelaria de Stat Cancelaria de Stat; Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Trimestrul IV, 2013 Trimestrul IV, 2014	Concept aprobat Registru electronic elaborat
318.	Elaborarea mecanismului de implementare a prevederilor legale privind administrarea patrimoniului unităților administrativ-teritoriale		Ministerul Economiei; Cancelaria de Stat	Trimestrul III, 2012	Mecanism funcțional
319.	Elaborarea normelor metodologice de evidență a patrimoniului local, prin crearea unui registru unitar și general al proprietății unităților administrativ-teritoriale	Elaborarea standardelor de evidență a proprietății unităților administrativ-teritoriale Crearea registrului unitar și general al proprietății unităților administrativ-teritoriale	Ministerul Economiei; Cancelaria de Stat Ministerul Economiei; Cancelaria de Stat	Trimestrul IV, 2012 Trimestrul III, 2014	Standarde de evidență aprobate Registru funcțional
320.	Reformarea sistemului finanțelor publice locale, în conformitate cu principiile constituționale și standardele europene privind autonomia locală	Elaborarea și aprobarea proiectului legii finanțelor publice locale	Ministerul Finanțelor; Cancelaria de Stat	Trimestrul II, 2012	Proiect aprobat
321.	Delimitarea responsabilităților autorităților executive ale administrației publice locale de nivelul întâi și nivelul al doilea și a serviciilor publice desconcentrate în teritoriu în domeniul finanțelor publice locale	Identificarea propunerilor privind delimitarea responsabilităților executive ale autorităților administrației publice locale de nivelul întâi și nivelul al doilea și a serviciilor publice desconcentrate în teritoriu în domeniul finanțelor publice	Ministerul Finanțelor; Cancelaria de Stat	Trimestrul IV, 2012	Proiect aprobat
322.	Stabilirea normativelor de defalcări și a formulei de transfer de la veniturile	Elaborarea formulelor de transfer din bugetul de stat către bugetele locale	Ministerul Finanțelor;	Trimestrul IV, 2013	Formulă aprobată și pilotată

1	2	3	4	5	6
	generale de stat pentru bugetele locale		Cancelaria de Stat		
		Elaborarea și implementarea unui sistem de echilibrare stabil cu destinație generală, care să încurajeze efortul fiscal propriu	Ministerul Finanțelor; Cancelaria de Stat	Trimestrul IV, 2013	Conceptul noului sistem elaborat
		Elaborarea unui sistem de transferuri condiționate pentru principalele funcții sociale delegate și partajate (educație, asistența socială), care să asigure un nivel minim și echitabil al prestațiilor	Ministerul Finanțelor; Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Economiei; Cancelaria de Stat	Trimestrul IV, 2013	Conceptul noului sistem elaborat
323.	Îmbunătățirea cadrului legal privind împrumuturile publice la nivel local, consolidarea capacităților autorităților publice locale în gestionarea resurselor de împrumut	Elaborarea pachetului de acte normative pentru îmbunătățirea sistemului de împrumuturi publice la nivel local	Ministerul Finanțelor; Cancelaria de Stat	Trimestrul IV, 2013	Proiecte aprobate
324.	Elaborarea unor criterii obiective (mărimea teritoriului administrat, numărul populației, resursele financiare locale, veniturile medii pe cap de locuitor), care ar stabili formula optimă a unității administrativ-teritoriale		Cancelaria de Stat	Trimestrul IV, 2011	Modele opționale de stimulare a consolidării administrativ-teritoriale elaborate
325.	Identificarea unor modalități legale de responsabilizare a aleșilor locali în vederea consolidării relației cu cetățenii, eficientizarea consiliilor locale	Promovarea unui pachet de modificare a cadrului legislativ și normativ privind responsabilizarea aleșilor locali și consolidării relațiilor cu cetățenii	Cancelaria de Stat	Trimestrul I, 2012	Proiecte aprobate
C. e-Guvernarea în serviciul cetățenilor					
	Obiective:				Indicatori de impact
	- Transformarea Republicii Moldova într-un stat modern, performant, interactiv în baza utilizării tehnologiei informației și comunicațiilor. - Dezvoltarea platformei naționale de e-Guvernare și a sistemului electronic național prin crearea serviciilor electronice și creșterea accesului populației la servicii publice digitalizate. - Optimizarea infrastructurii informaționale a sectorului public cu asigurarea securității informaționale a e-Guvernării, eficientizarea comunicării și coordonării între agențiile guvernamentale de nivel central, raional și local.				Majorarea pînă la 20 procente a populației care accesează un site public cel puțin o dată în an; Majorarea percepției utilizatorilor/cetățenilor privind calitatea serviciilor publice pînă la 70 procente
					Indicatori de rezultat
326.	Adoptarea și implementarea Strategiei de transformare a guvernării prin tehnologii informaționale și de comunicare și a Planului de acțiuni privind modernizarea tehnologică a sectorului public, ca premise și platformă pentru emergența unei economii digitale competitive	Elaborarea Strategiei Naționale de e-Transformare	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor Cancelaria de Stat	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
		Aprobarea Planului de acțiuni pentru elaborarea Strategiei Naționale de e-Transformare	Cancelaria de Stat; Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Trimestrul III, 2011	Plan aprobat
327.	Implementarea serviciilor electronice în educație, sănătate, protecție socială, agricultură, precum și a tuturor serviciilor electronice obligatorii în Uniunea Europeană	Elaborarea metodologiei de selectare și implementare a serviciilor electronice	Cancelaria de Stat	Trimestrul II, 2011	Metodologie elaborată
		Lansarea a 5 e-servicii-pilot	Cancelaria de Stat	Trimestrul III, 2011	5 e-servicii-pilot lansate
328.	Elaborarea și implementarea cadrului legal privind e-transformarea și e-guvernarea în baza celor mai bune practici internaționale și din Uniunea Europeană	Elaborarea și aprobarea Planului de acțiuni pentru localizarea prevederilor Directivei Europene 2003/98/EC privind reutilizarea informației publice și deschiderea informației publice	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Trimestrul II, 2011	Plan aprobat
		Elaborarea și aprobarea proiectului de lege privind reutilizarea informațiilor din instituțiile publice	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Trimestrul IV, 2012	Proiect aprobat
329.	Implementarea Portalului Guvern către	Lansarea Portalului Guvern către Cetățeni (G2C)	Cancelaria de	Trimestru III,	Portalul G2C lansat oficial

1	2	3	4	5	6
	Cetățeni, Guvern către Business și Guvern către Guvern		Stat	2011	
		Lansarea Portalului Guvern către Business (G2B)	Cancelaria de Stat	Trimestrul I, 2012	Portalul G2B lansat oficial
		Lansarea Portalului Guvern către Guvern (G2G)	Cancelaria de Stat	Trimestrul III, 2012	Portalul G2G lansat oficial
330.	Implementarea principiilor și standardelor de interoperabilitate a serviciilor publice în conformitate cu bunele practici internaționale	Elaborarea regulamentului privind principiile și standardele de interoperabilitate a serviciilor publice	Cancelaria de Stat	Trimestrul III, 2011	Regulament elaborat
331.	Modernizarea tehnologică și profesionalizarea administrației publice prin implementarea guvernului electronic, serviciilor on-line și în regim mobil pentru cetățeni și business (e-achiziții publice, e-taxe, e-vamă, e-sănătate, portaluri unice de servicii electronice pentru cetățeni și mediul de afaceri etc.)	Organizarea instruirilor pentru funcționarii publici în domeniul guvernării electronice	Cancelaria de Stat	Trimestrul IV, 2014	Numărul funcționarilor publici instruiți
		Implementarea proiectului –pilot „ASYCUDA World/TIR system” în Sistemul Vamal Integrat	Ministerul Finanțelor	Trimestrul IV, 2011	Proiect implementat
332.	Crearea platformei pentru introducerea votului electronic și susținerea formelor de democrație participativă prin sisteme electronice, indiferent de locul în care cetățeanul se află în momentul desfășurării alegerilor	Elaborarea platformei pentru introducerea votului electronic	Cancelaria de Stat	Trimestrul IV, 2014	Platformă elaborată
333.	Prestarea unor servicii publice accesibile on-line și în regim mobil pentru toți cetățenii, inclusiv pentru persoanele de vîrstă a treia și celor cu dizabilități	Crearea și dezvoltarea aplicațiilor mobile pentru accesarea serviciilor electronice publice	Cancelaria de Stat; Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Trimestrul IV, 2014	Numărul aplicațiilor mobile create
334.	Realizarea achizițiilor publice în regim on-line pentru eficientizarea procesului de achiziții publice, diminuarea corupției, utilizarea eficientă a banilor publici	Extinderea proiectului-pilot al Registrului de stat al achizițiilor publice, în cadrul primului modul, cu atragerea noilor autorități publice centrale	Ministerul Finanțelor	Trimestrul IV, 2011	4 autorități ale administrației publice centrale încadrate suplimentar în proiectul-pilot
335.	Conectarea instituțiilor de învățămînt, a muzeelor, librăriilor, arhivelor și instituțiilor medicale la Internet prin canale de Internet în bandă largă și crearea rețelelor informaționale de profil		Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor		Numărul instituțiilor conectate la Internet
336.	Implementarea Legii privind accesul la informație și transparența procesului decizional prin plasarea on-line a datelor guvernamentale cu caracter public în format ce ar permite re folosirea lor de către alte sisteme electronice, adoptarea obligatorie a Inițiativei “Accesul la datele guvernamentale cu caracter public” pentru toate autoritățile publice din Republica Moldova	Crearea unui portal pentru accesarea datelor deschise ale instituțiilor publice	Cancelaria de Stat; Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Trimestrul IV, 2012	Portal funcțional
		Elaborarea și aprobarea Inițiativei „Accesul la datele guvernamentale cu caracter public”	Cancelaria de Stat	Trimestrul IV, 2012	Inițiativă aprobată
		Elaborarea unor standarde unice pentru toate instituțiile publice privind plasarea on-line a datelor guvernamentale cu caracter public	Cancelaria de Stat	Trimestrul IV, 2012	Standard elaborat
		Plasarea on-line a seturilor de date guvernamentale cu caracter public	Cancelaria de Stat	Trimestrul IV, 2014	400 seturi de date disponibile on-line pe portalul www.data.gov.md
337.	Implementarea principiului, conform căruia statul nu cere de la cetățean/business prezentarea datelor pe care deja le deține, prin aplicarea în legislația națională a Directivei 2003/98/EC a Parlamentului European și a Consiliului de Miniștri privind reutilizarea informației din sectorul public în Republica Moldova	Elaborarea Planului de acțiuni pentru localizarea prevederilor Directivei Europene 2003/98/EC privind reutilizarea informației publice și deschiderea informației publice	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Trimestrul II, 2011	Plan aprobat
D. Dezvoltare locală și regională echilibrată					
	Obiective:				Indicatori de impact

1	2	3	4	5	6
	- Încurajarea inițiativei la nivel local/regional și promovarea culturii de cooperare între autoritățile publice centrale și locale. - Reducerea dezechilibrelor regionale de dezvoltare prin implementarea proiectelor de investiții și stimularea creșterii economice în regiunile defavorizate. - Dezvoltarea regională echilibrată prin asigurarea consecvenței între politicile naționale sectoriale și politicile economice de dezvoltare locală.				Reducerea disparităților regionale; Volumul investițiilor per capita în regiuni de dezvoltare
					Indicatori de rezultat
338.	Adoptarea cadrului legal-normativ: rolul instituțiilor dezvoltării regionale și relațiile dintre acestea; managementul dezvoltării regionale; sistemul de finanțare a proiectelor de dezvoltare regională; stabilirea prin acte normative a noțiunii de Zonă deprivată și Zonă de risc, a criteriilor de desemnare a acestora		Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor	Trimestrul IV, 2013	Proiecte aprobate
339.	Constituirea către anul 2012 a agențiilor de dezvoltare regională Chișinău, UTA Găgăuzia și Transnistria		Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor	Trimestrul IV, 2012	Proiect aprobat; 3 agenții create
340.	Asigurarea utilizării eficiente și economice a fondurilor direcționate spre proiecte regionale în conformitate cu deciziile de finanțare ale autorităților împuternicite și cu respectarea standardelor de contabilitate	Implementarea sistemului unic de monitorizare, raportare și evaluare a programelor și proiectelor de dezvoltare regională	Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor	Trimestrul IV, 2011	Numărul licitațiilor publice desfășurate; Numărul publicațiilor în Buletinul Achizițiilor Publice; Volumul lucrărilor efectuate; Volumul mijloacelor financiare valorificate; Numărul controalelor asupra activității financiare a agențiilor de dezvoltare regională efectuate; Numărul de rapoarte prezentate
341.	Facilitarea și susținerea autorităților administrației publice locale în aplicarea pentru finanțare din programele europene de cooperare transfrontalieră și alte fonduri externe		Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor	Trimestrul IV, 2014	Numărul de consultări acordate; Numărul de instruiți organizate; Numărul de proiecte câștigate
342.	Promovarea diferitelor forme de parteneriat pentru implementarea proiectelor regionale: autoritățile publice centrale – autoritățile administrației publice locale – donatori străini; autoritățile administrației publice locale – agenții naționale – donatori străini; parteneriatul public-privat		Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor	Trimestrul IV, 2014	Două proiecte înaintate spre finanțare în cadrul programelor transfrontaliere
343.	Diminuarea disparităților regionale, inclusiv prin crearea premiselor pentru dezvoltarea afacerilor nonagricole în spațiul rural (agroturism, servicii, artizanat, micile industrii etc.)	Crearea centrelor de informare și promovare a turismului pentru stimularea circuitului turistic în zonele rurale	Agencia Turismului	Trimestrul IV, 2011	Trei centre de informare (Nord, Centru, Sud) create
		Elaborarea și plasarea indicatorilor informativi pe traseele turistice naționale	Agencia Turismului	Trimestrul III, 2012	600 indicatoare turistice amplasate
344.	Promovarea investițiilor în dezvoltarea infrastructurii utilităților publice (sisteme de apă și canalizare, salubritate, aprovizionarea cu gaze naturale, protecția mediului, dezvoltarea turismului etc.)	Perfecționarea cadrului normativ privind serviciile de utilitate publică	Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor; Ministerul Economiei	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
		Perfecționarea cadrului normativ și legislativ privind zonele turistice naționale	Agencia Turismului	Trimestrul II, 2012	Proiecte aprobate
		Elaborarea și implementarea sistemului informațional e-turism	Agencia Turismului	Trimestrul IV, 2012	Agenți economici din domeniul turismului conectați la sistemul informațional unic
		Dezvoltarea clusterelor agroturistice	Agencia Turismului	Trimestrul II, 2012	4 cluster agroturistice create
345.	Elaborarea Programului național de dezvoltare urbană care va specifica		Ministerul Dezvoltării	Trimestrul IV, 2013	Program aprobat

1	2	3	4	5	6
	mecanismele și instrumentele de dezvoltare a orașelor – poli de creștere economică, dezvoltarea conceptului de zonă metropolitană		Regionale și Construcțiilor		
E. Coordonarea asistenței externe					
	Obiective:				Indicatori de impact
	- Crearea unui sistem instituțional și regulatoriu funcțional în vederea creșterii capacității de absorbție a asistenței externe. - Sporirea gradului de aliniere a asistenței externe la prioritățile naționale, instituțiile și sistemele naționale. - Asigurarea unei coordonări și sinergii mai bune în procesul de programare, implementare, monitorizare și evaluare a asistenței externe.				Majorarea volumului Asistenței oficiale pentru dezvoltare asimilat anual Majorarea Asistenței oficiale pentru dezvoltare gestionat prin sistemele naționale
					Indicatori de rezultat
346.	Asigurarea funcționării Comitetului interministerial pentru planificare strategică, animarea consiliilor sectoriale în domeniul coordonării asistenței externe, precum și crearea și asigurarea funcționării Consiliului comun de parteneriat, în calitatea sa de forum de dialog la nivel înalt în domeniul coordonării	Modificarea Hotărârii Guvernului nr.838 din 9 iulie 2008 ”Privind crearea Comitetului interministerial pentru planificare strategică”	Cancelaria de Stat	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
		Analiza capacităților și a funcționalității consiliilor sectoriale create	Cancelaria de Stat	Trimestrul I, 2011	Consilii sectoriale funcționale în toate ministerele
		Crearea Consiliului comun de parteneriat	Cancelaria de Stat	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
347.	Stabilirea și asigurarea funcționalității sistemului național de monitorizare a asistenței externe		Cancelaria de Stat	Trimestrul IV, 2014	Raport publicat anual
348.	Promovarea transparenței și îndeplinirea cerințelor cu privire la informarea, publicitatea și monitorizarea utilizării asistenței externe recepționate	Menținerea bazei de date și paginei web privind informația ce ține de Asistența oficială pentru dezvoltare atrasă	Cancelaria de Stat	Trimestrul IV, 2014	Bază de date on-line actualizată
349.	Abilitarea Curții de Conturi cu competențe depline în auditarea proiectelor finanțate din resurse străine		Cancelaria de Stat Curtea de Conturi	Trimestrul IV, 2014	Numărul de audite ale resurselor externe efectuate de către Curtea de Conturi
350.	Crearea unor mecanisme de responsabilizare a autorităților direct implicate în implementarea proiectelor finanțate de către donatorii internaționali (asumarea responsabilității pentru implementarea proiectelor și rezultatele acestora)	Istituirea practicii de raportare anuală privind asistența externă utilizată pe sector	Cancelaria de Stat; autoritățile publice centrale	Trimestrul IV, 2014	Rapoarte anuale publicate și discutate
IV. POLITICA EXTERNĂ					
	Obiective:				Indicatori de impact
	- Promovarea unei politici externe dinamice și coerente în scopul asigurării intereselor naționale ale Republicii Moldova și creării unei imagini pozitive a țării. - Intensificarea dialogului și cooperării cu statele-membre ale Uniunii Europene în vederea dinamizării reformelor politice, economice, sociale și juridice orientate spre alinierea la standardele europene în vederea obținerii statutului de candidat pentru aderare la UE. - Impulsionarea relațiilor bilaterale și cooperării multilaterale, promovarea raporturilor de bună vecinătate și edificarea unor parteneriate strategice cu UE, România, Ucraina, Federația Rusă și Statele Unite ale Americii. - Valorificarea plenară a potențialului de cooperare cu China, Japonia, India, Turcia, Coreea de Sud și cu alți actori globali și regionali în ascensiune. - Promovarea intereselor de securitate națională pe plan internațional. - Efectuarea reformelor interne în domeniile relevante și realizarea demersurilor politico-diplomatice la Consiliul Europei în vederea încheierii procedurii de monitorizare a Republicii Moldova și trecerii la etapa de postmonitorizare. - Promovarea unei diplomații economice active în vederea creării condițiilor pentru dezvoltarea economică durabilă a țării. - Protejarea drepturilor și intereselor cetățenilor Republicii Moldova peste hotare. - Consolidarea cadrului instituțional necesar pentru promovarea eficientă a politicii externe.				Libera circulație a cetățenilor în Uniunea Europeană
					Indicatori de rezultat
351.	Implicarea activă a întregii societăți, a tuturor forțelor politice și a actorilor externi relevanți în vederea transformării Republicii Moldova într-un stat european cu o perspectivă reală de aderare la UE	Adoptarea Agendei de Asociere	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	Trimestrul IV, 2011	Agendă adoptată
		Negocierea Acordului de Comerț Liber Aprofundat și Cuprinzător dintre Republica	Ministerul Economiei;	Trimestrul IV, 2012	Acord semnat

1	2	3	4	5	6
		Moldova și UE	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene; autoritățile administrației publice centrale		
352.	Crearea condițiilor adecvate pentru integrarea politică și economică în UE prin încheierea Acordului de asociere, în conformitate cu prevederile Parteneriatului Estic	Organizarea rundelor de negocieri privind Acordul de Asociere Republica Moldova – UE	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	Trimestrul IV, 2013	4 runde de negocieri organizate anual
353.	Asigurarea liberei circulații în spațiul UE pentru cetățenii moldoveni prin implementarea Planului de acțiuni privind liberalizarea regimului de vize		Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	Trimestrul IV, 2013	Plan privind liberalizarea regimului de vize implementat
354.	Implementarea acțiunilor incluse în Parteneriatul de Mobilitate dintre UE și Republica Moldova		Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene; Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul IV, 2014	4 reuniuni anuale în cadrul Parteneriatului de Mobilitate Republica Moldova - UE
355.	Armonizarea legislației naționale cu <i>acquis-ul</i> comunitar, în contextul negocierii Acordului de Asociere, a altor acorduri în curs de negociere între RM și UE și, respectiv, a procesului privind liberalizarea regimului de vize	Negocierea Acordului operațional cu Europol și a Acordului de cooperare cu Eurojust	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene; Ministerul Justiției; Ministerul Afacerilor Interne	Trimestrul IV, 2014	Acorduri semnate
		Implementarea planurilor anuale de armonizare a legislației naționale la cea a UE	Ministerul Justiției; autoritățile administrației publice centrale	Trimestrul IV, 2014	Numărul actelor armonizate
		Planificarea multianuală a măsurilor legislative de aproximare a legislației naționale cu <i>acquis-ul</i> UE	Ministerul Justiției; autoritățile administrației publice centrale	Trimestrul IV, 2014	Plan multianual aprobat
356.	Valorificarea plenară a oportunităților oferite de Parteneriatul Estic, atât pe dimensiunea bilaterală, cât și multilaterală		Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	Trimestrul IV, 2014	10 reuniuni organizate
357.	Elaborarea și implementarea unor strategii de comunicare (internă și externă) privind integrarea europeană cu societatea civilă, factorii externi din UE și, respectiv, cu alți actori internaționali		Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	Trimestrul IV, 2011	Proiecte aprobate
358.	Promovarea unor relații reciproc avantajoase și edificarea unor parteneriate strategice cu UE, România, Ucraina, Statele Unite ale Americii și Federația Rusă	Modificarea Hotărârii Guvernului nr.743 din 23 noiembrie 2009 "Cu privire la comisiile interguvernamentale moldo-ruse, moldo-kazahe pentru colaborare economică, mixte moldo-ucrainene pentru colaborare comercial-economică, moldo-belaruse pentru colaborare comercial-economică și moldo-română pentru colaborare economică și integrare europeană"	Ministerul Economiei	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
359.	Intensificarea dialogului politic bilateral cu Ucraina și relansarea mecanismelor de cooperare și consultare în domenii de interes comun: aprofundarea cooperării economice, reglementarea conflictului	Realizarea prevederilor Tratatului între Republica Moldova și Ucraina cu privire la frontiera de stat, prin realizarea Planului de demarcare a frontierei de stat moldo-ucrainene; Reglementarea problemelor ce țin de recunoașterea reciprocă a drepturilor și	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene; Agenția Relații	Trimestrul IV, 2014	Lucrări tehnice executate în conformitate cu recomandările Misiunii EUBAM; Acorduri semnate

1	2	3	4	5	6
	transnistrean; integrarea europeană, securitatea energetică, cooperarea regională și internațională	raporturilor de proprietate	Funciare și Cadastru		
360.	Intensificarea demersurilor politico-diplomatice în vederea obținerii recunoașterii de către statele membre ale UE a perspectivei europene a Republicii Moldova		Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	Trimestrul IV, 2014	Numărul de consultări desfășurate
361.	Aprofundarea relațiilor cu Azerbaidjan și Georgia, din perspectiva intereselor comune și pentru dezvoltare democratică și economică în spațiul GUAM și în arealul Mării Negre	Organizarea și desfășurarea ședințelor Comisiei mixte moldo-azere de colaborare economică, comercială, științifică și tehnică	Ministerul Economiei; Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	Trimestrul II, 2014	Protocoale semnate
		Încheierea Acordului de colaborare în domeniul turismului cu Georgia	Agenția Turismului	Trimestrul IV, 2011	Acord de colaborare încheiat
362.	Promovarea dialogului politic și a cooperării în cadrul Comunității Statelor Independente în vederea valorificării avantajelor oferite de această structură în circulația liberă a persoanelor, în dezvoltarea comerțului, sferei sociale și schimburilor cultural-umanitare. Încheierea unui acord multilateral de creare a zonei de comerț liber	Elaborarea, în comun cu experții statelor-membre ale CSI, și aprobarea Planului de acțiuni pentru realizarea etapei a doua (2012-2015) a Strategiei de dezvoltare economică a CSI din 14 noiembrie 2008	Ministerul Economiei; Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	Trimestrul III, 2011	Plan aprobat
363.	Intensificarea cooperării politice, de securitate și comercială cu/în cadrul organizațiilor din regiunea Europei Centrale, de Sud-Est, arealul Dunării și Mării Negre, la care Republica Moldova este parte	Promovarea proiectelor comune cu România, cu țările din regiune privind dezvoltarea și implementarea Strategiei Dunării	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene; Ministerul Economiei; Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor	Trimestrul IV, 2014	Proiecte realizate
		Aderarea Republicii Moldova la Comisia Dunăreană pentru Turism în calitate de membru cu drepturi depline	Agenția Turismului	Trimestrul IV, 2011	Acord semnat
364.	Consolidarea relațiilor de parteneriat cu OTAN	Promovarea dialogului politic RM – OTAN, implementarea Planului Individual de Acțiuni al Parteneriatului (IPAP) RM – OTAN	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene; Ministerul Apărării	Trimestrul IV, 2014	Plan implementat
365.	Facilitarea și stimularea dezvoltării relațiilor economice cu alte state și promovarea intereselor economice naționale, cu un accent deosebit pe promovarea exporturilor și competitivității companiilor și produselor moldovenești, atragerea de investiții, capital străin și know-how, consolidarea, extinderea și recuperarea pozițiilor pe piețele externe	Elaborarea, înregistrarea și promovarea brandului turistic al Republicii Moldova pe plan internațional	Agenția Turismului	Trimestrul I, 2012	Brand turistic elaborat și înregistrat; Numărul participărilor la expoziții internaționale; Numărul spoturilor publicitare realizate și difuzate
366.	Perfecționarea cadrului juridic pentru activitatea serviciului diplomatic	Modificarea Legii serviciului diplomatic nr.761-XV din 27 ianuarie 2001	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
367.	Simplificarea activităților și procedurilor consulare, în particular documentarea cetățenilor peste hotare	Crearea condițiilor pentru trecerea la perfectarea documentelor consulare în regim on-line	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene; Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Trimestrul IV, 2012	Numărul de servicii acordate la distanță extins

1	2	3	4	5	6
368.	Eficientizarea și extinderea instituției consulatului onorific		Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	Trimestrul IV, 2014	Rețea extinsă
V. REINTEGRAREA ȚĂRII					
	Obiective:				Indicatori de impact
	- Identificarea unei soluții viabile și durabile a conflictului transnistrean, în cadrul negocierilor în formatul 5+2, în baza respectării suveranității și integrității teritoriale a Republicii Moldova. - Crearea condițiilor de reintegrare a regiunii transnistrene în spațiul economic, informațional, politic, social și cultural al Republicii Moldova. - Mobilizarea eforturilor partenerilor externi în promovarea procesului de reglementare a conflictului transnistrean.				Integrarea socio-economică a țării
					Indicatori de rezultat
369.	Elaborarea unei strategii privind reintegrarea țării și implementarea politicilor coordonate de către instituțiile naționale cu competențe în domeniu		Cancelaria de Stat	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
370.	Consolidarea negocierilor privind reglementarea conflictului transnistrean în formatul „5+2”		Cancelaria de Stat; Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	Trimestrul IV, 2014	Întruniri anuale; Informația privind atingerea consensului pe diferite chestiuni publicată anual
371.	Implementarea măsurilor de încredere; intensificarea legăturilor interumane, antrenarea locuitorilor regiunii în procesele de transformare și europenizare a Republicii Moldova	Elaborarea și implementarea anuală, în comun cu populația din partea stângă a Nistrului, a proiectelor în domeniul economic, social și umanitar	Cancelaria de Stat	Trimestrul IV, 2014	Numărul proiectelor implementate; Numărul parteneriatelor create între localitățile de pe ambele maluri
372.	Promovarea pe plan intern și extern a acțiunilor orientate spre asigurarea respectării drepturilor omului în regiunea transnistreană	Asigurarea accesului liber la justiție al cetățenilor din regiunea transnistreană și acordarea acestora a asistenței juridice garantate de stat în conformitate cu legislația în vigoare	Cancelaria de Stat; Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2014	Numărul persoanelor din stînga Nistrului care au solicitat protecție în domeniul drepturilor omului, precum și numărul celor ce au beneficiat de asistență juridică
373.	Promovarea condițiilor necesare pentru înlăturarea tuturor barierelor existente în calea liberei circulații a persoanelor, bunurilor și serviciilor între cele două maluri ale Nistrului	Anularea taxelor de înregistrare pentru accesul persoanelor în regiune, a taxelor percepute pentru mărfurile de pe malul drept al Nistrului și scoaterea treptată a punctelor de control instalate ilegal în zona de securitate	Cancelaria de Stat	Trimestrul IV, 2014	Taxe anulate; Puncte de control lichidate
		Crearea condițiilor favorabile pentru dezvoltarea cooperării și schimbului de mărfuri și servicii dintre agenții economici de pe ambele maluri ale Nistrului	Cancelaria de Stat; Ministerul Economiei	Trimestrul IV, 2014	Numărul parteneriatelor încheiate între agenții economici; Volumul schimburilor de mărfuri și servicii efectuate
374.	Dezvoltarea unui dialog cu administrația, mediul de afaceri și societatea civilă din regiunea transnistreană în vederea creării premiselor de reintegrare a țării		Cancelaria de Stat; Ministerul Economiei	Trimestrul IV, 2014	Mese rotunde cu participarea factorilor de decizie, agenților economici, precum și reprezentanților societății civile organizate anual
375.	Elaborarea și implementarea proiectelor comune, inclusiv cu sprijinul partenerilor externi, care ar contribui la creșterea bunăstării populației de pe ambele maluri ale Nistrului și ar crea o atmosferă favorabilă pentru promovarea negocierilor în formatul „5+2”		Cancelaria de Stat	Trimestrul IV, 2014	Proiecte implementate; Cuantumul mijloacelor financiare destinate activităților de reintegrare prevăzute comparativ cu cele utilizate pentru aceste activități; Cuantumul mijloacelor financiare atrase din surse externe pentru activități de reintegrare
376.	Promovarea obiectivului ce ține de retragerea forțelor militare străine de pe teritoriul Republicii Moldova în conformitate cu prevederile Constituției Republicii Moldova, angajamentele internaționale existente și principiile dreptului național și internațional		Cancelaria de Stat; Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	Trimestrul IV, 2014	Conferințe, reuniuni internaționale; Mese rotunde organizate anual

1	2	3	4	5	6
377.	Intensificarea eforturilor în vederea transformării actualei operațiuni de menținere a păcii într-o misiune multinațională de observatori civili sub mandat internațional		Cancelaria de Stat; Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene; Ministerul Apărării	Trimestrul IV, 2014	Întrevederi și reuniuni cu partenerii internaționali organizate anual
378.	Continuarea eforturilor vizînd securizarea segmentului transnistrean al frontierei moldo-ucrainene, inclusiv prin cooperarea cu Misiunea EUBAM	Facilitarea accesului agenților economici din regiunea transnistreană la regimurile comerciale preferențiale prin intermediul mecanismelor de promovare a comerțului exterior	Cancelaria de Stat	Trimestrul IV, 2014	Numărul agenților economici ce dispun de regim comercial preferințial
VI. EDUCAȚIE ȘI CERCETARE					
A. Învățămîntul preuniversitar					
	Obiective:				Indicatori de impact
	• Perfecționarea cadrului legislativ domeniul, în conformitate cu normele europene existente și tendințele mondiale de ultimă oră. • Eficientizarea procesului instructiv-educativ prin punerea în echilibru a principiului interacțiunii academice la cel al pregătirii pentru viață. • Asigurarea accesibilității educației pentru toți cetățenii Republicii Moldova și, în mod special, asigurarea accesului la educația timpurie pentru toți copiii de vîrstă preșcolară. • Eficientizarea utilizării alocațiilor financiare, îmbunătățirea bazei tehnico-materiale, asigurarea unui randament educațional înalt și oferirea unei remunerări adecvate angajaților din sectorul educației. • Promovarea educației incluzive pentru antrenarea tuturor copiilor cu nevoi speciale sau/și cu dizabilități în activități cu caracter instructiv-educativ. • Diversificarea și intensificarea educației extracurriculare. • Asigurarea congruenței între educația formală, nonformală și cea informală.				Cota frecvențării instituțiilor preșcolare de către copiii de 5-6 (7) ani, în anul 2014, se va majora pînă la 90 procente; Cota absolvenților de gimnaziu care-și continuă studiile în licee va spori anual cu 3 procente; Numărul de școli care acceptă copii cu necesități speciale va spori cu 10 unități anual; Cota copiilor reintegrați în familie va spori cu 10 procente anual; Cota copiilor antrenați în activitățile extrașcolare, în anul 2014, va constitui 30 procente; Cota instituțiilor de învățămînt secundar general și mediu de specialitate optimizate, în anul 2014, va constitui 10 procente din numărul total de instituții
					Indicatori de rezultat
379.	Elaborarea, adoptarea și aplicarea unui nou Cod al educației		Ministerul Educației	Trimestrul II, 2011	Proiectul Codului aprobat
380.	Reglementarea statutului de cadru didactic	Elaborarea Statutului personalului didactic	Ministerul Educației	Trimestrul IV, 2012	Statut aprobat; Carta pedagogului aprobată
381.	Reformularea conceptului de instituție școlară și modernizarea infrastructurii școlare	Elaborarea și punerea în aplicare a Regulamentului școlii de circumscripție	Ministerul Educației	Trimestrul IV, 2011	Regulament aprobat
		Implementarea modelului de Școală Prietenoasă Copilului	Ministerul Educației	Trimestrul IV, 2014	8 instituții-pilot (cîte 2 anual) create
382.	Adaptarea numărului și tipurilor de grădinițe și școli la numărul de copii și elevi din fiecare localitate, luînd în considerare și prognozele demografice existente	Dezvoltarea rețelei de instituții preșcolare și crearea centrelor alternative pentru educația preșcolară	Ministerul Educației	Trimestrul IV, 2014	Numărul insituțiilor preșcolare majorat cu 2 procente anual; Numărul centrelor comunitare majorat cu 3 procente anual
383.	Reformarea învățămîntului secundar-profesional	Elaborarea Standardelor ocupaționale, Nomenclatorului meseriilor și a Cadrului național al calificărilor	Ministerul Educației; Academia de Științe a Moldovei	Trimestrul IV, 2011	Proiecte aprobate
		Reorganizarea a 8 instituții în baza Hotărîrii Guvernului nr.749 din 18 august 2010 „Cu privire la reorganizarea unor instituții de învățămînt secundar profesional”	Ministerul Educației	Trimestrul III, 2011	8 școli reorganizate

1	2	3	4	5	6
		Reorganizarea rețelei instituțiilor de învățământ secundar profesional prin crearea liceelor profesionale	Ministerul Educației	Trimestrul II, 2012	10 licee profesionale create
		Optimizarea instituțiilor de învățământ mediu de specialitate cu profil pedagogic	Ministerul Educației	Trimestrul IV, 2012	3 colegii reorganizate
		Elaborarea Curriculei disciplinare profesionale	Ministerul Educației	Trimestrul IV, 2014	10 curricule la disciplinele profesionale elaborate și aprobate
384.	Optimizarea și eficientizarea cheltuielilor publice pentru educație	Reducerea anuală cu 0,5 procente a ponderii cheltuielilor publice pentru educației în PIB, începînd cu anul 2013	Ministerul Educației	Trimestrul IV, 2014	Cheltuieli publice pentru educație în PIB reduse cu 0,5 procente anual
		Extinderea aplicării noii formule de finanțare a instituțiilor de învățământ preuniversitar	Ministerul Educației	Trimestrul IV, 2013	2012 – 2 raioane-pilot; 2012-2013 – 11 raioane-pilot
385.	Modernizarea sistemului de management educațional	Revizuirea regulamentului de funcționare a direcțiilor generale raionale / municipale învățământ, tineret și sport	Ministerul Educației	Trimestrul III, 2012	Regulament aprobat
		Crearea sistemului de management al curriculumului pentru învățământul general	Ministerul Educației	Trimestrul IV, 2012	Instrucțiune aprobată
386.	Revizuirea curriculei școlare în conformitate cu standardele internaționale existente	Elaborarea ghidurilor de implementare a curriculei modernizate	Ministerul Educației	Trimestrul III, 2011	54 ghiduri de implementare aprobate
		Revizuirea și actualizarea standardelor educaționale pentru învățământul primar, gimnazial și liceal la disciplinele de studiu	Ministerul Educației	Trimestrul III, 2011	Standarde educaționale actualizate și aprobate la 21 discipline școlare
387.	Promovarea educației în limba maternă pentru reprezentanții minorităților naționale	Editarea materialelor-suport în limba minorităților naționale	Ministerul Educației	Trimestrul IV, 2014	16 ghiduri și 32 manuale editate (cîte 8 manuale anual)
388.	Promovarea Conceptului educației incluzive pentru asigurarea accesului la studii de calitate al copiilor cu dizabilități și al celor din familii socialmente vulnerabile	Elaborarea și aprobarea Concepției educației incluzive	Ministerul Educației	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
389.	Reformarea sistemului de instituții rezidențiale prin promovarea politicilor și programelor de dezinstituționalizare a copiilor	Transformarea instituțiilor rezidențiale din raioanele-pilot Ungheni, Fălești, Florești, Ialoveni, Edineț, Dondușeni și Chișinău	Ministerul Educației	Trimestrul IV, 2011	Instituții reformate în 7 unități administrativ-teritoriale
390.	Dezvoltarea și implementarea unui Program național de combatere a abandonului școlar		Ministerul Educației	Trimestrul I, 2012	Program aprobat
391.	Promovarea predării limbii engleze la toate treptele sistemului de învățământ		Ministerul Educației	Trimestrul IV, 2014	Majorarea cotei elevilor care studiază limba engleză cu 2 procente anual
B. Învățământul superior și cercetarea					
	Obiective:			Indicatori de impact	
	- Modernizarea cadrului normativ al învățământului superior în corespundere cu experiența universitară a țărilor avansate și cu exigențele existente în sectorul real al economiei naționale. - Asigurarea calității procesului didactic și de cercetare în instituțiile de învățământ superior prin instituirea unui regim de finanțare adecvat, prin desfășurarea unor ample reforme structurale și de esență, prin promovarea spiritului de autonomie universitară. - Asigurarea echilibrului structural și financiar dintre instituțiile de învățământ superior și instituțiile de cercetare în vederea asigurării competiției și, drept consecință, sporirii calității procesului de cercetare și inovare. - Reorientarea politicilor academice în domeniul științific și inovațional spre creșterea capacității de competitivitate a sistemului de cercetare și inovare în baza principiului economiei bazate pe cunoaștere.			Ponderea cheltuielilor pentru cercetări științifice efectuate prin instituțiile de învățământ superior în totalul cheltuielilor pentru cercetări și inovații, de cel puțin 30 procente; Cota de acoperire a necesităților sectorului real prin cadre calificate; Implementarea prin concurs a comenzi de stat în domeniul cercetării și inovării	
				Indicatori de rezultat	
392.	Trecerea instituțiilor de învățământ superior la principiile autonomiei financiare	Elaborarea Regulamentului cu privire la mecanismul de funcționare și finanțare a instituțiilor de învățământ superior în cadrul statutului de autonomie financiară	Ministerul Educației	Trimestrul III, 2011	Regulament aprobat
393.	Optimizarea sistemului de învățământ superior în scopul eficientizării unităților educaționale, rentabilizării		Ministerul Educației	Trimestrul IV, 2014	Management reformat al instituțiilor de învățământ superior;

1	2	3	4	5	6
	resurselor bugetare și integrării în circuitul academic european				3 instituții optimizate
394.	Încurajarea și stimularea participării Republicii Moldova la un număr sporit de programe de mobilitate	Participarea instituțiilor de învățământ, cadrelor didactice, cercetătorilor și a tinerilor din Republica Moldova la Programul comunitar <i>Life Long Learning (LLL)</i> : Tempus, Erasmus-Mundus Comenius, Jean Monnet, e-Twinning	Ministerul Educației	Trimestrul IV, 2014	16 proiecte implementate
		Fortificarea capacităților instituționale ale Oficiului Național CEEPUS și încurajarea participării Republicii Moldova la Programul CEEPUS III	Ministerul Educației	Trimestrul IV, 2014	100 luni/burse anual
395.	Concentrarea cercetării în instituțiile de învățământ superior și orientarea ei prioritar spre soluționarea problemelor existente în sectorul real al economiei naționale		Ministerul Educației	Trimestrul IV, 2014	Majorarea cu 10 procente anual a numărului de proiecte de cercetare în instituțiile de învățământ superior
396.	Perfecționarea cadrului legal și instituțional al procesului de cercetare și inovare în scopul eficientizării și racordării acestuia la normele europene	Liberalizarea procedurii de contractare a instituțiilor care aplică la executarea comenzii de stat	Ministerul Educației; Ministerul Finanțelor; Cancelaria de Stat	Trimestrul IV, 2012	Proiect aprobat
397.	Consolidarea cercetării în instituțiile de învățământ superior prin amplificarea cooperării și parteneriatelor în domeniul cercetării fundamentale și aplicative cu instituțiile și fondurile europene și internaționale	Constituirea structurii de studii superioare în trei cicluri, inclusiv doctorat	Ministerul Educației	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
398.	Implementarea programelor de promovare a tinerilor cercetători și încurajarea repatrierii diasporei științifice moldovenești	Susținerea tinerilor cercetători pentru participarea la stagii/traininguri și evenimente științifice peste hotare, inclusiv la programele CE (Pestalozzi), UNESCO, ICE și OCMN	Ministerul Educației	Trimestrul IV, 2014	50 oferte de burse pentru programe de mobilitate oferite anual
399.	Organizarea unui exercițiu de foresight pentru sectorul cercetare cu elaborarea unor politici de lungă durată		Academia de Științe a Moldovei	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
C. Formarea profesională inițială și continuă a resurselor umane					
	Obiective:				Indicatori de impact
	- Asigurarea accesului echitabil al populației la studii de formare profesională și de formare profesională continuă. - Dezvoltarea unui sistem de formare profesională orientat spre asigurarea cu resurse umane competitive a necesităților curente ale pieței forței de muncă.				Cota de acoperire a necesităților sectorului real prin cadre calificate; Rata de angajare în câmpul muncii a absolvenților instituțiilor profesionale; Sporirea anuală cu 2 procente a numărului de angajatori implicați în organizarea stagiilor
					Indicatori de rezultat
400.	Perfecționarea cadrului normativ în domeniul formării profesionale și formării profesionale continue a resurselor umane	Modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1224 din 9 noiembrie 2004 "Cu privire la organizarea formării profesionale continue"	Ministerul Educației	Trimestrul I, 2012	Proiect aprobat
		Elaborarea Regulamentului cu privire la stagiile de practică	Ministerul Educației	Trimestrul IV, 2011	Regulament aprobat
		Perfectarea Cadrului Național al Calificărilor pe domenii de formare profesională în învățământul superior	Ministerul Educației	Trimestrul IV, 2011	Cadrul Național al Calificărilor aprobat (47 proiecte)
401.	Promovarea educației pe tot parcursul vieții	Elaborarea Conceptului educației pe tot parcursul vieții	Ministerul Educației	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
402.	Perfecționarea sistemelor de instruire inițială și continuă a personalului didactic în lumina cerințelor educației centrate pe copil; extinderea componentelor de pregătire profesională ce țin de comunicarea cu părinții și comunitatea, implementarea noilor metode de evaluare și predare	Elaborarea Curriculumului Național de Formare Continuă a cadrelor didactice în baza Concepției educației centrate pe copil	Ministerul Educației	Trimestrul IV, 2013	Curriculum aprobat

1	2	3	4	5	6
403.	Elaborarea Concepției și a mecanismului privind orientarea, pregătirea și formarea profesională continuă a resurselor umane	Modificarea și actualizarea Hotărârii Parlamentului nr.253-XV din 19 iunie 2003 pentru aprobarea Concepției privind orientarea, pregătirea și instruirea profesională a resurselor umane	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Educației	Trimestrul IV, 2012	Proiect aprobat
		Crearea unor centre de ghidare și consiliere în cariera cadrelor didactice din învățământul secundar profesional și mediu de specialitate	Ministerul Educației	Trimestrul IV, 2013	4 centre regionale create
404.	Sporirea accesului și asigurarea oportunităților egale pentru dezvoltarea calificărilor, instruirii și educației de calitate	Organizarea instruirii la specialități conexe în instituțiile de învățământ secundar profesional și mediu de specialitate	Ministerul Educației	Trimestrul IV, 2014	4800 persoane instruite pentru 12 meserii și 4 specialități
		Modificarea cadrului normativ în vederea asigurării accesului echitabil la studii în instituțiile de învățământ superior și mediu de specialitate și cămine	Ministerul Educației	Trimestrul III, 2011	Regulament aprobat; Cota de 15% pentru păturile social dezavantajate
		Modernizarea sistemului de evaluare existent și reorganizarea autorității naționale responsabile în baza unei structuri de funcționalitate	Ministerul Educației	Trimestrul IV, 2011	Autoritate funcțională
		Revizuirea <i>Standardelor naționale de evaluare</i> în baza principiului integralizării, interdisciplinarității și al <i>centrării pe performanțe</i>	Ministerul Educației	Trimestrul III, 2013	Standarde aprobate
405.	Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități la studii profesionale de calitate		Ministerul Educației	Trimestrul IV, 2014	25 procente din instituții adaptate la necesitățile persoanelor cu dizabilități
406.	Recunoașterea instruirii anterioare și a calificărilor obținute în străinătate de către persoanele migrante, determinarea autorităților responsabile de acest proces	Elaborarea Metodologiei de evaluare și de certificare a competențelor adulților	Ministerul Educației	Trimestrul IV, 2012	Metodologie aprobată
407.	Flexibilizarea instruirii prin constituirea instituțiilor multidisciplinare de instruire și implicarea sectorului privat în efectuarea practicii de producție	Crearea, în comun cu agenții economici, a consorțiilor instituționale	Ministerul Educației	Trimestrul II, 2013	2 consorții create
408.	Implicarea partenerilor sociali în evaluarea instruirii profesionale	Elaborarea, în comun cu comitetele sectoriale, a metodologiilor de evaluare a rezultatelor instruirii profesionale de către comisiile externe, cu participarea partenerilor sociali	Ministerul Educației	Trimestrul IV, 2012	Metodologii de evaluare aprobate
409.	Crearea mecanismelor de implicare a beneficiarilor direcți în modernizarea continuă a programelor de instruire și de formare profesională	Modernizarea programelor de instruire și de formare continuă prin consolidarea parteneriatului cu comitetele sectoriale	Ministerul Educației	Trimestrul IV, 2014	60 programe modernizate
410.	Stimularea conectării studenților și cadrelor didactice din Republica Moldova la circuitul academic internațional și facilitarea participării managerilor la programele europene și internaționale de instruire și schimb de experiență		Ministerul Educației	Trimestrul IV, 2014	5 acorduri semnate anual de fiecare instituție de învățământ universitar

VII. SĂNĂTATEA POPULAȚIEI

Obiective:	Indicatori de impact
- Asigurarea accesului tuturor cetățenilor Republicii Moldova la servicii de sănătate publică, medicale și farmaceutice de calitate, inclusiv în scopul îndeplinirii Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului. - Monitorizarea activității și performanței tuturor prestatorilor de servicii medicale și a companiilor de asigurări medicale, crearea și aplicarea standardelor minime de calitate, reducerea corupției administrative în sănătate. - Reformarea, armonizarea și eficientizarea cadrului legislativ și normativ ce ține de finanțare, alocarea resurselor și prestarea serviciilor medicale la prevederile și recomandările Organizației Mondiale a Sănătății și la standardele Uniunii Europene. - Dezvoltarea și implementarea mecanismelor de asigurare și control al calității serviciilor medicale acordate populației, prin fortificarea potențialului uman, tehnico-material, dotarea cu dispozitive medicale, de laborator, medicamente, tehnologii performante a instituțiilor medicale și de supraveghere de stat a sănătății publice. - Creșterea responsabilității cetățenilor pentru propria sănătate, prevenirea factorilor de risc, protejarea și promovarea sănătății, priorități de bază în asigurarea sănătății populației, supuse riscurilor reale sau potențiale pentru sănătate.	Asigurarea trendului de atingere către anul 2015 a țintelor stabilite în Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului: mortalitatea infantilă – 13,2 decese/1.000 născuți vii (Ministerul Sănătății planifică micșorarea mortalității infantile până la 11,5 decese/1.000 născuți vii); mortalitatea copiilor în vîrstă de pînă la 5 ani – 15,3 decese/1.000 născuți vii (Ministerul Sănătății planifică micșorarea mortalității copiilor sub 5 ani pînă la 14,0 decese/1.000 născuți vii); ponderea copiilor în

1	2	3	4	5	6
					vîrstă de pînă la 2 ani vaccinați împotriva rujeolei – 96 procente; mortalitatea maternă – 13,3 decese/100 mii născuți vii; ponderea nașterilor asistate de personal medical calificat – 99 procente; incidența HIV/SIDA – 8,0 cazuri/100 mii locuitori; infecția HIV printre populația cu vîrstă de 15 – 24 ani – 11,0 cazuri/100 mii locuitori; mortalitatea asociată cu tuberculoza – 10,0 decese/100 mii locuitori; Menținerea nivelului de acoperire a populației cu asigurări obligatorii medicale la nivel de 80 procente din populație; 100 procente instituții medicale respectă standardele minime de calitate
					Indicatori de rezultat
411.	Diminuarea diferențelor dintre zonele rurale și urbane prin direcționarea investițiilor spre mediul rural	Construcția și reconstrucția a 53 de centre de sănătate din mediul rural	Ministerul Sănătății	Trimestrul III, 2013	53 centre de sănătate construite / reconstruite
		Dotarea cu utilaj medical a centrelor de sănătate din mediul rural	Ministerul Sănătății; Compania Națională de Asigurări în Medicină	Trimestrul IV, 2014	34 centre de sănătate dotate
		Asigurarea cu transport a centrelor de sănătate și a oficiilor medicilor de familie din localitățile rurale	Ministerul Sănătății; Compania Națională de Asigurări în Medicină	Trimestrul IV, 2014	40 centre de sănătate și 20 de oficii ale medicilor de familie asigurate cu transport
		Raționalizarea structurii asistenței medicale primare și optimizarea normativelor de state	Ministerul Sănătății	Trimestrul II 2012	Structură și normative elaborate și aprobate
412.	Promovarea modului sănătos de viață și diminuarea impactului factorilor nocivi și a riscurilor din mediul ocupațional, habitual și social, prin implicarea comunității	Realizarea campaniilor de comunicare și încurajare a populației de a adopta stiluri de viață cu influență pozitivă asupra sănătății	Ministerul Sănătății; Compania Națională de Asigurări în Medicină	Trimestrul IV, 2014	4 campanii pe an
		Crearea rețelei naționale de școli de promovare a sănătății	Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2014	10 școli incluse în rețea
		Elaborarea materialelor metodice și ilustrative de promovare a sănătății	Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2014	20 de materiale metodice și ilustrative elaborate
413.	Asigurarea accesului populației la medicamente eficiente, inofensive, de bună calitate și accesibile ca preț (cost-eficiente)	Revizuirea și completarea listei medicamentelor compensate în cadrul asigurării obligatorii de asistență medicală	Ministerul Sănătății; Compania Națională de Asigurări în Medicină	Trimestrul III, 2014	Lista medicamentelor revizuită și aprobată anual
		Îmbunătățirea mecanismului de achiziție publică a medicamentelor, consumabilelor și produselor de uz medical ce se vor procura centralizat din contul mijloacelor financiare	Ministerul Sănătății	Trimestrul III, 2014	Proiecte aprobate
414.	Monitorizarea și evaluarea performanței sistemului de sănătate, coordonarea cu autoritățile publice locale, societatea civilă, sectorul privat etc. în procesul luării deciziilor despre sănătate la toate nivelurile de		Ministerul Sănătății	Trimestrul III, 2012	Studiu realizat

1	2	3	4	5	6
	conducere a sistemului de sănătate				
415.	Dezvoltarea domeniului de e-Sănătate (e-Health)	Elaborarea Strategiei de dezvoltare a domeniului de e-Sănătate (e-Health)	Ministerul Sănătății; Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor; Cancelaria de Stat	Trimestrul III, 2012	Proiect aprobat
		Implementarea Telemedicinii și Dosarului electronic a pacientului ca forme de baza a e-Sănătății	Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2014	Numărul de servicii medicale oferite prin telemedicină; Numărul de dosare electronice aplicate
		Facilitarea accesului populației și mediului de afaceri la informație și servicii cu caracter medical prin implementarea serviciilor de e-Sănătate	Ministerul Sănătății; Cancelaria de Stat	Trimestrul IV, 2014	Numărul de servicii electronice oferite
416.	Promovarea politicilor orientate spre stoparea exodului de cadre din sistemul de sănătate	Aplicarea mecanismului de acordare a facilităților pentru tinerii specialiști încadrați în câmpul muncii conform repartizării	Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2014	600 de medici și 1500 de personal medical cu studii medii beneficiari ai mecanismului
		Modificarea sistemului de salarizare în sistemul sănătății	Ministerul Sănătății	Trimestrul I, 2013	Sistem modificat de salarizare
		Instruirea conducătorilor instituțiilor medicale în managementul eficient al resurselor umane	Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2014	200 de conducători instruiți
417.	Revizuirea cadrului normativ din domeniul sănătății, în vederea excluderii normelor și reglementărilor care generează corupție și provoacă ineficiență și necorespondere sistemică între investiții și valoarea obținută în sectorul sănătății	Elaborarea modificărilor la cadrul normativ din domeniul sănătății, în vederea excluderii normelor și reglementărilor care generează corupție, inclusiv prin revizuirea modului de eliberare și completare a certificatului de concediu medical	Ministerul Sănătății	Trimestrul II, 2012	Proiecte aprobate
418.	Definitivarea autonomiei instituționale în cadrul asistenței medicale primare, inclusiv prin contractarea directă de către Compania Națională de Asigurări în Medicină a oficiilor medicilor de familie	Majorarea numărului de instituții de asistență medicală primară autonome contractate direct de Compania Națională de Asigurări în Medicină	Ministerul Sănătății; Compania Națională de Asigurări în Medicină	Trimestrul IV, 2014	Numărul de centre de sănătate contractate
419.	Modernizarea conceptului asigurărilor medicale	Perfecționarea mecanismelor de plată a contribuțiilor la fondul asigurării obligatorii de asistență medicală și eliminarea inechităților în stabilirea mărimii acestora prin reevaluarea veniturilor ca bază de calcul	Ministerul Sănătății; Compania Națională de Asigurări în Medicină	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
		Perfecționarea cadrului normativ necesar pentru reevaluarea tarifelor la serviciile medicale	Ministerul Sănătății; Compania Națională de Asigurări în Medicină	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
		Identificarea categoriilor de contribuabili potențiali și elaborarea mecanismelor de includere a acestora în schemele de asigurare	Ministerul Sănătății; Compania Națională de Asigurări în Medicină	Trimestrul IV, 2012	Mecanism aprobat
		Dezvoltarea și implementarea mecanismelor de evaluare a performanțelor economice și cost-eficienței activității prestatorilor de servicii medicale	Ministerul Sănătății; Compania Națională de Asigurări în Medicină	Trimestrul IV, 2014	Mecanism aprobat
		Dezvoltarea și aplicarea mecanismelor de plată pentru prestatorii de servicii medicale spitalicești bazată pe Caz rezolvat (Diagnostic Related Group (DRG))	Ministerul Sănătății; Compania Națională de Asigurări în Medicină	Trimestrul IV, 2014	Mecanism nou de finanțare aprobat; Mecanism aplicat în 1/3 instituții spitalicești
		Perfecționarea mecanismelor de plată a prestatorilor din Asistența Medicală Primară bazat pe performanță	Ministerul Sănătății; Compania Națională de	Trimestrul IV, 2013	Mecanism aprobat

1	2	3	4	5	6
			Asigurări în Medicină		
		Realizarea campaniilor de informare a populației referitor la drepturile și responsabilitățile pacienților, inclusiv în cadrul asigurărilor obligatorii de asistență medicală	Compania Națională de Asigurări în Medicină	Trimestrul IV, 2014	O campanie de informare pe an
420.	Dezvoltarea sistemului de asigurare și control al calității serviciilor medicale	Perfecționarea sistemului de asigurare și control al calității serviciilor medicale	Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2014	80 protocoale clinice; 16 ghiduri practice; 16 standarde medicale
		Elaborarea Programului de dezvoltare a sistemului calității asistenței medicale	Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2012	Program aprobat
421.	Îmbunătățirea politicilor de formare, motivare și plasare în câmpul muncii a cadrelor medicale, inclusiv din domeniul sănătății publice și asistenței farmaceutice	Crearea centrelor regionale de educație medicală continuă la distanță	Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2014	3 centre create
422.	Perfecționarea cadrului legislativ și normativ de reglementare a asistenței medicale spitalicești, inclusiv prin dezvoltarea serviciilor de alternativă, de îngrijiri comunitare și la domiciliu	Elaborarea regulamentului cu privire la serviciile medicale specializate la domiciliu prin crearea echipelor mobile	Ministerul Sănătății	Trimestrul II, 2012	Regulament aprobat
		Estimarea și aprobarea costurilor de prestare a serviciilor medicale comunitare, de îngrijire la domiciliu și a celor paliative	Ministerul Sănătății	Trimestrul III, 2011	Lista costurilor aprobată
		Extinderea numărului prestatorilor de îngrijiri medicale la domiciliu și paliative, contractarea directă a acestora de către CNAM	Ministerul Sănătății; Compania Națională de Asigurări în Medicină	Trimestrul IV, 2014	Numărul de prestatori contractați
423.	Restructurarea rețelei de spitale publice în baza principiilor eficienței economice și oferirii serviciilor de sănătate sigure și calitative	Regionalizarea asistenței medicale spitalicești în baza recomandărilor de bună practică	Ministerul Sănătății	Trimestrul III, 2011	10-12 spitale regionale instituite
		Elaborarea proiectului Regulamentului cu privire la serviciile medicale spitalicești prestate timp de o zi	Ministerul Sănătății	Trimestrul III, 2012	Regulament aprobat
		Elaborarea Programului de dezvoltare a asistenței medicale spitalicești pentru anii 2013 - 2015	Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2012	Program aprobat
		Construcția blocului chirurgical adiacent Spitalului Clinic Republican	Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2013	Bloc chirurgical construit
		Reconstrucția clădirilor și dotarea cu echipament a SCF „Vorniceni”, r-nul Strășeni	Ministerul Sănătății	Trimestrul II, 2014	Cuantumul valorificat și ponderea lucrărilor finisate
		Renovarea clădirii Centrului regional de transfuzie a sîngelui, or Cahul	Ministerul Sănătății	Trimestrul III, 2012	Clădire renovată și funcțională
		Renovarea clădirii și infrastructurii Institutului de Cercetări Științifice în domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei și Copilului	Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2014	Numărul de activități de renovare; Cuantumul resurselor valorificate
		Reconstrucția (parțială) a Institutului Oncologic	Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2014	Numărul de activități de renovare; Cuantumul resurselor valorificate
		Reconstrucția (parțială) Spitalului Clinic Republican	Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2014	50 procente din spațiul Spitalului Clinic

1	2	3	4	5	6
					Republican reconstruit
		Regionalizarea serviciilor de chimioterapie, în cadrul serviciului oncologic	Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2012	Numărul de centre regionale funcționale
		Organizarea asistenței medicale chirurgicale și obstetricale pacienților din raioanele deservite de spitalele fără platou chirurgical și obstetrical	Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2014	Mecanism elaborat și aprobat; Numărul de instituții care oferă asistență medicală chirurgicală și obstetricală pacienților din raioanele deservite de spitalele fără platou chirurgical și obstetrical
		Crearea și dezvoltarea paturilor de lungă durată și/sau medico-sociale prin reprofilarea paturilor	Ministerul Sănătății; Compania Națională de Asigurări în Medicină	Trimestrul III, 2011	Numărul de paturi de lungă durată și/sau medico-sociale create
		Dezvoltarea rețelei de servicii geriatrice	Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2014	Rețea de servicii geriatrice în toate raioanele; 400 paturi geriatrice
424.	Sporirea calității și securității serviciilor medicale acordate femeii și copilului, și îmbunătățirea sănătății tinerilor	Elaborarea Programului Național de prevenire și reducere a mortalității și morbidității copiilor prin malformații congenitale și patologii ereditare în Republica Moldova pentru anii 2011-2015	Ministerul Sănătății	Trimestrul III, 2011	Program aprobat
		Elaborarea și aprobarea suplimentului la Cametul de Dezvoltare a Copilului în fortificarea segmentului informativ – educativ – comunicativ cu familia, pentru creșterea unui copil sănătos	Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2011	Supliment aprobat
		Reglementarea activității serviciului de sănătate în școli	Ministerul Sănătății	Trimestrul III, 2012	Proiect aprobat
		Reglementarea și dezvoltarea activităților profilactice ginecologice în cadrul asistenței medicale primare	Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2014	Act normativ aprobat; 150 mii femei pe an examinate
		Dezvoltarea serviciului republican de diagnosticare și supraveghere a nou-născutului	Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2014	850 copii beneficiari ai serviciului
		Dezvoltarea Serviciului regionalizat de asistență medicală urgentă și terapie intensivă la copii	Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2014	16000 copii beneficiari ai serviciului
		Extinderea serviciilor de sănătate prietenoase tinerilor	Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2014	24 instituții vor presta servicii de sănătate prietenoase tinerilor (în 2010 – 12 instituții)
		Dezvoltarea tehnologiilor informaționale și a telemedicinii în perinatologie	Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2014	350 cazuri examinate
		Implementarea mecanismului de colaborare intersectorială în domeniul medico-social în vederea prevenirii și reducerii ratei mortalității infantile și a copiilor cu vârsta de până la 5 ani la domiciliu	Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2014	37 teritorii administrative implementatoare a mecanismului de colaborare intersectorial
		Aplicarea Anchetei Confidențiale de analiză a cazurilor de deces matern și a cazurilor de proximitate de deces matern	Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2014	100 procente de cazuri de deces matern evaluate și anchete confidențiale elaborate
425.	Elaborarea și aprobarea cadrului normativ pentru dezvoltarea serviciului de reabilitare în Republica Moldova	Instituirea Serviciului de Reabilitare Medicală și Medicină Fizică din Republica Moldova	Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2011	Serviciu funcțional
426.	Modernizarea și eficientizarea bazei tehnico-materiale existente a sectorului spitalicesc la nivel raional, municipal și republican	Crearea și menținerea registrului de evidență a ajutoarelor umanitare oferite sistemului de sănătate	Ministerul Sănătății; Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Trimestrul IV, 2014	Registru creat
		Elaborarea Strategiei de dotare cu dispozitive medicale a instituțiilor medico-sanitare publice	Ministerul Sănătății	Trimestrul II, 2012	Proiect aprobat
		Elaborarea proiectului legii privind dispozitivele medicale	Ministerul Sănătății	Trimestrul III, 2012	Proiect aprobat
		Elaborarea standardelor minime de dotare cu dispozitive medicale a spitalelor	Ministerul Sănătății	Trimestrul II, 2012	Numărul de standarde aprobate

1	2	3	4	5	6
		Reevaluarea specificațiilor standard pentru testele și reagenții de laborator, filmele radiofotografice etc.	Ministerul Sănătății	Trimestrul III, 2014	Specificații aprobate
		Îmbunătățirea bazei tehnico-materiale a instituțiilor de învățământ medical superior și mediu de specialitate	Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2014	70 procente din instituții renovate; Cuantumul resurselor valorificate
		Fortificarea bazei tehnico-materiale a serviciului de asistență medicală urgentă, inclusiv dotarea cu transport specializat	Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2014	60 procente de instituții medicale de urgență renovate și asigurate cu transport; Cuantumul valorificat; Numărul de unități de transport
427.	Sporirea rolului sectorului medical privat în finanțarea și prestarea serviciilor prin dezvoltarea parteneriatului public-privat	Crearea Centrului de Imagistică în incinta Spitalului Clinic Republican	Ministerul Sănătății	Trimestrul II, 2014	Centrul de Imagistică funcțional
		Crearea Centrului de Radioterapie în incinta Institutului Oncologic	Ministerul Sănătății	Trimestrul II, 2014	Centrul de Radioterapie funcțional
428.	Promovarea iodării universale a sării și fortificarea făinii cu fier și acid folic, programe de sănătate publică recomandate de Organizația Mondială a Sănătății în vederea prevenirii carenței de micronutrienți la femei și copii	Elaborarea și realizarea Programului Național de control al tulburărilor prin deficit de iod până în anul 2015	Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2014	Program aprobat; Menținerea numărului de persoane cu tulburări prin deficit de iod
		Elaborarea și realizarea Programului național de control al afecțiunilor determinate de deficiență de fier și acid folic pe anii 2011 - 2017	Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2014	Program aprobat; Menținerea numărului de persoane cu deficiență de fier și acid folic
429.	Reducerea riscurilor, prevenirea și combaterea fumatului, consumului abuziv de alcool și consumului ilicit de droguri prin implementarea măsurilor complexe, inclusiv intersectoriale	Elaborarea și implementarea Planului național de acțiuni pentru controlul tutunului	Ministerul Sănătății; Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare; Ministerul Finanțelor	Trimestrul IV, 2014	Plan aprobat; Stoparea creșterii numărului de fumători
		Autorizarea circulației legale a substanțelor narcotice și psihotrope și a precursorilor	Ministerul Sănătății	Trimestrul III, 2014	100 procente de importatori de substanțe narcotice, psihotrope și a precursorilor autorizați
		Realizarea măsurilor de prevenire a consumului de alcool și tratament în cazul alcoolismului cronic	Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2014	2 campanii de informare pe an realizate; 15 procente din persoanele înregistrate cu alcoolism cronic tratate
430.	Dezvoltarea serviciilor de sănătate mintală bazate pe principii comunitare	Elaborarea și aprobarea Strategiei de integrare a serviciilor de sănătate mintală în Asistența medicală primară	Ministerul Sănătății	Trimestrul I, 2012	Proiect aprobat
		Elaborarea Programului Național de sănătate mintală pentru anii 2012-2016, cu perfecționarea cadrului normativ în domeniu	Ministerul Sănătății	Trimestrul I, 2012	Program aprobat
		Elaborarea ghidurilor/protocoalelor clinice în sănătatea mintală	Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2014	6 ghiduri/protocoale elaborate
431.	Fortificarea sistemului de supraveghere și control al bolilor contagioase prin programul de vaccinare și alte măsuri profilactice, inclusiv tratament preventiv, precum și depistarea precoce a maladiilor contagioase, în special a celor cauzate de agenți patogeni noi	Modificarea Planului de acțiuni privind punerea în aplicare a Regulamentului Sanitar Internațional în Republica Moldova	Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2011	Plan aprobat
		Reglementarea sistemului de alertă precoce și răspuns rapid	Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2011	Proiecte aprobate
		Asigurarea acoperirii populației cu vaccinuri, inclusiv împotriva gripei	Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2014	Asigurarea cu vaccinuri în proporție de 100 procente din necesități; Acoperirea cu imunizări în proporție de 95 procente din categoriile țintă de populație; 20 procente din populație vaccinată împotriva gripei anual
		Instituirea centrelor comunitare de suport a pacienților cu tuberculoză	Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2014	Regulamentul-tip al Centrului elaborat; Numărul de centre comunitare; Numărul de beneficiari
		Elaborarea Programului național de control al hepatitelor virale pe anii 2012-2014 și realizarea	Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2014	Program aprobat; Numărul de persoane

1	2	3	4	5	6
		măsurilor acestuia			incluse în tratament; 4 campanii de comunicare
		Elaborarea și realizarea programelor de prevenire a HIV/SIDA în grupurile de populație expuse la risc (migranți, recruți, deținuți, copii în conflict cu legea etc.)	Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2014	Programe aprobate; 50 procente din populație din grupurile de risc vor beneficia de servicii de prevenție
		Asigurarea accesului la tratament antiretroviral (ARV) a persoanelor cu HIV/SIDA	Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2014	70 procente din numărul înregistrat de persoane cu HIV/SIDA
		Asigurarea testării, diagnosticului și tratamentului infecțiilor cu transmitere sexuală (ITS)	Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2014	60 procente din numărul înregistrat al persoanelor
432.	Realizarea măsurilor de reducere a poverii bolilor cronice asupra sănătății populației, inclusiv a patologiilor cardiovasculare și celor oncologice	Elaborarea Strategiei de control al bolilor netransmisibile	Ministerul Sănătății	Trimestrul III, 2011	Proiect aprobat
		Elaborarea Programului Național de control al diabetului zaharat pe anii 2011- 2015 și realizarea acțiunilor acestuia	Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2014	Program aprobat; Numărul de persoane supuse screeningului; Numărul de persoane în tratament cu insuline
		Elaborarea Programului Național de control al bolilor cardiovasculare pe anii 2012 - 2016 și realizarea acțiunilor acestuia	Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2014	Program aprobat; Menținerea nivelului morbidității și mortalității prin boli cardiovasculare
		Elaborarea Programului Național de control al cancerului pe anii 2012 - 2016 și realizarea acțiunilor acestuia	Ministerul Sănătății	Trimestrul III, 2014	Program aprobat; Majorarea ponderii populației supuse screeningului
		Elaborarea Programului Național „Securitatea transfuzională și autoasigurarea țării cu produse sanguine pentru anii 2012-2016” și realizarea acțiunilor acestuia	Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2014	Program aprobat; Asigurarea 100 procente a necesităților de preparate de sânge; Testarea 100 procente a sângelui donat
		Consolidarea capacităților Agenției de Transplant	Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2014	Numărul de instituții medicale autorizate pentru desfășurarea activităților de prelevare și transplant de țesuturi și celulelor de origine umană; Numărul de coordonatori de transplant în cadrul instituțiilor medico-sanitare autorizate; Numărul de intervenții de transplant realizate
		Elaborarea Programului Național privind dezvoltarea serviciului de asistență medicală urgentă pentru anii 2011-2015	Ministerul Sănătății	Trimestrul II, 2011	Program aprobat
		Elaborarea proiectului legii asistenței medicale urgente	Ministerul Sănătății	Trimestrul I, 2013	Proiect aprobat
433.	Licențierea activităților, certificarea specialiștilor și acreditarea instituțiilor medicale prin metode universale de asigurare a diversificării și calității serviciilor medicale prestate populației	Elaborarea cadrului normativ necesar licențierii activităților profesionale	Ministerul Sănătății	Trimestrul I, 2012	Proiecte aprobate; Numărul de persoane licențiate
434.	Stimularea industriei farmaceutice a Republicii Moldova prin lărgirea spectrului de producere a medicamentelor spre export	Realizarea transferului tehnologic în scopul reproducerii medicamentelor esențiale necesare sistemului de sănătate	Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2014	Numărul de tehnologii transferate
435.	Reglementarea pieței produselor farmaceutice și promovarea transparenței în formarea prețurilor la medicamente și la achiziționarea acestora din sursele publice	Armonizarea legislației naționale din domeniul farmaceutic la acquis-ul comunitar	Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2014	Proiecte aprobate
		Menținerea și actualizarea Catalogului național de prețuri de producător la medicamente	Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2014	Catalog permanent ajustat; Rapoarte cu privire la dinamica prețurilor la medicamente elaborate
436.	Fortificarea sistemului de control al calității medicamentelor, crearea laboratoarelor moderne de analiză și control omologate de către UE	Finisarea lucrărilor de construcție a blocului de laboratoare al Agenției Medicamentului și plasarea în acest bloc a Laboratorului Control Calitate Medicamente	Ministerul Sănătății	Trimestrul I, 2012	Laboratorul Control Calitate Medicamente funcțional

1	2	3	4	5	6
		Echiparea și dotarea blocului de laboratoare cu echipament tehnologic, dispozitive și mobilier	Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2014	Lista echipamentului procurat și valoarea acestuia
437.	Sporirea accesului la servicii farmaceutice în localitățile rurale		Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2014	Numărul de localități rurale unde au fost organizate servicii farmaceutice
438.	Încurajarea investițiilor private în sistemul de sănătate și crearea condițiilor pentru implicarea sectorului privat în domeniile neacoperite eficient de sectorul public		Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2014	Ponderea investițiilor private în sistemul de sănătate
VIII. POLITICI SOCIALE					
A. Asistență socială					
	Obiective:				Indicatori de impact
	- Creșterea calității vieții familiilor, reducerea sărăciei, inegalității și inechității în societate. - Direcționarea programelor de asistență socială spre susținerea grupurilor vulnerabile și persoanelor cu venituri mici. - Reducerea și eliminarea ineficiențelor în sistemul de protecție socială. - Asigurarea accesului populației la servicii sociale de calitate. - Asigurarea incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilități.				Reducerea ratei populației cu un consum sub 4,3 dolari pe zi pentru o persoană (la Paritatea Puterii de Cumpărare) de la 29,5 procente în 2009 până la 23 procente în 2015; Micșorarea ponderii populației sub pragul absolut al sărăciei de la 26,3 procente în 2009 până la 20 procente în 2015; Menținerea ponderii populației sub pragul sărăciei extreme sub nivelul de 3,5 procente
					Indicatori de rezultat
439.	Dezvoltarea unui sistem de asistență socială bazat pe evaluarea necesităților individuale ale persoanelor/familiilor în dificultate		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul IV, 2014	50 procente din solicitările privind serviciile sociale acoperite la nivel local
440.	Elaborarea cadrului normativ și dezvoltarea cadrului instituțional pentru implementarea la nivel național a serviciului de sprijin familial	Elaborarea și aprobarea proiectului de lege privind serviciul de sprijin familial	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul IV, 2012	Proiect aprobat
441.	Majorarea cuantumurilor indemnizației unice la nașterea copilului și a indemnizației lunare pentru creșterea/îngrijirea copiilor		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul IV, 2014	Rata de creștere anuală menținută la nivelul anilor precedenți
442.	Consolidarea capacităților instituționale și funcționale ale autorităților administrației publice locale în exercitarea funcțiilor de autoritate tutelară, pentru a asigura respectarea drepturilor copiilor	Elaborarea materialelor de instruire pentru autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi și nivelul al doilea	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul IV, 2012	Curricula aprobate
443.	Asigurarea măsurilor de protecție și de monitorizare a copiilor rămași fără ocrotire părintească	Elaborarea și aprobarea Regulamentului de activitate a Consiliului Consultativ pentru Adopții Internaționale	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
		Elaborarea și aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de acreditare, modul de funcționare a organizațiilor străine cu atribuții în domeniul adopției internaționale și Listei serviciilor și activităților pe care le pot desfășura în domeniul adopției internaționale	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
		Elaborarea și aprobarea Regulamentului privind cuantumul, modul de achitare și destinația taxei aferente procedurii de adopție internațională	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
		Elaborarea și aprobarea Regulamentului de evaluare a capacității de adopție și de pregătire a adoptatorilor	Ministerul Muncii, Protecției	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat

marea P'lnardes1461text11701nlan C'num 2011.2014.doc

1	2	3	4	5	6
			Sociale și Familiei		
444.	Prevenirea instituționalizării și eficientizarea procesului de dezinstituționalizare, dezvoltând servicii sociale de tip familial	Elaborarea și aprobarea Regulamentului de activitate a autorităților tutelare din cadrul unităților administrativ-teritoriale de nivelul întâi și nivelul al doilea	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
445.	Promovarea cadrului normativ necesar pentru organizarea și funcționarea serviciilor sociale calitative	Uniformizarea conținutului standardelor minime de calitate pentru serviciile sociale adresate familiilor cu copii și copiilor aflați în dificultate	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul IV, 2013	6 standarde uniformizate
446.	Elaborarea și promovarea mecanismului de acreditare a prestatorilor de servicii sociale și de procurare a serviciilor sociale	Elaborarea și aprobarea proiectului de lege privind evaluarea și acreditarea prestatorilor de servicii sociale	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul II, 2012	Proiect aprobat
		Elaborarea și aprobarea Regulamentului privind procedura de evaluare și acreditare a prestatorilor de servicii sociale	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul IV, 2012	Proiect aprobat
447.	Crearea inspecției sociale		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul II, 2012	Inspecție funcțională
448.	Crearea sistemului informațional automatizat în domeniul protecției sociale		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul IV, 2012	Sistem informațional automatizat creat
449.	Substituirea treptată a sistemului de compensații nominative prin sistemul de asistență socială bazat pe testarea veniturilor reale și evaluarea necesităților solicitanților, cu majorarea cuantumului venitului lunar minim garantat al familiilor vulnerabile		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul IV, 2012	Compensații nominative eliminate pentru toate categoriile, cu excepția veteranilor de război și a participanților la lichidarea consecințelor avariei de la Cernobîl
450.	Susținerea familiilor defavorizate prin acordarea ajutorului pentru perioada rece a anului	Elaborarea și aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.15-XVII din 26 februarie 2010 privind compensațiile sociale în perioada rece a anului 2010	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Casa Națională de Asigurări Sociale; Ministerul Finanțelor	Trimestrul I, 2011	Proiect aprobat
451.	Introducerea mecanismelor de muncă în folosul comunității și/sau de lucrări publice pentru reducerea dependenței față de ajutorul social		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul II, 2012	Proiect aprobat
452.	Dezvoltarea rețelei de asistenți sociali prin implementarea unui mecanism eficient de recrutare, instruire, promovare și evaluare profesională	Instituirea unității de formare continuă în asistență socială în cadrul Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul IV, 2012	Unitatea de formare continuă în asistență socială instituită
453.	Crearea premiselor pentru oferirea echitabilă și eficientă a mijloacelor de protecție socială persoanelor cu dizabilități	Elaborarea și aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a serviciului social „Echipă mobilă” și a standardelor minime de calitate	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
		Elaborarea și aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a serviciului social „Respiro” și a standardelor minime de calitate	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul I, 2012	Proiect aprobat
		Crearea de servicii sociale destinate persoanelor cu dizabilități (locuințe protejate, case comunitare etc.)	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul III, 2013	12 servicii sociale destinate persoanelor cu dizabilități (locuințe protejate, case comunitare etc.) create

1	2	3	4	5	6
454.	Dezvoltarea rețelei serviciului individualizat de îngrijire la domiciliu	Elaborarea și aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a serviciului social „Asistență personală” și a standardelor minime de calitate	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul I, 2012	Proiect aprobat
		Oferirea serviciului de asistență și îngrijire personală a persoanelor cu dizabilitate severă	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul IV, 2014	2 mii de persoane cu dizabilitate severă beneficiare
455.	Trecerea treptată și consecventă de la modelul medical la incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități	Organizarea de seminare, conferințe și de alte evenimente publice despre reformarea sistemului de protecție socială a persoanelor cu dizabilități	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul IV, 2014	10 seminare, conferințe și alte evenimente publice organizate anual
456.	Reformarea sistemului de acordare a gradelor de invaliditate în baza evaluării vitalității și capacității de muncă a solicitanților	Elaborarea și aprobarea criteriilor/metodologiei de determinare a dizabilității la copii și la persoanele adulte	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul II, 2012	Proiect aprobat
457.	Recuperarea capacității de muncă a persoanelor cu grade de invaliditate și dizabilități și obținerea independenței de alte persoane prin integrarea lor în societate	Crearea centrelor regionale de reabilitare profesională	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Finanțelor	Trimestrul IV, 2012	3 centre regionale de reabilitare profesională create
458.	Racordarea cadrului legislativ-normativ național la standardele europene și internaționale privind protecția drepturilor persoanelor cu dizabilități	Elaborarea și aprobarea Regulamentului cu privire la modul de asigurare a unor categorii de cetățeni cu mijloace ajutoare tehnice	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
		Elaborarea și aprobarea proiectului de lege privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Finanțelor; Ministerul Justiției	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
459.	Reorganizarea structurilor și instituțiilor responsabile de coordonarea sistemului de incluziune socială a persoanelor cu dizabilități	Crearea în cadrul Consiliului Republican de Expertiză Medicală a Vitalității a unui sistem informațional automatizat de evidență a persoanelor cu dizabilități (bază de date)	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor; Casa Națională de Asigurări Sociale	Trimestrul IV, 2013	Sistem informațional automatizat creat
		Elaborarea și aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului Național pentru determinarea dizabilității și a Instrucțiunii privind modul de determinare a dizabilității	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul IV, 2012	Proiect aprobat
		Instruirea personalului din instituțiile responsabile de coordonarea sistemului de incluziune socială a persoanelor cu dizabilități	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul IV, 2014	100 de angajați ai instituțiilor responsabile de coordonarea sistemului de incluziune socială a persoanelor cu dizabilități instruiți
B. Asigurări sociale					
	Obiective:				Indicatori de impact
	- Sporirea nivelului de protecție socială a persoanelor asigurate. - Asigurarea durabilității financiare a sistemului public de asigurări sociale. - Eliminarea inechităților în sistemul public de asigurări sociale și privilegiilor nejustificate pentru anumite categorii de pensionari. - Elaborarea cadrului normativ pentru dezvoltarea sistemelor de pensii “suplimentare”.				Majorarea ratei medii de înlocuire
					Indicatori de rezultat
460.	Perfecționarea legislației privind	Majorarea graduală a vârstei de pensionare pentru	Ministerul	Trimestrul II,	Proiect aprobat

1	2	3	4	5	6
	pensionarea, precum și crearea unor condiții unice de asigurare cu pensii pentru toate categoriile de cetățeni în temeiul contribuțiilor de asigurări sociale plătite	unele categorii de asigurați până la nivelul vârstei generale de pensionare stabilite (57 ani femei, 62 ani bărbați)	Muncii, Protecției Sociale și Familiei	2011	
		Stabilirea unei modalități unice de calculare a cuantumului pensiei pentru toate categoriile de asigurați în funcție de contribuțiile achitate în sistemul public de asigurări sociale	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul II, 2012	Proiect aprobat
		Transferul competenței de stabilire a cuantumului pensiei pentru militari și colaboratori ai Ministerului Afacerilor Interne către Casa Națională de Asigurări Sociale	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Afacerilor Interne	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
		Definitivarea și aprobarea Strategiei de unificare a sistemului de pensii de asigurări sociale	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
461.	Perfecționarea sistemului de indexare a pensiilor și alocațiilor de stat	Reevaluarea indicilor de indexare	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Finanțelor	Trimestrul I, 2011	Proiect aprobat
462.	Stabilirea clară a riscurilor asigurate și a cotei-părți de asigurări pentru fiecare risc	Crearea fondurilor corespunzătoare tipurilor de riscuri sociale asigurate	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Casa Națională de Asigurări Sociale	Trimestrul IV, 2012	Proiect aprobat
463.	Excluderea oricărui cheltuieli care nu constituie prestație de asigurări sociale	Preluarea de către bugetul de stat a cheltuielilor care nu constituie risc asigurat (indemnizația unică la naștere și altele)	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul IV, 2012	Proiect aprobat
464.	Asigurarea condițiilor necesare pentru crearea unui sistem de pensii “suplimentare” (privat, profesional, pentru persoanele care activează în condiții nocive de muncă, care să fie asigurate cu pensii anticipate, finanțate din acest sistem, sau asigurarea posibilităților de majorare)	Revizuirea listelor unităților de producție, lucrărilor, profesiilor și funcțiilor cu condiții de muncă foarte nocive și foarte grele	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Comisia Națională a Pieței Financiare; Ministerul Educației; Ministerul Finanțelor	Trimestrul IV, 2012	Proiect aprobat
465.	Reconsiderarea graduală a coraportului dintre contribuțiile la sistemul de asigurări sociale obligatorii ale angajatorilor și salariaților	Majorarea cotei de contribuții datorate de către salariați cu 1 procent anual și diminuarea cotei de contribuții datorate de către angajator cu 1 procent anual	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul IV, 2014	Proiecte aprobate
466.	Elaborarea unei strategii de trecere graduală la sistemul cumulativ de pensii		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul IV, 2012	Proiect aprobat
467.	Extinderea obligativității achitării contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii pentru toate persoanele care activează pe teritoriul Republicii Moldova	Revizuirea calității de asigurat a persoanelor care activează pe teritoriul Republicii Moldova	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
468.	Perfecționarea mecanismului de acordare a prestației în cazul		Ministerul Muncii,	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat

1	2	3	4	5	6
	incapacității temporare de muncă		Protecției Sociale și Familiei		
469.	Elaborarea mecanismului de asigurare socială a persoanelor care îngrijesc de persoane cu dizabilități severe	Includerea persoanelor care îngrijesc de persoane cu dizabilități severe în sistemul public de asigurări sociale	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Finanțelor; Casa Națională de Asigurări Sociale	Trimestrul II, 2012	Proiect aprobat
C. Munca, ocuparea forței de muncă și migrația de muncă					
	Obiective:				Indicatori de impact
	• Perfecționarea cadrului normativ în domeniul muncii pentru asigurarea unui echilibru între drepturile și interesele angajatorilor și salariaților. • Perfecționarea continuă a sistemului de salarizare din economia națională. • Asigurarea condițiilor complete și productive de angajare și de muncă decentă pentru toți. • Combaterea oricăror forme de discriminare pe piața muncii, diminuarea disparităților între sexe și a diferențelor între regiuni în ceea ce privește ocuparea forței de muncă. • Consolidarea sistemului național de management al migrației, asigurarea condițiilor pentru migrația legală și îmbunătățirea statutului social al lucrătorilor migranți. • Facilitarea reintegrării lucrătorilor migranți reînțorși în țară.				Creșterea cu 10 procente anual a numărului șomerilor plasați în câmpul muncii; Creșterea cu 7 procente anual a numărului persoanelor cu dizabilități plasați în câmpul muncii
					Indicatori de rezultat
470.	Flexibilizarea legislației muncii în vigoare și aducerea acesteia în concordanță cu cerințele moderne ale economiei de piață	Elaborarea și aprobarea proiectelor de acte legislative/normative în vederea perfecționării legislației muncii în vigoare	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul IV, 2014	Proiecte aprobate
471.	Perfecționarea procedurilor de concediere a salariaților	Elaborarea și aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea Codului muncii al Republicii Moldova nr.154-XV din 28 martie 2003	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul IV, 2012	Proiect aprobat
472.	Transpunerea în legislația națională a Directivelor UE în domeniul raporturilor de muncă, securității și sănătății în muncă		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul IV, 2014	10 directive UE în domeniul raporturilor de muncă și securității și sănătății în muncă transpuse în legislația națională
473.	Sporirea protecției sociale a salariaților cu retribuție mică din ramurile sectorului bugetar prin majorarea graduală a salariilor de bază și perfecționarea Rețelei tarifare unice		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Finanțelor	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
474.	Finalizarea implementării sistemului de salarizare a angajaților din sectorul bugetar reglementat prin Legea nr.355-XVI din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar	Majorarea pe tranșe a salariilor angajaților salarizați în baza Rețelei tarifare unice față de mărimea medie a grilelor de salarii pe categorii de salarizare	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Finanțelor	Trimestrul IV, 2013	Proiect aprobat
475.	Implementarea unui sistem unic de salarizare a militarilor, efectivului de trupă și corpului de comandă angajați în serviciul organelor apărării naționale, securității statului și ordinii publice, bazat pe salarii lunare		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Finanțelor; Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Apărării; Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2014	Proiect aprobat
476.	Sporirea nivelului garanțiilor minime de stat vizând salarizarea	Elaborarea și aprobarea hotărârii Guvernului despre noul cuantum minim garantat al salariului în sectorul real	Ministerul Muncii, Protecției	Trimestrul I, 2012	Proiect aprobat

1	2	3	4	5	6
			Sociale și Familiei; Ministerul Educației; Biroul Relații Interetnice		
477.	Intensificarea activității în vederea sporirii cotei înregistrate a salariului și diminuării fenomenului negativ al plății salariilor „în plic”, a contabilității duble și muncii „la negru”	Elaborarea și aprobarea Planului de acțiuni în vederea minimizării practicii achitării salariilor “în plic” și “muncii la negru”	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Educației; Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
478.	Identificarea unor soluții de politici pentru diminuarea fenomenului de “ocupare informală”	Elaborarea unei propunerii de politică publică în baza analizei ex-ante a impactului	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul IV, 2011	Propunere de politică publică aprobată
479.	Susținerea persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă	Implementarea programelor de formare profesională și dezvoltare a competențelor antreprenoriale pe piața muncii pentru diferite categorii de populație	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul IV, 2014	3500 persoane instruite anual; 7 procente din solicitanți instruiți; 20 procente de beneficiari angajați
480.	Perfecționarea cadrului legislativ pentru promovarea politicii de ocupare a forței de muncă	Elaborarea și aprobarea proiectului legii privind ocuparea forței de muncă și protecția socială a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul II, 2012	Proiect aprobat
481.	Protecția socială a șomerilor, aplicând totodată măsuri relevante pentru crearea stimulentei de muncă corespunzătoare	Revizuirea condițiilor beneficierii de ajutor de șomaj în scopul stimulării șomerilor de a căuta activ un loc de muncă	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
482.	Asigurarea activităților de dezvoltare a competențelor pentru ocuparea forței de muncă pentru șomeri pe termen lung, astfel încât aceștia să rămână în contact cu piața muncii	Acordarea șomerilor pe termen lung a serviciilor de informare și consiliere, de instruire (calificare, recalificare și perfecționare) adaptate nevoilor lor specifice, în scopul creșterii abilităților și calificărilor acestora	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul IV, 2014	5 procente din șomeri pe termen lung instruiți; 10 procente de beneficiari ai serviciilor angajați
483.	Asigurarea condițiilor pentru instituirea unui mecanism eficient de plasare în câmpul muncii a persoanelor cu dizabilități		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
484.	Asigurarea respectării principiilor de echitate de gen în promovarea politicii de ocupare a forței de muncă	Stabilirea în legislația de ocupare a forței de muncă a prevederilor clare privind egalitatea femeilor și bărbaților pe piața muncii și dreptul la acces egal al femeilor și bărbaților la măsurile de ocupare a forței de muncă	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
485.	Facilitarea plasării în câmpul muncii a tinerilor specialiști	Elaborarea unui program de stimulare a angajatorilor pentru încadrarea absolvenților instituțiilor de învățământ	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul I, 2012	Program aprobat
486.	Oferirea instruirii profesionale și tehnice și de dezvoltare a calificărilor antreprenoriale, în special pentru tinerii șomeri	Elaborarea și aprobarea programului de dezvoltare a competențelor antreprenoriale în rândul tinerilor șomeri	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul I, 2014	Program aprobat
487.	Folosirea schemelor publice de garantare a ocupării forței de muncă pentru ocuparea temporară, efectuarea lucrărilor publice de urgență și aplicarea altor scheme de creare a locurilor de muncă		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul IV, 2014	Antrenarea a circa 2500 de șomeri anual la lucrări temporare de interes public
488.	Asigurarea portabilității drepturilor sociale ale lucrătorilor migranți prin negocierea și încheierea acordurilor bilaterale în domeniul securității sociale cu statele gazdă	Negocierea și încheierea acordurilor bilaterale în domeniul securității sociale și a aranjamentelor administrative pentru aplicarea acestora	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul IV, 2014	6 acorduri și aranjamente negociate

1	2	3	4	5	6
489.	Extinderea oportunităților legale de angajare la muncă a cetățenilor Republicii Moldova peste hotare prin încheierea acordurilor bilaterale în domeniul migrației de muncă cu statele de destinație	Semnarea Acordului în domeniul migrației de muncă între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	Trimestrul IV, 2011	Acord semnat și promovat spre ratificare
		Semnarea Acordului în domeniul migrației de muncă între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Italiene	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	Trimestrul IV, 2011	Acord semnat și promovat spre ratificare
490.	Realizarea inițiativelor comune cu statele de destinație preconizate pentru facilitarea reîntoarcerii lucrătorilor migranți și reintegrării lor pe piața muncii din Republica Moldova, inclusiv în cadrul Parteneriatului de Mobilitate Republica Moldova - Uniunea Europeană	Inițierea și implementarea unor proiecte-pilot de migrație circulară și/sau sezonieră	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul IV, 2013	2 proiecte inițiate și implementate
491.	Informarea migranților și potențialilor migranți cu privire la căile și oportunitățile de migrare și angajare legală, precum și cu privire la reîntoarcerea și reintegrarea pe piața muncii din Republica Moldova	Elaborarea, editarea și diseminarea materialelor informative privind condițiile de angajare legală peste hotare și oportunitățile de reintegrare în țară pentru cei reîntorși	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul IV, 2013	Ghiduri, pliante și spoturi publicitare diseminate
492.	Promovarea reintegrării lucrătorilor migranți întorși de peste hotare prin consilierea și susținerea în recunoașterea calificărilor obținute și inițierea propriilor afaceri	Elaborarea și derularea programelor specifice de asistență a migranților reîntorși/readmiși din străinătate	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul III, 2013	2 programe inițiate
		Consilierea vocațională și profesională a persoanelor reîntoarse în vederea reîncadrării lor pe piața muncii din țară	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Educației	Trimestrul IV, 2014	Numărul beneficiarilor de consiliere majorat cu 10 anual
D. Politici de gen					
	Obiective:				Indicatori de impact
	- Sporirea cotei de participare a femeilor la luarea deciziilor și în structurile de reprezentare politică și publică. - Asigurarea egalității șanselor în domeniul social-economic. - Implementarea Programului național de asigurare a egalității de gen pe anii 2010-2015.				Creșterea reprezentării femeilor la nivelul de luare a deciziilor în 2015 până la 40 procente în consiliile locale, 25 procente în consiliile raionale, 25 procente femei primari și 30 procente femei deputați în Parlament; Reducerea inegalității de gen pe piața muncii prin micșorarea discrepanței între salariile femeilor și bărbaților cu cel puțin 10 procente până în 2015
					Indicatori de rezultat
493.	Ajustarea cadrului legal-normativ național la Legea cu privire la asigurarea egalității între femei și bărbați	Elaborarea proiectului de lege cu privire la modificarea legislației naționale în conformitate cu Legea nr.5-XVI din 9 februarie 2006 cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
494.	Fortificarea unităților de gen în cadrul	Consolidarea capacităților grupurilor	Ministerul	Trimestrul	8 seminare de instruire;

1	2	3	4	5	6
	tuturor ministerelor, autorităților publice centrale și locale	coordonatoare în domeniul egalității de gen prin organizarea semestrială a seminarelor de instruire	Muncii, Protecției Sociale și Familiei	IV, 2014	26 persoane instruite
		Instruirea semestrială a specialiștilor din autoritățile administrației publice locale la subiectul implementării politicii naționale în domeniul egalității de gen	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul IV, 2014	250 specialiști instruiți
495.	Promovarea participării active a femeii la luarea deciziilor și în structurile de reprezentare publică		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul IV, 2014	Cota de reprezentare a femeilor în pozițiile de luare a deciziilor introdusă
496.	Armonizarea legislației naționale la standardele și mecanismele de asigurare a egalității de șanse între femei și bărbați	Implementarea recomandărilor Comitetului CEDAW la Raportul periodic (4 și 5 combinat) pe marginea implementării de către Guvernul Republicii Moldova a CEDAW	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul IV, 2014	Plan aprobat
497.	Îmbunătățirea cadrului legislativ în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie în conformitate cu standardele europene în domeniul vizat	Elaborarea și aprobarea proiectului de lege pentru asigurarea armonizării cadrului legal național în domeniul vizat la standardele europene	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul I, 2013	Proiect aprobat
		Elaborarea și aprobarea proiectului de lege pentru ratificarea Convenției Europene cu privire la prevenirea și combaterea violenței față de femei, inclusiv violenței domestice (CAHVIO)	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul II, 2013	Proiect aprobat
498.	Asigurarea accesului la servicii de asistență și reabilitare a victimelor violenței în familie prin susținerea dezvoltării serviciilor specializate pentru victimele violenței în familie și a centrelor/serviciilor de asistență destinate agresorilor	Elaborarea și aprobarea conceptului serviciilor de asistență destinate agresorilor	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul II, 2012	Proiect aprobat
499.	Dezvoltarea sistemului de consiliere și asistență juridică gratuită a victimelor violenței în familie		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Justiției	Trimestrul IV, 2011	Sistem funcțional
500.	Promovarea educației nonviolente și consolidarea capacităților sistemului școlar pentru identificarea și soluționarea, precum și prevenirea timpurie a cazurilor de violență în familie	Elaborarea modulelor de formare profesională continuă a cadrelor didactice și a psihologilor școlari privind violența împotriva copilului	Ministerul Educației	Trimestrul IV, 2012	2 module aprobate
501.	Extinderea și fortificarea Sistemului național de referire pentru asistența și protecția victimelor și potențialelor victime ale traficului de ființe umane	Crearea și consolidarea echipelor multidisciplinare a Sistemului național de referire	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul IV, 2014	7 echipe create și consolidate
502.	Elaborarea curriculumului și a materialelor didactice pentru instruirea inițială și continuă a asistenților sociali, organelor de ordine publică, medicilor de familie, procurorilor, judecătorilor, avocaților		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul IV, 2013	Curricula aprobată
E. Politici demografice					
	Obiective:			Indicatori de impac	
	Redresarea consecvență a problemelor demografice în vederea diminuării declinului demografic și crearea condițiilor pentru creșterea cantitativă și calitativă a populației, realizându-se conexiunea dintre starea de securitate demografică și cea economică și socială în scopul dezvoltării.			Diminuarea anuală cu 10 procente a valorii negative a sporului natural	
				Indicatori de rezultat	
503.	Aprobarea și implementarea Strategiei naționale în domeniul securității demografice, fiind prioritizate politicile de stimulare a natalității, de reducere a morbidității și mortalității	Aprobarea Strategiei naționale în domeniul securității demografice	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
504.	Gestionarea eficientă a problemelor de îmbătrânire demografică, integrarea în	Elaborarea cadrului normativ pentru instituționalizarea Ghidului de parcurs pentru	Ministerul Muncii,	Trimestrul III,	2 reglementări aprobate

1	2	3	4	5	6
	strategiile de dezvoltare a obiectivelor de adaptare la schimbările în structura populației și de ameliorare a indicatorilor calitativi ai capitalului uman pentru o productivitate mai bună	Republica Moldova în vederea considerării recomandărilor de orientare a politicilor în problemele de îmbătrânire	Protecției Sociale și Familiei	2012	
505.	Promovarea multilaterală a politicilor familiale și a solidarității între generații	Implementarea unui set lărgit de prestații sociale în temeiul unui program național destinat susținerii familiei	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul II, 2014	10 mii de familii beneficiare
506.	Implementarea politicilor orientate spre fortificarea egalității genurilor în vederea asigurării unei creșteri demografice stabile	Dezvoltarea cadrului juridic în vederea soluționării problemelor privind concilierea vieții profesionale și familiale	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul IV, 2014	2 proiecte aprobate
507.	Constituirea în cadrul Academiei de Științe a Moldovei a Centrului Demografic cu funcții în domeniul cercetării și fundamentării științifice a politicilor demografice, determinării mecanismelor de monitorizare a implementării acestora și de evaluare a impactului	Crearea Centrului de studii demografice (organigrama, obiectivele și direcțiile de cercetare)	Academia de Științe a Moldovei	Trimestrul IV, 2013	Centru creat
508.	Implementarea unui mecanism unic de elaborare a prognozelor demografice și utilizarea plenară a acestora în programele de dezvoltare și planificare		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Academia de Științe a Moldovei; Biroul Național de Statistică	Trimestrul IV, 2012	Mecanism identificat

F. Parteneriatul social

	Obiective:				Indicatori de impact
	- Dezvoltarea parteneriatului social la nivel național, la nivel de ramură și la nivel teritorial. - Implicarea activă a partenerilor sociali în elaborarea și realizarea politicilor în domeniul muncii și cel social-economic.				
					Indicatori de rezultat
509.	Realizarea consultărilor tripartite între partenerii sociali în problemele ce țin de domeniul muncii și în problemele social-economice de interes național, de ramură și teritorial		Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul IV 2014	100 procente din probleme discutate anterior luării deciziilor
510.	Promovarea parteneriatului social la toate nivelurile	Desfășurarea consultărilor cu Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova și Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova în vederea identificării soluțiilor de perfecționare a sistemului actual de parteneriat social	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	Trimestrul III, 2011	Mecanism îmbunătățit

IX. INTEGRAREA MINORITĂȚILOR NAȚIONALE

	Obiective:				Indicatori de impact
	- Păstrarea și consolidarea patrimoniului cultural și lingvistic al minorităților naționale care locuiesc pe teritoriul Republicii Moldova. - Promovarea unei politici de stat coerente și multidimensionale în raport cu minoritățile naționale. - Perfecționarea cadrului juridic pentru asigurarea integrării minorităților naționale în viața social-administrativă, cultural-politică și economică a Republicii Moldova.				Reducerea treptată a cazurilor de xenofobie, intoleranță și discriminare interetnică pînă în anul 2014
					Indicatori de rezultat
511.	Dezvoltarea cadrului juridic în direcția protejării și dezvoltării culturii și limbilor minorităților naționale care locuiesc pe teritoriul Republicii Moldova, inclusiv promovarea predării în limbile minorităților naționale în instituțiile de învățămînt preuniversitar	Modificarea și completarea Legii nr.3456-XI din 1 septembrie 1989 cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul RSS Moldovenești	Biroul Relații Interetnice	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
512.	Elaborarea și aplicarea unui Program de stat în vederea asigurării condițiilor necesare pentru studierea și aplicarea limbii oficiale a Republicii Moldova de		Biroul Relații Interetnice; Academia de Științe a	Trimestrul III, 2011	Program aprobat

1	2	3	4	5	6
	către cetățenii alolingvi, inclusiv de către funcționarii publici și aleșii locali		Moldovei		
513.	Susținerea de către stat a programelor de promovare a coeziunii sociale cu sprijinul instituțiilor etnoculturale înregistrate în Republica Moldova	Elaborarea Planului de acțiuni pentru susținerea populației de etnie romă din Republica Moldova pentru perioada anilor 2011-2015	Biroul Relații Interetnice	Trimestrul II, 2011	Plan aprobat
514.	Dezvoltarea și susținerea relațiilor cu diaspora moldovenească din străinătate	Elaborarea Programului de acțiuni privind susținerea național-culturală și socială a diasporei moldovenești pe anii 2011-2014	Biroul Relații Interetnice	Trimestrul II 2011	Proiect aprobat
		Instituirea Consiliului coordonator al diasporei moldovenești pe lângă Guvern	Biroul Relații Interetnice	Trimestrul II 2011	Proiect aprobat
X. CULTURA					
	Obiective:				Indicatori de impact
	- Dezvoltarea artei contemporane ca mijloc de promovare și afirmare a culturii naționale, atât pe plan intern, cât și pe plan internațional. - Restabilirea activității și infrastructurii culturale, în special în zonele rurale. - Finanțarea activităților culturale în conformitate cu prioritățile stabilite și pe bază de proiecte. - Promovarea culturii ca factor primordial al păstrării și dezvoltării identității naționale. - Promovarea valorilor culturale naționale ca parte componentă a patrimoniului cultural european.				
					Indicatori de rezultat
515.	Protejarea și integrarea patrimoniului cultural național în sistemul valorilor culturale europene prin asigurarea existenței unei viziuni strategice asupra dezvoltării culturii pe perioada medie, asigurarea reabilitării și întreținerii obiectelor istorico-culturale în baza parteneriatelor public-private și digitalizarea patrimoniului cultural al Republicii Moldova	Elaborarea și aprobarea Concepției privind digitalizarea patrimoniului cultural național și creării bazelor de date e-patrimoniu și e-cultura	Ministerul Culturii; Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor; Cancelaria de Stat	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
		Elaborarea Cadastrului arheologic al Republicii Moldova	Ministerul Culturii	Trimestrul IV, 2014	Cadastru aprobat
516.	Dezvoltarea cadrului juridic privind protejarea, conservarea și punerea în valoare a monumentelor de cultură, istorie și arheologie, precum și în scopul stimulării implicării active a persoanelor fizice și juridice în activități de păstrare, valorificare și dezvoltare a patrimoniului cultural național	Modificarea Legii nr.286-XIII din 16 noiembrie 1994 cu privire la biblioteci	Ministerul Culturii	Trimestrul II, 2012	Proiect aprobat
		Modificarea Legii nr.135-XV din 20 martie 2003 privind meșteșugurile artistice populare	Ministerul Culturii	Trimestrul I, 2012	Proiect aprobat
		Modificarea Regulamentului cu privire la Depozitul legal de publicații	Ministerul Culturii	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
		Modificarea Regulamentului privind utilizarea mijloacelor financiare pentru editarea cărții naționale	Ministerul Culturii	Trimestrul III, 2011	Proiect aprobat
		Elaborarea proiectului legii monumentelor de for public	Ministerul Culturii	Trimestrul I, 2011	Proiect aprobat
		Elaborarea proiectului legii protejării patrimoniului cultural mobil	Ministerul Culturii	Trimestrul III, 2011	Proiect aprobat
		Elaborarea proiectului legii protejării patrimoniului cultural imaterial	Ministerul Culturii	Trimestrul III, 2011	Proiect aprobat
		Elaborarea proiectului legii-cadru privind patrimoniul cultural național	Ministerul Culturii	Trimestrul IV, 2012	Proiect aprobat
		Elaborarea proiectului legii privind protejarea monumentelor istorice	Ministerul Culturii	Trimestrul I, 2012	Proiect aprobat
		Elaborarea proiectului legii privind mormintele și operele comemorative de război	Ministerul Culturii	Trimestrul II, 2013	Proiect aprobat
		Elaborarea proiectului legii privind completarea și modificarea Codului penal al Republicii Moldova nr.985-XV din 18 aprilie 2002 și Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008 referitor la protejarea patrimoniului cultural	Ministerul Culturii	Trimestrul I, 2011	Proiect aprobat
		Actualizarea Registrului monumentelor ocrotite de stat	Ministerul Culturii	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
		Elaborarea Regulamentului privind exportul și importul valorilor culturale	Ministerul Culturii	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
517.	Elaborarea Strategiei unice de dezvoltare a culturii și de protejare a patrimoniului cultural național, care va cuprinde un Program de restaurare și valorificare a monumentelor de cultură și istorie, de susținere a așezămintelor de cultură, de reabilitare a		Ministerul Culturii	Trimestrul IV, 2012	Proiect aprobat

1	2	3	4	5	6
	infrastructurii, racordate la programele de dezvoltare economică, socială, educațională și urbană				
518.	Perfecționarea capacității de gestionare a patrimoniului cultural național prin crearea unui management adecvat	Crearea Agenției Naționale Arheologice	Ministerul Culturii	Trimestrul II, 2012	Instituție creată
		Crearea Institutului Național al Monumentelor Istorice	Ministerul Culturii	Trimestrul IV, 2013	Instituție creată
		Crearea Centrului de formare și perfecționare a specialiștilor în conservarea și restaurarea patrimoniului cultural	Ministerul Culturii	Trimestrul IV, 2014	Centru creat
519.	Dezvoltarea comprehensivă a artei contemporane prin crearea condițiilor necesare, susținerea infrastructurii și educației artistice, înlesnirea accesului și încurajarea participării largi a cetățenilor la procesele cultural-artistice, elaborarea și implementarea Legii privind uniunile de creație și a Statutului omului de creație, în scopul susținerii efective a artiștilor și a creației lor	Modificarea și completarea Legii culturii nr.413-XIV din 27 mai 1999	Ministerul Culturii	Trimestrul III, 2011	Proiect aprobat
		Modificarea și completarea Legii nr.1421-XV din 31 octombrie 2002 cu privire la teatre, circuri și organizații concertistice	Ministerul Culturii	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
		Modificarea și completarea Legii nr.1420-XV din 31 octombrie 2002 cu privire la filantropie și sponsorizare în vederea echilibrării procesului de susținere financiară a culturii aflat din bugetul de stat, cât și de către diverși agenți economici	Ministerul Culturii	Trimestrul II, 2013	Proiect aprobat
		Elaborarea proiectului legii cu privire la uniunile de creație și statutul omului de creație	Ministerul Culturii	Trimestrul II, 2013	Proiect aprobat
		Elaborarea proiectului hotărârii Guvernului privind instituționalizarea Cabinetului metodic și transformarea acestuia în Agenția de evaluare și perfecționare a educației artistice complementare	Ministerul Culturii	Trimestrul IV, 2012	Proiect aprobat
520.	Modernizarea și diversificarea ofertei de servicii a instituțiilor culturale, dezvoltarea unicității culturale locale prin modernizarea activității caselor de cultură, echiparea și internetizarea bibliotecilor	Integrarea bibliotecilor din republică în sistemul SIBIMOL	Ministerul Culturii	Trimestrul IV, 2014	15 biblioteci integrate
		Elaborarea și aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la funcționarea Casei de Cultură	Ministerul Culturii	Trimestrul III, 2011	Proiect aprobat
		Organizarea turneelor în teritoriu ale colectivelor din instituțiile teatral-concertistice subordonate	Ministerul Culturii	Trimestrul IV, 2013	400 spectacole; 100 mii spectatori deserviți
		Organizarea și desfășurarea acțiunilor culturale în vederea asigurării accesului populației de pe întreg teritoriul țării la valorile artei profesionale: festivaluri/concursuri internaționale și naționale, treceri în revistă, omagieri, comemorări	Ministerul Culturii	Trimestrul IV, 2014	15 acțiuni internaționale anuale; 16 acțiuni naționale anuale; 40 acțiuni instituționale, inclusiv în teritoriu; 6 festivaluri folclorice
521.	Reformarea sistemului de finanțare a culturii prin asigurarea transparenței în elaborarea, gestionarea și distribuirea bugetului culturii, revizuirea sistemului de salarizare a lucrătorilor din domeniul cultural, stabilirea unei cote minime de alocații pentru cultură în bugetele de toate nivelurile	Modificarea Hotărârii Guvernului nr.381 din 13 aprilie 2006 "Cu privire la condițiile de salarizare a personalului din unitățile bugetare", pentru revizuirea sistemului de salarizare a personalului din domeniul culturii, cu stabilirea criteriilor și normelor de evaluare a performanțelor profesionale individuale a lucrătorilor din domeniul muzeelor și bibliotecilor	Ministerul Culturii	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
		Ajustarea mecanismului de plată per capita în funcție de diferențele dintre structura demografică a populației și numărul instituțiilor de cultură, al colectivelor artistice	Ministerul Culturii	Trimestrul I, 2014	Mecanism aprobat
522.	Conectarea fenomenului cultural din Republica Moldova la circuitele culturale regionale și internaționale	Consolidarea și extinderea relațiilor culturale de cooperare cu/în cadrul organizațiilor regionale și internaționale prin implicarea mai activă a Republicii Moldova în programele culturale ale UNESCO, Uniunii Europene, Consiliului Europei, Organizației Internaționale a Francofoniei, OCEMN, CSI, Inițiativei Central Europene, Procesului de Cooperare în Europa de SUD-EST	Ministerul Culturii	Trimestrul IV, 2014	10 evenimente de promovare a culturii moldovenești în străinătate; 5 proiecte comune inițiate; 3 proiecte inițiate; 1 convenție ratificată
		Organizarea activităților de elaborare și promovare a dosarelor privind nominalizarea patrimoniului cultural național material și imaterial din Republica Moldova în Lista patrimoniului mondial UNESCO	Ministerul Culturii	Trimestrul IV, 2014	2 dosare promovate; 2 dosare elaborate
XI. POLITICI DE TINERET ȘI SPORT					
A. Integrarea socială și dezvoltarea potențialului tinerilor					
	Obiective:				Indicatori de impact
	Crearea condițiilor pentru realizarea plenară a potențialului tinerilor în viața politică, socială, economică și culturală a țării.				Reducerea ratei șomajului în rândurile tinerilor de la 13,9 procente la 10

1	2	3	4	5	6
	- Asigurarea accesului tinerilor la servicii de educație și de informare. - Crearea condițiilor pentru lansarea și dezvoltarea afacerilor și crearea locurilor de muncă pentru tineri. - Consolidarea capacităților umane și instituționale ale sectorului asociativ de tineret.				procente până în anul 2014; Creșterea ratei de ocupare în rândurile tinerilor de la 28,2 procente la 33 procente până în anul 2014; Creșterea anuală cu 5 procente a afacerilor inițiate de tineri
Indicatori de rezultat					
523.	Încurajarea angajării tinerilor bine pregătiți în cadrul autorităților administrației publice centrale și locale	Elaborarea și implementarea programelor de angajare a tinerilor în cadrul autorităților publice centrale și autoritățile administrației publice locale (burse pentru funcționarii publici, angajarea în cadrul autorităților publice centrale a tinerilor calificați peste hotare etc.)	Cancelaria de Stat; Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Tineretului și Sportului	Trimestrul IV, 2014	Numărul tinerilor angajați anual în cadrul autorităților publice centrale și locale
524.	Susținerea participării tinerilor și a organizațiilor de tineret în procesul decizional	Elaborarea cadrului normativ pentru autogovernare studențească	Ministerul Tineretului și Sportului; Ministerul Educației	Trimestrul III, 2011	Proiect aprobat
		Crearea senatelor studențești în toate instituțiile de învățământ superior	Ministerul Tineretului și Sportului; Ministerul Educației	Trimestrul I, 2013	Senate create
		Promovarea bunelor practici în domeniul autogovernării studențești, inclusiv prin organizarea unui forum al studenților	Ministerul Tineretului și Sportului; Ministerul Educației	Trimestrul I, 2012	Forum al studenților organizat, cu participarea a 100 delegați ai senatelor studențești
		Elaborarea și aprobarea Regulamentului-cadru al Consiliului Local al Copiilor și Tinerilor	Ministerul Tineretului și Sportului	Trimestrul II, 2011	Regulament aprobat
525.	Stimularea voluntariatului în rândul tinerilor	Organizarea acțiunilor de susținere și promovare a voluntariatului (Conferința Națională a Voluntariatului, desfășurarea anuală a Festivalului Național al Voluntarilor)	Ministerul Tineretului și Sportului	Trimestrul I, 2011	Participarea a cel puțin 300 de voluntari și 20 de ONG-uri în acțiuni de susținere a voluntariatului
		Acordarea premiilor pentru cei mai activi voluntari	Ministerul Tineretului și Sportului	Trimestrul IV, 2014	15 premii acordate anual
		Elaborarea mecanismului de aplicare a Legii voluntariatului nr.121-XVII din 18 iunie 2010	Ministerul Tineretului și Sportului	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
526.	Crearea mecanismelor de facilitare la procurarea locuințelor de către tineri	Elaborarea și implementarea unui program național de asigurare cu locuințe a tinerilor	Ministerul Tineretului și Sportului; Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor	Trimestrul IV, 2014	Program implementat
527.	Îmbunătățirea procesului educațional	Informatizarea instituțiilor de învățământ și promovarea serviciilor electronice de educație (învățământ on-line, biblioteci on-line, softuri educaționale etc.)	Ministerul Educației	Trimestrul IV, 2014	Numărul elevilor și studenților care vor avea acces la biblioteci on-line și softuri educaționale
		Introducerea unui mecanism de granturi și credite de studiu pentru tineri în baza criteriilor sociale și de performanță	Ministerul Educației; Ministerul Tineretului și Sportului	Trimestrul IV, 2014	Numărul de granturi și credite de studii acordate
		Asigurarea accesului gratuit la educație în instituțiile superioare de învățământ al tinerilor din familiile socialmente vulnerabile și al celor instituționalizați	Ministerul Educației; Ministerul Muncii, Protecției	Trimestrul IV, 2014	Numărul tinerilor din familii socialmente vulnerabile încadrați în procesul de studii

1	2	3	4	5	6
			Sociale și Familiei		
		Dezvoltarea sistemului de burse sociale pentru tinerii socialmente vulnerabili	Ministerul Educației	Trimestrul IV, 2014	Numărul tinerilor beneficiari de burse sociale
528.	Construcția și modernizarea căminelor pentru elevi și studenți	Inițierea unui program național de construcție și modernizare a căminelor studențești în baza unui parteneriat public-privat	Ministerul Educației; Ministerul Tineretului și Sportului; Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor,	Trimestrul IV, 2014	Numărul căminelor construite; Numărul căminelor modernizate; Cota elevilor și studenților asigurați cu locuri de cazare în cămine
529.	Stimularea dezvoltării parteneriatelor dintre instituțiile de învățământ din Republica Moldova și cele din străinătate, pentru a stimula mobilitatea elevilor și studenților în spațiul educațional internațional	Încheierea unor acorduri de parteneriat între instituțiile de învățământ din țară și de peste hotare privind mobilitatea elevilor și studenților	Ministerul Educației; Ministerul Sănătății; Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare; Ministerul Tineretului și Sportului	Trimestrul IV, 2014	Numărul de acorduri încheiate; Numărul elevilor și studenților participanți la programele de mobilitate academică internațională
530.	Construcția și reabilitarea taberelor școlare și universitare	Elaborarea și implementarea unui program de construcție și reabilitare a taberelor școlare și universitare prin parteneriat public-privat	Ministerul Educației; Ministerul Dezvoltării Regionale și a Construcțiilor	Trimestrul IV, 2014	Numărul taberelor construite și reabilitate
		Conectarea căminelor studențești la Internet și dotarea lor cu câte o sală de calculatoare	Cancelaria de Stat; Ministerul Educației	Trimestrul II, 2011	275 de cămine studențești dotate cu calculatoare și conectate la Internet
531.	Susținerea tinerilor întreprinzători în lansarea și dezvoltarea propriilor afaceri	Diversificarea serviciilor și extinderea categoriilor de beneficiari în cadrul Programului Național de Abilitare Economică Tinerilor	Ministerul Economiei; Ministerul Tineretului și Sportului	Trimestrul IV, 2014	Numărul de afaceri finanțate
532.		Oferirea serviciilor de informare, consultanță și instruire pentru tinerii antreprenori	Ministerul Economiei	Trimestrul IV, 2013	Numărul de tineri beneficiari ai serviciilor de informare pentru dezvoltarea afacerilor
		Extinderea rețelei incubatoarelor de afaceri pentru tineri	Ministerul Economiei; Ministerul Tineretului și Sportului	Trimestrul IV, 2012	Numărul de incubatoare nou-create
		Acordarea anuală a domeniurilor .md și hosting gratuit tinerilor ce vor prezenta o idee de afacere	Ministerul Tineretului și Sportului; Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, Cancelaria de Stat	Trimestrul IV, 2014	Numărul de site-uri lansate
533.	Stimularea angajării tinerilor în câmpul muncii	Organizarea târgurilor locurilor de muncă pentru tineri	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei; Ministerul Tineretului și Sportului	Trimestrul IV, 2014	Numărul de tineri angajați în cadrul târgurilor locurilor de muncă
		Organizarea anuală a acțiunilor și campaniilor promoționale de orientare profesională a tinerilor din instituțiile de învățământ preuniversitar	Ministerul Educației; Ministerul Muncii, Protecției	Trimestrul II, 2014	Numărul campaniilor promoționale de orientare profesională

1	2	3	4	5	6
			Sociale și Familiei		
534.	Revizuirea cadrului legislativ cu privire la tineret și armonizarea lui la standardele europene	Elaborarea și aprobarea proiectului de lege cu privire la tineret	Ministerul Tineretului și Sportului	Trimestrul I, 2011	Proiect aprobat
		Elaborarea și aprobarea standardelor minime de calitate și a Regulamentului-tip de funcționare a centrelor de resurse pentru tineri	Ministerul Tineretului și Sportului	Trimestrul II, 2011	Proiecte aprobate
535.	Susținerea activităților de tineret la nivel local și național	Organizarea concursurilor de minigranturi pentru ONG-urile de tineret și grupurile de inițiativă ale tinerilor	Ministerul Tineretului și Sportului	Trimestrul IV, 2014	Numărul și valoarea mini-granturilor oferite anual
		Susținerea presei de tineret (ziare și posturi de radio școlare și studențești) și stimularea lansării rubricilor și emisiunilor dedicate tinerilor în mass-media națională	Ministerul Tineretului și Sportului	Trimestrul IV, 2014	Numărul și valoarea granturilor oferite anual
		Organizarea și susținerea anuală a acțiunilor pentru tineret în cadrul proiectului Capitala Tineretului	Ministerul Tineretului și Sportului	Trimestrul IV, 2014	Numărul de tineri și organizații de tineret implicate anual în cadrul proiectului Capitala Tineretului
		Instruirea continuă a personalului centrelor de resurse pentru tineret și consiliilor locale ale copiilor și tinerilor	Ministerul Tineretului și Sportului	Trimestrul IV, 2014	Numărul de participanți în cadrul seminarelor de instruire
		Dezvoltarea rețelei centrelor de resurse pentru tineret	Ministerul Tineretului și Sportului	Trimestrul IV, 2014	Numărul centrelor de resurse susținute; Numărul de beneficiari ai centrelor de resurse pentru tineret
		Acordarea premiilor pentru cele mai reușite acțiuni de tineret în domeniul cultural, voluntariat, de participare, activism civic și inovație	Ministerul Tineretului și Sportului	Trimestrul IV, 2014	Numărul anual de tineri beneficiari ai premiilor
536.	Consolidarea parteneriatelor cu structurile de tineret ale organizațiilor internaționale (Consiliul Europei și Uniunea Europeană) și sporirea rolului Republicii Moldova în dezvoltarea politicilor de tineret la nivelul Europei de Sud-Est	Organizarea acțiunilor dedicate Anului Internațional al Tineretului și Anului European al Voluntariatului	Ministerul Tineretului și Sportului	Trimestrul IV, 2011	Numărul de acțiuni desfășurate; Numărul de tineri implicați
		Elaborarea unui plan de acțiuni pentru dezvoltarea Centrului Republican pentru Copii și Tineret "Artico"	Ministerul Educației; Ministerul Tineretului și Sportului	Trimestrul II, 2011	Plan aprobat
		Extinderea relațiilor de colaborare în domeniul tineretului și sportului prin încheierea unor acorduri și/sau elaborarea în comun a unor planuri de acțiuni cu unele state din spațiul european (România, Georgia, Azerbaijan, Federația Rusă, Cehia, Ucraina, Belgia, Lituania etc.)	Ministerul Tineretului și Sportului	Trimestrul IV, 2014	Numărul de acorduri încheiate; Numărul acțiunilor realizate în comun
537.	Promovarea mobilității și a schimburilor de tineret	Extinderea participării Republicii Moldova în cadrul programului European "Youth in Action"	Ministerul Afacerilor Externe și al Integrării Europene	Trimestrul IV, 2011	Numărul schimburilor internaționale de tineret
		Aderarea la acordul Parțial de mobilitate al tinerilor prin intermediul cadrului European pentru tineret al Consiliului Europei	Ministerul Tineretului și Sportului	Trimestrul I, 2011	Acord semnat
B. Dezvoltarea culturii fizice și a sporturilor					
	Obiective:				Indicatori de impact
	- Promovarea prioritară a modului de viață sănătos. - Reabilitarea infrastructurii sportive. - Susținerea sportului de performanță.				
					Indicatori de rezultat
538.	Promovarea practicării regulate și continue a activităților fizice de către copii și adulți	Organizarea și desfășurarea bianuală a Jocurilor Juniorilor la 11 ramuri de sport	Ministerul Tineretului și Sportului	Trimestrul II, 2013	35 mii participanți (2011); 50 mii participanți (2013)
		Organizarea anuală a Turneului republican de mini-fotbal pentru copii	Ministerul Tineretului și Sportului	Trimestrul II, 2014	12 000 participanți (2011); 13 000 participanți (2012); 14 000 participanți (2013); 15 000 participanți (2014)

1	2	3	4	5	6
		Organizarea anuală a Turneului republican de fotbal rezervat juniorilor	Ministerul Tineretului și Sportului	Trimestrul III, 2014	26 000 participanți; 27 000 participanți; 28 000 participanți; 30 000 participanți
		Organizarea anuală a Turneului republican de volei rezervat persoanelor cu vîrsta cuprinsă între 30 și mai mare – femei și 40 și mai mare – bărbați	Ministerul Tineretului și Sportului	Trimestrul IV, 2014	3 600 participanți; 3 800 participanți; 4000 participanți; 4200 participanți
		Organizarea anuală a concursurilor sportive pentru persoane cu dizabilități (de vîz, locomotor, mintale)	Ministerul Tineretului și Sportului	Trimestrul IV, 2014	400 participanți; 500 participanți; 600 participanți; 700 participanți
539.	Elaborarea și implementarea unui Program național de propagare a modului de viață sănătos, prin implicarea instituțiilor sportive și educaționale, ONG-urilor, autorităților și instituțiilor publice, mass-media, donatorilor	Elaborarea și implementarea planului anual „Calendarul acțiunilor sportive naționale și internaționale”	Ministerul Tineretului și Sportului	Trimestrul I, 2014	Calendar elaborat; 30 mii sportivi participanți la competiții interne
540.	Eficientizarea activității școlilor sportive	Elaborarea proiectului hotărîrii Guvernului cu privire la statele-tip ale școlilor sportive	Ministerul Tineretului și Sportului	Trimestrul II, 2012	Proiect aprobat
541.	Susținerea diferențiată a ramurilor de sport, în funcție de valoarea, tradiția și gradul de dezvoltare a acestora la nivel național și internațional	Stabilirea criteriilor de finanțare a federațiilor sportive naționale corespunzător performanțelor înregistrate, tradițiilor practicării acestora pe teritoriul Republicii Moldova (contract de colaborare)	Ministerul Tineretului și Sportului	Trimestrul I, 2011	Contracte încheiate
542.	Instituirea unui mecanism de evidență și control a structurilor sportive existente pe teritoriul Republicii Moldova	Crearea bazei de date „Registrul sportiv” privind edificiile sportive, organizațiile sportive, instituțiile sportive etc.	Ministerul Tineretului și Sportului; Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Trimestrul III, 2013	Proiect aprobat
543.	Monitorizarea strictă a procesului de pregătire a loturilor naționale pentru participarea la Jocurile Olimpice de la Londra din 2012 și la Jocurile Olimpice de iarnă de la Soci din 2014	Elaborarea planurilor individuale de pregătire a sportivilor candidați-olimpici	Ministerul Tineretului și Sportului; Cancelaria de Stat; Ministerul Sănătății; Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	Trimestrul II, 2012	52 de planuri individuale elaborate
544.	Susținerea inițiativelor private pentru restabilirea și extinderea rețelei de cluburi, crearea secțiilor și complexelor sportive, reabilitarea terenurilor sportive, teritoriilor pentru odihna populației	Reabilitarea terenurilor și sălilor sportive la următoarele ramuri de sport: rugby, fotbal, baschet, haltere lupte	Ministerul Tineretului și Sportului	Trimestrul IV, 2014	3 săli sportive; 2 terenuri sportive
545.	Stimularea, inclusiv prin parteneriat public-privat, a construcției și/sau a modernizării bazelor sportive pentru loturile naționale	Reconstrucția Manejului de Atletică Ușoară (sala de jocuri, sala de lupte)	Ministerul Tineretului și Sportului	Trimestrul II, 2012	2 săli renovate
		Renovarea complexelor, terenurilor și sălilor sportive (Baza sportivă din Căpriana, Baza de canotaj "Vatra", Sala de haltere, str.Lăpușneanu, nr. 2, Centrul de recuperare) din cadrul Centrul Sportiv de Pregătire a Loturilor Naționale	Ministerul Tineretului și Sportului	Trimestrul IV, 2012	2 terenuri și 3 săli sportive renovate
546.	Construirea, inclusiv prin parteneriate public-private, în mun. Chișinău a unui Stadion Republican, a unui Palat al Sporturilor și a unui Centru Acvatic	Efectuarea studiilor de fezabilitate pentru construcția Stadionului Republican, a unui Palat al Sporturilor (reconstrucția Î.S. Manejul de atletică ușoară) și al unui Centru Acvatic (reconstrucția Complexului de înot „Feroviarul” din mun. Chișinău)	Ministerul Tineretului și Sportului; Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor; Ministerul Finanțelor	Trimestrul IV, 2014	Studii de fezabilitate efectuate; Stadion construit; Palat al Sporturilor construit; Centru Acvatic construit
547.	Construcția, inclusiv prin parteneriate public-private, la nivel național, conform principiului geografic, a	Inițierea proiectului „Toți Împreună” în parteneriat cu federațiile sportive naționale, agenți economici, autorități ale administrației publice	Ministerul Tineretului și Sportului;	Trimestrul IV, 2014	Proiect inițiat; 2 săli polivalente construite

1	2	3	4	5	6
	săliilor polivalente	locale în vederea construcției (reconstrucției) a 2 săli polivalente	Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor; Ministerul Finanțelor,		
548.	Sprrijinirea reabilitării psihologice și fizice în urma traumelor a sportivilor de performanță	Completarea și ajustarea Hotărârii Guvernului nr.1552 din 4 decembrie 2002 „Pentru aprobarea Normelor privind reglementarea unor probleme financiare în activitatea sportivă” în scopul susținerii sportivilor de performanță	Ministerul Tineretului și Sportului	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
		Completarea și ajustarea Legii nr.330-XIV din 25 martie 1999 cu privire la cultura fizică și sport, în vederea asigurării cadrului legal pentru susținerea sportivilor de performanță traumați	Ministerul Tineretului și Sportului	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
549.	Susținerea medicinei sportive și a cercetării în domeniul culturii fizice și sportului	Elaborarea și încheierea unui acord cu Universitatea de Stat din Moldova privind pregătirea tinerilor la facultatea kinetoterapie și medicină sportivă	Ministerul Tineretului și Sportului	Trimestrul I, 2013	Acord de colaborare aprobat
550.		Dotarea cu utilaj medical performant a Centrului Medical din cadrul Centrului Sportiv de Pregătire a Loturilor Naționale	Ministerul Tineretului și Sportului	Trimestrul II, 2013	Utilaj medical procurat în sumă de 100 mii lei
XII. PROTECȚIA MEDIULUI					
A. Schimbările climatice și valorificarea resurselor naturale					
	Obiective:				Indicatori de impact
	- Asigurarea unui cadru adecvat pentru protecția mediului și utilizarea durabilă a resurselor naturale. - Reducerea impactului negativ al activității economice asupra mediului, resurselor naturale și sănătății populației. - Creșterea nivelului de informare, educație și cultură ecologică a cetățenilor.				Majorarea ponderii ariilor naturale protejate de stat pînă la 5,5 procente din teritoriul țării; Reducerea emisiilor gazelor cu efect de seră cu cel puțin 60 procente (comparativ cu anul 1990); Majorarea ponderii populației cu acces la surse de apă potabilă calitativă și la canalizare; Ponderea localităților urbane asigurate cu sistem de management integrat al deșeurilor
					Indicatori de rezultat
551.	Definitivarea cadrului juridic de mediu existent în conformitate cu cerințele, directivele și standardele Uniunii Europene	Elaborarea și promovarea proiectului Strategiei naționale de mediu și a unor documente de politici aferente acestora	Ministerul Mediului	Trimestrul I, 2014	Proiectul Strategiei de mediu și 9 documente de politici aprobate
		Armonizarea cadrului legislativ și normativ în domeniul protecției mediului, ajustat la aquis-ul comunitar de mediu	Ministerul Mediului	Trimestrul IV, 2014	25 proiecte de acte legislative și 35 de acte normative elaborate și aprobate
552.	Promovarea în sfera de business a responsabilității corporative în domeniul calității și protecției mediului natural	Elaborarea mecanismului de implementare a responsabilității extinse a producătorului de deșeuri pentru echipamentele electrice/ ambalaje	Ministerul Mediului	Trimestrul II, 2014	Reglementări aprobate
553.	Consolidarea potențialului instituțional în domeniul protecției mediului și utilizării durabile a resurselor naturale, ajustarea politicii managementului deșeurilor la standardele europene	Crearea Agenției de Mediu	Ministerul Mediului	Trimestrul IV, 2013	Agenție creată
554.		Crearea Centrului pentru gestionarea deșeurilor periculoase	Ministerul Mediului	Trimestrul IV, 2014	Centru creat
		Crearea asociațiilor pentru gestionarea deșeurilor în regiunea Sud	Ministerul Mediului	Trimestrul IV, 2013	Asociații create
		Crearea Agenției substanțelor chimice	Ministerul Mediului	Trimestrul IV, 2014	Agenție creată
		Crearea Centrului Aarhus în Republica Moldova	Ministerul Mediului	Trimestrul IV, 2012	Centru creat
		Elaborarea și promovarea proiectului Strategiei privind managementul deșeurilor	Ministerul Mediului	Trimestrul II, 2012	Proiect aprobat
		Elaborarea și promovarea proiectului conceptului etichetei ecologice pentru mărfurile industriale	Ministerul Mediului	Trimestrul III, 2014	Concept aprobat

1	2	3	4	5	6
		Elaborarea și promovarea proiectului Programului de monitoring integrat al substanțelor chimice în componentele de mediu	Ministerul Mediului	Trimestrul II, 2014	Program aprobat
555.	Îmbunătățirea măsurilor de prevenire a poluării mediului înconjurător prin ridicarea nivelului de conștientizare a populației și încorporarea cerințelor de protecție a mediului în politicile sectoriale ale economiei naționale și în politicile teritoriale	Inventarierea substanțelor chimice expirate și eliminarea acestora din instituțiile de învățământ	Ministerul Mediului	Trimestrul II, 2012	Inventar elaborat; 20 tone de substanțe chimice eliminate
		Implementarea Sistemului Informațional Automatizat "Registrul Geologic de Stat"	Ministerul Mediului; Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Trimestrul IV, 2013	Sistem funcțional
556.	Încurajarea conservării, perpetuării și protejării biodiversității	Elaborarea și publicarea ediției a 3-a a Cărții Roșii a Republicii Moldova, a Registrului spațiilor verzi pentru 2010, a Cadastrului Regnului animal și Cadastrului Regnului vegetal	Ministerul Mediului; Academia de Științe a Moldovei	Trimestrul I, 2014	Ediția a 3-a a Cărții Roșii, Registrul spațiilor verzi și 2 cadastre publicate
		Lansarea și promovarea Campaniei de conservare a biodiversității pentru un deceniu (anii 2011-2020) în cadrul Convenției privind Diversitatea Biologică	Ministerul Mediului	Trimestrul I, 2011	Campanie lansată și promovată
		Crearea și restabilirea centrelor pentru reproducerea artificială a speciilor valoroase de pești în extravilanul or. Criuleni, în s. Proscureni (r-nul Rîșcani) și s. Cuconești, (r-nul Edineț)	Ministerul Mediului	Trimestrul II, 2014	1 centru creat; 2 centre restabilite
		Stabilirea hotarelor și cartografierea boiștilor, gropilor de iarnă a peștilor în obiectivele acvatice naturale și pașaportizarea acestora	Ministerul Mediului	Trimestrul IV, 2013	12 pașapoarte întocmite
557.	Extinderea și protecția ariilor naturale protejate de stat în baza experienței europene de gestionare eficientă a resurselor naturale	Extinderea sistemului de arii naturale protejate cu sectoare reprezentative de vegetație de stepă din zona Buceac (rezervația naturală și aria cu management multifuncțional)	Ministerul Mediului, Agenția „Moldsilva”, Academia de Științe a Moldovei	Trimestrul II, 2012	Arii naturale protejate extinse în zona Buceac: rezervația naturală – cu 54,6326 ha; aria cu management multifuncțional – cu 8,2252 ha
		Elaborarea Cadastrului ariilor naturale protejate de stat	Ministerul Mediului, Academia de Științe a Moldovei	Trimestrul I, 2014	Cadastru elaborat și publicat
558.	Asigurarea transparenței și eficienței în administrarea Fondului Ecologic Național	Perfecționarea cadrului legislativ și normativ în domeniul gestionării Fondului Ecologic Național	Ministerul Mediului	Trimestrul IV, 2011	Proiect aprobat
559.	Realizarea programului național de măsuri tehnice, de evaluare și finanțare a costurilor reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră în concordanță cu prevederile Convenției-cadru pentru schimbări climatice (1992) și ale Protocolului de la Kyoto (1997)		Ministerul Mediului	Trimestrul IV, 2014	Măsuri tehnice realizate
560.	Modernizarea și eficientizarea sistemului național de monitorizare a stării și evoluției condițiilor hidrometeorologice și a calității mediului	Consolidarea capacităților sistemului național de monitoring și prevenire a efectelor dezastrelor naturale de origine hidrometeorologică prin aplicarea tehnologiilor informaționale performante	Ministerul Mediului	Trimestrul IV, 2011	Echipament instalat
		Fortificarea sistemului național de monitoring al calității mediului	Ministerul Mediului	Trimestrul IV, 2011	2 stații automate de monitoring a calității aerului instalate în orașele Cahul și Ungheni; 3 posturi automate de monitoring al calității aerului cu panou de afișaj instalate în diferite sectoare din Chișinău; 2 stații automate de monitoring al calității apei instalate la intrarea în țară pe râurile Nistru și Prut
		Automatizarea și fortificarea rețelei hidrologice a râurilor Prut și Nistru	Ministerul Mediului	Trimestrul IV, 2013	11 stații hidrometrice automate instalate pe râul Prut; 10 stații hidrometrice automate instalate pe râul Nistru;

1	2	3	4	5	6
					1 stație hidrologică lacustră construită la lacul Dubăsari
		Construcția stațiilor meteorologice în localitățile Bălți, Leova, Soroca și Ceadăr-Lunga și dotarea acestora cu utilaj automat necesar	Ministerul Mediului	Trimestrul II, 2013	4 stații meteorologice construite; 4 stații meteorologice automate instalate
		Asigurarea tehnică a procesului de prognozare a vremii și de elaborare a avertizărilor privind fenomenele hidrometeorologice periculoase	Ministerul Mediului	Trimestrul IV, 2013	Radar meteorologic Doppler instalat; Senzori și softuri noi instalate la punctele de observații
		Asigurarea metrologică a monitoringului meteorologic și hidrologic	Ministerul Mediului	Trimestrul II, 2013	Laborator mobil de calibrare a utilajului și echipamentului pus în aplicare
561.	Dezvoltarea rețelei de arii protejate prin crearea parcurilor naționale urmînd modelul european	Crearea parcurilor naționale „Orhei” și „Nistrul inferior”	Ministerul Mediului; Agenția „Moldsilva”; Academia de Științe a Moldovei	Trimestrul II, 2014	2 parcuri naționale create
		Crearea rezervației biosferei “Prutul de Jos”	Ministerul Mediului; Agenția „Moldsilva”; Academia de Științe a Moldovei	Trimestrul III, 2014	Rezervația biosferei creată
562.	Reorganizarea activității Agenției „Moldsilva” și Agenției „Apele Moldovei” în vederea optimizării structurii organizatorice și eficientizării activității		Ministerul Mediului, Agenția „Moldsilva”	Trimestrul II, 2011	Agenții reorganizate
563.	Crearea infrastructurii necesare pentru reciclarea deșeurilor	Extinderea rețelelor de colectare selectivă a deșeurilor	Ministerul Mediului	Trimestrul IV, 2014	40 localități asigurate cu servicii de colectare a deșeurilor
		Crearea sistemelor de colectare a anvelopelor uzate	Ministerul Mediului	Trimestrul IV, 2014	Sistem de colectare creat
564.	Implementarea sistemului de circulație a certificatelor verzi pentru diminuarea poluării mediului		Ministerul Mediului	Trimestrul IV, 2014	Sistem implementat
565.	Promovarea și înființarea crescîndă a unităților de producere a energiei renovabile în baza biomasei, utilizarea energiei solare și eoliene, instalațiilor cu ciclu închis de utilizare a apelor etc., ceea ce va influența pozitiv starea ecologică a țării și va scădea dependența de anumite surse tradiționale de energie		Ministerul Mediului	Trimestrul IV, 2014	Mecanisme de stimulare promovate
566.	Extinderea cooperării internaționale în domeniul mediului în scopul facilitării transferului de tehnologii și preluării produselor inovatoare	Inițierea negocierilor în vederea încheierii unor noi acorduri bilaterale și multilaterale de colaborare în domeniul protecției mediului înconjurător	Ministerul Mediului	Trimestrul IV, 2014	Acorduri de colaborare încheiate cu Ucraina, Bulgaria, Turcia, Franța, Olanda, Belgia, Austria și țările baltice
		Semnarea Memorandumului între Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice a Republicii Moldova și Comisia Națională pentru Controlul Activităților Nucleare din România privind cooperarea în domeniul securității radiologice	Ministerul Mediului	Trimestrul I, 2011	Memorandum semnat
567.	Stimularea cercetării aplicative în domeniul tehnologiilor curate și promovarea unor campanii naționale de educare și sensibilizare pentru ecologie și dezvoltare durabilă	Susținerea din mijloacele Fondului Ecologic Național a proiectelor de cercetare și aplicare a tehnologiilor non-poluante în Republica Moldova	Ministerul Mediului	Trimestrul IV, 2014	3 proiecte finanțate anual
B. Reducerea riscurilor și protecția împotriva dezastrelor					
	Obiective:				Indicatori de impact
	Asigurarea unui cadru instituțional-funcțional pentru coordonarea acțiunilor de răspuns în cazuri de dezastre.				Reducerea ponderii

1	2	3	4	5	6
	- Implementarea unui set de măsuri orientate spre diminuarea riscurilor în cazul dezastrelor. - Sensibilizarea și informarea cetățenilor Republicii Moldova privind protecția împotriva calamităților.				populației supuse riscului dezastrelor naturale cu 20 procente; Ridicarea nivelului de pregătire a populației pentru răspuns în cazuri de calamități naturale
					Indicatori de rezultat
568.	Realizarea cercetărilor și studiilor necesare pentru stabilirea bazei factologice în domeniul prevenirii și reducerii riscurilor dezastrelor	Procurarea și implementarea soft-urilor noi și completarea bazei multianuale de date pentru domeniile de activitate ale Serviciului Hidrometeorologic de Stat	Ministerul Mediului; Ministerul Afacerilor Interne; Academia de Științe a Moldovei; Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare; Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor; Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	Trimestrul IV, 2014	Soft-uri noi instalate; Bază de date completată anual; 5 lucrări științifice elaborate
		Monitoringul proceselor geologice exogene periculoase (alunecări de teren și cutremure de pământ), a apelor subterane în vederea obținerii informației geologice la planificarea ridicării de construcții, construirii prizelor de apă potabilă calitativă pentru aprovizionarea populației republicii	Ministerul Mediului	Trimestrul IV, 2014	4 prognoze anuale privind dezvoltarea proceselor geologice exogene periculoase
569.	Elaborarea și aprobarea unei Strategii naționale de diminuare a riscurilor dezastrelor		Ministerul Afacerilor Interne	Trimestrul IV, 2014	Proiect aprobat
570.	Elaborarea și aplicarea unui mecanism de coordonare a acțiunilor de intervenție rapidă, acordarea de ajutor umanitar, recuperare și reconstrucție, inclusiv organizarea unui centru unificat de comandă	Elaborarea planului de acțiuni privind asistența autorităților civile în situații de criză	Ministerul Apărării	Trimestrul IV, 2012	Plan aprobat și implementat
		Definitivarea Sistemului Național Unic pentru apeluri de urgență 112 și Crearea Centrului de dirijare în situații excepționale	Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor; Ministerul Sănătății	Trimestrul IV, 2014	Centru creat și funcțional
571.	Fortificarea instituțiilor specializate sau cu atribuții în domeniul prevenirii și lichidării consecințelor dezastrelor naturale: Serviciul Protecției Civile și Situațiilor Excepționale, Centrul Național de Medicină a Calamităților, Serviciul Hidrometeorologic de Stat, Agenția „Apele Moldovei” etc.	Elaborarea proiectului hotărârii Guvernului cu privire la crearea Serviciului de monitorizare și exploatare a digurilor la întreprinderile Agenției „Apele Moldovei”	Ministerul Mediului	Trimestrul II, 2011	Proiect aprobat
		Elaborarea proiectului hotărârii Guvernului privind reglementarea organizării forțelor și mijloacelor Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale	Ministerul Afacerilor Interne	Trimestrul IV, 2012	Proiect aprobat
		Elaborarea programului de consolidare a serviciului salvatori și pompieri în localitățile rurale ale Republicii Moldova	Ministerul Afacerilor Interne	Trimestrul II, 2012	Program aprobat
572.	Perfecționarea cadrului de realizare a prognozelor meteo, schimbului de date și informarea în timp util despre riscul dezastrelor	Dotarea Centrului Cercetare și Prognoze de Lungă Durată cu echipament modern	Ministerul Mediului	Trimestrul IV, 2011	Echipament instalat

1	2	3	4	5	6
573.	Reabilitarea sistemului de diguri de protecție în scopul prevenirii și reducerii impactului inundațiilor	Asigurarea reparației digurilor de protecție afectate de viitura anului 2010 din raioanele Cantemir, Hîncești, Criuleni, Ștefan Vodă și Anenii Noi	Ministerul Mediului	Trimestrul IV, 2012	50 km diguri de protecție antiiviură reparate
		Recalcularea curbei de suprafață liberă a cursurilor râurilor Nistru și Prut	Ministerul Mediului	Trimestrul IV, 2014	Proiect executat
		Investigația tehnică și elaborarea pașapoartelor tehnice a digurilor de protecție antiiviură primite în gestiunea Agenției „Apele Moldovei”	Ministerul Mediului	Trimestrul IV, 2011	19 pașapoarte tehnice elaborate

213 HOTĂRÎRE **cu privire la transmiterea unui imobil**

În temeiul art.6 alin. (1) lit. a) și art.14 alin.(1) lit. c) din Legea nr.121-XVI din 4 mai 2007 privind administrarea și deetatzarea proprietății publice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 90-93, art. 401), cu modificările și completările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se transmite, în termen de o lună, din gestiunea Întreprinderii de Stat „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru” a Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor în gestiunea Clubului sportiv central „Dinamo” al Ministerului Afacerilor Interne edificiul cu numărul cadastral 010021301104, cu terenul aferent, amplasat în mun. Chișinău, str. Gheorghe Asachi, nr. 23-a, aflat în proprietatea publică a statului.

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:
Ministrul afacerilor interne
Ministrul tehnologiei
informației și comunicațiilor

Nr. 180. Chișinău, 23 martie 2011.

2. Transmiterea imobilului se va efectua conform prevederilor Regulamentului cu privire la modul de transmitere a întreprinderilor, organizațiilor, instituțiilor de stat, a subdiviziunilor lor, clădirilor, edificiilor, mijloacelor fixe și altor active, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 688 din 9 octombrie 1995 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1996, nr. 10, art. 45), cu modificările și completările ulterioare.

3. Agenția Relații Funciare și Cadastru va opera în documentația cadastrală a imobilului sus-numit modificările ce decurg din prevederile prezentei hotărîri.

4. Se abrogă Hotărîrea Guvernului nr.1508 din 28 decembrie 2007 „Cu privire la transmiterea unui imobil” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 8-10, art. 45).

Vladimir FILAT

Alexei Roibu

Pavel Filip

214 HOTĂRÎRE **pentru aprobarea Avizului asupra proiectului de lege privind modificarea și completarea Legii nr.180-XVI din 10 iulie 2008 cu privire la migrația de muncă**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului Avizul asupra

proiectului de lege privind modificarea și completarea Legii nr.180-XVI din 10 iulie 2008 cu privire la migrația de muncă.

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:
Ministrul finanțelor
Ministrul muncii, protecției
sociale și familiei
Ministrul justiției

Nr. 181. Chișinău, 24 martie 2011.

Vladimir FILAT

Veaceslav Negruța

Valentina Buliga
Alexandru Tănase

215 HOTĂRÎRE **cu privire la retragerea din Parlament a unui proiect de lege**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se retrage din Parlament proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2010 nr.129-XVIII din 23 decembrie 2009, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.884 din 23 septembrie 2010.

2. Se abrogă Hotărîrea Guvernului nr.884 din 23 septembrie 2010 „Privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2010 nr.129-XVIII din 23 decembrie 2009” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.191-193, art.976).

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:
Ministrul muncii, protecției
sociale și familiei
Ministrul finanțelor
Ministrul justiției

Nr. 182. Chișinău, 24 martie 2011.

Vladimir FILAT

Valentina Buliga
Veaceslav Negruța
Alexandru Tănase

216**HOTĂRÎRE****pentru aprobarea proiectului de lege cu privire
la modificarea și completarea Legii nr. 100-XV
din 26 aprilie 2001 privind actele de stare civilă**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare

proiectul de lege cu privire la modificarea și completarea Legii nr.100-XV din 26 aprilie 2001 privind actele de stare civilă.

PRIM-MINISTRU**Vladimir FILAT****Contrasemnează:****Ministrul justiției****Alexandru Tănase****Nr. 183. Chișinău, 24 martie 2011.****217****HOTĂRÎRE****cu privire la numirea domnului Aureliu CIOCOI,
Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al
Republicii Moldova în Republica Federală Germania,
în funcția de Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar
al Republicii Moldova în Regatul Danemarcei, prin cumul,
cu reședința la Berlin**

În conformitate cu art. 86 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova și art. 10 alin. (2) din Legea nr. 761-XV din 27 decembrie 2001 cu privire la serviciul diplomatic, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se acceptă propunerea Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene privind numirea domnului Aureliu CIOCOI,

Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova în Republica Federală Germania, în funcția de Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova în Regatul Danemarcei, prin cumul, cu reședința la Berlin, înaintînd Președintelui Republicii Moldova proiectul decretului respectiv.

PRIM-MINISTRU**Vladimir FILAT****Contrasemnează:****Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe
și integrării europene****Iurie Leancă****Nr. 184. Chișinău, 24 martie 2011.****218****HOTĂRÎRE****privind inițierea negocierilor asupra proiectului Acordului
între Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor
al Republicii Moldova și Autoritatea Națională pentru
Administrație și Reglementare în Comunicații a
României privind coordonarea și distribuția frecvențelor
preferențiale pentru sisteme digitale de radiocomunicații
mobile terestre în benzile de frecvențe 380-385 / 390-
395 MHz și acordarea deplinei puteri domnului Teodor
CICLICCI, director general al Î.S. „Centrul Național
pentru Frecvențe Radio”**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se ia act de proiectul Acordului între Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor al Republicii Moldova și Autoritatea Națională pentru Administrație și Reglementare în Comunicații a României privind coordonarea și distribuția frecvențelor preferențiale pentru sisteme digitale de radiocomunicații mobile terestre în benzile de frecvențe 380-385 / 390-395 MHz.

2. Se inițiază negocierile asupra proiectului Acordului între Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor al Republicii Moldova și Autoritatea Națională pentru Administrație și Reglementare în Comunicații a României privind

coordonarea și distribuția frecvențelor preferențiale pentru sisteme digitale de radiocomunicații mobile terestre în benzile de frecvențe 380-385 / 390-395 MHz.

3. Se acordă depline puteri domnului Teodor CICLICCI, director general al Î.S. „Centrul Național pentru Frecvențe Radio” pentru semnarea Acordului între Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor al Republicii Moldova și Autoritatea Națională pentru Administrație și Reglementare în Comunicații a României privind coordonarea și distribuția frecvențelor preferențiale pentru sisteme digitale de radiocomunicații mobile terestre în benzile de frecvențe 380-385 / 390-395 MHz.

PRIM-MINISTRU**Vladimir FILAT****Contrasemnează:****Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe
și integrării europene****Iurie Leancă****Nr. 185. Chișinău, 24 martie 2011.**

219 HOTĂRÎRE
privind aprobarea proiectului de lege pentru
modificarea și completarea unor acte legislative

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare

proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministrul economiei
Ministrul justiției

Valeriu Lazăr
Alexandru Tănase

Nr. 186. Chișinău, 24 martie 2011.

220 HOTĂRÎRE
cu privire la aprobarea Acordului între Guvernul
Republicii Moldova și Cabinetul de Miniștri al Ucrainei
de colaborare în domeniul politicilor de tineret, semnat
la Kiev la 1 februarie 2010

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre informare Acordul între Guvernul Republicii Moldova și Cabinetul de Miniștri al Ucrainei de colaborare în domeniul politicilor de tineret, semnat la Kiev la 1 februarie 2010.

2. Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene va notifica partea ucraineană despre aprobarea Acordului nominalizat.

3. Ministerul Tineretului și Sportului și Ministerul Educației vor întreprinde măsurile necesare pentru realizarea prevederilor Acordului menționat.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe
și integrării europene
Ministrul tineretului și sportului
Ministrul educației

Iurie Leancă
Ion Cebanu
Mihail Șleahțițchi

Nr. 187. Chișinău, 24 martie 2011.

221 HOTĂRÎRE
pentru inițierea negocierilor asupra proiectului Acordului
între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României
privind cooperarea în domeniul militar și acordarea
deplinei puteri domnului Vitalie MARINUȚA, ministru
al apărării

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se ia act de proiectul Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României privind cooperarea în domeniul militar.

2. Se inițiază negocierile asupra proiectului Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României

privind cooperarea în domeniul militar.

3. Se acordă depline puteri domnului Vitalie MARINUȚA, ministru al apărării, pentru semnarea Acordului între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României privind cooperarea în domeniul militar.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe
și integrării europene

Iurie Leancă

Nr. 188. Chișinău, 24 martie 2011.

222**HOTĂRÎRE****cu privire la acordarea deplinei puteri
doamnei Valentina BULIGA, ministru al muncii,
protecției sociale și familiei**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se acordă depline puteri doamnei Valentina BULIGA,
ministru al muncii, protecției sociale și familiei, pentru semnareaAcordului de colaborare în domeniul migrației de muncă între
Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei al Republicii
Moldova și Serviciul Federal Migrație al Federației Ruse.**PRIM-MINISTRU****Vladimir FILAT****Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministru afacerilor externe
și integrării europene****Iurie Leancă****Nr. 189. Chișinău, 24 martie 2011.****223****HOTĂRÎRE****cu privire la numirea domnului Alexandru CODREANU,
Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii
Moldova în Republica Ungară, în funcția de Ambasador
Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii Moldova
în Bosnia și Herțegovina, Republica Slovenia
și Republica Croația, precum și de Reprezentant
al Republicii Moldova pe lângă Comisia Dunării,
prin cumul, cu reședința la Budapesta**În conformitate cu art. 86 alin. (2) din Constituția
Republicii Moldova și art. 10 alin. (2) din Legea nr. 761-XV
din 27 decembrie 2001 cu privire la serviciul diplomatic,
Guvernul HOTĂRĂȘTE:Se acceptă propunerea Ministerului Afacerilor Externe
și Integrării Europene privind numirea domnului Alexandru
CODREANU, Ambasador Extraordinar și Plenipotențiaral Republicii Moldova în Republica Ungară, în funcția de
Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al Republicii
Moldova în Bosnia și Herțegovina, Republica Slovenia și
Republica Croația, precum și de Reprezentant al Republicii
Moldova pe lângă Comisia Dunării, prin cumul, cu reședința
la Budapesta, înaintînd Președintelui Republicii Moldova
proiectul decretului respectiv.**PRIM-MINISTRU****Vladimir FILAT****Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministru afacerilor externe
și integrării europene****Iurie Leancă****Nr. 190. Chișinău, 24 martie 2011.****224****HOTĂRÎRE****privind inițierea negocierilor asupra proiectului
Programului de colaborare între Guvernul Republicii
Moldova și Guvernul Federației Ruse în domeniul
umanitar pentru anii 2011-2013**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se ia act de proiectul Programului de colaborare între
Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse în
domeniul umanitar pentru anii 2011-2013.2. Se inițiază negocierile asupra proiectului Progra-
mului de colaborare între Guvernul Republicii Moldova și
Guvernul Federației Ruse în domeniul umanitar pentru anii
2011-2013.**PRIM-MINISTRU****Vladimir FILAT****Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministru afacerilor externe
și integrării europene****Iurie Leancă****Nr. 191. Chișinău, 24 martie 2011.**

225 HOTĂRÎRE
cu privire la aprobarea componenței nominale
a delegației moldave în legătură cu vizita de lucru
a domnului Vladimir FILAT, Prim-ministru,
la instituțiile Uniunii Europene
(Bruxelles, Regatul Belgiei, 23-25 martie 2011)

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă, conform anexei, componența nominală a delegației moldave în legătură cu vizita de lucru a domnului Vladimir FILAT, Prim-ministru, la instituțiile Uniunii Europene

(Bruxelles, Regatul Belgiei, 23-25 martie 2011).

2. Cheltuielile de deplasare (transport, diurnă, cazare) pentru membrii delegației vor fi suportate de instituțiile delegatate.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:

**Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe
și integrării europene**

Iurie Leancă

Nr. 192. Chișinău, 24 martie 2011.

Anexă
la Hotărârea Guvernului
nr.192 din 24 martie 2011

COMPONENȚA NOMINALĂ
a delegației moldave în legătură cu vizita de lucru a domnului
Vladimir FILAT, Prim-ministru, la instituțiile Uniunii Europene
(Bruxelles, Regatul Belgiei, 23-25 martie 2011)

FILAT Vladimir
LEANCĂ Iurie

- Prim-ministru
- viceprim-ministru, ministru al afacerilor externe și integrării europene
- viceministru al afacerilor externe și integrării europene

GUREZ Lilia
STUCALICI Eduard

-șef al Direcției comunicare și relații cu presa, Cancelaria de Stat
- consultant principal, Direcția comunicare și relații cu presa, Cancelaria de Stat
- ofițer de pază

GHERMAN Natalia

POPA Vasile

226 HOTĂRÎRE
cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru
aderarea la Convenția privind recunoașterea divorțurilor
și separărilor legale, încheiată la Haga la 1 iunie 1970

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Președintelui Republicii Moldova spre examinare proiectul de lege pentru aderarea

la Convenția privind recunoașterea divorțurilor și separărilor legale, încheiată la Haga la 1 iunie 1970.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:

**Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe
și integrării europene
Ministrul justiției**

**Iurie Leancă
Alexandru Tănase**

Nr. 193. Chișinău, 24 martie 2011.

227 HOTĂRÎRE
cu privire la reorganizarea unor întreprinderi de stat
și transmiterea patrimoniului proprietate publică
a statului din gestiunea economică a unor
societăți pe acțiuni

În temeiul art. 14 din Legea nr. 146-XIII din 16 iunie 1994 cu privire la întreprinderea de stat (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1994, nr. 2, art. 9), cu modificările și completările ulterioare, art. 6, alin.(1) lit.e) și art. 7 alin.(2) din Legea nr. 121-XVI din 4 mai 2007 privind administrarea și deținutarea proprietății publice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.90-93, art.401), cu modificările și completările ulterioare, și ținând cont de prevederile pct.8 lit.b) din Regulamentul Agenției Proprietății Publice de pe lângă Ministerul Economiei, aprobat prin Hotărârea Guver-

nului nr.1008 din 10 septembrie 2007 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.146-148, art.1049), cu modificările și completările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se acceptă propunerea Ministerului Economiei privind reorganizarea Întreprinderii de Stat „Direcția pentru Exploatarea Imobilului” prin fuziune (absorbție) cu Întreprinderea de Stat de Alimentație Publică „Orizont-Vest”.

2. Ministerul Economiei va asigura reorganizarea Întreprinderii de Stat „Direcția pentru Exploatarea Imobilului” prin absorbția Întreprinderii de Stat de Alimentație Publică

„Orizont-Vest”, în conformitate cu legislația în vigoare.

3. Se transmite din gestiunea economică a Societății pe Acțiuni „Introsco” în gestiunea Întreprinderii de Stat „Direcția pentru Exploatarea Imobilului”, administrată de Ministerul Economiei, căminul, amplasat în mun. Chișinău, str. Alecu Russo nr.9/2, proprietate publică a statului.

4. Se transmit bunurile proprietate publică a statului din gestiunea economică a societăților pe acțiuni în administrarea Agenției Proprietății Publice de pe lângă Ministerul Economiei, conform anexei.

5. Ministerul Economiei va institui comisiile respective

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministrul economiei

Nr. 194. Chișinău, 24 martie 2011.

de primire-predare și va asigura transmiterea, în termen de 30 de zile, a bunurilor specificate la pct.3 al prezentei hotărâri și în anexă, în conformitate cu prevederile Regulamentului cu privire la modul de transmitere a întreprinderilor de stat, organizațiilor, instituțiilor, a subdiviziunilor lor, clădirilor, construcțiilor, mijloacelor fixe și altor active, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.688 din 9 octombrie 1995 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1996, nr.10, art.45), cu modificările și completările ulterioare.

6. Agenția Relații Funciare și Cadastru va asigura modificarea documentației cadastrale, în conformitate cu prevederile prezentei hotărâri.

Vladimir FILAT

Valeriu Lazăr

Anexă
la Hotărârea Guvernului nr.194
din 24 martie 2011

**Bunurile proprietate publică
a statului transmise din gestiunea economică a societăților
pe acțiuni în administrarea Agenției Proprietății Publice de pe
lângă Ministerul Economiei**

Nr. d/o	Societatea pe acțiuni care gestionează bunul	Bunul proprietate publică a statului	Locul amplasării
1.	S.A. „Sigma”	Baza de odihnă „Luci”	Ucraina, r-nul Tatarbunur, s. Lebediovka
2.	S.A. „Sigma”	Baza turistică „Moldova”	Ucraina, r-nul Rahov, s. Iasini
3.	S.A. „Introsco”	Pensiunea „Colos” (blocul nr.2 și ospătăria)	Ucraina, r-nul Berezanschi, s. Coblevo
4.	S.A. „Mezon”	Baza de odihnă „Sălcioara”	Republica Moldova, mun. Chișinău, or. Vadul lui Vodă

228

H O T Ă R Î R E

pentru aprobarea Regulamentului privind măsurile și procedurile de stabilire a limitelor maxime admise de reziduuri ale substanțelor farmacologic active în produsele alimentare de origine animală

În temeiul Legii nr. 221-XVI din 19 octombrie 2007 privind activitatea sanitar-veterinară (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 51-54, art. 153), cu modificările și completările ulterioare, Legii nr. 1409-XIII din 17 decembrie 1997 cu privire la medicamente (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr.52-53, art.368), cu modificările și completările ulterioare, art. 6 din Legea nr. 10-XVI din 3 februarie 2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.67, art. 183), art. 5 și art. 9 alin. (1) din Legea nr.78 -XV din 18 martie 2004 privind produsele alimentare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr. 83-87, art. 431), Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Regulamentul privind măsurile și procedurile de stabilire a limitelor maxime admise de reziduuri ale substanțelor farmacologic active în produsele alimentare de origine animală (se anexează).

2. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, prin intermediul Agenției Sanitar-Veterinare și pentru Siguranța Produselor de Origine Animală, în comun cu Ministerul Sănătății:

1) vor elabora și vor aproba forma și conținutul cererii pentru obținerea avizului privind stabilirea limitelor maxime

admise de reziduuri ale substanțelor farmacologic active în produsele alimentare de origine animală;

2) vor stabili principiile metodologice de evaluare a riscului și recomandările privind gestionarea riscului în vederea stabilirii limitelor maxime admise de reziduuri ale substanțelor farmacologic active în produsele alimentare de origine animală;

3) vor adopta norme privind utilizarea limitei maxime admise de reziduuri ale unei substanțe farmacologic active într-un anumit produs alimentar pentru un alt produs alimentar din aceeași specie sau a limitei maxime admise de reziduuri ale unei substanțe farmacologic active pentru una sau mai multe specii;

4) vor aproba regulamentul intern privind clasificarea substanțelor farmacologic active care fac obiectul unui aviz cu privire la limita maximă admisă de reziduuri;

5) vor desemna instituțiile din subordine responsabile de implementarea prevederilor prezentei hotărâri;

6) vor stabili, printr-un ordin comun, limitele maxime admise de reziduuri ale substanțelor farmacologic active în produsele alimentare de origine animală și vor actualiza anual lista acestora, plasind pe pagina web informația relevantă.

3. Realizarea prevederilor prezentei hotărâri se va efectua în limita alocațiilor aprobate în bugetul de stat pe anul respectiv și din alte surse, conform legislației în vigoare.

4. Prezenta hotărâre intră în vigoare la 3 luni de la data

publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

5. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare și Ministerului Sănătății.

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:
Ministrul agriculturii
și industriei alimentare
Ministrul sănătății

Nr. 195. Chișinău, 24 martie 2011.

Vladimir FILAT

Vasile Bumacov
Andrei Usatii

Aprobat
prin Hotărârea Guvernului nr.195
din 24 martie 2011

REGULAMENT

privind măsurile și procedurile de stabilire a limitelor maxime admise de reziduuri ale substanțelor farmacologic active în produsele alimentare de origine animală

Regulamentul privind măsurile și procedurile de stabilire a limitelor maxime admise de reziduuri ale substanțelor farmacologic active în produsele alimentare de origine animală (în continuare – Regulament) este armonizat cu prevederile Regulamentului (CE) nr. 470/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 6 mai 2009 de stabilire a procedurilor comunitare în vederea stabilirii limitelor maxime admise de reziduuri ale substanțelor farmacologic active din alimentele de origine animală, de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 2377/90 al Consiliului și de modificare a Directivei 2001/82/CE a Parlamentului European și a Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 726/2004 al Parlamentului European și al Consiliului Uniunii Europene (Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, L 152 din 16 iunie 2009, p.11-22).

Capitolul I

Dispoziții generale

1. Prezentul Regulament conține cerințe și proceduri de stabilire:

1) a concentrației maxime admise de reziduuri ale unei substanțe farmacologic active în produsele alimentare de origine animală (în continuare – limita maximă admisă de reziduuri);

2) a nivelului reziduurilor unei substanțe farmacologic active în anumite substanțe pentru care nu s-a stabilit o limită maximă admisă de reziduuri (în continuare – valoarea de referință) în cadrul programului de monitorizare și control;

3) a nivelului reziduurilor de anumite substanțe cu efect hormonal sau tireostatic și al substanțelor β -agoniste interzise pentru a fi administrate animalelor de la care se obțin produse alimentare.

2. Prevederile prezentului Regulament nu se aplică:

1) principiilor active de origine biologică utilizate în produsele medicinale veterinare imunologice destinate producerii unei imunități active sau pasive sau diagnosticării unei stări de imunitate;

2) contaminanților din produsele alimentare, cu excepția celor care fac obiectul unor norme speciale.

3. În sensul prezentului Regulament, noțiunile utilizate au următoarea semnificație:

1) reziduuri ale substanțelor farmacologic active

– substanțe farmacologic active (substanțe active, excipienți, produse de descompunere și metabolizii acestora), care rămân în produsele alimentare obținute de la animale, exprimate în mg/kg sau μ g/kg de produs în stare proaspătă;

2) animale productive – animale crescute, întreținute, sacrificate sau achiziționate, de la care se obțin produse alimentare de origine animală.

Capitolul II

Limite maxime admise de reziduuri

Secțiunea 1

Evaluarea și gestionarea riscurilor

4. Orice substanță farmacologic activă utilizată pentru fabricarea produselor medicinale veterinare destinate administrării la animalele productive trebuie să fie înregistrată în Nomenclatorul produselor farmaceutice de uz veterinar, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 321 din 18 martie 2008 „Pentru aprobarea Regulamentului privind înregistrarea produselor farmaceutice de uz veterinar” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 63-65, art. 404).

Solicitantul înregistrării unui produs medicinal veterinar fabricat din substanță farmacologic activă sau, după caz, deținătorul certificatului de înregistrare a produsului medicinal veterinar respectiv, prin intermediul Centrului Republican de Diagnostic Veterinar (CRDV) trebuie să prezinte instituțiilor responsabile informația cu privire la limita maximă admisă de reziduuri.

5. Instituțiile responsabile de implementarea prevederilor prezentului Regulament, desemnate de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare și Ministerul Sănătății (în continuare – instituțiile responsabile), în limita competențelor legale, trebuie:

1) să efectueze o evaluare științifică a riscurilor;

2) să formuleze recomandări privind gestionarea riscurilor pentru asigurarea unui nivel înalt de protecție a sănătății publice, garantarea lipsei efectului negativ al produselor medicinale veterinare asupra sănătății publice, sănătății și bunăstării animalelor;

3) să ia în considerare limitele maxime admise de reziduuri ale unei substanțe farmacologic active într-un produs alimentar, pentru alte produse alimentare derivate din aceeași specie sau limitele maxime admise de reziduuri ale unei substanțe farmacologic active la una sau mai multe specii, pentru specii diferite de animale, în scopul de a garanta disponibilitatea produselor medicinale veterinare autorizate pentru tratarea bolilor la animalele de la care se obțin produse de origine animală și asigurarea unui nivel înalt de protecție a sănătății publice;

4) la evaluarea științifică a riscurilor, să ia în considerare metabolismul și eliminarea substanțelor farmacologic active din organismul animalelor respective, tipul de reziduuri și cantitatea acestora care poate fi ingerată de către oameni pe parcursul unei vieți fără un important risc pentru sănătatea publică, exprimată în doză zilnică acceptabilă;

5) să ia în considerare toate constatările științifice relevante;

6) să utilizeze abordări alternative referitoare la doza

zilnică acceptabilă.

6. La evaluarea științifică a riscurilor trebuie abordate următoarele aspecte:

1) tipul și cantitatea de reziduuri considerate a nu prezenta un pericol pentru sănătatea umană;

2) riscul efectelor toxicologice, farmacologice sau microbiologice la oameni;

3) reziduurile care apar în produsele alimentare de origine vegetală sau care provin din mediu;

4) informațiile privind controlul sau expunerea, în cazul în care metabolismul și eliminarea substanței nu pot fi evaluate.

7. Recomandările pentru gestionarea riscurilor, bazate pe evaluarea științifică a riscurilor, trebuie să rezulte din analiza următoarelor aspecte:

1) disponibilitatea substanțelor alternative pentru tratamentul speciilor de animale respective sau necesitatea substanței evaluate pentru evitarea unei suferințe inutile a animalelor sau garantarea siguranței persoanelor care tratează animalele;

2) alți factori, precum aspectele tehnologice ale producerii produselor alimentare destinate consumului uman și a hranei pentru animale, fezabilitatea controalelor, condițiile de utilizare și de aplicare a substanțelor în produsele medicinale veterinare, bunele practici în domeniul utilizării produselor medicinale veterinare și biocide, precum și probabilitatea unei utilizări incorecte sau ilegale;

3) eventuala necesitate de a stabili o limită maximă admisă de reziduuri sau o limită maximă admisă provizorie de reziduuri pentru o substanță farmacologic activă în produsele medicinale veterinare, nivelul acestei limite maxime admise de reziduuri și orice condiții sau restricții pentru utilizarea substanței respective;

4) în cazul în care datele furnizate sînt suficiente pentru a permite identificarea unei limite sigure sau în cazul în care nu se poate ajunge la o concluzie finală asupra sănătății umane în ceea ce privește reziduurile unei substanțe, din cauza absenței informațiilor științifice, atunci nu este recomandată nici o limită maximă admisă de reziduuri, adică egală cu zero sau sub limita de detecție a metodei de încercări utilizate.

8. În cazul necesității de a stabili o limită maximă admisă de reziduuri pentru o substanță farmacologic activă în produsele medicinale veterinare:

1) solicitantul:

a) depune la instituțiile responsabile o cerere privind stabilirea limitei maxime admise de reziduuri pentru substanța respectivă;

b) poate să notifice în scris, în termen de 15 zile de la primirea avizului, solicitarea reexaminării avizului;

c) poate, în termen de 60 de zile de la primirea avizului, să prezinte instituției responsabile date detaliate în sprijinul cererii depuse;

2) instituția responsabilă:

a) examinează, în termen de 210 zile, cererea solicitantului și emite avizul științific;

b) reexaminează, în termen de 60 de zile de la primirea cererii de reexaminare a avizului și confirmă avizul său sau emite un alt aviz, anexînd concluzia motivată și transmițînd solicitantului avizul definitiv.

9. În cazurile în care se impune autorizarea de urgență a unui produs medicinal veterinar sau a unui produs biocid, din motive legate de protecția sănătății publice, a sănătății și bunăstării animalelor, se permite instituțiilor responsabile să aplice o procedură accelerată pentru evaluarea limitei maxime admise de reziduuri ale unei substanțe farmacologic active în produsele respective.

Secțiunea a 2-a

Alte substanțe farmacologic active pentru care se poate solicita avizul instituțiilor responsabile

10. Solicitantul înregistrării unui produs medicinal veterinar fabricat din substanță farmacologic activă trebuie să ceară, în scris, instituțiilor responsabile emiterea unui aviz cu privire la stabilirea limitelor maxime admise de reziduuri în cazul în care:

1) substanța respectivă deține autorizația de utilizare într-un produs medicinal veterinar într-o altă țară, însă nu a fost depusă o cerere pentru stabilirea unei limite maxime admise de reziduuri pentru respectiva substanță în produsele alimentare sau cu privire la speciile de animale;

2) substanța respectivă este inclusă într-un produs medicinal veterinar înregistrat, însă nu a fost depusă o cerere pentru stabilirea unei limite maxime admise de reziduuri pentru respectiva substanță în produsele alimentare sau cu privire la speciile cărora li se administrează produsul respectiv.

11. Cererea pentru stabilirea unei limite maxime admise a reziduurilor pentru substanța respectivă în produsele alimentare sau cu privire la speciile vizate:

1) se completează pe formularul emis de instituțiile responsabile, aprobat prin ordinul comun al ministerelor de resort;

2) se examinează, în termenele stipulate în prezentul Regulament, numai în cazul în care:

a) cererea este valabilă, completată corect și deplin;

b) solicitantul a prezentat date suficiente pentru stabilirea unei limite maxime admise a reziduurilor pentru substanța respectivă;

c) solicitantul a pus la dispoziție, în perioada de timp stabilită, informații suplimentare necesare pentru emiterea avizului în termenele stipulate în prezentul Regulament;

3) se reexaminează în termenele stipulate în prezentul Regulament;

4) nu se examinează în cazul prezentării documentației incomplete și neachitării taxelor prevăzute în Hotărîrea Guvernului nr. 321 din 18 martie 2008 „Pentru aprobarea Regulamentului privind înregistrarea produselor farmaceutice de uz veterinar”.

12. În cererea de stabilire a limitei maxime de reziduuri pentru o substanță farmacologic activă utilizată în medicamentele de uz veterinar trebuie să figureze următoarele informații și date:

1) informații administrative:

a) numele/denumirea firmei, domiciliul/sediul social al solicitantului;

b) denumirea medicamentului de uz veterinar;

c) compoziția calitativă și cantitativă în ceea ce privește principiile active, cu denumirea comună internațională recomandată de Organizația Mondială a Sănătății (OMS), dacă această denumire există;

d) autorizația de fabricare, dacă este cazul;

e) autorizația de punere în circulație, dacă este cazul;

f) rezumatul caracteristicilor medicamentului sau medicamentelor de uz veterinar;

2) documente de securitate:

a) raportul de expertiză;

b) identificarea exactă a substanței care face obiectul cererii;

c) studii farmacologice pertinente;

d) studii toxicologice;

3) studii asupra altor efecte:

a) imunotoxicitate;

b) proprietăți microbiologice ale reziduurilor;

c) observații la om;

4) informații privind reziduurile:

a) raportul de expertiză;

b) identificarea precisă a substanței care face obiectul cererii;

c) studii ale reziduurilor;

d) metoda de analiză de rutină care poate fi utilizată pentru detectarea reziduurilor.

13. Identificarea exactă a substanței care face obiectul cererii trebuie să indice:

- 1) denumirea comună internațională (DCI);
- 2) denumirea dată de Uniunea Internațională de Chimie Pură și Aplicată (IUPAC);
- 3) denumirea din Chemical Abstract Service (CAS);
- 4) clasificarea:
 - a) terapeutică;
 - b) farmacologică;
 - 5) sinonime și abrevieri;
 - 6) formula structurală;
 - 7) formula moleculară;
 - 8) masa moleculară;
 - 9) procentul de impurități;
 - 10) compoziția calitativă și cantitativă în ceea ce privește impuritățile;

11) descrierea proprietăților fizice:

- a) punctul de fuziune;
- b) punctul de fierbere;
- c) presiunea vaporilor;
- d) solubilitatea în apă și în solvenți organici exprimați în g/l, cu indicarea temperaturii;
- e) densitatea;
- f) indicele de refracție, rotație etc.

14. Studiile farmacologice pertinente trebuie să reflecte:

- 1) farmacodinamia;
- 2) farmacocinetica.

15. Studiile toxicologice trebuie să prevadă:

- 1) toxicitatea în cazul administrării unice;
- 2) toxicitatea în cazul administrării repetate;
- 3) toxicitatea la animalul tratat;
- 4) toxicitatea în procesul reproducerii, în special intensitatea efectelor teratogene;
- a) studii ale efectelor asupra reproducerii;
- b) efectele toxice asupra embrionului, asupra dezvoltării perinatale și postnatale, în special intensitatea efectelor teratogene;
- 5) intensitatea efectelor mutagene;
- 6) intensitatea efectelor cancerigene.

16. Proprietățile microbiologice ale reziduurilor trebuie să reflecte:

- 1) efectele asupra florei intestinale a omului;
- 2) efectele asupra organismelor și microorganismelor utilizate în industria alimentară.

17. Identificarea precisă a substanței care face obiectul cererii se efectuează în conformitate cu pct. 22 din prezentul Regulament și, în cazul în care cererea se referă la unul sau la mai multe medicamente de uz veterinar, este necesar ca produsul să fie identificat detaliat, în special în ceea ce privește:

- 1) compoziția calitativă și cantitativă;
- 2) puritatea;
- 3) identificarea lotului de fabricație folosit în cazul studiilor; relațiile cu produsul final;
- 4) activitatea specifică și puritatea, din punct de vedere radioactiv, a substanțelor marcate;
- 5) poziția atomilor marcați în moleculă.

18. Studiile reziduurilor trebuie să reflecte:

- 1) farmacocinetica:
 - a) absorbția;
 - b) repartiția;
 - c) biotransformarea;
 - d) eliminarea;
- 2) dispariția reziduurilor;
- 3) stabilirea limitei maxime de reziduuri.

19. Metoda de analiză de rutină care poate fi utilizată pentru detectarea reziduurilor trebuie să precizeze:

1) descrierea metodei;

2) validarea metodei:

- a) specificitatea;
- b) gradul de exactitate, inclusiv sensibilitatea;
- c) precizia;
- d) limita de detecție;
- e) limita de cuantificare;
- f) practicabilitatea și aplicabilitatea în condiții normale de laborator;
- g) sensibilitatea la interferențe.

20. Pentru substanțele farmacologic active destinate includerii într-un produs biocid utilizat la creșterea animalelor, limita maximă admisă de reziduuri se stabilește în conformitate cu prezentul Regulament.

Capitolul III

Reexaminarea unui aviz

21. În cazul apariției unor noi informații importante pentru sănătatea publică și a animalelor, solicitantul solicită reexaminarea avizului și eliberarea unui nou aviz pentru substanța respectivă, anexind la cerere informațiile explicative pentru soluționarea problemei.

22. În baza rezultatelor evaluării se stabilește limita maximă admisă de reziduuri pentru combinațiile de substanțe active/tip de produs, pentru care aceasta este necesară.

23. În cazul în care limita maximă admisă de reziduuri a fost stabilită pentru anumite produse alimentare sau specii de animale, determinarea unei limite maxime admise de reziduuri pentru substanța respectivă în alte produse alimentare sau specii de animale se efectuează în conformitate cu prevederile prezentului Regulament.

24. Instituțiile responsabile fac publice datele referitoare la limitele maxime admise de reziduuri pentru anumite produse alimentare sau specii de animale, cu excepția informațiilor confidențiale de natură comercială, care se includ în planul de monitorizare a reziduurilor.

Capitolul IV

Clasificarea substanțelor farmacologic active

25. Instituțiile responsabile clasifică substanțele farmacologic active care fac obiectul unui aviz cu privire la limita maximă admisă de reziduuri și care sunt destinate includerii într-un produs biocid utilizat la creșterea animalelor în funcție de dispozițiile specifice referitoare la condițiile de utilizare a substanțelor clasificate.

26. Clasificarea:

1) prevede o listă cu substanțele farmacologic active și categoriile terapeutice cărora le aparțin;

2) stabilește legătura fiecărei substanțe, după caz, cu anumite produse alimentare sau specii de animale cu indicarea:

- a) limitei maxime admise de reziduuri;
- b) limitei maxime admise provizorii de reziduuri;
- c) absenței necesității de stabilire a limitei maxime admise de reziduuri;
- d) interdicției privind administrarea unei substanțe.

27. Limita maximă admisă de reziduuri se stabilește în cazul în care aceasta este necesară pentru protecția sănătății umane, în baza avizului instituțiilor responsabile.

28. Limita maximă admisă provizorie de reziduuri poate fi stabilită în cazul în care datele științifice sînt incomplete, cu condiția să nu existe motive pentru a presupune că reziduurile substanței respective, în limita propusă, prezintă un risc pentru sănătatea publică.

Limita maximă admisă provizorie de reziduuri se aplică pentru un termen de cel mult cinci ani, care poate fi prelungit o dată, pentru o perioadă de pînă la doi ani, dacă se demonstrează că o asemenea prelungire permite finalizarea cercetărilor științifice în curs de desfășurare.

29. Limita maximă admisă de reziduuri nu se stabilește

în cazul în care informația din aviz confirmă lipsa necesității stabilirii acesteia pentru protecția sănătății publice.

30. Se interzice administrarea unei substanțe animalelor de la care se obțin produse alimentare, în baza avizului, în cazul în care:

1) orice prezentă a unei substanțe farmacologic active sau a reziduurilor acesteia în produsele alimentare de origine animală poate prezenta un risc pentru sănătatea umană;

2) nu se poate ajunge la nici o concluzie definitivă cu privire la efectele reziduurilor unei substanțe asupra sănătății umane.

31. Clasificarea include condițiile și restricțiile de utilizare sau de aplicare a unei substanțe farmacologic active, folosite pentru produsele medicinale veterinare, care face obiectul unei limite maxime admise de reziduuri sau pentru care nu s-a stabilit nici o limită maximă admisă de reziduuri, în cazul în care aceasta este necesar pentru protecția sănătății umane.

Capitolul V

Administrarea de substanțe animalelor de la care se obțin produse alimentare

32. Numai substanțele farmacologic active pentru care este stabilită legătura fiecărei substanțe, după caz, cu anumite produse alimentare sau specii de animale cu indicarea limitei maxime admise de reziduuri, limitei maxime admise provizorii de reziduuri sau absenței necesității de stabilire a limitei maxime admise de reziduuri pot fi administrate animalelor productive.

33. Prevederile pct. 32 din prezentul Regulament nu se aplică în cazul studiilor clinice autorizate de către instituțiile responsabile, care nu determină formarea unor reziduuri ce prezintă riscuri pentru sănătatea publică prin produsele alimentare obținute de la animalele incluse în studiile clinice autorizate.

Capitolul VI

Valori de referință

34. Instituțiile responsabile:

1) efectuează controale sanitar-veterinare privind reziduurile substanțelor farmacologic active în produsele alimentare de origine animală importate sau plasate pe piață în scopul verificării conformității cu cerințele privind hrana pentru animale, produsele alimentare, precum și normele de sănătate și de bunăstare a animalelor;

2) pot stabili valori de referință pentru reziduurile substanțelor farmacologic active care nu fac obiectul unei clasificări în conformitate cu prevederile prezentului

Regulament, în urma consultării cu laboratorul național de referință pentru analizele de laborator ale reziduurilor și evaluării riscurilor, cu respectarea principiilor metodologice și a metodelor științifice;

3) trebuie să reexamineze periodic valorile de referință stabilite, luând în considerare orice noi date științifice referitoare la siguranța alimentară, rezultatele anchetelor și testelor analitice, progresul tehnologic;

4) trebuie să pună la dispoziția laboratorului național de referință informațiile despre metodele analitice validate;

5) trebuie să organizeze efectuarea încercărilor de laborator în conformitate cu planul de monitorizare a reziduurilor, în scopul depistării administrării ilegale a substanțelor farmacologic active interzise sau neautorizate;

6) trebuie să clarifice prezența recurentă a reziduurilor și să întreprindă măsurile necesare.

35. Valorile de referință trebuie stabilite în baza conținutului de analiz într-o probă, detectat și confirmat de laboratorul național de referință printr-o metodă analitică validată, cu luarea în considerare a celei mai scăzute concentrații a reziduurilor care poate fi cuantificată printr-o metodă analitică validată.

36. Centrul Republican Diagnostic Veterinar duce evidența rezultatelor încercărilor de laborator executate și informează instituția responsabilă, în cazul în care testele analitice efectuate asupra produselor cu aceeași origine indică rezultate recurente care sugerează o eventuală problemă.

37. În cazul în care sunt respectate prevederile prezentului Regulament, nu poate avea loc interzicerea sau restricționarea importurilor și introducerea pe piață a produselor alimentare de origine animală din motive care țin de limitele maxime admise de reziduuri sau de valorile de referință.

38. Se consideră neconforme și interzise pentru import și plasare pe piață produsele alimentare de origine animală în care se conțin reziduuri ale unei substanțe farmacologic active:

1) clasificată și pentru care este indicată limita maximă admisă de reziduuri, limita maximă admisă provizorie de reziduuri sau absența necesității de stabilire a limitei maxime admise de reziduuri – în cazul în care limita maximă admisă de reziduuri este depășită;

2) neclasificată și pentru care nu este indicată limita maximă admisă de reziduuri, limita maximă admisă provizorie de reziduuri sau absența necesității de stabilire a limitei maxime admise de reziduuri, cu excepția cazului în care au fost stabilite valori de referință pentru substanța respectivă și nivelul reziduurilor nu atinge sau nu depășește aceste valori de referință.

229

H O T Ă R Î R E

pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind mențiunile nutriționale și de sănătate înscrise pe produsele alimentare

În temeiul art. 6 și art. 72 din Legea nr. 10-XVI din 10 februarie 2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 67, art. 183), art. 9 din Legea nr. 78-XV din 18 martie 2004 privind produsele alimentare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr. 83-87, art. 431) și în scopul asigurării unui nivel mai înalt de protecție a sănătății populației, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Regulamentul sanitar privind mențiunile nutriționale și de sănătate înscrise pe produsele alimentare (se anexează).

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:
Ministrul sănătății

Nr. 196. Chișinău, 25 martie 2011.

Vladimir FILAT

Andrei Usatii

Aprobat
prin Hotărîrea Guvernului nr.196
din 25 martie 2011

REGULAMENT SANITAR
privind mențiunile nutriționale și de sănătate înscrise
pe produsele alimentare

Regulamentul sanitar privind mențiunile nutriționale și de sănătate înscrise pe produsele alimentare (în continuare – Regulament) stabilește cadrul necesar pentru aplicarea Regulamentului (CE) nr. 1924/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 decembrie 2006 privind mențiunile nutriționale și de sănătate înscrise pe produsele alimentare, cu modificările și completările ulterioare, publicat în Monitorul Oficial al Comunităților Europene (JO L 404 din 30 decembrie 2006, pag. 9-25) și a Directivei Consiliului 90/496/CEE din 24 septembrie 1990 privind indicarea valorii nutritive pe etichetele produselor alimentare, publicate în Monitorul Oficial al Comunităților Europene (JO L 276 din 6 octombrie 1990, pag.40-44).

Capitolul I
DISPOZIȚII GENERALE

1. Prezentul Regulament stabilește norme privind mențiunile nutriționale și de sănătate înscrise pe produsele alimentare în vederea asigurării unei funcționări eficiente a pieței interne și a unui nivel înalt de protecție a consumatorilor.

2. Prevederile prezentului Regulament se aplică mențiunilor nutriționale și de sănătate, formulate în cadrul comunicărilor comerciale, care apar la etichetarea, prezentarea sau publicitatea produselor alimentare ce urmează a fi plasate pe piață și livrate consumatorului final.

3. Prezentul Regulament se aplică, de asemenea, produselor alimentare destinate aprovizionării restaurantelor, spitalelor, școlilor, cantinelor și altor restaurații colective similare.

4. Prevederile punctului 22 subpunctele 1) și 2) din prezentul Regulament nu se aplică în cazul produselor alimentare care nu sînt preambalate (inclusiv produse proaspete cum ar fi fructele, legumele sau piinele), vîndute consumatorului final sau agenților economici cu activitate în domeniul alimentației publice și nici în cazul produselor alimentare ambalate la punctul de vînzare la cererea cumpărătorului sau preambalate în vederea vînzării lor imediate.

5. Marca comercială (denumirea comercială) care apare la etichetarea, prezentarea sau publicitatea unui produs alimentar și care poate fi înțeleasă ca mențiune nutrițională sau de sănătate poate fi folosită fără a fi supusă procedurilor de avizare sanitară stabilite în prezentul Regulament, cu condiția ca etichetarea, prezentarea sau publicitatea menționate să fie însoțite de o mențiune nutrițională sau de sănătate, în corespundere cu dispozițiile prezentului Regulament.

6. În sensul prezentului Regulament, se aplică noțiunile și termenii prevăzuți la articolul 2 din Legea nr. 78-XV din 18 martie 2004 privind produsele alimentare și la articolul 1 din Legea nr.105-XV din 13 martie 2003 privind protecția consumatorilor, precum și termenii de mai jos, care semnifică următoarele:

etichetare nutrițională – orice informație indicată pe etichete și care se referă la valoarea energetică, substanțele nutritive cum ar fi: proteinele, glucidele, grăsimile, fibrele, sodiul, vitaminele și mineralele, specificate în Regulamentul sanitar privind suplimentele alimentare, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 538 din 2 septembrie 2009 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 138-139, art.603);

proteine – conținutul de proteină calculat prin aplicarea formulei: proteină = azot total (Kjeldahl) × 6,25;

zaharuri – toate monozaharidele și dizaharidele conținute într-un aliment, cu excepția polioliilor;

glucide – toate glucidele metabolizate de organismul uman și care includ polioliile;

grăsimi – lipidele totale, inclusiv fosfolipidele;

acizi grași saturați – acizii grași fără legătură dublă;

acizi grași mononesaturați – acizii grași cu o legătură dublă în poziție cis;

acizi grași polinesaturați – acizii grași în poziție cis, legături duble întrerupte cismetilenice;

fibre – polimeri glucidici compuși din trei sau mai multe unități monomerice, care nu sînt nici digerați și nici absorbiți în intestinul subțire uman și care aparțin uneia dintre următoarele categorii:

a) polimeri glucidici comestibili, prezenți în mod natural în produsele alimentare consumate ca atare;

b) polimeri glucidici comestibili care au fost obținuți din materii prime alimentare prin mijloace fizice, enzimatice sau chimice și care au un efect fiziologic benefic, demonstrat prin dovezi științifice general acceptate;

c) polimeri glucidici comestibili sintetici care au un efect fiziologic benefic, demonstrat prin dovezi științifice general acceptate;

mențiune – orice mesaj sau reprezentare care nu este obligatoriu(e), inclusiv reprezentarea sub formă de imagine, reprezentare grafică sau simbolică, indiferent de formă, care afirmă, sugerează sau implică faptul că un produs alimentar are caracteristici speciale;

nutrient – proteinele, carbohidrații, grăsimile, fibrele, sodiul, precum și vitaminele și mineralele și substanțele care aparțin uneia dintre categoriile în cauză sau sînt compuși uneia dintre aceste categorii;

altă substanță – o substanță, alta decît un nutrient, care are un efect nutrițional sau fiziologic;

mențiune nutrițională – orice mențiune care declară, sugerează sau implică faptul că un produs alimentar are proprietăți nutriționale benefice speciale datorită:

1) valorii energetice (calorice) pe care:

a) o oferă;

b) o oferă la un nivel mai scăzut sau mai ridicat;

c) nu o oferă;

2) nutrienților sau altor substanțe pe care acesta:

a) le conține;

b) le conține în proporție scăzută sau ridicată;

c) nu le conține;

mențiune de sănătate – orice mențiune care declară, sugerează sau implică faptul că există o relație între o categorie de produse alimentare, un produs alimentar sau unul din componentii săi și sănătate;

mențiune privind reducerea riscului de îmbolnăvire

- orice mențiune de sănătate care declară, sugerează sau implică faptul că un factor de risc în dezvoltarea unei boli umane este redus semnificativ prin consumul unei categorii de produse alimentare, al unui produs alimentar sau al unuia din constituenții acestuia.

Capitolul II
PRINCIPII GENERALE
Secțiunea 1

Principii generale și condiții de utilizare a
mențiunilor nutriționale și de sănătate

7. Folosirea mențiunilor nutriționale și de sănătate nu trebuie:

1) să fie falsă, ambiguă sau înșelătoare;

2) să inducă în eroare în ceea ce privește siguranța și/sau conformitatea nutrițională cu alte produse alimentare;

3) să încurajeze sau să tolereze consumul în exces al unui produs alimentar;

4) să arate, să sugereze sau să implice faptul că un regim echilibrat și variat nu poate furniza cantități corespunzătoare de nutrienți în general;

5) să se refere la modificări ale funcțiilor organismului.

8. Ministerul Sănătății stabilește profiluri nutriționale specifice și condiții, inclusiv excepții, care trebuie să fie respectate referitor la utilizarea mențiunilor nutriționale și de sănătate înscrise pe produsele alimentare.

9. Profilurile nutriționale și condițiile de utilizare a mențiunilor nutriționale sau de sănătate referitor la profilurile nutriționale pentru produse alimentare și/sau anumite categorii de produse alimentare se stabilesc în funcție de:

1) cantitățile anumitor nutrienți și altor substanțe conținute în produsul alimentar în cauză, cum ar fi grăsimile, acizii grași saturați, acizii grași trans, zaharurile și sarea/sodiul;

2) rolul și importanța produsului alimentar (sau ale categoriilor de produse alimentare) și aportul la alimentația populației în general sau, după caz, a anumitor grupuri de risc, inclusiv a copiilor;

3) compoziția nutrițională generală a produsului alimentar și prezența nutrienților care au fost demonstrați științific că au un efect asupra sănătății.

10. Profilurile nutriționale se bazează pe date științifice privind alimentația și nutriția și relația acestora cu sănătatea.

11. În procesul de stabilire a profilurilor nutriționale, Ministerul Sănătății consultă mediul științific și părțile interesate, în special agenții economice din sectorul alimentar și grupurile de consumatori în privința:

1) necesității stabilirii profilurilor pentru produse alimentare în general și/sau pentru unele categorii de produse alimentare;

2) selectării și analizei nutrienților care urmează a fi luați în considerare;

3) stabilirii cantității/bazei de referință pentru profiluri;

4) metodei de calcul a profilurilor;

5) folosirii și testării unui sistem propus.

12. Prin derogare de la punctele 8, 9, 10 și 11 din prezentul Regulament, mențiunile nutriționale:

1) privind reducerea conținutului de grăsimi, acizi grași saturați, acizi grași trans, zaharuri și sare/sodiu și care nu fac referire la un profil definit pentru nutrientul/nutrienții specifici, pentru care se formulează mențiunea, se permit, cu respectarea cerințelor prevăzute de prezentul Regulament;

2) sint permise în cazul în care un singur nutrient depășește profilul nutrițional, cu condiția apariției unei mențiuni cu referire specială la nutrientul în cauză, în proximitatea mențiunii, pe aceeași parte și cu aceeași vizibilitate ca mențiunea. Mențiunea se înțelege după cum urmează: "Conținut mare în [...]".

13. Sint permise mențiunile nutriționale referitoare la niveluri scăzute de alcool, la reducerea conținutului de alcool sau la reducerea conținutului energetic pentru băuturile care conțin mai mult de 1,2 % alcool în volum.

14. Este interzisă înscrierea mențiunilor de sănătate pentru băuturile care conțin mai mult de 1,2 % alcool în volum.

Secțiunea 2

Condiții generale

15. Utilizarea mențiunilor nutriționale și de sănătate este permisă doar dacă au fost respectate următoarele condiții:

1) s-a dovedit că prezența, absența sau conținutul redus dintr-un produs alimentar sau dintr-o categorie de produse alimentare al unui nutrient sau unei alte substanțe care face obiectul unei mențiuni are un efect nutrițional sau fiziologic benefic, confirmat de datele obținute în mod științific;

2) nutrientul sau o altă substanță pentru care se face mențiunea:

a) se conține în produsul final într-o cantitate semnificativă, care va produce efectul nutrițional sau fiziologic

indicat, confirmat de datele obținute în mod științific;

b) nu este prezent(ă) sau este prezent(ă) într-o cantitate redusă, astfel încât să producă efectul nutrițional sau fiziologic indicat, confirmat de datele obținute în mod științific;

3) după caz, nutrientul sau o altă substanță pentru care se face mențiunea se conține într-o formă care îi permite organismului să o utilizeze;

4) cantitatea de produs ce poate fi consumată în mod rezonabil oferă o cantitate semnificativă de nutrient sau de altă substanță la care face referire mențiunea și care permite producerea efectului nutrițional sau fiziologic indicat, astfel cum s-a stabilit prin dovezi științifice general acceptate;

5) cu respectarea condițiilor specifice stabilite la capitolul III sau la capitolul IV, după caz, din prezentul Regulament.

16. Utilizarea mențiunilor nutriționale și de sănătate se permite doar în cazul în care se așteaptă ca efectele benefice, astfel cum au fost prezentate în mențiune, să fie înțelese de consumatori.

17. Mențiunile nutriționale și de sănătate se bazează pe dovezi științifice general acceptate și se justifică prin acestea.

18. Agentul economic care face o mențiune de nutriție sau de sănătate justifică utilizarea acestei mențiuni.

Capitolul III

MENȚIUNI NUTRIȚIONALE. CONDIȚII SPECIFICE

19. Se admite înscrierea pe produsele alimentare a mențiunilor nutriționale, specificate în anexa la prezentul Regulament.

20. Fără a aduce atingere Normelor privind etichetarea produselor alimentare, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 996 din 20 august 2003 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 189-190, art. 1046), nu se poate face o comparație decât între produsele alimentare din aceeași categorie, luând în considerare o gamă de produse alimentare din această categorie. Se indică diferența de cantitate și/sau de valoare energetică a unui nutrient, și comparația se raportează la aceeași cantitate de produs alimentar.

21. Mențiunile nutriționale comparative compară compoziția produsului alimentar în cauză cu o gamă de produse alimentare din aceeași categorie, având o compoziție care nu le permite utilizarea unei mențiuni, inclusiv produse alimentare aparținând unor alte mărci de fabricație.

Capitolul IV

MENȚIUNI DE SĂNĂTATE. CONDIȚII SPECIFICE

22. Se admite înscrierea pe produsele alimentare a mențiunilor de sănătate în cazul în care acestea sint însoțite de următoarele informații:

1) o declarație privind importanța unei alimentații variate și echilibrate și a unui mod de viață sănătos;

2) cantitatea de produs alimentar și modul de consum solicitat pentru a obține efectul benefic menționat;

3) după caz, o declarație referitoare la persoanele care trebuie să evite utilizarea produsului alimentar în cauză;

4) un avertisment adecvat pentru produsele care pot prezenta riscuri pentru sănătate, în cazul consumului acestora în exces.

23. Sint interzise următoarele mențiuni de sănătate:

1) care sugerează faptul că sănătatea poate fi afectată în cazul în care nu se consumă produsul alimentar;

2) care fac referire la ritmul sau la cantitatea de greutate pierdută;

3) care fac referire la recomandări ale unui singur medic sau unui personal medico-sanitar al asociațiilor naționale în domeniul medical, nutrițional sau alimentar, organizațiilor filantropice din domeniul sănătății și altor asociații.

24. Se permite înscrierea mențiunilor de sănătate care descriu sau se referă la:

a) rolul unui nutrient sau al unei alte substanțe în creșterea, dezvoltarea și funcțiile organismului;

b) funcțiile psihologice și comportamentale ale organismului.

Capitolul V
CERINȚE PRIVIND AVIZAREA SANITARĂ
A MENȚIUNILOR DE SĂNĂTATE

25. Pentru obținerea avizului sanitar asupra mențiunilor de sănătate, solicitantul înaintează Centrului Național de Sănătate Publică subordonat Ministerului Sănătății o cerere cuprinzând:

- 1) numele și adresa solicitantului;
- 2) nutrientul sau o altă substanță, produsul alimentar sau categoria de produse alimentare care vor face obiectul mențiunii de sănătate și caracteristicile sale speciale;
- 3) o copie a studiilor, inclusiv a celor independente, care au făcut obiectul unor evaluări între egali, în cazul în care acestea sînt disponibile, realizate cu privire la mențiunea de sănătate, precum și orice alt material disponibil pentru a demonstra că mențiunea de sănătate este conformă cu criteriile prevăzute de prezentul Regulament;
- 4) după caz, o indicare a informațiilor care ar trebui considerate drept date ce țin de proprietate, însoțite de o justificare posibilă de a fi verificată;
- 5) o copie a altor studii științifice relevante pentru mențiunea de sănătate în cauză;
- 6) o propunere pentru formularea mențiunii de sănătate care face obiectul cererii de avizare sanitară, inclusiv, după caz, condițiile specifice de utilizare;
- 7) un rezumat al cererii.

26. Centrul Național de Sănătate Publică asigură evaluarea științifică a cererii valabile și orice alte informații oferite de către solicitant și, în termen de trei luni de la data primirii cererii, emite avizul sanitar.

27. În procesul avizării sanitare, Centrul Național de Sănătate Publică verifică faptul dacă mențiunea de sănătate este justificată cu dovezi științifice, precum și faptul dacă formularea mențiunii de sănătate respectă condițiile prevăzute de prezentul Regulament.

28. Avizul sanitar pozitiv include următoarele informații:

- 1) numele și adresa solicitantului;
- 2) nutrientul sau o altă substanță, produsul alimentar sau categoria de produse alimentare care urmează să facă obiectul unei mențiuni și caracteristicile speciale ale acesteia;
- 3) o propunere de formulare a mențiunii de sănătate, inclusiv, după caz, condițiile de utilizare specifice;
- 4) după caz, condițiile și restricțiile de utilizare a produsului alimentar și/sau o mențiune suplimentară sau un avertisment care trebuie să însoțească mențiunea de sănătate pe etichetă și în publicitatea produsului.

29. Centrul Național de Sănătate Publică face public avizul sanitar pozitiv, prin plasarea lui pe pagina web a instituției în termen de 5 zile de la acordarea acestui aviz

sanitar solicitantului.

30. Refuzul avizării sanitare a mențiunilor de sănătate este motivat de absența documentelor și a informațiilor menționate la punctul 25 din prezentul Regulament sau de caracterul incomplet al acestora.

31. În cazul în care, la cererea solicitantului pentru protecția datelor deținute în mod exclusiv, Centrul Național de Sănătate Publică avizează utilizarea mențiunii în favoarea solicitantului, în conformitate cu procedura menționată de prezentul Regulament, avizul sanitar eliberat este valabil timp de cinci ani.

Capitolul VI
LISTE PRIVIND MENȚIUNILE

32. Centrul Național de Sănătate Publică întocmește și face public prin plasarea pe pagina web a Centrului listele privind:

- 1) restricțiile adoptate în conformitate cu punctul 12 din prezentul Regulament;
 - 2) mențiunile de sănătate avizate sanitar și condițiile aplicabile acestora, prevăzute de prezentul Regulament.
33. Mențiunile de sănătate avizate sanitar pe baza datelor care țin de proprietate sînt incluse într-o listă separată, însoțită de următoarele informații:

- 1) data la care Centrul Național de Sănătate Publică a avizat sanitar mențiunea de sănătate și numele solicitantului inițial căruia i-a fost acordat avizul sanitar;
- 2) faptul că mențiunea de sănătate a fost avizată sanitar de către Centrul Național de Sănătate Publică pe baza datelor deținute în mod exclusiv și cu utilizare limitată.

Capitolul VII
PROTECȚIA DATELOR

34. Datele științifice și alte informații din cerere, solicitate în temeiul punctului 25 din prezentul Regulament, nu pot fi folosite în beneficiul unui solicitant ulterior, pentru o perioadă de cinci ani de la data avizării sanitare, cu excepția cazului în care solicitantul ulterior a convenit cu solicitantul precedent că astfel de date și informații pot fi utilizate, atunci cînd:

- 1) datele științifice și alte informații sînt indicate de către solicitantul inițial ca fiind date care țin de proprietate la momentul cînd a fost depusă cererea inițială;
- 2) solicitantul inițial beneficia, la momentul cînd a depus cererea inițială, de dreptul exclusiv de a face referire la datele care țin de proprietate;
- 3) mențiunea de sănătate nu ar fi putut fi avizată fără depunerea de către solicitantul inițial a datelor care țin de proprietate.

35. Pînă la expirarea perioadei de cinci ani, specificată la punctul 34 din prezentul Regulament, nici un solicitant ulterior nu are dreptul de a face referire la datele desemnate de către un solicitant inițial ca fiind date care țin de proprietate.

Anexă
la Regulamentul sanitar privind
mențiunile nutriționale și de sănătate
înscrise pe produsele alimentare

Mențiuni nutriționale și condiții aplicabile acestora**1. VALOARE ENERGETICĂ SCĂZUTĂ**

Se poate face o mențiune conform căreia un produs alimentar are o valoare energetică scăzută și orice altă mențiune care poate avea același înțeles pentru consumator numai pentru un produs care nu conține mai mult de 40 kcal (170 kJ)/100 g în cazul solidelor sau mai mult de 20 kcal (80 kJ)/100 ml în cazul lichidelor. În cazul îndulcitorilor de masă, se aplică limita de 4 kcal (17 kJ)/porție, cu proprietăți de îndulcire echivalente cu 6 g de zaharoză (aproximativ 1 linguriță de zaharoză).

2. VALOARE ENERGETICĂ REDUSĂ

Se poate face o mențiune conform căreia un produs alimentar are valoare energetică redusă și orice altă mențiune care poate avea același înțeles pentru consumator numai în cazul în care valoarea energetică este redusă cu

cel puțin 30 %, cu indicarea caracteristicii/caracteristicilor care conduce/conduc la reducerea valorii energetice totale a produsului alimentar.

3. FĂRĂ VALOARE ENERGETICĂ

Se poate face o mențiune conform căreia un produs alimentar nu are valoare energetică și orice altă mențiune care poate avea același înțeles pentru consumator numai pentru un produs care conține maxim 4 kcal (17 kJ)/100 ml. În cazul îndulcitorilor de masă, se aplică limita de 0,4 kcal (1,7 kJ)/porție, cu proprietăți de îndulcire echivalente cu 6 g de zaharoză (aproximativ 1 linguriță de zaharoză).

4. CONȚINUT REDUS DE GRĂSIMI

Se poate face o mențiune conform căreia un produs alimentar are conținut scăzut de grăsimi și orice altă mențiune care poate avea același înțeles pentru consumator numai pentru un produs care nu conține mai mult de 3 g

grăsimi per 100 g în cazul solidelor sau 1,5 g grăsimi per 100 ml în cazul lichidelor (1,8 g grăsimi per 100 ml pentru laptele semidegresat).

5. FĂRĂ GRĂSIMI

Se poate face o mențiune conform căreia un produs alimentar nu conține grăsimi și orice altă mențiune care poate avea același înțeles pentru consumator numai pentru un produs care conține maxim 0,5 g grăsimi per 100 g sau 100 ml. Cu toate acestea, mențiunile de tip „X% fără grăsimi” sînt interzise.

6. CONȚINUT REDUS DE GRĂSIMI SATURATE

Se poate face o mențiune conform căreia un produs alimentar are un conținut redus de grăsimi saturate și orice altă mențiune care poate avea același înțeles pentru consumator numai dacă suma acizilor grași saturați și a acizilor grași trans din produs nu depășește 1,5 g per 100 g în cazul solidelor sau 0,75 g/100 ml în cazul lichidelor și, în ambele cazuri, suma acizilor grași saturați și a acizilor grași trans nu trebuie să asigure mai mult de 10 % energie.

7. FĂRĂ GRĂSIMI SATURATE

Se poate face o mențiune conform căreia un produs alimentar nu conține grăsimi saturate și orice altă mențiune care poate avea același înțeles pentru consumator numai dacă suma acizilor grași saturați și a acizilor grași trans nu depășește 0,1 g grăsimi saturate per 100 g sau 100 ml.

8. CONȚINUT REDUS DE ZAHARURI

Se poate face o mențiune conform căreia un produs alimentar are un conținut redus de zaharuri și orice altă mențiune care poate avea același înțeles pentru consumator numai dacă produsul nu conține mai mult de 5 g zaharuri per 100 g în cazul solidelor sau 2,5 g zaharuri per 100 ml în cazul lichidelor.

9. FĂRĂ ZAHARURI

Se poate face o mențiune conform căreia un produs alimentar nu conține zaharuri și orice altă mențiune care poate avea același înțeles pentru consumator numai dacă produsul nu conține mai mult de 0,5 g zaharuri per 100 g sau 100 ml.

10. FĂRĂ ADAOS DE ZAHARURI

Se poate face o mențiune conform căreia într-un produs alimentar nu s-au adăugat zaharuri și orice altă mențiune care poate avea același înțeles pentru consumator numai dacă produsul nu conține adaos de monozaharide sau dizaharide sau un orice alt produs alimentar folosit pentru proprietățile sale de îndulcire. În cazul în care produsul alimentar conține zaharuri în mod natural, eticheta ar trebui să cuprindă, de asemenea, următoarea indicație: „CONȚINE ZAHARURI PREZENTE ÎN MOD NATURAL”.

11. CONȚINUT SCĂZUT DE SODIU/SARE

Se poate face o mențiune conform căreia un produs alimentar are un conținut scăzut de sodiu/sare și orice altă mențiune care poate avea același înțeles pentru consumator numai dacă produsul nu conține mai mult de 0,12 g sodiu sau valoarea echivalentă de sare, per 100g sau per 100 ml. În ceea ce privește apele, altele decît apele minerale naturale reglementate de Normele sanitare privind utilizarea și comercializarea apelor minerale naturale, aprobate prin Hotărîrea Guvernului nr. 934 din 15 august 2007 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 131-139, art.970), această valoare nu trebuie să depășească 2 mg de sodiu per 100 ml.

12. CONȚINUT FOARTE SCĂZUT DE SODIU/SARE

Se poate face o mențiune conform căreia un produs alimentar are un conținut foarte scăzut de sodiu/sare și orice altă mențiune care poate avea același înțeles pentru consumator numai dacă produsul nu conține mai mult de 0,04 g sodiu sau valoarea echivalentă de sare, per 100 g sau per 100 ml. Această mențiune nu se folosește în cazul apelor minerale naturale și altor ape.

13. FĂRĂ SODIU sau FĂRĂ SARE

Se poate face o mențiune conform căreia un produs alimentar nu conține sodiu sau sare și orice altă mențiune care poate avea același înțeles pentru consumator numai dacă produsul nu conține mai mult de 0,005 g sodiu sau valoarea echivalentă de sare, per 100 g.

14. SURSĂ DE FIBRE

Se poate face o mențiune conform căreia un produs alimentar este sursă de fibre și orice altă mențiune care poate avea același înțeles pentru consumator numai dacă produsul conține cel puțin 3 g fibre per 100 g sau cel puțin 1,5 g fibre per 100 kcal.

15. BOGAT ÎN FIBRE

Se poate face o mențiune conform căreia un produs alimentar este bogat în fibre și orice altă mențiune care poate avea același înțeles pentru consumator numai dacă produsul conține cel puțin 6 g fibre per 100 g sau cel puțin 3 g fibre per 100 kcal.

16. SURSĂ DE PROTEINE

Se poate face o mențiune conform căreia un produs alimentar este sursă de proteine și orice altă mențiune care poate avea același înțeles pentru consumator numai dacă cel puțin 12 % din valoarea energetică a produsului alimentar o reprezintă proteinele.

17. BOGAT ÎN PROTEINE

Se poate face o mențiune conform căreia un produs alimentar este bogat în proteine și orice altă mențiune care poate avea același înțeles pentru consumator numai dacă cel puțin 20 % din valoarea energetică a produsului alimentar o reprezintă proteinele.

18. SURSĂ DE [DENUMIREA VITAMINEI/VITAMINELOR] ȘI/SAU [DENUMIREA MINERALULUI/MINERALELOR]

Se poate face o mențiune conform căreia un produs alimentar este o sursă de vitamine și/sau minerale și orice altă mențiune care poate avea același înțeles pentru consumator numai dacă produsul conține cel puțin o cantitate semnificativă, astfel cum este definită în anexa nr.3 la Regulamentul sanitar privind suplimentele alimentare, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 538 din 2 septembrie 2009 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 138-139, art.603).

19. BOGAT ÎN [DENUMIREA VITAMINEI/VITAMINELOR] ȘI/SAU [DENUMIREA MINERALULUI/MINERALELOR]

Se poate face o mențiune conform căreia un produs alimentar este bogat în vitamine și/sau minerale și orice altă mențiune care poate avea același înțeles pentru consumator numai dacă produsul conține cel puțin de două ori valoarea cerută pentru mențiunea „Sursă de [DENUMIREA VITAMINEI/VITAMINELOR] și/sau [DENUMIREA MINERALULUI/MINERALELOR]”.

20. CONȚINE [DENUMIREA NUTRIENTULUI SAU A UNEI ALTE SUBSTANȚE]

Se poate face o mențiune conform căreia un produs alimentar conține un nutrient sau o altă substanță, pentru care prezentul Regulament nu stabilește condiții specifice, și orice altă mențiune care poate avea același înțeles pentru consumator numai dacă produsul respectă toate dispozițiile aplicabile din prezentul Regulament, în special punctul 15. În cazul vitaminelor și mineralelor se aplică condițiile prevăzute pentru mențiunea „Sursă de”.

21. ÎMBOGĂȚIT CU [DENUMIREA NUTRIENTULUI]

Se poate face o mențiune conform căreia conținutul de unul sau mai mulți nutrienți, alții decît vitamine și minerale, a fost îmbogățit, precum și orice altă mențiune care poate avea același înțeles pentru consumator numai dacă produsul îndeplinește condițiile aplicabile mențiunii „Sursă de” și dacă îmbogățirea conținutului este de cel puțin 30 % în raport cu un produs similar.

22. CONȚINUT REDUS DE [DENUMIREA NUTRI-ENTULUI]

Se poate face o mențiune conform căreia conținutul de unul sau mai mulți nutrienți a fost redus și orice altă mențiune care poate avea același înțeles pentru consumator numai în cazul în care reducerea conținutului este de cel puțin 30 % în raport cu un produs similar, cu excepția micronutrienților pentru care se acceptă o diferență de 10 % la valorile de referință, astfel cum sînt stabilite în anexa nr.3 la Regulamentul sanitar privind suplimentele alimentare, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 538 din 2 septembrie 2009, și cu excepția sodiului sau a valorii echivalente de sare, pentru care se acceptă o diferență de 25 %.

23. UȘOR/LIGHT

O mențiune conform căreia un produs alimentar este „ușor” sau „light” și orice altă mențiune care poate avea același înțeles pentru consumator și îndeplinește aceleași condiții precum cele stabilite pentru termenul „reduc”; mențiunea este, de asemenea, însoțită de o indicație a caracteristicii (caracteristicilor) care determină caracterul „ușor” sau „light” al produsului alimentar.

24. ÎN MOD NATURAL/NATURAL

În cazul în care un produs alimentar îndeplinește, în mod natural, condiția/condițiile stabilite în prezenta anexă în ceea ce privește utilizarea unei mențiuni nutriționale, termenul „în mod natural/natural” poate fi folosit la începutul mențiunii.

25. SURSĂ DE ACIZI GRAȘI OMEGA 3

O mențiune conform căreia un produs alimentar este o sursă de acizi grași omega 3 sau orice mențiune care poate avea același înțeles pentru consumator poate fi utilizată numai dacă produsul respectiv conține cel puțin 0,3 g acid alfa-linolenic per 100 g și per 100 kcal sau cel puțin 40 mg

sumă de acid eicosapentaenoic și acid docosahexaenoic per 100 g și per 100 kcal.

26. BOGAT ÎN ACIZI GRAȘI OMEGA 3

O mențiune conform căreia un produs alimentar este bogat în acizi grași omega 3 sau orice mențiune care poate avea același înțeles pentru consumator poate fi utilizată numai dacă produsul respectiv conține cel puțin 0,6 g acid alfa-linolenic per 100 g și per 100 kcal sau cel puțin 80 mg sumă de acid eicosapentaenoic și acid docosahexaenoic per 100 g și per 100 kcal.

27. BOGAT ÎN LIPIDE MONONESATURATE

O mențiune conform căreia un produs alimentar este bogat în lipide mononesaturate sau orice mențiune care poate avea același înțeles pentru consumator poate fi utilizată numai dacă cel puțin 45 % din acizii grași conținuți de produs sînt derivați din lipide mononesaturate, cu condiția ca lipidele mononesaturate să reprezinte mai mult de 20 % din valoarea energetică a produsului.

28. BOGAT ÎN LIPIDE POLINESATURATE

O mențiune conform căreia un produs alimentar este bogat în lipide polinesaturate sau orice mențiune care poate avea același înțeles pentru consumator poate fi utilizată numai dacă cel puțin 45 % din acizii grași conținuți de produs sînt derivați din lipide polinesaturate, cu condiția ca lipidele polinesaturate să reprezinte mai mult de 20 % din valoarea energetică a produsului.

29. BOGAT ÎN LIPIDE NESATURATE

O mențiune conform căreia un produs alimentar este bogat în lipide nesaturate, precum și orice mențiune care poate avea același înțeles pentru consumator, poate fi utilizată numai dacă cel puțin 70 % din acizii grași conținuți de produs sînt derivați din lipide nesaturate, cu condiția ca lipidele nesaturate să reprezinte mai mult de 20 % din valoarea energetică a produsului.

230 HOTĂRÎRE

pentru aprobarea Avizului la proiectul de lege privind modificarea și completarea unor acte legislative

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului Avizul la proiectul

de lege privind modificarea și completarea unor acte legislative.

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministru economiei
Ministrul justiției

Nr. 197. Chișinău, 28 martie 2011.

Vladimir FILAT

Valeriu Lazăr
Alexandru Tănase

231 HOTĂRÎRE

pentru aprobarea Avizului la proiectul de lege privind modificarea și completarea unor acte legislative

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului Avizul la proiectul

de lege privind modificarea și completarea unor acte legislative.

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministru economiei
Ministrul justiției

Nr. 198. Chișinău, 28 martie 2011.

Vladimir FILAT

Valeriu Lazăr
Alexandru Tănase

232 HOTĂRÎRE
privind aprobarea categoriilor de vîrstă ale deponenților
Băncii de Economii pentru plata sumei indexate
în anul 2011

În vederea executării Legii nr.1530-XV din 12 decembrie 2002 privind indexarea depunerilor bănești ale cetățenilor în Banca de Economii (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr.174-176, art.1337), cu modificările ulterioare,

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă categoriile de vîrstă ale deponenților Băncii de Economii născuți pînă în anul 1991 inclusiv pentru plata sumei indexate în anul 2011.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:
Ministrul finanțelor

Veaceslav Negruța

Nr. 199. Chișinău, 28 martie 2011.

233 HOTĂRÎRE
cu privire la aprobarea proiectului de lege
pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare

proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:
Viceprim-ministru,
ministrul economiei
Ministrul finanțelor
Ministrul justiției

Valeriu Lazăr
Veaceslav Negruța
Alexandru Tănase

Nr. 200. Chișinău, 28 martie 2011.

234 HOTĂRÎRE
cu privire la eliberarea din funcție
a dlui Vasile GRAMA

În temeiul articolului 22 din Legea nr. 64-XII din 31 mai 1990 cu privire la Guvern și alineatului (3) al articolului 22 din Legea nr.199 din 16 iulie 2010 cu privire la statutul persoanelor

cu funcții de demnitate publică, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se eliberează dl Vasile GRAMA din funcția de director general al Agenției Relații Funciare și Cadastru.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Nr. 202. Chișinău, 30 martie 2011.

235 HOTĂRÎRE
cu privire la numirea în funcție
a dlui Anatolie GHILAȘ

În temeiul articolului 22 din Legea nr. 64-XII din 31 mai 1990 cu privire la Guvern și alineatului (3) al articolului 6 din Legea nr.199 din 16 iulie 2010 cu privire la statutul persoanelor

cu funcții de demnitate publică, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se numește dl Anatolie GHILAȘ în funcția de director general al Agenției Relații Funciare și Cadastru.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Nr. 203. Chișinău, 30 martie 2011.

236 HOTĂRÎRE
cu privire la alocarea mijloacelor financiare

Guvernul HOTĂRĂȘTE:
Ministerul Finanțelor va aloca Cancelariei de Stat, din fondul de rezervă al Guvernului, 765055 lei pentru acope-

rirea cheltuielilor aferente deservirii vizitei oficiale a domnului Joseph Biden, vicepreședintele SUA (11 martie 2011).

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Contrasemnează:
Ministrul finanțelor

Veaceslav Negruța

Nr. 204. Chișinău, 30 martie 2011.

237 DISPOZIȚIE

Anexa la Dispoziția Guvernului nr. 21-d din 17 martie 2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.61-

62, art. 402), cu modificările ulterioare, va avea următorul cuprins:

„Anexă
la Dispoziția Guvernului
nr.21-d din 17 martie 2008

**COMPONENTA NOMINALĂ
a Comitetului de monitorizare a activității Proiectului
„Servicii de Sănătate și Asistență Socială”**

USATÎI Andrei	- ministru al sănătății, președinte al Comitetului	BERZAN Eugenia	descentralizare, Cancelaria de Stat
BULIGA Valentina	- ministru al muncii, protecției sociale și familiei, vicepreședinte al Comitetului	CUȘCĂ Andrei	- șef al Direcției relații externe și integrare europeană, Ministerul Sănătății
SOLTAN Viorel	- viceministru al sănătății	MOȘNEAGA Andrei	- șef al Secției elaborare politici informaționale, Ministerul Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor
PISTRINCIUC Vadim	- viceministru al muncii, protecției sociale și familiei	CĂPĂTICI Veronica	- director al Centrului pentru Politici și Analize în Sănătate
CĂRĂUȘ Maria	- viceministru al finanțelor		- președinte al Alianței Organizațiilor pentru Persoanele cu Dizabilități.
BUCINSCHI Iurii	- șef al Direcției dezvoltare socială, Cancelaria de Stat		
CUJBĂ Victoria	- șef adjunct al Direcției politici de		

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Nr. 28-d. Chișinău, 22 martie 2011.

238 DISPOZIȚIE

În scopul examinării problemelor ce țin de schimbul de proprietate, achiziția de terenuri și imobile pentru misiunile diplomatice străine în Republica Moldova și ale Republicii Moldova în străinătate, se instituie comisia în următoarea componență:

BĂNĂRUC Eduard	- secretar general adjunct al Guvernului, președinte al Comisiei
CĂPĂȚINĂ Mihai	- secretar general al Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene
BÎNZARU Valerian	- șef al Direcției finanțele economiei naționale și investiții capitale a

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Nr. 29-d. Chișinău, 23 martie 2011.

239 DISPOZIȚIE

În scopul coordonării procesului de elaborare a proiectului documentului național de planificare strategică pentru anii 2012-2020:

1. Se creează Comitetul de coordonare a elaborării proiectului documentului național de planificare strategică pentru anii 2012-2020 și se aprobă, conform anexei, componența lui nominală.

PRIM-MINISTRU

Vladimir FILAT

Nr. 30-d. Chișinău, 28 martie 2011.

**COMPONENTA NOMINALĂ
a Comitetului de coordonare a elaborării proiectului
documentului național de planificare strategică
pentru anii 2012-2020**

BODIU Victor	- secretar general al Guvernului, președinte al Comitetului	ȘCOLA Dona	- viceministru al tehnologiei informației și comunicațiilor
TĂBÎRȚĂ Emma	- viceguvernator al Băncii Naționale a Moldovei	GHERASIM Boris	- viceministru al transporturilor și infrastructurii drumurilor
CALMÎC Octavian	- viceministru al economiei	ZOLOTCOV Anatolie	- viceministru al dezvoltării regionale și construcțiilor
CĂRĂUȘ Maria	- viceministru al finanțelor	GUCEAC Ion	- secretar științific general al Academiei de Științe a Moldovei
EFRIM Oleg	- viceministru al justiției	MEREACRE Sorin	- președinte al Consiliului Național de Participare
GHERMAN Natalia	- viceministru al afacerilor externe și integrării europene	CODREANU Ruslan	- șef al Direcției politici, planificare strategică și asistență externă, Cancelaria de Stat, secretar al Comitetului
SAINCIUC Sergiu	- viceministru al muncii, protecției sociale și familiei		
SOLTAN Viorel	- viceministru al sănătății		
POTÎNG Tatiana	- viceministru al educației		
GUȚU Viorel	- viceministru al agriculturii și industriei alimentare		

„Anexă
la Dispoziția Guvernului nr. 30-d
din 28 martie 2011

PARTEA III**Acte ale ministerelor, departamentelor și ale Băncii Naționale a Moldovei**
Acte ale Ministerului Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor
al Republicii Moldova**256****O R D I N****cu privire la aprobarea reglementărilor tehnice**

În temeiul Legii privind activitatea de reglementare tehnică nr. 420-XVI din 22.12.2006 și în vederea executării Hotărârii Guvernului "Cu privire la unele acțiuni de implementare a Strategiei Naționale de edificare a societății informaționale – "Moldova electronică" în anul 2007" nr. 606 din 01.06.2007, precum și a Hotărârii Guvernului "Cu privire la aprobarea repartizării mijloacelor Fondului pentru realizarea Programului național de elaborare a reglementărilor tehnice" nr. 564 din 21.05.2007,

ORDON:

1. A aproba Reglementările tehnice:

**MINISTRUL TEHNOLOGIILOR
INFORMAȚIONALE ȘI COMUNICAȚIILOR****Nr. 106. Chișinău, 20 decembrie 2010.****Alexandru OLEINIC**Anexa nr. 1
la Ordinul nr. 106
din 20 decembrie 2010**REGLEMENTARE TEHNICĂ****Asigurarea securității informației bazelor de date în procesul de prestare serviciilor publice electronice.**
Cerințe tehnice**1. Domeniu de aplicare**

Accesul la informația oficială și prestarea serviciilor publice pentru cetățeni și mediul de afaceri prin mijloace electronice se realizează în baza datelor conținute în bazele de date (BD) disponibile în cadrul autorităților administrației publice. În acest scop este necesar de asigurat securitatea informației a BD pentru realizarea unui proces eficient și sigur de funcționare a autorităților administrației publice și de schimb de informații cu cetățenii și mediul de afaceri în procesul de prestare a serviciilor publice.

Obiectivul prezentei reglementări constă în stabilirea modului de asigurare a securității informației a BD care asigură și susțin procesul de funcționare a autorităților administrației publice.

Prezenta reglementare stabilește metodele de abordare și cerințele privind asigurarea securității informației a BD din cadrul autorităților administrației publice. De asemenea, prezentul document stabilește cerințele privind efectuarea analizei riscurilor legate de BD, precum și pericolele și vulnerabilitățile potențiale principale ale BD în procesul prestării serviciilor publice.

Prezenta reglementare se aplică pentru toate tipurile de BD din cadrul autorităților administrației publice, care asigură procesul de prestare a serviciilor publice, indiferent de natura informației păstrate, metoda de păstrare a datelor sau de structura de organizare a datelor.

Prezenta reglementare este elaborată în baza următoarelor acte legislative și normative ale Republicii Moldova:

- Legea cu privire la secretul comercial nr. 171-XIII din 06.07.1994;
- Legea privind accesul la informație nr. 982-XIV din 11.05.2000;
- Legea cu privire la informatizare și resursele informaționale de stat nr. 467-XV din 21.11.2003;
- Legea privind activitatea de reglementare tehnică nr. 420-XVI din 22.12.2006;
- Legea cu privire la protecția datelor cu caracter personal nr. 17-XVI din 15.02.2007;
- Legea cu privire la registre nr. 71-XVI din 22.03.2007;
- Legea comunicațiilor electronice nr. 241-XVI din 15.11.2007;
- Legea cu privire la secretul de stat nr. 245-XVI din 27.11.2008.

a) Asigurarea securității informației bazelor de date în procesul de prestare a serviciilor publice electronice. Cerințe tehnice, conform anexei nr. 1;

b) Asigurarea securității informației infrastructurii informaționale pentru autoritățile administrației publice. Cerințe tehnice, conform anexei nr. 2;

2. Reglementările tehnice menționate în punctul 1 vor intra în vigoare în termen de trei luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

3. Controlul asupra executării prezentului ordin se pune în sarcina Direcției reglementare tehnică și standardizare.

În prezenta reglementare sînt utilizați următorii termeni:

Cheie externă – element esențial din tabelul subordonat, a cărui valoare coincide cu valoarea cheii primare din tabelul principal.

Cheie primară – element esențial principal care identifică într-un mod unic rîndul din tabel al bazei de date.

Copiarea de rezervă a bazelor de date – mijloace care asigură restabilirea bazelor de date în caz de dereglare a funcționării sistemului.

Managementul bazelor de date – gestionarea bazei de date care include un șir de activități care asigură exactitatea, consistența, plenitudinea, protecția și accesibilitatea datelor în formatul, locul și intervalul de timp necesar.

Obiect al bazei de date – element al bazei de date dotat cu anumite caracteristici și care reacționează într-un mod special la anumite evenimente din exterior.

Proprietar al obiectelor bazelor de date – subiectul care exercită dreptul de posesiune și folosință asupra obiectelor menționate și care este investit cu împuterniciri depline în privința obiectului.

Restabilirea bazei de date – readucerea bazei de date la starea ei de pînă la dereglare.

Sisteme de gestiune a bazelor de date – un set de mijloace software destinate pentru organizarea și întreținerea bazei de date, pentru crearea structurii unei baze noi, completarea bazei respective, redactarea conținutului și vizualizarea informației.

2. Cerințele privind obiectivele asigurării securității informației a bazelor de date

BD prezintă un component important al infrastructurii informaționale a autorităților administrației publice, cu ajutorul căreia se execută funcțiile de prelucrare, păstrare și manipulare a informației. Întrucît BD conțin informații prețioase, este necesar de asigurat securitatea informației a acestora, și anume confidențialitatea, integritatea și accesibilitatea.

Asigurarea securității informației a BD trebuie să fie orientată spre realizarea următoarelor obiective:

- protecția informației prețioase din BD împotriva divulgării, pierderii, denaturării și distrugerii, reieșind din confidențialitatea, integritatea, accesibilitatea;
- protecția structurii BD împotriva violării și modificării nesancționate;
- asigurarea monitorizării orientate spre asigurarea

posibilității de a fixa cu ajutorul sistemului de securitate informației orice activitate, utilizatorii și procesele legate de operațiile BD, precum și utilizarea obiectelor pasive în scopul comiterii unor fraude;

- asigurarea caracterului anonim și a controlului (posibilitatea de a controla utilizarea corectă a informației și a eficienței măsurilor de securitate a BD).

3. Cerințele privind sarcinile asigurării securității informației a bazelor de date

Pentru realizarea scopurilor fixate în privința asigurării securității informației a BD este necesar de îndeplinit următoarele sarcini:

- identificarea și prognozarea surselor de pericole, vulnerabilităților și riscurilor corespunzătoare, care survin în rezultatul modificărilor efectuate în mediul informațional și de control;

- evaluarea riscurilor securității informației a BD;
- elaborarea unei politici unitare și a planului de asigurare a securității BD, precum și a mecanismelor de realizare a acestora;

- coordonarea reciprocă a măsurilor de asigurare a securității informației a BD;

- utilizarea mijloacelor hardware și software ce corespund cerințelor securității a BD;

- realizarea procesului de management incidentelor legate de violarea securității informației a BD;

- asigurarea informării privind violările securității BD și realizarea măsurilor coordonate pentru lichidarea consecințelor în caz de violare a securității;

- implementarea măsurilor și mijloacelor de asigurare a securității care sînt în conformitate cu nivelurile riscurilor și pericolelor depistate.

Asigurarea securității informației a BD trebuie să se bazeze pe principiile care sînt examinate în următoarele regulamente tehnice:

- «Prestarea serviciilor publice electronice. Cerințe tehnice» punctul 4.6 Procesul de gestionare a securității informației;

- «Asigurarea securității informaționale la prestarea serviciilor publice electronice. Cerințe tehnice» punctul 4.3 Principiile de asigurare a securității informației.

4. Cerințele privind metode de abordare a securității informației a bazelor de date

Pentru a atinge scopurile asigurării securității informației a BD este necesar de aplicat următoarele metode de abordare:

- metoda procesuală a asigurării securității informației;
- metoda sistemică a asigurării securității informației;
- metoda structurală a asigurării securității informației;
- metodele selectivă și obligatorie ale asigurării securității informației.

Aplicarea metodelor menționate de abordare pentru asigurarea securității informației a BD trebuie să asigure obținerea următoarelor rezultate:

- confidențialitatea, plenitudinea și exactitatea datelor ce se conțin în BD;

- confirmarea executării și documentării corecte a operațiilor;

- caracterul adecvat al registrelor de audit al operațiilor/accesului;

- nivelul necesar de protejare a serviciilor pentru utilizatori ale BD;

- evidența și analiza eficientă a depistării atacurilor asupra BD, precum și prevenirea lor.

Conceptia metodei de abordare procesuale este examinată în regulamentul tehnic «Asigurarea securității informaționale la prestarea serviciilor publice electronice. Cerințe tehnice». Cerințele asigurării securității informației a BD în cadrul metodei de abordare procesuale sînt examinate în capitolul 5.

1) Metoda de abordare sistemică a asigurării securității informației a bazelor de date

Pentru a asigura securitatea informației a BD trebuie să fie aplicată metoda sistemică care trebuie să determine cerințele securității informației:

- privind obiectele BD;

- privind tipurile principale de risc pentru bazele de date;
- privind vulnerabilitățile principale ale bazelor de date.

2) Metoda de abordare structurată a asigurării securității informației a bazelor de date

Pentru a asigura securitatea informației a BD trebuie să fie aplicată metoda structurată care trebuie să determine cerințele către măsurile și mijloacele de asigurare a securității informației a BD:

- identificarea, autentificarea și autorizarea în BD;

- managementul accesului în BD;

- managementul sistemelor de gestiune a bazelor de date (SGBD) din perspectiva ciclului de viață al resursei informaționale;

- gestionarea copierii de rezervă și restabilirii bazelor de date;

- protecția BD împotriva virusilor și codului malițios;

- controlul asupra integrității BD;

- criptarea datelor în BD;

- auditul și monitorizarea BD;

- repartizarea rolurilor și responsabilităților pentru asigurarea securității informației a BD;

- instruirea personalului în materie de asigurare a securității informației a BD.

3) Metode selectivă și obligatorie ale asigurării securității informației a bazelor de date

Pentru a asigura securitatea informației a BD pentru obiectele BD, unde în calitate de obiecte ale BD apar atât BD în întregime, cît și orice obiect din cadrul BD, este necesar de aplicat două metode generale de abordare: metoda selectivă și metoda obligatorie.

În cazul metodei selective de abordare, un anumit utilizator poate deține diferite drepturi (privilegii sau împuterniciri) în procesul de operare cu obiectele BD.

În cazul metodei obligatorii de abordare, este necesar de atribuit fiecărui obiect al BD un anumit nivel de clasificare, iar fiecare utilizator urmează să dețină un anumit nivel de acces.

Pentru a asigura securitatea deplină și sigură a acestora este necesar de dat dovadă de flexibilitate în procesul de selectare și mentenanță a măsurilor și mijloacelor de securitate. Aceste metode de abordare a asigurării securității informației permit:

- identificarea soluțiilor tehnice și de software lesne de gestionat și de administrat pentru protecția BD, soluții ce corespund cerințelor unei autorități concrete a administrației publice, evitîndu-se astfel excesul de atașare la o singură platformă de software sau la un singur furnizor;

- aplicarea unor măsuri de securitate a BD ce sînt caracterizate printr-un grad mai sporit de eficiență și siguranță și prin costuri minimizate, precum și controlul și managementul acestora.

5. Cerințe către asigurarea securității informației a bazelor de date în cadrul abordării procesuale

1) Cerințe securității informației privind managementul riscurilor

Pentru a asigura securitatea informației a BD, procesul de management al riscurilor trebuie să includă un set de etape consecutive:

- determinarea obiectelor de protecție a BD;

- determinarea și analiza pericolelor;

- evaluarea vulnerabilităților;

- evaluarea riscurilor;

- determinarea cerințelor privind protecția BD;

- determinarea măsurilor și mijloacelor de asigurare a securității BD;

- implementarea măsurilor și mijloacelor de asigurare a securității informației BD;

- monitorizarea sistemului de asigurare a securității BD și perfecționare acestuia.

2) Cerințe către etapa determinării obiectelor de protecție a bazelor de date

Pentru a asigura securitatea informației BD, această etapă trebuie să fie îndreptată în identificarea obiectelor conținute în BD, care necesită protecție împotriva influențelor nedorite sau în neadmiterea scurgerii informațiilor ce se conțin în obiectele identificate.

În cadrul acestei etape este necesar de întreprins următoarele activități:

- localizarea, alcătuirea listelor și determinarea caracteristicilor datelor și obiectelor BD;
- stabilirea limitelor și a sferelor ce urmează a fi supuse analizei riscurilor pentru BD;
- determinarea nivelului de criticitate a datelor și obiectelor BD în baza criteriilor confidențialității, integrității și accesibilității.

În rezultatul identificării tuturor obiectelor BD este necesar de efectuat categorizarea acestora în baza următoarelor criterii:

- confidențialitatea – categoriile datelor trebuie să corespundă nivelului de protecție a informației împotriva dezvăluirii nesancționate conform cerințelor următoarelor principii de clasificare a informației:

a) grade de secretizare conform Legii Republicii Moldova cu privire la secretul de stat nr. 245-XVI din 27.11.2008;

b) categoriile datelor cu caracter personal conform Legii Republicii Moldova cu privire la protecția datelor cu caracter personal nr. 17-XVI din 15.02.2007;

c) obiectele secretului comercial conform Legii Republicii Moldova cu privire la secretul comercial nr. 171-XIII din 06.07.1994;

d) acces la informația oficială conform Legii Republicii Moldova privind accesul la informație nr. 982-XIV din 11.05.2000;

e) acces la informația care este formată, procesată, păstrată în sistemele speciale conform Hotărârii Guvernului Republicii Moldova cu privire la sistemele speciale de telecomunicații ale Republicii Moldova nr. 735 din 11.06.2002;

- integritatea:

a) „cu cerințe înalte” – la această categorie urmează să fie atribuite obiectele BD, a căror modificare nesancționată poate duce la cauzarea unui prejudiciu direct considerabil autorităților administrației publice și a căror integritate trebuie să fie asigurată prin metode garantate în conformitate cu cerințele obligatorii stabilite de legislația în vigoare;

b) „cu cerințe reduse” – la această categorie urmează să fie atribuite obiectele BD, a căror modificare sau eliminare nesancționată poate duce la cauzarea unui prejudiciu direct nesemnificativ sau indirect autorităților administrației publice sau colaboratorilor;

c) „fără cerințe” – la această categorie urmează să fie atribuite obiectele BD pentru a căror integritate nu sînt stabilite cerințe;

- accesibilitatea:

a) „accesibilitate nelimitată” – accesul la obiectele BD urmează să fie asigurat în orice timp; obiectul urmează să fie pus la dispoziție permanent, reținerea la obținerea rezultatului nu trebuie să depășească câteva secunde sau minute;

b) „accesibilitate înaltă” – accesul la obiectele BD urmează să fie asigurat fără rețineri substanțiale în timp (intervalul de timp în decursul căruia informația poate să nu fie accesibilă nu trebuie să depășească 2-4 ore);

c) „accesibilitate medie” – accesul la obiectele BD poate să fie asigurat cu rețineri substanțiale în timp (o dată la câteva zile), reținerea la obținerea rezultatului nu trebuie să depășească câteva zile și aceasta nu implică încălcarea regimului normal de activitate a autorităților administrației publice;

d) „accesibilitate redusă” – reținerile în timp la accesarea

obiectelor BD sînt practic nelimitate; reținerea admisibilă la obținerea rezultatului este de câteva săptămîni și aceasta nu implică încălcarea regimului normal de activitate a autorităților administrației publice.

Pentru fiecare tip de obiecte în dependență de categoriile accesului la informație trebuie să fie stabilite diferite drepturi de acces.

La determinarea obiectelor de protecție ale BD este necesar de stabilit următoarele:

- obiectele care necesită protecție;
- subiecții care au nevoie de aceste obiecte și termenul în decursul căruia necesar de acordare a obiectelor;
- gradul de complexitate a structurii BD;
- principiile aplicate pentru evaluarea valorii datelor păstrate în BD;
- răspunderea prevăzută de legislație și răspunderea socială pentru asigurarea securității BD;
- măsuri și mijloace de asigurare a securității necesare pentru protecția datelor din BD în conformitate cu o anumită categorie de confidențialitate, integritate și accesibilitate.

Riscurile care trebuie să fie identificate în mod obligatoriu și în privința cărora este necesar de întreprins măsuri în vederea reducerii lor includ următoarele:

- inexistența răspunderii formalizate a administratorilor bazelor de date;
- existența unor aspecte vulnerabile din punct de vedere organizațional în organizarea funcționării componentelor infrastructurii informaționale legate de BD;
- divulgarea sau pierderea întimplătoare a datelor din BD;
- informația, care este greșită sau care induce în eroare;
- absența unor standarde stabilite pentru asigurarea securității BD.

3) Cerințe către etapa identificării și analizei pericolelor

Pentru a asigura securitatea informației BD este necesar de efectuat analiza riscurilor adică de identificat pericolele potențiale ce vizează BD examinată. Stabilirea pericolelor potențiale ce vizează BD și a surselor acestor pericole constituie sarcina principală a activității de identificare și analiză a pericolelor.

În cadrul acestei etape este necesar de întreprins un șir de activități, după cum urmează:

- de stabilit lista colaboratorilor care dispun de acces la resursele vulnerabile ale BD;
- de desemnat persoanele care poartă răspundere pentru modificarea informației din BD;
- de verificat existența proceselor formalizate de efectuare a controlului colaboratorilor care dispun de acces la BD;
- de verificat nivelul de documentare și implementare a procedurilor;
- de verificat existența programului de pregătire și instruire a personalului care dispune de acces la resursele BD.

De asemenea, este necesar de efectuat analiza mijloacelor de management al securității BD care au fost implementate sau planificate pentru minimizarea sau eliminarea probabilității de realizare a pericolelor. La această etapă este necesar de efectuat următoarele activități:

- de analizat mijloacele profilactice de management al securității BD, mijloacele detective de management al BD:

a) mijloacele profilactice de management al securității BD trebuie să includă mijloacele de management al accesului, de criptare și de stabilire a autenticității;

b) mijloacele detective de management al BD trebuie să includă mijloacele de ținere a registrelor de evenimente, metodele de depistare a interferențelor și sume de control;

- de analizat metodele tehnice și netehnice de controale:

a) metodele tehnice trebuie să includă mijloacele de management al accesului, identificarea și mecanismele de autentificare, metodele de criptare, software-ul pentru

depistarea interferențelor;

b) metodele netehnice trebuie să includă politica și planurile de securitate, procedurile de exploatare, personalul.

Riscurile care trebuie să fie identificate în mod obligatoriu și în privința cărora este necesar de întreprins măsuri în vederea reducerii lor includ următoarele:

- absența controlului asupra accesului la informația ce se conține în BD;
- absența următoarelor profiluri de acces la BD:

a) profilul accesului gestionat – formalizează metodele de organizare a securității BD, precum sînt metoda discretă de acces, metode de autentificare prin parole;

b) profilul nivelurilor de protecție – extinde profilul accesului gestionat, prin adăugarea accesului în bază de categoriile de acces la informație;

- absența unei atitudini conștiente față de nivelurile de protecție a BD la nivelul întregii organizații;

- absența sau elaborarea insuficientă a politicii și procedurilor de securitate a BD;

- implementarea inefficientă a programului de instruire în sfera protecției BD.

4) Cerințe către etapa evaluării vulnerabilităților

În cadrul acestui proces se efectuează evaluarea vulnerabilităților în condiții de multiple pericole și canale de scurgere a datelor din BD, în vederea identificării situațiilor de pericol, a punctelor vulnerabile specifice ale BD și a resurselor ce interacționează cu BD, prin intermediul cărora se pot realiza pericolele.

În cadrul etapei date este necesar de efectuat următoarele activități:

- de alcătuit lista vulnerabilităților BD și a resurselor care interacționează cu BD, prin intermediul cărora se pot realiza pericolele;

- de identificat vulnerabilitățile pentru fiecare pericol potențial;

- de utilizat rezultatele analizei conformității măsurilor și mijloacelor aplicate de asigurare a securității BD cu cerințele stabilite ale securității;

- de utilizat surse de imprimare și electronice ce conțin vulnerabilități cunoscute ale mijloacelor de asigurare a securității BD;

- de utilizat rezultatele testării mijloacelor de asigurarea a securității BD.

Pentru a depista punctele vulnerabile ale BD este necesar de a utiliza mijloacele pentru BD, care le scanează rapid și ușor în limitele rețelei și față de care sînt înaintate următoarele cerințe în baza criteriilor de mai jos:

- analiza înregistrărilor de evidență a utilizatorilor și a parolelor acestora:

a) trebuie efectuată analiza volumului de parole automate;

b) trebuie identificați foștii utilizatori care mai dispun de login;

c) trebuie verificate înregistrările de evidență ale utilizatorilor în materie de integritate;

- analiza configurațiilor BD:

a) trebuie verificate autorizările și interdicțiile de a utiliza setul de funcții, a căror utilizare implică un prejudiciu potențial pentru informația din BD;

b) analiza configurațiilor trebuie să permită acordarea recomandărilor privind modificarea opțiunilor configurației;

- analiza și urmărirea statutului setărilor:

a) trebuie urmărite pozițiile corectărilor speciale hotfix și a pachetelor de actualizări;

b) clienții trebuie să fie notificați la timp despre conținutul ce urmează să fie instalat în mijloacele software patch;

- analiza și controlul împuternicirilor – trebuie stabilite înregistrările de evidență ale utilizatorilor care dispun de acces la proceduri, în caz de existență a unor eventuale pericole din partea acestora pentru BD.

Riscurile care trebuie să fie identificate în mod obligatoriu și în privința cărora este necesar de întreprins măsuri în vederea reducerii lor includ următoarele:

- absența documentației privind rezultatele analizei efectuate asupra conformității măsurilor și mijloacelor aplicate de asigurare a securității BD cu cerințele stabilite ale securității;

- absența surselor ce conțin vulnerabilități cunoscute ale mijloacelor de asigurare a securității BD;

- absența sau caracterul incomplet al rezultatelor testării mijloacelor de asigurare a securității BD;

- implementarea inefficientă a programului de instruire în sfera protecției BD.

5) Cerințe către etapa evaluării riscurilor

Procesul de evaluare a riscurilor are menirea de a identifica sursele de riscuri și de a determina nivelul de importanță cuantificat al acestora.

La etapa de evaluare a riscurilor trebuie să fie executat lista următoarelor acțiuni:

- trebuie să fie evaluată probabilitatea realizării reușite a pericolelor și consecințele posibile pentru o autoritate concretă a administrației publice;

- trebuie să fie atribuită valoarea numerică riscurilor și să fie efectuată clasificarea lor;

- trebuie să fie stabilite corect prioritățile la aplicarea măsurilor și mijloacelor de asigurare a securității.

Evaluarea riscurilor se efectuează prin identificarea și compararea lor cu scara prestabilită. Metoda de identificare a riscurilor trebuie să fie definită de fiecare autoritate a administrației publice conform cerințelor legislative și interne. Este posibilă efectuarea evaluării atât calitative cît și cantitative a riscurilor.

După efectuarea evaluării riscurilor este necesar de adoptat o decizie în privința prelucrării riscurilor respective. Este necesar de aplicat următoarele patru măsuri de prelucrare a riscului:

- diminuarea riscului – riscul se consideră inadmisibil și pentru minimizarea acestuia este necesar de selectat și de realizat măsurile și mijloacele corespunzătoare de asigurare a securității;

- transmiterea riscului – riscul se consideră inadmisibil și în anumite condiții se transmite către o organizație terță (de exemplu, în cazul serviciilor de externalizare);

- acceptarea riscului – riscul se consideră admisibil în mod conștient atunci cînd costul măsurilor și mijloacelor de asigurare a securității depășește în mod considerabil pierderile financiare în caz de realizare a pericolului;

- neacceptarea riscului – respingerea de către o autoritate concretă a administrației publice a proceselor ce au cauzat riscul.

După prelucrarea riscurilor rămîne așa-numitul risc rezidual, în privința căruia conducere trebuie să adopte și să aprobe o decizie privind acceptabilitatea acestuia.

Riscurile care trebuie să fie identificate în mod obligatoriu și în privința cărora este necesar de întreprins măsuri în vederea reducerii lor includ următoarele:

- absența clasificării obiectelor BD;

- absența unor priorități ce urmau a fi stabilite în privința obiectelor de protecție în baza analizei și evaluării riscurilor;

- repartizarea inefficientă a mijloacelor de asigurare a securității pentru obiectele datelor din BD ce necesită protecție;

- absența documentației privind vulnerabilitățile BD;

- absența metodelor de evaluare a riscurilor și de evaluare documentată a riscurilor.

6) Cerințe către etapa stabilirii cerințelor privind protecția bazelor de date

În baza informației obținute în procesul de evaluare a riscurilor este necesar de stabilit cerințele privind asigurarea securității BD, după care urmează să fie obținută următoarea informație:

- măsurile tehnologice aplicate de securitate ale BD;
- raportul dintre costul și eficiența măsurilor tehnologice accesibile de asigurare a securității BD;
- vulnerabilitatea elementelor mijloacelor de asigurare a securității BD.

Pentru a asigura securitatea informației obiectelor BD este necesar de stabilit cerințele de protecție pentru diferitele forme și tipuri de măsuri și mijloace de asigurare a securității informației BD.

Tipurile de măsuri și mijloace de asigurare a securității trebuie să includă următoarele:

- măsuri și mijloace privind neadmiterea riscului;
- măsuri și mijloace privind minimizarea consecințelor negative ale riscului.

Tipurile de măsuri și mijloace de asigurare a securității trebuie să includă următoarele:

- mijloace tehnice – mijloace mecanice, electromecanice, electronice și alte mijloace ce îndeplinesc sarcini de asigurare a securității BD;
- mijloace software – programe pentru identificarea utilizatorilor, efectuarea controlului asupra accesului, criptarea datelor etc.;
- mijloace hardware și software combinate – îndeplinesc aceleași funcții ca și mijloacele hardware și cele software în parte;
- măsuri organizaționale – măsuri juridico-organizaționale; de exemplu, cerințele prevăzute de legislația națională și regulile de muncă stabilite de conducerea autorității concrete a administrației publice.

Este necesar de aplicat următoarele tipuri de controale:

- controalele preventive trebuie să fie aplicate pentru a preveni erorile și pentru a se evita cheltuieli suplimentare legate de corectare;

- controalele de depistare trebuie să fie aplicate pentru a evalua eficiența controalelor preventive și pentru a depista erorile a căror evitare a fost imposibilă;

- controalele corective trebuie să fie utilizate în situația când consecințele negative s-au produs deja și au fost depistate.

După stabilirea cerințelor de protecție este necesar de determinat riscul rezidual și de comunicat acest fapt conducerii autorității respective a administrației publice pentru confirmarea admisibilității riscului rezidual.

Riscurile care trebuie să fie identificate în mod obligatoriu și în privința cărora este necesar de întreprins măsuri în vederea reducerii lor includ următoarele:

- absența unui proces formalizat de management al modificărilor;
- modificări frecvente în tehnologiile de protecție a BD;
- incompatibilitatea platformelor diferitor mijloace de asigurare a securității BD.

7) Cerințe către etapa determinării măsurilor și mijloacelor de asigurare a securității bazelor de date

La selectarea măsurilor și mijloacelor de asigurare a securității BD și a caracteristicilor acestora este necesar de determinat riscurile cele mai critice ale BD și de selectat măsurile și mijloacele corespunzătoare de asigurare a securității în vederea diminuării acestor riscuri.

În procesul de selectare a măsurilor și mijloacelor de asigurare a securității BD este necesar de întreprins următoarele activități:

- de identificat pericolele prioritare, pentru care este necesar de stabilit în primul rând măsuri de asigurare a securității;
- de stabilit măsuri și mijloace cu ajutorul cărora trebuie să fie realizată protecția BD;
- de stabilit costul realizării măsurilor și mijloacelor selectate pentru asigurarea securității BD;
- de stabilit nivelul necesar de calificare a personalului pentru executarea obligațiilor privind protecția BD.

Riscurile care trebuie să fie identificate în mod obliga-

toriu și în privința cărora este necesar de întreprins măsuri în vederea reducerii lor includ următoarele:

- desfășurarea ineficientă a activității organizaționale în vederea sporirii eficienței capacității de lucru a sistemelor realizate de protecție și a funcționării acestora;

- absența schemelor organizaționale și a regulilor de executare a lucrărilor privind asigurarea securității BD.

8) Cerințe către etapa implementării măsurilor și mijloacelor de asigurare a securității bazelor de date

În cadrul asigurării securității informației BD acestui proces este necesar de asigurat realizarea și organizarea utilizării măsurilor și mijloacelor selectate de asigurare a securității BD.

La implementarea măsurilor și mijloacelor selectate de asigurare a securității BD este necesar de stabilit următoarele:

- nivelul de prioritate a obiectelor BD în funcție de nivelul de protecție;
- gradul de influență exercitată de realizarea programului de asigurare a securității BD asupra planurilor utilizatorilor pentru dezvoltarea sistemului informațional;
- necesitatea unor resurse suplimentare pentru asigurarea securității BD.

Riscurile care trebuie să fie identificate în mod obligatoriu și în privința cărora este necesar de întreprins măsuri în vederea reducerii lor includ următoarele:

- incompatibilitatea platformelor mijloacelor aplicate de asigurare a securității;
- absența sau descrierea incompletă a planurilor de implementare a măsurilor și mijloacelor selectate de asigurare a securității BD.

9) Cerințe către etapa monitorizării sistemului de asigurare a securității bazelor de date și perfecționării acestuia

În procesul de monitorizare a sistemului de asigurare a securității BD și de perfecționare a acestuia este necesar de efectuat controlul asupra distribuirii informației în bazele de date în vederea realizării următoarelor obiective:

- asigurarea funcționării mijloacelor de asigurare a securității BD;

- fixarea funcțiilor îndeplinite și a stărilor mijloacelor de securitate a BD;

- fixarea evenimentelor legate de violarea securității BD.

Pentru a asigura securitatea informației BD în cadrul acestei etape este necesar de stabilit următoarele:

- lista specialiștilor pentru activitatea eficientă a grupului de control;

- existența standardelor de securitate pentru fiecare BD, care să conțină lista măsurilor și mijloacelor necesare pentru asigurarea securității datelor și obiectelor unei BD concrete;

- eficiența combinării existente a mijloacelor tehnice și a celor de software, precum și a măsurilor organizaționale de asigurare a securității BD;

- nivelul de corespundere a condițiilor existente privind asigurarea protecției informației cu cerințele prevăzute de legislație și cerințele sociale ale autorităților administrației publice;

- posibilele perfecționări în vederea asigurării unei eficiențe și capacități de lucru maxime ale sistemului de protecție a BD;

- periodicitatea efectuării controlului.

Riscurile care trebuie să fie identificate în mod obligatoriu și în privința cărora este necesar de întreprins măsuri în vederea reducerii lor includ următoarele:

- absența unei evaluări permanente a eficienței programului de protecție a BD;

- absența unei tendințe motivate din partea întregului personal spre realizarea obiectivelor de asigurare a securității BD;

- absența rapoartelor și recomandărilor din partea grupului de audit.

10) Obiective, cerințe, condiții de asigurare a securității BD pentru protecția datelor și obiectelor BD

Asigurarea securității BD trebuie să fie orientată spre realizarea următoarelor obiective:

- asigurarea nivelului necesar de protecție a tuturor datelor și obiectelor BD ale unei autorități concrete a administrației publice împotriva tuturor tipurilor de pericole interne sau externe care au survenit în rezultatul unor acțiuni sau intenții premeditate sau ocazionale;
- garantarea faptului că măsurile și mijloacele de asigurare a securității bazelor de date sînt adecvate și corespund cerințelor de management al riscurilor și minimizează posibilitățile de cauzare a prejudiciului autorităților administrației publice.

Asigurarea securității BD trebuie să garanteze realizarea următoarelor sarcini:

- trebuie să fie identificate și înlăturate la timp pericolele de securitate a informației ce vizează datele critice și obiectele BD;
- trebuie să fie determinate obiectele BD care pot fi vizate de pericole;
- trebuie să fie determinate sursele potențiale de pericole;
- trebuie să fie evaluate riscurile aferente BD;
- trebuie să fie create mecanismul și condițiile de reacționare operativă în caz de pericole de securitate informației a BD și de depistare a tendințelor negative în funcționarea BD;
- trebuie să fie efectuată reprimarea eficientă a atacurilor asupra datelor critice și obiectelor BD;
- trebuie să se efectueze managementul configurațiilor și modificărilor din BD;
- trebuie să fie elaborate și implementate planurile de funcționare continuă a BD;
- trebuie să se ridice nivelul de calificare a colaboratorilor autorităților administrației publice în domeniul protecției BD.

Pentru a determina toate acțiunile pentru atingerea scopurilor asigurării securității informației a BD trebuie să fie elaborat Planul de asigurare a securității informației.

Planul de asigurare a securității informației trebuie să conțină următoarele:

- măsuri și mijloace concrete de asigurare a securității BD;
- etapele realizării și implementării mijloacelor hardware și software și măsurile organizaționale de asigurare a securității BD;
- resursele care vor fi utilizate pentru asigurarea securității BD, inclusiv personalul necesar;
- termenele de realizare a măsurilor și mijloacelor prevăzute în politica de securitate;
- procedurile de perfecționare a procesului de asigurare a securității informației a BD;
- procedurile de efectuare a instructajelor și seminarelor de pregătire și ridicare a nivelului de informare a personalului în probleme ce țin de asigurarea securității BD.

11) Cerințe securității informației privind managementul incidentelor de securitate a informației

Managementul incidentelor de securitate a BD trebuie să asigure comunicarea evenimentelor și deficiențelor din sistemul de protecție a BD într-un mod care oferă posibilitatea de a întreprinde în timp util o acțiune corectă, ceea ce permite diminuarea sau excluderea influenței negative a încălcărilor în procesul funcționării continue a BD.

Incidentele de securitate a informației includ următoarele evenimente:

- încălcarea cerințelor confidențialității:
 - a) incidentele care au condiționat accesul nesanționat la datele și obiectele BD;
 - b) pierderea purtătorilor de date ale BD;
 - c) pierderea sau sustragerea mijloacelor de

echipament;

d) tentative din interior sau din exterior de a obține accesul la BD;

- eventualele încălcări ale cerințelor integrității:
 - a) pierderea datelor sau prelucrarea incompletă;
 - b) virusii și codul malițios;
- eventualele încălcări ale cerințelor accesibilității:
 - a) suspendarea deservirii BD pentru o perioadă îndelungată;
 - b) virusii și codul malițios;
 - c) sustragerea mijloacelor de echipament, a componentelor sau purtătorilor de date ale BD;
- posibilitățile de violare a imposibilității de refuz;
- staționările în procesul de deservire a BD;
- erorile comise de personal;
- nerespectarea politicii și procedurilor de asigurare a securității informației a BD;

- încălcările drepturilor de acces la datele și obiectele BD.

Managementul incidentelor de securitate ale BD trebuie să fie realizat conform următoarelor etape:

- depistarea și înregistrarea incidentelor;
 - clasificarea și mentenanța inițială;
 - investigarea și diagnosticarea;
 - soluționarea și restabilirea;
 - închiderea incidentului;
 - controlul, monitorizarea, urmărirea și comunicațiile.
- Etapele date sînt examinate mai detaliat în următoarele regulamente tehnice:

- «Prestarea serviciilor publice electronice. Cerințe tehnice» punctul 5.1 Gestionarea incidentelor;
- «Asigurarea securității informaționale la prestarea serviciilor publice electronice. Cerințe tehnice» punctul 5.5.3 Cerințe privind reacționarea la incidentele de încălcare a securității.

12) Cerințe securității informației privind managementul modificărilor

Pentru a asigura securitatea informației a BD managementul modificărilor trebuie să asigure protecția BD împotriva modificării nesanționate și denaturării datelor și obiectelor BD.

Managementul modificărilor în BD trebuie să corespundă următoarelor cerințe:

- să se asigure susținerea domeniului de securitate care protejează datele împotriva interferenței și denaturării din partea subiecților neautorizați ai BD;
- să fie efectuată documentarea cu exactitate a tuturor datelor, procesele și a modificărilor acestora în BD, în special a modificărilor legate de organizarea și corectarea BD;
- modificările legate de organizarea și corectarea BD trebuie să fie introduse doar de către persoanele abilitate;
- toate modificările legate de BD trebuie să fie urmărite permanent și să fie supuse periodic auditării;
- fiecare BD trebuie să conțină un registru al modificărilor, ce are forma unei tabele și în care sînt fixate acțiunile executate la nivelul întregii BD sau la nivelul anumitor tabele din cadrul acesteia;
- registrul modificărilor BD trebuie să permită determinarea sursei de date neautentice sau denaturate.

13) Cerințe securității informației privind asigurarea continuității bazelor de date

Pentru a contracara întreruperile în funcționarea diferitor obiecte ale BD și a BD înseși, consecințele negative cauzate de producerea situațiilor excepționale și protecția datelor critice și a obiectelor BD împotriva influenței deranjamentelor și a evenimentelor negative trebuie să asigure continuitatea BD.

La asigurarea continuității BD este necesar de îndeplinit următoarele cerințe:

- este necesar de determinat datele critice și obiectele BD care sînt critice pentru activitatea autorității concrete a administrației publice;

- este necesar de evaluat riscurile și factorii influenței asupra funcționării BD;

- este necesar de elaborat, în baza informației despre riscuri, planuri strategice și tactice, precum și proceduri și metode de control și de asigurare a continuității BD, incluzând metode de copiere de rezervă, de lucrări de restabilire în caz de situații excepționale și metode de replicare a datelor;

- implementarea procesului de asigurare a continuității BD se efectuează în trei etape de bază:

a) evaluarea riscurilor de încălcare a continuității BD;

b) elaborarea planului de restabilire după avarii pentru date critice și obiecte ale BD;

c) elaborarea procedurilor detaliate, ce stabilesc consecutivitatea acțiunilor de utilizare a mijloacelor selectate de restabilire care asigură escaladarea situațiilor extraordinare, precum și termenul maxim admisibil de inaccesibilitate a datelor critice și a obiectelor BD;

d) instruirea personalului în materie de acțiuni de asigurare a securității BD;

- este necesar de monitorizat și de optimizat procesul de asigurare a continuității BD.

Pentru a asigura continuitatea funcționării tuturor obiectelor ale BD și deminuirea consecințelor negative după situații fors-majore trebuie să fie elaborat Planul de asigurare a continuității BD.

Planul de asigurare a continuității BD trebuie să includă:

- asigurarea continuității suportului și restabilirea capacității de funcționare a BD;

- asigurarea continuității efectuării operațiilor cu obiectele BD;

- întreprinderea măsurilor în caz de producere a incidentelor de calculator legate de BD;

- restabilirea BD în caz de producere a calamităților naturale;

- întreprinderea măsurilor în caz de producere a unor situații excepționale.

14) Cerințe față de securitatea informației privind organizarea mediului intern de controale

Mediul intern de controale reprezintă cultura profesională și morală a organizației care stabilește modul în care colaboratorii percep riscul și reacționează la el.

Pentru a asigura securitatea informației BD mediului intern de controale trebuie să asigure garanțiile eficienței funcționării controalelor existente și respectarea cerințelor corespunzătoare stabilite de legislație.

Mediul intern de controale orientate spre asigurarea securității informației BD trebuie să fie organizat în următoarele direcții:

- trebuie să fie utilizate înregistrările de evidență și parolele care asigură un acces adecvat la obiectele BD, ținând cont de categoriile de protecție a informației;

- trebuie să se efectueze managementul eficient al accesului, incluzând accesul la distanță, la datele critice și la obiectele BD;

- trebuie să fie organizat accesul fizic cu strictețe în conformitate cu politica de securitate, la complexul hardware și software care asigură funcționarea BD;

- trebuie să fie organizat procesul de continuitate în funcționarea BD și de restabilire eficient în caz de pierdere parțială sau totală a obiectelor BD;

- trebuie să se asigure rezervarea și păstrarea în siguranță a BD;

- trebuie să fie instituite unele raportări de control;

- trebuie să se efectueze managementul personalului.

15) Cerințe față de securitatea informației privind evaluarea conformității

Evaluarea conformității securității informației a BD trebuie să ofere siguranța cu obiectele BD în conformitate

cu cerințele stabilite ale securității informației.

Evaluarea conformității trebuie efectuată periodic, cel puțin o dată în an, precum și în caz de modificări substanțiale în structura BD și în caz de pericole de securitate. În rezultatul efectuării cu succes a evaluării conformității de către autoritățile abilitate să execute controlul de stat asupra respectării cerințelor de securitate a tehnologiilor informației, printre care este Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (ANRCETI), trebuie să fie eliberat un certificat de conformitate.

Pentru a asigura securitatea informației a BD în procesul de evaluare a conformității este necesar de evaluat:

- corespunderea măsurilor și mijloacelor de asigurare a securității informației cu cerințele securității informației stabilite de legislația în vigoare;

- corectitudinea aplicării măsurilor și mijloacelor de asigurare a securității informației;

- corectitudinea acțiunilor de lichidare a consecințelor incidentelor de încălcare a securității și de neutralizare a vulnerabilităților.

Pentru a obține date despre starea securității informației a obiectelor BD este necesar de îndeplinit o serie de acțiuni după cum urmează:

- trebuie să fie efectuată analiza eficienței măsurilor și mijloacelor de asigurare a securității informației pentru a contracara incidentele produse de încălcare a securității;

- trebuie să fie efectuate verificarea și testarea măsurilor și mijloacelor de asigurare a securității informației în materie de conformitate cu cerințele securității;

- trebuie să fie efectuată testarea în materie de pătrundere în vederea evaluării posibilității de utilizare a vulnerabilităților în scopul încălcării securității;

- trebuie să fie utilizate mijloacele hardware și software specializate pentru efectuarea controlului stării mijloacelor de asigurare a securității informației și identificarea vulnerabilităților.

În cazul depistării încălcării asigurării securității informației BD, ANRCETI aplică sancțiuni administrative în modul stabilit de lege și emite o decizie privind încetarea încălcării și/sau luarea unor măsuri de remediere a consecințelor ei.

Către organismele desemnate de evaluare a controlului de stat privind cerințele securității informației a BD, urmează să fie înaintate următoarele cerințe:

- calificarea trebuie să fie confirmată prin certificatele specialiștilor în domeniul sistemelor informaționale și asigurării securității (certificate internaționale CISM și CISA);

- trebuie prezentată dovada experienței de muncă de cel puțin doi ani în domeniul tehnologiilor și echipamentului de securitate a informației, al sistemelor de audit al securității și sistemelor de management al protecției criptografice;

- specialiștii trebuie să posede abilități de utilizare a procedurilor de auditare a sistemelor de management al protecției criptografice a cheilor publice.

6. Cerințe către asigurarea securității informației a bazelor de date în cadrul abordării sistematice

1) Cerințe față de securitatea informației privind obiectele bazelor de date

BD reprezintă totalitatea datelor combinate, organizate conform anumitor reguli, care prevăd principii generale de descriere, stocare și procesare a datelor cu ajutorul diferitor obiecte.

Obiectele sînt elemente ale BD dotate cu anumite caracteristici, care execută anumite operațiuni și funcții.

Obiectele principale ale BD trebuie să includă următoarele:

- tabele (tables) – păstrează nemijlocit datele;

- o vedere (views) – reprezintă obiect al BD care poate fi considerat ca fiind o tabelă virtuală, adică o tabelă pentru care se păstrează în BD doar schema, nu și datele;

- proceduri păstrate (stored procedures) – module de program păstrate în BD pentru îndeplinirea unor operațiuni cu datele din BD;

- un trigger – reprezintă o “subrutină” stocată în BD care conține cod executabil, al cărei executii se va declanșa automat la întimplarea unui anume eveniment;

- funcții și operatori (user defined function), create de utilizatori;

- indecșii (indexes) – structuri auxiliare de date create în scopul regăsirii mai rapide a datelor;

- tipuri de date definite de utilizator (user defined data types);

- chei (keys), ce reprezintă unul din tipurile de limitare a integrității datelor;

- constrîngerile de integritate (constraints) – obiecte pentru asigurarea integrității logice a datelor;

- utilizatori (users), care dispun de acces la BD;

- atribuții (roles) – care permit clasificarea utilizatorilor în grupuri;

- regulile BD (rules) – controlează integritatea logică a datelor;

- setări automate (defaults) sau standard ale BD.

2) Cerințe securității informației privind tipurile principale de risc pentru bazele de date

Pentru a asigura securitatea informației BD trebuie să fie identificate și evaluate în mod obligatoriu riscurile legate cu informația și operații în BD:

- riscuri operaționale;

- riscuri ale tehnologiilor informației;

- riscuri ale mediului de control neadecvat realizat;

- riscuri legate de criteriile integrității, accesibilității, confidențialității și corectitudinii informației conținute în BD;

- riscuri de forță majoră.

3) Cerințe privind riscurile operaționale

Riscurile operaționale sînt riscuri ale pierderilor directe sau indirecte (utilizarea inefficientă sau fără rezultate a resurselor), condiționate de erorile sau imperfecțiunea proceselor de administrare din cadrul unei autorități concrete a administrației publice, precum și de erorile sau de calificarea insuficientă a personalului organizației.

Riscurile operaționale care trebuie să fie identificate și analizate în mod obligatoriu și în privința cărora este necesar de întreprins măsuri în vederea reducerii lor includ următoarele:

- riscurile de nivel organizațional:

a) absența sau lacunele documentelor de reglementare a obiectivelor și sarcinilor nivelurilor strategic și tactic pentru autoritatea administrației publice;

b) absența sau lacunele documentelor de reglementare asigurării securității în cadrul BD;

c) controlul insuficient asupra asigurării nivelului de securitate în cadrul BD;

- riscurile legate de erorile personalului, care atrag următoarele consecințe:

a) violarea confidențialității, violarea integrității, corectitudinii datelor din BD;

b) divulgarea datelor conținute în BD;

c) distrugerea echipamentului sau a datelor din BD;

d) neglijența în manipularea datelor din BD;

e) modificarea/denaturarea datelor păstrate în BD;

f) pierderea/sustragerea datelor din BD.

4) Cerințe privind riscurile tehnologiilor informației

Riscurile tehnologiilor informației sînt riscuri ale pierderilor legate de aplicarea incorectă sau de imperfecțiunea proceselor de management ale tehnologiilor informației sau a componentelor infrastructurii și activelor informaționale utilizate în cadrul autorităților administrației publice. Riscurile tehnologiilor informației sînt condiționate de deranjamentele în funcționarea sistemelor sau de defectarea acestora și de capacitatea insuficientă a sistemelor, canalelor de comunicații.

Riscurile tehnologiilor informației care trebuie să fie identificate și analizate în mod obligatoriu și în privința cărora este necesar de întreprins măsuri în vederea reducerii lor trebuie să includ următoarele:

- riscuri legate de realizarea proceselor de management ale tehnologiilor informației:

a) absența unor procese documentate de management

ale tehnologiilor informației;

b) absența răspunderii formalizate pentru activele informaționale;

c) absența sistemului de monitorizare a procesului de realizare a obiectivelor tehnologiilor informației în conformitate cu obiectivele și sarcinile autorității administrației publice;

- riscurile legate de hardware:

a) pierderea datelor păstrate în BD;

b) defectiunea în funcționarea BD;

c) pierderea integrității BD;

d) utilizarea conexiunii existente la BD prin rețea, stabilită de un utilizator autorizat;

e) defectarea serverului BD;

- riscuri ce survin la toate etapele ciclului de viață al BD:

a) nivelul insuficient de susținere și deservire a BD;

b) accesul nesancționat la informația protejată din BD;

c) modificarea nesancționată a listei de utilizatori și a drepturilor lor de acces la BD;

d) manipularea datelor din BD;

e) inaccesibilitatea datelor și obiectelor BD;

f) defectiunea în procesul de deservire a BD;

g) pierderea integrității informației BD, care trebuia să fie protejată.

5) Cerințe privind riscurile mediului de control neadecvat realizat

Riscurile mediului de control neadecvat realizat sînt riscuri legate de sistemul controlului intern incapabil să depisteze și să corecteze la timp acțiunile cu caracter nesancționat sau de fraudă, semnificative atât individual cit și colectiv, și/sau să împiedice survenirea acestui tip de încălcări.

Riscurile mediului de control neadecvat realizat care trebuie să fie identificate și analizate în mod obligatoriu și în privința cărora este necesar de întreprins măsuri în vederea reducerii lor trebuie să includ următoarele:

- încălcările sistemului de control asupra accesului în BD;

- sustragerea datelor din BD;

- abuzurile legate de accesul la distanță la BD;

- accesul nesancționat la informația protejată a BD;

- pericolele generate de personal în procesul de deservire/management al bazelor de date;

- pericolele generate de specialiști ce prestează servicii de externalizare, atrași pentru deservirea elementelor BD;

- potrivirea sau spargerea parolilor utilizatorilor autorizați ai BD;

- abuzurile de drepturile utilizatorilor BD;

- software-ul malițios;

- copierea nesancționată a purtătorilor de date ale BD;

- intrarea în BD evitînd sistemul de autentificare;

- lansarea nesancționată a scanerelor BD;

- manipularea datelor sau a software-ului BD;

- încălcarea imposibilității de refuz în procesul de schimb de date critice.

6) Cerințe privind riscurile legate de criteriile integrității, accesibilității și confidențialității informației conținute în bazele de date

Riscurile legate de criteriile integrității, accesibilității și confidențialității informației conținute în BD sînt riscuri ce survin în urma prelucrării și furnizării unei informații incorecte sau denaturate și sînt legate de divulgarea, modificarea informației și defectarea capacității de lucru a BD în procesul de accesare a datelor ce se conțin în BD respective.

Riscurile care trebuie să fie identificate și analizate în

mod obligatoriu și în privința cărora este necesar de întreprins măsuri în vederea reducerii lor includ următoarele:

- riscurile legate de criteriul confidențialității informației:
 - a) accesul nesanționat la datele conținute în BD;
 - b) distrugerea, deteriorarea sau sustragerea purtătorilor de informație a BD;
 - c) interceptarea datelor BD în procesul de transmitere a acestor date prin canalele de telecomunicații;
 - d) abuzurile de privilegii utilizatorilor;
- riscurile legate de criteriul integrității informației:
 - a) furtul de date conținute în BD;
 - b) introducerea unor date incorecte în BD;
 - c) modificarea nesanționată a datelor sau obiectelor în BD;
- riscurile legate de criteriul accesibilității informației:
 - a) dereglarea infrastructurii ce susține funcționarea BD;
 - b) erorile comise în procesul de configurare a sistemului de gestiune al bazelor de date (SGBD);
 - c) distrugerea sau deteriorarea mijloacelor tehnice;
- riscurile legate de criteriul siguranței (corectitudinii) informației:
 - a) modificarea/denaturarea nesanționată a informației și respectiv a rezultatelor necesare;
 - b) prelucrarea funcțională sau prezentarea insuficientă și incorectă a informației necesare;
 - c) nerespectarea limitelor temporare pentru executarea lucrărilor;
 - d) neglijența în manipularea datelor din BD;
 - e) pierderea actualității informației la momentul utilizării acesteia;
 - f) erorile comise în procesul de prelucrare a informației neautentice;
 - g) violarea integrității/accesibilității datelor.

7) Cerințe privind riscurile de forță majoră

Riscurile de forță majoră sînt riscuri legate de evenimente nemijlocite legate de natură, precum și de cele cu caracter tehnogen și social.

Riscurile legate de circumstanțele de forță majoră care trebuie să fie identificate și analizate în mod obligatoriu și în privința cărora este necesar de întreprins măsuri în vederea reducerii lor includ următoarele:

- dereglarea sistemelor informaționale și ale BD ale autorităților administrației publice;
- pierderea datelor din BD din cauza influenței unor cîmpuri magnetice puternice;
- deconectarea energiei electrice;
- calamitățile naturale, incendiile;
- defectarea rețelei în raza unui teritoriu mare al autorității administrației publice;
- imposibilitatea de a restabili în întregime datele din BD.

8) Cerințe față de securitatea informației privind vulnerabilitățile principale ale bazelor de date

Vulnerabilitățile principale care permit realizarea pericolelor securității ce vizează BD trebuie să fie analizate în conformitate cu următoarele criterii:

- procesele organizate incorect:
 - a) delimitarea imprecisă a obligațiilor privind asigurarea securității BD;
 - b) testarea insuficientă a mijloacelor software ale BD;
 - c) realizarea insuficientă sau elaborarea incorectă a politicii de securitatea a BD;
 - d) complexitatea structurii BD;
- absența controalelor:
 - a) urmărirea insuficientă a acțiunilor insaiderilor;
 - b) evidența necorespunzătoare a utilizatorilor care dispun de acces liber la resursele de rețea;
 - c) controlul insuficient asupra parolelor;
 - d) dificultățile sau absența monitorizării activității utilizatorilor și administratorilor BD;
 - e) nivelul insuficient de verificare a participanților și

aplicațiilor conexiunii la BD;

- f) absența controlului asupra copierii de rezervă a BD;
- nivelul insuficient al profesionalismului colaboratorilor:
 - a) utilizarea automată a înregistrărilor de evidență și a parolelor nesigure;
 - b) insuficiența resurselor;
 - c) utilizarea necorespunzătoare a configurațiilor;
 - d) organizarea incorectă a schimbului de date ale utilizatorilor cu BD;
 - e) administrarea neprofesională sau nesatisfăcătoare a SGBD;
 - f) utilizarea insuficientă sau incorectă a mijloacelor standard de asigurare a securității informației a BD;
- insuficiența mijloacelor hardware și software pentru realizarea securității informației a BD:
 - a) utilizarea datelor de autentificare utilizate în cadrul sistemelor operaționale;
 - b) abuzul de împuterniciri;
 - c) erorile din componentele software-ului BD (de exemplu, supraîncărcarea clipboard-ului);
 - d) izolarea insuficientă (internă și externă) de rețea;
 - e) absența sau insuficiența nivelului de protecție împotriva accesului nesanționat;
 - f) metoda sau mijlocul necalitativ de păstrare a informației în BD;
 - g) absența garanției confidențialității și integrității informației transmise;
 - h) existența unor vulnerabilități ale sistemelor operaționale și protocoalelor de rețea utilizate.

7. Cerințe față de măsurile și mijloacele de asigurare a securității informației a bazelor de date în cadrul abordării structurate

1) Cerințe privind identificarea, autentificarea și autorizarea accesului

Mecanismele de identificare, autentificare și autorizare trebuie să permită prevenirea următoarelor tipuri de pericole:

- accesul neautorizat la BD;
 - utilizarea conexiunilor neprotejate și a porturilor deschise.
- Pentru a asigura securitatea informației a BD mecanismele de identificare, autentificare și autorizare a BD trebuie să corespundă următoarelor cerințe:
- este necesar de aplicat diverse metode de autentificare și de utilizat una sau mai multe metode în mod simultan:
 - a) pentru autentificarea cu ajutorul mijloacelor sistemului operațional este necesar de utilizat datele de evidență de rețea, în principal pentru autentificarea administratorilor SGBD;
 - b) pentru autentificarea cu ajutorul mijloacelor BD este necesar de utilizat parole sigure;
 - c) autentificarea trebuie să fie realizată cu ajutorul serviciilor de rețea;
 - d) autentificarea este obligatorie în cadrul aplicațiilor cu mai multe niveluri;
 - pentru fiecare utilizator al BD este necesar de ținut următoarea listă cu atribute de securitate: identificatorul utilizatorului BD și privilegiile accesului la obiectul BD;
 - autentificarea administratorului BD trebuie supusă unei proceduri speciale determinată de natura specifică a sarcinilor îndeplinite;
 - este necesar de aplicat criptarea parolelor în scopul unei transmise în siguranță prin rețea;
 - toate datele de autentificare ale utilizatorilor și cheile de criptare trebuie să fie păstrate în format criptat;
 - este necesar de definit procedurile de stabilire, solicitare, activare, blocare și eliminare a înregistrărilor de evidență a utilizatorilor BD;
 - trebuie să existe două tipuri de înregistrări de evidență a BD: înregistrarea de evidență a proprietarului schemelor și înregistrarea de evidență a aplicațiilor, pentru a se exclude

posibilitatea de acces manual neautorizat la BD;

- fiecare utilizator al BD trebuie să fie autentificat cu succes pînă la autorizarea oricărei alte acțiuni în numele acestui utilizator;

- trebuie să existe posibilitatea de a refuza deschiderea sedinței în BD pentru utilizator, reieșind din drepturile acestuia.

Cerințele privind înregistrările de evidență ale proprietarilor includ următoarele:

- proprietarul schemelor trebuie să dispună de cod PIN unic (numărul de identificare personal);

- codul PIN trebuie să permită accesul la schemele tabelelor din BD și la obiectele BD;

- doar administratorul BD trebuie să dețină drepturi de sistem pentru crearea tabelelor și procedurilor;

- doar administratorii BD trebuie să cunoască codul PIN;

- informația despre codurile PIN nu trebuie să fie păstrată la stațiile de lucru sau să fie transmise de către administratorii de sistem.

Este necesar de respectat următoarele cerințe privind înregistrările de evidență ale aplicațiilor:

- trebuie să existe lista înregistrărilor de evidență a aplicațiilor și este necesar de efectuat actualizarea acesteia;

- înregistrările de evidență ale aplicațiilor trebuie să fie utilizate de serverele de aplicații pentru conectarea la diferite servicii și BD;

- înregistrările de evidență ale aplicațiilor nu trebuie să dispună de drepturi de creare și modificare a tabelelor existente;

- toate modificările în cadrul schemelor trebuie să fie efectuate de administratorul BD cu ajutorul înregistrării de evidență a proprietarilor de scheme sau a codului PIN;

- parola aplicației trebuie să fie păstrată în mapa cu configurații care trebuie să se afle pe serverul aplicațiilor;

- accesul la servere și la mapele cu aplicații trebuie să fie limitat doar pentru administratorii BD;

- managementul manual al BD trebuie să fie realizat de administratorii BD.

Pentru BD aplicate trebuie să fie elaborate, documentate și periodic actualizate procedura de identificare și autentificare, precum și măsurile legate de implementarea acesteia.

Procedura de identificare și autentificare a BD trebuie să includă în mod obligatoriu următoarele:

- cerințele privind crearea și utilizarea înregistrărilor de evidență, inclusiv a înregistrărilor de evidență a posesorilor de scheme și aplicații care au acces la BD;

- cerințele privind managementul parolilor.

2) Cerințe privind managementul accesului în bazele de date

În cadrul asigurării securității informației BD managementul accesului trebuie să asigure protecția și delimitarea accesului la datele critice și la aplicațiile BD și să permită de a reduce riscul erorilor, fraudelor, utilizării incorecte și modificării neautorizate.

Este necesar de respectat cerințele privind managementul și delimitarea accesului la BD:

- este necesar de stabilit lista de utilizatori și de operații care necesită utilizarea obiectelor BD în vederea prevenirii fraudelor și incidentelor de securitate;

- managementul accesului trebuie să fie realizat pentru subiecții, obiectele și operațiile BD;

- managementul accesului trebuie să se bazeze pe separarea împuternicirilor conform acțiunilor;

- accesul la date trebuie să fie obținut doar de utilizatorul care a susținut procedura de identificare și autentificare;

- utilizatorul, inclusiv administratorii, trebuie să dispună doar de accesul la obiectele și resursele necesare în conformitate cu funcția deținută;

- este necesar de utilizat mijloacele și metodele speciale care asigură delimitarea sigură a accesului;

- este necesar de prevenit manipularea BD și apelarea

la alte aplicații ale administratorului aplicațiilor;

- este necesar de efectuat verificarea și ajustarea drepturilor de acces ale utilizatorilor în conformitate cu responsabilitățile acestora;

- este necesar de asigurat controlul asupra accesului la BD, inclusiv controlul logic asupra:

- a) intrărilor, ieșirilor și acțiunilor utilizatorilor BD;

- b) privilegiilor și drepturilor de sistem, precum și asupra modificărilor lor;

- c) privilegiilor obiectelor critice ale BD;

- d) accesului la datele critice și la obiectele BD;

- este necesar de aplicat mijloace de protecție discretă, care asigură delimitarea accesului între subiecții nominalizați și obiectele nominalizate;

- este necesar de aplicat mijloace de protecție în bază de mandat, care asigură delimitarea accesului subiecților la obiectele datelor, bazată pe categoriile de protecție a informației.

3) Cerințe privind sistemele de gestiune ale bazelor de date din perspectiva ciclului de viață a resursei informaționale

Susținerea pentru crearea BD ale autorităților administrației publice, pentru managementul centralizat și organizarea accesului diferitor utilizatori la aceste BD în procesul de prestare a serviciilor publice trebuie să fie asigurată de SGBD.

SGBD trebuie să corespundă următoarelor cerințe:

- să fie proiectat și edificat astfel încît să se asigure următoarele:

- a) fișierele de program ale SGBD să nu fie accesibile în rețea;

- b) la fișierele BD de pe server să nu existe acces în rețea;

- c) utilizatorii să obțină accesul la datele și obiectele păstrate în BD doar prin intermediul SGBD;

- d) datele din BD să fie criptate pentru a se exclude accesul nesancționat la acestea;

- să asigure păstrarea în siguranță a datelor din BD, ceea ce presupune protecția împotriva defectărilor și erorilor, precum și împotriva accesului nesancționat;

- să mențină integrarea deplină cu modulele hardware de securitate pentru a asigura un nivel înalt de protecție;

- să asigure o criptare transparentă perfecționată a datelor din BD în vederea susținerii criptării spațiilor tabelare;

- să mențină utilizarea parolilor compuse și a algoritmilor sigure de funcții „hash” (hashing) ale parolilor;

- să mențină o autentificare strictă a utilizatorilor privilegiați.

4) Cerințe privind copierea de rezervă și restabilirea bazelor de date

Pentru excluderea cazurilor de stopare a funcționării BD ca rezultat al apariției defectelor care încalcă integritatea lor, trebuie să fie efectuate copierea de rezervă și restabilirea BD.

Este necesar de efectuat copierea de rezervă a BD nemijlocit înainte și după introducerea următoarelor modificări în BD:

- crearea și eliminarea spațiului tabelar;

- adăugarea sau permutarea fișierului cu date în spațiul tabelar existent;

- adăugarea, permutarea sau eliminarea grupului de date.

Copierea de rezervă a BD trebuie să fie efectuată după cum urmează:

- copierea de rezervă doar a fișierului de administrare a BD;

- copierea de rezervă totală a BD.

Pentru copierea de rezervă a BD și restabilirea integrității este necesar de respectat următoarele cerințe:

- toate BD și informația critică legată de acestea trebuie să fie supuse periodic copierii de rezervă;

- este necesar de asigurat integritatea, autenticitatea și controlul asupra copiilor BD de rezervă și de asigurat

accesul la acestea doar pentru personalul abilitat;

- copiile de rezervă trebuie să fie supuse criptării;
- este necesar de verificat, o dată în trei luni, listele de acces la copiile de rezervă ale BD;
- pentru a asigura posibilitatea de restabilire a BD, este necesar ca operațiile legate de BD să fie executate în întregime sau să nu mai fie executate;
- este necesar de stabilit termenul necesar pentru restabilirea informației critice și a obiectelor BD și de elaborat planurile de restabilire;
- operațiile trebuie să permită posibilitatea readucerii la starea inițială;
- este necesar de asigurat posibilitatea copierii procesului de executare a operațiilor legate de BD;
- rezultatele copierii operațiilor trebuie să fie înregistrate în registrul de sistem;
- în caz de survenire a unei defecțiuni este necesar de a dispune de posibilitatea de a efectua restabilirea într-o anumită poziție temporară (punct de control);
- este necesar de a efectua operația de derulare (reproducerea rezultatelor efectuării tranzacției cu ajutorul registrului de sistem) pentru restabilirea BD.

Restabilirea BD trebuie să fie efectuată la trei niveluri diferite:

- restabilirea operativă – restabilirea la nivelul anumitor operații în condițiile terminării anormale a situației de manipulare a datelor (de exemplu, în caz de eroare în software);
- restabilirea temporară – restabilirea situației tuturor operațiilor efectuate la momentul survenirii deranjamentelor (de exemplu, erorile de sistem și de program, erorile de software, care nu sunt legate de distrugerea BD);
- restabilirea de lungă durată – restabilirea cu ajutorul copiilor de pe BD în caz de distrugere a acestora și readucerea sistemului la situația de până la distrugere.

5) Cerințe privind protecția antivirus a bazelor de date

Pentru a asigura securitatea informației, trebuie să se asigure protecția antivirus, mijloacele cărora trebuie să corespundă următoarelor cerințe:

- trebuie să fie efectuat controlul permanent în regim de timp real asupra fișierelor BD;
- trebuie să fie verificat, în regim de timp real, la cerere, întregul sistem de fișiere, precum și toate obiectele din sistemul de fișiere;
- trebuie să fie depistat virusii și codul malițios în fișierele componente ale BD;
- trebuie să fie asigurată posibilitatea alegerii diferitelor acțiuni în caz de depistare a unui virus sau cod malițios: blocarea accesului la fișier, înregistrarea în registru, ștergerea, redenumirea sau instalarea carantinei, tratarea fișierelor contaminate.
- trebuie să fie asigurată posibilitatea managementului la distanță;
- este necesar de asigurat posibilitatea de a planifica lansarea sarcinilor și executarea acțiunilor;
- trebuie să fie asigurată posibilitatea de a exclude în mod flexibil fișiere, domenii, procese din procesul de verificare;
- trebuie să fie asigurată frecvența sporită de emisie a actualizărilor;
- trebuie să fie asigurată posibilitatea de a executa actualizările în mod manual la cerere sau în mod automat conform graficului;
- trebuie să fie asigurată posibilitatea de a efectua reculul actualizărilor bazelor antivirus;
- stațiile de lucru la care se realizează conectarea la BD trebuie să fie dotate cu software antivirus;
- trebuie să fie asigurată notificarea administratorului BD despre toate evenimentele importante;
- trebuie să fie asigurată notificarea utilizatorilor despre tentativele de acces la fișierele contaminate;

- trebuie să fie asigurată vizualizarea statisticii și contoarelor de productivitate în regim de timp real.

La mijloacele de protecție a factorilor nocivi pentru serverele BD trebuie să fie atribuite următoarele mijloace de funcționare continuă și lansare periodică:

- scannerul antivirus la acces;
- scannerul antivirus la cerere;
- mijloacele de actualizare a bazelor antivirus.

6) Cerințe privind controlul asupra integrității bazelor de date

Asigurarea integrității BD constă în:

- protejarea datelor din BD împotriva modificărilor incorecte și nesancționate, precum și împotriva distrugerilor;
- asigurarea corectitudinii atât a valorilor tuturor elementelor datelor, precum și a legăturilor dintre elementele datelor din BD, în procesul de păstrare, transmitere, prelucrare și copiere de rezervă.

Pentru a menține integritatea trebuie să fie recomandate de respectat următoarele cerințe de bază:

- nivelul integrității BD – integritatea BD trebuie să fie asigurată la trei niveluri;
- a) nivelul tipului de date (corespunderii tipurilor de date);
- b) nivelul cheilor (de exemplu, corespunderea cheilor primare cu cele externe);
- c) nivelul trigger-elor, procedurilor și/sau funcțiilor (de exemplu, trigger-ele sunt responsabile doar de domeniile lor de date);

- protecția antivirus – este necesar de aplicat măsuri de prevenire, depistare și distrugere a codului malițios;

- asigurarea autenticității:

a) informația trebuie să fie introdusă în fiecare element al datelor în strictă conformitate cu descrierea elementului respectiv;

b) trebuie să fie prevăzute mecanisme pentru asigurarea rezistenței elementelor datelor și a relațiilor logice între acestea la erorile sau acțiunile necalificate ale utilizatorilor;

- gestionarea paralelismului:

a) trebuie să fie prevăzute mijloace de gestionare a datelor care să asigure menținerea integrității BD în procesul de executare concomitentă a mai multe operații;

b) numărul maxim de ședințe paralele cu BD permise unui singur utilizator al BD trebuie să fie limitat și stabilit în prealabil;

- restabilirea:

a) datele păstrate în BD trebuie să fie stabile față de influențele fizice nefavorabile (de exemplu, erorile de echipament, întreruperile în alimentare) și de erorile din software;

b) trebuie să fie prevăzute mecanisme pentru restabilirea în termene minime a situației BD de până la survenirea defecțiunii.

În mod obligatoriu trebuie să fie identificate și analizate următoarele surse ale încălcării integrității datelor:

- defectările echipamentului, influențele fizice sau calamitățile;

- erorile utilizatorilor autorizați sau acțiunile deliberate ale utilizatorilor neautorizați;

- erorile de program ale SGBD sau ale sistemelor operaționale;

- erorile din programele aplicative;

- executarea în comun a solicitărilor conflictuale ale utilizatorilor.

Conform criteriului integrității informației, este necesar nu doar de a nu permite violarea integrității BD, dar și de depistat la timp actul de violare a integrității și de restabilit în regim operativ integritatea după violare.

7) Cerințe privind criptarea datelor în bazele de date ce nu conțin informații care se atribuie la secret de stat

În cadrul asigurării securității informației BD criptarea datelor în BD trebuie să asigure protecția împotriva accesului nesancționat și violarea integrității datelor, precum și în procesul de transmitere a datelor prin rețele

de comunicații electronice.

Criptarea datelor în BD trebuie să corespundă următoarelor cerințe:

- este necesar de determinat porțiunile de date din BD a căror criptare este rezonabilă;
- este necesar de aplicat diferite algoritme simetrice și asimetrice de criptare;
- lungimea textului criptat trebuie să fie egală cu lungimea textului inițial;
- elementele de structură ale algoritmului de criptare trebuie să fie invariabile;
- este necesar de asigurat corectarea necesară a tipurilor și dimensiunilor câmpurilor tabelelor din BD în procesul criptării;
- este necesar de asigurat integritatea și controlul strict asupra distribuirii cheilor criptografice;
- pentru datele din BD cu nivel înalt de securitate este necesar de efectuat schimbarea cheilor până la expirarea termenului lor de acțiune, după care este necesar de efectuat criptarea repetată a datelor din BD cu ajutorul cheilor noi. În funcție de volumul BD, criptarea repetată a datelor BD ar putea afecta disponibilitatea acestora pentru o perioadă mare de timp;
- este necesar de asigurat posibilitatea de a efectua criptarea selectivă a spațiului tabelar al BD;
- criptarea datelor trebuie să se efectueze pe serverul BD sau pe un server separat pentru criptare, și în nici un caz la client.

8) Cerințe privind auditul și monitorizarea bazelor de date

La efectuarea auditului și monitorizării securității BD este necesar de asigurat existența sau disponibilitatea:

- politici de restabilire a BD în caz de avarie;
- procedurilor de supraveghere pentru urmărirea accesului nesancționat sau a modificării datelor;
- confirmării corespunderii cu standardele și cerințele securității;
- sistemului de securitate a SGBD pentru confirmarea drepturilor de acces și verificarea împuternicirilor utilizatorilor (de exemplu, autentificarea Windows);
- politici de control asupra accesului;
- colaboratorului desemnat și responsabil de securitate (de exemplu, managerul de securitatea BD);
- politici de securitate a BD înainte de aplicarea acesteia;
- procesului de copiere de rezervă regulată a întregului software al BD;
- procesului de asigurare a continuității în funcționarea BD;
- controlului strict asupra corespunderii dintre mediul de exploatare și de testare și versiunea BD.

Auditul și monitorizarea BD trebuie să includă următoarele componente de bază:

- auditul accesului/autentificării:
 - a) este necesar de verificat lista de persoane și sisteme accesibile pentru persoanele respective, timpul și modalitatea de acces;
 - b) fiecare eveniment supus potențial auditului BD trebuie să fie asociat cu identificatorul utilizatorului BD care a fost inițiatorul evenimentului respectiv;
 - c) doar persoanele abilitate au acces la registrele de audit;
 - d) este necesar de creat un raport privind tentativele eșuate de apelare la obiectele BD pe motiv de insuficiență de privilegii sau din cauza absenței obiectelor respective;
- auditul utilizatorilor/administratorilor:
 - a) este necesar de verificat activitatea atât a utilizatorilor cât și a administratorilor în interiorul BD;
 - b) este necesar de asigurat existența mijloacelor încorporate de audit și de control asupra acțiunilor utilizatorilor în SGBD;
 - c) toate acțiunile cu datele critice din BD trebuie să fie protocoate:

- accesul la date;
 - evenimentele de înregistrare/ieșire;
 - modificarea structurii BD;
- d) administratorul BD trebuie să fie izolat de managementul auditului;
- e) este necesar de creat un raport despre erorile în procesul de operare a utilizatorilor cu BD supravegheată;
- avertizarea de securitate:
 - a) este necesar de identificat și de semnalizat orice acces suspect, neordinar sau de avarie la datele critice și la sisteme;
 - b) registrul evenimentelor legate de operații de web, registrul de securitate a firewall-ului, registrul conexiunilor deschise cu BD, registrul evenimentelor de sistem trebuie să fie identificare de serverele de web, de firewall-uri, de aplicații și de serverul BD;
 - existența rapoartelor privind următoarele direcții de activitate:
 - a) raportul general privind conexiunile realizate cu BD vizată trebuie să conțină:
 - denumirea BD cu care a fost stabilită conexiunea;
 - numele utilizatorului BD;
 - adresa IP și denumirea stației de lucru la care a fost stabilită conexiunea;
 - numele local al utilizatorului la stația sa de lucru;
 - denumirea software-ului cu ajutorul căruia a fost stabilită conexiunea, dacă aceasta este posibil;
 - ora lansării sesiunii utilizatorului în BD;
 - durata sesiunii utilizatorului în BD;
 - starea conexiunii (activă, neactivă, în faza de expirare);
 - b) raportul privind apelurile la obiectul specificat și operațiile în privința acestuia trebuie să conțină:
 - denumirea bazei de date în cadrul căruia se efectuează auditul;
 - intervalul de timp în decursul căruia se va efectua auditul;
 - adresa IP a clientului, de la care se vor efectua solicitările;
 - programul-client din care se vor efectua solicitările;
 - numele utilizatorului BD;
 - operatorul limbajului solicitărilor, care poate prezenta interes pentru utilizator;
 - obiectele BD la care se asigură accesul și care conțin informație critică;
 - c) raportul privind conexiunile privilegiate (de exemplu, sesiunile efectuate cu ajutorul rolului de sistem, sesiunile efectuate de utilizatorii de sisteme «sys», «system», sesiunile în care au fost fixate solicitări de modificare a structurii BD);
 - d) raportul privind tentativele eșuate de conectare la BD din cauza introducerii greșite a numelui utilizatorului sau a parolei demonstrează tentativele de atac asupra SGBD.
- 9) Cerințe față de mecanismele monitorizării în bazele de date**
- Mecanismele monitorizării BD trebuie să micșoreze cantitatea erorilor. Resursele limitate, factorul uman sau testarea insuficientă a aplicațiilor facilitează apariția punctelor slabe ale BD.
- Mecanismele monitorizării BD trebuie să asigure informația referitoare la categoriile datelor utilizate, poziționarea acestora și metodele de protecție a aplicațiilor interconexe, precum și să asigure integritatea și veridicitatea datelor necontradictorii.
- Mecanismul de bază de monitorizare a BD îl reprezintă politica de monitorizare a BD, prin intermediul căreia trebuie să fie determinate:
- atât monitorizare unică a BD, cât și în regim automat la intervale de timp prestabilite;
 - actualizarea planului de monitorizare integral, sau numai a obiectelor a căror informație a suferit modificări în BD;

- asigurarea integrității și înregistrării setărilor monitorizării;
- realizarea protocolului procesului de monitorizare și revizuirea protocolului cu posibilitatea filtrării înregistrărilor, asigurarea integrității protocolului.

Mecanismele de monitorizare a BD sînt:

- automatizarea deservirii și evidenței;
- documentarea structurii BD;
- verificarea copiei de rezervă;
- evidența și analiza registrului de erori;
- analiza eficacității BD;
- analiza accesibilității serviciilor;
- analiza tendințelor de modificare a parametrilor de monitorizare;

- arhivarea datelor;
- analiza riscurilor informaționale.
- monitorizarea punctelor vulnerabile/pericolelor:
a) este necesar de depistat punctele vulnerabile din BD;
b) controlul asupra BD trebuie să includă auditul securității de rețea și auditul securității sistemelor de aplicație;
c) este necesar de asigurat posibilitatea de efectuare a controlului post-factum și în regim de timp real în scopul reacționării operative;

d) este necesar de utilizat scanerele BD pentru a depista punctele vulnerabile;

- verificarea modificărilor:

a) este necesar de stabilit baza pentru BD (configurația, schema, utilizatorii, privilegiile și structura) și ulterior de urmărit devierile în raport cu baza respectivă;

b) toate modificările legate de BD trebuie să fie urmărite în mod permanent și supuse unei verificări periodice;

c) este necesar de înregistrat toate modificările în registrele de controale și verificări, care sunt introduse în BD de fiecare operație, în vederea restabilirii BD.

10) Cerințe privind monitorizarea a traficului de solicitării față de bazele de date

Securitatea informației cu aplicarea mijloacelor de monitorizare a traficului tuturor solicitărilor privind BD trebuie să fie asigurată doar pentru datele cu nivel înalt de securitate.

La utilizarea mijloacelor de monitorizare a traficului de solicitări față de BD este necesar de respectat următoarele cerințe:

- de efectuat controlul întregului trafic în direcția de la utilizatori spre serverul BD, incluzînd solicitările locale;

- de fixat orice apel către BD;

- de efectuat controlul asupra:

a) volumului datelor transferate;

b) aplicației utilizate pentru apelarea la BD;

- de asigurat posibilitatea de a instala un filtru pentru depistarea anumitor cuvinte în solicitarea față de BD;

- de efectuat controlul asupra sarcinilor suplimentare ale serverelor BD;

- de efectuat controlul asupra reținerilor în parcurgerea traficului.

11) Cerințe privind repartizarea rolurilor și responsabilităților pentru asigurarea securității informației a bazelor de date

Pentru realizarea proceselor de asigurare a securității informației a BD în procesul de prestare a serviciilor publice trebuie să fie efectuată delimitarea exactă a responsabilității și împuternicirilor legate de realizarea datelor.

În procesul de asigurare a securității informației a BD este necesar de delimitat împuternicirile în conformitate cu următoarele acțiuni:

- utilizarea BD;

- introducerea datelor de intrare în BD;

- operațiile cu BD;

- managementul rețelei aferente BD;

- managementul BD;

- crearea și susținerea BD;

- managementul modificărilor în BD;

- managementul securității BD;

- auditul securității BD.

Subdiviziunile și colaboratorii din cadrul autorităților administrației publice trebuie să-și execute obligațiunile privind asigurarea securității informației a BD în conformitate cu documentele organizatorico-dispozitive elaborate și aprobate de conducere (prevederi, instrucțiuni, responsabilități, liste, formulare).

Pentru realizarea și susținerea măsurilor corespunzătoare de asigurare a securității informației a BD trebuie să fie stabilite următoarele roluri:

- conducerea – poartă răspundere deplină pentru elaborarea și susținerea politicii de securitate, stabilind modul general de abordare a securității și a controlului intern asupra resurselor informaționale ale organizației;

- administratorul BD este responsabil de:

a) instalarea și actualizarea versiunii SGBD și a versiunii instrumentelor aplicative;

b) crearea structurilor primare de memorie (spații tabelare) și a obiectelor BD;

c) modificarea structurii BD în conformitate cu necesitățile noi;

d) introducerea utilizatorilor și investirea lor cu drepturi;

e) managementul și urmărirea accesului utilizatorilor la BD;

f) urmărirea și optimizarea eficienței BD;

g) planificarea și efectuarea copierii de rezervă și a restabilirii BD;

h) menținerea integrității datelor de arhivă ale BD;

- proprietarii obiectelor BD (utilizatori privilegiați):

a) dispun de împuterniciri depline în privința obiectelor create de ei;

b) poartă răspundere pentru managementul și urmărirea accesului utilizatorilor la BD;

c) poartă răspundere pentru managementul accesului la obiectul creat;

d) poartă răspundere pentru susținerea măsurilor aplicate de securitate a obiectului creat;

- custozii BD – poartă răspundere pentru integritatea copiilor de rezervă de pe BD;

- utilizatorii finali ai BD:

a) dispun de un set strict limitat de privilegii de manipulare a datelor în BD;

b) poartă răspundere pentru toate acțiunile săvîrșite în numele înregistrărilor lor de evidență, în cazul cînd nu este demonstrat faptul că înregistrările respective de evidență au fost utilizate în mod nesanționat;

- programatorii de programe aplicative poartă răspundere pentru crearea programelor ce utilizează BD;

- managerii pentru securitatea informației poartă răspundere pentru managementul securității informației a BD;

- auditorii securității BD:

a) asigură conformitatea proceselor de funcționare și securitate a BD cu cerințele stabilite;

b) efectuează auditul accesului la BD, auditul modificărilor în structura BD și auditul utilizării privilegiilor de sistem de orice natură.

Anexa nr. 2
la Ordinul nr. 106
din 20 decembrie 2010

REGLEMENTARE TEHNICĂ**Asigurarea securității informației a infrastructurii informaționale pentru autoritățile administrației publice. Cerințe tehnice****1. Domeniu de aplicare**

Prezenta reglementare tehnică stabilește cerințele de asigurare a securității informației a componentelor infrastructurii informaționale (II), care permit asigurarea unei funcționări sigure a tehnologiilor informației în cadrul autorităților administrației publice.

Prezenta reglementare tehnică definește rolurile și responsabilitățile aferente procesului de asigurare a securității informației din cadrul autorităților administrației publice.

Prevederile prezentei reglementări tehnice se aplică pentru toate componentele II ale autorităților administrației publice în scopul asigurării unui nivel adecvat al securității informației.

Prezenta reglementare este elaborată în baza următoarelor acte legislative și normative ale Republicii Moldova:

- Legea cu privire la secretul comercial nr. 171-XIII din 06.07.1994;
- Legea privind accesul la informație nr. 982-XIV din 11.05.2000;
- Legea cu privire la informatizare și resursele informaționale de stat nr. 467-XV din 21.11.2003;
- Legea cu privire la documentul electronic și semnătura digitală nr. 264-XV din 15.07.2004;
- Legea privind comerțul electronic nr. 284-XV din 22.07.2004;
- Legea privind activitatea de reglementare tehnică nr. 420-XVI din 22.12.2006;
- Legea cu privire la protecția datelor cu caracter personal nr. 17-XVI din 15.02.2007;
- Legea cu privire la registre nr. 71-XVI din 22.03.2007;
- Legea comunicațiilor electronice nr. 241-XVI din 15.11.2007;
- Legea cu privire la secretul de stat nr. 245-XVI din 27.11.2008.

În prezenta reglementare sînt utilizați următorii termeni:

Arhitectura infrastructurii informaționale – setul de soluții esențiale privind organizarea infrastructurii informaționale, precum și setul de elemente și interfețe structurale din care constă infrastructura, împreună cu comportamentul descris în termenii cooperării acestor elemente.

Circuit extern – infrastructură publică care asigură interacțiunea cetățenilor și a mediului de afaceri cu autoritățile administrației publice.

Circuit intern – sisteme informaționale care deservesc procesele din interiorul sistemului de administrare publică, inclusiv prestarea serviciilor interne structurilor și funcționarilor din administrație atât la nivel central, cit și la cel local.

Governare electronică – activitățile de guvernare realizate în baza utilizării tehnologiilor informației și de comunicații.

Management discret al accesului – delimitarea accesului între subiectele și obiectele nominalizate.

Managementul accesului prin mandat - bazat pe compararea categoriilor de acces la obiectele (fișiere, mape, desene) cu autorizația oficială de acces al subiectului la informație.

Situație excepțională – întrerupere neplanificată a proceselor-business curente condiționată de întreruperea survenită în activitatea infrastructurii informaționale.

2. Cerințe privind clasificarea structurii infrastructurii informaționale

Îl reprezintă un sistem de formare, distribuie și utilizare a tehnologiilor informației-comunicaționale care asigură interacțiunea autorităților administrației publice, oferind accesul la resursele informaționale.

La categoria componentelor principale ale II sînt atribuite următoarele:

- hardware – un ansamblu de dispozitive electronice, electrice și mecanice care fac parte din structura sistemelor informaționale și a rețelelor autorităților administrației publice. La categoria hardware sînt atribuite:

- a) stații de lucru, servere și dispozitive logistice;
- b) dispozitive externe și aparatură de diagnosticare;
- c) echipament energetic, baterii și acumulatori;
- sistemele operaționale - asigură executarea programelor și aplicațiilor, distribuirea resurselor, planificarea, introducerea-extragerea și gestionarea datelor, de asemenea, acestea determină grupul interdependent de protocoale de niveluri superioare care asigură funcțiile de bază ale rețelei:

- a) direcționarea obiectelor;
- b) funcționarea serviciilor;
- c) asigurarea securității datelor;
- d) managementul rețelei;

- bazele de date – un ansamblu de date coerente, organizate în baza unor reguli determinate care stabilesc principiile generale de descriere, păstrare și prelucrare a datelor;

- rețeaua de comunicații electronice – permite adoptarea și implementarea unei politici unice privind protecția și securitatea informației, pentru interconectarea tuturor resurselor și sistemelor informaționale departamentale și teritoriale, precum și pentru prestarea unor servicii de înaltă calitate. Rețeaua de telecomunicații include mijloace de bază pentru prelucrarea informației și de comunicații electronice, la care sînt atribuite următoarele:

- a) mijloace de marșrutizare și de comutare a mediului de comunicații electronice;
- b) canale fizice de telecomunicații și transfer de date;
- c) dispozitive informaționale ale utilizatorilor finali;
- mijloacele de suport - asigură suportul pentru funcționarea întregii II (de exemplu, mijloace de gestionare a eficienței serverilor, mijloace de gestionare a păstrării datelor);
- mijloace multimedia - asigură apelul semnalului de televiziune pe monitor, ieșirea video mixtă, desfășurarea imaginilor video vii pe monitor, filtrarea criptată și scalabilizarea imaginilor video, comprimarea și decomprimarea hardware-digitală a imaginilor video, precum și accelerarea operațiilor grafice legate de grafica tridimensională. Mijloacele multimedia operează cu câteva tipuri de date multimedia:

- a) text;
- b) grafică;
- c) efecte auditive;
- d) imagini video;
- e) fotografii;

- centrul de guvernare electronică, ale cărui sarcini principale sînt managementul proceselor tehnice și tehnologice și monitorizarea procesului de rezolvare a tuturor incidentelor înregistrate.

Componentele II trebuie să includă interacțiunea între subiecții guvernării electronice desfășurată pe două circuite care comunică între ele prin intermediul portalului guvernamental:

- circuitul intern – trebuie să includă sistemele informaționale care deservesc procesele ce au loc în interiorul sistemului de administrație publică, inclusiv acordarea serviciilor interne structurilor și angajaților din cadrul administrației atât la nivel central cit și la nivel local;

- circuitul extern - trebuie să includă infrastructura publică ce asigură interacțiunea cetățenilor și a mediului de afaceri cu autoritățile administrației publice prin intermediul

portalului guvernamental.

Toate componentele II trebuie abordate ca o totalitate a trei spații autonome, dar legate între ele:

- spațiul convențional „central”, componentele căruia sînt generale, fiind necesare pentru funcționarea întregii II;
- spațiu convențional „periferic” și convențional „auxiliar”, ale căror componente execută sarcini individuale ale II.

Din perspectiva racordării la rețeaua Internet, componentele II trebuie împărțite în:

- deschise - componentele II care pot fi accesate din Internet;
- închise - componentele II la care accesul din Internet trebuie să fie interzis.

Toate componentele II trebuie să fie compatibile între ele din punct de vedere informațional și tehnologic.

3. Cerințe privind nivelurile infrastructurii informaționale

Toate componentele ale II vor fi organizate în trei niveluri ierarhice:

- nivelul de prezentare – trebuie să asigure accesul utilizatorilor la serviciile guvernării electronice și are la bază modelul care identifică acțiunile autorităților administrației publice din punctul de vedere al funcțiilor și modului de realizare a acestor funcții. Modelul trebuie să descrie obligațiunile autorităților administrației publice față de cetățeni și mediul de afaceri, trebuie să stabilească necesitățile și scopurile trasate, procesele și fluxurile informaționale, serviciile acordate și resursele existente. Pentru a asigura securitatea acestui nivel este necesar de asigurat protecția portalului guvernamental, care oferă posibilitatea schimbului de informații cu publicul prin rețele de comunicații, inclusiv Internet, și reprezintă un punct de acces la resursele și serviciile informaționale. De asemenea, este necesar de asigurat protecția paginilor - web oficiale ale autorităților administrației publice, precum și a centrelor de apel;
- nivelul aplicațiilor – trebuie să asigure structurarea resurselor informaționale ale sistemului, software-ului, ale utilizatorilor de informații, drepturilor și politicilor de acces și audit, care asigură integrarea, autentificarea și securitatea. Securitatea informației acestui nivel urmează să fie asigurată prin respectarea și îndeplinirea cerințelor de securitate stabilite față de componentele II;
- nivelul tehnologic – trebuie să asigure hotărîrea problemelor aferente păstrării și utilizării datelor, asigurarea integrității tehnologice, protecției și securității prin metode și mecanisme fizice și logice de asigurare a securității. Securitatea informației acestui nivel urmează să fie asigurată în conformitate cu cerințele privind măsurile și mijloacele de asigurare a securității componentelor II.

4. Cerințe privind obiectivele și sarcinile asigurării securității informației a infrastructurii informaționale

Prin asigurarea securității informației a II trebuie să fie realizate următoarele obiective strategice:

- asigurarea transparenței activității autorităților administrației publice;
- crearea și implementarea sistemelor informaționale și a aplicațiilor pentru susținerea proceselor din cadrul autorităților administrației publice;
- dezvoltarea II de stat ținînd cont de cerințele securității;
- protecția II împotriva deteriorărilor și tentativelor premeditate și accidentale de modificare a modului de funcționare a acesteia;
- asigurarea criteriilor securității informației a componentelor II.

Sarcinile de bază în procesul asigurării securității informației a II sînt următoarele:

- identificarea dispozițiilor generale care reglementează cerințele securității informației, specifice pentru componentele II;

- atribuirea responsabilității pentru asigurarea securității informațiilor a componentelor II;

- realizarea cerințelor implementînd măsuri programatic-tehnice adecvate și mijloace de protecție a informației;
- implementarea unui sistem de management al securității informației;

- organizarea controlului regulat și documentarea eficienței asigurării securității informației II și, în caz de necesitate, revizuirea cerințelor de securitate a informației;

- instruirea personalului privind securitatea informației.

Pentru asigurarea securității informației a componentelor II trebuie respectate următoarele criterii de protecție a componentelor II:

- confidențialitate - asigurarea accesibilității informației numai celor autorizați să aibă acces;
- integritate - păstrarea acurateței și completitudinii informațiilor, precum și a metodelor de procesare;
- accesibilitate - asigurarea faptului că utilizatorii autorizați au acces la informație, precum și la resursele asociate, atunci cînd este necesar.

Protecția componentelor II trebuie să corespundă:

- măsurilor elaborate pentru reducerea la minimum a riscurilor critice și prioritare, identificate în rezultatul evaluării riscurilor;

- cerințelor de securitate a informației și de management al riscurilor determinate de către proprietarul componentelor, cu respectarea criteriilor de confidențialitate, integritate și accesibilitate.

Asigurarea securității informației a II trebuie să se bazeze pe principiile care sînt examinate în următoarele Regulamente Tehnice:

- «Prestarea serviciilor publice electronice. Cerințe tehnice» punctul 4.6 Procesul de gestionare a securității informației;
- «Asigurarea securității informaționale la prestarea serviciilor publice electronice. Cerințe tehnice» punctul 4.3 Principiile de asigurare a securității informației.

5. Cerințe privind metodele de abordare a securității informației a infrastructurii informaționale

Asigurarea securității informației a componentelor II trebuie să se bazeze pe următoarele abordări, care urmează a fie aplicate în mod consecvent:

- metoda de abordare procesuală a asigurării securității informației;
- metoda de abordare sistemică a asigurării securității informației;
- metoda de abordare structurată a asigurării securității informației.

1) Metoda de abordare procesuală a asigurării securității informației a infrastructurii informaționale

Pentru gestionarea și asigurarea securității informației a componentelor II este necesar de aplicat metoda de abordare procesuală, care trebuie să determine:

- procesele de gestionare a asigurării securității informației a componentelor II;
- procesele de management II din punctul de vedere al asigurării securității informației.

Condiția necesară pentru a asigura procesele de gestionare a securității informației II este includerea politicilor și procedurilor formalizate și aprobate de către autoritățile administrației publice, pentru care sînt stabilite cerințele securității informației:

- procesul de management al riscurilor tehnologiilor informaționale;
- procesul de gestionare a configurațiilor;
- procesul de management al incidentelor;
- procesul de management al modificărilor;
- procesul de management al continuității;
- auditul și evaluarea conformității.

Fiecare componentă a II trebuie să funcționeze în

conformitate cu cerințele de asigurare a securității informației pe tot parcursul ciclului său de viață și să parcurgă succesiv patru procese:

- planificarea – trebuie stabilite procesele și procedurile aferente analizei de riscuri și protecției tuturor componentelor II;
- implementarea – trebuie testate cerințele către securitatea informației la implementarea și punerea în funcțiune a componentelor II;
- evaluarea – trebuie analizată și controlată conformitatea cerințelor securității informației la realizarea controlului și analizei stării componentelor II;

- mentenanța – trebuie urmărite incidente, problemele asociate cu stabilirea cerințelor către securitatea informației, cu sprijinul funcționării eficiente a componentelor II.

În cadrul proceselor date trebuie să fie determinate următoarele cerințe care sînt o parte integrantă metodei de abordare procesuale a asigurării securității informației II:

- cerințe privind reglementarea și documentarea proceselor, precum și sistemului integru de protecție a componentelor II, fiind aplicate măsuri și mijloace compatibile de asigurare a securității acestora;

- cerințe privind organizarea și reglementarea centralizată prin intermediul politicilor și procedurilor ale proceselor de management II din punctul de vedere al asigurării securității informației, proceselor de management al securității informației a componentelor II.

2) Metoda de abordare sistemică a asigurării securității informației a infrastructurii informaționale

Pentru asigurarea securității informației a componentelor II este necesară aplicarea metodei de abordare sistemică, care trebuie să determine cerințele securității informației pentru fiecare componentă a II în conformitate cu următoarea clasificare, precum și către obiecte concrete ale infrastructurii în cadrul fiecărei clase:

- cerințe către mijloacele hardware;
- cerințe către sistemele operaționale;
- cerințe către bazele de date;
- cerințe către rețea, inclusiv către infrastructura rețelei și mijloacele rețelei;
- cerințe către mijloacele de suport a funcționării infrastructurii informaționale;

- cerințe către mijloacele multimedia;
- cerințe către centrul de guvernare electronic.

3) Metoda de abordare structurată a asigurării securității informației a infrastructurii informaționale

Pentru asigurarea securității informației a componentelor II este necesară aplicarea metodei de abordare structurată, care trebuie să determine cerințele către măsurile de bază și mijloacele de asigurare a securității informației II:

- cerințe către identificarea, autentificarea și autorizarea;
- cerințe către managementul accesului;
- cerințe către protecția antivirus;
- cerințe către ținerea registrelor de evenimente;
- cerințe către copierea de rezervă și restabilirea componentelor II;

- cerințe către securitatea fizică a componentelor infrastructurii informaționale;

- cerințe privind mijloacele de protecție criptografică a informației;

- cerințe privind mijloacele de monitorizare;
- cerințe privind repartizarea rolurilor și responsabilităților pentru asigurarea securității informației a infrastructurii informaționale;

- cerințe privind instruirea personalului în materie de asigurare a securității informației.

6. Cerințe către asigurarea securității informației a infrastructurii informaționale, ca parte a abordării prin intermediul proceselor

1) Cerințe securității informației privind managementul riscurilor tehnologiilor informaționale

Pentru a asigura securitatea informației II abordarea managementului riscurilor tehnologiilor informaționale trebuie să asigure atingerea obiectivelor următoare:

- contribuirea la realizarea obiectivelor strategice și tactice ale componentelor infrastructurii prin reducerea nivelului riscurilor pînă la un nivel acceptabil;
- elaborarea instrucțiunilor practice necesare pentru evaluarea și minimizarea riscurilor identificate în limitele II;
- suportul procesului de luare a deciziilor privind asigurarea securității componentelor II;
- reducerea pierderilor ce rezultă din realizarea a diverse operații, efectuarea cărora este legată de riscurile identificate.

Abordarea managementului riscurilor tehnologiilor informaționale constă în realizarea următoarelor acțiuni:

- determinarea sferei și limitelor procesului de management al riscurilor tehnologiilor informaționale:

a) trebuie stabilite categoriile componentelor, activelor și ale proceselor-business care vor fi examinate în cadrul gestionării riscurilor tehnologiilor informaționale;

b) categoriile datelor protejate trebuie să corespundă următoarelor principii de clasificare a informației:

- pe grade de secretizare conform Legii Republicii Moldova cu privire la secretul de stat nr. 245-XVI din 27.11.2008;

- pe categorii ale datelor cu caracter personal conform Legii Republicii Moldova cu privire la protecția datelor cu caracter personal nr. 17-XVI din 15.02.2007;

- pe obiecte ale secretului comercial conform Legii Republicii Moldova cu privire la secretul comercial nr. 171-XIII din 06.07.1994;

- pe acces la informația oficială conform Legii Republicii Moldova privind accesul la informație nr. 982-XIV din 11.05.2000;

- pe acces la informația care este formată, procesată, păstrată în sisteme speciale conform Hotărîrii Guvernului Republicii Moldova cu privire la sistemele speciale de telecomunicații ale Republicii Moldova nr. 735 din 11.06.2002;

c) trebuie stabilit nivelul de detaliere la identificarea riscurilor tehnologiilor informaționale;

- analiza riscurilor tehnologiilor informaționale:

a) trebuie efectuată o analiză calitativă și cantitativă a riscurilor tehnologiilor informaționale;

b) trebuie identificate toate componentele II și trebuie stabilit gradul lor de importanță;

c) trebuie identificate pericolele potențiale aferente securității informației care pot afecta funcționarea componentelor II;

d) trebuie identificate toate punctele vulnerabile eventuale care pot favoriza survenirea pericolelor aferente componentelor II;

e) trebuie evaluată probabilitatea surveniri pericolelor prin intermediul punctelor vulnerabile identificate;

f) trebuie stabilit nivelul general al pericolelor aferente componentelor critice ale infrastructurii;

g) trebuie efectuată evaluarea riscurilor aferente componentelor II;

- elaborarea măsurilor privind minimizarea riscurilor tehnologiilor informaționale:

a) trebuie clasificate riscurile și stabilită ordinea priorității acestora;

b) clasificarea riscurilor urmează să fie executată după efectuarea analizei riscurilor în baza evaluării riscurilor;

c) trebuie stabilit un complex general de mijloace hardware și software și de măsuri organizaționale, realizarea cărora este necesară pentru minimizarea riscurilor substanțiale aferente componentelor II;

d) trebuie identificat riscul rezidual care urmează să fie aprobat de către conducerea autorității administrației publice respective ca fiind acceptabil;

e) toate deciziile privind măsurile ce țin de managementul riscurilor II trebuie să fie înregistrate și să ofere garanția că

riscurile au fost reduse pînă la un nivel acceptabil;

- monitorizarea riscurilor tehnologiilor informaționale - trebuie stabilite și setate controale și un complex hardware și software pentru funcționarea în regim automat sau pentru urmărirea de către personal;

- documentarea gestionării riscurilor tehnologiilor informaționale:

- a) politica de management al riscurilor - trebuie să determine obiectivele și procesele de management al riscurilor pentru asigurarea securității informației tuturor componentelor II;

- b) metodologia de analiză a riscurilor - trebuie să stabilească etapele efectuării analizei riscurilor și cerințele privind acestea, precum și diapazoanele eventualelor rezultate ale diferitor parametri;

- c) raport privind analiza riscurilor - trebuie să includă rezultatele detaliate ale evaluării riscurilor în conformitate cu metodologia aprobată;

- d) planul de gestionare a riscurilor - trebuie să includă deciziile aprobate aferente minimizării riscurilor tehnologiilor informaționale, în baza raportului privind analiza riscurilor.

2) Cerințe securității informației privind managementul configurațiilor

Pentru a asigura securitatea informației managementul configurațiilor componentelor II trebuie să asigure obiectivele următoare:

- înregistrarea exactă a informației detaliate despre componentele II;

- furnizarea unor informații și documente exacte pentru susținerea altor procese de asigurare a securității informației a II.

În procesul de management al configurațiilor este necesar de îndeplinit următoarele acțiuni pentru toate componentele II:

- planificarea - trebuie să fie determinate strategia, politica și sarcinile procesului de management al configurațiilor componentelor II; să fie determinate mijloacele și resursele necesare pentru asigurarea securității informației;

- identificarea - trebuie să fie constituite procesele de susținere a tuturor componentelor II; să fie înregistrate toate componentele II, relațiile dintre acestea și informația despre posesorul componentelor sau despre persoanele responsabile de ele și despre documentația disponibilă aferentă asigurării securității informației;

- controlul - trebuie să se asigure conformitatea operațiunilor de adăugare, modificare, substituie sau lichidare a componentelor din II cu cerințele interne ale autorității administrației publice respective, cu disponibilitatea documentului corespunzător;

- monitorizarea - trebuie urmărită modificarea statutelor componentelor II (de exemplu: în proces de elaborare, în proces de testare, disponibil, în proces de utilizare, exclus din mediul de lucru);

- verificarea - trebuie realizat auditul II privind respectarea cerințelor legislației în vigoare și a cerințelor interne ale unui anumit organ al administrației publice;

- raportarea - trebuie furnizată informația pentru alte procese de asigurare a securității informației a II.

Procesul de management al configurațiilor trebuie să fie documentat în mod formal și este necesar de a stabili o responsabilitate pentru procesul în cauză.

3) Cerințe securității informației privind managementul incidentelor

Pentru a asigura securitatea informației managementul incidentelor de securitate ale informației a II trebuie să asigure atingerea obiectivelor următoare:

- garantarea faptului că evenimentele și punctele slabe din sistemul de protecție a componentelor II sînt comunicate astfel încît este posibilă executarea unor acțiuni corective în timp util;

- diminuarea sau excluderea impactului negativ al dereglărilor în procesul neîntrerupt de lucru al tuturor componentelor II.

Managementul incidentelor din toată II trebuie realizat în conformitate cu următoarele etape:

- depistarea și înregistrarea incidentelor;

- clasificarea și mentenanța inițială;

- investigarea și diagnosticarea;

- soluționarea și restabilirea;

- închiderea incidentului;

- controlul, monitorizarea, urmărirea și comunicațiile.

Etapele date sînt examinate mai detaliat în următoarele Regulamente Tehnice:

- «Prestarea serviciilor publice electronice. Cerințe tehnice» punctul 5.1 Gestionarea incidentelor;

- «Asigurarea securității informaționale la prestarea serviciilor publice electronice. Cerințe tehnice» punctul 5.5.3 Cerințe privind reacționarea la incidentele de încălcare a securității.

Procesul de management al incidentelor trebuie să fie documentat în mod formal și este necesar de a stabili o responsabilitate pentru procesul în cauză.

4) Cerințe securității informației privind managementul modificărilor

Pentru a asigura securitatea informației managementul modificărilor trebuie să asigure atingerea obiectivelor următoare:

- stabilirea modificărilor necesare în cadrul II și a mijloacelor de implementare a acestora;

- controlul (urmărirea) asupra implementării modificărilor în cadrul II;

- reducerea numărului de incidente de securitate a informației cauzate de modificările din II.

Cerințele privind managementul modificărilor în II trebuie să includă următoarele:

- trebuie efectuată periodic inventarierea tuturor componentelor II, clasificarea acestora și stabilirea priorităților, ceea ce va permite de a urmări modificările în II;

- în caz de modificare a structurii II, trebuie efectuată evaluarea riscurilor de securitate a informației, în special a riscurilor organizaționale și tehnice;

- trebuie asigurată monitorizarea evenimentelor legate de modificarea configurațiilor mijloacelor software și hardware;

- trebuie asigurat controlul asupra modificărilor legate de înregistrările de evidență și drepturile de acces ale utilizatorilor;

- accesul la datele despre modificările din II trebuie să fie asigurat doar pentru persoanele abilitate;

- toate înregistrările despre modificările realizate trebuie să fie supuse periodic auditării.

Procesul de management al modificărilor trebuie să fie documentat în mod formal și este necesar de a stabili o responsabilitate pentru procesul în cauză.

5) Cerințe securității informației privind asigurarea continuității

Continuitatea componentelor II reflectă capacitatea autorităților administrației publice de a reduce procesele interne și sistemele în starea lor normală de funcționare în caz de survenire a unor situații excepționale.

Pentru a asigura securitatea informației asigurarea continuității componentelor II trebuie să asigure obiectivele următoare:

- contracararea efectelor întreruperilor în funcționarea componentelor și a consecințelor negative cauzate de survenirea situațiilor excepționale;

- protecția componentelor critice împotriva impactului cauzat de deranjamentele principale;

- restabilirea garantată și în timp util a funcționării componentelor pînă la un nivel acceptabil, în baza unei anumite consecutivități și în termenele fixate, începînd din momentul întreruperii.

Necesitatea asigurării unei funcționări continue a II a autorităților administrației publice implică necesitatea

elaborării și menținerii în stare actuală a unei strategii de asigurare a continuității în funcționarea II. Pentru a asigura continuitatea în funcționarea componentelor II este necesar de menținut trei niveluri de strategie:

- nivelul organizațional – trebuie să determine direcțiile, documentarea politicii, structura pentru asigurarea continuității în funcționarea componentelor critice ale II;
- nivelul procesual – trebuie să asigure elaborarea strategiei de restabilire a resurselor pentru fiecare componentă critică;
- nivelul restabilirii componentelor – trebuie să asigure un nivel prestabilit de resurse necesare pentru implementarea strategiilor precedente.

Față de strategia de asigurare a continuității în funcționarea II sînt înaintate următoarele cerințe:

- trebuie luate în considerație riscurile de stopare a proceselor interne ale autorităților administrației publice;
- trebuie elaborat, actualizat și testat un plan de acțiuni menit să restabilească capacitatea de lucru a componentelor II după survenirea situațiilor excepționale;
- trebuie asigurată disponibilitatea unui centru de rezervă pentru restabilirea componentelor II;
- trebuie efectuată instruirea periodică a personalului pe probleme ce țin de asigurarea continuității în funcționarea componentelor II.

Asigurarea continuității în funcționarea II trebuie să includă următoarele procese:

- determinarea proceselor interne de bază – trebuie identificate procesele interne de bază ale autorităților administrației publice, a căror dereglare poate afecta activitatea acestora;
 - inventarierea resurselor informaționale – trebuie efectuată inventarierea completă a tuturor componentelor II, determinarea celor mai critice componente pentru activitatea autorităților administrației publice, precum și clasificarea acestor componente și stabilirea priorităților;
 - înțelegerea riscurilor – pentru toate componentele critice ale II trebuie identificate riscurile potențiale și eventualele puncte vulnerabile ale realizării acestora în vederea planificării restabilirii componentelor în caz de survenire a situațiilor excepționale;
 - analiza impactului asupra afacerilor – trebuie evaluat impactul negativ cauzat de dereglarea funcționării II asupra proceselor interne ale autorităților administrației publice, ținîndu-se cont de cerințele confidențialității, integrității și accesibilității. Analiza trebuie efectuată cel puțin o dată în an sau în cazul producerii unor modificări esențiale în cadrul autorităților administrației publice;
 - strategia de restabilire după situațiile excepționale – trebuie stabilite acțiunile în condiții de avarie și situațiile excepționale, determinate procesele de notificare despre accidente și de anunțare a acestora, a proceselor de restabilire a componentelor II;
 - documentarea planurilor de asigurare a continuității în funcționarea II – trebuie elaborate planurile de restabilire a componentelor II după accidente, care urmează să fie reînnoite periodic, cel puțin o dată în an;
 - testarea planurilor de continuitate a activității – trebuie efectuată identificarea punctelor slabe în cadrul II care au fost omise. Testarea completă a planurilor de asigurare a continuității în funcționarea II trebuie să fie efectuată cel puțin o dată în an;
 - programele de instruire și informare – trebuie efectuată instruirea colaboratorilor din cadrul autorităților administrației publice în privința acțiunilor pe care aceștia urmează să le întreprindă în condiții de situații excepționale;
 - implementarea planurilor de asigurare a continuității II – trebuie asigurată îndeplinirea eficientă a acțiunilor în caz de restabilire sau întrerupere a funcționării componentelor II.
- Procesul eficient de asigurare a continuității în funcționarea componentelor II minimizează posibilitatea și impactul

întreruperii funcționării lor asupra proceselor-business esențiale și critice ale autorităților administrației publice.

Procesul de management al continuității trebuie să fie documentat în mod formal și este necesar de a stabili o responsabilitate pentru procesul în cauză.

6) Cerințe securității informației privind auditul și evaluarea conformității

a) Cerințe securității informației privind auditul

Auditul securității informației II reprezintă un proces sistemic de obținere și evaluare a datelor obiective despre starea curentă a componentelor infrastructurii din perspectiva securității informației, despre acțiunile și evenimentele ce se produc în cadrul infrastructurii. Acest proces trebuie să determine gradul de corespundere a datelor menționate cu un anumit nivel de securitate.

Realizarea auditului și asigurării conformității securității trebuie să asigure atingerea obiectivelor următoare:

- obținerea unei evaluări cît mai complete și mai obiective a protecției componentelor II;
 - evitarea încălcării obligațiilor prevăzute în legislație, statute, acte normative sau contracte și a cerințelor de asigurare a securității informației;
 - localizarea problemelor curente și elaborarea unui sistem eficient de asigurare a securității informației pentru toate componentele II a autorităților administrației publice.
- Pentru a asigura securitatea informației cerințele privind auditul componentelor II includ următoarele:

- auditul intern trebuie efectuat în fiecare an și sub supravegherea administratorului în securitate pentru stabilirea conformității autorităților administrației publice cu cerințele esențiale;

- în procesul de efectuare a auditului trebuie să se examineze acțiunile reușite și eșuate legate de:

- a) înregistrarea în sistem;
- b) managementul înregistrărilor de evidență;
- c) accesul la serviciul de directori;
- d) accesul la obiecte;
- e) utilizarea privilegiilor;
- f) utilizarea proceselor și evenimentelor de sistem;

- trebuie să fie elaborate ghiduri pentru programele de audit în vederea acordării de asistență în procesul de efectuare a auditului;

- fiecare subdiviziune structurală a autorităților administrației publice, în special centrele de prelucrare a datelor, trebuie să efectueze un audit separat care să includă: verificarea repetată a rapoartelor privind activitatea, verificarea utilizărilor și a listelor de înregistrări de evidență, precum și inventarierea echipamentului și a resurselor;

- pe lângă auditele interne, trebuie efectuate trei tipuri de verificări repetate a securității operațiilor și procedurilor autorităților administrației publice:

a) verificarea repetată a operării cu mijloacele criptografice de protecție a informației – se efectuează o singură dată și în baza ei se confirmă respectarea cerințelor de securitate;

b) verificarea repetată a procedurilor – se efectuează periodic și în baza ei se confirmă respectarea tuturor cerințelor de securitate;

c) auditul periodic – în baza lui se confirmă gradul de conformitate cu standardele naționale în domeniul de asigurare a securității informației;

- informația obținută în rezultatul efectuării primelor două controale trebuie să fie utilizată în procesul de efectuare a auditului;

- pe lângă auditul intern, auditul extern trebuie efectuat cel puțin o dată în patru ani;

- la efectuarea auditului extern este necesar de a dispune de acorduri de confidențialitate încheiate cu persoana terță care efectuează auditul și cu colaboratorii organizației acesteia.

- este necesar de aplicat următoarele criterii ale auditului:

a) eficiența – actualitatea informației, procesului intern respectiv din cadrul autorității administrației publice, garanția recepționării la timp și în mod regulat a unei informații corecte;

b) productivitatea – asigurarea accesibilității informației prin utilizarea optimă a resurselor;

c) confidențialitatea – asigurarea protecției informației împotriva unei interceptări neautorizate;

d) integritatea – exactitatea, plenitudinea și autenticitatea informației în corespundere cu cerințele interne din cadrul autorităților administrației publice;

e) utilitatea – furnizarea informației la cererea proceselor interne din cadrul autorităților administrației publice;

f) conformitatea – corespunderea cu legislația, normele și obligațiile contractuale;

g) siguranța – accesul la informația corespunzătoare pentru activitatea curentă, pentru generarea rapoartelor financiare și evaluarea gradului de conformitate.

În procesul de efectuare a auditului, față de organizația terță care efectuează auditul extern urmează să fie înaintate următoarele cerințe:

- organizația trebuie să fie înregistrată, să dețină licențe și să fie recunoscută pe plan internațional;

- calificarea trebuie să fie confirmată prin certificatele auditorilor în domeniul sistemelor informaționale și asigurării securității (certificate internaționale CISM și CISA);

- trebuie prezentată dovada experienței de muncă de cel puțin doi ani în domeniul tehnologiilor și echipamentului de securitate a informației, al sistemelor de audit al securității și sistemelor de management al protecției criptografice;

- auditorii trebuie să posede abilități de utilizare a procedurilor de auditare a sistemelor de management al protecției criptografice a cheilor publice.

Cerințele privind etapele de efectuare a auditului includ următoarele:

- până la efectuarea auditului, organizația trebuie să efectueze analiza riscurilor, iar intervalul dintre auditul curent și auditul precedent trebuie să fie în limita unui an;

- planificarea:

a) auditorii trebuie să stabilească relații cu organizația și să determine obiectivele auditului;

b) auditul trebuie să cuprindă: procedurile de verificare a identității utilizatorilor, securitatea software-ului și accesului la rețea, registrele de evenimente și procesele de monitorizare a sistemului, arhivarea și restabilirea datelor, înregistrările privind modificarea parametrilor configurației componentelor II și înregistrările privind analizele și verificările aplicațiilor de program și dispozitivelor tehnice;

- auditorii trebuie să dezvolte o înțelegere, care să fie suficientă pentru realizarea metodelor corespunzătoare de control pentru satisfacerea cerințelor;

- verificarea tehnologiilor informației:

a) auditorii trebuie să stabilească prioritățile de bază ale riscurilor pentru zonele semnificative;

b) auditorii trebuie să determine gradul de corespundere a controalelor cu cerințele stabilite;

c) controalele de audit trebuie să fie efectuate conform regulilor stabilite de legislația în vigoare și reglementările interne ale autorităților administrației publice;

- coordonarea/semnarea/emiterea:

a) la etapa raportării, auditorii trebuie să pregătească raportul de audit independent al securității;

b) în raportul de audit al securității trebuie să fie reflectate în mod obligatoriu: evaluarea calității și continuității în activitate, conformitatea activității autorităților administrației publice cu cerințele politicii de securitate, suficiența măsurilor de asigurare a securității informației a componentelor II, analiza funcțiilor de management al

riscurilor, respectarea cerințelor de asigurare a continuității în activitate și conformitatea complexului tehnic de program cu cerințele înaintate;

c) înainte de a transmite raportul de audit, persoana corespunzătoare trebuie să semneze un acord de confidențialitate;

d) este necesar de prezentat raportul în formatul care păstrează integritatea documentului, de exemplu: formatul PDF cu parolă;

e) toate copiile raportului de audit trebuie să fie numerotate, iar în raport urmează să fie introdusă următoarea mențiune: „Copia nr. <numărul> a fost eliberată <denumirea organizației> în baza acordului de confidențialitate. Această copie nu poate fi transmisă”.

b) Cerințe privind evaluarea conformității

Evaluarea conformității securității informației II trebuie să ofere siguranța în conformitatea componentelor II cu cerințele stabilite ale securității informației. Evaluarea conformității trebuie efectuată periodic, cel puțin o dată în an, precum și în caz de modificări substanțiale în componentele II și în caz de pericole de securitate.

În rezultatul efectuării cu succes a evaluării conformității de către autoritățile abilitate să exercite controlul de stat asupra respectării cerințelor de securitate a tehnologiilor informației, printre care este Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (ANRCETI) trebuie să fie eliberat un certificat de conformitate.

Pentru a asigura securitatea informației II în procesul de evaluare a conformității este necesar de evaluat:

- corespunderea măsurilor și mijloacelor de asigurare a securității informației cu cerințele securității informației stabilite de legislația în vigoare;

- corectitudinea aplicării măsurilor și mijloacelor de asigurare a securității informației;

- corectitudinea acțiunilor de lichidare a consecințelor incidentelor de încălcare a securității și de neutralizare a vulnerabilităților.

Pentru a obține date despre starea securității informației a componentelor II este necesar de îndeplinit o serie de acțiuni după cum urmează:

- trebuie să fie efectuată analiza eficienței măsurilor și mijloacelor de asigurare a securității informației pentru a contracara incidentele produse de încălcare a securității;

- trebuie să fie efectuate verificarea și testarea măsurilor și mijloacelor de asigurare a securității informației în materie de conformitate cu cerințele securității;

- trebuie să fie efectuată testarea în materie de pătrundere în vederea evaluării posibilității de utilizare a vulnerabilităților în scopul încălcării securității;

- trebuie să fie utilizate mijloacele hardware și software specializate pentru efectuarea controlului stării mijloacelor de asigurare a securității informației și identificarea vulnerabilităților.

În cazul depistării încălcării asigurării securității informației II ANRCETI aplică sancțiuni administrative în modul stabilit de lege și emite o decizie privind încetarea încălcării și/sau luarea unor măsuri de remediere a consecințelor ei.

Cerințele înaintate către organele autorizate care efectuează controlul de stat al conformității cerințelor de securitate a informației a componentelor II, sint următoarele:

- calificarea trebuie să fie confirmată prin certificatele specialiștilor în domeniul sistemelor informaționale și asigurării securității (certificate internaționale CISM și CISA) care efectuează controlul;

- trebuie prezentată dovada experienței de muncă de cel puțin trei ani în domeniul tehnologiilor și echipamentului de securitate a informației, al sistemelor de audit al securității și sistemelor de management al protecției criptografice;

- specialiștii organismelor autorizate trebuie să posede abilități de utilizare a procedurilor de auditare a sistemelor de management al securității informației și protecției crypto-

grafice a cheilor publice.

7. Cerințe securității informației către procesele de management a infrastructurii informaționale în cadrul abordării procesuale

Cerințele către asigurarea securității informației II trebuie determinate pentru toate procesele de management al componentelor II:

- planificarea și elaborarea – determinarea cerințelor privind asigurarea securității informației la crearea și/sau perfecționarea componentelor inofensive ale II;

- implementarea – executarea componentelor II în conformitate cu planurile și cerințele prevăzute în actele normative și legislative, precum și testarea cerințelor privind asigurarea securității informației la implementarea și punerea în funcțiune a componentelor II;

- evaluarea – recepționarea unor date sistematizate și autentice aferente stării componentelor II în baza analizei și controlului conformității cerințelor securității informației;

- deservirea – munca cotidiană cu componentele II privind menținerea funcționării eficiente a acestora cu respectarea criteriilor de securitate a informației, prin intermediul urmăririi incidentelor și a problemelor legate de securitatea informației.

1) Cerințe către asigurarea securității informației la planificarea și dezvoltarea componentelor infrastructurii informaționale

a) Cerințe către reglementare și documentare

Pentru a asigura securitatea informației trebuie elaborate politici și proceduri de reglementare, care să determine procesul de planificare și dezvoltare a componentelor II, și de asemenea elaborarea strategiilor și planurilor de acțiuni aferente implementării componentelor II.

La planificarea și dezvoltarea componentelor II trebuie elaborate următoarele documente:

- arhitectura componentelor II, diagramele schematice și topologia;

- strategiile și planurile de măsuri de implementare a componentelor II care trebuie să includă cel puțin:

- a) justificarea necesității de a implementa componentele;

- b) calcularea bugetului de cheltuieli și justificarea caracterului rezonabil al cheltuielilor;

- c) descrierea tehnologiilor aplicate (de ex.: mașini universale mainframe, sisteme distribuite, rețele și dispozitive mobile) și a compatibilității acestora cu componentele existente ale II;

- d) documentarea arhitecturii și structurii II;

- e) documentarea proceselor și procedurii de management al II;

- strategia de asigurare a securității informației pentru toate componentele II – stabilește concepția de asigurare a securității informației II a autorităților administrației publice;

- politica de asigurare a securității informației pentru fiecare componentă a II care trebuie să includă cel puțin:

- a) determinarea securității, scopurilor și sferei sale de acțiune, precum și dezvăluirea importanței securității în calitate de instrument de asigurare a posibilității de utilizare în comun a informației;

- b) specificarea scopurilor și principiilor securității formulate de conducere;

- c) specificarea succintă a celor mai importante politici de securitate a informației, principii, reguli și cerințe;

- d) determinarea obligațiilor generale și concrete ale colaboratorilor în cadrul managementului securității informației;

- e) referințe la mai detaliate politici și proceduri de securitate care suplimentează politica de securitate a informației;

- planul de asigurare a securității informației pentru fiecare componentă a II care trebuie să includă cel puțin:

- a) acțiunile detaliate pentru realizarea obiectivelor de asigurare a securității informației;

- b) acțiunile detaliate pentru implementarea complexului hardware și software;

- c) procedurile de perfecționare a procesului de asigurare a securității informației;

- d) procedurile de efectuare a instructajelor și seminarelor de instruire a personalului;

- e) procedurile de majorare a competenței personalului.

Documentația elaborată în cadrul și în timpul acestui proces, trebuie să corespundă următoarelor cerințe:

- trebuie să fie coordonată cu cerințele legislației și activității autorităților administrației publice și cu cerințele de securitate a informației privind componentele II;

- trebuie să corespundă obiectivelor de muncă și evaluare stabilite a componentelor II;

- trebuie să se bazeze pe sistemele de informații existente și componentele II;

- trebuie utilizată pentru coordonarea, planificarea și gestionarea tuturor componentelor II;

- trebuie descrise riscurile cheie, a căror minimizare este necesară;

- trebuie asigurată orientarea și motivarea colaboratorilor ce operează cu componentele II;

- trebuie aprobată de către persoanele autorizate.

b) Cerințe către riscurile tehnologiilor informaționale

Riscurile la planificarea și dezvoltarea componentelor II, care trebuie identificate în mod obligatoriu și în privința cărora este necesar de acționat în vederea reducerii lor includ:

- resursele financiare, tehnice, umane inadecvate, bugetul și perioada de timp planificate pentru componentă;

- utilizarea ineficientă a resurselor, cheltuieli și investiții exagerate;

- personalul cu pregătire și experiență insuficiente;

- absența interacțiunii între persoanele responsabile de managementul componentelor a II și conducerea subdiviziunilor autorităților administrației publice;

- restricțiile privind aplicarea tehnologiilor, sistemelor și rețelelor vechi;

- deficitul de mijloace instrumentale, standarde și experiență pentru documentarea, justificarea și analiza compatibilității componentelor în procesul de integrare;

- absența informațiilor pentru monitorizare, control și evaluare.

c) Cerințe către activitățile de planificare și dezvoltare a componentelor infrastructurii informaționale pentru asigurarea securității informației

Pentru a asigura securitatea informației a componentelor II în cadrul procesului de planificare și proiectare a componentelor II trebuie realizată următoarea listă de activități:

- verificarea corespunderii dintre planificarea componentelor II și planurilor anuale cu sarcinile unei autorități a administrației publice concrete, precum și cu rezultatele reale în privința realizării planurilor și sarcinilor;

- verificarea compatibilității și posibilității integrării componentei noi cu componentele existente ale II, ținându-se cont de procesele de management și de arhitectura fiecărei componente;

- determinarea tipului de elaborare a componentei noi II:

- a) elaborare funcțională – trebuie format setul de specificații funcționale ale cerințelor și criteriilor privind componentul;

- b) elaborare tehnică – trebuie determinați parametrii tehnici ai componentei noi în II curentă (de exemplu: utilizarea protocolului de rețea, configurațiile sistemului, versiunile, platforma);

- analiza stării curente a componentei - trebuie efectuată analiza proceselor și procedurilor de management pentru fiecare componentă a II și analiza arhitecturii și structurii tuturor componentelor II;

- determinarea stării necesare a componentei – trebuie

elaborate specificațiile și cerințele pentru starea dorită a componentei;

- elaborarea planului de trecere la situația necesară;
- analiza posibilităților de apariție a noilor riscuri a securității informației legate de implementarea componentei noi;
- executarea proceselor de asigurare a securității informației a componentelor II în regim 24*7;
- planificarea utilizării eficiente a resurselor umane, a proceselor și a tehnologiilor în vederea asigurării securității informației a componentelor II;
- realizarea evaluării următoarelor aspecte:
 - a) avantajele implementării componentei noi II;
 - b) condițiile și cerințele funcționale și tehnice componentei noi II;
 - c) costul modificării componentei II;
 - d) caracterul stabil al funcționării componentei noi II și durată preconizată a ciclului său de viață;
 - e) analiza și managementul riscurilor legate de implementarea componentei noi II;
 - f) gradul de influență al componentei noi asupra structurii generale a II și asupra activității autorității administrației publice;
 - g) costul planificat aferent instalării, testării, implementării și mentenanței componentei noi II;
 - h) valoarea soluției inovatoare la selectarea unei noi componente;
 - i) gradul de incompatibilitate a componentei noi cu componentele curente ale II;
 - j) necesitatea de a se asigura continuitatea funcționării componentelor;
 - k) dependența de furnizori, asociați;
 - l) raportul dintre preț și calitate;
 - m) necesitatea de a se asigura integritatea componentelor II;
 - n) necesitatea de lucrări de întreținere și siguranță.

2) Cerințe către asigurarea securității informației la implementarea componentelor infrastructurii informaționale

a) Cerințe către reglementare și documentare

Pentru a asigura securitatea informației trebuie elaborate politici și proceduri de reglementare, care să determine procesul de implementare a componentelor II, și de asemenea elaborate planurile de acțiuni aferente implementării componentelor II.

Pentru implementarea componentelor II trebuie elaborate următoarele documente:

- planul de dislocare a componentelor II, care trebuie să includă cel puțin:
 - a) descrierea componentelor;
 - b) termenii;
 - c) acțiunile întreprinse privind implementarea componentelor;
 - d) resursele necesare pentru implementarea fiecărui component a II;
 - e) persoanele responsabile;
- planul de integrare a componentelor II, care trebuie să includă cel puțin următoarele niveluri de integrare:
 - a) integrarea evenimentelor (sistemele de schimbare cu mesaje) – capacitatea de a face schimb de informații între componentele II;
 - b) integrarea datelor - capacitatea de a distribui un set comun de date diferitor componente ale II;
 - c) integrarea funcțională - capacitatea componentelor II de a interacționa și a coordona comportamentul lor funcțional una cu alta.

b) Cerințe către riscurile tehnologiilor informaționale

Riscurile la implementarea componentelor II care trebuie identificate în mod obligatoriu și în privința cărora este necesar de acționat în vederea reducerii lor sînt următoarele:

- abatere de la indicatorii planificați de timp și utilizare a resurselor;
- competența și experiența insuficientă a personalului;
- planificarea neadecvată, care implică nerespectarea termenului planificat pentru executarea lucrărilor;
- absența interacțiunii între persoanele responsabile de implementarea componentelor II și conducerea subdiviziunilor autorităților administrației publice;
- mijloace instrumentale necorespunzătoare sau instruirea neadecvată privind utilizarea eficientă a acestora;
- insuficiența activității de control asupra procesului de implementare a componentelor II.

c) Cerințe către activitățile de implementare a componentelor infrastructurii informaționale pentru asigurarea securității informației

Pentru asigurarea securității informației în procesul de implementare a componentelor II trebuie îndeplinit următorul set de acțiuni:

- inițierea și aprobarea planurilor de instalare a componentelor și resurselor necesare în acest scop;
- executarea planurilor adoptate privind instalarea componentelor în conformitate cu principiile de bază și normele autorității publice respective;
- analiza riscurilor care pot apărea pe parcursul implementării componentelor II;
- efectuarea testării de bloc, funcționale, nefuncționale, de sarcină, integraționale, de sistem și de recepție, precum și a testării securității componentei noi și înregistrarea rezultatelor obținute, a erorilor și a cauzelor survenirii acestora;
- în caz de testare cu succes, aprobarea disponibilității componentei pentru integrarea cu componentele existente ale II;
- integrarea componentelor II, asigurînd un sistem unic de integrare a organismelor autorității publice;
- determinarea controalelor de securitate, după implementarea noilor componente ale infrastructurii;
- analiza nivelului de corespundere a caracteristicilor funcționale și tehnice ale componentei cu cerințele de activitate ale autorității administrației publice respective;
- asigurarea protecției a informației obținute în procesul de implementare a componentelor de II;
- asigurarea confidențialității și integrității datelor aflate în sau transmise cu ajutorul componentelor II;
- efectuarea controlului versiunilor componentelor II;
- informarea utilizatorilor în privința aspectelor de securitate a componentelor II.

3) Cerințe către asigurarea securității informației la evaluarea componentelor infrastructurii informaționale

a) Cerințe către reglementare și documentare

Pentru a asigura securitatea informației trebuie elaborate politicile și procedurile care reglementează și determină procesul de evaluare a componentelor II.

Pentru evaluarea componentelor II trebuie elaborat planul de evaluare a componentelor II care să includă minim:

- procedurile de evaluare pentru toate componentele critice ale II;
 - procedurile de evaluare la toate etapele ciclului de viață al componentelor II;
 - diapazonul de evaluare a componentelor II;
 - nivelul necesar de detalieri a evaluării componentelor II desfășurate;
 - resursele necesare pentru evaluarea componentelor II.
- ### **b) Cerințe către riscurile tehnologiilor informaționale**
- Riscuri aferente evaluării componentelor II, care trebuie neapărat identificate și pentru care trebuie luate măsuri în vederea reducerii, includ:
- abatere de la indicatorii planificați de timp și utilizare a resurselor;
 - obiective și acțiuni incorecte aferente procesului de

planificare și implementare a componentelor II;

- controlul insuficient al indicatorilor procesului de planificare și implementare a componentelor II.

c) Cerințe către activitățile de evaluare a componentelor infrastructurii informaționale pentru asigurarea securității informației

Pentru a asigura securitatea informației II în procesul de evaluare a componentelor II trebuie realizată următoarea listă de activități:

- evaluarea rezultatelor și a dinamicii de funcționare a componentelor II din punct de vedere a respectării criteriilor de securitate a informației;

- evaluarea nivelului de maturitate pentru fiecare componentă a II;

- evaluarea eficienței realizării planurilor de implementare pentru toate componentele II;

- generarea rapoartelor aferente erorilor identificate, problemelor și eventualului impact asupra componentelor II din realizarea amenințărilor la adresa securității informației;

- pregătirea recomandărilor privind modernizarea II;

- controlul următorilor parametri ai mijloacelor de control a securității informației:

- a) parametrii aferenți serviciilor de securitate:

- disponibilitatea mijloacelor de protocol și de audit pentru componente critice ale II;

- nivelul și gradul de eficacitate a mecanismelor de identificare și autentificare;

- aplicarea tehnologiilor ce asigură comunicarea în formă «expeditor-receptor»;

- disponibilitatea mijloacelor de protecție a datelor utilizatorilor;

- b) parametrii aferenți infrastructurii:

- disponibilitatea mijloacelor de protecție criptografică a informației;

- aplicarea măsurilor de management al securității;

- disponibilitatea mijloacelor care delimitează accesul la obiectele importante;

- c) parametrii asociați cu trecerea obligatorie a tuturor etapelor ciclului de viață al componentelor II:

- proiectarea și elaborarea componentelor II;

- gestionarea configurațiilor componentelor II;

- testarea componentelor II luând în considerare evaluarea vulnerabilităților;

- livrarea și exploatarea componentelor II;

- controlul indicatorilor de performanță și de calitate:

- a) indicatorii executării – determină caracteristicile executării lucrărilor de instalare a componentelor II prin coroborarea cheltuielilor planificate cu cele efectiv suportate în vederea realizării scopurilor fixate;

- b) indicatorii calității – evaluează gradul de acceptabilitate a componentei pentru întreaga II în vederea realizării obiectivelor și funcțiilor acesteia.

În rezultatul evaluării componentelor II trebuie recepționate date sistematizate și autentice despre starea II, care sînt necesare pentru adoptarea deciziilor și pentru managementul operativ al componentelor II.

4) Cerințe către asigurarea securității informației la deservirea componentelor infrastructurii informaționale

a) Cerințe către reglementare și documentare

Pentru a asigura securitatea informației trebuie elaborate politici și proceduri de reglementare, care să determine procesul de deservire a componentelor II.

Pentru a asigura securitatea informației în procesul de deservire a componentelor II trebuie să fie elaborate:

- planul de deservire a componentelor II, care să includă minimum:

- a) tipurile deservirii realizate;

- b) succesiunea de elaborare a documentației aferente

utilizării componentelor II;

- c) lucrările organizaționale și lucrările de deservire;

- d) resursele;

- e) nivelul necesar de calificare a personalului deservirii;

- f) organizarea serviciului de asistență a clienților;

- g) raportarea;

- planul de acțiune în vederea restabilirii funcționării componentelor II după producerea situațiilor excepționale, care trebuie să includă:

- a) acțiuni de prevenire a incidentelor;

- b) acțiuni în caz de producere a incidentelor;

- c) acțiuni de lichidare a consecințelor incidentelor și de restabilire a capacității de lucru a II.

b) Cerințe către riscurile tehnologiilor informaționale

Riscurile eferente deservirii componentelor II, care urmează a fi identificate în mod obligatoriu și în privința cărora trebuie luate măsuri privind minimizarea lor, sînt următoarele:

- gradul insuficient de accesibilitate a resurselor necesare pentru deservirea componentelor și utilizarea ineficientă a acestora;

- utilizarea ineficientă a resurselor, ceea ce implică cheltuieli sporite legate de deservirea II;

- gradul de calificare și experiența insuficientă a personalului de deservire;

- lipsa informației pentru monitorizare, control și evaluare.

c) Cerințe către activitățile de deservire a componentelor infrastructurii informaționale pentru asigurarea securității informației

Pentru asigurarea securității informației a componentelor II în cadrul deservirii componentelor II trebuie întreprinse următoarele acțiuni:

- coordonarea și aprobarea sarcinilor privind deservirea de către persoanele responsabile din cadrul autorităților administrației publice;

- în contextul gestionării tuturor evenimentelor legate de II:

- a) monitorizarea și identificarea evenimentelor legate de situații și condiții necorespunzătoare ale componentelor II;

- b) ținerea registrelor de evenimente legate de componentele II;

- c) prelucrarea, escaladarea și rezolvarea evenimentelor identificate;

- d) raportarea privind evenimentele întregii infrastructuri;

- în contextul controlului operațional și managementului configurațiilor componentelor II:

- a) instalarea unei componente noi sau modificate în cadrul II;

- b) demontarea componentei vechi sau uzate;

- c) repartizarea configurațiilor ajustate sau noi ale componentelor II;

- d) instalarea parametrilor și indicilor operaționali ai componentelor II conform standardelor și cerințelor corespunzătoare;

- în contextul acțiunilor privind gestionarea păstrării, copierii de rezervă și restabilirii componentelor II:

- a) păstrarea și repartizarea componentelor II;

- b) aplicarea sistemului de copiere de rezervă și de restabilire;

- monitorizarea și controlul evenimentelor aferente tuturor componentelor II;

- efectuarea controlului și monitorizării nivelului de securitate a componentelor II;

- efectuarea controlului și managementului accesului la resursele informaționale, precum și la componentele II;

- controlul parametrilor de deservire, inclusiv:

- a) stabilitatea și fiabilitatea componentelor II;

- b) documentația ce conține date privind deservirea componentelor;

- c) înregistrarea sau baza de date a tuturor evenimentelor de deservire, alarmelor și semnalelor.

8. Cerințe către asigurarea securității informației a infrastructurii informaționale în cadrul abordării sistemice**1) Cerințe privind mijloacele hardware**

Pentru a asigura securitatea informației a mijloacelor hardware II sînt înaintate următoarele cerințe obligatorii:

- trebuie utilizate doar mijloacele hardware care au fost supuse certificării corespunzătoare;

- trebuie efectuată verificarea mijloacelor hardware în materie de posibilități funcționale negative;

- mijloacele hardware trebuie să corespundă cerințelor privind protecția resurselor informaționale împotriva scurgerilor prin canale tehnice;

- mijloacele hardware trebuie să asigure posibilitatea de identificare și autentificare a subiecților care le accesează, de management al accesului și de efectuare a auditului evenimentelor de securitate legate de utilizarea acestor mijloace;

- mijloacele hardware care asigură securitatea informației nu trebuie să permită modificarea sau denaturarea algoritmului de lucru al mijloacelor tehnice;

- mijloacele hardware trebuie să fie protejate împotriva acțiunilor din partea rețelelor externe de transfer de date;

- trebuie efectuat controlul permanent al integrității mijloacelor hardware;

- trebuie asigurată disponibilitatea mijloacelor hardware de rezervă;

- trebuie înregistrată și ținută evidența utilizării mijloacelor hardware;

- la conectarea unui mijloc hardware nou:

- a) trebuie înregistrat echipamentul nou conectat;

- b) echipamentul trebuie să fie atribuit în sarcina unui colaborator, care își va asuma răspunderea pentru exploatarea acestuia;

- c) persoana responsabilă este obligată să înștiințeze persoana abilitată despre deplasarea echipamentului într-o altă încăpere, modificarea componentei, transmiterea pentru reparație, transferul de responsabilitate privind echipamentul către o altă persoană.

Pentru a asigura securitatea informației a II, cerințele privind serverele trebuie să includă următoarele:

- serverele și echipamentul de telecomunicații trebuie să fie amplasate într-o încăpere specială sigură;

- serverele trebuie să se afle permanent în regim de depistare manuală sau electronică a accesului neautorizat;

- trebuie instalate doar serviciile și aplicațiile necesare;

- trebuie stabilite cerințe stricte privind accesul pentru executarea diverselor operații, în particular pentru modificarea conținutului și configurației serverelor;

- este necesar de utilizat canale protejate pentru transmiterea resurselor informaționale critice;

- trebuie gestionat accesul la datele de pe server și de asigurat integritatea și autenticitatea datelor;

- este necesar de aplicat matrice de acces la conținutul serverului care să determine mapele și fișierele de pe directoriul serverului care au restricții de acces;

- trebuie criptat traficul de management la distanță al serverelor;

- trebuie utilizate mecanisme de autentificare a utilizatorilor serverelor, inclusiv semnături digitale și alte mecanisme criptografice;

- trebuie utilizate sisteme de identificare a atacurilor pe bază de host și/sau de verificare a integrității fișierelor;

- trebuie asigurată o protecție permanentă a serverelor împotriva virusurilor și codului malign;

- trebuie ținută evidența protocoloalelor tuturor evenimentelor și acțiunilor utilizatorilor, precum și ale activității serverelor în vederea identificării interferențelor și a tentivelor de interferență;

- trebuie efectuat controlul integrității software-ului și a configurațiilor serverelor;

- trebuie efectuată monitorizarea fiecărei activități suspecte pe servere (de exemplu: activitatea pe timp de noapte, încercări numeroase de autorizare);

- trebuie asigurată replicarea serverelor critice și arhivarea celor mai critice active informaționale;

- trebuie aplicate proceduri de restabilire a serverelor;

- trebuie efectuată testarea periodică a securității serverelor.

Pentru a asigura securitatea informației a II, cerințele privind stațiile de lucru trebuie să includă următoarele:

- trebuie utilizate mecanisme de autentificare a utilizatorilor stațiilor de lucru;

- este necesar de delimitat accesul la resursele informaționale ale stațiilor de lucru în conformitate cu cerințele pentru îndeplinirea propriilor obligațiuni;

- este necesar de delimitat drepturile de acces la efectuarea diverselor operații de către utilizatori în vederea preîntîmpinării acțiunilor neautorizate din partea colaboratorilor (de exemplu: imprimarea la imprimantă, copierea datelor prin intermediul clipboard-ului, exportul de date în formate locale);

- este necesar de aplicat canale protejate pentru transmiterea resurselor informaționale critice;

- este necesar de asigurat protecția permanentă a stațiilor de lucru împotriva virusurilor și a codului malign;

- trebuie efectuat controlul periodic al integrității software-ului și a configurațiilor serverelor;

- este necesar de efectuat monitorizarea și gestionarea mijloacelor hardware și software ale stațiilor de lucru;

- este necesar de ținut registre ale evenimentelor și operațiilor utilizatorilor legate de securitatea informației;

- este necesar de asigurat arhivarea, criptarea datelor critice aflate în cadrul stațiilor de lucru;

- trebuie asigurată implementarea și setarea în siguranță a aplicațiilor pentru stațiile de lucru;

- este necesar de asigurat securitatea fizică a stațiilor de lucru.

2) Cerințe privind sistemele operaționale

Pentru a asigura securitatea informației a II este necesar de îndeplinit următoarele cerințe privind sistemele operaționale:

- fiecare utilizator trebuie să fie identificat prin înregistrarea unică de evidență și prin parola de acces în sistem;

- trebuie aplicate mijloace de protecție criptografică pentru păstrarea parolilor sistemelor operaționale;

- în caz de accesarea la distanță a sistemului operațional, trebuie utilizate protocoale criptografice pentru a evita transmiterea parolei prin rețea în format deschis;

- accesul la stația de lucru trebuie să fie acordat doar după autentificarea cu succes;

- sistemul trebuie să utilizeze matrice de acces în conformitate cu nivelurile de protecție a informației;

- sistemul trebuie să asigure protocolarea și urmărirea acțiunilor utilizatorilor;

- sistemul operațional trebuie să protejeze obiectele împotriva utilizării repetate;

- administratorul de sistem trebuie să țină evidența tuturor evenimentelor legate de securitatea sistemelor operaționale;

- sistemul trebuie să mențină protecția împotriva influenței din exterior, cum este modificarea sistemului încărcat sau a fișierelor de sistem păstrate pe disc.

Pentru a asigura securitatea informației a componentelor II este necesar de aplicat următoarele mijloace de protecție ale sistemelor operaționale:

- tehnologiile de securitate de bază:

- a) mecanisme de identificare, autentificare, autorizare;

- b) disponibilitatea canalelor protejate de transmitere a datelor;

c) mijloace criptografice de protecție a informației;

d) mijloace de audit și monitorizare;

- tehnologiile de autentificare;

a) mijloace de autentificare de rețea în baza parolei de utilizare multiplă;

b) mijloace de autentificare prin utilizarea parolei de unică folosință;

c) mijloace de autentificare a informației;

- mijloacele de restabilire și de protecție a sistemelor operaționale împotriva defectelor;

a) mijloace de protecție fișierelor de sistem operațional;

b) disponibilitatea regimului sigur de încărcare a sistemului operațional;

c) disponibilitatea consolei de restabilire;

d) disponibilitatea discului de restabilire în caz de avariere;

e) mijloace de copiere de rezervă și restabilire.

3) Cerințe privind bazele de date

Accesul la bazele de date reprezintă un aspect important în administrarea autorităților administrației publice, precum și în executarea funcției de prelucrare, păstrare și manipulare a informației.

Dat fiind faptul că baza de date reprezintă o parte integrantă a II a autorităților administrației publice ce conține informație critică prețioasă, este necesar de respectat cerințele obligatorii privind bazele de date:

- trebuie asigurată securitatea arhitecturii și structurii bazelor de date;

- trebuie efectuată monitorizarea acțiunilor tuturor utilizatorilor în cadrul serviciilor de baze de date;

- este interzisă păstrarea informației bazelor de date în condiții neprotejate;

- trebuie exclus accesul manual neautorizat la bazele de date;

- trebuie asigurată securitatea intrării în bazele de date;

- trebuie asigurată securitatea parolelor bazelor de date;

- trebuie asigurată fiabilitatea bazelor de date prin acordarea autorizațiilor corespunzătoare și a drepturilor de acces la obiecte și resurse;

- trebuie efectuat controlul accesului la datele din bazele de date;

- trebuie efectuată copierea de rezervă și restabilirea bazelor de date;

- trebuie asigurată securitatea conexiunilor prin rețea la bazele de date cu alte aplicații sau sisteme;

- trebuie efectuat auditul și monitorizarea bazelor de date;

- trebuie asigurată securitatea fizică a bazelor de date.

4) Cerințe privind rețeaua

Pentru asigurarea securității informației a componentelor II este necesar de îndeplinit cerințele generale privind rețelele:

- fiecare rețea trebuie să conțină propria sa infrastructură (router-e, switch-uri și servere) și să-și execute propriile aplicații specifice;

- trebuie asigurată integritatea rețelelor și a echipamentului de server;

- toate conexiunile administratorului, inclusiv accesul la distanță, trebuie să corespundă cerințelor de securitate sporite.

În procesul de creare a rețelelor locale urmează a fi utilizate următoarele echipamente și tehnologii:

- switch-ul reglabil, care permite managementul configurației rețelei locale;

- modem, care asigură navigarea utilizatorilor pe Internet;

- router-e, care asigură traficul între rețelele locale cu adrese de server diferite;

- server de autorizare a accesului care asigură organizarea accesului la resurse și delimitarea accesului la propriile resurse și la resursele din alte rețele.

Pentru a delimita accesul la rețeaua utilizatorilor este necesar de aplicat diverse metode de protecție a rețelei:

- metodă bazată pe limitarea accesului fizic la rețea;

- metodă bazată pe transformarea semnalelor de pe linie într-un format care exclude recepționarea sau denaturarea conținutului transferului de către intrus (acces logic).

Pentru a limita accesul utilizatorilor la rețea este necesar de aplicat următoarele mijloace de limitare a accesului:

- limitarea accesului la nod – cu ajutorul mijloacelor de autentificare a utilizatorilor și verificare a corectitudinii solicitărilor acestora trebuie să fie limitate solicitările de la stațiile de lucru la distanță, trebuie să fie create listele de host-uri, care au autorizația de a se conecta la rețea;

- restricții pentru redirecționarea poștei – cu ajutorul fișierului în care trebuie să fie indicate nodurile care au permisiunea (interdicția) de a utiliza serverul;

- limitarea accesului utilizatorilor la resurse – trebuie să fie utilizate fișiere, primul dintre care trebuie să reprezinte un tabel de acces al utilizatorilor, al doilea fișier trebuie să stabilească imputernicirile utilizatorilor privilegiați, iar al treilea fișier trebuie să includă restricțiile privind resursele stabilite pentru utilizator sau grupe de utilizatori.

5) Cerințe privind infrastructura rețelei

Pentru a asigura securitatea informației a componentelor II este necesar de a respecta următoarele cerințe privind infrastructura rețelei autorităților administrației publice:

- trebuie efectuat controlul conectării la rețea între două stații de lucru pentru a controla conformitatea conectării cu cerințele și obiectivele securității autorităților administrației publice;

- informația de acces limitat dezvăluită prin rețea trebuie protejată de intruși cu ajutorul următoarelor mijloace de rețea:

a) firewall-uri – pentru delimitarea rețelelor locale și globale;

b) router-e – pentru filtrarea traficului din rețea;

c) sisteme de prevenire a interferențelor;

d) switch-uri – pentru prevenirea deteriorării pachetelor de date;

- trebuie asigurată criptarea întregii informații critice, transmise prin rețele, cu ajutorul mijloacelor de protecție criptografică;

- trebuie asigurată disponibilitatea canalelor de comunicații alternative pentru readresarea datelor în caz de blocare a expedierii;

- trebuie delimitate rețelele conform obiectivelor și funcțiilor îndeplinite în cadrul autorităților administrației publice.

6) Cerințe privind mijloacele de rețea

Pentru a asigura securitatea informației a II este necesar de utilizat următoarele mijloace de rețea:

a) switch-uri;

b) router-e;

c) firewall-uri.

a) Cerințe privind switch-urile

Zonele de utilizare comună trebuie să fie protejate prin asigurarea securității configurației switch-urilor, securității conectării la switch-uri, securității componentelor switch-urilor, securității sistemului de fișiere al switch-urilor, autorizării, mecanismelor de autentificare oferite, preciziei, procedurilor de restabilire.

Este necesar de îndeplinit următoarele cerințe de securitate privind configurația switch-urilor:

- parola la încărcarea sistemului operațional sau a programei urmează să fie instalată și configurată astfel încât să fie cerută parola la încărcarea sistemului;

- autorizarea programului trebuie să fie configurată corect pentru a preveni destabilizarea sistemului de către utilizatori;

- în registrul de evidență a evenimentelor urmează să fie trecute următoarele înregistrări privind switch-urile:

a) despre utilizarea comenzilor privilegiate (de exemplu: accesul la un cont privilegiat, fișierele de audit sau fișierele de setare a sistemului);

b) despre lansarea și închiderea switch-ului, a mijlocului de rețea;

c) despre testările eșuate în legătură cu datele și schimbul;

d) despre crearea și lichidarea utilizatorilor;

e) despre introducerea și eliminarea datelor din arhivă;

f) despre modificarea profilurilor de securitate ale utilizatorilor, de management și ale atributelor;

g) despre modificarea drepturilor privind controlul asupra accesului limitat.

Cerințele privind prevenirea infectării sistemului de fișiere cu coduri malițioase includ următoarele:

- toate fișierele executate de bază (Unix) sau de administrator (Windows) trebuie să aparțină înregistrării de evidență corespunzătoare și nu pot fi utilizate la nivel general sau la nivel de grup;

- este necesar de asigurat integrabilitatea fișierelor utilizate la nivel general sau la nivel de grupă; în acest scop, este necesar de identificat toate fișierele din sistem care pot fi utilizate la nivel general și de limitat accesul general;

- toate fișierele și directoriile care pot fi citite la nivel general trebuie să se afle sub supravegherea administratorilor. Este interzisă prezența programelor utilizate la nivel general.

b) Cerințe privind router-ele

Router-ele trebuie să realizeze controlul asupra traficului de rețea prin intermediul funcțiilor sale primare. Router-ele trebuie să exercite și alte funcții, cum ar fi filtrarea, determinând tipul traficului autorizat în rețea și direcționând pachetele conform destinației.

Cerințele de securitate privind router-ele includ:

- router-ele trebuie să susțină operațiile de conectare ce se bazează pe parole sau pe alte metode de securitate;

- router-ul trebuie să asigure prima linie de protecție prin sortarea anumitor tipuri de trafic cu ajutorul listei de control al accesului;

- accesul la router-e trebuie să fie permis doar personalului abilitat. În cazul în care router-ul are posibilitatea de a exercita controlul la distanță, este necesar de dezactivat căile de acces la acestea;

- trebuie autorizată adresa de securitate pentru a preveni accesul la rețea de la stații de lucru neautorizate;

- toate listele de control al accesului trebuie să fie configurate în modul corespunzător pentru a garanta securitatea informației a II;

- trebuie asigurată integritatea fișierelor de configurație a router-elor, iar accesul la acestea urmează să fie permis doar personalului abilitat;

- trebuie instalată și utilizată ultima versiune a sistemului operațional a router-elor pentru funcționalitatea actualizată, elementele de securitate și ajustarea deficiențelor din software;

- trebuie configurate listele de acces pentru autorizarea doar a protocoalelor necesare pentru direcția corespunzătoare. Sortarea protocoalelor nedorite trebuie să limiteze accesul la rețelele organizațiilor;

- trebuie realizată procedura de management, de schimbare a parolilor, de modificare a listei de acces (în caz de necesitate) pentru adăugarea/modificarea/eliminarea protocoalelor sau a regulilor de setare;

- trebuie aplicate metode de autentificare pentru router-e, accesul la care urmează să fie permis doar personalului abilitat;

- trebuie schimbate parolele atunci când au loc schimbări în componența personalului, precum și după expirarea unei anumite perioade de timp.

c) Cerințe privind firewall-urile

Pentru asigurarea nivelului necesar constant al securității informației trebuie utilizate firewall-urile. Firewall-urile în îmbinare cu router-ele trebuie să asigure o restricționare majoră a accesului neautorizat comparativ cu utilizarea doar a router-elor sau firewall-urilor.

Firewall-urile trebuie să fie:

- proiectate în mod special pentru asigurarea securității informației;

- configurate în scopul asigurării traficului necesar în rețele;

- dotate cu capacitatea de conectare extensivă a înregistrărilor de evidență, ceea ce se referă la identificarea utilizatorilor, tipul traficului, tipul aplicației și controlul numărului de pachete expediate, recepționate și refuzate.

Pentru a asigura securitatea informației a II este necesar de respectat următoarele cerințe de securitate privind utilizarea firewall-urilor din infrastructura rețelei autorităților administrației publice:

- la nivel minim, firewall-ul trebuie să separe rețeaua Internet și alte rețele publice de rețelele locale ale autorităților administrației publice;

- este necesar de utilizat mijloace criptografice pentru transmiterea datelor critice prin firewall;

- ansamblul de reguli ale firewall-ului urmează să corespundă listei de acces a router-ului;

- ansamblul de reguli ale firewall-ului și listele de acces urmează să autorizeze doar posibilitățile rețelei care sînt necesare pentru serviciile de producere;

- trebuie respectate procedurile specifice ale autorităților administrației publice, iar în caz de necesitate de modificat lista de acces pentru adăugarea/modificarea/eliminarea protocoalelor sau a regulilor de setare;

- trebuie asigurată integritatea firewall-urilor.

7) Cerințe privind mijloacele de suport a funcționării infrastructurii informaționale

Pentru a îmbunătăți nivelul calității și securității funcționării autorităților administrației publice, față de mijloacele de suport a funcționării II sînt înaintate următoarele cerințe obligatorii:

- să se asigure evidența complexă și controlul asupra resurselor informaționale;

- să fie efectuată monitorizarea utilizării aplicațiilor pe servere, la stațiile de lucru și pe alte dispozitive ale clienților;

- să se asigure evidența și inventarierea mijloacelor software și hardware;

- să fie efectuată distribuția corecțiilor și actualizărilor, managementul configurațiilor de sistem și reculul instalațiilor pe diverse platforme software și hardware, creînd condiții pentru ridicarea nivelului de operativitate a activității autorităților administrației publice;

- să se asigure administrarea sigură a serverelor, stațiilor de lucru și al aplicațiilor de rețea la distanță, precum și managementul sigur la distanță al utilizatorilor;

- să se efectueze controlul accesibilității și productivității componentelor infrastructurii;

- să se asigure păstrarea și managementul resurselor informaționale;

- să se asigure suportul transmiterii de date audio, digitale și video;

- să fie efectuată testarea diferitor configurații și evaluarea modificărilor productivității în cazul modificării parametrilor sistemului;

- să se asigure suportul funcției de autentificare reciprocă a serverelor.

8) Cerințe privind mijloacele multimedia

Pentru a asigura securitatea informației a componentelor II, este necesar de a respecta următoarele cerințe privind mijloacele multimedia:

- să se asigure securitatea arhitecturii de rețea destinată pentru transmiterea traficului multimedia;

- să se asigure integritatea datelor multimedia în procesul transmiterii acestora;

- să se asigure protecția împotriva pierderii pachetelor multimedia și a prelucrării neautorizate a acestora;

- să fie repartizată capacitatea de transmitere în depen-

dentă de funcțiile executate;

- să fie aplicate algoritmele de comprimare a datelor multimedia fără pierderi pentru restabilirea ulterioară a acestora;
- să se asigure transmiterea la timp și corectă a datelor multimedia;
- să se asigure disponibilitatea mijloacelor de păstrare a fișierelor grafice și a fișierelor audio.

9) Cerințe privind centrul de guvernare electronică

Centrul de guvernare electronică trebuie să îndeplinească următoarele acțiuni:

- prelucrarea apelurilor și asigurarea legăturii primare cu solicitantul;
- ținerea registrelor de evidență și urmărirea incidentelor;
- informarea solicitanților privind situația solicitărilor și procesul de executare a acestor solicitări;
- efectuarea unei evaluări inițiale a solicitărilor și satisfacerea lor sau redirectionarea acestora către grupurile speciale de deservire;
- efectuarea procedurilor de monitorizare;
- managementul ciclului de viață al solicitării, inclusiv închiderea și verificarea;
- notificarea solicitanților privind modificările planificate sau de termen scurt din domeniul deservirii;
- furnizarea informației și recomandărilor administrative privind îmbunătățirea deservirii;
- stabilirea necesităților solicitantului de a beneficia de instruire;
- închiderea incidentelor și confirmarea închiderii la solicitant;
- participarea la identificarea problemelor.

În vederea soluționării unui șir de aspecte ce țin de management, centrul de guvernare va respecta cerințele privind:

- structura organizațională (oficiu separat, câteva birouri sau un oficiu central, numărul de solicitanți deserviți, orele de asigurare a suportului, limbile de comunicare a personalului din cadrul centrului de guvernare electronică cu solicitanții);
- sfera, numărul și tipurile de aplicații care trebuie susținute (standard, specializate, executate la comandă);
- cerințele generale ale organizației;
- infrastructura de rețea;
- sfera, numărul și tipurile de hardware/tehnologii care trebuie susținute;
- renovarea tehnologiilor;
- clasificarea solicitărilor;
- experiența utilizatorilor;
- numărul de colaboratori ai centrului de guvernare electronică.

În caz de acordare a suportului în regim de 24/24 ore, trebuie luate în considerație următoarele aspecte:

- posibilitatea de interacțiune a sistemelor/mijloacelor de telecomunicații;
- accesibilitatea și suportul în limbile locale;
- necesitatea de a asigura centrul de guvernare electronică cu personal ce cunoaște mai multe limbi;
- utilizarea proceselor de management al incidentelor coordonate.

9. Cerințe către măsurile și mijloacele de asigurare a securității informației a infrastructurii informaționale în cadrul abordării structurate

1) Cerințe privind identificarea, autentificarea și autorizarea

Gestionarea identificării, autentificării și autorizării trebuie să asigure securitatea, fiabilitatea și protecția al utilizatorilor identificați și al accesului la componentele II.

Structura gestionării identificării, autentificării și autorizării trebuie să includă următoarele componente:

- concepția securității componentelor II care conține:

- a) importanța securității informației a componentelor II;
- b) necesitatea de a proteja resursele informaționale;
- c) descrierea gestiunii datelor privind resursele informaționale;

- d) metoda de abordare a managementului riscurilor;
- strategia de gestionare a identificării, autentificării și autorizării care conține:

- a) obiectivele gestiunii identificării, autentificării și autorizării;

- b) criteriile și factorii de succes;

- c) avantajele preconizate pentru afaceri, precum sînt procesele perfecționate, reducerea costului, îmbunătățirea calității procesului de prestare a serviciilor și ridicarea nivelului productivității;

- politica și standardele – stabilesc metoda de abordare a gestiunii sau acțiunilor pentru asigurarea protecției, fiabilității și conformității cu cerințele legislației și ale auditului;

- arhitectura gestionării identificării, autentificării și autorizării care conține:

- a) repozitoriul pentru înregistrările de evidență a utilizatorilor și profilurile acestora;

- b) supravegherea permanentă a managementului ciclului de viață a profilurilor utilizatorilor;

- c) diverse metode de autentificare, inclusiv parole, e-token, smart-card și certificate digitale;

- d) managementul accesului care stabilește politica de acces la componentele infrastructurii;

- specificațiile – trebuie să includă cerințele privind determinarea tehnologiilor necesare de identificare, autentificare și autorizare, în baza cerințelor funcționale, precum și etapele implementării tehnologiilor respective.

Respectind toate cerințele privind procedurile de identificare, autentificare și autorizare urmează să fie obținute următoarele avantaje:

- perfecționarea experienței utilizatorilor în sfera gestionării identității, ceea ce va conduce la disponibilitatea utilizatorilor productivi și la soluționarea economică a sarcinilor fixate cu ajutorul II;

- extinderea integrării componentelor II, asigurându-se protecția investițională și reducerea riscurilor;

- platforma multifuncțională care întrunește soluțiile pentru diverse cerințe de funcționare a autorităților administrației publice;

- gestionarea centralizată a datelor procedurilor;
- extinderea securității, ce asigură niveluri înalte de securitate în situația riscurilor ascendente.

Pentru procedurile de identificare, autentificare și autorizare trebuie să fie elaborate, documentate și periodic reînnoite politica de identificare și autentificare, precum și procedurile și măsurile legate de implementarea acesteia.

Politica de identificare și autentificare trebuie să includă în mod obligatoriu următoarele:

- cerințele privind crearea și utilizarea înregistrărilor de evidență;

- cerințele privind metodele de autentificare aplicate;

- cerințele privind managementul parolilor;

- cerințele privind managementul și controlul drepturilor de acces;

- cerințele securității privind utilizatorii.

a) Cerințe privind identificarea

Pentru a asigura securitatea informației a II este necesar de îndeplinit următoarele cerințe privind sistemele de identificare:

- trebuie gestionate în mod centralizat înregistrările de evidență ale utilizatorilor;

- crearea, lichidarea și managementul accesului utilizatorilor trebuie să fie automatizate;

- managementul identificatorilor utilizatorilor trebuie să

fie asigurat prin:

- a) identificarea unică a fiecărui utilizator;
- b) verificarea autenticității fiecărui utilizator;
- c) obținerea autorizației de eliberare a identificatorului pentru utilizator de la persoana cu funcție de răspundere;
- d) garantarea faptului că identificatorul utilizatorului este eliberat unei persoane predeterminate;
- e) dezactivarea înregistrării de evidență a utilizatorului după intervalul de timp de inactivitate (pasivitate) setat;
- f) ținerea evidenței copiilor de arhivă a identificatorilor utilizatorilor;

- gestionarea identificatorilor utilizatorilor urmează să fie efectuată doar de către persoane abilitate;
- trebuie efectuat în mod regulat controlul asupra identificării utilizatorilor;
- trebuie aplicată identificarea unică a utilizatorilor.

Este necesar de îndeplinit următoarele cerințe privind înregistrările de evidență ale utilizatorilor:

- fiecare înregistrare de evidență trebuie să fie unică și să aparțină unei singure persoane;
- o notificare de avertizare trebuie să fie generată în toate cazurile de conectare a utilizatorului, precum și după identificarea/autentificarea acestuia;
- trebuie întreruptă conexiunea utilizatorului după un șir de încercări eșuate (sint admise 5 încercări eșuate);
- trebuie anulate toate înregistrările de evidență ale utilizatorilor care nu au fost utilizate în decursul a 30 de zile. Administrația este în drept să dezactiveze înregistrările de evidență a utilizatorilor temporari;
- trebuie deconectat sau blocat calculatorul utilizatorilor în cazul în care aceștia își părăsesc locul de muncă pentru o anumită perioadă de timp. În cazul în care calculatorul nu este utilizat timp de 15 minute, calculatorul respectiv urmează să blocheze sesiunea curentă;
- este interzisă utilizarea unei singure înregistrări de evidență de către mai mulți utilizatori;
- formatul înregistrărilor de evidență urmează să fie documentat și unic pentru toți utilizatorii;
- trebuie indicate înregistrările de evidență unice ale administratorilor care trebuie să fie diferite de cele ale utilizatorilor;

- fiecare înregistrare de evidență trebuie să fie limitată reieșind din funcțiile îndeplinite, cu ajutorul software-ului de sistem, sistemului operațional și a gestiunii aplicațiilor.

b) Cerințe privind autentificarea

Autentificarea este procesul de stabilire dacă un obiect sau o afirmație sînt adevărate, așa cum pretinde cineva. Autentificarea utilizatorilor se atribuie la nivelul logic de asigurare a securității informației și din acest motiv urmează să fie utilizată pentru toate componentele II (aplicații, baze de date, procese).

Sînt necesare diverse metode de autentificare în funcție de resursele la care este necesar accesul și de nivelul de protecție aplicat pentru resursele respective:

- date biometrice;
- recunoașterea parolelor, e-token-urilor, smart-card-urilor și a certificatelor digitale;
- parole și ID pentru conectare;
- chei fizice;
- absența metodelor.

Față de procesul autentificare sînt stabilite următoarele cerințe:

- trebuie autorizate doar înregistrările de evidență ale utilizatorilor care sînt necesare pentru lucru;
- toate înregistrările de evidență a vizitatorilor trebuie să fie dezactivate;
- trebuie prezentată o avertizare de securitate pînă la autorizarea care trebuie să informeze utilizatorul despre restricțiile aplicate în procesul de autorizare;

- fiecare utilizator trebuie să fie autentificat cu succes pînă la autorizarea executării acțiunilor;

- numărul de încercări eșuate de conectare trebuie să fie limitat, iar utilizatorul urmează să fie blocat pentru a exclude posibilitatea repetării conectării în viitor (sînt admise 5 încercări eșuate);

- în caz de producere a evenimentelor respective, sistemul informațional urmează să expedieze automat notificări în adresa personalului care urmează să autorizeze deblocarea utilizatorului după efectuarea unei analize;

- gestiunea mijloacelor de autentificare trebuie să fie asigurată prin:

- a) determinarea componenței inițiale a mijloacelor de autentificare;

- b) determinarea procedurilor administrative care reglementează procesul de distribuire și anulare a mijloacelor de autentificare, precum și a acțiunii în caz de pierdere/compromitere sau dereglare;

- c) modificarea informației de autentificare utilizate în mod automat după instalarea sistemului;

- trebuie asigurată conexiunea inversă cu utilizatorul în momentul cînd acesta parcurge procedura de autentificare; această conexiune însă nu trebuie să compromită mecanismul autentificării;

- toate parolele și datele de autentificare trebuie să fie protejate împotriva accesului neautorizat;

- autentificarea utilizatorilor trebuie să fie auditată;

- trebuie ținută evidența utilizatorilor, înregistrărilor de evidență și a parolelor acestora de către persoanele responsabile pentru restabilirea parolelor cu organizarea ulterioară a accesului persoanei abilitate.

Una din metodele de autentificare este utilizarea parolelor, în privința căreia este necesar de respectat următoarele cerințe:

- parola trebuie să conțină litere și cifre;
- parola trebuie să conțină cel puțin opt simboluri;
- parola nu trebuie să fie formată doar din litere sau cifre, ele trebuie să fie combinate;
- parola nu trebuie să conțină repetări de simboluri;
- parolele trebuie să fie schimbate cel puțin o dată la 90 de zile;

- în baza de date este necesar de păstrat istoria parolelor (se recomandă păstrarea a ultimelor 6 parole) pentru a preveni utilizarea repetată a acestora;

- utilizatorii trebuie informați că nu se admite alegerea zilelor de naștere ale utilizatorilor, numelor rudelor sau apropiaților sau altor date personale în calitate de parole;

- se recomandă adăugarea simbolurilor speciale în parolă;

- parola nu trebuie să fie identică cu parola profilului administratorului;

- parola nu trebuie să repete o parte din profilul utilizatorului.

Utilizatorii trebuie să respecte următoarele cerințe privind păstrarea datelor de autentificare:

- utilizatorii sînt obligați să respecte cerințele prevăzute în documentele organizatorice și de dispozitive cu privire la utilizarea stațiilor de lucru;

- utilizatorii sînt obligați să păstreze confidențialitatea parolei de acces la resursele din rețea și sisteme;

- utilizatorii nu trebuie să comunice parola personală unei alte persoane, chiar dacă această persoană este un angajat al organizației;

- utilizatorii sînt obligați să introducă parola și alte date de identificare după ce s-au asigurat că tastiera nu este vizibilă pentru alți angajați;

- utilizatorii sînt obligați să schimbe periodic (cel puțin o dată la trei luni) parola de acces la resursele din sistem și rețea, de sine stătător sau cu ajutorul administratorului;

- utilizatorii sînt obligați să nu utilizeze parolele care pot

fi ușor identificate sau care au fost deja utilizate;

- este interzisă fixarea datelor personale de identificare (parole, identificatori, chei) de către utilizatori pe suporturi rigide (inclusiv de hîrtie).

c) Cerințe privind autorizarea

Autorizarea reprezintă un proces de luare a deciziilor privind acordarea accesului utilizatorului la resursă sau la sistem.

Dreptul de acces implică diverse niveluri de control al accesului la un obiect anumit. Drepturile de acces trebuie să fie stabilite pentru:

- utilizatorii de obiecte;
- grupurile din care face parte utilizatorul;
- alte persoane.

Drepturile de acces de bază trebuie să includă următoarele:

- doar în citire – utilizatorului urmează să-i fie permisă vizualizarea datelor. La prezența acestor drepturi de acces utilizatorul nu poate să introducă modificări;

- citire și modificare - utilizatorului urmează să-i fie permisă citirea, modificarea și lichidarea datelor, precum și dreptul la modificarea eventuală a drepturilor de acces.

La autorizarea utilizatorilor este necesar de respectat următoarele cerințe:

- mecanismul de autorizare trebuie să se declanșeze doar după autentificarea cu succes a utilizatorului;
- mecanismele de autorizare trebuie să gestioneze accesul la nivelul URL: File și URL;

- gestiunea drepturilor de acces trebuie să se bazeze pe structurarea utilizatorilor în grupuri și pe roluri;

- drepturile de acces urmează să fie acordate doar în baza fișelor de post și cerințelor de serviciu;

- obiectele la care accesul public este necesar urmează să fie amplasate într-o zonă publică cu drepturi de acces corespunzătoare;

- drepturile de utilizator trebuie să fie prioritare drepturilor de grup. Administratorul obiectului urmează să dețină controlul deplin asupra obiectului respectiv și asupra drepturilor de acces la acest obiect;

- ordinea priorităților privind accesul la obiect trebuie să fie următoarea: administrator, proprietar, grup, acces public;

- trebuie aplicate drepturile de acces presetate ale utilizatorilor;

- data modificării și accesul la obiect trebuie să fie atribuite la drepturile administratorului. În caz de modificare a oricăror drepturi de acces, administratorii trebuie să urmărească modificările respective și să ia decizii cu privire la reconfigurarea acestora în caz de necesitate;

- autorizarea utilizatorului privind utilizarea resursei trebuie să fie însoțită de o înregistrare în registru pentru a asigura posibilitatea efectuării unei analize în caz de survenire a unor neclarități în legătură cu starea resursei.

2) Cerințe privind managementul accesului

Pentru asigurarea securității informației trebuie utilizate mecanismele de management a accesului, ce asigură delimitarea accesului subiecților la componentele protejate ale II.

Cerințele privind sistemul de management al accesului includ următoarele:

- controlul accesului trebuie să fie exercitat în raport cu fiecare obiect (componentă) și fiecare subiect (persoană sau grup de persoane);

- să se efectueze gestiunea unică a înregistrărilor de evidență în diverse sisteme, care permite de a automatiza aplicarea politicii de securitate adoptate în cadrul organizației în domeniul controlului accesului (inclusiv mobil) la diverse resurse informaționale, aplicații și servicii;

- trebuie menținute mijloacele moderne de autentificare (inclusiv cel cu ajutorul mai multor factori, care include și biometria) cu posibilitatea de înregistrare unică în sistem;

- trebuie efectuat controlul asupra ciclului de viață al

utilizatorului în sisteme din momentul angajării lucrătorului pînă la eliberarea acestuia din serviciu;

- să se asigure sincronizarea automată a înregistrărilor de evidență a utilizatorilor din toate sistemele conectate (în primul rînd din întregul sistem de evidență a cadrelor) în conformitate cu politicile și regulile din cadrul autorităților administrației publice;

- să se utilizeze mijloacele de configurare, management și monitorizare a activității sistemului de management al accesului, precum și mijloacele de ținere a registrelor și de audit independent;

- să se asigure integrarea cu sisteme externe de monitorizare, de audit al securității și de suport.

Este necesar de aplicat două modele de management al accesului: discret și pe bază de mandat.

Față de modelul discret de management al accesului sînt stabilite următoarele cerințe:

- sistemul de protecție trebuie să controleze accesul utilizatorilor nominalizați la obiectele nominalizate (fișiere, programe etc.);

- pentru fiecare pereche subiect-obiect urmează să fie setată o listă reală și exactă a tipurilor acceptabile de acces;

- sistemul de protecție trebuie să conțină un mecanism ce materializează regulile discrete de delimitare a accesului;

- controlul accesului trebuie să fie aplicabil în raport cu fiecare obiect și fiecare utilizator;

- mecanismul ce realizează principiul discret de control al accesului trebuie să prevadă posibilitățile de modificare sancționată a regulilor sau a drepturilor de delimitare a accesului;

- trebuie prevăzute mijloace de management ce limitează distribuirea drepturilor de acces.

Cerințele privind mecanismul de management a accesului pe bază de mandat includ următoarele:

- pentru fiecare subiect și obiect al accesului urmează să fie alocate categorii de acces la informație, care reprezintă baza principiului de mandat de delimitare a accesului;

- sistemul de protecție la introducerea noilor date în sistem trebuie să solicite și să primească de la utilizatorul sancționat mențiunile de clasificare ale acestor date. La introducerea sancționată a unui nou subiect în lista utilizatorilor, acestuia urmează să-i fie alocate mențiuni de clasificare. Mențiunile de clasificare externe (ale subiecților, obiectelor) trebuie să corespundă cu exactitate mențiunilor interne (în interiorul sistemului de protecție);

- sistemul de protecție trebuie să realizeze principiul de mandat al controlului accesului în raport cu toate obiectele în caz de acces deschis sau secret din partea oricărui utilizator:

- a) subiectul poate citi obiectul doar în cazul în care nivelul subiectului nu este mai jos decît cel necesar obiectului;

- b) subiectul efectuează înregistrarea în obiect doar în cazul cînd nivelul subiectului nu este mai înalt decît cel necesar obiectului;

- este necesar de a dispune de posibilitatea de mentenanță, modificare a nivelurilor ale subiecților și obiectelor de către subiecți desemnați în mod special;

- trebuie aplicate mijloace care să efectueze captarea tuturor solicitărilor de obiecte din partea subiecților și delimitarea accesului în conformitate cu principiul stabilit.

3) Cerințe privind protecția antivirus

Pentru a asigura securitatea informației a componentelor II este necesar de a realiza următoarele măsuri în materie de protecție antivirus:

- măsuri preventive, care previn atacurile cu viruși prin lichidarea punctelor vulnerabile care sînt cauza producerii lor;

- măsuri orientate spre depistarea și blocarea la timp a atacurilor cu viruși și spam-ul;

- măsuri, cu ajutorul cărora sînt depistate și lichidate consecințele pericolelor de viruși pentru minimizarea prejudiciului cauzat în rezultatul realizării codului de viruși.

Programele antivirus aplicate pentru componentele II trebuie să corespundă următoarelor cerințe:

- software-ul trebuie să scaneze toată informația ce vine din exterior în materie de fișiere executabile infectate;
- să se utilizeze în mod optim și rațional resursele memoriei operative și ale procesorului;
- să se asigure protecția antivirus în componentele II, inclusiv posibilitatea de actualizare automată a mijloacelor de protecție antivirus;
- actualizarea mecanismelor de protecție antivirus trebuie să se efectueze în mod automat;
- să se asigure o gestionare centralizată a mecanismelor de protecție antivirus.

Pentru a asigura protecția antivirus este necesar de utilizat următoarele tipuri de programe antivirus:

- programe-detectori, care efectuează căutarea semnăturii caracteristice pentru un anumit virus în memoria operativă și în fișiere, și care emit o notificare corespunzătoare în caz de depistare;
- programe-doctori, care efectuează căutarea virușilor în memoria operativă, îi distruge și, doar după aceasta, îi tratează;
- programe-inspectorii, care verifică datele de pe disc în materie de viruși invizibili, cercetează dacă virusul a ajuns în fișiere, dacă nu sînt elemente străine în sectorul de încărcare a hard-disk-ului, dacă nu sînt modificări nesancționate în registrul sistemului operațional, nu trebuie să utilizeze mijloacele sistemului operațional pentru a accesa discurile;
- programe-filtre, care depistează acțiunile suspecte din activitatea stației de lucru, acțiuni care sînt caracteristice pentru viruși (de exemplu: încercări de corectare a fișierelor cu extensiile „.com”, „.exe”; modificarea atributelor fișierelor, înregistrarea directă pe disc la adresa absolută, înregistrarea în sectoarele de încărcare de pe disc și încărcarea programei rezidente), precum și care îi expediază utilizatorului un mesaj și care recomandă interzicerea sau permiterea acțiunii respective;
- programe-vaccinuri (imunizatoare), care previn infectarea fișierelor prin modificarea programelor sau discurilor, astfel încît să se evite afectarea funcționării acestora, iar virusul să le accepte ca infectate;
- scannerul, care verifică fișierele, sectoarele și memoria de sistem, precum și care le verifică dacă nu conțin viruși cunoscuți sau noi, cu ajutorul așa-numitelor „măști”.

4) Cerințe privind ținerea registrelor de evenimente

Pentru a asigura securitatea informației trebuie ținute registrele de evidență a evenimentelor, care permite efectuarea analizei evenimentelor curente legate de funcționarea componentelor infrastructurii.

În registrul evenimentelor urmează să fie incluse următoarele evenimente:

- alarme și avertizări generate de sistemul de depistare a interferenței;
- toate operațiile legate de procedurile care prevăd operarea cu certificatele abonaților (acordarea, anularea, suspendarea, reînnoirea, modificarea);
- fiecare modificare a structurii echipamentului sau a software-ului;
- modificarea topologiei rețelelor sau conexiunilor de rețea;
- modificarea parolelor, numerelor de identificare personală, a drepturilor și obligațiilor de serviciu;
- tentative realizate sau eșuate de acces la baza de date și la serverele autorităților administrației publice;
- fiecare mesaj recepționat de la abonat, fiecare solicitare și fiecare confirmare din partea abonatului sau solicitantului;
- istoria creării copiilor de rezervă și alte înregistrări cu caracter informativ din arhive, precum sînt bazele de date.

În procesul ținerii registrelor de evenimente este necesar de respectat următoarele cerințe:

- conținutul înregistrării din registrul evenimentelor trebuie să includă următoarea informație:

- a) data producerii evenimentului;
- b) timpul producerii evenimentului;
- c) înregistrarea de evidență a utilizatorului;
- d) tipul evenimentului;
- e) identificatorul evenimentului;
- f) înregistrarea deciziei luate cu privire la eveniment, adică „executată” sau „a generat o eroare”;
- trebuie întreprinse măsuri privind protecția datelor critice ce se conțin în rapoartele de audit;
- trebuie întreprinse măsuri privind depistarea și prevenirea înregistrărilor nesancționate în registrul evenimentelor;
- toate înregistrările din registre trebuie să fie analizate în mod detaliat cel puțin o dată pe lună;
- trebuie ținute registre separate pentru fiecare server și stație de lucru;
- în cazul completării registrului, acesta urmează să fie arhivat și este necesar de creat altul nou;
- registrele evenimentelor trebuie să fie supuse copierii de rezervă obligatorii;
- fiecare registru în format electronic sau de hîrtie trebuie să fie verificat în procesul de auditare a sistemului;
- înregistrările din registrele evenimentelor trebuie să corespundă formatului care să permită citirea fără aplicarea unui software de decodificare sau a unui software analitic suplimentar;
- în scopul asigurării securității mediului operațional este necesar de a dispune de acces la înregistrările din registrele evenimentelor în caz de survenire a unei situații de urgență;
- registrele de evenimente trebuie să fie arhivate și păstrate în modul stabilit de prevederile legislației în vigoare;
- arhivarea registrelor trebuie să fie reflectată în registre pe suport de hîrtie în prezența administratorului în securitate, administratorului de sistem și a auditorului;
- toate copiile de arhivă de pe registrele evenimentelor trebuie să fie marcate temporar;
- în anumite situații înregistrările trebuie să fie integrate în programul general de monitorizare a securității sistemelor informaționale;
- operațiile legate de registru urmează să fie executate doar de persoane abilitate;
- administratorii de sistem nu sînt autorizați să lichideze din proprie inițiativă rapoartele privind registrele sau să anuleze generarea lor.

5) Cerințe privind copierea de rezervă și restabilirea componentelor infrastructurii informaționale

Pentru a asigura securitatea informației realizarea copierii de rezervă trebuie să asigure atingerea obiectivelor următoare:

- asigurarea restabilirii cu succes a datelor de rezervă pentru utilizarea lor în regim normal;
 - asigurarea dublării datelor pentru arhivarea și păstrarea lor în decursul perioadei stabilite.
- Datele ce urmează a fi supuse copierii de rezervă includ următoarele:
- discurile de instalare a aplicațiilor de sistem și a sistemelor;
 - discurile de instalare cu software-ul autorităților administrației publice;
 - datele privind bazele de date;
 - datele despre utilizatorii și colaboratorii din cadrul autorităților administrației publice;
 - registrele evenimentelor.

Cerințele privind sistemele de copiere de rezervă și de restabilire includ:

- verificarea autenticității conținutului copiilor de rezervă;
- testarea procesului de restabilire a copiilor de rezervă;
- pentru copii de rezervă urmează să fie prevăzute

condiții de păstrare în siguranță, precum și domeniile electromagnetice, temperatura, umiditatea, eforturile ușoare și mecanice;

- stabilirea și respectarea condițiilor de păstrare a utilității și viabilității copiilor de rezervă;

- aplicarea a două metode de creare a copiilor de rezervă: copierea de rezervă a bazelor de date și copierea de rezervă pentru restabilirea rapidă a configurațiilor, parametrilor echipamentului și software-ului;

- stabilirea conținutului informației ce urmează a fi supusă copierii de rezervă;

- crearea copiilor de rezervă a datelor de pe fiecare server și din fiecare bază de date;

- crearea și testarea în mod regulat a copiilor de rezervă ale datelor și ale software-ului;

- stabilirea echipamentului corespunzător pentru copierea de rezervă, care să garanteze restabilirea informațiilor necesare în totalitate și a software-ului după dereglarea purtătorilor de informație sau după accident;

- documentarea procedurilor de copiere și restabilire a informației, generarea rapoartelor exacte și depline despre copii de rezervă;

- stabilirea volumului copierii de rezervă, copierea completă și selectivă, și frecvența efectuării acesteia;

- testarea și verificarea procedurilor de restabilire a informației pentru asigurarea garanției eficienței acestora;

- protejarea copiilor de rezervă prin codificare;

- copierea de rezervă trebuie să cuprindă tot sistemul informațional, aplicațiile, datele necesare pentru restabilirea completă a sistemului după calamitate sau accident;

- stabilirea perioadelor de timp pentru păstrarea informației, precum și cerințele pentru copii de arhivă salvate în mod permanent.

Procesul de management al copierii de rezervă și restabilirii trebuie să fie documentat în mod formal și este necesar de a stabili o responsabilitate pentru procesul în cauză.

6) Cerințele privind securitatea fizică a componentelor infrastructurii informaționale

Pentru a asigura securitatea informației securitatea fizică trebuie să asigure atingerea obiectivelor următoare:

- susținerea integrității produselor și serviciilor acordate utilizatorilor de către autoritățile administrației publice;

- prevenirea accesului nesancționat, pierderii de informații, de software și hardware.

Cerințele privind securitatea fizică includ următoarele:

- trebuie asigurată protecția împotriva următoarelor situații:

- a) accesul nesancționat în încăperi;

- b) incendii și inundații;

- c) radiație electromagnetică;

- d) jafuri și furturi;

- e) explozii;

- trebuie de asigurat cu posturi centrale și personal de gardă, precum și de utilizat următoarele mijloace tehnice de protecție a obiectelor:

- a) sisteme automatizate de control al accesului;

- b) dispozitive de protecție și mijloace de semnalizare;

- c) mijloace de supraveghere;

- d) echipamentul din punctul de supraveghere centralizată;

- e) lacăte mecanice;

- f) sistem de dublare și mijloace de alimentare cu curent electric;

- trebuie asigurată protecția perimetrului fizic al autorităților administrației publice și a tuturor componentelor II.

Procesul de gestionare a securității fizice trebuie să fie documentat în mod formal și trebuie să fie stabilită răspunderea pentru acest proces. Politica securității fizice a II trebuie să includă în mod obligatoriu următoarele componente:

- cerințele privind sistemele de control al accesului;

- cerințele privind sistemul de rezervă;

- cerințele privind sistemele de depistare a intruziunilor fizice.

7) Cerințe privind mijloacele de protecție criptografică a informației care nu se atribuie la secret de stat

Obiectivul aplicării mijloacelor de protecție criptografică a informației constă în protecția confidențialității, autenticității și integrității informației.

Pentru a asigura protecția informației, este necesar de utilizat următoarele sisteme criptografice moderne:

- sisteme criptografice cu cheie privată (criptoalgoritme asimetrice, RSA, DSA);

- criptoalgoritme simetrice: AES (256);

- hash-algoritme.

Utilizarea acestor sisteme criptografice este obligatorie în următoarele cazuri:

- transmiterea informației critice prin canalele de comunicații (de exemplu: poșta electronică);

- stabilirea autenticității mesajelor transmise;

- păstrarea informației (documente, baze de date) pe purtători în format criptat.

Cerințele privind mijloacele de protecție criptografică trebuie să includă următoarele:

- cerințe de fiabilitate:

- a) mijloacele de protecție trebuie să asigure nivelul stabilit de fiabilitate a transformărilor criptografice aplicate ale informației, determinat de valoarea probabilității acceptabile a defectărilor și deranjamentelor, care duc la obținerea de către intrus a informației suplimentare despre transformările criptografice;

- b) inițializarea (managementul, ajustarea și montarea) mijloacelor de protecție criptografică nu trebuie să înrăutățească proprietățile mijloacelor în materie de parametri ai fiabilității;

- cerințe privind protecția împotriva accesului nesancționat – în cadrul sistemelor informaționale pentru care sînt realizate mijloace software și hardware de protecție criptografică a informației, în caz de păstrare și prelucrare a informației, trebuie prevăzute următoarele mecanisme esențiale de protecție:

- a) identificarea și autentificarea subiecților accesului;

- b) managementul accesului;

- c) ținerea registrelor de evenimente;

- cerințe privind elaborarea, executarea și funcționarea mijloacelor de protecție criptografică a informației – mijloacele hardware și software, în baza cărora sînt elaborate sistemele de protecție criptografică a informației, nu trebuie să conțină posibilități funcționale care să permită:

- a) modificarea sau înlocuirea algoritmului de lucru al mijloacelor de protecție a informației în procesul elaborării, executării și exploatarei acestora;

- b) modificarea sau înlocuirea fluxurilor informaționale aferente funcționării mijloacelor;

- c) realizarea accesului persoanelor terțe la cheile informației de identificare sau de autentificare;

- d) obținerea accesului la informație a mijloacelor de protecție criptografică a informației;

- cerințele privind asigurarea securității cheilor de criptare și ale semnăturii digitale:

- a) toate cheile de criptare, cheile semnăturii digitale și dischetele de instalare, destinate pentru a fi utilizate, trebuie să fie supuse unei evidențe;

- b) colaboratorii abilitați trebuie să poarte răspundere personală pentru integritatea cheilor de criptare și cheile semnăturii digitale, precum și pentru funcționarea mijloacelor de protecție criptografică a informației;

- c) trebuie asigurată integritatea cheilor de criptare, a cheilor semnăturilor digitale și a dischetelor de instalare;

- d) trebuie efectuat controlul periodic asupra integrității echipamentului care intră în componența mijloacelor de

protecție criptografică a informației, precum și a întregului software utilizat pentru a preveni introducerea deranjamentelor de software sau hardware și a programelor de virusi;

- cerințe privind acțiunea rapidă a mijloacelor de protecție criptografică:

a) mecanismele de asigurare a securității trebuie să prelucreză în mod eficient datele compuse la nivel de pachete multiplex;

b) mijloacele de securitate nu trebuie să cauzeze rețineri substanțiale în procesul de prelucrare și transmitere a informației;

c) infrastructura esențială trebuie să conțină mijloace eficiente de reînnoire a cheilor criptografice;

d) algoritmele criptografice trebuie să prelucreză volume mari de informații într-o unitate de timp;

e) realizarea algoritmilor criptografice trebuie să permită operarea în sisteme cu capacități de transmitere diferite;

- cerințe privind asigurarea organizațională a securității mijloacelor de protecție criptografică a informației:

a) trebuie desemnate persoane responsabile de elaborarea și aplicarea în practică a activităților de asigurare a funcționării și securității mijloacelor de protecție criptografică a informației;

b) aspectele ce țin de asigurarea funcționării și securității mijloacelor de protecție criptografică a informației trebuie să fie reflectate în documente speciale, aprobate de conducerea organizației;

- cerințele privind colaboratorii care efectuează exploatarea și instalarea mijloacelor de protecție criptografică a informației:

a) pentru operarea cu mijloacele de protecție criptografică a informației sunt admisi, în baza deciziei conducerii organizației, doar colaboratorii care cunosc regulile de exploatare a acestora, posedă deprinderi practice de muncă și care au susținut instructajul privind operarea cu mijloacele de protecție criptografică a informației;

b) persoanele abilitate pentru a opera cu mijloacele criptografice trebuie să cunoască pericolele eventuale ale informației în procesul de prelucrare, transmitere, păstrare a acesteia, precum și metodele și mijloacele de protecție a informației.

8) Cerințe privind mijloacele de monitorizare

Mijloacele de monitorizare a securității informației trebuie să asigure supravegherea permanentă a evenimentelor de securitate a informației care se produc în procesul de schimb de informație, colectare, analiză și sinteză a rezultatelor supravegherii asupra funcționării componentelor II.

În scopul asigurării eficiente pe termen lung a securității informației a II, este necesar de implementat un proces de monitorizare care să conțină cel puțin următoarele elemente pentru fiecare componentă a II:

- mecanisme fizice și logice de securitate disponibile;

- mecanisme fizice și logice de securitate implementate;

- tipuri de testare și rezultatele acestora, efectuate pentru mecanismele de securitate;

- numărul de încălcări ale securității survenite și gravitatea lor.

Cerințele privind monitorizarea securității informației a componentelor II includ următoarele:

- trebuie elaborate proceduri corespunzătoare pentru monitorizarea utilizării echipamentului, software-ului de prelucrare a informației;

- evenimentele de securitate a informației trebuie să fie monitorizate în regim de timp real 24*7;

- monitorizarea trebuie să realizeze asigurarea informa-

țională și computațională a managementului mijloacelor de protecție a informației în condiții concrete;

- trebuie prezentate recomandări în privința incidentelor identificate de securitate a informației;

- în procesul monitorizării trebuie verificată capacitatea de lucru a dispozitivelor critice și a echipamentului;

- trebuie arhivate datele monitorizării și asigurată integritatea acestor date;

- trebuie efectuată monitorizarea:

a) accesului la resurse;

b) operațiilor executate asupra resurselor;

c) anumitor înregistrări de evidență;

d) funcționării sistemului și a diferitor dispozitive de introducere-extragere și modificării setărilor acestor dispozitive;

e) erorilor și deranjamentelor în funcționarea sistemelor, care pot duce la încălcarea securității informației a componentelor II;

- frecvența examinării rezultatelor monitorizării trebuie să fie determinată în baza următorilor factori:

a) riscurile implicate de securitate a informației;

b) nivelul de criticitate a proceselor aplicațiilor;

c) semnificația, sensibilitatea și criticitatea informației prelucrate;

d) experiența anterioară de pătrundere în sistem și utilizarea incorectă a acestuia, frecvența utilizării locurilor vulnerabile;

e) gradul de conexiune a sistemului cu alte rețele.

9) Cerințe privind repartizarea rolurilor și responsabilităților pentru asigurarea securității informației a infrastructurii informaționale

Realizarea proceselor de asigurare a securității informației este posibilă în condițiile unei determinări exacte a responsabilităților și imputernicirilor. Subdiviziunile și colaboratorii în parte din cadrul autorităților administrației publice trebuie să-și execute obligațiile privind asigurarea securității informației în conformitate cu documentele organizatorice și de dispoziție aprobate de către conducere (regulamente, instrucțiuni, obligații, liste, formulare).

Rolurile și obligațiile specifice, care sint caracteristice organizației în ansamblu, privind realizarea și menținerea măsurilor de asigurare a securității informației a componentelor II sint prezentate în tabelul 2.

Tabelul 2. Rolurile și obligațiile privind asigurarea securității informației a II

Rolul	Obligațiile
Conducerea autorității administrației publice	1) stabilirea sarcinilor de asigurare și management al securității informației și controlul asupra realizării ei; 2) formalizarea cerințelor privind colaboratorii și utilizatorii terți privind utilizarea mijloacelor de protecție în conformitate cu politica și procedurile de securitate informației stabilite; 3) susținerea măsurilor, mijloacelor și instrumentelor de protecție în cadrul organizației prin intermediul unei administrări consecutive, a repartizării detaliate și a recunoașterii responsabilității pentru toate acțiunile privind asigurarea protecției informației.
Departamentul de securitate informației Poartă răspundere deplină pentru securitatea informației în cadrul autorității administrației publice.	1) realizarea abordării conceptuale a securității informației și a strategiei organizației; 2) asigurarea administrării transparente și susținerea pronunțată a managementului inițiativelor de securitate; 3) promovarea securității informației în cadrul organizației; 4) aprobarea politicii de securitate informației, a standardelor și principiilor fundamentale; 5) asigurarea efectuării acțiunilor privind asigurarea securității informației comune cu alte unități structurale; 6) supravegherea asupra realizării și monitorizării permanente a securității informației; 7) asigurarea administrării în conformitate cu securitatea informației; 8) asigurarea forumurilor pentru discutarea aspectelor ce țin de securitatea informației în cadrul organizației; 9) gestionarea dezvoltării și controlului asupra tratării

	deficiențelor principale de securitate.
<i>Posesorii componentelor infrastructurii informaționale</i>	1) implementarea politicilor și procedurilor de securitate informației adoptate; 2) evaluarea informațională periodică a nivelului de risc în domeniul de responsabilitate; 3) stabilirea priorităților pentru perfecționarea asigurării securității informației a componentelor; 4) repartizarea resurselor (de exemplu: este desemnat administratorul în securitate); 5) stabilirea regulilor și nivelurilor de autorizare; 6) efectuarea controlului conformității în domeniile de responsabilitate; 7) gestionarea dezvoltării și controlului asupra soluționării problemei principale privind securitatea componentelor; 8) responsabilitatea pentru stabilirea nivelurilor de autorizare necesare pentru asigurarea unei securități adecvate a componentelor; 9) responsabilitatea poate fi delegată conform funcțiilor securității, dar posesorii componentelor II poartă răspunderea finală.
<i>Administrația (managerii subdiviziunilor)</i> Administrația trebuie să conștientizeze responsabilitățile ce îi revin în privința securității informației.	1) responsabilitate directă pentru conștientizarea de către întreg personalul a obligațiilor sale de a proteja componentele II; 2) realizarea politicii de securitate informației în modul stabilit în politica respectivă; 3) gestionarea activă a profilurilor de acces a utilizatorilor; 4) verificarea suficienței resurselor aflate la dispoziția persoanei cu funcție de răspundere în vederea realizării sarcinilor fixate.
<i>Administratorul în securitate</i> Poartă răspundere pentru implementarea, controlul și executarea regulilor de asigurare a securității informației.	1) managementul zilnic de executare a cerințelor de securitate informației; 2) susținerea și aplicarea zilnică a tuturor politicilor și procedurilor de asigurare a securității informației prin intermediul efectuării unor vizite selective, furnizării de răspunsuri și soluționării problemelor; 3) redactarea politicii de securitatea informației, procedurilor și normelor; 4) responsabilitatea pentru securitatea și funcționarea tuturor materialelor criptografice utilizat în procesul de criptografie, generare, aplicare a mențiunilor și arhivare a cheilor private și publice; 5) elaborarea și implementarea sistemului de protecție criptografică a informației; 6) păstrarea și ținerea la evidență purtătorilor de informații critice; 7) elaborarea documentației privind utilizarea mijloacelor de protecție criptografică; 8) efectuarea controlului și depistarea cazurilor de încălcare de către utilizatorii finali a modului de utilizare a mijloacelor de protecție criptografică a informației și de obținere a accesului la aceste mijloace; 9) gestionarea software-ului, datelor păstrate și prelucrate în bază tehnică și de programe a autorităților administrației publice.
<i>Administratorul de sistem</i>	1) asigurarea funcționării normale, managementului, precum și asigurarea securității informației a complexului de software și hardware; 2) monitorizarea eficienței și raționalității funcționării procesului de management al incidentelor.
<i>Managerii componentelor infrastructurii informaționale</i>	1) responsabilitatea pentru managementul și controlul deplin asupra proceselor de management al componentelor infrastructurii informaționale.
<i>Proiectantul componentelor infrastructurii informaționale</i>	1) elaborarea planurilor și cerințelor privind componentele infrastructurii informaționale; 2) coordonarea, evaluarea și examinarea progresului în executarea tuturor strategiilor și planurilor privind componentele II.
<i>Elaboratorul componentelor infrastructurii informaționale</i> <i>Managerul pentru implementarea componentelor infrastructurii informaționale</i>	1) proiectarea componentelor sigure și flexibile ale II; 2) elaborarea și susținerea tuturor componentelor II. 1) elaborarea planurilor de implementare a componentelor II; 2) gestionarea procesului de implementare a componentelor II; 3) analizarea procesului și procedurilor de implementare pentru a garanta eficiența și conformitatea cu cerințele existente; 4) realizarea perfecționărilor continue în procesul de implementare a componentelor II; 5) asigurarea accesibilității mijloacelor de implementare și realizarea implementării.
<i>Echipa de implementare a componentelor infrastructurii informaționale</i>	1) implementarea funcțională și tehnică a componentelor II; 2) crearea mediului de lucru al componentelor II; 3) participarea la testarea de predare-primire a componentelor II; 4) participarea la deservirea componentelor infrastructurii.
<i>Managerul pentru deservirea componentelor infrastructurii informaționale</i>	1) elaborarea, susținerea și aplicarea criteriilor și procedurilor de realizare a componentelor noi; 2) deservirea infrastructurii în conformitate cu cerințele de securitate, cerințele mediului de lucru și alte cerințe; 3) verificarea periodică a proceselor de deservire pentru a asigura funcționarea eficientă a componentelor infrastructurii.
<i>Managerul pentru păstrarea de rezervă și restabilirea componentelor infrastructurii informaționale</i>	1) gestionarea și controlul tuturor aspectelor copierii de rezervă și listelor de restabilire a componentelor infrastructurii; 2) testarea copiilor de rezervă; 3) managementul tuturor purtătorilor de informații utilizați pentru copierea de rezervă.

<i>Administratorii bazelor de date</i>	1) elaborarea logică și fizică, repartizarea tuturor bazelor de date active; 2) setarea și instalarea bazelor de date; 3) gestionarea obiectelor din bazele de date: indexuri, tabele, restricții, consecutivități, proceduri; 4) arhivarea copiilor de rezervă și restabilirea bazelor de date; 5) gestionarea utilizatorilor și profilurilor acestora; 6) gestionarea fișierelor și dispozitivelor.
<i>Managerul pentru asistența tehnică componentelor infrastructurii informaționale</i>	1) coordonarea, gestionarea echipei de asistență tehnică; 2) elaborarea și aplicarea metodelor și procedurilor de asistență tehnică; 3) responsabilitatea pentru asigurarea calității asistenței tehnice.
<i>Echipa de asistență tehnică pentru componentele infrastructurii informaționale</i>	1) analiza problemelor tehnice ale infrastructurii; 2) stabilirea diagnosticului problemelor tehnice; 3) susținerea, elaborarea, configurarea și integrarea tuturor mijloacelor de management.

Pentru a asigura securitatea informației a II în procesul de repartizare a rolurilor și responsabilității este necesar de întreprins următoarele acțiuni:

- la stabilirea rolurilor pentru colaboratorii din cadrul autorităților administrației publice este necesar de ținut cont de scopuri, resursele disponibile, cerințele funcționale și procedurale, criteriile de evaluare a eficienței respectării regulilor pentru rolul respectiv;
 - este interzis de a cumula de către o singură persoană rolul de elaborare, mentenanță, executare, gestionare sau control al componentelor II;
 - nivelurile de împuterniciri trebuie să fie stabilite într-un mod clar și exact;
 - este necesar de a identifica împuternicirile incompatibile detaliate pentru componentele critice ale II, a căror îmbinare poate duce la conflicte potențiale;
 - este necesar de a delimita împuternicirile privind asigurarea securității informației a componentelor II;
 - este necesar de a efectua controlul manual sau automatizat asupra delimitării și exercitării împuternicirilor privind asigurarea securității informației a componentelor II;
 - în caz de absență a persoanelor responsabile de asigurarea securității informației a componentelor II, este necesar de a desemna persoane interimare responsabile de asigurarea securității informației a II;
 - răspunderea, responsabilitățile și împuternicirile unităților structurale și a unor colaboratori concreți în materie de asigurare a securității informației a II trebuie să fie stipulate în prevederile privind subdiviziunile structurale, în instrucțiuni și în obligațiunile de serviciu corespunzătoare ale colaboratorilor.
- Cerințele privind documentarea responsabilității privind respectarea cerințelor securității trebuie să includă următoarele:
- funcțiile (rolurile) și răspunderea în sfera securității informației a II trebuie să fie stipulate în contractele de muncă;
 - în fișele de post trebuie să fie specificate responsabilitățile generale privind implementarea și respectarea securității informației, precum și particularitățile specifice privind protecția componentelor II legate de securitatea informației.

Acte ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare**257****HOTĂRÎRE**

**cu privire la rezultatele supravegherii
activității participantului profesionist
la piața valorilor mobiliare Societatea
pe acțiuni „Fincom”**

În temeiul Ordonanței Comisiei Naționale a Pieței Financiare (C.N.P.F.) nr. 1/1-O din 11.01.2011¹ și a Ordinului vicepreședintelui C.N.P.F. nr.05 din 13.01.2011, s-a efectuat controlul complex al activității desfășurate de participantul profesionist la piața valorilor mobiliare Societatea pe acțiuni „Fincom” pentru perioada 01.01.2008 – 31.12.2010. În rezultatul efectuării controlului nominalizat s-au constatat următoarele:

Societatea pe acțiuni „Fincom” (în continuare – S.A. „Fincom”) a fost înregistrată la Camera Înregistrării de Stat cu nr. 1003600106344 la data de 05.04.1995.

La momentul efectuării controlului S.A. „Fincom” deținea licența cu seria C.N.P.F. nr.000042 din 26.12.2008, valabilă până la 26.12.2013, pentru dreptul de a desfășura activitatea de bază de dealer și activități conexe de brokeraj, de underwriting și de consulting investițional, acordată prin Hotărârea C.N.P.F. nr. 62/16 din 26.12.2008².

S.A. „Fincom” dispune de 4 persoane care dețin atestate de calificare cu dreptul de a activa pe piața valorilor mobiliare, dintre care 2 persoane cu funcții de răspundere și 2 specialiști.

În perioada 01.01.2008 – 31.12.2010 de către S.A. „Fincom” au fost efectuate 1157 tranzacții cu valori mobiliare în valoare de 41,12 mil.lei, inclusiv 23 tranzacții în valoare de 545,1 mii lei în cadrul cărora a participat în calitate de dealer.

Structura tranzacțiilor bursiere după tipurile de tranzacții efectuate este reflectată în următorul tabel:

Nr. d/o	Denumirea tipului de tranzacții	Numărul de tranzacții (unități)			Volumul total al tranzacțiilor, lei		
		2008	2009	2010	2008	2009	2010
1.	Vînzare - cumpărare pe piața interactivă	426	110	125	3 508 693,48	1 417 476,64	6 324 853,57
2.	Licitatii cu strigare (pachet unic)	33	108	146	2 279 435,16	2 824 475,44	3 763 889,00
3.	Licitatii ale fondurilor în proces de lichidare	26	14	1	5 755 943,73	211 440,61	110 288,90
4.	Licitatii ale Agenției Proprietăți Publice	1	0	17	197 432,35	0	13 215 512,96
5.	Oferta publică	5	62	83	37 025,81	358 865,44	1 116 845,00
Total		491	294	372	11 778 530,53	4 812 258,13	24 531 389,43

În rezultatul verificării tranzacțiilor efectuate în perioada supusă controlului, s-a constatat că, contrar prevederilor pct.8.8 din Regulamentul cu privire la activitatea de brokeraj și de dealer pe piața valorilor mobiliare, aprobat prin Hotărârea Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare (C.N.V.M.) nr. 48/7 din 17.12.2002³ (în continuare – Regulamentul aprobat prin Hotărârea C.N.V.M. nr. 48/7 din 17.12.2002) și pct.5.1 din Contractul-tip de servicii de brokeraj, aprobat prin Hotărârea C.N.V.M. nr.48/7 din 17.12.2002, în 65 contracte de servicii de brokeraj nu au fost indicate expres limitele comisionului brokerului, iar în 11 tranzacții în valoare totală de 1514,94 lei S.A. „Fincom” urma să rețină un comision maximal de 757,47 lei, depășind limita maximă a acestuia indicată în contractele de servicii de brokeraj cu 661,17 lei.

Contrar prevederilor Ordinului-tip, aprobat prin Hotărârea C.N.V.M. nr.48/7 din 17.12.2002, în toate ordinele recep-

ționate de către S.A. „Fincom” de la clienți în perioada 01.01.2008 – 31.12.2010 lipsește numele, prenumele, funcția și semnătura executorului ordinului

Contrar prevederilor pct.8.10 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea C.N.V.M. nr. 48/7 din 17.12.2002, în cadrul a 5 tranzacții de vînzare-cumpărare S.A. „Fincom” a executat ordinele de vînzare fără a fi respectată procedura de blocare a valorilor mobiliare care au fost obiectul ordinelor.

În perioada anilor 2008-2010, contrar prevederilor art. 37.4 lit. e) din Regulile Bursei de Valori a Moldovei (BVM), aprobate prin Hotărârea C.N.V.M. nr. 17/5 din 19.05.2000 (în vigoare pînă la data de 20.02.2009) și art. 37.4 lit. e) din Regulile BVM, aprobate prin Hotărârea C.N.P.F. nr. 62/14 din 26.12.2008⁴, precum și pct. 4.1. alin.(7), pct.9.1 lit.c) și pct.9.2 lit.d) din Regulamentul aprobat prin Hotărârea C.N.V.M. nr. 48/7 din 17.12.2002, S.A. „Fincom” a introdus în Sistemul Automatizat Integrat de Tranzacționare (SAIT) al BVM 83 ordine de vînzare-cumpărare a valorilor mobiliare, dintre care 4 ordine au fost introduse dispersat, 5 ordine au fost introduse cumulativ și 74 ordine a fost introduse cu întârziere.

După primirea a 266 ordine de vînzare, a contractelor de transmitere în deținere nominală și a dispozițiilor de transmitere a valorilor mobiliare în deținere nominală aferente acestora, S.A. „Fincom” a inițiat cu întârziere procedura de transmitere a valorilor mobiliare în deținere nominală, ca rezultat fiind încălcate prevederile pct.8.13 și pct.9.1 lit.c) din Regulamentul aprobat prin Hotărârea C.N.V.M. nr. 48/7 din 17.12.2002.

S.A. „Fincom” a executat ordinele de cumpărare a valorilor mobiliare în cadrul a 25 tranzacții bursiere în valoare totală de 1,06 mil.lei fără a fi asigurată existența disponibilului bănesc necesar acoperirii valorii unei tranzacții în sumă de 2406,86 lei și costurilor a 24 tranzacții în sumă totală de 18,6 mii lei, fiind încălcate prevederile art. 37.4 lit. a) din Regulile BVM, aprobate prin Hotărârea C.N.V.M. nr.17/5 din 19.05.2000 (în vigoare pînă la 20.02.2009) și art. 37.4 lit. a) din Regulile BVM, aprobate prin Hotărârea C.N.P.F. nr. 62/14 din 26.12.2008, precum și pct. 9.2 lit. b) din Regulamentul aprobat prin Hotărârea C.N.V.M. nr. 48/7 din 17.12.2002.

S.A. „Fincom” a transferat cu întârziere de o zi (la T+3) pe contul de decontare al Depozitarului Național de Valori Mobiliare (DNVM) mijloace bănești pentru efectuarea decontărilor a 12 tranzacții de vînzare-cumpărare în sumă de 121457,50 lei, fiind încălcate prevederile art. 12.1 alin. (1) din Regulile DNVM, aprobate prin Hotărârea C.N.V.M. nr. 24/8 din 04.05.2007⁵ (în vigoare pînă la 16.04.2010) și art.11.1 alin.(1) din Regulile DNVM, aprobate prin Hotărârea C.N.P.F. nr. 11/10 din 19.03.2010⁶.

Contrar prevederilor art.18 din Regulile DNVM, aprobate prin Hotărârea C.N.P.F. nr. 11/10 din 19.03.2010, și pct.5.1. alin.(8) din Regulamentul aprobat prin Hotărârea C.N.V.M. nr. 48/7 din 17.12.2002, S.A. „Fincom” a perceput taxa în fondul participanților DNVM în mărime de 0,035% sau 4227,1 lei din valoarea a 175 tranzacții efectuate în perioada

¹ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr.16-17, art.79

² Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.237, art.240

³ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.20-22, art.31

⁴ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.37-40, art.125

⁵ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.70-73, art.344

⁶ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.54-55, art.224

20.04.2010 – 18.10.2010 în sumă de 12,1 mil.lei.

S.A. „Fincom” în calitate de deținător nominal a reînnoit copia informației din registru pe fișier electronic pe parcursul anului 2008 cu încălcarea termenului de 15 zile lucrătoare stabilit în pct. 2.1.11 din Regulamentul cu privire la modul de ținere a registrului deținătorilor de valori mobiliare nominative de către registrator și deținătorul nominal, aprobat prin Hotărârea C.N.V.M. nr. 15/1 din 16.03.2007⁷.

Reieșind din cele menționate, în temeiul art. 1 alin. (1), art.3, art.4 alin.(1) și alin. (2), art. 8 lit. b) și lit. f), art. 9 alin.(1) și lit. n), art. 20 alin.(1), art. 21 alin.(1), art. 22 alin.(1) și alin.(2) din Legea nr. 192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare”⁸, art. 1, art. 66 lit. d) și lit.g) din Legea nr.199-XIV din 18.11.1998 „Cu privire la piața valorilor mobiliare”⁹, Regulamentului cu privire la modul de efectuare a controalelor activității participanților la piața valorilor mobiliare de către Comisia Națională a Valorilor Mobiliare, aprobat prin Hotărârea C.N.V.M. nr.9/7 din 14.03.2002¹⁰, Regulamentului cu privire la activitatea de brokeraj și de dealer pe piața valorilor mobiliare, aprobat prin Hotărârea C.N.V.M. nr. 48/7 din 17.12.2002,

**PREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE**

Nr. 10/1. Chișinău, 18 martie 2011.

258 HOTĂRÎRE

cu privire la înregistrarea prospectului ofertei publice a valorilor mobiliare pe piața secundară de preluare benevolă a acțiunilor emise de Societatea pe acțiuni de lucrări speciale mecanizate de construcție „Lusmecon”

Examinînd materialele prezentate de ofertantul Ghilaș Galina, în temeiul art. 1 alin. (1), art. 8 lit. k), art. 21 alin. (1), art. 22 alin. (1) și alin. (2) din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.117-126 BIS), art. 21 alin. (8¹) și alin. (8²) lit. a), art. 22 din Legea nr.199-XIV din 18.11.1998 „Cu privire la piața valorilor mobiliare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.183-185, art.655) și Instrucțiunii cu privire la oferta publică a valorilor mobiliare pe piața secundară, aprobată prin Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 64/4 din 31.12.2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 53-54, art. 215),

**PREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE**

Nr. 11/1. Chișinău, 24 martie 2011.

259 HOTĂRÎRE

cu privire la înregistrări în Registrul de stat al valorilor mobiliare

În temeiul Legii nr. 199-XIV din 18.11.1998 „Cu privire la piața valorilor mobiliare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.183-185, art.655), Legii nr.1134-XIII din 02.04.1997 „Privind societățile pe acțiuni” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.1-4, art.1), art.8 lit.m) și lit.o), art.20 alin.(1), art.21 alin.(1), art.22 alin.(1) și alin.(2) din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare”

**COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:**

1. Se avertizează persoanele cu funcții de răspundere ale Societății pe acțiuni „Fincom” asupra respectării necondiționate a prevederilor actelor legislative și normative aferente activității desfășurate.

2. Se prescrie conducerii Societății pe acțiuni „Fincom”, în termen de 30 de zile din data intrării în vigoare a prezentei hotărâri, întreprinderea măsurilor privind înlăturarea încălcărilor reflectate în actul de control, cu informarea ulterioară a Comisiei Naționale a Pieței Financiare.

3. Se ia act de înlăturarea de către Societatea pe acțiuni „Fincom” a încălcărilor reflectate în actul de control și anume:

- transferul mijloacelor bănești necesare acoperirii costurilor a 2 tranzacții de vânzare-cumpărare;
- completarea ordinelor de vânzare-cumpărare cu prevederile necesare.

4. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Direcției generale supraveghere valori mobiliare.

5. Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării.

Mihail CIBOTARU

**COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:**

1. Se înregistrează prospectul ofertei publice a valorilor mobiliare pe piața secundară de preluare benevolă, anunțată de insiderul Ghilaș Galina, obiectul căreia îl constituie procurarea a 83 000 acțiuni ordinare nominative emise de Societatea pe acțiuni de lucrări speciale mecanizate de construcție „Lusmecon” (IDNO 1002600050842, mun. Chișinău, bd Grigore Vieru 22/1), la prețul de 28,79 lei per acțiune, cu termen de acțiune de 30 de zile din data anunțării.

2. Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării

Mihail CIBOTARU

⁷ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.51-53, art.199

⁸ Republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.117-126

⁹ Republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.183-185, art.655

¹⁰ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr.117-119, art. 270

mun. Chișinău, str. Ghiocilor, 1) în sumă de 1573482 lei în număr de 1573482 acțiuni ordinare nominative cu valoarea nominală 1 leu cu numărul înregistrării de stat

**PREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIETEI FINANCIARE**

Nr. 11/2. Chișinău, 24 martie 2011.

MD14ACCE1005 din contul capitalului propriu.

2. Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării.

Mihail CIBOTARU

260 HOTĂRÎRE
cu privire la autorizarea reorganizării
Societății pe acțiuni „ECENTRU-COM”

Examinând cererea și materialele prezentate de Societatea pe acțiuni „ECENTRU-COM” (IDNO 1003600100180, mun. Chișinău, str. Lazo S., 40), în temeiul art.1 alin.(1), art.20 alin.(1), art.21 alin.(1), art.22 alin.(1) și alin.(2) din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.117-126 BIS), art.93 și art.96 din Legea nr.1134-XIII din 02.04.1997 „Privind societățile pe acțiuni” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii

Moldova, 2008, nr.1-4, art.1), art.69 și art.85 din Codul civil al Republicii Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 82-86, art. 661),

COMISIA NAȚIONALĂ A PIETEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:

1. Se autorizează reorganizarea Societății pe acțiuni „ECENTRU-COM” prin transformare în societate cu răspundere limitată.

2. Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării.

**PREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIETEI FINANCIARE**

Nr. 11/3. Chișinău, 24 martie 2011.

Mihail CIBOTARU

261 HOTĂRÎRE
cu privire la eliberarea licenței
Companiei Internaționale de Asigurări
„ASITO” S.A.

Urmare a examinării declarației pentru eliberarea licenței Companiei Internaționale de Asigurări „ASITO” S.A. (mun. Chișinău, str. Bănulescu Bodoni, 57/1, IDNO 1002600007123), în temeiul prevederilor art.1 alin.(1), art.3, art.4 alin.(1) și alin.(2), art.8 lit.c) și lit.f), art.21 alin.(1), art.22 alin.(1) și alin.(2) din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117-126 BIS), art.13 alin.(1) și alin.(2), art.24 alin.(1), alin.(2), alin.(3) și alin.(6) din Legea nr.407-XVI din 21.12.2006 „Cu privire la asigurări” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.47-49, art.213), pct.7 din Regulamentul privind cerințele față de conținutul condițiilor de asigurare pentru clasele de asigurare benevolă, aprobat prin Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr.55/6 din 08.11.2007 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.198-202, art.719),

COMISIA NAȚIONALĂ A PIETEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:

1. Se acordă Companiei Internaționale de Asigurări „ASITO” S.A. licență cu dreptul de a desfășura activitate de asigurare (asigurări generale) pe termen nelimitat, începând cu 28 martie 2011, pentru următoarele clase de asigurări:

- **Clasa 1 Asigurările de accidente (inclusiv accidente de muncă și boli profesionale)**, condiții de asigurare facultativă de accidente;

- **Clasa 2 Asigurările de sănătate**, condiții de asigurare facultativă de sănătate și condiții de asigurare facultativă de sănătate pe perioada călătoriei peste hotare;

cu includerea în anexa la licență a următoarelor subdiviziuni:

- Reprezentanța Botanica - mun. Chișinău, str. Burebista, 108;

- Reprezentanța Buiucani - mun. Chișinău, str. Belinschi, 61;

- Reprezentanța Centru - mun. Chișinău, bd Ștefan cel Mare, 3;

- Reprezentanța Ciocana - mun. Chișinău, bd Mircea cel Bătrîn, 11/6;

- Reprezentanța Rîșcani - mun. Chișinău, str. Bogdan

Voievod, 2;

- Reprezentanța Bălți - mun. Bălți, str. Ștefan cel Mare, 6/2;

- Reprezentanța Anenii Noi - or. Anenii Noi, str. Șciusev, 1;

- Reprezentanța Briceni - or. Briceni, str. Independenței, 44;

- Reprezentanța Cahul - or. Cahul, str. Victoriei, 12/3;

- Reprezentanța Cantemir - or. Cantemir, str. Ștefan

Vodă, 10;

- Reprezentanța Călărași - or. Călărași, str. M.Eminescu, 21;

- Reprezentanța Căușeni - or. Căușeni, str. Păcii, 30;

- Reprezentanța Ceadir-Lunga - or. Ceadir-Lunga, str.

Lomonosov, 33;

- Reprezentanța Cimișlia - or. Cimișlia, str. Decebal, 11;

- Reprezentanța Comrat - or. Comrat, str. Tretiakov, 5;

- Reprezentanța Criuleni - or. Criuleni, str. Biruinței, 12;

- Reprezentanța Dondușeni - or. Dondușeni, str. E.Sirbu, 7A;

- Reprezentanța Drochia - or. Drochia, str. Independenței, 34/A;

- Reprezentanța Edineț - or. Edineț, str. Valentin Roșca, 2;

- Reprezentanța Fălești - or. Fălești, str. M. Eminescu, 9;

- Reprezentanța Florești - or. Florești, str. Victoriei, 11a;

- Reprezentanța Glodeni - or. Glodeni, str. Tricolorului, 13;

- Reprezentanța Hîncești - or. Hîncești, str. Mihalcea Hîncu, 146;

- Reprezentanța Ialoveni - or. Ialoveni, str. Alexandru cel Bun, 92;

- Reprezentanța Leova - or. Leova, str. Unirii, 35;

- Reprezentanța Nisporeni - or. Nisporeni, str. Suveranității, 10;

- Reprezentanța Ocnîța - or. Ocnîța, str. Independenței, 47/3;

- Reprezentanța Orhei - or. Orhei, str. Vasile Lupu, 113/1;

- Reprezentanța Rezina - or. Rezina, str. Alexei Mateevici, 32;

- Reprezentanța Rîșcani - or. Rîșcani, str. Independenței, 24;

- Reprezentanța Singerei - or. Singerei, str. Presei, 1/3;

- Reprezentanța Soroca - or. Soroca, str. Ștefan cel Mare, 20;

- Reprezentanța Strășeni - or. Strășeni, str. M. Eminescu, 31;

- Reprezentanța Ștefan Vodă - or. Ștefan Vodă, str. 31 August, 5;

- Reprezentanța Taraclia - or. Taraclia, str. Sovetscaia, 31A;

- Reprezentanța Telenesti - or. Telenesti, str. Codrilor, 12;
- Reprezentanța Ungheni - or. Ungheni, str. Vasile Lupu, 8;
- Reprezentanța Vulcănești - or. Vulcănești, str. Frunze, 5;
- mun. Chișinău, str. Mitropolit Bănulescu - Bodoni, 57/1;
- mun. Chișinău, str. I.Pelivan, 30;
- mun. Chișinău, str. Muncești, 170;
- mun. Chișinău, str. Valea Trandafirilor, 20;
- mun. Chișinău, bd Ștefan cel Mare, 182;
- mun. Chișinău, s. Trușeni;
- mun. Chișinău, str. Calea Ieșilor, 14;
- mun. Chișinău, str. A.Russo, 18/3;
- mun. Chișinău, bd Meșterul Manole, 9;
- mun. Chișinău, or. Vadul lui Vodă, str. M. Eminescu, 9;
- mun. Bălți, str. Dostoevski, 63;
- or. Anenii Noi, str. 31 August, 4;
- or. Basarabeasca, str. K. Marx, 55;
- or. Basarabeasca, str. Matrosov, f/n;
- or. Briceni, str. Prieteniei, 2;
- or. Briceni, str. M. Frunze, 24;
- r-nul Briceni, s. Rusoseni;
- r-nul Briceni, s. Corjeuți, str. Iu. Gagarin, 7;
- r-nul Briceni, s. Criva;
- r-nul Briceni, s. Larga;

- r-nul Cahul, s. Slobozia Mare;
- r-nul Căușeni, s. Căinari, str. Trandafirilor, 7;
- r-nul Hincești, s. Leușeni;
- or. Leova, str. Ștefan cel Mare, 84;
- r-nul Ocnita, s. Otaci, str. Prieteniei, 70;
- or. Ocnita, Postul Vamal Ocnita;
- or. Orhei, str. Unirii, 51;
- or. Orhei, str. M. Sadoveanu, 28b;
- or. Rezina, str. Valea Nistrului, f/n;
- or. Ștefan Vodă, Zona Industrială;
- or. Săldănești, str. Victoriei, 26;
- r-nul Ștefan Vodă, s. Palanca;
- r-nul Taraclia, s. Mirnoe, str. Ismail, 47;
- or. Telenesti, str. Dacia, f/n;
- or. Ungheni, str. I. Creangă, 4;
- or. Vulcănești, Vama.

2. Taxa pentru eliberarea licenței în mărime de 10 000 lei și taxa pentru 74 copii de pe licență în mărime de 33 300 lei se varsă la bugetul de stat.

3. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Direcției generale supraveghere asigurări.

4. Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării.

**PREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIETEI FINANCIARE**

Mihail CIBOTARU

Nr. 11/4. Chișinău, 24 martie 2011.

262 HOTĂRÎRE **cu privire la eliberarea licenței** **Societății de Asigurări-Reasigurări** **„DONARIS GROUP” S.A.**

Urmare a examinării declarației de eliberare a licenței Societății de Asigurări-Reasigurări „DONARIS GROUP” S.A. (mun. Chișinău, str. 31 August 1989, nr.108/1, IDNO 1002600020908), în temeiul prevederilor art.1 alin.(1), art.3, art.4 alin.(1) și alin.(2), art.8 lit.c), art.21 alin.(1), art.22 alin.(1) și alin.(2) din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.117-126 BIS), art.8 alin.(1) lit.c) subpct.41) și art.10 din Legea nr.451-XV din 30.07.2001 „Privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr.26-28, art.95), art.24 alin.(1), alin.(2), alin.(3) și alin.(6) din Legea nr.407-XVI din 21.12.2006 „Cu privire la asigurări” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.47-49, art.213), art.5 și art.6 din Legea nr.414-XVI din 22.12.2006 „Cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.32-35, art.112), Legii nr.1553-XIII din 25.02.1998 „Cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă a transportatorilor față de călători” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr.38-39, art.270), Hotărârii Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr.20/5 din 16.05.2008 „Cu privire la aprobarea formei și conținutului cererilor de asigurare, contractelor de asigurare și polițelor de asigurare la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.143-144, art.10), pct.5 lit.c) și pct.7.3 lit.f) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Comisiei Naționale a Pieței Financiare, aprobat prin Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr.48/5 din 27.09.2007 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.157-160, art.587),

COMISIA NAȚIONALĂ A PIETEI FINANCIARE **HOTĂRĂȘTE:**

1. Se acordă Societății de Asigurări-Reasigurări „DONARIS GROUP” S.A. licență pentru dreptul de a

desfășura activitate în domeniul asigurărilor (asigurări generale), începînd cu data de 29.03.2011, pe termen nelimitat, pentru **Clasa 10 Asigurări de răspundere civilă auto**, asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule și asigurarea obligatorie de răspundere civilă a transportatorilor auto și feroviari față de călători.

2. Activitatea licențiată se va desfășura pe adresele:

- mun. Chișinău, str. 31 August 1989, nr.108/1;
- mun. Chișinău, bd Mircea cel Bătrîn, 4/6;
- mun. Chișinău, str. C. Brâncuși, 3;
- mun. Chișinău, str. Columna, 72/3;
- mun. Chișinău, str. Mit. G. Bănulescu-Bodoni, 45;
- mun. Chișinău, str. Șciusev, 56, of. 3;
- mun. Chișinău, com. Stăuceni, str. Chișinăului, 3;
- mun. Chișinău, com. Vatra, str. Pietrăriei, 19/1;
- mun. Chișinău, str. V. Pîrcălab, 52;
- mun. Chișinău, bd Ștefan cel Mare, 133/29;
- mun. Chișinău, str. Calea Ieșilor, 14;
- mun. Chișinău, str. Alba-Iulia, 148/3;
- mun. Chișinău, str. Tighina, 49/4;
- mun. Chișinău, str. Cucorilor, 14;
- mun. Chișinău, c. Ciorescu, str. Alexandru cel Bun, 8A;
- mun. Chișinău, str. L. Deleanu, 16;
- mun. Chișinău, str. Socoleni, 1;
- mun. Chișinău, str. Alexandru cel Bun, 57;
- mun. Bălți, str. Alexandru cel Bun, 6, ap. 2;
- mun. Bălți, str. M. Viteazul, 18;
- mun. Bălți, str. Strii, 13A;
- or. Anenii Noi, str. Conclerierii Naționale, 10A;
- or. Basarabeasca, str. Matrosov, f/n;
- or. Briceni, str. Prieteniei, 2;
- r-nul Briceni, or. Lipcani, str. Libertății;
- or. Cahul, str. Republicii, 19/2;
- or. Cahul, str. Ștefan cel Mare, 111;
- or. Cahul, str. Salcîmilor, 1;
- or. Cahul, str. B. P. Hasdeu, 14B/1;

- or. Cantemir, str. N. Testimitionu, 2 „A”;
- or. Călărași, str. M. Eminescu 25, of. 8;
- or. Căușeni, str. Păcii, 14;
- or. Căușeni, str. Gagarin, 61A;
- or. Ceadir-Lunga, str. Lenin, 109;
- r-nul Ceadir-Lunga, s. Baurci, str. Școlinaia, 3;
- or. Cimișlia, str. Sfânta Maria, 1;
- or. Comrat, str. Pobedi, 111;
- or. Criuleni, str. 31 August, 116;
- or. Criuleni, str. 31 August, 175;
- or. Donduseni, str. Independenței, 25;
- or. Drochia, str. 31 August, 33;
- or. Fălești, str. Pieței, 2A;
- or. Florești, str. 31 August, 59;
- or. Edineț, str. Alexandru cel Bun, 60/2;
- or. Hîncești, str. Chișinăului, 7;
- r-nul Hîncești, s. Nemțeni, traseul Chișinău-Leușeni;
- or. Ialoveni, str. Alexandru cel Bun, 80;
- or. Leova, str. Gheorghe Asachi, 23;
- or. Leova, str. Mihai Eminescu, 21;
- or. Nisporeni, str. Suveranității, 2;
- or. Ocnița, str. 50 Ani ai Biruinței, 166;
- or. Orhei, str. Chișinăului, 2;
- or. Orhei, str. Unirii, 51;
- or. Rezina, str. 27 August, 17;
- or. Rîșcani, str. Independenței, 10A;
- r-nul Rîșcani, s. Costești;
- or. Sîngerei, str. Independenței, 113;

**PREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIETEI FINANCIARE**

Nr. 11/5. Chișinău, 24 martie 2011.

- or. Soroca, str. Independenței, 44;
- or. Soroca, str. Ștefan cel Mare 16, of.2;
- or. Strășeni, str. Ștefan cel Mare, 70A;
- or. Ștefan Vodă, str. 31 August 10-A;
- or. Ștefan Vodă, str. Livezilor, 8;
- or. Ștefan Vodă, Zona Industrială, 8;
- or. Ungheni, str. V. Alecsandri, 15;
- or. Vulcănești, str. Gagarin;
- r-nul Ceadir-Lunga, s. Copceac, str. Lenin, 84A;
- traseul RI Chișinău - Ungheni (s. Sculeni);
- traseul Chișinău-Leușeni, km 99, frontiera;
- or. Cahul, s. Giurgiulești, traseul Giurgiulești-Galați (SAK-67);
- traseul R52 R30 Tudora - Palanca (vama Palanca);
- traseul R30 Anenii-Noi-Căușeni-Ștefan Vodă (vama Tudora);
- traseul Chișinău-Leușeni, frontiera cu România, km 91+174 (partea dreaptă);
- traseul R26 Tiraspol-Căușeni-Cimișlia (vama Hagimus, s. Hagimus);
- r-nul Briceni, s. Criva, traseul M14 Brest-Briceni-Chișinău -Tiraspol-Odesa.

3. Taxa pentru eliberarea licenței în mărime de 10 000 lei și taxa pentru eliberarea a 74 copii de pe licență în mărime de 33 300 lei se varsă la bugetul de stat.

4. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Direcției generale supraveghere asigurări.

5. Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării.

Mihail CIBOTARU

263

HOTĂRÎRE

**cu privire la reperfectarea licenței Brokerului
de Asigurare-Reasigurare „CENTRASIG” S.R.L.**

Urmare a examinării cererii de reperfectare a licenței Brokerului de Asigurare-Reasigurare „CENTRASIG” S.R.L. (mun. Chișinău, str. Vadul lui Vodă, 60/1, ap. 12, IDNO 1008600037977) privind excluderea unei adrese din anexa la licență, în temeiul prevederilor art.1 alin.(1), art.3, art.4 alin.(1) și alin.(2), art.8 lit.c), art.21 alin.(1), art.22 alin.(1) și alin.(2) din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.117-126 BIS), art. 14 alin. (7), art.15 și art.18 alin.(6) din Legea nr.451-XV din 30.07.2001 „Privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr.26-28, art.95),

**PREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIETEI FINANCIARE**

Nr. 11/6. Chișinău, 24 martie 2011.

264

HOTĂRÎRE

**cu privire la reperfectarea licenței Brokerului
de Asigurare - Reasigurare „EXCELENT BROKER” S.R.L.**

Urmare a examinării cererii de reperfectare a licenței Brokerului de Asigurare-Reasigurare „EXCELENT BROKER” S.R.L. (mun. Chișinău, bd. Dacia, 30/1, ap. 51, IDNO 1009600040242) privind modificarea adresei unei subdiviziuni de desfășurare a activității licențiate, în temeiul prevederilor art. 1 alin. (1), art. 3, art. 4 alin. (1) și alin. (2), art. 8 lit. c), art. 21 alin. (1), art. 22 alin. (1) și alin. (2) din Legea nr. 192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117-126 BIS), art. 14 alin. (6), art. 15, art. 18 alin. (6) și alin. (8) din Legea nr. 451-XV

din 30.07.2001 „Privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. 26-28, art. 95),

**COMISIA NAȚIONALĂ A PIETEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:**

1. Se reperfectează licența Brokerului de Asigurare-Reasigurare „EXCELENT BROKER” S.R.L. seria CNPF nr. 000560, eliberată la 6 iulie 2010 pentru dreptul de a desfășura activitatea de intermediere în asigurări și reasigurări a brokerului, prin substituirea anexei la licență cu

modificarea adresei unei subdiviziuni de desfășurare a activității licențiate din mun. Chișinău, str. Independenței, 6/1 în mun. Chișinău, str. Columna, 162, of. 408.

2. Taxa pentru reperfectarea licenței în mărime de 250

lei se varsă la bugetul de stat.

3. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Direcției generale supraveghere asigurări.

4. Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării.

**PREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE**

Mihail CIBOTARU

Nr. 11/7. Chișinău, 24 martie 2011.

265 HOTĂRÎRE **cu privire la reperfectarea licenței Brokerului** **de Asigurare-Reasigurare „OMNIS” S.R.L.**

Urmare a examinării cererii de reperfectare a licenței Brokerului de Asigurare-Reasigurare „OMNIS” S.R.L. (mun. Chișinău, str. Ismail, 86/1, ap. 170, IDNO 1008600053546) privind includerea unor noi subdiviziuni de desfășurare a activității licențiate și excluderea altei subdiviziuni din anexa la licență, în temeiul prevederilor art.1 alin.(1), art.3, art.4 alin.(1) și alin.(2), art.8 lit.c), art.21 alin.(1), art.22 alin.(1) și alin.(2) din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr.117-126 BIS), art. 14 alin. (6), art.15 și art.18 alin.(6) din Legea nr.451-XV din 30.07.2001 „Privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr.26-28, art.95),

**COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
HOTĂRĂȘTE:**

1. Se reperfectează licența Brokerului de Asigurare-Reasigurare „OMNIS” S.R.L. seria CNPF nr. 000092, eliberată la 12 februarie 2009 pentru dreptul de a desfășura activitatea de intermediere în asigurări și/sau reasigurări a brokerului, prin substituirea anexei la licență cu includerea unor noi subdiviziuni de desfășurare a activității licențiate după cum urmează:

- mun. Chișinău, str. Pușkin, 22, et. 2, of. 225;

- mun. Chișinău, str. Columna, 86, et. 3;

și excluderea subdiviziunii amplasate pe adresa:

- mun. Chișinău, str. 31 August 1989, 101, of.4.

2. Taxa pentru reperfectarea licenței în mărime de 250 lei și taxa pentru eliberarea a 2 copii de pe licență în mărime de 500 lei se varsă la bugetul de stat.

3. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Direcției generale supraveghere asigurări.

4. Prezenta hotărâre intră în vigoare din data publicării.

**PREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE**

Mihail CIBOTARU

Nr. 11/9. Chișinău, 24 martie 2011.

266 ORDONANȚĂ **cu privire la efectuarea controalelor complexe** **privind respectarea legislației în domeniul** **asociațiilor de economii și împrumut de către** **A.E.Î. “CREDITE - HĂDĂRĂUȚI”, A.E.Î. “TRESTIENI -** **INVEST” și A.E.Î. “OXENTEA”**

În scopul verificării respectării legislației în domeniul asociațiilor de economii și împrumut de către A.E.Î. “CREDITE - HĂDĂRĂUȚI” (r-nul Ocnita, s. Hădărăuți), A.E.Î. “TRESTIENI - INVEST” (r-nul Nisporeni, s. Valea-Trestieni) și A.E.Î. “OXENTEA” (r-nul Dubăsari, s. Oxentea), în conformitate cu Planul de activitate al Comisiei Naționale a Pieței Financiare pentru anul 2011, în temeiul prevederilor art. 1 alin. (1), art. 3, art. 4 alin. (1) și alin. (2), art. 8 lit. f), art. 20 alin. (1), art. 21 alin. (2), art. 22 alin. (1) și alin. (3) din Legea nr.192-XIV din 12.11.1998 “Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117-126 BIS), art. 46 alin. (1), alin. (2) și alin. (5) din Legea asociațiilor de economii și împrumut nr. 139-XVI din 21.06.2007 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 112-116, art. 506),

**PREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE**

Mihail CIBOTARU

Nr.10/4-O. Chișinău, 18 martie 2011.

**COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
DECIDE:**

1. Să se efectueze controalele complexe privind respectarea legislației în domeniul asociațiilor de economii și împrumut de către A.E.Î. “CREDITE - HĂDĂRĂUȚI”, A.E.Î. “TRESTIENI - INVEST” și A.E.Î. “OXENTEA”, pentru perioada de activitate 01.01.2009 - 28.02.2011.

2. Controalele vor fi efectuate de către angajații Comisiei Naționale a Pieței Financiare, numiți prin ordinele Președintelui Comisiei Naționale a Pieței Financiare.

3. A.E.Î. “CREDITE - HĂDĂRĂUȚI”, A.E.Î. “TRESTIENI - INVEST” și A.E.Î. “OXENTEA” vor asigura accesul membrilor grupurilor de control la toate documentele și la alte surse de informație necesare controalelor.

4. Prezenta ordonanță intră în vigoare din data adoptării.

267 O R D O N A N Ț Ă
cu privire la efectuarea controlului
complex al activității profesionale
pe piața valorilor mobiliare desfășurată
de Societatea pe acțiuni „Valinvest”

În scopul verificării respectării prevederilor legislației privind piața valorilor mobiliare de către Societatea pe acțiuni „Valinvest”, în temeiul prevederilor art. 1 alin. (1), art. 4 alin. (1) și alin. (2), art. 8 lit. f), art. 21 alin. (2), art. 22 alin. (1) și alin. (3) din Legea nr. 192-XIV din 12.11.1998 „Privind Comisia Națională a Pieței Financiare” (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117-126 BIS) și Regulamentului cu privire la modul de efectuare a controalelor activității participanților la piața valorilor mobiliare de către Comisia Națională a Valorilor Mobiliare, aprobat prin Hotărîrea Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare nr. 9/7 din 14.03.2002 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 117-119, art. 270),

PREȘEDINTELE COMISIEI
NAȚIONALE A PIEȚEI FINANCIARE

Nr.10/13-O. Chișinău, 18 martie 2011.

COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
DECIDE:

1. Să se efectueze controlul complex al activității profesionale pe piața valorilor mobiliare desfășurată de către Societatea pe acțiuni „Valinvest” pentru perioada de activitate 01.01.2008 – 31.12.2010.
2. Controlul va fi efectuat de către angajații Comisiei Naționale a Pieței Financiare numiți prin ordinul Președintelui Comisiei Naționale a Pieței Financiare.
3. Societatea pe acțiuni „Valinvest”, precum și participanții implicați în activitatea acesteia, vor prezenta la solicitarea membrilor grupului de control toată informația și documentele necesare efectuării controlului.
4. Prezenta ordonanță intră în vigoare din data adoptării.

Mihail CIBOTARU

Acte ale Băncii Naționale a Moldovei

268 **H O T Ă R Î R E**
cu privire la modificarea și completarea
Regulamentului cu privire la raportarea informației
aferente balantei de plăți

Întru executarea art. 5 lit. k) și art. 72 din Legea nr. 548-XIII din 21 iulie 1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr. 56-57, art. 624), cu modificările și completările ulterioare, Consiliul de administrație al Băncii Naționale a Moldovei

HOTĂRĂȘTE:

1. Regulamentul cu privire la raportarea informației aferente balanței de plăți, aprobat de Consiliul de administrație al Băncii Naționale a Moldovei, proces-verbal nr.33 din 11 septembrie 1997 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr.5-8, art. 25), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1) primele două alineate vor avea următorul cuprins:

„Prezentul Regulament este elaborat în corespundere cu articolele 5 lit. k) și 72 din Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei și definește obligațiile băncilor referitor la raportarea informației aferente balanței de plăți a statului, precum și determină modalitatea furnizării acestei informații.”.

2) la punctele 1.1, 1.4.1, 1.4.3, 1.4.4, 1.4.5, 2.1.2, 2.2 cuvîntul „Moldova” se substituie cu sintagma „Republica Moldova”. la cazul respectiv.

3) în Capitolul I, punctul 1.4.5, alineatul doi va avea următorul cuprins:

„Noțiunea de rezident nu cuprinde reprezentanțele persoanelor juridice străine, misiunile diplomatice, oficiile consulare și alte reprezentanțe oficiale ale statelor străine și organizațiilor internaționale amplasate în Republica Moldova sau persoanele acreditate ale acestor reprezentanțe, precum și filialele amplasate în străinătate ale persoanelor juridice – rezidente ale Republicii Moldova.”.

4) în Capitolul II punctul 2.1.4 va avea următorul cuprins:

„2.1.4. Conturile în valută străină „Numerar în casă și alte valori monetare” – numai pentru operațiunile rezident-nerezident. Ca excepție sînt reflectate operațiunile de eliberare a numerarului aferente transferurilor persoanelor fizice (rezidenți sau nerezidenți) efectuate prin sisteme de transfer internațional, precum și în baza acordurilor bancare bilaterale. Operațiunilor date li se va atribui codul operației „2417”.”

5) în Capitolul III:

a) punctul 3.1.8. se completează cu următoarele alineate:

„Pentru operațiunile aferente comerțului cu bunuri, la începutul descrierii operațiunii se va indica numărul contractului, în cazurile în care este disponibil, precedat și urmat (fără spațiu) de simbolul „^”.

Pentru operațiunile aferente împrumuturilor, la începutul descrierii operațiunii se va indica identificatorul cu care acest împrumut a fost notificat/autorizat la Banca Națională a Moldovei, conform Legii nr.62-XVI privind reglementarea valutară, în cazurile în care trebuie să fie notificat/autorizat, precedat și urmat (fără spațiu) de simbolul „^”.

Pentru operațiunile aferente transferurilor prin sistemele de transfer internațional de mijloace bănești (codul operațiunii 1417, 2417), precum și în baza acordurilor bancare bilaterale (codul operațiunii 1418), la începutul descrierii operațiunii se indică denumirea completă a sistemului de transfer internațional (transliterată în grafia latină), precedată și urmată (fără spațiu) de simbolul „^”.

Pentru operațiunile de corecție se indică (dacă este disponibilă) data cînd a avut loc operațiunea primară, care este anulată ori corectată, în formatul dd.mm.yyyy, precedată și urmată (fără spațiu) de simbolul „^”. În cazul operațiunilor de corecție la operațiunile de transfer de mijloace bănești prin sisteme de transfer internațional (cu codul operațiunii 1417, 2417, 1418) se indică și denumirea sistemului de transfer internațional de mijloace bănești, precedată și urmată (fără spațiu) de simbolul „^”:

b) din punctul 3.1.9 propoziția a doua se exclude;

c) punctele 3.1.10 - 3.1.12 vor avea următorul cuprins:

„3.1.10. În coloana 5 se indică denumirea persoanei juridice la ordinul căreia se efectuează plata (transferul valutar). Denumirea băncii se indică în cazul în care ordonatorul plății (transferului valutar) este însăși banca, dar nu clientul ei. În cazul în care ordonatorul este persoană fizică, se indică „persoană fizică” și se specifică dacă este rezident sau nerezident.

3.1.11. În coloana 6 se indică denumirea persoanei juridice în favoarea căreia se efectuează plata (transferul valutar). Denumirea băncii se indică în cazul în care beneficiar al plății (transferului valutar) este însăși banca, dar nu clientul ei. În cazul în care beneficiar este persoană fizică, se indică „persoană fizică” și se specifică dacă este rezident sau nerezident.

3.1.12. În rândul 9999999999999999 în coloanele 1 și 2 se indică suma tuturor cifrelor din coloana respectivă - o cifră abstractă, utilizată în scop de verificare.”;

d) punctul 3.2.1. va avea următorul cuprins:

„3.2.1. Prima înregistrare în raport:

a) pentru conturile menționate la p.2.1.1., 2.1.2. și 2.1.5. se indică soldul la începutul perioadei gestionare, cu înscrierea în coloana „E” a codului respectiv, conform anexei nr. 4. Suma soldului se înscrie în coloana 1 sau 2 în funcție de sold, debitor ori creditor. În coloana 3 se va descrie esența operațiunii:

b) pentru conturile nerezidenților (persoane fizice și juridice) se indică soldul agregat pe codul valutei și codul țării;

c) pentru conturile „Numerar în casă și alte valori monetare” nu se indică soldurile la începutul și la sfârșitul perioadei;

e) la punctul 3.3, cuvintele „în rapoartele aferente ambelor” se substituie cu cuvintele „prin înregistrările efectuate la ambele”:

f) punctul 3.4 va avea următorul cuprins:

„3.4. Pentru operațiunile de corecție care anulează ori corectează o plată sau o încasare efectuată anterior, codurile operațiunii sînt similare celor din operațiunile primare la care se aplică corecția, modificîndu-se doar prima cifră din codul operațiunii, indicîndu-se:

3 – pentru operațiunile debitoare ce corectează operațiunile creditoare anterioare:

4 – pentru operațiunile creditoare ce corectează operațiunile debitoare anterioare;

Pozițiile 2-4 din codul operațiunii de corecție corespund pozițiilor din codul operațiunii anterioare la care se aplică corecția ”.

6) anexa nr. 4 va avea următorul cuprins:

„Anexa nr. 4

 la Regulamentul cu privire la raportarea
 informației aferente balanței de plăți

CLASIFICATORUL OPERAȚIUNILOR DE PLATĂ
I. Lista codurilor operațiunilor

Denumirea operațiunii	Codul operațiunii	
	pentru operațiunile debitoare	pentru operațiunile creditoare
MĂRFURI		
Mărfuri cu plata în avans	1111	2111
Mărfuri cu plata după livrare	1112	2112
Mărfuri cu plata în avans în baza contractelor factoring	1113	2113
Mărfuri cu plata după livrare în baza contractelor factoring	1114	2114
Prelucrarea bunurilor	1120	2120
Reparații ale bunurilor	1130	2130
Procurări în porturi	1140	2140
Aur nemonetar	1150	2150
Mărfuri negociate în străinătate	1160	2160
Reexport de bunuri	1170	
SERVICII		
Servicii de transport		
Autotransport		
Mărfuri	1211	2211
Pasageri	1212	2212
Auxiliare	1213	2213
Leasing operațional	1214	2214
Transport feroviar		
Mărfuri	1221	2221
Pasageri	1222	2222
Auxiliare	1223	2223
Leasing operațional	1224	2224
Transport aerian		
Mărfuri	1231	2231
Pasageri	1232	2232
Auxiliare	1233	2233
Leasing operațional	1234	2234
Alt transport		
Transport prin conducte și prin rețele electrice	1244	2244
Transport maritim		
Mărfuri	1245	2245
Pasageri	1246	2246
Auxiliare	1247	2247
Leasing operațional	1242	2242
Servicii de călătorii (turism)		
Virament		
Afaceri	1251	2251
Personal	1252	2252
Numerar		
Afaceri	1253	2253
Personal	1254	2254
Plăți prin intermediul cardurilor bancare		
Afaceri	1255	2255
Personal	1256	2256
Servicii de tratament	1276	2276
Servicii de instruire	1277	2277
Servicii de telecomunicații	1261	2261
Servicii poștale și de curier	1272	2272
Servicii de construcții		
Construcții în Republica Moldova	1262	2262
Construcții în străinătate	1263	2263
Servicii de asigurare		
Asigurări directe		
Prime	1273	2273
Despăgubiri	1274	2274
Reasigurări		
Prime	1275	2275
Despăgubiri	1276	2276
Servicii auxiliare de asigurare	1290	2290
Servicii financiare	1264	2264
Servicii informatice (computer)	1278	2278
Servicii informaționale	1265	2265
Servicii guvernamentale		
Servicii prestate de autoritățile publice și instituțiile guvernamentale (inclusiv misiunile diplomatice, oficiile consulare și alte reprezentanțe oficiale guvernamentale)	1266	2266
Bunuri și servicii procurate în țara gazdă de misiunile diplomatice, oficiile consulare și alte reprezentanțe oficiale guvernamentale, reprezentanțele organizațiilor internaționale	1288	2288
Servicii de licență și drepturi de autor	1267	2267
Servicii contabile și de audit	1291	2291
Servicii de consulting în domeniul managementului	1292	2292
Alt leasing operațional	1293	2293
Servicii audiovizuale, culturale, de recreație și sportive	1294	2294
Servicii de cercetare și dezvoltare	1295	2295
Servicii juridice	1271	2271
Alte servicii	1268	2268

VENITURI		
Venituri din investiții directe		
Dividende	1311	2311
Dobânzi	1312	2312
Venituri din investiții de portofoliu		
Dividende	1321	2321
Dobânzi	1322	2322
Venituri din alte investiții		
Dobânzi la overdraft, overnight	1331	2331
Dobânzi la alte împrumuturi	1332	2332
Alte dobânzi	1333	2333
Venituri din muncă	1341	2341
TRANSFERURI CURENTE		
Transferuri curente guvernamentale		
Taxe și impozite de stat	1431	2431
Restituire TVA	1432	2432
Contribuții la asigurări sociale obligatorii și asigurări medicale obligatorii achitate de angajatorul nerezident	1433	2433
Pensii, indemnizații și alte plăți sociale	1434	2434
Amenzi, penalități, despăgubiri (altele decât cele aferente asigurărilor)	1435	2435
Alte transferuri guvernamentale	1411	2411
Cotizații guvernamentale	1415	2415
Transferuri curente neguvernamentale		
Amenzi, penalități, despăgubiri achitate de persoane juridice și persoane fizice (altele decât cele aferente asigurărilor)	1441	2441
Transferuri între persoane fizice și întreprinderile ce practică activitatea de prestare a serviciilor privind operațiunile FOREX	1442	2442
Restituirea impozitelor și taxelor aferente programelor „Work and Travel”	1443	
Taxe aferente programelor „Work and Travel”		2444
Alte transferuri de la persoane fizice la persoane juridice	1445	2445
Alte transferuri de la persoane juridice la persoane fizice	1446	2446
Alte transferuri între persoane juridice	1447	2447
Mandate poștale ale persoanelor fizice	1448	2448
Alte transferuri între persoane fizice	1414	2414
Pensii și alte plăți în cadrul schemelor de asigurare socială nestatale	1419	2419
Premii, moșteniri, diverse contribuții	1420	2420
Cotizații neguvernamentale	1416	2416
Transferuri prin sisteme de transfer internațional de mijloace bănești	1417	2417
Transferuri ale persoanelor fizice în baza acordurilor bancare bilaterale	1418	
Granturi și ajutor pentru dezvoltare	1413	2413
Finanțarea proiectelor de asistență tehnică din exterior de către:		
Organisme internaționale	1850	
Organizații sportive	1882	2882
Comunități etnice	1883	2883
Organizații religioase	1884	2884
Instituții guvernamentale	1890	2890
TRANSFERURI DE CAPITAL		
Transferuri guvernamentale de capital	1421	2421
Transferurile migranților	1422	2422
Alte transferuri de capital	1424	2424
Procurarea/vinzarea activelor nefinanciare	1425	2425
INVESTIȚII DIRECTE		
Investiții directe în străinătate		
Capital subscris bancar		
Creanțe față de filiale	1511	2511
Angajamente față de filiale	1512	2512
Capital subscris al altor sectoare		
Creanțe față de filiale	1513	2513
Angajamente față de filiale	1514	2514
Alt capital bancar		
Creanțe față de filiale	1515	2515
Angajamente față de filiale	1516	2516
Alt capital al altor sectoare		
Creanțe față de filiale	1517	2517
Angajamente față de filiale	1518	2518
Investiții directe în Republica Moldova		
Capital subscris bancar		
Creanțe față de investitori străini	1521	2521
Angajamente față de investitori străini	1522	2522
Capital subscris al altor sectoare		
Creanțe față de investitori străini	1523	2523
Angajamente față de investitori străini	1524	2524
Investiții imobiliare ale persoanelor fizice	1530	2530
Alt capital bancar		
Creanțe față de investitori străini	1525	2525
Angajamente față de investitori străini	1526	2526
Alt capital al altor sectoare		
Creanțe față de investitori străini	1527	2527
Angajamente față de investitori străini pe termen mai mic și egal 5 ani	1528	2528
Angajamente față de investitori străini pe termen de 5 ani și mai mare	1529	2529
INVESTIȚII DE PORTOFOLIU		
Active		
Acțiuni		
Sector guvernamental	1611	2611
Bancare	1612	2612
Alt sector	1613	2613
Autorități monetare	1614	2614
Obligațiuni și titluri de valoare pe termen lung		
Guvernamentale	1621	2621
Bancare	1622	2622
Alt sector	1623	2623
Autorități monetare	1624	2624
Obligațiuni și titluri de valoare pe termen scurt		
Guvernamentale	1631	2631
Bancare	1632	2632

Altore sectoare	1633	2633
Autorități monetare	1634	2634
Pasive		
Acțiuni		
Guvernamentale	1641	2641
Bancare	1642	2642
Altore sectoare	1643	2643
Autorități monetare	1644	2644
Obligațiuni și titluri de valoare pe termen lung		
Guvernamentale	1651	2651
Bancare	1652	2652
Altore sectoare	1653	2653
Autorități monetare	1654	2654
Obligațiuni și titluri de valoare pe termen scurt		
Guvernamentale	1661	2661
Bancare	1662	2662
Altore sectoare	1663	2663
Autorități monetare	1664	2664
DERIVATE FINANCIARE		
Active		
Autorități monetare	1681	2681
Sector guvernamental	1682	2682
Bancare	1683	2683
Altore sectoare	1684	2684
Pasive		
Autorități monetare	1691	2691
Sector guvernamental	1692	2692
Bancare	1693	2693
Altore sectoare	1694	2694
ALTE INVESTIȚII		
Active		
Împrumuturi pe termen lung		
Guvernamentale	1711	2711
Bancare	1712	2712
Altore sectoare	1713	2713
Autorități monetare	1714	2714
Împrumuturi pe termen scurt		
Guvernamentale	1721	2721
Bancare	1722	2722
Altore sectoare	1723	2723
Autorități monetare	1724	2724
Împrumuturi overdraft, overnight bancare	1725	2725
Depozite		
Guvernamentale	1731	2731
Bancare	1732	2732
Altore sectoare	1733	2733
Autorități monetare	1734	2734
Rezerve obligatorii în valută	1735	2735
Pasive		
Împrumuturi pe termen lung		
Guvernamentale	1751	2751
Bancare	1752	2752
Altore sectoare – pentru persoane juridice	1753	2753
Altore sectoare – pentru persoane fizice	1756	2756
Autorități monetare	1754	2754
Împrumuturi pe termen scurt		
Guvernamentale	1761	2761
Bancare	1762	2762
Altore sectoare – pentru persoane juridice	1763	2763
Altore sectoare – pentru persoane fizice	1767	2767
Autorități monetare	1764	2764
Împrumuturi overdraft, overnight		
Bancare	1766	2766
Depozite		
Bancare	1771	2771
Altore sectoare	1772	2772
Alocări de DST		
Guvernului	1781	2781
Autorități monetare	1782	2782
CODURILE DE INTERMEDIERE		
Operațiuni efectuate de banca intermediar	1800	2800
Completarea contului nerezidentului prin virament	1810	2810
Completarea contului nerezidentului prin numerar		
Completarea contului nerezidentului - persoană juridică prin numerar	1821	2821
Completarea contului nerezidentului - persoană fizică prin numerar	1822	2822
Completarea contului nerezidentului prin carduri		
persoană juridică	1831	2831
persoană fizică	1832	2832
CODURI SPECIALE		
Tranzacții neclarificate	1910	2910
Completarea conturilor bancare deschise în străinătate	1920	2920
Convertirea valutei	1925	2925
Cumpărarea și vânzarea mijloacelor la burse străine	1930	2930
Operații ale băncilor de vânzare-cumpărare a valutei în Republica Moldova	1950	2950

Operații ale BNM de vânzare-cumpărare a valutei în Republica Moldova	1951	2951
Soldul la începutul lunii	1996	2996
Rulajul pe cont	1997	2997
Soldul la sfârșitul lunii	1998	2998

II. Principii generale de clasificare a operațiunilor MĂRFURI

Mărfurile cuprind bunurile mobile care în baza tranzacțiilor constituie obiectul schimbului de proprietate între rezidenți și nerezidenți. Operațiunile bancare aferente acestor tranzacții sînt:

1. Plata în avans pentru exportul/importul de bunuri, ce presupune exporturi/importuri viitoare.

2. Plata după livrare, ce presupune încasări/plăți pentru bunurile recepționate la destinație.

3. Plata pentru prelucrarea bunurilor trimise/primate în/din străinătate, cărora li se adaugă valoare prin procesare, asamblare, împachetare, etichetare etc. și sînt reimportate/reexportate.

4. Plata pentru reparația bunurilor, precum ar fi avioanele, vasele maritime etc., ce trec hotarul țării pentru a fi reparate, este înregistrată cu valoarea ce reprezintă costul reparațiilor și nu valoarea bunurilor înainte/după reparații.

5. Plata pentru bunurile procurate în porturi, de obicei de către agenții de transport, cum ar fi combustibilul, hrana etc.

6. Plata pentru aurul nemonetar, aferentă exportului și importului de aur, ce nu este înregistrat ca activ de rezervă (aur monetar) de către autoritățile monetare.

7. Plata în avans în baza contractelor factoring ce include plățile efectuate de compania "factor" (bancă) în favoarea exportatorului pentru bunurile expediate (de obicei valoarea plății constituie între 60% - 90% din valoarea creanței).

8. Plata după livrare în baza contractelor factoring ce include plata companiei "factor" (bancă) către exportator a sumei rămase către plată pentru marfa comercializată conform termenelor și condițiilor stabilite (de obicei valoarea plății constituie 10% - 40% din creanțele exportatorului către importator). Aici nu se include comisionul și dobînda aferentă factoringului.

9. Plățile aferente bunurilor tranzacționate peste hotare, ce nu traversează hotarul Republicii Moldova.

10. Plăți aferente reexportului de bunuri, ce reprezintă exportarea bunurilor străine (prodate în alte economii și importate anterior) fără vreo transformare substanțială față de starea în care ele au fost importate inițial.

SERVICII

11. La serviciile de transport se includ serviciile prestate de rezidenți în favoarea nerezidenților și viceversa cu utilizarea tuturor tipurilor de transport (terestru, maritim, aerian, altele). Se specifică:

a) transportul de bunuri;

b) transportul de pasageri;

c) serviciile de transport auxiliare includ serviciile prestate în porturi maritime, aeroporturi, autogări, gări feroviare, cum ar fi, servicii de încărcare-descărcare, depozitare, ambalare și reambalare, remorcare, deservirea tehnică curentă, servicii aeroportuare, de aeronavigație, decolare-aterizare, formarea garniturilor de tren etc.;

d) leasingul operațional, aferent serviciilor de transport include locațiunea mijloacelor de transport fără operator (echipaj) și a utilajelor de transport (remorci, vagoane etc.) pentru o perioadă limitată de timp, fără schimb de proprietate. Aici nu se include locațiunea mijloacelor de transport cu operator (echipaj) – aceasta, în funcție de scopul locațiunii, se atribuie fie la servicii de transport de mărfuri, fie la servicii de transport de persoane.

12. Serviciile de călătorii (turism) cuprind: serviciile și bunurile procurate în țară/străinătate de turiști nerezidenți/rezidenți pentru folosință personală, în timpul șederii lor pentru

o perioadă mai scurtă de un an. Se specifică: călătoriile de afaceri și personale. De asemenea, la călătorii de afaceri se înregistrează Bunurile și serviciile procurate de la rezidenți de către reprezentanțele persoanelor juridice străine în Republica Moldova (codul operațiunii: 1251, 1253, 1255).

13. Serviciile de tratament includ cheltuielile rezidenților/nerezidenților în străinătate/în țară pentru tratament și întremare în spitale și sanatorii.

14. Serviciile de instruire includ cheltuielile elevilor, studenților, doctoranzilor și ale altor categorii de persoane studioase rezidente/nerezidente efectuate în străinătate/în țară pentru perfecționare și studii.

15. Serviciile de telecomunicații includ serviciile de transmitere a informației audiovizuale prin radio, televiziune, telefon, fax, telegraf și prin telefonie mobilă.

16. Serviciile poștale și de curier includ serviciile de curier, cum ar fi transportarea scrisorilor, coletelor, ziarelor și revistelor etc.

17. Serviciile de construcții includ:

a) activitățile temporare (până la un an), desfășurate în țară/străinătate de întreprinderile de construcții nerezidente/rezidente privind realizarea lucrărilor de construcție, instalare (montaj), procurare a materialelor de construcții;

b) procurarea imobilelor (finisate sau aflate în proces de construcție) de la rezidenți de către misiunile diplomatice, oficiile consulare și alte reprezentanțe oficiale ale statelor străine (de exemplu, reprezentanțe militare străine etc.).

Construcțiile în Republica Moldova includ:

a) lucrările de construcții în Republica Moldova efectuate de către întreprinderile de construcții nerezidente;

b) bunurile și serviciile procurate în Republica Moldova de către întreprinderile de construcții nerezidente.

Construcțiile în străinătate includ:

a) lucrările de construcție realizate în favoarea nerezidenților de către întreprinderile de construcții rezidente;

b) bunurile și serviciile procurate de întreprinderile de construcții rezidente în țara unde se realizează lucrările de construcție.

18. Serviciile de asigurare includ: asigurările directe; reasigurările, serviciile de asigurări auxiliare și altele.

1) Asigurările directe sînt tranzacțiile între asigurători (societăți de asigurare) și asigurați (clienți deținători de polițe – persoane fizice sau juridice). Asigurările directe includ primele și despăgubirile încasate/achitate doar în cadrul relațiilor între asigurător și asigurați, ținînd cont de următoarele:

a) primele includ primele achitate de asigurații rezidenți către asigurătorii nerezidenți și primele achitate de asigurații nerezidenți către asigurătorii rezidenți;

b) despăgubirile includ despăgubirile achitate de asigurătorii nerezidenți către asigurații rezidenți și despăgubirile achitate de asigurătorii rezidenți către asigurații nerezidenți.

2) Reasigurările sînt tranzacțiile de reasigurare între societățile de asigurare. Reasigurările presupun transmiterea (cedarea) de către o societate de asigurare a unei părți a riscurilor asigurate, precum și a unei părți a primelor de asigurare către o altă societate de asigurare, în schimbul angajamentului asumat de către cea din urmă de a plăti o parte din despăgubiri la survenirea cazului asigurat, ținînd cont de următoarele:

a) primele, în cazul riscurilor transmise/primite, includ primele achitate/încasate către/de la o societate de asigurare nerezidentă;

b) despăgubirile, în cazul riscurilor transmise/primite, includ despăgubirile încasate/achitate de la/către o societate de asigurare nerezidentă.

3) Serviciile auxiliare aferente asigurărilor includ: serviciile de intermediere (brokerajul), consultații în domeniul asigurărilor, servicii de evaluare și ajustare a pierderilor, servicii de actuariat, precum și alte servicii legate nemijlocit de asigurări, neincluse mai sus, între rezidenți și nerezidenți.

19. Serviciile financiare includ servicii de intermediere financiară și servicii financiare auxiliare, cu excepția serviciilor de asigurare și a serviciilor fondurilor de pensii. Ele includ serviciile prestate de bănci și de instituții financiare, precum cele legate de primirea depozitelor și oferirea creditelor, acreditive, deservirea cardurilor, leasing financiar, factoring, underwriting și clearing. De asemenea, aici se includ serviciile de consultații în domeniul financiar, managementul activelor financiare, serviciile de intermediere la bursă etc.

20. Serviciile informatice includ plățile pentru serviciile legate de hardware (echipamente) și software (programe), precum și cele legate de prelucrarea datelor:

a) vânzarea programelor (software) personalizate (realizate la comandă) și a licențelor de utilizare a lor, indiferent de modul de livrare;

b) dezvoltarea, producerea, furnizarea și documentarea programelor (software) personalizate;

c) plățile pentru programele (software) nepersonalizate (care nu au fost proiectate pentru un anumit utilizator) descărcate sau livrate pe alte căi electronice, indiferent dacă plata pentru licență se efectuează periodic sau este o plată unică;

d) comercializarea programelor (software) nepersonalizate livrate pe suport fizic (CD sau alt suport magnetic) cu licența de utilizare limitată în timp (plătită periodic). Dacă licență nu este limitată în timp atunci operațiunea se va atribui la "Mărfuri";

e) întreținerea și reparațiile calculatoarelor și a echipamentelor periferice;

f) furnizarea de consultanță și asistență în problemele legate de gestionarea resurselor informatice;

g) analiza, design-ul, programarea sistemelor gata pentru utilizare (inclusiv dezvoltarea paginilor web);

h) consultanța tehnică legată de software; serviciile de găzduire web (furnizarea de spațiu pe servere de Internet).

21. Serviciile informaționale includ:

a) serviciile agenților de știri, cum ar fi furnizarea de știri, fotografii, articole pentru mass-media;

b) furnizarea de informații, elaborarea bazelor de date, stocarea datelor, difuzarea de date atît online, cît și pe suport magnetic, optic sau imprimat;

c) serviciile portalurilor de căutare web (servicii de căutare a adreselor de internet);

d) abonamentele directe la ziare și periodice – fie livrate prin poștă, fie transmise electronic;

e) servicii de bibliotecă și arhivă (inclusiv online).

Ziarele și edițiile periodice importate angro se clasifică la mărfuri.

22. Serviciile prestate de autoritățile publice și instituțiile guvernamentale (sectorul guvernamental) includ:

a) încasările efectuate în favoarea misiunilor diplomatice, oficiilor consulare și altor reprezentanțe oficiale ale statelor străine în Republica Moldova (ale Republicii Moldova acreditate în străinătate);

b) bunurile și serviciile procurate de instituții din sectorul guvernamental includ și plățile efectuate pentru bunurile și serviciile de uz curent (de exemplu, rechizite de birou, combustibil, energie electrică, gaz natural, serviciile de telefonie, internet etc.). Aici sînt incluse și bunurile și serviciile procurate de către oficiile locale ale organizațiilor internaționale.

23. Serviciile de licență și drepturi de autor includ operațiunile între rezidenți și nerezidenți care prevăd achitarea taxelor pentru folosirea legitimă a licențelor, drepturilor de autor, patentelor, mărcilor comerciale și a altor obiecte nefinanciare de natura proprietății intelectuale.

24. Serviciile contabile și de audit includ serviciile de consultare în domeniul legislației fiscale, înregistrării și evidenței contabile a operațiunilor comerciale pentru întreprinderi și alți subiecți, serviciile de verificare a înregistrărilor de evidență și a borderourilor financiare, planificarea fiscală și consultarea întreprinderilor, precum și pregătirea actelor fiscale.

25. Serviciile de consulting în domeniul managementului includ servicii de acordare a consultațiilor, determinarea principalelor direcții de activitate și oferirea ajutorului operativ întreprinderilor pentru determinarea politicii și elaborarea strategiei de activitate ca întreprinzător, precum și consultarea în domeniul organizării și controlului asupra acestei activități.

26. Alt leasing operațional include locațiunea bunurilor imobile sau mobile, altele decât mijloacele sau utilajele de transport (este reflectată la leasingul operațional în cadrul serviciilor de transport), fără schimb de proprietate. Aici nu se include locațiunea liniilor sau capacităților de telecomunicații (se atribuie la serviciile de telecomunicații), locațiunea de locuințe și vehicule de către nerezidenți în timpul vizitelor în alte țări (se atribuie la servicii de călătorii), locațiunea imobilelor de către organizațiile internaționale sau misiunile diplomatice, oficiile consulare și alte reprezentanțe oficiale ale statelor străine (se atribuie la servicii guvernamentale).

27. Serviciile audiovizuale, culturale, de recreație și sportive includ serviciile legate de crearea filmelor, a programelor de televiziune, a lucrărilor muzicale; lucrările executate de actori și regizori rezidenți în străinătate sau în țară de nerezidenți; servicii legate de activitatea în muzee, biblioteci, arhive; servicii în domeniul culturii și de odihnă, de organizare a diverselor activități sportive, distractive și a show-urilor de divertisment.

28. Serviciile de cercetare și dezvoltare includ costul lucrărilor de cercetare științifică, experimentelor aferente elaborării noilor tehnologii și produse, lucrărilor în domeniul științelor naturale și umanitare, sistemelor operaționale etc.

29. Serviciile juridice includ serviciile de acordare a consultațiilor juridice, de reprezentare în cadrul oricăror activități juridice în fața autorităților administrative și instanțelor de judecată; servicii de perfectare a actelor și a instrumentelor juridice; servicii de certificare; servicii de mediere și de soluționare a litigiilor.

30. Alte servicii includ:

a) diverse servicii între rezidenți și nerezidenți ce nu sînt incluse în alte categorii, cum ar fi serviciile tehnice legate de comerț și alte servicii de afaceri, serviciile în domeniul arhitecturii și ingineriei etc.;

b) serviciile de publicitate și marketing - serviciile acordate/primite în vederea studierii pieței, cum ar fi elaborarea și plasarea reclamelor, organizarea expozițiilor și iarmarocelor, plasarea în străinătate/în țară a reclamei pentru mărfuri, elaborarea sondajelor de opinie în diverse domenii etc.

VENITURI

31. Veniturile din investiții cuprind operațiunile de încasări sau plăți de venituri generate de active ori de pasive externe. Se specifică:

a) veniturile din investiții directe și de portofoliu, care includ dividende și dobinzi;

b) veniturile din alte investiții, care includ dobinzile, încasate sau plătite, la împrumuturi (credite), inclusiv la contractele factoring, precum și la depozite.

32. Veniturile din muncă includ salariile, indemnizațiile și alte beneficii, primite de rezidenți pentru munca prestată în favoarea nerezidenților, inclusiv a celor ce activează pe teritoriul Republicii Moldova, cum ar fi misiunile diplomatice, oficiile consulare și alte reprezentanțe oficiale ale statelor străine în Republica Moldova, reprezentanțele organizațiilor internaționale, precum și reprezentanțele persoanelor juridice străine pe teritoriul Republicii Moldova. De asemenea, veniturile din muncă includ salariile, indemnizațiile și alte beneficii, primite de nerezidenți pentru munca în favoarea rezidenților.

TRANSFERURI CURENTE

33. Transferuri sînt tranzacțiile în care un rezident / nerezident acordă bunuri, active sau prestează servicii în favoarea unui nerezident / rezident fără a primi recompensă.

34. Transferurile curente guvernamentale vizează instituțiile publice și guvernamentale și includ cotizațiile guvernamentale în organizații internaționale, impozite, taxe, amenzi, contribuții și plăți sociale etc., specificate la punctele 35-41.

35. Taxele și impozitele de stat reprezintă totalitatea taxelor și impozitelor achitate în favoarea statului. Acestea includ: impozitul pe venit, impozitul pe imobil, taxa pe

valoarea adăugată (T.V.A), impozitul rutier/taxa pentru folosirea drumului, taxa de amenajare a teritoriului, alte taxe de stat, accizele și alte drepturi de import/export, precum și alte impozite și taxe achitate de nerezidenți în favoarea sectorului guvernamental. În cazul în care taxa se achită pentru prestarea unui careva serviciu de către o instituție publică, precum eliberarea certificatelor, înscrierea în diverse registre etc., operațiunea se atribuie la servicii guvernamentale.

36. Restituirea T.V.A. reprezintă o operațiune în sine și se raportează separat, pentru operațiunile legate de restituirea taxei pe valoare adăugată unei persoane fizice sau juridice, de către o instituție publică, inclusiv în favoarea ambasadelor și reprezentanțelor organismelor internaționale, amplasate pe teritoriul Republicii Moldova.

37. Contribuțiile la asigurări sociale obligatorii și asigurările medicale obligatorii achitate de angajatorul nerezident includ toate operațiunile legate de achitarea contribuțiilor de asigurări obligatorii (sociale, medicale etc.) achitate de către angajatorul nerezident în favoarea statului. Contribuțiile la schemele private de pensii se vor atribui la transferuri curente neguvernamentale sau la asigurări (în cazul în care plata se face în favoarea unei societăți de asigurare).

38. Pensile, indemnizațiile și alte plăți sociale includ plățile pensiilor, indemnizațiilor și alte plăți sociale în cadrul schemelor de asigurare obligatorie gestionate de stat.

39. Amenzile, penalitățile, despăgubirile (altele decât cele aferente asigurărilor) includ amenzile, penalitățile și despăgubirile (altele decât cele aferente asigurărilor) achitate în favoarea statului sau de către acesta, inclusiv cele aplicate în baza deciziilor instanțelor de judecată. Nu se atribuie la amenzi, penalități și despăgubiri, penalitățile și alte plăți legate de neachitarea la timp pentru bunuri, servicii, împrumuturi (credite) etc., în cazul în care acestea sînt prevăzute în clauzele contractuale. Acestea se vor codifica conform clasificării tranzacțiilor pentru care se plătesc penalitățile (operațiunile de bază), respectiv, bunuri, servicii, împrumuturi etc.

40. Cotizații internaționale guvernamentale includ cotizațiile de membru în cadrul organizațiilor internaționale și regionale, achitate de Republica Moldova.

41. Alte transferuri guvernamentale includ transferurile care în baza informațiilor existente nu pot fi atribuite la una din categoriile expuse la punctele 34 - 40.

42. Transferurile curente neguvernamentale includ totalitatea transferurilor curente efectuate de agenții economici din alte sectoare ale economiei decât sectorul guvernamental, specificate la punctele 43 - 52.

43. Amenzile, penalitățile, despăgubirile achitate de persoane juridice și fizice (altele decât cele aferente asigurărilor) includ amenzile, penalitățile și alte despăgubiri, inclusiv cheltuielile de judecată achitate de persoanele juridice și fizice în favoarea instituțiilor neguvernamentale. Nu se atribuie la acest articol penalitățile și alte plăți aferente neachitării la timp pentru bunuri, servicii, împrumuturi (credite) etc., în cazul în care acestea sînt prevăzute în clauzele contractuale (acestea se codifică conform clasificării tranzacțiilor pentru care se plătesc penalitățile, respectiv, bunuri, servicii, împrumuturi etc.).

44. Transferurile între persoane fizice și companiile ce practică operațiuni FOREX includ operațiunile efectuate de persoane fizice în vederea completării contului sau retragerii banilor din contul propriu înregistrat la operatorii sistemelor, inclusiv online, ce practică activități aferente pieței valutare (FOREX).

45. Restituirea impozitelor aferente programelor „Work and Travel” include plățile de restituire a impozitelor achitate de rezidenți - participanți la programele gen Work and Travel în timpul activității acestora pe teritoriul altor țări.

46. Taxele aferente programelor „Work and Travel” includ plățile efectuate de persoanele fizice/juridice rezidente în favoarea companiilor nerezidente, responsabile de programele gen Work and Travel.

47. Pensile și alte plăți în cadrul schemelor de asigurare socială nestatale includ toate plățile sociale de genul pensiilor pentru limită de vîrstă, de invaliditate, pensii alimentare, indemnizații pentru incapacitate temporară de muncă etc., pensii achitate din fondurile nestatale, cu excepția plăților de la societățile de asigurare (care se atribuie la despăgubiri din asigurări).

48. Premiile, moștenirile, diverse contribuții includ transferuri în formă de donații (cadouri), moșteniri, premii câștigate la tombola (loterii).

49. Cotizațiile internaționale neguvernamentale includ plățile cotizațiilor de membru în diverse organizații și structuri regionale și internaționale.

50. Transferurile prin sisteme de transfer internațional de mijloace bănești includ transferurile persoanelor fizice prin sistemele de transfer utilizate de banca rezidentă, inclusiv decontările între bancă și centrul de decontări al sistemului pentru transferurile eliberate sau primite pentru a fi transferate în străinătate, cu excepția comisioanelor aferente activității băncilor în cadrul acestora.

51. Transferurile persoanelor fizice în baza acordurilor bancare bilaterale includ transferurile efectuate de persoanele fizice, cu sau fără deschiderea conturilor bancare, prin intermediul băncilor străine partenere ale băncii din Republica Moldova, în baza unor acorduri între băncile din Republica Moldova și băncile sau grupurile bancare străine, sau băncile în cadrul grupurilor bancare din care fac parte și băncile din Republica Moldova. La această categorie se atribuie doar transferurile persoanelor fizice, care nu sînt aferente activității de întreprinzător. În cazul în care acordul permite astfel de transferuri, ele se vor atribui la mărfuri, servicii etc., în funcție de destinația operațiunii.

52. Alte transferuri neguvernamentale includ alte transferuri unilaterale ale persoanelor fizice și juridice, decît cele menționate la punctele 43 – 51, care se vor atribui la unul din aceste 4 coduri (1445/2445, 1446/2446, 1447/2447 și 1448/2448) doar în cazul în care, în baza informației disponibile, nu este posibilă atribuirea la una din celelalte categorii ale transferurilor curente.

53. Granturile și ajutorul pentru dezvoltare includ granturile și diverse ajutoare pentru dezvoltare, altele decît cele destinate organizațiilor sportive, comunităților etnice, organizațiilor/comunităților religioase, organismelor internaționale, precum și instituțiilor guvernamentale.

54. Finanțarea proiectelor de asistență tehnică din exterior include suportul financiar nerambursabil (granturi) acordat Republicii Moldova de către diverse organizații străine, care vor fi atribuite, în funcție de donator și sectorul beneficiar, la următoarele categorii:

a) organisme internaționale, în cazul fondurilor primite în calitate de grant de la organismele internaționale, cum ar fi: Grupul Banca Mondială, BERD, Fondul Global (pentru Combaterea Sida, Tuberculozei și Malariei), Fondul Internațional pentru Dezvoltarea Agriculturii (IFAD), ONU (inclusiv agențiile sale), Fundația Soros etc.;

b) organizații sportive, în cazul granturilor și asistenței tehnice acordate de către organizațiile sportive sau în favoarea acestora;

c) comunități etnice, în cazul suportului financiar acordat comunităților etnice;

d) organizații religioase, în cazul suportului financiar acordat organizațiilor și comunităților religioase, precum și de către acestea;

e) instituții publice și guvernamentale, în cazul asistenței acordate direct de către guvernele străine (inclusiv prin ambasade), precum și prin intermediul altor instituții subordonate direct, cum ar fi SAID (Agenția Suedeză pentru Dezvoltare Internațională), USAID (Agenția Statelor Unite

pentru Dezvoltare Internațională), SDC (Biroul de Cooperare al Elveției), DFID (Departamentul Dezvoltării Internaționale al Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord) etc.

TRANSFERURI DE CAPITAL

55. Transferurile de capital includ:

a) transferuri guvernamentale, care reprezintă alocatii în cadrul proiectelor investiționale de proporții, ce prevăd de obicei construcții de importanță națională: dambe, poduri etc.;

b) transferuri de capital ale migranților, pe care ei le efectuează la momentul emigrării/imigrării pentru trai permanent;

c) alte transferuri reprezintă moșteniri și donații (cadouri) valoroase, precum și plăți compensatorii, altele decît cele aferente despăgubirilor de asigurare;

d) procurarea/vinzarea de active nefinanciare (neproduse) include cumpărarea/vinzarea de licențe, patente, precum și tranzacțiile de achiziționare a terenurilor de către misiunile diplomatice, oficiile consulare și alte reprezentanțe oficiale ale statelor străine în țara unde sînt plasate.

INVESTIȚII DIRECTE

56. Investițiile directe includ:

a) capitalul subscris - participații cu mijloace bănești și/sau cu bunuri materiale în capitalul statutar al întreprinderilor;

b) alt capital - sub formă de împrumuturi (credite) acordate de către investitorii nerezidenți/rezidenți întreprinderilor afiliate din Republica Moldova/în străinătate, precum și alte angajamente;

c) investițiile în imobil.

INVESTIȚII DE PORTOFOLIU

57. Investițiile de portofoliu includ tranzacțiile cu valori mobiliare de natura acțiunilor (altele, decît cele care se clasifică la investițiile directe), precum și de natura obligațiunilor și titlurilor de valoare:

a) acțiunile sînt valori mobiliare emise de societatea pe acțiuni, care atestă dreptul deținătorului acestor acțiuni asupra unei părți din patrimoniul societății sub formă de capital;

b) obligațiunile și titlurile de valoare sînt toate tipurile de obligațiuni și instrumente ale pieței monetare și de capital, care acordă deținătorului dreptul de a primi o sumă de bani fixată, declarată la o dată specificată.

DERIVATE FINANCIARE

58. Derivatele financiare sînt instrumentele financiare corelate cu alte instrumente financiare, cu un anumit indicator al pieței financiare sau cu un alt element suport, prin intermediul cărora riscurile financiare pot fi comercializate pe piețele financiare. Derivatele financiare includ operațiunile cu swap-uri, opțiuni, depozite de garanție etc., fiind specificate pe active (creanțe ale rezidenților) și pasive (angajamente față de nerezidenți), precum și la un anumit sector, în funcție de apartenența sectorială a rezidentului.

ALTE INVESTIȚII

59. Alte investiții includ împrumuturile (creditele), depozitele, numerarul.

Depozitele includ operațiunile cu toate tipurile de depozite (la vedere, la termen etc.).

Alte investiții se specifică de asemenea la active (creanțe ale rezidenților) și pasive (angajamente față de nerezidenți)."

2. Prima raportare se va efectua la următoarea dată gestionară după intrarea în vigoare a prezentei hotărîri.

3. Prezenta hotărîre intră în vigoare la expirarea a 30 zile de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

**PREȘEDINTELE
CONSILIULUI DE ADMINISTRAȚIE**

Nr. 17. Chișinău, 3 februarie 2011.

Dorin DRĂGUȚANU